SZÁZADUNK
MAGYARUL
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-376

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Andersen és „porno"

Egy hét Koppenhágában, egy másik Hamburgban, illetve Münchenben — feljogosíthat-e arra, hogy egyetmást szociológiai jelen-

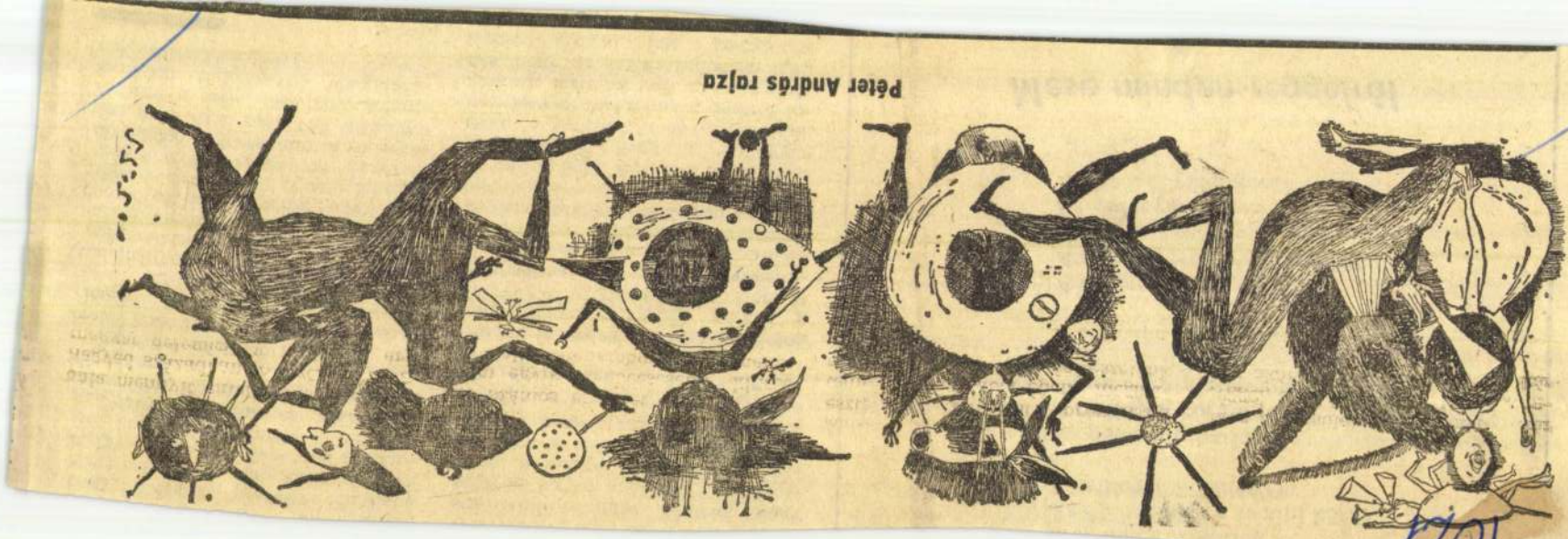

Péter András rajza

hogy itt épp az ellenérv idealista, mert a kultúrát *csak szellemi síkon* tudja elképzelni. Éppen az a felfogás korszerűtlen, mely a művelődés *jelen állapotát és alakulását* nem tekinti tudományos vizsgálat tárgyának.

Egyetlen meglevő tudomány keretei közé sem szorítható a művelődés? De hiszen épp a tudományok fejlődése bizonyítja, hogy a tudományágak metafizikus egymásmellettisége felett eljár az idő, az érintkezési pontokon új határtudományok, interdiszciplináris kutatások jelennek meg! S nem lehetne ezek tárgya a társadalom életének oly fontos területe, mint a művelődés, mely csak most vált közszükségletté, s ezért csak most jelentkezhetett tudományos vizsgálatának szükségessége is?

ség *önálló kutató bázisra*, vagy sem? S ha itt akarunk takarékoskodni a kutatói státuszokkal, akkor arra is választ kell találnunk, honnan fognak előkerülni azok a kutatók, akik ezután majd épp a művelődést választják kutatási területüknek?

Azt is érdemes végiggondolni, hogy szervezett egység nélkül a művelődés alighanem továbbra is *perifériku téma* marad a másirányú kutatásokban. Csak egyetlen példa, hogy milyen adósságaink vannak: számos országban a neveléstudománynak új ága született: az *andragógia*. Abból a felismerésből indult ki, hogy a pedagógia csak a gyermekek és a serdülők nevelésével foglalkozik; amikor kialakult, még az volt a meggyőződés, hogy az ember fejlődése ifjúkorával lezárul. Így a pedagógiai szituációk az óvoda, az iskola a

Az éji bogarak
A csillagok kör

Én gondolataim körül
A csillagok körülötted
Az éji bogarak a csillagok körül
A fény az éji bogarak körül
A semmi a fény körül

A csillagok maguk körül
Az éji bogarak maguk körül
Te önmagad körül
Én önmagam körül
A körül körül a körül

Mese minden reggelről

PÉTER ANDRÁS művészettörténész

Dunatáj 1988.4.

DEMÉNY JÁNOS:

Roma sotterranea

Részletek egy önéletrajzból

1.

Nyugtalanító problémák gyötörnek. Hónapok óta töröm a fejem, hogyan fejezhetném ki szabatosan, miért utaztam hirtelen Rómába, éppen én, akinek kedves városa negyed évszázada immár Ady Párizsa volt.

Ez kissé poétikusan hangzik. Valóban: Ady, ifjúságom költőkirálya, akinek verseivel legfogékonyabb éveimben találkoztam, határozta meg késői éveim vissza-visszatérő sorsvonalát, hatszor utaztam ki (1961 és 1986 közt) a modern világ csillogó fővárosába – a századelő nagy magyar verselőjének nyomán.

Ráadásul zenész vagyok. Az európai civilizáció értelmét mindig is zenében éltem át (méghozzá kontrapunktikus polifon zenében – igen, elnézést ezért a fennkölt ízlésért, amit zenei iskolázottságomnak köszönhetek; nem az én érdemem, dehogyis az, csak éppen így alakult, hogy legyen az életemben valami kivételesen jó). Bartók kelet-európai barbár asztrálzenéje hozott lázba engem, még azokban az években, amikor körülötte süket „közmegegyezés" honolt; Kodály kórusművészetében pedig az európai univerzalizmus kissé berdjajevi, kissé Huizingás és Ortega y Gasset-es ujjászületését ünnepelhettem – magyar szemmel természetesen. Amíg rám nem zuhant az égbolt, világok lángolása, újból csak háború.

Legnyugtalanítóbb talán: oly sokat „ügyködtem" (mert másként nem cselekedhettem) Bartókért – leveleinek gyors összegyűjtésével még az ezekből világló emberi arc elkallódása előtt, és közreadásukkal mindig az utolsó történelmi pillanatban, magyarul és világnyelveken, hogy ezután (kérdezem) ki hiszi el, ha megvallom: „érdemeimet" már réges-régen mélyen eltemettem, negyed évszázada immár a hallucinatív felismerések világát bennem a vizuális élmények óriási drámája váltotta fel. Erről szeretnék szólni szívem áradó bőségével.

A képzőművészetek általában, de a festőművészet speciálisan olyan európai jelenség, hogy – most így látom – érdemes volt korszakaiba beleélni magam és nyomon követni színek és formák ritmusát, szerkezetek metamorfózisát. Persze ez már nem Babits, nem Stravinsky, inkább Csontváry Kosztka Tivadar, a hatvanas években felfedezett bolond festő a századelőből, immár a világ színpadán, vagy akár Kernstok Károly, akinek a margitszigeti sétányon merő garázdaságból minap lopták el szoborba mintázott fejét.

Támadt néhány gondolatom – szinte illetéktelenül – a festészet történetéből (itt még – a zenétől eltérőleg – bizonyos „iskolázottsággal", formális „szakértelemmel" sem dicsekedhetem), ártalmatlan gondolatok ezek, de engem rettenetesen feldúltak. Annyira, hogy hetedik „párizsi" utam, Ady útjait kiteljesítendő, Rómába vezetett el.

20. *Zalán* Menyhért: Egy kiadatlan középkori verses officium Szent Imréről, Pannonhalmi Szemle, 1927., 8.: „Salve proles stirpis regie Christi confessor egregie... hujus vallis miser es tu tue gentis memor esto." *Szendrei* Janka: Az István- és Imre-officium zenei rétegei. In.: Művelődéstörténeti tanulmányok a magyar középkorról. Bp., 1986., 52.
21. Richard *Pražák:* A Legenda Sanctorum Zoerardi et Benedicti történelmi és kulturális összefüggése, Irodalomtörténeti Közlemények, 1980., 393.
22. Zoerard ciliciumának ábrázolásáról *Cs. Tompos* Erzsébet: A pécsi székesegyház kőtárának kentauroszlopos fejezete és szirénes gyámköve, Művészettörténeti Értesítő, 1963., 113–120.; R. *Pražák:* i. m. 394.
23. Fol. 47.: „Deus qui beatum Benedictum martirii passioni peracta lugubri sessione aquile declaratum *tocius nostri gentis* fecisti prouisorem..." *Kniewald* K. 1938., 42.
24. Das Register Gregors VII. Hrsg. von E. *Caspar,* Berlin, 1920., nr. VIII. 21., 558–559.; idézi *Gerics:* i. m. 123–124.
25. Árpád-kori legendák és intelmek, vál. bev. utószó és jegyzetek *Érszegi* Géza, Bp., 1983., 31.
26. *Gerics* J.: i. m. 124–125.
27. *Györffy* György: i. m. 393.; Magyarország története I/2. Bp., 1984., 914.
28. *Kniewald* K. 1938., 69. a breviárium Szent Imre lectiói a II. nocturnumban: „Per mellifluam beati stephani *primi regis nostri* prudentiam tocius pannonie regnum lumen ueritatis agnouit. Ipse enim *noster est rex et apostolus* ... eius gesta sunt inenarrabilia.
29. VH 205. „Gaude mater vngaria prolis agens preconium cum laude multipharia patronum lauda proprium".
30. VH 228. „Letare pannonia, mater et nutricia: cole cum leticia tue prolis gaudia, gaudens alba regia de emerici gloria."; Ugyanez az officium van meg Miklós pap breviáriumában, OSzK CL 33. fol. 344.
31. *Zalán* M.: i. m. 1927., 2. „In laudes Pannonia surge creatoris vetusti renuncians tenebras erroris... patri sancti filius sanctus generatur quo nato pannonia digne gratulatur."
32. OSzK CL 446. Kálmáncsehi-breviárium fol. 490'–493. „Gaude felix hungaria, gaude de christi munere... Elizabeth sanctissima de te nascendo prodiit".; VH 286.
33. *Kniewald* K.: 1938., 46., 51. A II. nocturnus két antifónája: „Valde felix es dicenda a cunctis Pannonia erumpe nunc letabunda in dei preconia qui tibi non preceptorem de plebe discipulum, sed regem predicatorem misit et apostolum. – Nam *ut Attila sub rege hungarorum populus* (!) tyrannidis lata lege seuit incredulus sic sub stephano regnante uertitur *crudelitas* quo figuras transmutate formatur *credulitas."*
34. *Mezey* László: AP 45. A himnuszköltő Lászlóban a hazáját szünet nélkül védelmező bajvívó vitézt látja – M. L. VH 174–176. „Defensor indefessus et athleta *patrie*" – először a XIV. századi esztergomi breviáriumban. CL 33. fol. 281–283.
35. VH 200 „Regia urbs alba gaude tanto digna principe, decorata quidem laude re simul et nomine: eo quod tam preciosi corporis egregium possidere meruisti felix facta precium".
36. VH 176. „Felix ave varadinum: cuius augens fama signum resonet per secula". – VH 185. „O quam felix quam preclara varadini fulget ara tuo claro nomine".
37. OSzK CL 214. fol. 2.
38. OSzK CL 222. fol. 4.
39. OSzK CL 91. fol. 174.; *Házi* Jenő: Sopron középkori egyháztörténete IV/1. Sopron, 1939., 328–333.; *Radó* P.: Sopron város kéziratos misekönyve: a Golso-kódex, MKSz, 1940, 226–35.
40. *Kniewald* K.: 1938., 45., 50. „Aue beate stephane, *inclita spes gentis tue* aue doctor et apostole credulitatis nostre".
41. VH 176. „*Hungarorum gens* congaude!"
42. VH 180. „Per hunc *gentes universas* ungarorum iam conversas nouimus imperio".
43. D. *Kniewald:* Zagrebački liturgijski kodeski XI–XV. stolječa, Zagreb 1940., 81.
44. *Kniewald* K.: 1938., 47., 52. a III. nocturnus 2. antiphonája: „Si plebs ista suscepisset alium discipulum, forsitan ei misisset deus quendam alium: *rebellis gens et fortis gens grandis audacie* per eundem uirum fortis fuit danda gracie." Magyar fordítását lásd Alszeghy Zs. – Brisits Fr. – Sík S.: Magyar irodalomtörténet I. 10.

*

Művészettörténeti önművelésemnél maradva, a jó kompendiumokat – a magamfajta kezdő ismerkedő – valójában zárt *monász*-oknak tekintheti („dolgok sokaságát magába foglaló egységeknek", „osztatlan, egyszerű szubsztanciáknak", kicsit platoni, kicsit leibnizi értelemben – mindegy).

Jó könyv például ebben a zsánerben, tekintettel a korunkban enciklopedikusan összefoglalható elmúltra, a londoni National Gallery tudományos munkatársának, Michael Leveynek munkája (A Concise History of Painting from Giotto to Cézanne, 1962.): koncíz tökéletesség, tíz évvel angol kiadása után magyarok is olvashatták, 549 színes ábrájához kötődve, amit ott megtanulhattunk, némi tájékozódáshoz – úgy tűnt – elég.

A magyar olvasót különösképpen, Fülep Lajos művészetszemléletének ismeretében, nem érheti váratlanul a könyv roppant értéke, a két „nagy" – Giotto és Cézanne – életműve közt hullámzó, hatszáz esztendőt szemléltető folytonos megújhodás, az első autonóm művészegyéniségtől, Giottótól – egészen a francia impresszionistákkal szakító Cézanne-ig, korunk *új* Giottójáig, ahonnan hirtelen nagyon kivilágosodik, egyben korlátok közé szorultnak látszik a kép: „az utolsó (és egyben az első) szó jogán" Giorgio Vasari (1511–1574) iskolásan pontos, pontatlan reneszánsz könyvének ez a modern, bővített variánsa bizonyos értelemben fontos, sőt igencsak pontos, rendkívül hasznos, de ilyen áttekintésre ma már – sajnos – elavult világ, az európai művészettörténet kitágítása és újraírása elengedhetetlen követelmény.

Így kell érteni fél tucat párizsi utamat is, mely lényegében a modern, legmodernebb művészetek „boszorkánykonyhájának", magyarán az Ady életlátásával bizsergető poémáknak tanulmányozását szolgálta. A vizuális kultúrában való eligazodást Cézanne után. Ami tehát a kompendiumokban *már* nincs.

És így válhat érthetővé, hogy egyszer azután nem Párizs, hanem Róma vált úticélommá, olyan vonatkozásokban, ami a kompendiumokban *még* nincs.

Egyetlen római utam 1987 októberében az európai művészettörténet Giotto előtti korszakára összpontosult. Különös világokat tárnak fel a mozaikok és freskók egyre mélyebb századokba hívó töredékei, a XIII-tól vissza egészen a IV-ig. Időszámításunk első három évszázada pedig a földalatti Róma, az úgynevezett *Roma sotterranea* birodalma. Ezekbe a mélységekbe próbáltam bepillantani.

De hadd maradjak még Giottónál!

Miért oly fontos nekem ez a festő?

*

„Ahogy a Divina Commedia az európai keresztény kultúra egész foglalatának leghatalmasabb nyilvánulása, úgy Giotto, művészetének minden fölött kifejező erejével, a középkori spiritualizmus legmagasabb értelmű festői megtestesülését adja."

A Barát–Éber–Takács triász egykor jól ismert kötetében, amely a harmincas évek derekán 800 oldalra bővült és javított kiadást ért, a triász közbülső írójának e megfogalmazása mély gyökeret vert bennem (hiszen efféléket érzékeltem Adyban, Bartókban, Kodályban is, valami invenciózus kibontakozás sejtelmeit a Duna völgyében, pokoli

évszázadunk torán), akkor húszéves voltam, az „olasz legenda" fejezetében szerepel ez a mondat, emlékezetem szerint nyomban a legelején.

Gondolom, itt elsősorban a trecento nagymester már érettkori remekműsorozatáról, a paduai Cappella dell'Arenában fennmaradt freskókról van szó, amelyek további allegóriáikkal és tondóikkal együtt: a Classici dell'Arte Rizzoli-kötetében több mint félszáz (53-tól 108-ig) regisztrált festményt ölelnek át. Giotto mindezt 1305 tájt (tehát a XIV. század elején) készítette el, Dante az elsők közt látta, a nedvesen csillogó festék frissességében; poéta és piktor legendás találkozását ebben az egyhajós, kívülről mit sem sejtető kápolnájában képzeljük el.

A személyes emlékek szépek, de remélem meggyőznek is.

Miután Giottót 1935-ben „felfedeztem", 1947-ben először állhattam a paduai freskóknál, november 8-án, rövid velencei ismerkedés záróakkordjaként, a nagy besötétedés, a „vasfüggöny" legördülése előtt. Zöld villamosokba zsúfolódva csilingelt az olasz leányok kacagása és az Il Santo üvegablakának vérrózsája a város túlsó végéről parázsló szemként kísért. A „visszaút" véget nem érő gyaloglása után társaim arcán mély csalódás ült: Giotto freskóit állványokkal borítva, szürke porhálók ködében, kedvetlen kustos felpattintott lámpái reflektorfényében látták. Majdhogynem igazat kellett adnom nekik, körös-körül fázón dideregtek a megbúvó képek, minap ért véget a háború, a rémület forgószele fújt, a Chiesa degli Eremitani-ra 1944-ben, száz és egynéhány lépésnyire innen, bombák zuhogtak az égből a március 11-i légitámadás során. Jelentős Mantegna-freskók pusztultak el, szeretett Giottóim léte másodperceken múlt.

A nyolcvanas években azután még háromszor tértem ide vissza napos nyarakon; a Cappella dell'Arena, frissen rendezett kertjével, immár életem fix pontjának látszott, ahonnan semmi sem mozdíthat el.

Egy különös mozzanatról azonban, e fix pont csillag rezzenéséről, számot kell adnom, berni zeneszerző barátom, Veress Sándor, még a hatvanas évek legvégén (ismerve szerelmem tárgyát) reprodukciók sorozatával, tulajdonképpen képeslapokkal ajándékozott meg, idilli hangulatú, megrázó pátoszú Giottókkal. A paduai freskók közé Assisiban festett jelenetek keveredtek, ezekre (mea culpa) csak most figyeltem fel. Chiesa Superiore di S. Francesco. (Storie francescano: 20-tól 44-ig abban az említett „Rizzoli" olasz katalógusban.) Veress Sándorral a képek nyelvén folyt intenzív társalkodás, a színhangzatok zenei nagymestere, Debussy óta a muzsikusok permanens „látomásairól" beszélhetünk; századok óta felgyülemlett színek benne, a francia impresszionizmus zenei ingeniumában sajtolódtak össze esszenciálisan. De Veress ragyogó Klee-fantáziái, Claude Lorraint, Poussint, Brueghelt idéző metainstrumentális triója is ezt bizonyítják. Hanem az assisi felsőtemplom képei megdöbbentettek: széteső freskókat láttam, kalimpáló égtájakkal – mindezt a festő fiatalabb volta sem magyarázza. Eltolódott arányvonalak közepette itt minden alapvetően más, architektúra, színskála, rajzmodor. Valami megingott bennem, persze magamat korholtam, javíthatatlanul labilis művészettörténeti szemléletemet. Erről Sándornak sem szóltam, gyorsan köszöntem a küldeményt.

1983-ban került a kezembe Péter András könyve. Szerző a 44-es iszonyat mártírja, mint Szerb Antal, Radnóti Miklós, Gombosi György és mások. Nagyszerű ember volt. Hagyatékából publikált könyve, *A trecento festészete,* befejezetlenségében is reveláció.

Kiderült, jó okom volt ösztönös rezzenésekre, a Giottónak tulajdonított freskókkal mások sincsenek egyértelmű viszonyban. Péter András feltárja a német és angol–

amerikai szerzők nyomós kételyeit abban, hogy ezek a képek mind a trecento legnagyobb mesterétől valók. Nevek repkednek szerteszét: Torriti, Rusuti, Cavallini, Puccio Capanna, Pacio da Bonaguida. Péter András a „Szent Cecilia oltár Mestere" mellett főhelyet biztosít további két ismeretlennek: „A ciklus első Mestere", „A ciklus második Mestere". Íme, itt az én „kalimpáló égtájaim" ékes magyarázata.

Dante írja a Purgatórium XI. énekében, hogy „ma Giottót kiáltják", a maniera nuovát, és elődje, Cimabue – a maniera graeca, az italo-bizantin keverékstílus mestere – éjszakába hullt.

Éjszakába hullott itt minden, a magyar kutató eredményei, eredménytelensége döbbentett rá: a Giotto előtti idők emlékeinek szerves láncolatban való áttekintése autonóm művészi elvek szerint kiméra, de ezzel mégis foglalkozni kell, hiszen volt akkor is élet, amiről sem Giorgio Vasari, sem Michael Levey, sem Barát–Éber–Takács nem tájékoztat kellőképpen, mert „éjszakába hullt".

Credette Cimabue nella pittura
Tener lo campo, ed ora ha Giotto il grido,
Si che la fama di colui è oscura.

Ez a terzina annyira szép, hogy még olasz nyelvtudást sem kíván. Mint teleszkóp lencséjén át, távoli csillagkútból ragyog fel benne pislákoló fényként Cimabue. (Péter András e festőt a három fázisú ducento, XIII. századbeli festészet, zárókövének tekinti, eszerint: 1. Giunta Pisano a korai, 2. „Magdolna oltár Mestere" a középső, 3. Cimabue – a befejező.)

Péter András könyve kiemel a toszkán bűvölet egyoldalúságából, amelynek rabjává válik mindenki, aki néhány művészettörténeti eligazításnál megáll. A XIII. századvég ducentóból átnövő élete nem Firenze és Siena kettőssége, noha valóban két központban zajlik: *„Az egyik egész Toszkána, amelynek városai – Firenze, Siena, Pisa, Lucca – többé-kevésbé azonos stílustörekvéseket mutatnak, a másik Róma".*

És hogy Cimabue mögött is még mi minden van, arra a dantei terzina intése nem utal. Cimabue *minden* teret tartott, most Giottót kiáltjuk, nem maradt másra időnk, energiánk.

A *firenzei* Giotto és a *sienai* Duccio mellett, ha végre egységben láthatom őket, most fedezhetem fel Rómát – a „másik" Rómát a Sixtusi kápolna mögött. A későbbi reneszánsszal össze nem téveszthető rinascimento dell'antichitát, végezetül az ősi hellenisztikus-római és orientális tradíciókban lélegző mélyebb, tragikus arcú kereszténység egymásra épülő sok évszázadát.

*

1986-ban ismét új könyv került a kezembe, szerzője Millard Meiss. *Giotto és Assisi* címen publikált elmefuttatását még 1959-ben mondta el, a New York-i egyetem művészettörténeti tanszékén, február 9-én. A Giotto-apokrifokról szólva, még egy ismeretlen mestert emel ki: Maestro di Storie di Isacco (Izsák mester), szintén a Basilica di S. Francesco, Chiesa Superioreban, egészen fent. (Nota bene: Péter András ez utóbbit a három fázisú rinascimento dell'antichita zárókövéként értékeli: 1. Cavallini, 2. Torri-

ti, 3. Izsák mester. Időrendbe sorolásuk, a Giunta – Magdolna-mester – Cimabue háromsághoz viszonyításuk, a fennmaradt életmű-töredék közepette merő illúzió.)

1986-ban azonban, római utam előtt, ott voltam a Chiesa Superioreban, láttam Umbriát, s megerősíthetem Millard Meiss eszmefuttatásának végeredményét: ha e templom valamennyi képét Giottónak tulajdonítjuk, akkor a trecento sok más festői életművének fellazítását is szentesítjük, amit a szerzői kilét homályos volta, bizonytalansága segített elő. Izsák mester nem lehet Giotto. De ha valóban *nem* Giotto, akkor ő, és nem Giotto a modern festészet megalapítója. Merész állítás! De Millard Meiss bátor ember, a Laterán-templom híres képét – VIII. Bonifác meghirdeti az 1300-as Szentévet – a Giotto-életműre rátapadt kisebb élősdinek nevezi! Ami eddig történt, Giorgio Vasarinak és követőinek szemkápráztató szuggesztiója volt?

Mondják, Burckhardt azért írta meg híres könyvét az itáliai reneszánszról, hogy saját korával állítsa szembe, és ebből az egybevetésből az ő kora, a XIX. század kerüljön ki vesztesen. Ma Vasari alapvetése van mérlegen, hogy saját korunk – a Giotto előtti és Cézanne utáni idők rejtek kölcsönhatásaiban élő korunk – művészete kerüljön ki belőle – szabad-e mondanom? – győztesen.

*

Aki gyakorta fordul meg Itáliában, annak eszébe juthat az a nagy utazás, amit Goethe tett kétszáz esztendővel ezelőtt. A winckelmanni felfedezések és szenzációk (Herculaneum, görög művészet római másolatai, újjászületés) országát tanulmányozta a 37 éves Goethe, három évvel az 1789-es francia forradalom kitörése előtt. Érdemes megfigyelnünk, naplójában ki látszik győztesnek és ki kerül ki belőle vesztesen.

Hogy Goethe – még olyan nagy ember is, mint ő? (nem, ez nem nagyság kérdése, hanem a korszakváltásé) – semmit sem látott a trecentóból, ezt már ezerszer a szemébe mondották. Én most ezeregyedszer hánytorgatom fel.

Volfango Goethe („Volfango" – olasz emléktáblán ez lett a Wolfgangból!) valamikor 1786 október derekán járt Assisiban. Giotto vitatott sorozatát azonban messze elkerülte: *„...Idegenkedve mentem el, rá sem hederítve, a bábelien egymásra tornyozott templomok elképesztő alépítményei mellett, ahol Szent Ferenc pihen..."* Goethének sejtelme sincs róla, hogy odabent a modern emberiség majdan, Picasso és Martyn Ferenc kortársa, mit talál! Hogy művészettörténeti kíváncsiságát milyen problémák hevítik fel!

Decemberben már Rómában van, „a Pantheon, a belvederi Apollo, néhány kolosszális fej és a Sixtusi kápolna legutóbb" vonzalmát annyira lekötik, hogy rajtuk túl úgyszólván mit sem lát. Pedig ekkor még láthatott volna valamit Rómában, amit mi már nem: az utolsó, akkor épségben álló (sem reneszánsz építkezési kedvnek, sem késői barokk átalakításnak áldozatul nem eső) ókeresztény bazilikának, a San Paolo fuori le murának freskósorozatát, Cavallini – az utolsó nagy mozaicista – főművét, amely 1823. július 16-ára virradólag – tehát Goethe látogatását követő alig nagyyen évre – hanyag tetőrenoválási munka, emberi gondatlanság következtében lángcsóvák örvényébe hullt.

Engem pedig a legfurcsább sejtelmek környékeznek: Goethe kora mögül – Vasari, Palladio, Winckelmann Itáliája mögül – végül mégis ezek a freskók, a Giotto mögötti világ, a Cimabuétől visszafejthető valóság kerül ki előbb vagy utóbb győztesen. Az iga-

zán modern. Hiszen a Giotto előtti és Cézanne utáni művészet szükségképpen kölcsönhatásban, korrelációban van. A legmodernebb és legarchaikusabb: egymásba kapaszkodó realitás. Ady forradalma, Bartók és Kodály mély tradíciókból feltámadó abszolút modernizmusa nem ilyen?

Rabinovszky Máriusz – Párizs minden modernizmusának értője – a Goethe utáni világkorszak művészeti látásának nevében beszél, amikor 1947-ben tett itáliai útján Szentpál Olgához, feleségéhez ilyen sorokat ír: *„Sajnos, most úgy érzem, hogy minden, ami a trecento után jön, durva és külsőséges, hangos és hencegő... A quattrocento ...abban a legnagyobb, ami a rejtett trecento benne... Az emberiség mély krízise mégiscsak a reneszánsszal kezdődött. A művészet forrása – hiába – transzcendens."*

„Giotto? Világosabb, mint gondoltam és sokkal intimebb." (Paduából írja ezt, május 18-án, amikor még nem húzták fel a restauráláshoz szükséges védőhálót és állványozással sem tették tönkre az összhatást – ha ez már megtörtént volna, említené.)

Nos, én Rabinovszky Máriusz és Péter András és Millard Meiss lelkével érkeztem Rómába. A középkori várost kerestem, az apszisok és diadalívek mozaikjait, freskóit – visszafelé az időben. És ahogy már jeleztem: eljutottam az ókeresztény világ síri birodalmába is.

2.

A római Termini pályaudvarra érkező utas, ha szép kora délelőtt csábítja rögtöni körülnézésre és elszánta magát, hogy csomagjaitól néhány órára – a létbizonytalanság rászakadó érzését leküzdve – megszabadul, hamarább gyalogolhat el nyugati irányban a Santa Maria Maggioreig (Róma nyolcvan Mária-temploma közt a legnagyobbhoz), mintha északra venné az irányt a diocletianusi Termák felé. Onnan csak néhány lépés délre a Basilica di Santa Prassede, Pudens szenátor egyik leányára emlékező, aki Péter apostolnak adott szállást, menedéket. A nagy Mária-templomtól pedig szintén nem messze, kicsit már beljebb, északra a város központjai felé, a Santa Pudenziana ókeresztény temploma érhető el, amelynek kapuját átlépve, benne maradunk a családban, Pudens szenátor másik leányáról elnevezett kegyhely apszisának (félkupolával fedett termének) mozaikját csodálhatjuk... de menjünk csak sorba, végül Pudens szenátorra is sor kerül.

A Torriti-apszis a nagy Santa Mariában számomra óriási megrendülés. Alig egynegyed órája kaptatom Romulus és Remus városának utcáit és már át is léphettem a Giottótól Cézanne-ig meghatározott autonóm művészettörténeti kozmosz varázskörét. Jacopo Torriti jelentős művész, ókeresztény elemeket vegyítő stílusára valószínűleg Cimabue hatott, helye Pietro Cavallini és Filippo Rusuti között van – ez akár rövid lexikális összefoglalásnak is elég. Sajnos alig ismerjük életét-művészetét. Csak éppen ennek a bazilikának keletkezés-történetét: Liberius pápának, és még egy patriciusnak is, 352. augusztus 4-én álmukban jelent meg a Szent Szűz, hogy ahová másnap hó esik, ott építsenek bazilikát – legendák nélkül nem tud élni az emberiség. (A piktorok sem – Rusuti mozaikképbe foglalta a káprázatos eseményt.) Szelíd legenda, hiszen csaknem valamennyi bazilika nem hópelyhekre, de mártírok vére hullására épült, kivégzésük helyén. És *első* építmény ez mindenképpen, a római törvényszéki palotát utá-

nozza, két oszloperdővel hármas tagolásban, keskenyebb oldalán előcsarnokkal, szemközt félkörös záródással, ahol püspök és papsága székel a város praefectusa és a patriciusok helyén. A négy nagy ókeresztény bazilika közt: 1. lateráni S. Giovanni, 2. Szent Péter a Nero cirkuszánál, 3. Szent Pál a „falakon kívül", 4. a *Santa Maria Maggiore* XYSTVS (a 44-ik pápa: III. Sixtus) örömére bővült monumentálissá, amikor amott keleten, Kis-Ázsiában, az Efezusi III. Egyetemes Zsinat 431-ben Máriát istenszülőnek *(Theotokosz)* ismerte el. Ez nem volt egyszerű folyamat, a konstantinápolyi patriarcha vonakodott tudomásul venni az istenszülő tiszteletét. De megtört a jég. Jacopo Torriti nagy apszis-mozaikján a Fiú koronázta Anya trónolnak együtt a bazilika középpontjában először a világtörténelemben a hívők szeme előtt. A középtengeri világvallások közepette (ez idő tájt a judaizmus és iszlám szemléletéhez viszonyítva) van ebben valami forradalmian új. Mindenesetre e pillanattól a keresztény művészet egyik fő témája – Krisztus mellett – a *Theotokosz* kultikus tiszteletén alapul.

Az efezusi zsinat határozata vetül vissza Torriti apszis-mozaikján, de még valami más is, ami sokkal inkább meghatározó.

A képnek, mint olyannak, tisztelete egyáltalán.

A kelet-római császárság (amelynek *magányos* létét általában a nyugatot „megdöntő" Odovakar, majd Nagy Theoderik szuverén barbár itáliai – herul, majd keleti gót – királyságától számítják és amely kelet-római „lét" egészen 1453. május 29-ig, Konstantinápoly II. Mohamed által történt elfoglalásáig kitart) más értelemben meghosszabbítja a római világbirodalom életét, annak i.e. 753-tól (ünnepe: április 21.) i.u. 476-ig tartó 1229 éves fennállását további 977 évvel nyújtja meg – azt a korabeli epizódot, amikor Orestes magister militumot Piacenzában kivégzik és zsenge fia, Romulus Augustulus (az utolsó nyugat-római császár) campaniai száműzetésbe vonul, a kortársak világfordulatos eseményként aligha érzékelhették.

A kelet-római császárság, erődítményeivel, diplomáciájával, arany solidusaival, mindig védettebb volt a népvándorlás viharaiban, mint a többször kirabolt, letarolt Nyugat; főleg Itáliára, Rómára zúdultak folytonos rázkódtatásokat idéző csapások, míg Bizáncot inkább teoretikus, belső válságok emésztették. Nagy Konstantin alighogy kihozta kereszténye it a katakombákból, azok egymásnak estek és felszabadult energiáikkal különböző problémák miatt, főleg a szentháromság tanának szabatos kidolgozása körül, halálra gyötörték egymást. Ismeretes, hogy az ideológiai csatározások színtere sohasem Róma, mindig hol Alexandria, Karthago, (Észak-Afrika), hol Nicea, Efezus (Kis-Ázsia) volt, a szervezési talentumával megáldott Róma lelki főhatalmával legtöbbször csak eldöntötte a vitát.

Az *ikonoklaszta* (képüldöző) és *ikonodul* (képtisztelő) viszály több mint száz esztendeig dúlt.

A vizuális élmények elfojtása volt soron.

A feltámadt ellenérzést a ikonoklasztákban sok összetevő idézte elő. Főként a keleti vérmérséklet képnyaldosása, az ikonoknak mind az öt érzékünkkel való animális megrohanása váltotta ki a hatást. A szomszédos iszlám hatalom – idővel Bizánc végzete – a képes ábrázolásokban pogányságot, sokistenhívést látott, istenkáromlást és babonát, óvatos diplomáciára vallott, hogy a bizánci császárok a kalifákat nem ingerelték ezzel fölöslegesen.

A képüldözés rémuralma III. (Izaurai) Leó (717–741) bizánci császár 726. évi képellenes ediktumával indul és az utolsó képüldöző császár, Theophilos (829–842) uralkodásával fejeződik be.

Az ikonoklaszta mozgalom – mint minden mozgalom – elfajult; a drága mozaikokat szétverték, a falfestményeket bemeszelték, a szobrokat összetörték, az ellenálló szerzetes-festőket pedig kínpadra vonták, megégették, csonkították, korbácsolták, előszeretettel megvakították.

Az ikonoklaszta-dúlásban két császárnő ellenállása magasodik ki és ragyog időkön túli fényben.

Iréne, aki majdnem Nagy Károllyal kötötte meg Kelet és Nyugat frigyét, mint új Sába királynője Salamonnak, ajánlja fel e frank uralkodónak kezét. A II. niceai (VII. Egyetemes) Zsinat 787-ben jogaiba iktatja az ortodoxia közvetítő álláspontot is képviselő képtiszteletét: hívő keresztény nem imádja a szentképet, csak tiszteli, a kép *eikon* és nem összetörésre kárhoztatott bálvány, *eidola*. Fiát azonban, V. Constantinost, még ugyanebben az évben, a képüldözés élesztgetése és puccskísérlete miatt, ahol világra hozta, abban a porfirteremben vakíttatja meg, tettéért sohasem rótták meg késő századok.

Theodora, a másik császárnő – közben a rövid nyugalmi korszak elmúlt – ikonoklaszta férje halála után az ikonodulok végső győzelmét vívja ki. *„A képtisztelet ünnepélyes győzelme 843. február 12-re virradó éjjel a blachernai Mária-templomban megtartott tedeum, ahonnan processzió indult a Hagia Sophia felé; ezt a napot ma is megünnepli a görög egyház"* – olvassuk Sir Galahad Bizáncról írt érdekes könyvében, amelyben az író összefoglalója is megragadó távlatokat nyit: *„Bizánc madonnaszeretetével az aegaei kultúrakörben fekszik, amely egész a bronzkorig nem ismert istent, csak egy 'Nagy istennőt', akinek 5000 év óta Kréta volt a székhelye... Százhúsz éves háború folyt a képek körül, legyenek-e vagy sem? A képek teljesen győztek és örökre... Hat császár harcolt ellenük, két császárnő triumphusban hozza vissza őket. Ez a harc világosan a férfi és női principium harca volt: a férfias-anyagtalan szellem ellen kelt fel örök, időtlen, világot átfogó módon az átlelkesített anyag istenvoltának elve: a női principium."*

Jacopo Torriti a vizualitás nyelvén most hirtelen ezeket mondta el.

Néhány további hozzátennivalóm még a következő: 1. Az apszis-mozaik 1295-ből való. Már ami a főalakjait illeti, biztosan. Körülöttük a klasszikus görög-római akantuszornamentika IV. században készült műveken is található. Lehet ez ókeresztény időkre való emlékezés, de lehet korábbi mozaik-kompozíció fennmaradt részlete. 2. A IV. és XII. század között a VIII. század történelmi aktualitása feszül. Torriti, az ancilla theologiae művésze azonban már az „esztétikai evilágiság" igényét is kielégítheti; útja Giottóhoz vezet, azon túl Piero della Francescához... és így tovább. 3. Nikephorosz patriarka (806–815) és Theodorosz Sztuditész apát (759–826) a képtisztelő irányzat legkitűnőbb teoretikusai. A látás és hallás korrelációinak mérlegelésénél azonban csak kép és szó szerepel, nem térnek ki a zenére, mivel ennek kivételes jelentősége – egyáltalában: minden alapfogalma szinte – későbbi évszázadokban bontakozott ki.

A Santa Maria Maggiorében össze kell foglalnom erről néhány gondolatomat.

A zene bizonyos értelemben különösképpen a keresztény kultúra asztrális terméke, a párizsi Beata Maria Virgo (Notre-Dame) templom „műhelyében" kialakított többszólamú zenére gondolunk, a XII. század két nagy mesterére, Leoninusra és Perotinus-

ra, akik gregorián dallamokat dolgoztak fel, velük jelenik meg „az esztétikai alakítás magacélúsága" (Molnár A.), „a többszólamú szövevény fantasztikus kibontása" (Szabolcsi B.), az alkotás mögött az élő ember. Három, majd négy szólamban egymáshoz szabad mozgásban viszonyított, változatos ritmusukat megtartó dallamok, az emberi művelődés történetében valami abszolút új, szélsőségesen, elkalandozóan individuális, egyúttal soha nem érzett kozmikus boldogságtól zengő hangcsoda, aszkézis és érzékiség különös feszültsége, ami a kereszténységnek is lényeges szellemi jegye, alkateleme. Ami más kultúrákban nincs. Ennek a középkori lelkiségnek – amelyet felvilágosult korunk jóval kevesebbszer idéz, mint a középkori élet misztifikált borzalmait – szuverén zenei kidolgozása, ókori, görög-római muzsikai minták híján lassan készült el, évszázados késlekedéseket regisztrálhatunk. Így jelenhet meg egy dantei-giottói világ századokkal később csurrantott, mézédes esszenciája, Giovanni Pierluigi da Palestrina, egészen későn, a XVI. század derekán.

Palestrina „megjelenését" most – nem improvizálom, ezt *nyomtatott* dokumentummal igazolhatom: első írásomat, amely Bartókról szólt (Új Kor, 1935. május 18.), alig fél évre követte Palestrináról írt cikkem (Új Kor, 1935. október 15.), ezt bárki ellenőrizheti. (Az akkor negyedévenként megjelenő Vigilia rövidebb ideig szerkesztett kurrens lapjáról van szó, a Vigiliát pedig nem kell bemutatni mai olvasó előtt.)

A Santa Maria Maggiorében egészen régi emlékek hirtelen tódulnak fel.

Palestrináról addig is illik ennyit tudni: 1526 és 1594 közt élt, születésekor a római egyház 220-ik pápája: VII. Kelemen (Giulio de' Medici) ült a trónon, halálakor pedig a 232-ik egyházfő: VIII. Kelemen (Ippolito Aldobrandini) volt soron. A tridenti zsinaton (1545–1563) Palestrina zenéjét is erősen vitatták; többszólamúságának dallamvilága – mint Bartók zenéje itthon – sebezhetetlenné tette művészetét. Tisztelet érzése fűzte az egyház 223-ik pápájához, II. Marcellushoz (Marcello Cervinihez), emlékezetére írta egyik legcsodálatosabb művét, a Marcellus-misét *(Missa Papae Marcelli,* 1562–1563).

Palestrina életének néhány adata a Santa Maria Maggioréhoz vezet:

1537–1542 között ebben a templomban volt kórista, 11–12 éves korától, 16–17 éves koráig;

1561–1571 között ebben a templomban karmester, 35–36 éves korától, 45–46 éves koráig.

Torriti *Theotokosza* gyakran láthatta őt, amint a templom oszloperdején árnyéka átsuhan. Végigkísérhette életén.

Én csak egy levélből idézhetek most, mai kor gyermeke, amelyet Bruno Walter, német karmester és humanista, Jerome Bessenichnek 1956 novemberében Beverly Hills-be írt: *„Giorgione 1510-ben halt meg, Palestrina 1526-ban született, és ő az elindítója a mi nyugati muzsikánknak, a lélekhirdetőnek, amely azután Bachban, Mozartban, Beethovenben oly hatalmas erővel jutott kifejezésre. Nem túlzás, ha azt mondjuk: Palestrina az első muzsikus ebben a világban. Csakhogy az ő típusát Giorgione már megalkotta – előzőleg – a 'Concerto' szerzetesében. Azt hiszem, nincs olyan igazi, nagy muzsikus, aki ne hasonlítana rá."*

Erre a Giorgione képre, a „Concerto" szerzetesének szent tűzben égő szemére emlékezik Feiks Jenő (egyébként Párizst, Berlint látott festő és művészettörténész publicista), amikor a zárt, konok arcú Bartókot próba közben zenében kinyílni látja a Zeneakadémián. („Bartók és Szigeti próbálnak" Pesti Napló 78/83, 12; 1927. április 12.)

Megrendítő, ahogy Bartók, ez az ízig-vérig magyar mester – *emberként* „kifelé" minden transzcendentális kegyelem elutasítója – *zeneszerzőként* „befelé" miként válhatott a nyugati nagy lélekhirdetők, Bach, Mozart, Beethoven jó utódává, a hazavágyás zenekari Concertójának mestere a giorgionei „Concerto" szerzetesévé, lélekhirdetőjévé.

Giorgione tehát 1510-ben távozott el, Giotto 1337-ben (Dante már 1321 szeptemberében). Nem két évtized, két évszázad választja el őket egymástól.

Bruno Walterra licitálok: Petraloysius Praenestinus (latin háttérbe helyezve), egyébként Gianetto (petrarcai canzonék szerelmi líráját ezen a néven publikáló mester), hogy annyi néven szólítsuk a Szent Péter székesegyházban pihenő „Musicae Princeps" (a zene fejedelme) Palestrinát, a szuverén *csak* európai művészet – a többszólamú kontrapunktikus zene – mártír századokból kisajtolt esszenciájának mesterét: csaknem négy évszázad távolságában van Bartók születésétől – évszázadunk lélekhirdetőjének megjelenésétől, a mi külön magyar glóbuszunk „felpörgetőjétől", akiben rossz álmainkban a nyugati zene apokaliptikus végére és magunk kis tragédiáira is rádöbbenhetünk.

Mit számítanak ilyenkor az évszázadok?!

*

Valamit azért számítanak, ha az embert egy éjszakai utazás, lett légyen a legnagyobb kényelemben, meggyötörte és mégis – a legcsekélyebb pihenés nélkül, étlenszomjan – idegen városban rohan az ábrándjai után.

De csaknem félezer évet esni, pláne közel egyezer esztendőt végül, méghozzá néhány perc során, ez mégiscsak megviseli a szervezetünket, mint légzsákba kerülő repülőgép, ha hegyes vidék fölött veszedelmes százmétereket zuhan. (Megtörtént velem ilyesmi 1954 nyarán a Fogarasi havasokban.) Mert ha eldöntöttem, hogy apszisokban gondolkozom, akkor a Santa Maria Maggiore 1295-ös Torriti-apszisa után a Santa Prassede 820 körül készült mozaikja 475 évvel dob lejjebb a történelmi múlt fonalán, a Santa Pudenziana 395 körül készült mozaikjához érve, pedig már 900 évvel mélyebbre jutottam perceken belül. Őszintén megmondom, örülök hogy élek, ennyi kaland után.

Nemhogy a fáradtságomra panaszkodnék.

A Mária-templom után tehát a közeli két bazilika meglátogatására csikartam ki a sorstól egy kis időt – aggódtam már a csomagjaimért, meg hogy Rómában tíz napra miképpen is helyezkedem el.

Pudens szenátornak – Aquila (Aquilas, Acius) és Prisca (Priscilla) kegyes római szülőpár híres fiának – két leánya volt: Praxides (Prassede) és húga, Pudenziana. Valamennyien keresztények. Egyikről sem hírlik, hogy mártír lett volna, de mindkettő otthont adott Péter apostolnak, 25 évi római tartózkodása során. (Körülbelül 40-től 64–67-ig, amikor Nero cirkuszában kivégezték.) Az Esquilinus és Viminalis közt húzódó völgy útján, a régi Vicus Patriciuson (ma: Via Urbana) lakott Pudenziana, ahol atyja patriciusi házának fürdőjét (a rómaiaknál a „fürdő" fogalma valami magasabb rendűt jelent) az apostol imaházául engedte át. Itt épült fel később, 380 körül, Róma legrégibb keresztény szentélye, amelyet Santa Pudenzianának neveztek el. A kis bazilika mozaikapszisa 395-ből datálható; könnyen megjegyezhető dátum: Nagy Theodosius halálá-

nak éve, január 15-én halt meg Milánóban, 18 éves Arcadius fiára hagyva birodalma keleti felét, míg a nyugati részt a 10 éves Honorius örökölte – kinevezett gyámja Stilicho, a vandál származású római hadvezér. Más verzió szerint 401 és 417 közt készült el az apszis, alkotója ismeretlen, azt azonban tudjuk, hogy Ilicius és Leopardus presbiterek rendelték. (Amikor 1588-ban restaurálták a szentélyt, az apszis két széle megrövidült, ez már a 228. római pápa, Felice Peretti, illetve V. Sixtus (magyarán: Sükösd) idején történt. A harcias Alarich nyugati gót király bevonulását 410 nyarán Róma apszisai sértetlenül vészelték át...

A Pétertől és Páltól övezett szakállas Krisztust tanítványai ülik körül római komolysággal, a két álló nőalakban pedig szívesen ismernénk rá Praxedisre és Pudenziánára.

Nagy meghittség van ebben a kis bazilikában, mondhatnám, puritánság, ugyanakkor őrzi a „titulus Pastoris" (a 10. pápa: I. Pius, 140–155 közt), a pápa fivérének, a híres *Hermas* „apokaliptikus várakozásokból történeti küldetésbe átlendítő" *Pásztor*-ának izgatott hangulatát. Az üldözések idején bezárt, amikor azonban a keresztények már egymást üldözték, Novatianus (251–268) ellenpápa egyházaként működött, és ellenzékben maradt sokáig. A 37. pápa: Damasus (366–384) ellenpápája már Ursinus (366–367); véres összecsapások zajlottak a hatalomért, amelyeknek 137 halálos áldozata volt. Damasus csak római praefectusi (alkirályi) segédlettel, Vettius Agorius Praetextatus közreműködésével foglalhatta el a pápai trónt.

A „titulus Pastoris" a 38. pápa: Siriacus (384–399) idején tért vissza az igazi egyházba.

Ez az időpont a mozaik-apszis keletkezésének ideje is.

A Santa Prassede ilyen perspektívák közt – Pudens szenátor másik lányának nevében – képviseli (két szomszédvár módjára) az ortodoxiát.

És természetesen a jövőt.

És az *ikonodul* pikturális távlatok évszázadokba világító szívdobogtató örömét. Péter apostol Praxedist itt térítette meg, a Via Merulana elején, ezzel indul a csodálatos dráma, amelynek egyik fejezete a Santa Prassede apszisa. 820-ban vagyunk. Ha valakit honfibú gyötör, közölhetem vele, hogy eleinket ekkor még meótiszi varázslatok, iramló szarvasok és alán királylányok kartáncai veszik körül.

Bonotus Alaxinus római főúr fia azonban, bencés apát, az egyház 98. pápája: I. Paschalis (817–824), nemcsak a Santa Prassede háromhajós ókeresztény bazilika alapítója, restaurálója, de itt hozta létre a Bizáncból áttelepült festőkolónia otthonát is. Róma az ikonoklaszta Bizánccal szemben mindig ikonodul álláspontot képviselt, befogadta, gyámolította V. (Örmény) Leó, és más ikonoklaszták, menekültjeit, megcsonkítottjait, megvakítottjait. Szerencsére épségben maradt kezekkel, szemekkel is érkeznek menekültek, akik azután Róma művészi nagyságát öregbítik alkotásaikkal.

I. Paschalis fontos pápa: 823-ban húsvét ünnepén Lothart, kire atyja (Jámbor Lajos) Olaszország kormányzását bízta, császárrá koronázta. Azt tette, amit elődje, III. Leó, Lothar nagyapjával, aki 801. újévjén–karácsonyán (ez akkor *közös* ünnep volt) Nagy Károlyt koronázta meg – a bizánci nyomástól való szabadulás, a nyugati orientáció jegyében. És csak húsz év van hátra, 843, a verduni szerződés, amelyben az európai kontinens három jövendő nagy nemzete, Itália, Franciaország és Németország, karakterisztikus képét lassan felölti – mindez már nagyon történelmi közelségbe került.

I. Paschalis most itt áll előttem életnagyságban a Santa Prassede apszisán, terpesztett lábbal, kissé peckesen. Középen Krisztus, a diadalmas, tőle balra Pál apostol, aki az Úrnak éppen Praxedist mutatja be, jobbra Péter apostol Pudentianával ugyanezt teszi. Jobbra – Paschalisszal szimmetriában – San Zeno, Verona püspöke.

Verona püspökében jó ismerősömet üdvözölhetem. Mert jártam Veronában – az menjen Rómába, aki már úgy-ahogy keresztül-kasul bolyongta Itáliát. Különben Róma néma, mint Boccha della Verita. A Chiesa di San Zeno, Veronában – tiszta eredetiségében sugárzó, román kori templom, kapuzata mellett márványból faragott lovas, az ariánus keleti gót király, Theoderik vágtat a pokolba, emlékezem! A kapuzat 48 bronz domborművének fantasztikus ábrái, a kelta művészet őseurópai kalligrafiái, meroving démonok, longobárd szörnyek, etruszk maszkok, vad jelenetek, torzók, La Tène-kori varázs. Odabent pedig a drága jó San Zeno mosolygó nyugalma, ahogy mindennapi saját fogású halpecsenyéjét sütögeti, adomákat mesél és engem szeretettel megáld.

(San Zeno, egy másik San Zeno, egyéb értesüléseim szerint, mint Diocletianus katonája, a Ceres előtt áldozó császárnak tett szemrehányása miatt szenvedett volna Nikomédiában, 304-ben mártírhalált. Eszerint az eleusisi szentély Démétérét, a túlvilági lét pogány misztériumát tagadta volna, és Róma *ezt* a Szent Zenót tiszteli? Tehát nem azt a mosolygó nyugalmat, amely engem megáld? Mindegy.)

Ez itt most Rómában, a Santa Prassedében San Zeno kápolnája, tele mozaikokkal, ahogy csak az ikonoklaszták üldözésétől szabadult lélek alkot, szenvedélyesen tobzódva, dühösen. Bizánci művészek megnyúlt szárnyú angyalai a mennyezeten és bűbájos apszidiolában olyan Madonna, akinek mélytűzű karbunkulus szemét sohasem felejtem el. Ruhája napkeleti kövek aranyos, kékes, bíbor ragyogása. Az egész kis szobácska meseszerűen szép.

Meseszerűen szép az egész bazilika, de mielőtt alaposabban szemügyre venném újra, egyszerre arra eszmélek, hogy ezt a feszültséget – utazásom fáradalmait – nem bírom tovább. Késően jár az idő (délután egy óra talán, vagy negyed kettő), mennem kell, Róma üzeni, hogy vár. Egy Theodora episcopa, szent nők társaságában, a falakról szemrehányóan még utánam néz.

„Per turisti" 10000 líráért autóbusz-hetibérletet veszek, kiváltom csomagjaimat (egy kis sorban állással) és megyek: zsúfolt 64-esről zsúfolt 46-osra váltok át, a Via di Porta Cavalleggeriről a Szent Péter bazilika kupolája látszik, micsoda kár, hogy nem az igazi! A Via Aurelia történelmi kacskaringóiban előbukkannak az ezüstös lombú olajfák, örökzöld tölgyek és obeliszk-ciprusok, pálmák, kaktuszok, oleander, mirtusz, puszpáng. Lélegzem Rómát. De a Via Boccea úttorlaszain még át kell jutni. Ez maga a pokol. Kell, hogy sikerüljön. És sikerül. Hogy egy hirtelen vadegyenes lejtő autóbuszvágtája után, tömegből kecmeregve, tekervényes kis gyalogsétával, végre a Primavalle zöldjében tíz napra otthont leljek.

POMOGÁTS BÉLA:

Költő Pannóniából

Jankovich Ferenc verseiről

1.

Jankovich Ferenc első verseskönyvének címlapján két, ha tetszik, jelképes értelműnek tekinthető szót olvashatunk: *Kenyérszegés* és *Párizs*. Egy falusi otthonosságot sejtető címet és a francia főváros modern költői képzeteket idéző nevét. E kettős jellel indult Jankovich Ferenc költői útja. Különös indulás, habár nem példa nélkül való: a haza és a nagyvilág egymáshoz kapcsolása költészetünk legjobb hagyományait követi. Talán csak az szokatlan, hogy a versek, melyek minden metaforájukkal és ütemükkel a dunántúli világhoz kapcsolódnak, éppen a Szajna-parti fővárosban jelentek meg. Jankovichot minden gyermekkori élménye a dunántúli faluhoz és tájhoz fűzte: a fehérvári szülőházhoz, a sárpentelei otthonhoz, a kőműves-apát övező családhoz, a Fejér megyei dombokhoz és a Balaton villogó színeihez. Sorsa mégis messzire csábította: az Eötvös Kollégiumba, a párizsi École Normale Supérieure-re, végül a budapesti Zeneakadémiára. A francia fővárosba nyílt szívvel, tárt lélekkel érkezett; verseit és emlékeit vitte magával: ezért kerülhetett első könyve éppen Párizsban sajtó alá.

Pannónia és Párizs között rövid az út. Jankovich szűkebb hazája az a Dunántúl, ahol még a rómaiak adtak nevet a városoknak, és a parasztházak tornáca a román boltívek emlékeit őrzi. A pécsi Janus Pannonius óta a hazai latinság otthona ez a táj, fiai-neveltjei ösztöneikben hoznak valamit a latin józanságból és derűből; vándoréveik során pedig általában a francia vagy az olasz földet keresik fel. Jankovich is így jutott el Párizsba, a kiváló nyelvtudósnak, az Eötvös Kollégium legendás igazgatójának: Gombocz Zoltánnak a segítségével. Az illetékesek természetességével érkezett meg, magatartásában, érdeklődésében és költői törekvéseiben viszont továbbra is a dunántúli falu fia maradt. A hírneves – a modern francia irodalomban szinte mitikus dicsfénnyel övezett – rue d'Ulm-i palotában a Balaton, Bakony és Vértes vidékeit idézgette verseiben, a boulevardokon, a meghitt cafékban szénaillatos alkonyokra, akácosokra és présházakra emlékezett. Így születtek első versei az otthon iránti nosztalgiából, fiatalos életörömből; kicsit e más, e különös francia világból való menekülésből, kicsit városias érzékenységből. Intonációjuk, szellemiségük ezért a modern bukolikát követte.

A harmincas évek elején a magyar költészet fiatalabb képviselői az idill világában keresték otthonukat. Az idill oltalmat kínált, befogadta a menekülőt, és a kor költőinek gyakran kellett álmok közé menekülniök: a személyes sors gondjai vagy éppen a történelem feltűnő viharfelhői elől. Így talált ideiglenes otthonra a természet harmóniájában, gyöngéd tájak, szelíd örömök és pásztori szerelmek között Radnóti Miklós, Dsida Jenő, Jékely Zoltán, Weöres Sándor vagy éppen Jankovich Ferenc.

Péter Attila

Magyar iparművészet az
ezredfordulón 2003

Peter, Emanuel
festő

Peter Emanuel (1799—1873.)

243. OVALE PORTRAIT-MINIATUR auf Elfenbein. Brustbild eines Grafen Esterházy in brauner, pelzbesetzter Pekesche, mit dem Maria Theresia-Orden. Signirt links: PETER, nach Guerard. In ciseliertem, vergoldetem Bronzerah men.H. 5.7. Br. 4.7.

Peter.

244. OVALE PORTRAIT-MINIATUR auf Elfenbein. Brustbild einer jungen Dame nach links, in blauem, decolletiertem Kleide, rotem Tuch und roter Rose in schwarzem Haar. Hintergrund eine Balustrade. Bezeichnet : EM. PETER. Um 1850. In Holzrahmen. H. 9. Br. 7.5. *Illustr.* Taf. XLV.

Peter.

245. OVALE PORTRAIT-MINIATUR auf Elfenbein. Brustbild einer jungen Dame in weißem decolletiertem Kleide. Rechts ein Baum mit Epheu bewachsen. Bezeichnet links : E. PETER. In Holzrahmen. H. 10.2. Br. 8.4.

Peter.

246. RECHTECKIGE PORTRAIT-MINIATUR auf Elfenbein. Brustbild des Grafen Stephan Keglevich, als Knabe in weißer Weste und blauer Jacke. Bez. EM. PETER 1851. In Messingrahmen. *Illustr.* Taf. XLVI

Peter.

247. OVALE PORTRAIT-MINIATUR auf Elfenbein. Brustbild des Fürsten Julius Odescalchi, in schwarzem Anzug. Links roter Vorhang. Bezeichnet rechts : EM. PETER n. Sterio 1852. In Messingrahmen. H. 11. Br. 8.7. *Illustr.* Taf. XLVI.

Peter.

249. RUNDE PORTRAIT-MINIATUR auf Elfenbein. Brustbild einer älteren Dame in schwarzem, decolletiertem Kleide, goldener Halskette, Perlen in den Ohren, Spitzenschleier um die Schultern und hoher Spitzenhaube. Bez. EM. PETER. 19. Jh. II. Viertel. Gerahmt. Durchm. 5.6. *Illustr.* Taf. LII.

Ernst Múzeum aukció

Philippot C. (Wien um 1830.)

250. OVALE PORTRAIT-MINIATUR auf Elfenbein. Brustbild eines jungen, bartlosen Herrn, mit blauem Frack und schwarzer Halsbinde. Bez. rechts : PHILIPPOT 1807. In Lederrahmen. H. 7. Br. 5.8.

Pizolli O. (Anfang XIX. Jh.)

251. RUNDE PORTRAIT-MINIATUR auf Elfenbein. Brustbild einer sitzenden Dame in schwarzem decolletierten Kleide, mit Korallenkette und Korallenkamm im schwarzen Haar, in der Rechten ein Notenblatt. Bez. : O. PIZOLLI f.-19. Jh. I. Hälfte. In Holzrahmen. Durchm. 6.3.

Pollack Salomon (1757—1839.)

252. OVALE PORTRAIT-MINIATUR auf Elfenbein. Brustbild einer jungen Dame nach links, in decolletiertem, weißem Spitzenkleid, blauem Gürtel, roter Korallenkette und schwarzer, niederer Lockenfrisur. In den Ohren Korallen anhäger. Englisch. Rückwärts die Adresse des Miniatur malers : S. POLLACK, London, Strand 130. Gerahmt. H. 6.5. Br. 5. *Illustr.* Taf. LII.

Prévost (um 1830.)

252a. OVALE PORTRAIT-MINIATUR auf Elfenbein. Knabe als französischer Offizier gekleidet, im Begriff einen Hund zu besteigen. Bezeichnet: Prévost 1825. In vergoldetem Kupfer-Rahmen. H. 8.3. Br. 7.

Richter Anton (1781—1850.)

253. OVALE PORTRAIT-MINIATUR auf Elfenbein. Brustbild eines jungen Herrn in hohem, schwarzem Frack und weißen Vatermördern. In der Art des A. Richter. Gerahmt. H. 5.4. Br. 4.4.

Rivero (Spanisch.)

253a. RECHTECKIGE PORTRAIT-MINIATUR auf Elfenbein. Brustbild einer Dame in decolletiertem, weißem Kleide mit Korallenkette und goldenem Kamm im schwarzen Haar. Bezeichnet links : RIVERO fec. Spanisch. 19. Jh. I. Hälfte. In Spiegel-Etui. H. 5.2. Br. 4.

M. kir. Adóhivatal
MISKOLCZON
Érk; 1904 MAJ 28
6798 II

Miskolcz kir. kath. gymnasium 100 h

24090 Községi nyomda Budapest.

Péter, srobrász. 1271

Laid. Albert srobrász 1271.

— Ma ki az elnökjelöltünk?

— Azt mondják, Hankiss Elemér...

— Az csütörtökön volt, de most hétfő van.

A játék természetesen folytatódik: kedden Bíró Zoltán a listás, szerdán Nemeskürty István, csütörtökön Glatz Ferenc, pénteken tatnatok. Most mi faradtan és zavarodottan dolgozatocskákat írunk, tudva előre, hogy szekundát kapunk rá, ráadásul onnan fentről (mert *fent* bizonyosan lesz) feddést is kapunk, ha szegény bolond fejünk szerint cselekszünk, s végezetül itt van a robbantó asszonyság, aki lehetséges, hogy egyszer valóban ránk omlasztja a falakat.

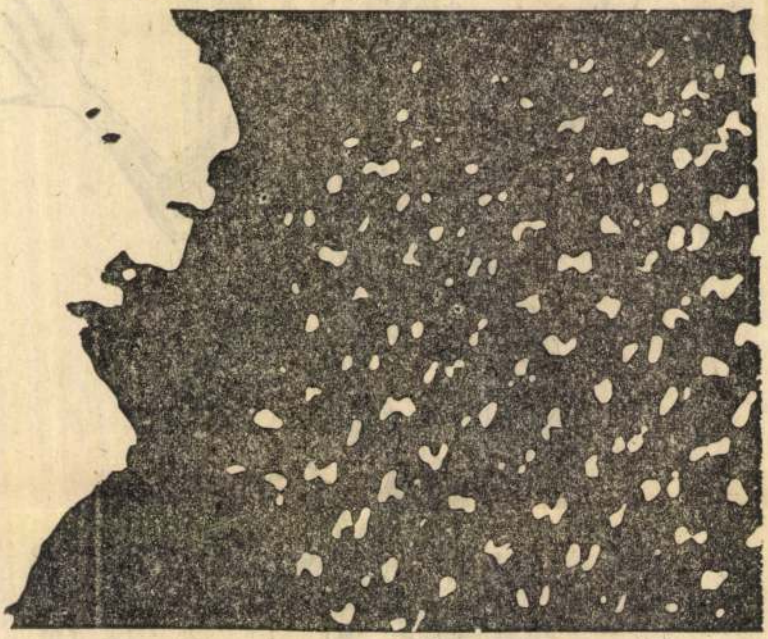

BATA IMRE
n: 153-3122, 153-3287, 153-3500, 111-3221
—11. Levélcím: 1096. Postafiók: 226. Tel.: 141-4320 142-9350
Felelős vezető: DR. CSÖNDES ZOLTÁN vezérigazgató

a hírlapkézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és
pest, XIII., Lehel utca 10/A 1900
stabank Rt. 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra.
NEM KÜLDÜNK VISSZA!
—8848

MEGJELENIK
MINDEN
PÉNTEKEN
16 OLDALON

1990. JÚNIUS 1.

PÉTER ANDRÁS

Élet és Irodalom XXXIV.évf.26.sz.
1990. 15.p.

1990. JÚNIUS 1.

Péter András rajza

KÉSŐBAROKK ÉPÍTÉSZET MAGYARORSZÁGON

A magyarországi későbarokk építészet emlékeinek egy rövid tanulmány[1] keretében adott áttekintésével művészi multunk oly területére lépünk, amely tán a legismertebb mindnyájunk előtt, kik nyitott szemmel nézünk körül e mult emlékei között. Míg a megelőző stíluskorszakok építészeti alkotásait évszázadok viharai rombadöntötték s legkiválóbb román és gotikus műemlékeink egy kis töredékét a XIX. század restauráló munkája alkotta újra, míg Mátyás renaissance-ának olaszos gazdagságát csak elszórt írott adatokból s néhány kőtörmelékből rekonstruálhatjuk: a későbarokk művészet emlékei, mint ma is élő művészeti alkotások, napi élményeinknek, benyomásainknak eleven tényezői. Nagy katedrálisok és püspöki rezidenciák, főúri kastélyok és városi paloták, sőt igénytelen falusi templomok százai őrzik számunkra e korszak alkotó szellemének teljességét, avagy egy szikráját. És ha vidéki városainkban történetileg kialakult, egységes városképről beszélhetünk, ha meglepetten állunk meg egy-egy stílusos ház, egy festői városrész vagy szép kapu láttán, s a jelen lüktető életén túl is a mult hangulatát érezzük: e patinás milieuből ismét a barokk szelleme szól hozzánk. Eger, Győr, Sopron s mindenekfölött az ősi koronázó város, Pozsony, mind sajátos helyi színezetű barokk városok.

És mégis, bár az emlékek itt vannak körülöttünk, alig van korszak, amelynek művészete annyira ismeretlen volna, mint éppen a későbarokk. A művészettörténeti kutatás külföldön is csak az utóbbi 30—40 esztendőben fordult nagyobb figyelemmel a barokk emlékei felé; a hazai emlékek tudományos feltárása pedig itt is hátramaradt néhány évtizeddel. Burckhardt állásfoglalása nyomán tudomány és közvélemény soká idegenül állott a barokk szelleme és alkotásai előtt. Ami benne a földi lét örömének kiegyensúlyozott művészetétől, a renaissance-tól eltért, azt hanyatlásnak, sőt elfajulásnak fogta fel: az új művészetnek egy merőben új életfelfogásban gyökerező érzéstartalma és belőle fakadó formavilága a pozitivista világszemlélet számára megfoghatatlan maradt. Új idealizmusnak kellett elkövetkeznie, hogy átértsük a barokk transcendentális szellemét, hogy szertelen formáiban és mozgalmas festőiségében, páthoszában és szenvedélyében, áradó hevében és ünnepi pompájában a zárt egyéni lét korlátait áttörő s a végtelenséget átfogó felfokozott érzés megnyilvánulását lássuk.

Nagy művészet, egységes stílus, mely az élet minden vonatkozását átszövi sajátos színével, nagy szellemi áramlatok nyomán születik. Ilyen szellemi áramlatok a barokk legmélyebb mozgató erői is. Ez a művészet az ellenreformáció győzelme nyomán új életre kelt katholicizmus diadalérzésének s az absolut monarchia eszméjének és új életformáinak művészete. Egyházi áramlat az egyik, a hit új elmélyülésével, harcos fanatizmusával, a földi lét természetfölötti céljaira utaló szuggesztiv erejével. Világi eszmény a másik, a korlátlan fejedelmi hatalom udvari életével, ünnepi fényével és pompájával. Közös alapvonásuk a renaissance életfelfogás zárt individualizmusával szemben az egyéni lét beolvadása egy kollektív nagy egységbe: amott a hit közösségébe, itt a hatalom hierarchiájába. S amint a hívő tömegek tekintete, vágya és érzése a hit szárnyán végtelen magasságok felé tör, úgy tekint az udvari ember minden földi hatalom teljessége, minden rang forrása, a fejedelmi trón felé.

Az új érzés és új életformák teljes értékű kifejezője a barokk. Olaszországból indul az építészetben monumentális tömegmozgással, a formák dagadó küzdelmével, a téralkotás ünnepi páthoszával. Új színt nyer a francia szellem tartózkodó klasszicizmusával, hűvös és kissé kimért eleganciájával. De teljes festőiségében csak az Alpokon túl, Délnémetország és Ausztria művészetében bontakozik ki a XVIII. század első

[1] Előadás a Magyar Történelmi Társulat 1927. március 24-én tartott közgyűlésén. A Hillebrandt működéséről szóló részek kivonatos részletek a szerző előkészületben levő Hillebrandt-monográfiájából.

lából került ki, a részletekben itt is remekelt, de régi művészeti főhelyeinktől messzire kerülve, a határszéli vármegye legnagyobb városában is sok olyan könnyítést engedett meg magának, amiért központibb fekvésű városainkban a festőcéhek bizonyára megrótták volna. Kétségtelen, hogy az alakok csoportjának főrészéhez kész mintája volt. Hogy azonban a donátorok arányait a szentek alakjához szabja, ezzel nem sokat törődött. Oly nagyságban festette meg őket, aminővel a deszkára festett kép balsarkában éppen elférhettek. Így lettek szinte csak félakkorák, mint a jobbfelőli szent alakok. Oly igazi középkori fogás ez, aminővel felvidéki szárnyasoltáraink festői már teljesen modern ízű, életképszerű festményeiken is habozás nélkül élnek, mint például a lőcsei Szent Jánosok oltárának festője, Stancel Theophilus mester, aki Heródes lakomáján a táncoló Salomét az asztalnál is alacsonyabbnak festette, nehogy az asztal körül ülő alakokat eltakarja vagy messe. Eperjesi képünkön a jelenet színhelyén is vannak rajzhibák, eltolódások; távlata elnagyolt s a csarnok térhatás híján az alakokhoz tapad.

A rozsnyói székesegyház hasonló tárgyú és nagyságú (170—125 cm) festményének 1513-ból távlati fogyatkozások miatt ugyanaz a hibája. A színpadi háttér módjára az alakok mögé tolt hegyes vidék azonban a természet után gondosan megfestett tájkép, Rozsnyó környékéről merített motívum, ma már nem létező bányákkal, a hegy alján zúzóművel. Balfelől a fán Cranachra emlékeztető angyalkák hemzsegnek. A felhők mögül itt is az Atyaúristen tűnik föl.

A rozsnyói kép mesterét nem ismerjük, de bár az alakok itt sem maradtak mentek az átfestéstől, ha nem is volt különb mester, mint az eperjesi, jobb munkát végzett. A szavahihető hagyomány szerint, a rozsnyói plébániatemplomot, amely csak 1776 óta székesegyház s addig az esztergomi egyházmegyéhez tartozott, a déli kápolnával Bakócz Tamás érsek bővíttette ki. A festmény ma is ott függ s valamikor a kápolna szárnyasoltárának főrésze lehetett, amelyet 1780 körül foglaltak a mai keretbe.

Az eperjesi fogadalmi képen szintén nincsen jelzés. Mesterét sok valószínűséggel mégis megállapíthatjuk. A Szent Miklós-templom főoltárának szárnyképeit a XVIII. században a copfstílű szentélypadok deszkahátába foglalták s ugyanekkor átfestették. A szárnyképek kisebb méretű alakjain azonban ugyanazt a lomha ruharedőzést látjuk, mint a Hütter fogadalmi képén, a távlati fogyatkozások is ugyanazok ezek hátterein. Igen valószínű, hogy a főoltár szárnyképeit és a fogadalmi képet ugyanaz a mester festette, akinél különbbel akkoriban Eperjes nem igen dicsekedett. A mester pályafutását Iványi Béla rajzolta meg az eperjesi levéltárban talált adatok alapján.

Iványi a Múzeumi és Könyvtári Értesítő XI. évfolyamában 1917-ben tette közzé tanulmányát Eperjes középkori festőiről. Ezek sorában *Péter* mester volt a legkeresettebb s vitte mint polgár a legtöbbre anyagi téren is. Péter mester nyilván mint kész festő került Eperjesre s 1490-ben tűnik föl. A faragott főrészében akkor már kész főoltár szárnyképein 1497-ben még mindig dolgozik s a huszonnégy festményből álló ciklust, amelyből csak tíz kép maradt fönn, közbe természetesen egyéb munkát is vállalva, csak 1506-ban fejezi be. Mint egyéb korabeli festőink, Péter mester, akinek a Főutcán háza, az Árok-utcában majorja volt, igen vállalkozó szellem. Művészi munkákon kívül toronygombaranyozást, egyszerű mázolást is vállal; hol esküdt polgár (szenátor), hol centumvir vagyis a város külső tanácsának (képviselőtestületének) tagja s a város megbízásából sűrűn utazik kiküldetésekben, többek közt Budára, a királyi udvarba is. Borral is kereskedett s messze vidék templomainak szállít oltárokat. Élete végén Nyársardó s a zempléni Lasztól és Liszka számára festendő oltáraira előlegeket vesz föl, amiről mint pontos ember végrendeletében is megemlékezik, amelynek kelte után alig egy évvel 1527-ben meghal.

Okiratok alapján meghatározható festményei közül, az eperjesi főoltár szárnyképein kívül, Péter mesternek más műve nem maradt fönn. Minthogy a szárnyképeket is átfestették, ezek letisztításuk előtt nem szolgálhatnak Péter mester művészetének bizonyságául. Hogy Hütter fogadalmi képét ő festette, ez eddig szintén csak föltevés.

DIVALD KORNÉL

HÜTTER JÁNOS EPERJESI SZENÁTOR FOGADALMI KÉPE A NEMZETI MÚZEUMBAN

Még a háború előtt tett figyelmessé Szuchy Emil eperjesi székesegyházi karvezető káplán az itt bemutatott képre, amelyet egy kőmíves özvegyénél látott, aki eladásra kínálta. A kép az özvegy szerint az eperjesi Szent Miklós-plébániatemplomból eredt s férje ennek plébánosától kapta, amikor a mult század hetvenes éveiben a templom diadalívpillérei előtt álló két oltár barokk képét keretestül eltávolították s ezek helyére a ma is meglevő aranyozott gotikus fakeretbe foglalt új festményeket tették. A „stílszerű" átalakítás idején az oltárasztalokat újból vakolták s a művelet díjául kapta meg a kőmíves a mint stílszerűtlent kiküszöbölt két képet. Az egyiken az özvegy már régen túladott. Ez a kép Hanusfalvára került, ahol azonban kinyomoznom nem sikerült. A meglevő fényképét elküldtem Varju Elemér igazgatónak, aki habozás nélkül megszerezte a Nemzeti Múzeum számára, ahol ma a középkori teremnek szolgál díszéül.

A festményen (1. kép) nyilvánvaló volt, hogy amikor a jezsuiták a XVIII. században a barokk oltár keretébe foglalták, alaposan átfesttették. Váli László, a Nemzeti Múzeum restaurátora, leszedte a későbbi festékréteget s ez alól sokban elütő más festményt sikerült meglepően jó karban kihámoznia. (2. kép.)

A helyreállított kép magában véve is oly beszédes, hogy legalább keletkezése helyére és idejére vonatkozólag meghatározása alig járt nehézséggel. Nem elsőrangú munka, művészettörténelmi fontossága mégis nagy, mert kétségtelen, hogy Eperjesen készült s így provinciális festészetünknek szintjéről a XVI. század elején nyujt bizonyságot.

A kép Szt. Annát ábrázolja harmadmagával, vagyis a Szűz Mária ölében ülő kis Jézussal. Jobbfelől a korlátra támaszkodó Szent József komoly alakja áll. Szűz Mária feje fölött angyal lebeg koronával. A háttérben, hegyek alján, malmot ábrázoló tájkép fölött az Atyaúristen félalakja tűnik föl felhők mögül. Balfelől a kép donátora térdepel fiával. Előbbi mögött mint védőszentje a nőies képű Ev. Szt. János áll, balkezében a kígyós méregkehellyel, jobbját pártfogoltja vállára téve. A kép színhelye tipikusan eperjesi emeleti tornác egyszerű renaissance tagoltsággal, gyámkövein keresztbe fektetett deszkákkal, amelyek hídlásnak szolgáltak a padlásajtóhoz.

A háttérben, az erkély nyílásán át malom látszik s a donátor nyilván molnár volt. Keresztnevéről védőszentje tanuskodik, vezetéknevét a feje fölé akasztott beszélő címer mondja meg. A címer képe három vörös zsidó kalap, tehát kalapok, akkori németséggel Hütter. S a város régi irataiban csakugyan szerepel Hütter János, még pedig 1520-ban mint esküdt polgár vagyis szenátor.

Szent Anna a középkorban az anyaság védőszentje s a gyermekágyi láz okainak ismerése előtt mindig nagy veszedelemmel járt szülés válságos óráiban az asszonyok oltalmazója. S nyilván feleségének szerencsés szüléséért hálából festtette meg Hütter fogadalmi képét, amelyen festőnk alighanem a túl fiatalnak ábrázolt Szent Anna képében a donátor feleségét is megörökítette. Vallásos felfogás, bensőség amúgy is kevés van a képen s a festő a hagyományos kompozíció keretében eperjesi embereket örökített meg képmásszerűen, de mélyre hatóbb jellemzés nélkül, mint ha csak valami vasárnapi összejövetelt akart volna megfesteni. Ez a világias felfogás s Szent Anna anachronizmus számba menő fiatalsága szemet szúrt a jezsuitáknak s barokk oltárba foglalása előtt mindenekelőtt Mária anyját festtették át idős matrónának. Azután a donátor alakult át bibliai Szt. Erzsébetté, fia meg a ruhátlan kis Ker. Szt. János lett. Valamennyi alak feje fölé azonfelül fénykör került.

Megtisztított állapotában az üde és telt színekben pompázó festmény a XVI. század elejéről s a vidéken ugyancsak számottevő mesterről tesz tanuságot, aki igen jó isko-

VICTOR HUGO: TÁJKÉP KASTÉLLYAL. Szépia
Szépművészeti Múzeum

HÜTTER JÁNOS EPERJESI SZENÁTOR FOGADALMI KÉPE: SZENT ANNA HARMADMAGÁVAL
Olajfestmény fára. 1520 körül. Felsőmagyarországi (eperjesi) festő (Péter ?)
Magyar Nemzeti Múzeum
Restaurálás előtt

Restaurálás után

rajzának kelte: „Jersey 1854", világot derít arra, hogy egy másik konkrét, de korábbi esemény volt e kompozíció keletkezésének eredeti tartalma és indító oka. A jersey-i tartózkodás alatt történt, hogy Guernesey szigetén, 1853 októberében egy John Charles Tapner nevű egyén megölt egy asszonyt, kirabolta és gyujtogatott. Halálra ítélik, kivégzését 1854. január 27-ikére tűzik ki. *Victor Hugo* tollának minden csillogásával ír a guernesey-i lakossághoz, hogy forduljanak kegyelmi kérvénnyel a királynéhoz. „Je dis: ne le tuez pas, car, sachez-le bien, quand on peut empêcher la mort, laisser mourir, c'est tuer." A levél hatása alatt 700 guernesey-i írja alá a folyamodványt. Az udvar által tekintetbe vett kérvényt leküldik Lord Palmerstonnak, a belügyi államtitkárnak, aki február 3-ikáig, majd 6-ikáig haladékot adott. Az elítéltet február 10-ikén mégis kivégezték. A demokratikus „Nation" híradásából arra lehet következtetni, hogy már-már sikerült elhárítani a halálbüntetést, csakhogy „la démocratie avait compté sans l'ambassadeur de M. Bonaparte à Londres. Cette lutte autour d'un gibet ne saurait être oubliée dans les annales du temps." Vagyis úgy látszik, a francia követ közbelépése hiusította meg *Victor Hugo* akciójának sikerét, amit még egy passzus látszik bizonyítani, midőn azt kérdi a lap, hogy a holttest mellett vajjon melyik nézhetett volna a másiknak az arcába, „ . . . de *Victor Hugo* ou de M. Waleski, de la démocratie proscrite ou de l'empire debout, et assez puissant pour attacher un cadavre humain en trophée au gibet de Guernesey?" Lord Palmerstonhoz írott levelében Victor Hugo borzadályosan írja le a kivégzést. A gőg, a gúny, az arcba szánt ostorcsapások záporát zúdítja e sorokban III. Napoleonra az emberiség iránti érzelmeiben vérig sértett, az elkeseredés és düh könnyeitől fojtogatott száműzött. Az „Ecce" ebben a hangulatban készült és ezen a hangon íródott, amintahogy Lord Palmerstonnak ajánlja is, hogy referálják el a kivégzés lefolyását III. Napoleonnak.

Az események láncolatában megemlítésre méltó, hogy amit oly ritkán ért el *Victor Hugo*, a meghallgattatást, azt a Guernesey számára írt jersey-i levele Kanadában érte el. A „Nation" április 12-iki száma írja meg, hogy európai lapokkal érkezett Kanadába *Victor Hugo* guernesey-i levele. Ugyanekkor, február elején, Quebecben egy Julien nevű embert ítéltek halálra, apósának meggyilkolása miatt. A francia száműzöttnek angol földről írt levele a tengerentúl ér céljához; levelének hatása alatt a vádlott megmenekül a halálbüntetéstől. „Victor Hugo ne peut rien en Europe pour Tapner qui agonise sous ses yeux, et il sauve en Amérique Julien qu'il ne connaît pas. La lettre écrite pour Guernesey arrive à son adresse à Quebec."

Tény az, hogy 1859-ben Guernesey szigetén egész lelkével vetette bele magát John Brown megmentésének akciójába és a nagy sötétségben a kivégzettre jövő fénysugár ismét aktuálissá lesz, hogy nyomatékot adjon *Victor Hugo* egyik szociális vezéreszméjének. A négerek egyik repraesentánsának, M. Heurtelou port-auprince-i főszerkesztőnek írt viszontválaszában — aki John Brown érdekében írt levelét köszönte meg *Victor Hugo*-nak — a nagy emberi közösség érzésével nyujtja távolból kezét a fekete testvéreknek: „Devant Dieu toutes les âmes sont blanches." A „Coopération" szerkesztősége 1867-ben John Brown özvegye számára, férjéről készítendő emlékéremre gyüjtést indít és *Victor Hugo*-t írják az adakozók élére.

Victor Hugo szélsőséges véralkat volt. Rajongott és revoltált. Az események anyagot és alkalmat adtak neki arra, hogy antagonizmusba ajzott lelkének keserűségét nagyra növelje. A függetlenségért küzdők ügyvédje volt tettel és szóval. Száműzetése alatt írja hazánkról: „ . . . la Hongrie est sous le suaire, mais elle a le sabre au poing; . . ." Intenzív érzései, lelki forradalmársága, későbbi spiritizmusa úgy keveredtek lelkében, mint rajzain a tinta és kávé, sőt kávéalja is. Sötét tónusai őszinte vallomások; nem is gondolatok, hanem érzelmek.

VIKÁR VERA

Magyar Művészet
1927.

Tiszta vizet a pohárba!

Mezőkövesd (ÉM – CSKA) – Tegnap délután megbeszélést tartottak Mezőkövesden vízügyben. Az önkormányzat elsődlegesen arra volt kíváncsi, hogyan történhetett meg, hogy a város tulajdonában lévő körgerincre a Dél-Borsodi Víz és Csatornamű Kft. engedély nélkül rácsatlakozott, s ezáltal új kutak vizét engedte a rendszerbe. A megbeszélésen a vízmű igazgatója az engedély nélküli rácsatlakozás tényét elismerte – ami szerinte nem olyan tragikus dolog –, s elmondta: a víz minőségével nincs baj. Ezt az ÁNTSZ jelen lévő tisztifőorvosa megerősítette. Erre Fekete Zoltán önkormányzati képviselő azzal a tegnap délelőtt szerzett információival reagált, amely szerint az érintett területen lakó emberek közül sokan egyszerűen nem hajlandóak meginni ezt a sárga vizet. Elmondta, tudomására jutott: az ott lakóknak megfordult a fejében, hogy ezért a vízért nem hajlandóak fizetni, s a területen lévő egyik gyermekintézményben már van olyan, aki Szentistvánról hoz vizet magával.

Addig, míg újabb testületi döntés nem születik az ügyben, a kutak rácsatlakozását leplombálták. Többször felvetődött a megbeszélésen, hogy a sajtó a felelős a „vízmizériáért". Ennek ellentmondani látszik, hogy az aláírásgyűjtést nem a lapok szervezték, hanem azok, akik szerint hiába felel meg a szabványoknak, mégsem akarják meginni a sárga vizet.

Koalíciós egyeztetés: folytatásról nem tudni

Miskolc (ÉM) – A miskolci önkormányzati közgyűlés életében is hozott némi zavart az MDF szétszakadása, illetve helyi következménye: a koalíciós tag MDF-frakció felbomlása. A hírek szerint a változás apropóján az elmúlt hetekben a korábbi koalíciós megállapodás felülvizsgálata került terítékre az érintett pártok egyezkedése révén – valamint arra is folyamatosan kísérleteket tettek, hogy az erőviszonyokat az új helyzethez idomítsák. A közgyűlés szereplőitől szerzett tegnapi információk alapján úgy tűnik: bár néhány hete már lezajlott egy ilyen tanácskozás a koalíciót alkotó politikai erők között, a folytatásról még nem tudni semmit. Többen ráadásul úgy vélik: nem valószínű, hogy lényeges változtatást tudna elérni bármelyik résztvevő is (elsősorban egy harmadik alpolgármesteri poszt létesítésére tett indítványról hallani sokat). A szintén megszólított polgármester viszont teljes egészében elzárkózott az értesülések bárminemű kommentálásától, némi értetlenkedéssel reagálva már magára a felvetésre is.

PÉTER GÁBOR - fotós

1992.05.03.

TÁRLAT

Egyszerű üzenet

Miskolc (ÉM – DK) – A jövő héten már új fotókiállítás nyílik a Miskolci Fotógalériában: Péter Gábor fotóművész képeit láthatják majd érdeklődők. Most azonban még a Szökő 1. című tárlat képei vannak a falon. Kapcsolódási pontot jelent a mai és a következő kiállítás között, hogy Péter Gábort az a Boros György mutatja be, aki most (Nagy Tamás, Síró Lajos és Soltész István mellett) az egyik kiállító.

Hosszan lehetne gondolkodni a képekről. Arról, miért a Szökő 1. címet kapta a kiállítás. Ehhez Soltész István egyik alkotásával „feldobott labdát" is le lehetne csapni: Megfejthetetlen üzenet – mondhatnánk akár végső következtetésként az egész anyagra vonatkozóan. De a teljesség magyarázni próbálása helyett szívesebben beszélnék egy – viszonylag – apróságról. Három képről. Kettő tetszik, egy (itt) kevésbé. Tehát: Nagy Tamás Karácsony című képén a sötét háttér előtt, középen egyetlen kopasz fenyőgallyacska „világít". Magyarázhatatlan a szépsége. (Tartozik a sorozathoz még másik két fotó is, de úgy érzem, ezek feleslegesek, már didaktikusan erőltetik ránk a pillanatnyi szépség után – törvényszerűen bekövetkező – elmúlás fájdalmát.) Kulcsszó az egyszerűség. Ugyanez vonatkozik Síró Lajos Átjáró című felvételére, ahol egy pocsolyában kialakult iszaphídon madárnyomok tanúskodnak az életről. S mellette az ellenpont: egy nagyságra, hangulatra hasonló kép – „megcsináltan", grafikusan, jól. De mennyire más élményt ad az előző?! Mennyivel inkább benne van a – mai alkotókból olykor hiányzó – művészi alázat. Mennyire üdítő kép a mai tárlatok látogatói számára...

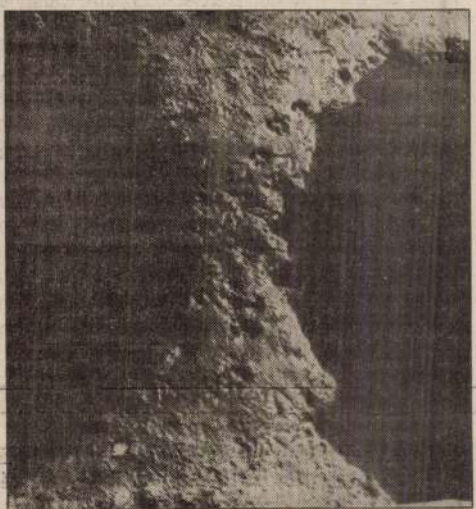

Síró Lajos: Átjáró

Entz Géza:

KÉT UDVARHELYSZÉKI TEMPLOM

Ott, ahol a Nagyhomoród völgye kiszélesedik, Homoródszentmárton felett emelkedik a Zsuvó-tető. Meredek, kopasz kupjáról hatalmas kilátás tárul a szem elé. Észak felé hegyes, erdős vidék hullámzik. A gerincek tarajáról a kéklő messzeségből kibontakozó Hargita koronázza. Keletről a Baróti-hegység integet, nyugatról a Nagyküküllő völgye küldi üzenetét. Déli irányban széttárul a hegyek koszoruja: széles, falvakkal telitüzdelt lapály terpeszkedik. Középen ezüst kigyóként siklik tova a Homoród vize. Kétoldalt hosszan elnyuló lankák futnak, melyeknek testébe itt is, ott is belevájja magát egy-egy zegzugos patakmeder. Jobbra óriási lejtő huzódik a Küküllő felé. Rajta a Bágyi vár mögött kis falu Székelydálya körvonalai bontakoznak ki. Vele átellenben, lent a Kishomoród völgyében fás dombok tövén buvik meg egy másik székely község: Karácsonfalva. Udvarhelyszék derüsen mosolygó tájának két kis eldugott pontja, ahol ugy rejtőznek a magyar mult kincsei, mint kagylóban a gyöngyszem. Szálljunk le a mélybe, hogy gyönyörködhessünk bennük.

Hosszu, fenyőboritotta gerinc vezet Karácsonfalva felé. Egyszerre megszünik az erdő és kifehérlik a falu. A házak meszelt fala vakitó tisztasággal veri vissza a nyár aranyló sugarát. Piros tetejük és az őket körülölelő zöld lombok felett pompásan, kecsesen és mégis méltósággal áll őrt a templom. Hószin épülete dombocskán emelkedik, kedves, üde pázsitszőnyegen. A cintermet alacsony fal öleli körül. Az egyház külső megjelenésén azonnal feltünik a szentélynek a hajóhoz képest rendkivül alacsony volta. Záródása épugy félkör alaku, mint belül a diadalivé. Déli oldalán enyhén, falva, éppugy Dálya plébánosát is emliti. Ez az adat arra vall, hogy az Árpádkorban már itt is meg lehetett a kőtemplom. A végső állásfoglaláshoz mindenesetre szükséges a bevakolt ajtókeret teljes feltárása. A hajó és szentély mai állapotában a XV. század végén keletkezett. A magasbatörő, nyulánk formák, a külsőt harmonikusan tagoló kőlábak és a hosszu szentély könnyed keresztboltozata kétségtelenül bizonyitják, hogy az épités megszakitás nélkül, aránylag rövid idő alatt zajlott le. A munkálatok végén áll a szentély boltozatának kifestése, Székelyföld egyik leglendületesebb, legötletesebb remeke. A három boltszakasz vékony bordái lépcsőzetesen tagolt gyámkövekre támaszkodnak. Közülük kettőn torz emberfej jelenik meg. A tizennégy erősen homoru boltcikkelyt gyönyörüen hullámzó, igen változatos inda- és virágdisz tölti meg. A kacskaringók között a miniaturafestészetre emlékeztető levelek és szirmok pompáznak, melyekből fenn a középen egy-egy bájos rozetta kerekedik. Ezeket jobbról és balról összesen nyolc cimer fogja közre. Korarenaissance pajzsukban az oltár felől számitva sorakozik a Jagellók királyi, a Barlabássyak családi cimere, majd a székely és a szász nemzet, végül Brassó, Szeben, Segesvár városok és az Árpádház négy ezüstpólyás cimere. E gyönyörüen festett pajzsok a rozettákkal együtt erősen hangsulyozott hármas hosszanti tengelyt alkotnak, mely a csapangó diszités szertelen gazdagságába egyensulyt és világos tagolást visz. Ugyanezt a célt szolgálja a bordák babérlevelekkel ékitett hálózata is. A magyar izlés tiszta áttekinthetőségére való törekvése még a gótika legmerészebb forgatagát is rugalmas, de biztos határok közé szoritja anélkül, hogy lendületéből valamit is veszitene. Érdekes megfigyelni az indák sürüjében előbukkanó emberi fejeket és alakokat. A festő szeretetreméltóan kedvelt ötlete, hogy az egész diszitést egy török fujja ki a száján. A festés varázslatos vonalhatását a ma is kitünő szinezés fokozza. Az egészen világoszöld alapozáson nagyszerüen érvényesülnek a bordóbarna körvonalak. Ezeken kivül sárga, fehér, szürke, téglavörös és lilásbarna szinek bukkannak fel töretlenül megtartva az egységes, világos tónust.

A cimerek azonban nemcsak esztétikai, hanem történeti szempontból is fontos szerepet játszanak. Az az előkelő hely, melyet a Barlabássy-cimer elfoglal, elárulja, hogy a templom kifesttetője alighanem a kegyes adományairól hires Barlabássy Lénárd erdélyi alvajda lehetett. A ferencesek és domonkosok e nagy jótevője falusi templomokról sem feledkezett meg, amint ez 1525-ben kelt végrendeletéből kiviláglik. Valószinüleg ő készittette a marosvásárhelyi vártemplom déli kapujának nemrég kibontott, Szt. Lénárd vértanuságát ábrázoló oromzatfestményét is. Ezek az adatok Dályán is valószinüvé teszik a müvészetpártoló főur mecénási szerepét. Mivel az alvajdai tisztet 1510 és 1524 között viselte, a dályai szentély diszitésének kora is elég pontosan meghatározható. A Jagelló-cimer és a stilusbeli megfigyelések egyértelmüen ugyanerre az időre mutatnak. Rendkivül érdekes az is, hogyan jelennek meg egymással szemben párhuzamosan a székely és szász cimerek. Különösen fontos Segesvár felbukkanása. Kétségtelen, hogy a XVII. és XVIII. századi renaissance mennyezetek motivumkincsének egyik gyökere Segesvár, a festőasztalosok e jelentékeny központja felé visz. A dályai boltozatfestmények sejtetni engedik, hogy e város már a XVI. század elején a diszitőfestészet egyik erdélyi gyujtópontja lehetett. A négy magyar és négy szász cimer együttes szereplése pedig vajjon nem tanusitja-e egészen csattanós közvetlenséggel a két nemzet akkori szellemi együttmüködését?!

A dályai templom hajóját 1630-ban készült kazettás mennyezet boritja. Virágos diszitései között állatalakok is előfordulnak. Az egész épületet 1794-ben helyreálitották. Ekkor keletkeztek a szentély boltcikkelyeinek homloksikjában a kedves, későrokokó stukkódisiztések. Ugyancsak a XVIII. század végén kezdhették el a torony épitését. A befejezés évszáma (1801) a legfelső emelet egyik téglájába van bevésve.

A templom épületével egyidős az a gyönyörü aranyozott ezüst kehely, mely jelenleg is az egyház tulajdonában van. A hatkaréjos talpu kehely kupakkosarát Szt. Borbála ezüst dombormüvei diszitik. A késő gótika e szép ötvösmüvészeti emléke arányaiban, részleteiben ugyanazt a szellemet és izlést tükrözi, mint a templom. Nem kevésbé jelentős a maga nemében az egyház brassói és segesvári jeggyel ellátott két urasztali ónkancsója. Dálvában a sok gyökérből táplálkozó erdélyi müvészet elevenedik meg. Milyen csodálatosan gazdag lehetett a késő középkor magyar világa, mely az ilyen félreeső helyeken is remekmüveket teremtett.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavanként 10 fillér, vastagabb szedéssel 20 fillér, a legkisebb apróhirdetés díja tíz szóig 1 pengő. Csak szombatra feladott apróhirdetés díja szavanként 12 fillér, Állást keresők részére szavanként 8 fillér, vastagabb szedéssel 16 fillér. A legolcsóbb apróhirdetés állást keresőknek tíz szóig 80 fillér. Csak szombatra feladott állást kereső apróhirdetés ára szavanként 10 fillér. Házasság, levelezés rovatba feladott apróhirdetés ára szavanként 14 fillér, csak szombatra feladott hirdetésnél szavanként 16 fillér. Kezelési költség: Cím a kiadóban és jeligés hirdetések után 30 fillér. Kedvezményes árak nagyobb kötéseknél. Apróhirdetések előre fizetendők. Vidékről bélyegben is beküldhetők. —

Házasság és levelezés

KLINOVSZKYNÉ, Budapest, Csáky-utca 16., I. emelet 7. VIDÉKI KASTÉLYBAN élő, 1000 holdas birtokos, világlátott urifiu. Most érzi a magányt és ezért mielőbb szeretne egy intelligens, társadalmi életbe szokott, konzervativ családdal érintkezésbe lépni, kinek müvelt, 21—26 éves leányát feleségül venné. Szülőkkel, hozzátartozókkal abszolute diszkrécióval tárgyal. — 50-ES VÁLLALATI IGAZGATÓ, több gyárüzem diplomás vezetője. Nagy magánvagyonnal, havi 6000 pengő jövedelemmel rendelkező, ősmagyar ur, miután leánya férjhezment, gyönyörü budai villáját egyedül lakja. Egyedülléte és nagy elfoglaltsága következében megbizottja utján ideális alapon nősülne. — MÁGNÁSCSALÁD 19 ÉVES LEÁNYA, 1200 hold birtokkal, kastéllyal, pesti villával; *nagyiparos család* 20 éves leánya, virágzó gyárral, 2 pesti bérházzal, 300.000 pengő készpénzzel; *22 éves urilány*, több malom tulajdonosa, 1000 hold földdel, 400.000 pengő készpénzzel férjhezmennének. F.

INTELLIGENS, fiatal, elvált asszony, havi 400 pengő jövedelemmel, egyszobás berendezett lakással, férjhezmenne müvelt, müvészeteket kedvelő uriemberhez. Jeligé: „Kereskedő is lehet", kiadóhivatalba. 03471

VEGYES

JÓ hajmosást, tartós ondolálást, manikürt, hajfestést Baier hölgyfodrásznál, Jókai-utca 5. Divatos frizurák. Telefon 26—65. 03469

ELLÁTÁST keresek kedves házaspárnál vagy özvegynél, belvárosban, kisebb házban. Leveleket „Hadbavonult édesanyja" kiadó hivatalba. 03411

EGYEDÜLÁLLÓ, egyszerü, becsületes, idősebb asszonynak meleg othont nyujtok. „Mindenes" jeligére kiadóhivatalba. 03410

A SZINHÁZBAN 10-én délután a ruhatárral szemben szemüvegemet elvesztettem.

OKTATÁS

GYÓGYPEDAGÓGIAI intézet keres november 1-re növendék felügyelőnőt. Jelentkezzenek Rákóczi-ut 1. szám, igazgatói irodában egyedülálló nők, 20—35 év között, akik hivatást éreznek gyermekekkel való foglalkozáshoz. 03403

POLGÁRI iskolai magánvizsgákra előkészitést felelősséggel vállalok. Bővebbet Zápolya-utca 16., I. 15. Délután 5—6-ig. 03457

KÖZGAZDASÁGTANBÓL, könyveléstanból, stb. német, francia levelezésből vizsgákra előkészit fő és középiskolásokat közgazdasági doktor. Cim a kiadóban. 03465

ADÁS-VÉTEL

BOROSHORDÓK eladók. Ugyanott egy borpumpa. Papp János, Mátyás-tér 27. 2287

PÁNCÉLSZEKRÉNY, hármas eladó. Papp János, Mátyás-tér 27. 2287

HULLOTT almát minden tételben veszek. Papp János, Mátyás-tér 27. 2287

SZILBUNDÁT keresek magas termetre, kifogástalan állapotban. „Sürgős 1943" jeligére a kiadóba. 2919

CSIPKEFÜGGÖNYT jó állapotban nagyméretü ablakra keresek. „Klöpli" jeligére a kiadóba. 2919

NAGY fotellek, szezlon, szekrények, ágyak, éjjeli szekrények, toalett tükrök, asztalok,

EGY női, alig használt barna bunda olcsón eladó. Cim a kiadóban. 2291

MODERN, festett, kombinált háló, alig használt és perzsaláb bunda, ezüstróka, festmények, perzsaszőnyeg eladók. Fogoly-utca 7., ajtó 1. 2928

PERZSASZÖNYEGEK, antik szalongarnitura eladó. Mátyás király-tér 14., I. ajtó 23. 2924

IRÓGÉP, irodai, eladó. Lengyel, Szentegyház-utca 7. 03478

SZVETTER és angora kötését olcsón vállalom. Ugyanott zongorán gyakorolni lehet. Széchenyi-tér 35. szám. 2927

BÉRBE, esetleg megvételre keresünk azonnal Wertheim-kasszát. Gabonaforgalmi Központ kolozsvári kirendeltsége, Deák Ferenc-utca 16. 2934

ÓNÉMET ebédlőberendezés, ágy, iróasztal, mosdóállványok, csillár, üvegfal, cserép főzőkemence, üvegfal eladó. Majális-utca 5. Vennék fürdőszobaberendezést jókarban. Ugyanott 42. bakancs, bőrmellény, szmoking. 03451

NATUR szkunszk szőrmék, egyrendbeli diszágynemü, pólyapárnák eladók. Megtekinthető Berkovics, Fellegvári-ut 116. 2931

KÖZÉPTERMETRE férfiöltönyök, fosztatlan libatoll és tyuktoll eladó. Deák Ferenc-utca 47., földszint. 2932

KERESEK megvételre römiköveket. Deák Ferenc 45., I. 10. 2933

15—16 ÉVES leányka télikabát, kifogástalan állapotban eladó. Szentegyház-utca 6., ajtó 20. 2935

MOTORKERÉKPÁR, oldalkocsis, kitünő állapotban eladó Megtekinthető motorkerékpárüzemben, Bethlen-utca 8. 2914

GARANTALT anyagból készült, finom kivitelü, gyönyörü, diófurniros, kombinált szekrények, rökamiék, kihuzós asztalok, székek, képek, fotellágyak, szép konyhaberendezések, nagy választékban, helyszüke miatt jutányosan eladók. Ugyszintén minta szerinti megrendeléseket is vállalok, garantált anyagból. Dombrády Lajos müasztalos, üzem és üzlet Deák Ferenc-utca 24. Telefon: 19—67. F.

KOMBINÁLT szobák, hálók, ebédlők, festett hálók, konyhák kaphatók Ujváry Károly mübutorasztalosnál, Horthy-ut 29. Telefon: 41—91. F.

BÚTOROK, kárpitosmunkák, konyhák keszen kaphatók. Butorüzlet Fosztó Sándor, Szentegyház-u. 3. szám. F. 467

VESZEK ócskaruhát, fehérnemüt. Rácz Sándor, Mátyás király-tér 12. F.

ZONGORÁT, vagy pianinót, lehet vidékről is, sürgősen vennék. Rimanóczi Odönné Kolozsvár, póstafiók 203. 2187

HANGLEMEZEKET, használt, vagy törött állapotban veszünk. Konstrukció, Deák Ferenc-utca 7. F

FÜZFA, NYÁRFA, NYIRFA, ÉGERFA rönköket vagontételben vásárolunk. — Csak egészséges, a vékonyabb végén 30 centiméteres átmérőt meghaladó egyenesnövésü rönköket vehetünk át. Ajánlatokat Székely és Réti Marosvásárhely cimére. Gy 28

ANTIK BUTOROK, komódok, szekrények, képek, stb. Wallerstein régiségkereskedőnél, Postakert-utca 16. F. 341

HASZNÁLT szőnyeget, képet veszünk és eladunk. „Unikum" müvészi képkeretezés, Kossuth Lajos-utca 34. F.

HASZNÁLT fürdőszobaberendezéseket, vizszerelési tárgyakat, villanycsillárokat vásárolok. Páll Bertalan viz- és villanyszerelő, Deák Ferenc-utca 24. szám, az udvarban. Telefon: 42—47. F.

MAGAS árért veszek használt ruhát és mindenféle fehérnemüt. Dorotheum, Deák Ferenc-utca 32. F

CSIZMA, bilgeri és box, 44-es, eladó. Deák Ferenc 5., emelet. 03443

2x3 MÉRETÜ, extrafinom minőségü bel-

Tisztelettel meghivjuk Önt
és hozzátartozóit

PÉTER ANDRÁS

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLITÁSÁNAK

1972. júl. 23-án vasárnap de. 11 órakor
az esztergomi
VÁROSI MÜVELŐDÉSI KÖZPONTBAN
tartandó megnyitására

A kiállitást megnyitja:
DÉVÉNYI IVÁN

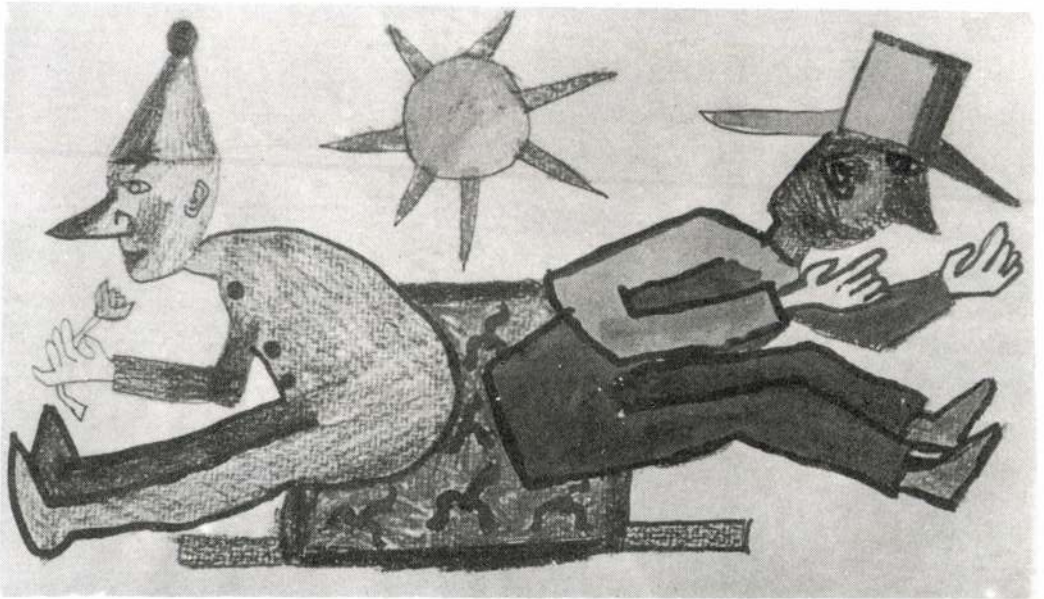

PÉTER ANDRÁS

A BMK Galéria és a
Fiatalok Fotóművészeti Stúdiója
tisztelettel meghívja Önt

PÉTER GÁBOR

UTCAI DOLGOK című kiállításának megnyitójára

1996. január 11 -én 18 órára

Bevezeti:
Jász Attila

A kiállítás megtekinthető január 25 - ig
(Bp. XI. Etele út 55.)

PÈTER GÀBOR

A Fiatalok Fotóművészeti Stúdiója támogatói a Nemzeti Kulturális Alap és a NIKON Kft.

L 163/2·1 „Phaeton" 1994.

Utcai dolgok

Péter Gábor

kiállítása

Miskolci Fotó galéria

96. V. 9. - VI. 4.

Ifjúsági és Szabadidőház, Miskolc, 3531, Győrikapu 27.

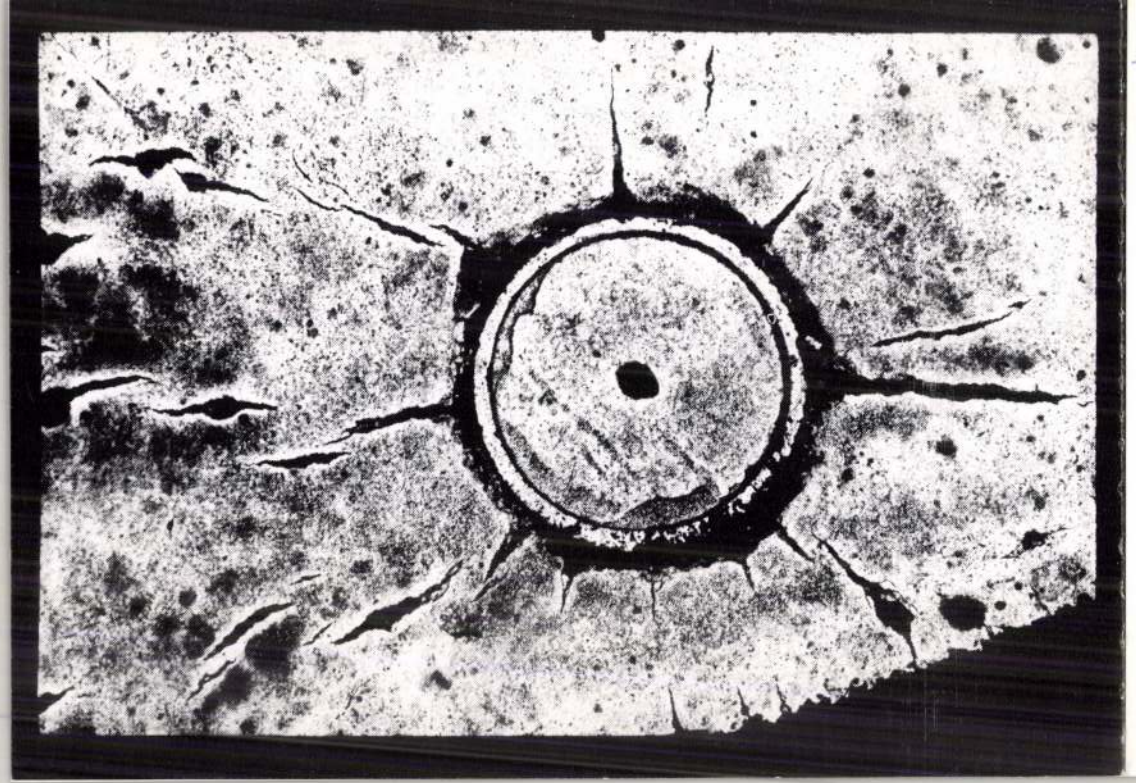

PÉTER GÁBOR

A FIATALOK FOTÓMŰVÉSZETI STÚDIÓJA

és a MISKOLCI FOTÓGALÉRIA

meghívja Önt

Péter Gábor

kiállítására.

Soltész István

mond megnyitót május 9-én 18 órakor.

A kiállítás június 4-ig látogatható

Péter András

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 139-068, 337-748, 340-796

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021

1970 DEC 12

TÁJÉ

Péter András: Illusztráció

akinek
— és
jutott
it sze-
ondol-
kiáltás
azok
sz em-
osítot-
y va-
ár ki-
én, és
s már
rról a
a sa-
terelt.
a tűz-
szavo-
ványai
végét.
zedett
együtt
zután
r mí-
meg-
ól és
vezé-
(saját
legkü-
mellé,
ékkal,
d egy
gyéni-
n ne-
evére
szó-
eztük
olvaj

tha a
volna
Had-
kék-
, ak-
attal,
trá-
volt,
korán
vakat
rtön-
ceres-
rezte,
már
em a
lcses-
fegy-
k ja-
ildjék
politi-
ult az
prigád

HEGEDÜS GÉZA:

A LÓKÖ

is, amelyet megfelelőnek tartottak Lókötő Lajos számára is, meg az én számomra is, és velünk együtt összesen kétszázhúsz ember számára (ha jól tudom, húszan sem maradtunk életben a kaland végére).

Lajossal hamar összebarátkoztam. Mindketten pipásak voltunk. Ez is lehet alapja a szolidaritásnak. Ő is több pipát hordott különböző zsebeiben, én is. Ha nekem volt dohányom, adtam neki; ha ő lopott valahonnét dohányt, adott nekem. Lajos még azt is becsülte bennem, hogy városi ember létemre szerettem a lovakat. Igaz, hogy mindig kinevetett, amikor görnyedten, a kantárat görcsösen fogva ültem a nyeregbe, de én legalább mégis nyeregbe ültem, ha módom volt rá, és nem féltem eleve, hogy a lóról le is eshetem. (Ennek persze történelmi múltja volt: az első világháború idején vidéki gyerek voltam, apám pedig huszár volt; az ábécét még nem ismertem, de lóháton már ültem, és mindiglen kellemes emlék maradt számomra a nyargalás lehetősége, ami oly idegen volt a század többi városi-értelmiségi legényétől.) Annyi bizonyos, hogy Lajos tőlem alig-alig lopott, holott soha semmi sem volt biztonságban tőle. Lopott a tisztektől, a tisztesektől, a bajtársaktól. De, becsületére legyen mondva, a legtöbbet a közeli német katonai alakulattól lopta. És ügyesebben csinálta, mint civil korában, mert végül semmit sem lehetett rábizonyítani. Még akkor sem találták meg a tettest, amikor a németek nagy hajcihőt csináltak, mert éjszaka eltűnt három lovuk. Mi, tisztjeinkkel együtt, kétségtelennek tartottuk, hogy ez Lajos műve volt, de titkos egyetértéssel senki sem közölte gyanúját. Hogy hogyan is értékesítette a lopott holmit, azt sem tudtuk soha, de hát Lajos a közeli falvak lakosságával is folytonos üzleti kapcsolatban állt. Annyi bizonyos, hogy mindig volt fölös ennivalója, sőt innivalója is. És ha neki volt, akkor másnak is jutott. Mert miközben habozás nélkül ellopta a bajtárs óráját, mindig ott volt, ahol segíteni kellett.

Ha valaki be
egészségügyi
ilyen vagy
nincs — Laj
honnét. Aki
konzervet aj
togatta a ru
valaki eleped
nak a zsebéb
vagy Szimfór
kellett. Este,
másik végéb

— Pipás d
már a dohá
zacskó. (A sz
páztak, és töl
valahogy úgy
tor" — ez én

Nekem pip
tersonom. Ez
pás embert
mot persze L
séggel nézege
dalmi presztí
mányemlékei
Conan Doyl
amelyekben
sonlíthatatlan
son pipából
hányt. Amiko
Szegeden, a
zá az olvasás
te — egy j
igyekezett a
hogy válogat
nekik, gondo
zonnyal érde
kelte, és mir
meretekről
Doyle mellet
blanc és mé
kásságáról.
kensteint és
is. A szerel
Erről az vol
a szerelem
ember más

KÖNNYŰLO

TÁMADÁ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1971 ÁPR 3 -

1021

Péter András

Péter András: Népmese

SZABÓ GYÖRGY

A Magyar Nemzet[illegible] szintjén több termet is megtöltenek a Losoncról hozzánk látogatott

Szabó Gyula

képei. Ritka lehetőség élő mestertől ennyi munkát láthatni egyszerre; s az is, hogy valaki ilyen szépen tudjon élni a felkínált alkalommal, mint ő. A sokoldalú művész (aki jeles költő is) imponáló könnyedséggel veszi birtokba a termeket, magabiztosan mozog a különféle műfajokban, s bírja erővel, hitellel, mondandóval, több mint félezer alkotáson át. Nem ördöngősség rájönni, mégpedig nyomban, első pillantásra, hogy ez a csupán részleteiben megmutatkozó tengernyi termékenység, ez a vallomásokkal teli, megszakítatlanul áradó *beszéd* egy kivételesen gazdag személyiség természetes kifejeződése, olyan magától értetődő forma, amelyben a főleg lírai, érzelemdús tartalom különösebb bonyodalmak nélkül, mindenféle öncélúságot kerülve nyilatkozik meg.

De nem „pokoljárás" nélkül.

A látszat könnyű kezű, szerencsés (régebben úgy mondták volna: istenáldotta) tehetséget mutat. Csakhogy a festmények, metszetek mögül egy drámai, érzékeny, gyakran önmagával viaskodó egyéniség arca sejlik elő, akinek ez a kétségtelenül nagy erejű tehetség legalább annyira büntetés, mint amennyire adomány. De Szabó Gyula művészetének feszültségét nemcsak ez a különös kettősség [illegible] sokkal inkább az a küzdelem díszít fel és emel at a művészet körébe; mégpedig elhajított, már funkciót vesztett népi használati tárgyakat. Ezek az *objet trouvé*-k azonban, ezek a lyukas teknők, korhadt bakok, mindenféle elaggott szerszámok nem a hajdani avantgard polgárhökkentő fintorát közvetítik, inkább az áhítat, a tőlük vett fájdalmas-groteszk búcsú komoly érzelmeit. Nem is kell hozzájuk címfelirat (végre egy kiállítás, ahol legalább ebből nem kerekedhet vita); a néző pontosan értheti őket.

Samu Gézának sikerült elérnie, ami a legnehezebb: azt a tartalmi világosságot, egyértelműséget, mely nem válik mégsem allegórikusan laposssá, hanem megőrzi titokzatosságát, jelentésbeli gazdagságát is, és nemcsak a magyarnak, vagy a közép-európainak, akinek ezek a „talált tárgyak" egy életforma, s jobbára szó szerint is a gyerekkor világának szimbólumai, hanem bárkinek, aki eredeti rendeltetésükről mit sem tud. Ősrégi jelképek merednek elénk, mindenféle érzelgős nosztalgia vagy fenyegető ködös misztikum nélkül, gyengéd bájjal játékosan, a szép emlékezet föltámasztására. Ezt a remek gesztust az útszélre vetett tárgyakat tisztelettel felemelő mozdulatot sokszor ismételni persze nem lehet; a modorosság e különös, „ready-made" szobrok hímporának elvesztését következésképp halálát jelentené. A tárgyi valóságból készült „csinálmány" költészete azonban így, [illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1975 JUN 21

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Péter András

1021

Péter András: Két maszk

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
1976 AUG 21

Péter András

1021

Péter András rajza

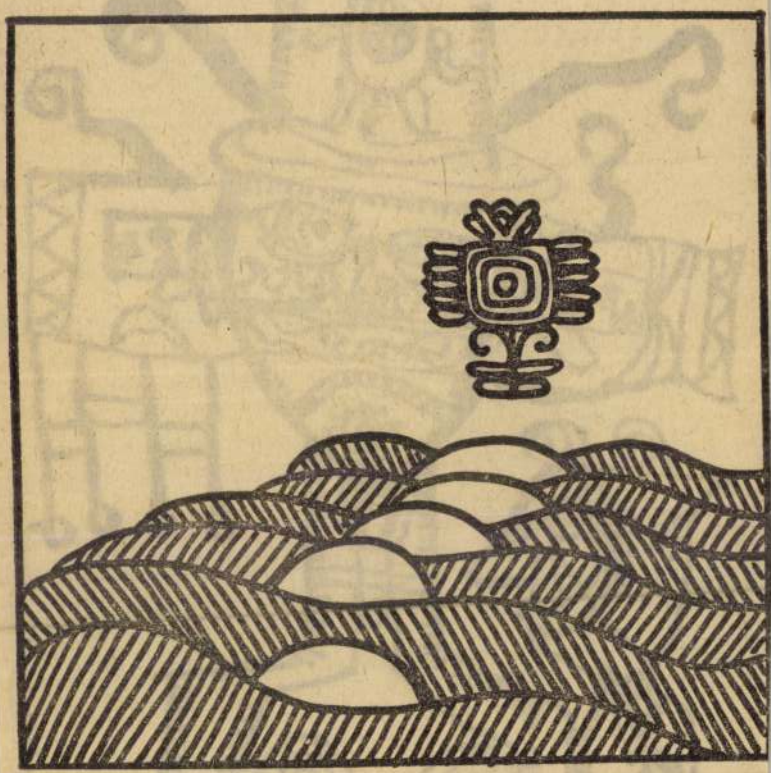

Beretvás András: Mítosz

Péter András

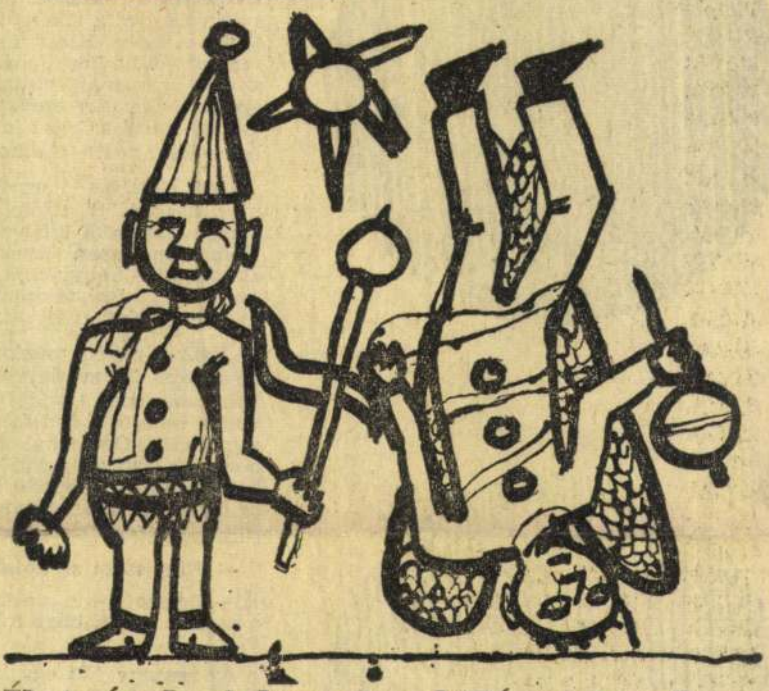

Péter András: Angyal

Élet és Irodalom, Bp. 1976. febr. 7.
XX. évf. 6. sz. 13. lap.

A tuloldalon lásd:
Sándor Géza fotografikáit.

Színház

Zseni, kulcslyukon át

mindebből fakadó tanulságok sem egyedülállóan tolsztojiak. A művésznek nem való a családi élet, különösen a sok gyerek, továbbá a lélek nyugalma bűn is lehet, a prófétaság nehéz kenyér, sőt válságos állapot, élő klasszikusnak lenni pedig nagyon kellemetlen sors, mert a rajongók, a besúgók, a rokonok és az újságírók hada szinte elviselhetetlenné teszi az író életét. Mázsás igazságok ezek persze, csak hát súlyosságuk ellenére is közhelyek maradnak. Többek között azért is, mert ebben a Tolsztoj szökéséről és haláláról szóló drámában túlságosan is simán, tolsztoji belső küzdelem nélkül talál rá a főszereplő a megoldásra. Hogy miért? Paradox módon, éppen azért, mert ő Tolsztoj. És ilyenformán a darabnak nincsen igazi tétje. Mert a zseni jellemzése itt úgy történik, hogy a drámaíró megnevezi, rámutat: ez ő. Más lényeges magyarázat pedig nincsen. A kulcslyukon át egy furcsa öregembert látunk, életének csupán részleteit, apróságait leshetjük ki. Tolsztoj végül is nem tipizálható: túl nagy ember ahhoz, hogy példázat legyen. Egyébiránt is kétséges, hogy efféle író-óriás egyáltalán lehet-e hiteles drámai hős. Hű portrédrámát írni róla szinte lehetetlen, ahhoz pedig túlságosan hatalmas egyéniség, hogy ürügy legyen, s a mű némi áthallással másról is szóljon, mint róla, hogy egyetemes emberi és írói mivoltát valamely múló aktualitáshoz adja kölcsön. A saját megoldásunkat bajos keresni az ő kitzdelmében és végső fulásában. Száraz György művének megoldatlansága, illusztratív jellege, állóképszerűsége tehát elsősorban arra hívja fel a figyelmünket, hogy az írói életrajz nemcsak az illető író művének értelmezési kérdéseire nem adhat kielégítő választ, de drámai versenyanyagnak sem a legalkalmasabb. Mert különösen ha remekíróról van szó, azt, ami izgalmas, feldolgozásra érdemes volt, már megírta, aki megélte.

Ha eleve reménytelen vállalkozás is drámát írni egy Tolsztojméretű íróról, az elkerülhetetlen megalkuvásért kárpótolhat a színpadi megvalósítás, a színművészet meggyőző ereje. A veszprémi Petőfi Színház előadása — *Pethes György* rendezése — megelégszik az ízléses illusztrációval. *Fehér Miklós* díszletei és *Hruby Mária* jelmezei a Tolsztoj környezetéről fennmaradt fényképek hangulatát idézik fel. Mindez azonban nem feledteti, hogy *Dobák Lajos* Tolsztoj-alakítása az író alakjának még illúzióját sem kelti. E szereposztási tévedés következtében nincs markáns főszereplője a darabnak. A főhős szenvedélytelensége és erőtlensége miatt a darab egyensúlya is megbomlik. Szinte Tolsztoj felesége lép elő főszereplővé. Köszönhető ez *Göndör Klára* kitűnő alakításának is. De bármennyire örülünk is ennek a jól eltalált figurának, Tolsztoj mégiscsak hiányzik. A népes szereplógárdából elsősorban *Szoboszlay Sándor*, *Joós László* és *Fonyó István* figyelemreméltó egy-egy érdekes epizódszerepben.

hajú nagyanyó fintoraival, hanem — rajkinul. S hogy játékot játékra mint halmoz komédiás kedvével, arra csak egyetlen további példát: lehalkuló hangja, elharapott félszavai, ideges elakadásai, kilesegetései a kulisszák mögé szinte állandóan cinkosan jelzik helynek hangzana, líráját érzelmességnek ítélhetné valaki. Ha magát egy nagy fa kitűnni semmivel sem akaró kis levélkéjének játssza, elmondott igazságaihoz hallanunk kell a célba vett kispolgár-krédót: „Fönt a szél: zsszszszszs, körülötted minden: ssss-

Sándor Géza

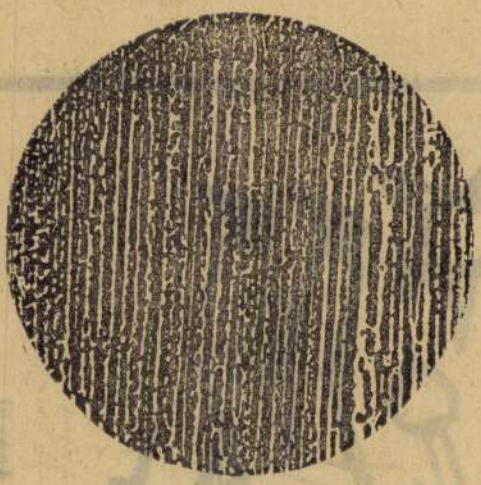

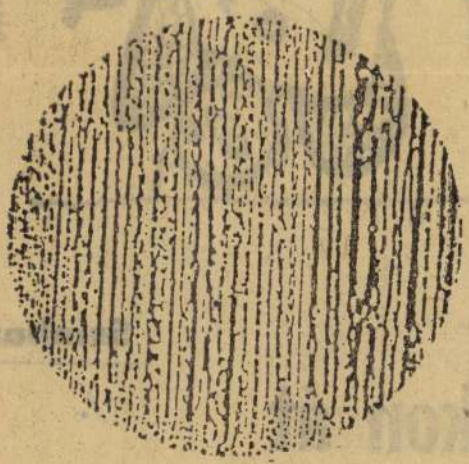

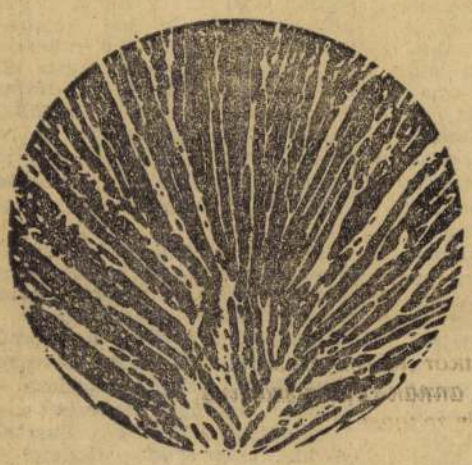

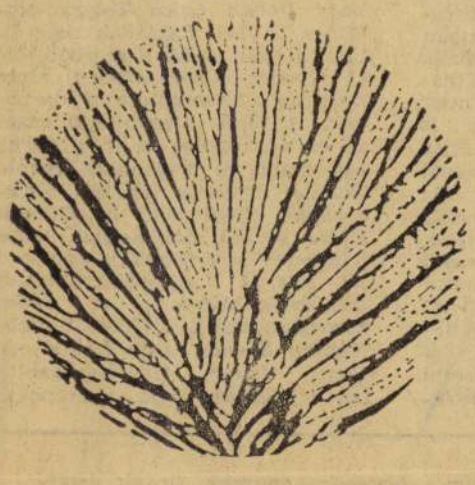

Sándor Géza fotografikái

Osvát beljebb lökött egy könyve
con. Lassan hátranézett a nagy, sá
gönyre, amely alig észrevehetően m
fűtőtest melegétől — ugyanígy m
csillár is: lágyrajzú csíkokat vetített
az acéldrótra font fehér műraffia.
ezt a csillárt. Három hétig fonták
szonnyal. Amíg elkészült, egy szögr
tották a falon. Kicsit furcsa volt a
sen futó, félig kész fonás miatt: m
szokatlan formájú virág, amely nem
egészen. Szerette ezeket a finom fé
kat is, a szelíd, lassú ingamozgást, h
kor sokáig nézte, elálmosodott.

Most azonban idegesítette az egé
már megfürdött, a fotelban ült. Féli
pongyolája alól kilátszott kék pi
Homlokán lassan átvonult egy fén
elmozdult a könyvön is, amit az ölé
tott. Fejét kissé félrehajtotta, arca
nyebbnek tűnt, mint általában.

Osvát hirtelen megfordult, kimen
dőszobába és levetközött. Hunyorog
százwattos izzó tiszta, fehér fényébe
volt a levegő, a kád felett vízcseppe
a csempén. Osvát hallotta, hogy Z
bent lehúzza az ágyról a narancss
bát. Hallotta a lepedő csattanását i
az ágyra terítette, aztán hallotta a l
fürdőszobához jött és bedugta fejét

— Kinyissam az ablakot? — kérd

— Persze! — morogta Osvát. Elf
a csapot. Nézte, hogy folyik végig te
víz.

Az asszony állt egy kicsit, aztán
és elment. Osvát azonnal elzárta a
Hallotta az asszony távolodó lépteit
ta, amint Zita elhúzza az ablak el
széket és kinyitja az ablakot. Sóh
kádba lépett és lezuhanyozott. A kis
lett bepárásodott a tükör, csak Zita
livegének a körvonala látszott benn
lyosan. Amikor visszament a szo
asszony már az ágyban feküdt.. Ál
karózott, könyve a paplanon hever

— Nos? — kérdezte Osvát homlo
va.

Zita az ablak felé intett, amely e
mindig ugyanúgy hintázott a függő
tőtest melegétől.

— Lehet, hogy tévedek — suttogt
azt hiszem, ismét hallottam valamit

Osvát kiegyenesedett. Szó nélkü
ment az előszobába, felrántotta a c
és a télikabátját a pizsama tetejére
leemelte a kapukulcsot az ajtófélf
szögről, lerántotta a raktárkulcsot i
ösörrent az előszoba kövén. Hall
majd óvatosan lenyomta a kilincset
csőházban sötét volt: még mindig é
hetett a nitrofesték szagát. Délelőtt
lyik lakó polcot festett a raktárban
marokra fogta a kulcscsomót, hogy
rögjön. Mutatóujjával kitapogatta a
rat. Milliméterről milliméterre, z
beleillesztette a kulcsot, majd gyo
nyitotta az ajtót és a ház elé lépett
ballra nézett, a ház sarka és a fö
felé, amit a telefonszerelők ástak k
aztán jobbra, a parkoló felé, ahol
egymás mellé bújva álltak a kocsik
fáztak volna. Senkit se látott.

Nagyot sóhajtott, leeresztette a ke
is odament a földhányáshoz és bené
kötömb mögé, ahol mély árnyék
homokozóra és a félig összeomlott
várra, amit még az ősszel építettek
kek. A szomszédos lakótömb valam
laka sötét volt már. A ház előtt mo
nul lógtak a hinták.

Elmosolyodott és megrázta a fej
el az ördög, gondolta. Az ördög vig

Harmadik napja hallgatóztak má
azon az estén is éppen lezuhanyoz
után, nézte a tükrön lapuló párafo
a vízcseppeket, amelyek Zita zuha
ból csapódtak a csempére. Az assz
lefeküdt, amikor bement a szobába
lábát maga alá húzta, figyelmesen
arcán azzal a tisztelettel, amit a
könyvtár magas, hátsó ablakán b

Élet és Irodalom, Bp. 1976. febr 7.
XX. évf. 6. sz. 14. lap.

az is érdekel, amit mások csinál- látásm

Péter András

Péter András rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1976. aug. 21.
XX. évf. 34. sz. 9. lap.

A túloldalon lásd:
TAMKÓ SIRÁTÓ KÁROLY: Beretvás András:
"Mitosz" c. művét.

Beretvás András

Beretvás András: Mítosz

Élet és Irodalom, Bp. 1976. aug. 21.
XX. évf. 34. sz. 10. lap.

Tizenárom portré

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1985 AUG 28

ÉLET ÉS IRODALOM

Péter András

1021

Péter András: Mese

SZÁMTAN, FÖLDRAJZ

Érdekes és szemlátomást járványosan terjedő tünet: a szakember és a néző nem egyazon filmet lát. A kiváló kritikus például a kiváló filmről (Foglalkozása: riporter) okos kritikát ír a hetilapba. Mindenben egyetértek vele, egészen addig, amíg ezt olvasom: „Elindul (mármint a riporter) a hátrahagyott (egy halottól elvett) előjegyzési notesz nyomvonalán: találkozóra utazik Münchenbe, Madridba, Afrika egzotikus tájaira." Hogyan?! Én nem Madridban jártam őt, hanem Barcelonában, de ezzel még kiegyeznék. Végtére ez is, az is spanyol város. Hanem ezzel az Afrikával nem tudok kibékülni. Igaz, ott is járt a főhős, de csakis a történet kezdetén. Ott, Afrikában vette magához a halott ismerős iratait. De oda többé vissza nem megy a filmben.

S ha minősíti is: csak az előfeltételeket s nem a lényeget. Itt van a kutya eltemetve. Kikerüli a véleménymondást. Kizárja a vitát, mert egyeztet. Elken. Elvont, formális erkölccsé higítja fel a személyes tárgyszerű állásfoglalás követelményét. Bántóan elmoralizálja a nemcsak, nem elsősorban morális kérdésfeltevést. S ennyiben már valóban szimptomatikus jelenség, rossz társadalmi tünet.

Tudom, hogy a közhelyek „terrorjából" nem szabad véres következtetéseket levonni, mint ahogy a divatnak sem tulajdoníthatunk közvetlen társadalmi

M E G H I V Ó

Az ŐSZI LAKBERENDEZÉSI ÉS HÁZTARTÁSI VÁSÁRT

VARGA JÓZSEF

m. kir. Kereskedelem- és Közlekedésügyi miniszter Úr Őnagyméltósága

csütörtökön szeptember hó 5-én, délelőtt 10 órakor nyitja meg

A VÁROSLIGETI IPARCSARNOKBAN

E megnyitásra tisztelettel meghivja az

ORSZÁGOS IPAREGYESÜLET

ELNÖKSÉGE

Budapest, 1940 augusztus havában.

E meghivó a megnyitás napján két személy részére d. u. 2. óráig b e l é p ő j e g y ü l szolgál.

Péter Henrik

l.

Telkes Simon

Ungiparnak

Bp. 1895. 37. l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1976 FEB 7
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Péter András

1021

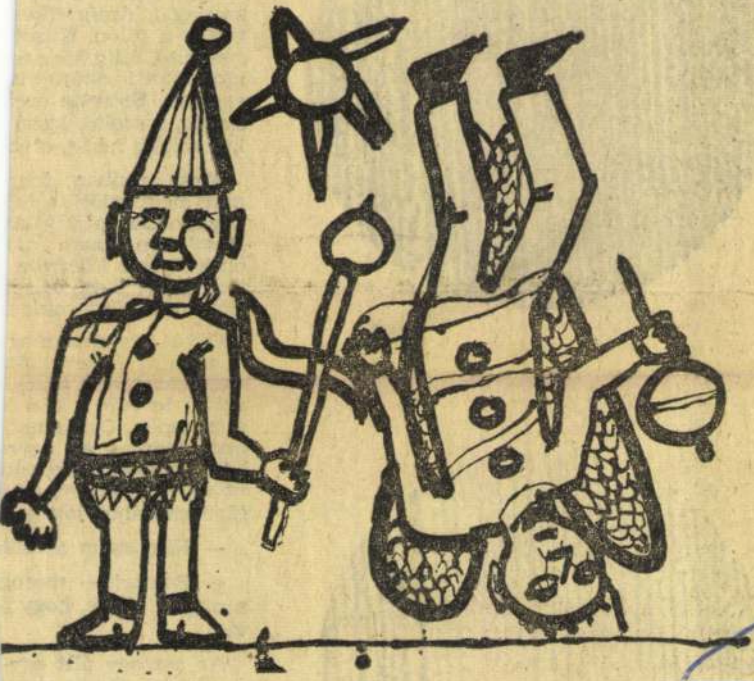

Péter András: Angyal

ezt a csillárt. Háron
szonnyal. Amíg elkés
tották a falon. Kicsit
sen futó, félig kész fo
szokatlan formájú vi
egészen. Szerette eze
kat is, a szelíd, lassú
kor sokáig nézte, elál

Most azonban ideg
már megfürdött, a fo
pongyolája alól kilá
Homlokán lassan át
elmozdult a könyvön
tött. Fejét kissé félre
nyebbnek tűnt, mint

Osvát hirtelen meg
dőszobába és levetkő
százwattos izzó tiszta
volt a levegő, a kád f
a csempén. Osvát hal
bent lehúzza az ágy
bát. Hallotta a leped
az ágyra terítette, azt
fürdőszobához jött és

— Kinyissam az ab

— Persze! — moro
a csapot. Nézte, hogy
víz.

Az asszony állt egy
és elment. Osvát azon

Feuer Mária új kötete az eljövendő idők számára is pontosan, meglyenek a budapesti Szabó Ervin Zenei Könyvtárban és a többi ma-

Péter András

Péter András: Mese

Élet és Irodalom, Bp. 1976. aug. 28.
XX. évf. 35.sz.
lo. lap.

AZ ELSŐ SZÓ JOGÁN

Kántor Péterről

—k—s

ÁMTAN,
LDRAJZ

Érdekes és szemlátomást járványosan terjedő tünet: a szakember és a néző nem egyazon filmet lát. A kiváló kritikus például a kiváló filmről (Foglalkozása: riporter) okos kritikát ír a hetilapba. Mindenben egyetértek vele, egészen addig, amíg ezt olvasom: „Elindul (mármint a riporter) a hátrahagyott (egy halottól elvett) előjegyzési notesz nyomvonalán: találkozóra utazik Münchenbe, Madridba, Afrika egzotikus tájaira." Hogyan?! Én nem Madridban láttam őt, hanem Barcelonában, de ezzel még kiegyeznék. Végtére ez is, az is spanyol város. Hanem ezzel az Afrikával nem tudok kibékülni. Igaz, ott is járt a főhős, de csakis a történet kezdetén. Ott, Afrikában vette magához a halott ismerős iratait. De oda többé vissza nem megy a filmben. Afrikaiak követik őt Európában, afrikai felvételeiből próbálja megérteni felesége és barátja, mi történhetett vele. A halál ugyan homokos tájon, fehér falú házak közt éri utol, de ez a homokos táj nem a Szahara, a házak egy

legalábbis a szellemi élet teljesítményei értelmében.

S nem is jogtalanul. Hiszen érték ez is. Érték a felelőtlenséggel, a blöffel, az illúziókeltéssel és az illúziókba merevedéssel, a nagyotakarással és a délibábossággal, az öncélú elvizéssel, az utánzással és a modernkedéssel szemben. Ezekkel szemben érték. Erkölcsi érték. Csak erkölcsi érték. S ez a baja. A szerzők személyére és szándékaira talán áll, de nem a teljesítményt minősíti. S ha minősíti is: csak az előfeltételeket s nem a lényeget. Itt van a kutya eltemetve. Kikerüli a véleménymondást. Kizárja a vitát, mert egyeztet. Elken. Elvont, formális erkölccsé higítja fel a személyes tárgyszerű állásfoglalás követelményét. Bántóan elmoralizálja a nemcsak, nem elsősorban morális kérdésfeltevést. S ennyiben már valóban szimptomatikus jelenség, rossz társadalmi tünet.

Tudom, hogy a közhelyek „terrorjából" nem szabad véres következtetéseket levonni, mint ahogy a divatnak sem tulajdoníthatunk közvetlen társadalmi jelentést. Mégis észre kell vennünk a sablonná merevedés riasztó tüneteit, okait. A szellemi igényességet és higiéniát szennyező ártalmakat. Anélkül persze, hogy iróniára és öniróniára

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Péter András festőművész

NÉPMŰVELÉS

1972 SLP 1.

1021

Az esztergomi városi művelődési központ Péter András festőművész munkáiból rendezett kiállítást. A kép címe: Artisták.

(Károly Attila felvétele)

agyar
m ta-
a fel-
e hív-
; né-
ésőbb

ZENEI

mindig a magyar nyelv kifejezőerejét növelik; vers és zene csodálatos egysége valósul meg kompozícióiban. A Székelyfonó a magyar néphagyomány ezerszínű arcát ragyogtatja fel, s a balladáknak, a játékoknak, a lírai és humoros, a drámai és ironikus daloknak sorát alkotja meg Kodály meseteremtő képzelete. *„Számomra mindig az volt a fődolog, hogy népem hangját hallhatóvá tegyem. Ezért kellett mindig arra törekednem, hogy felkutassam a régi dalokat és dallamokat, és hogy megkíséreljek azok szellemében tovább dolgozni...”* Ez a meggyőződés se-
...adra és ötvözi egységbe az
... népi dalla-

Ielis
rlay
án-
eví-
Fil-
ra,

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-746, 340-726

1974 MÁR 16

A JÖVŐ MÉRNÖKE

Péter András festőművész

Péter András az E-ben

1971

Március 2-án és 3-án az E-klub galériájának látogatói olyan művészi munkát láttak, melyek méltán ragadták meg figyelmüket.

Péter András fiatal festőművész képein a gyermekrajz ősi elemei ötvöződtek a lélek mélyebb rétegeiben meghúzódó víziókkal, álmokkal. A művész gyermeki őszinteséggel megrajzolt képein érződik a nagyon komoly pszichológiai előtanulmány. Technikájában ösztönös művész, aki elutasított mindenfajta akadémikus stúdiumot. Pikturájában azok iránt vonzódik, akik az emberi tudat furcsaságait képviselték. (pl. Hieronimus Bosch.)

Művészi fejlődésére komoly hatással volt Ámos Imre. Vajda Lajos, Kondor Béla és nem utolsósorban édesanyja, Anna Margit művészete.

Művészi múltját bizonyítja az 1972-ben Esztergomban rendezett önálló kiállítása.

Örömmel tapasztaltuk a klub közönségének nagyfokú érdeklődését.

— SCHL —

Péter András „Emlék" című rajza

nem találn
zony elég
között te
körben da
olyan nev
amelyet it
s külföldö
ni. Azt his
mindkét k
lel.

— *A For*
szeretne ját

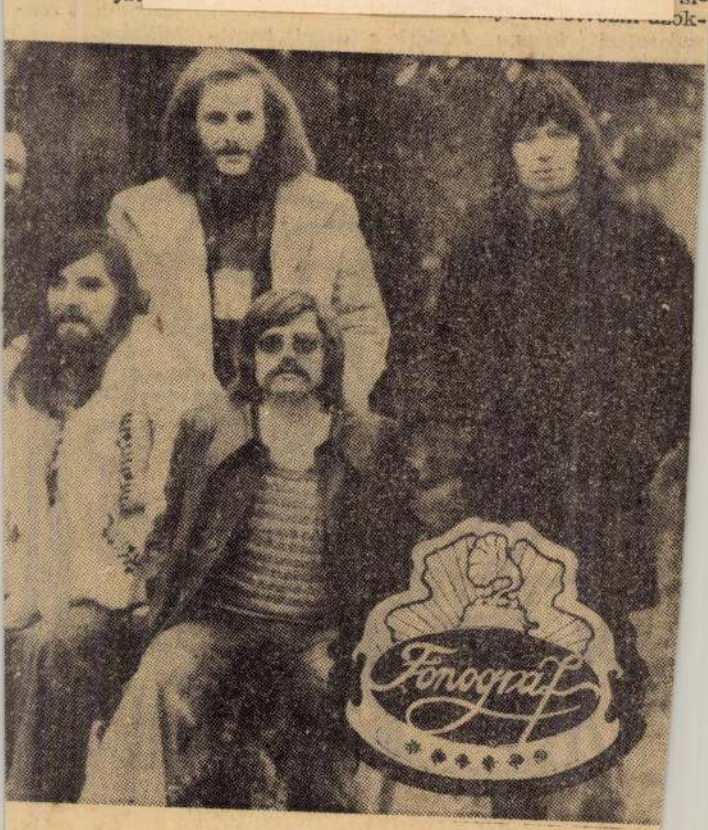

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 21
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

Péter András festőművész

1972 JUL 21

PÉTER ANDRÁS KIÁLLÍTÁSA

1071

Az Esztergomi művelődési központban július 23-án, vasárnap nyílik meg Péter András festőművész kiállítása, amelyet Dévényi Iván művészettörténész nyit meg.

PINCE-KLUB

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1972 DEC 30

Péter András

1021

Péter András: Város

Színház

LÉTAY VERA:

Irodalmi történet

Karinthy Ferenc, *Szellemidézés* című darabjának tizenöt év utáni felújítása alkalmából arra kéri a nézőt, hogy „ne keressen a színműben kulcsdrámát, hőseiben ne élő vagy egykor élt személyekhez való hasonlóságot".

A kérés jogos, de nehezen teljesíthető. A magyar irodalomban valamennyire is jártas nézőnek nem kell keresnie a drámahős modelljét. Pontosan tudja, kiről van szó. Egy dráma alakjai vagy

Karinthy Ferenc ezt a szerénységből és elégedetlenségből fakadó szubjektív meggyőződést a Szellemidézésben valóságos drámai konfliktussá változtatta. Donáti Sándor valóban eltékozolta életét a ragyogóan megoldott csip-csup feladatokban. Hogy valóban nagy író, nem pedig a kudarcért a körülményeket okoló önáltató, ezt csupán azért hisszük el, mert nem felejtettük el, hogy az eredeti modell, Karinthy Fri-

Ezt, ami élteti?..." Megfogalmazzák saját magukról azokat a mondatokat, melyeket a színházban látottakat összegezve a nézőknek kellene elmondani, útközben, hazafelé.

Donáti drámája, a beteljesületlen élet tragédiája, brutálisan váratlan halállal zárul. A biológiai véletlen, ámbár gyakori az életben, a drámai műfaj megkomponált közegében, a valóságosnál szorosabb ok-okozati összefüggé-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 — 2 9

KÖZNEVELÉS
Budapest

Péter Imre
1021

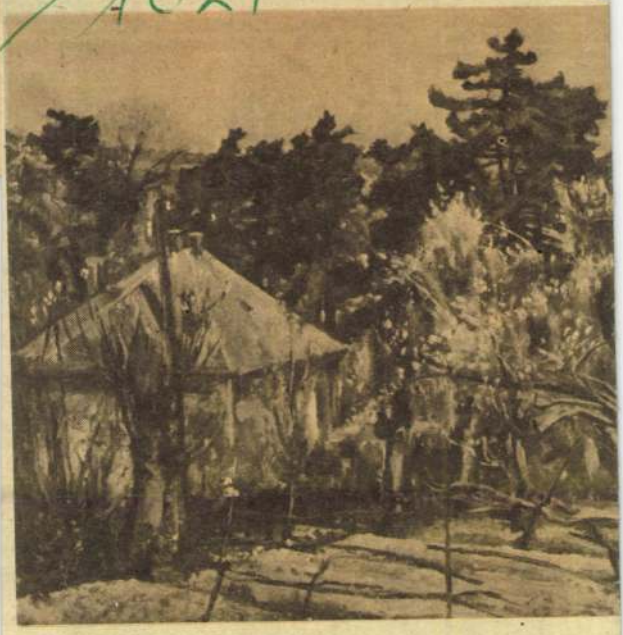

Péter Imre festménye

(főszerkesztő), *Vati P*
szerkesztő), *dr. Kozma*

ég címe: Budapest V.,
328—3

Ki
IFJÚSÁGI LAP
Felelős kiadó: T
óhivatal: Budapest, V.,
Terjeszti a M
ármely postahivatalnál,
ponti Hírlapirodánál (K
gy postautalványon, va
forgalmi
Előfizetési d
zült a Zrínyi Nyomdáb
rotációs gépen, Buda
éziratot nem őrzünk m

INDEX

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 DEC 10

Népszabadság Péter Imre

PÉTER IMRE RAJZA

1021

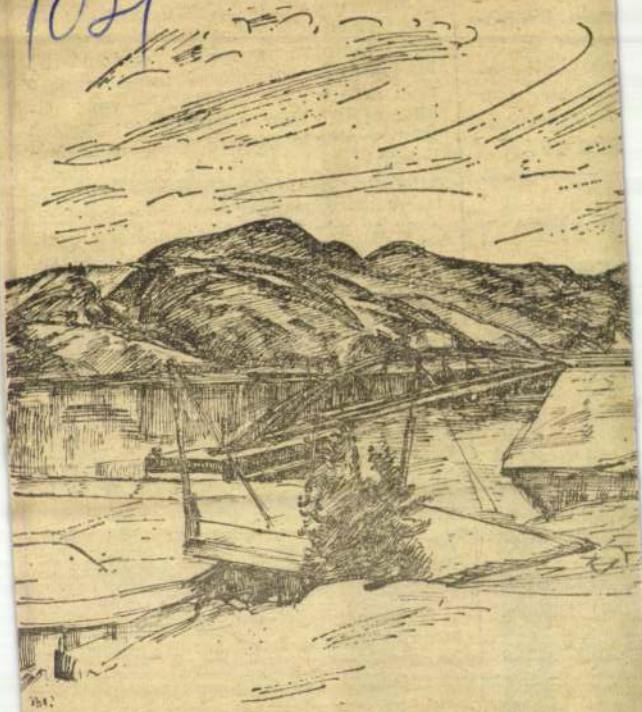

arja bántani, de nem [illegible]
a meg más, és ő majd mossa
őfordul politikai óvatoskodás
kus nem meri megmondani,
lott mű bármennyire is pozi-
ndékát és tartalmát nézve,
. Kiadja tehát a kritikát „al-

„albérleti" kritikák többnyi-
s rosszízűnek hatnak, akkor
manőverezést sejtetnek, ha
sakugyan értik a mestersé-
van úgy, hogy értik. De igen
em értik. Vagy azért, mert
eten kiválóak, arra nyílik a
fülük, arra érzékeny az ideg-
t. Vagy — mert ez is előfor-
ntárok, outsiderek. Az ilyen
akkor is haszontalanok, ha
halandzsával az alkotónak
örömet szereztek.

lyiség azonban nemcsak így
űnni, hogy alkalmankint el-
nást állít előtérbe. Eltűnhet a
g úgy is, hogy látszólag ott
ás alatt a neve is olvasható,
en a *személyes vélemény*
Az ilyen „kritika" nem bírál,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Péter András

ÉLET ÉS IRODALOM

1972 AUG 26

1021

Péter András: Patkányhűvölő

yonkénti
vita elő-
ott, azon
k a t.
. kivéte-
t maga
vel ki-
rt külön
bízom
haszon-
alom ér-
vagyis

et, La-
ől biztos
. Öcsém,
-én szü-
zerelt és
edek óta
élt, nem
. ezelőtt
a semmi
n az ol-
tt öcsém
elszaka-
n értesí-
kímélje-

alommal:
Alajos
2/b.

relemmel
egyetlen
ktartásdíj
nség ese-
úan meg-
visszavo-

főmérnök
nek dere-
szocializ-
lok köze-

... gyarapszik, évi
z százalékkal, minek következtében a tartásdíjnak is ily mértékben kell növekednie, mert ezt követeli meg az emberiesség és a méltányosság egy magáról megfeledkezett édesanyától.

Mégegyszer drága édesanyám szíves elintézését kérve, maradok

Lajos Döme Alajos
családatya, veterán szívgárdista

Utóirat: édesanyám most fél évig kórházban volt, de mivel a kezelés ingyenes, nyugdíja teljes egészében megmaradt, hála dolgos népünknek és önzetlen társadalmunknak. Visszafelé folyósítás kiszabatása esetén tehát eme körülményt szem elől téveszteni ne szíveskedjenek. LDA.

★

XXIII. ker. Házkezelés,
Helyben, XXIII. ker.

Megkeresésükre válaszolva közlöm, hogy a lakóbizottság előre megfontolt, aljas szándékból elkövetett társadalmi összefogásának vagyok az áldozata és ennek tudom be a feljelentést. Én nem háborítom fel a lakókat, sőt mi több, ők háborítanak fel engem, ha azt állítják, hogy tőlem, hitvesemtől, továbbá gyermekeimtől és három neveletlen unokámtól nem nyugodhatnak békében. Hogy állításaik valótlanságáról önöket is meggyőzzem, legyen szabad megemlítenem a családi leltáramba felvett technikai hanghordozók szerény listáját. Mely szerint a lakásban van két televízió, úgymint: 1. fekete-fehér. 2. színes. Három rádió, úgymint 1. Telefunken, háló-

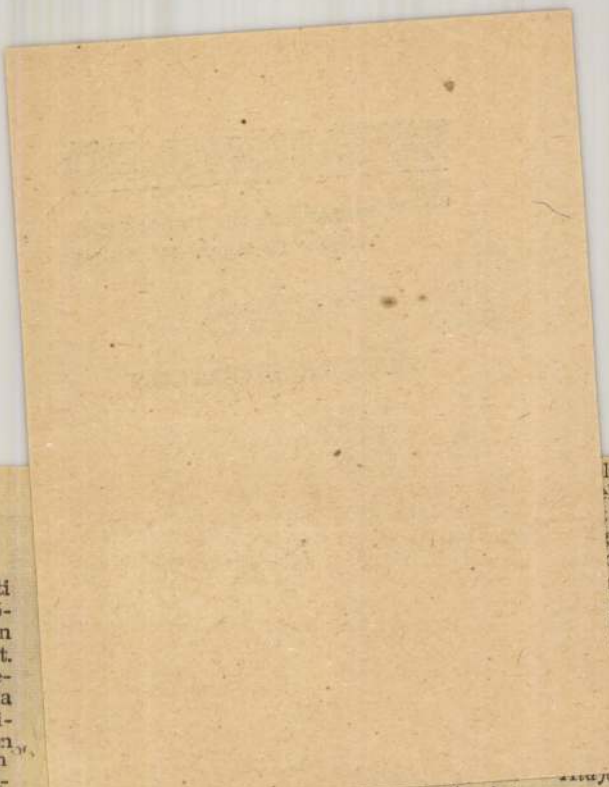

lag az ifj
lését célo
: 1. Grun
y érzem,
om, hogy
ozók telje
gyüttélés
yásolására
unokah
zik, gépí
badság!

kiadmány
Alajosné.

Drága Manci

Midőn megh
lat, hogy hálat
amiért az idei
dégszerető kis
tük át, magam
vábbá a mai
mölcsküldemén
csomag behato
olvastuk Manci
sunk magasra
valóban komol
Néni, hogy fel
Hiszen ez nagy
lálni az időpon
Sajnos, az aug
szó, szeptembe
s az indulásho
rokoni látogatá
forogni. Októb
rom hétre Ba
szikvíztöltő áll
Novemberben
ludagyulladása
Manci néni, ha
ná. Aztán már
74. 75. 76...
közbe-közbe J
Manci Nénihez
lyik időpont l
ahogy Manci n
amikor kedve
kapukat döng
Ha jó a ter
tára tenni 1 v

Péter András

z.

Nagy megtiszteltetés érte a fiatal művésztörténész nemzedék egyik kitünő tagját. Dr. Péter Andrást, a budapesti egyetem magántanárát meghivták Londonba, hogy ott művésztörténeti előadásokat tartson. Egyik híres angol művésztörténeti intézetben fog hat hónapig előadásokat tartani a legujabb kutatási módszerekről.

*

Magyarország

1939. febr. 26.

M

1. Erkel Ferenc: Ünnepi nyi
2. Ünnepi beszéd. Tartja: L
3. Liszt Ferenc: XIV. Rapszó
4. Márk Béla: Pro Libertate.

A tenorszólót é

S

5. a) Liszt Ferenc: Lorelei . . .
   b) Kodály Zoltán: Hogyan
   énekli: Dr.
6. Gajáry István: Öreg cse
   1. Alkony
   2. Majorb
   3. A korc
7. Erkel Ferenc: Hazám, ha
   énekli: F
8. Rákóczi induló, Berlioz fe

második feléből, a Bécsi Képes Krónika, mely olasz iskolázottságú magyar művész terméke lehet.

A XIII. század stílusa Magyarországon a román. A gótika, mely külföldön, Olaszországban, Franciaországban és Németországban ekkor már az objektumok gazdag sorozatát mutathatja fel, nálunk sem marad el. A francia minták hatása alatt emelt német gót templomok, mint előképek nyitják meg az utat a gótikának hazánk földjén való elterjedésére. Különösen a határszéli németlakta vidékek, amelyek Németországgal egyébként is szorosabb kulturális viszonyban állottak, fogadják be az új irányt. Ekkor épülnek a nagyszombati Szt. Miklós templom, a garam-szt.benedeki apátság, a sugaras kápolnákkal bővített kassai Szt. Erzsébet székesegyház, a lőcsei Szt. László, eperjesi Szt. Miklós, bártfai Szt. Egyed templomok, a felsőmagyarországi két hajós templomok, az altemplommal bíró festői csütörtökhelyi-, valamint szepeshelyi kápolnák. Erdélyben a gótika kibontakozása szerényebb keretek közt megy végbe. Reánk maradt emlékül a kolozsvári Szt. Mihály és a brassói Fekete templom, valamint a gyakori török betörések ellen védelmi célzattal bástyaszerűen kiképzett templomerődök és a várépítészet egy kiváló példája, a Vajdahunyad vára.

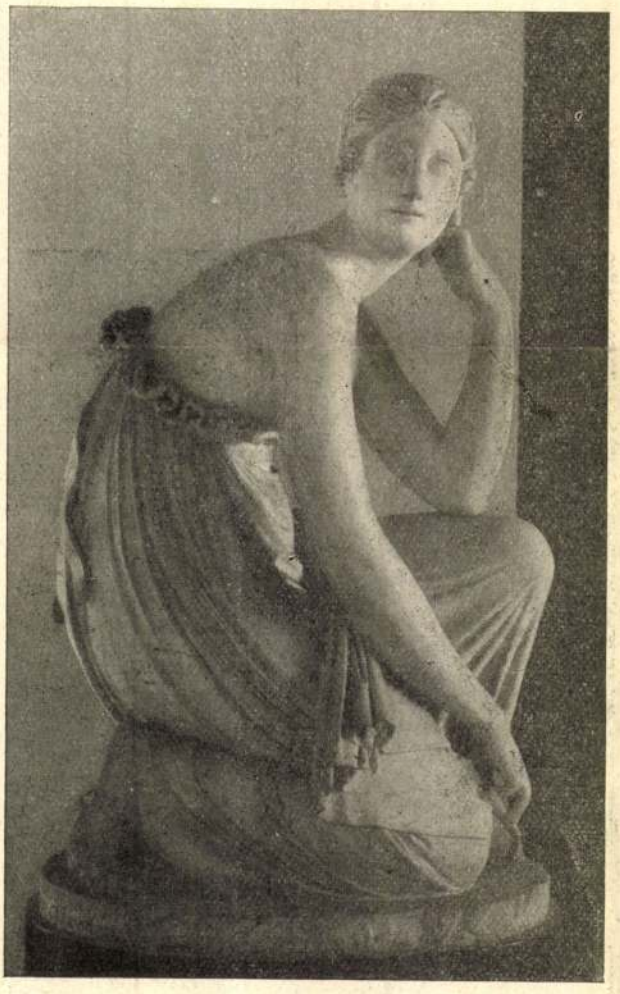

2. *Ferenczy István:* A pásztorlányka. (Szépművészeti Múzeum.)

Nem volna teljes ez az ismertetés, ha nem emlékeznénk meg a gót festészetről, szobrászatról, de a kiváltképen nagy körültekintéssel tárgyalt szárnyasoltárokat ismertető fejezetről. Mint az architektúra, úgy a festészet és szobrászat is német mintákon fejlődött. Sajnos, csak a gazdagabb vidékeken ékeskedhettek templomaink szobrászati dísszel, itt is csak a dekoratív és nem a figurális plasztika van túlsúlyban. Az architektúrával kapcsolatban levő plasztikákon kívül toronyszerű szentségházak, lavabók, templomi berendezési tárgyak, továbbá a XIV. században német mintára készített egyszerű kőlappal befedett, a XV. században koporsószerű síremlékek készültek. A dekoratív festészet a gótikában kisebb jelentőségű és ami reánk maradt, alig emelkedett túl a felnagyított és a kódexstílusból vett képeken. Sokkal önállóbbak az ezen korból származó szárnyasoltárok, annál is inkább, mert e téren, — ugyan a külföldi, különösen német minták hatása kétségtelen, — önállóságra való törekvést lehet megállapítani. A szárnyasoltárok oltárkészítő iskolákból kerültek ki, melyek közül nagy hírnévre tett szert a szepességi iskola. E csoportba tartozó emlékek közül a legnevezetesebbek a kassai dóm oltára, továbbá a nürnbergi előképre emlékeztető lőcsei Szt. Miklós templom, valamint a poprádi templom oltára.

A XIV. század végétől a művészet két irányban kezd haladni. Az egyiket a felvidék német eredetű polgári lakossága támogatja, a másik irány Zsigmond király és utódainak udvara körül bontakozik ki. A királyi udvar, politikája révén, bekapcsolja az országot az európai kulturéletbe, minek folytán maga köré csoportosít idegen nemzetiségű főpapokat, főnemeseket, művészeket és kivitelező mestereket. A német befolyás mellett az olasz idegenek saját hazájuk műveltségét hozván magukkal, mindinkább tért hódít az olasz befolyás is. Utóbbi, habár eleinte kis mértékű volt, később — Mátyás király alatt, — hatalmas tényezővé fejlődött, mely a magyar művészetet erős virágzáshoz segítette. Sajnos, csak igen kevés műemlékből ismerhetjük meg ezt a fényes kort, a humanizmusnak egy előretolt és gazdagon kiképzett állását, mert az utána következő viszontagságos idők egyes, aránylag csekély számú töredéken kívül, alig hagytak meg valamit a felszínen. A Mátyás-korabeli építkezések legnagyobbika a híres budai vár is ebben a sorsban osztozott. Ugyancsak szétszórtan a világban maradt reánk a Corvin-könyvtár, egy könyv és kéziratgyüjtemény, mely a renaissance idő összes tudományos termékeit foglalja magában. Az egyes kötetek ugyan külföldön készültek, de fontosságuk — gazdag tartalmuk mellett — abban rejlik, hogy hatásuk alatt a magyar udvarban is keletkezett egy házi műhely, mely eleinte csupán másolással foglalkozott, de később a firenzei, modenai és ferrarai ilynemű iskolák nyomán, önálló műveket is alkotott. A Mátyás-kori nagyarányú művészeti fellendülés utolsó termékei Bakócz Tamás és Szatmári György esztergomi érsekek idejéből valók, kiknek könyvgyűjtő tevékenysége és mecenási működése nagy magánkönyvtáraikban jutott kifejezésre. Bakócz esztergomi sírkápolnája és néhány pasztoforium Pécsett és a pesti belvárosi plébániában zárják le ezen fényes kor magas ívelésű pályáját.

Az Anjouk és Hunyadiak által megindított fellendülést a mohácsi vésszel halálos dőfés érte. A törökök elözönlötték hazánk legnagyobb részét, csak a nyugati és északi területek menekültek meg a török invázió alól. Ezen területeken, hol a késői gótika még mindig uralmon volt, a német polgári lakosság külföldi kapcsolatai révén kezd beáramlani — eddig még ismeretlen módon — Olaszországból a renaissance, melyből a közismert felsőmagyarországi pártázatos architektúra alakult ki. A bethlenfalvi, frigyesvágási, fricsi kastélyok, valamint az eperjesi polgári házakkal szegélyezett pártázatos utcák és a késmárki, menhárdi, poprádi templomok kampanile-szerű harangtornyai festői pártázatos díszeikkel egy virágzó művészeti gyakorlatról beszélnek. A festészeti és szobrászati emlékek messze mögötte maradnak értékben az építészetieknek. A reformációt nyomon követő ellenreformáció terjedésével egyidejűleg annak stílusa, a barokk stílus, indul meg nálunk is az egész országot meghódító útján. Pázmány Péter hatalmas egyénisége szab irányt az új áramlatnak s felépülnek az új stílus első reprezentánsai, a pozsonyi nyári prímási palota, a győri Szt. Ignác (ma Szt. Benedek) temploma, melyek jelentős osztrák hatásra vallanak, továbbá Itália földjéről kiinduló hatás alatt a Carlo Martino Carlone által épített lorettomi szervita templom és a kismartoni Esterházy kastély.

Egyrészt a török iga alóli felszabadulás, másrészt az ekkor már mindent átfogó Habsburg uralom oly talajt létesítettek hazánkban a XVIII. században, mely

épen az az új gondolat, hogy az nemcsak egyes termelő egyedekre, nem egyes termelési ágakra terjed ki, hanem az ország egész gazdálkodására és a racionalizálás igazi célját: az általános jólét emelését csak akkor éri el, ha az ország összes termelési ágazatai között egymást megértő és egymást kölcsönösen támogató együttműködés fejlődik ki.

A mezőgazdaság racionalizálása előtt két igen nagy feladat áll: a mezőgazdasági termelő munka terén a tudományos üzemvezetés elveinek fokozatos megvalósítása és a termelés önköltségének szabatos megállapítása. Míg az ipari termelés önköltségében a produktív munkabér költsége a gépiparnál 15—20%, a textil- és ruházati iparban 10—12%, az élelmezési iparban 4—6%, addig ennek az összege a mezőgazdasági termelésben 50—60%, sőt helyenként 80%-ot is eléri, ez az a terület tehát, ahol a racionalizálást az iparban szerzett tapasztalatok szem előtt tartásával meg kell indítani. A modern mezőgazdasági tudomány külföldön már ezt az irányt követi, mert ezáltal kettős cél érhető el: *a munkateljesítmény növelése által leszáll a termelés önköltsége és emelkedik a mezőgazdasági termeléssel foglalkozó népesség keresete.* Ezáltal *növekszik az általános vásárlóképesség*, ami végeredményben úgy magának a mezőgazdaságnak, mint az iparnak a javát szolgálja. Ez természetesen csak lassú, céltudatos és energikus munkával érhető el. Ehhez kapcsolódik a mezőgazdasági munkások számára való *korszerű bérrendszer* alkalmazása, mindez azonban feltételezi a mezőgazdasági népesség *intenzívebb oktatását* és jól megalapozott *mezőgazdasági kutatóintézet* felállítását. *Utalt az előadó arra az aránytalanságra, mely e téren a magyar mezőgazdaság hátrányára tapasztalható.* Idézett külföldi szakértőket, *Aereboe*-t, *Strakosch*-t és *Derlitzki*-t, akik hasonló úton járva, a mezőgazdaság racionalizálásában elsősorban oktatási kérdést látnak.

A mezőgazdasági *termelés önköltségének szabatos megállapítása nélkül* — éppen az ipari termelés tapasztalata szerint — nem lehet a fellépő veszteségforrásokat *kikutatni és kiküszöbölni.* Ezért igen nagy jelentőségű az a munka, amelyet az *OMGE* a mezőgazdasági számtartások eredményének elemzése útján eddig nyilvánosságra bocsátott.

E két feladat megvalósításával párhuzamosan kell haladnia a termelés észszerű mechanizálódásának, standardizálásának és a termelés, tárolás és az értékesítés már sokszorosan ismertetett helyes szervezésének, illetve racionalizálásának. Végül vázolta az előadó a nemzetközi racionalizálási intézet és a nemzetközi kongresszusoknak a mezőgazdaság racionalizálása tekintetében kifejtett munkásságát.

A nagy érdeklődéssel kísért előadást *Székács* Elemér gazd. főtanácsos, az *OMGE* alelnöke köszönte meg.

KÖNYVISMERTETÉS.

A magyar művészet története. Irta: *Péter* András. Lampel R. (Wodiáner F. és fiai) kiadása. Budapest. 1931.

A szerző oly művel ajándékozta meg a magyar könyvpiacot, melynek hiányát nemcsak a szakközönség, de a laikusok is egyaránt lépten-nyomon érezték. A magyar művészettörténet egyes korrajzokból, monográfiákból, leírásokból tanulmányozható volt ugyan, de összefüggő ismertetés, egy, az egész anyagot átfogó mű, mely az építészettel, festészettel, szobrászattal, iparművészettel egyaránt foglalkozik, eddig még nem jelent meg.

Péter művészettörténete tizennégy fejezetben tárgyalja a magyar művészet fejlődését, oly beosztásban, hogy az első kötet a honfoglaló magyarság idejétől a magyarországi renaissanceig bezárólag, a második kötet a török hódoltság korától a legújabb korig terjeszkedik.

A mű megismertet bennünket az Ázsia földjét elhagyó őseink művészetének gyéren visszamaradt emlékei nyomán oly kultúrával, mely a közép-ázsiai anyaművészetre, mint kiindulási pontra vezethető vissza. Az őshaza területéről való kilépés, valamint a jelenlegi föld elfoglalása közti, csaknem egy századig tartó vándorlás alatt, — mely idő folyamán számtalan harc és küzdelem foglalta le őseink energiáját, — a művészet, ha nem is volt kihalóban, de alkalmas életfeltételek híján nem fejlődött.

Az új hazában berendezkedő magyarok, lángeszű első királyukkal az élükön, csakhamar tudatára ébredtek annak, hogyha továbbra is meg akarnak maradni, úgy le kell vetniök a pogányságot, annak minden megnyilatkozásával együtt és beolvadni az akkor már kialakult európai kultur-közösségbe azáltal, hagy a kereszténység előtt megnyitják hazájukat.

Szt. István 40 éves uralkodása alatt a hittérítést végző és a király kegyét élvező szerzetes rendek templomokat emeltek, rendi épületeket létesítettek. Ezek lettek kiindulópontjai az új alapokra fektetett kultur életnek és egyúttal az ezzel együtt járó művészeti megnyilatkozásnak. Első időben idegen, előttünk ma még ismeretlen nevű alkotók szerepeltek. Ezek egyrészt olaszok lévén, az olaszországi bazilikák mintájára építkeztek (pécsi székesegyház), másrészt mint francia nemzetiségűek, a francia boltozott templomokat használták fel mintaképül (lébényi, jáki, zsámbéki templomok). Ezzel párhuzamban a templomokat díszítő szobrászati, festészeti alkotások, valamint az akkortájt már külföldön megizmosodott miniatúra festészet alapján nálunk készült példányok is majdnem kivétel nélkül idegen kezek művei.

A XIII. század első feléig a külföldről hozzánk telepített szerzetesrendek hatása alatt meginduló és mármár zsenge hajtásokban jelentkező és magyar kézzel tovább fejlesztett művészeti megnyilatkozást a tatárjárás egy csapással tönkre tette. Azonban ennek az országégésnek romjaiból az egyháznak eddigi művészet-

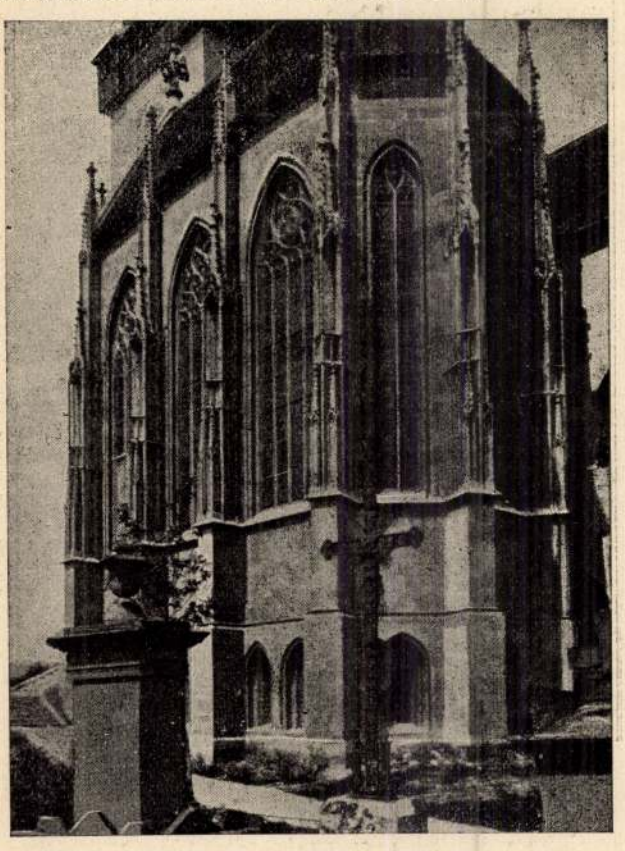

A csütörtökhely-i Zápolya-kápolna.

ápolási misszióján kívül a IV. Béla által Nyugat- és Északmagyarországra telepített német polgári elem nyomában kifejlődő polgári művészet kezd kialakulni.

A miniátorok és illuminátorok művészete az emlékek kis száma miatt csak igen nehezen követhető nyomon. A leghíresebb alkotás e korból, a XIV. század

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 138-068, 337-748, 340-724

KÖZNEVELÉS
Budapest

Péter Imre

1972 FEB

1021

Péter Imre festménye

31

az anyanyelv adta filológiai kulturáltság. Akkor is érvényes ez, ha a fordítás nem szerepel a tanítás céljai vagy eszközei között. Még inkább, ha szerepel, mert nem hagyhatjuk ki egészen a számításból. Egyelőre az érettségin fordítási feladat is van, később pedig, a főiskolai, egyetemi lektorátusi nyelvoktatásban a szakszövegek fordítását nem lehet elkerülni.

Természetesen nem a magyar nyelv jellegzetességeinek ismeretére van elsősorban szükség, hanem *általános* nyelvi ismeretekre. Igaz, nem taníthatunk külön tárgyként általános nyelvészetet, a körébe tartozó és a nyelvi kultúrához nélkülözhetetlen ismereteket a magyartanárnak kell megadnia. A magyartanár a nyelvek összehasonlítása és komolyabb idegen nyelvi tudás nélkül is több tekintetben hasznos segítséget adhat a nyelvoktatásnak. Megpróbálom sorba venni a gyakorlat tanúsága szerint legtermékenyebb lehetőségeket. Főként az írás és a hangtan területén találjuk őket.

Mindjárt a betűrenddel kezdhetjük. Nélkülözhe-

romszor, öt
fon a kifo
nem tud sz
(amely néha
viszi, ha ide
lettesükkel
pen az ideg
rongást oko
ráló hatása ellen könnyebb harcolni, mert természetes, mert kiszámítható. A jó magyar kiejtés azért is kedvez a munkánknak, mert fonetikai fegyelemre, a kiejtés igényességére szoktatja a tanulót, s ez az idegen nyelv tanulásában is érezteti hatását.

A fonetika terén a magyartanár nagyon fontos feladatának tarthatjuk annak tudatosítását és bizonyítását, hogy a hang és a betű nem azonos, a kettőt nem szabad összezavarni, az eleven beszéd az írástól függetlenül is működő kommunikációs eszköz. Ezzel az érvvel óvhatjuk tanítványainkat attól, hogy az idegen nyelvvel folytatott viaskodás közben ok nélkül az írásba kapaszkodjanak. Nem kell féltenünk az írás érdekeit. A beszéd előjogának elismerése nem nehezíti, ellenkezőleg, megkönnyíti mind a magyar, mind az idegen helyesírást.

Péter András műve nemcsak mélyen szántó és hangyaszorgalommal összeállított munka, de felépítében is világos és áttekinthető. Segítségül veszi a legújabb kutatások eredményeit is, arra törekedvén ezzel, hogy hazánk helyét kijelölje az európai kultur-életben, a mi ezeréves multunkon keresztül. Nemcsak a mű tartalma kell, hogy kiérdemelje a magyar művelt közönség dicséretét, de elismerésre méltó a kiadvány gondos kivitele, valamint a közölt képanyag tiszta és kifogástalan visszaadása.

Die Elektrizitätsgesetzgebung der Kulturländer Der Erde. Von Dr. Ing. G. *Siegel*, VDI. Verlag. Berlin.

A berlini világenergiakonferencia alkalmával jelent meg a fenti címen Dr. Siegel-nek, az elektromos tarifakérdések ismert nevű szakírójának legújabb hatalmas munkája. A most közreadott három vaskos, mintegy két és félezer oldal terjedelmű kötet a munkának csupán az első része és csak az európai államoknak a villamosítással és az energiagazdálkodással kapcsolatos törvényeit és kormányrendeleteit tartalmazza. A többi világrészekre vonatkozó anyaggyűjtés jelenleg még folyamatban van. Az eddig végzett munka nagyságáról fogalmat alkotunk, ha meggondoljuk, hogy összesen 45 ország törvényhozásának eredményeit gyűjtötte össze nagy körültekintéssel és szakavatottsággal a szerző. A közölt törvények, törvényerejű intézkedések, rendeletek és döntvények közül csak azok szerepelnek a gyüjteményben, amelyek a lakósság világítási, erőátviteli és hőenergiaellátásával állnak vonatkozásban és közigazgatási szempontból fontossággal bírnak. A vasúti üzemre, telefon- és távirdavezetékekre vonatkozó jogszabályok csak annyiban vétettek figyelembe, amennyiben azok a fenti céllal valamilyen összefüggésben állanak.

Természetszerűleg, a gyűjtemény nem lehet teljes, azt maga a szerző is elismeri és hangsúlyozza, Azon véleményének ad kifejezést, hogy ilyenfajta gyűjtemény kiegészítésére és a legújabb adatok beszerzésére és azok állandó nyilvántartására csakis egy nemzetközi alakulat volna képes. Ő a Népszövetségre, mint ilyen célra alkalmas szervezetre gondol. Nagy nehézséget okozott neki, — miként az előszóban mondja, — a probléma újszerűsége, a megoldandó feladatok nagysága, terjedelme és nem utolsó sorban azon körülmény, hogy olyan embert, aki a német nyelvet és a tekintetbe jövő ország nyelvét tökéletesen értette s amellett az illető a szükséges technikai és jogi ismeretekkel is rendelkezett volna, — nem talált. Az elektromos törvényhozás a politikai és gazdasági életnek olyan tere, ahol mindkét irányú — jogi és technikai — tudományokban való jártasság megkívántatik.

Talán ez is egyik oka annak, hogy az elektromos törvényhozás, bár rendkívül nagy változatosságot produkál s némely ország törvényhozása igen behatóan foglalkozik a felvetett kérdésekkel, még sincs — a szerző véleménye szerint — egyetlen olyan törvény sem amelyik az elektromos áramellátás problémáit egységes jogi, gazdasági és közigazgatási szempontból tökéletesen felölelné és kimerítené. Mindegyik törvény csak részletproblémákat old meg több, kevesebb sikerrel.

A mű bevezetésében összefoglaló áttekintést nyerünk az elektromos törvények általános alapelveiről és azok kifejlődéséről. Minthogy a szerző megállapításai szélesebb körű érdeklődésre tarthatnak számot, gondolatmenetét röviden összefoglalva az a lábbiakban adjuk vissza:

Az elektromos energiaellátásnak mindig gazdasági céljai vannak, a törvény feladata sem lehet más, mint hogy a gazdasági élet zűrzavarában rendet teremtsen, az egyenlő elbánást mindenki számára biztosítsa, a különféle érdekek harcában az igazságosztó és kiegyensúlyozó erő, továbbá célszerű rendelkezésekkel a villamosítás előmozdítója, kifejlesztője és támogatója legyen. Amely törvény a gazdasági élet követelményeit szem elől téveszti, nem felel meg céljának és a fejlődésre csak fékezőleg és zavarólag hat.

A törvényhozások első ténykedése legtöbbször csak az erős- és gyengeáramú vezetékek elkülönítésére és az utóbbiak védelmére vonatkoztak, esetleg bizonyos biztonsági előírások betartására hozattak. Csak jóval később, mikor az elektromosság addig soha nem sejtett elterjedtséget ért el, amikor az elektromosság a gazdasági, ipari, valamint a mindennapi élet nélkülözhetetlen tényezője lett, amikor bebizonyosodott, hogy a villamosítás gazdaságpolitikailag és pénzügyileg hatalmas erőt képvisel, — igyekezett az államhatalom befolyását az elektromos energiagazdálkodás terén megfelelő törvények hozásával érvényesíteni. Minthogy a természetes energiaforrások, a nyersanyagok mennyisége csökkent, a meglevők kiaknázása az elektromosság útján bizonyult a leggazdaságosabbnak. A háború utáni politikai, társadalmi és gazdasági zűrzavarban megszületett azután azon álláspont, hogy az elektromos energia ellátás állami feladat. Elősegítette ennek érvényrejuttatását azon körülmény is, hogy a vízierők kihasználása sokhelyütt csakis állami beavatkozással látszott megoldhatónak, továbbá a villamosítás monopóliumszerű jellege is.

A szerző erélyesen szembeszáll ezen felfogással. Kimutatja, hogy a magántőke és a magánvállalkozás volt az, amely legyűrte a kezdet nehézségeit és megmutatta az utat, amelyen a villamosításnak haladnia kell. Jóval később jött az államhatalom és vette kezébe a villamosítás sorsának további intézését. Nem utolsó sorban azért, mert a villamos energiaellátás állami központosítása, az ipari és gazdasági élet irányításába az eddiginél sokkal nagyobb beleszólási lehetőséget nyújt. A szerző az állami gazdálkodást határozottan károsnak tartja, minthogy a magángazdálkodás szerinte minden körülmények között hasznothajtóbb. A magángazdálkodás elősegíti a tőkeképződést és ezáltal növeli a nemzeti vagyont.

Azután részletezi az elektromos törvényhozásnak jogi, gazdasági, pénzügyi és politikai vezérmotívumait s ezek eredményeképen felállítja a jó törvénytől megkívánható feltételeket, amelyek közül a legfontosabbak a következők:

A gazdasági erők zavartalan érvényesülését nem szabad meggátolni. A közületek egyoldalú támogatása, azok túlsúlyra való törekvésének nyilt vagy burkolt elősegítése — szerinte — mint káros, elvetendő. A koncessziók adományozásánál egyedül a közcél legyen irányadó. A megadott koncessziónak egyedülinek kell lenni s járjon együtt vele az útjog és a kisajátítási jog elismerése. A vállalkozó pedig ennek ellenében köteleztessék teljes kártalanításra. Ingyenes háramlás, mint a fejlődés kerékkötője, elvetendő. Technikai feltételek, biztonsági előírások csakis szakegyesületek bevonásával hozassanak.

Minden egyes ország törvényeit magában foglaló gyűjteményt egy-egy hosszabb bevezető tanulmány előz meg, amelyekben érdekes összefoglalásokat és megállapításokat találhatunk. A legjellegzetesebbek közül egynéhánynak a tartalmát az alábbiakban röviden ismertetjük:

A sort *Németország* nyitja meg. A fejlett németországi villamosítás természetszerűleg termékenyítőleg hatott a törvényhozási tevékenység kifejlődésére is. A közölt törvények és rendeletek egy teljes kötetet tesznek ki. A törvényhozás tükrében plasztikus képet nyerünk a magánvállalkozás és a közületek szerepéről és harcairól a villamosítással kapcsolatban. Nem titkolja azon véleményét, hogy a törvényhozás a közületeknek kedvezett a magántőke és a magánvállalkozás kárára: „Von wenigen Ausnahmen abgesehen, ist die deutsche Elektrizitätsgesetzgebung bis heute nicht auf eine grosszugige Förderung und Entwicklung des Elektrizitätswesens eingestellt, sie hat vielmehr — auf falschen Voraussetzungen aufbauend — im wesentlichen dazu beigetragen, die Elektrizitätswirtschaft in die öffentliche Hand überzuführen."

Evvel ellentétben *Franciaországban* azon felfogás tükröződik a törvényekből vissza, hogy az állam és a közületek nem tekintik magukat hivatottnak a villamosítás megvalósítására, hanem csakis az általános irányításra és felügyeletre akarnak szorítkozni, amely azonban kiterjed a telepek építésére és az üzemvezetésre is.

alkalmassá vált a barokk stílusnak — európai viszonylatban is — előkelő helyet elfoglaló művészeti megnyilatkozások kitermelésére. Az első időben Bogdányi Jakab, Kupeczky János, Mányoky Ádám, mindhárom külföldön élt, de hazánkban született festő tünnek fel. Az e korbeli építészet hatalmas lendülettel fejlődött. Az olasz születésű, de osztrák Lucas v. Hildebrandt féltoronyi Harrach-kastélya, Savoyai Jenő herceg ráckevei kastélya e sorozatban az elsők. A főúri kastélyok nagy száma épül ebben a korban, részben francia, részben olasz hatás alatt barokk stílusban. A leginkább foglalkoztatott művészek a — Balthasar Neumann oldalán kifejlődött — Franz Anton Hildebrandt, a budai vár és a nagyváradi püspöki palota építője, Jakob Fellner, a pápai és a tattai plébánia templomok, valamint a veszprémi püspöki palota alkotója, Anton Pilgram, a pozsonyi Szt. Erzsébet, a jászóvári premontrei templom és rendház és a Szt. Gotthárdon épült ciszterci templom művésze. Eddig ismeretlen mesterek alkotásai az egri minorita templom, a budai Szt. Anna és Szt. Erzsébet és a pesti angol kisasszonyok temploma. II. József alatt a barokk irány helyébe a klasszicizáló stílus lép. Ennek vezető egyénisége az építészet terén Melchior Hefele bécsi születésű és Balth Neumann köréből kikerült művész, a szombathelyi székesegyház és püspöki palota alkotója. A polgári művészet példáinak egész során megnyilvánulnak a kastélyokon és templomokon bemutatott tervezési elvek, melyek szerint Pozsonyban, Sopronban, Budán és Pesten e korban létesült polgári házakon láthatók a külföldi mesterek által importált, de rövid idő alatt a közízlésbe átment formanyelv elemei.

A XVIII. század szobrászata és festészete sokkal inkább támaszkodik a külföldi irányokra, mint az építészet. Raffael Donner egész Ausztriában ismert egyénisége nálunk is, hol férfikorának legértékesebb idejét töltő, erősen tért hódított. Johann Georg Dorfmeister vésője alól kerül ki a mária-besnyői Grassalkovich síremlék. A festészet majdnem kizárólag idegen mesterek művészetét dicséri. Andrea Pozzo, Ant. Galli Bibiena működnek nálunk; az első a budai jezsuita templomban, a második a pozsonyi városház falát díszíti freskókkal. Martin, Altomonte Sopronban és Győrött dolgoznak, Anton Maulbertsch, kinek művészete Tiepolo hatását mutatja, a féltoronyi kastélyban, továbbá a pápai és szombathelyi templomokban készíti freskóit. Josef Dorfmeister Sopronban működik és művészeti tevékenysége egész Dunántúlra kiterjed. Leghíresebb művei egyike a szigetvári plébánia-templom kupolafreskója.

A XIX. században a művészet fejlődése a francia felvilágosodás következtében fordulathoz ér. A barokkot felváltja a klasszicizmus, mely Ausztriát kivéve minden más országban utat tör magának. Ausztriában, hol a barokk gyökerei igen mélyre hatók voltak, kifejlődik egy középstílus, a biedermeier, a polgári művészet formanyelve. Dacára annak, hogy ez utóbbi nálunk is könnyűszerrel terjeszkedik, mellette erős lendülettel indul meg a latin, — tehát klasszikus — műveltségű osztályok által szívesen befogadott újklasszicizmus. Hild József az 1838-ik árvíz után egész sorát építi a magán- és középületeknek, a pesti Lloyd-épület, a császárfürdő, a Szt. István templom eredeti terve, valamint az egri székesegyház az ő művei. Pollák Mihály pesti német színháza és redout-épülete, a monumentális Nemzeti Múzeum palotája, a Zichy- és Festetich paloták tőle valók. Az említett két művészen kívül egész sora, a kisebb egyéniségeknek, működött. A szobrászat mögötte maradt az építészetnek. Canova és Thorwaldsen hatása nálunk is érezhetővé válik; az ezen korban működő magyar mesterek ugyanis Rómában járván, az ott élő északi művészekkel ismeretségbe kerültek, sőt Dunaiszky Lőrinc és Ferenczy István azok műtermében, mint tanítványaik szerepeltek.

A XIX. század klasszicista művészetének csakhamar vége szakad, mert a kezdődő individualizmus hullámai ellepik hazánkat is, elsősorban a festészet terén. Úgy az építészet, mint a szobrászat nem mozdul meg az új eszmék hatása alatt oly mértékben, mint a festészet. A művészet témája már nem az antik világba tartozik, hanem helyébe lép a történelmi kép, a genre kép és az arckép. A genre kép még a biedermeier idő kedvence, majd a szabadságharc után, mikor a nemzeti érzés erősen fellángolt, a történelmi kép lesz a legnépszerűbb műfaj.

Nemcsak a hazafias érzés megizmosodása, de a történelmi kutatásnak különösen Németországban megfigyelhető fellendülése kedveztek a történelmi tárgyak festészet útján való megörökítésének. Bécs, München és Páris a hangadó központok, melyeknek rezgései hazánkban is számottevő piktúrában állapíthatók meg. A bécsi iskola nyomán haladt Thán Mór és Lotz Károly, a müncheni Piloty iskolából került ki Székely Bertalan, Wágner Sándor, Benczur Gyula. A szobrászat terén Fadrusz János és Zala György állottak a historizmus talaján. Az építészet a romantikus Feszl Frigyes után, ki középkori elemeket mórosokkal vegyítve egyéni formanyelvet fejleszt ki, a historizmus kora Ybl Miklóssal és Hauszmann Alajossal az élén válik ki.

A XIX. század realisztikus törekvései nem fakasztottak új, egységes irányt a magyar művészetben; csak egyes egyéniségek bontakoztak ki, minők Székely Bertalan, Paál László, Munkácsy Mihály, kik megérezve koruk levegőjét, részben történelmi tárgyú vásznaikon, részben tájképeiken, részben pedig egyéb kompozíciókon és arcképeken nyilatkoztatták meg éles természeti megfigyelésen alapuló magas művészi kvalitásaikat.

2. *Benczúr Gyula:* Vajk keresztelése. (Szépművészeti múzeum.)

Végül a legújabb kor művészetének története következik, melyen a mű szerzője biztos kézzel végigvezetve olvasóját, dacára a történelmi távlat természetszerű hiányának, éles kritikai érzékkel boncolja és ismerteti a sok irányú és forrongó modern, magyar művészetet.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1972 JUN 17

ÉLET ÉS IRODALOM

Péter Imre

1021

Péter Imre: A modell

1972. JÚNIUS 17.

Illés Árpád: Ihlet

1972. JÚNIUS 17.

Péter ANDRÁS

Früchter Lajos
bibliográfiája.

MM 1931, 61-110
109. t.

FRUCHTER
LAJOS
GYŰJTŐ

a 299/1934. sz. alatt hozott elnöki dön-
alapján az adminisztrativ személyzet di-
ására fordítandó. A hivatali személyzet-
történt változások folytán a felosztási
cs a következő lesz :

Referensnek 30. % ,

Előadónak 15 % ,
Gyakornoknak 10 % ,
Vagyonkezelőnek 25 %,

Gépirónőnek 15 %

Altisztnek 5 %.

100 %

Az 1935. év első felében, január- ju-
s hónapokra szólóan a benti okmányolt
lvántartás szerint befolyt összesen 470· 45
épitészek szakértői dijukat összesen 235·22
tről-esetre megkapták, a fennmaradó 235·23
ttal lenne utalványozandó a fenti arány-
mok szerint.

Az egyes részösszegeket, s egyben a

ahol a könyv változatos és gazdag s művészetünknek csakis legjavát adó, reprezentatív illusztrációs anyagát hordta össze.

A MAGYAR MŰVÉSZET TÖRTÉNETE

két kötetében közönségünk régi hiányt pótló, a magyar műveltség számára feltétlen szükséges, képeivel oly sok szépet nyujtó művet talál és hasznos, alapos munkát kap kezéhez az is, aki

Szinyei-Merse Pál: Majális.

a legmagasabb igényekkel fordul művészetünk e precíz pontosságú és nemes írói mérséklettel megírt, mindenre kiterjeszkedő ismertetéséhez.

A könyv a magyar művészeti irodalomban oly számottevő **Művészeti Könyvtár** legújabb köteteként jelenik meg, *album-alakban, díszes kötésben* s illusztrációinak és szövegrészének gondos és ízléses tipográfiája a kiadó **Franklin-Társulat** nyomdájának mindenképpen dícséretére válik.

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

PÉTER ANDRÁS

A MAGYAR MŰVÉSZET TÖRTÉNETE

KÉT ALBUMALAKÚ KÖTET 200 KÉPPEL

A magyar festészet, szobrászat, építészet fejlődésének és nagy alakjainak első kimerítő ismertetése.

Rippl-Rónai József: Kuglizók.

A díszes kiállítású, finom műnyomó papíron készült, egészvászon-kötéses kétkötetes mű **25**·— pengő.

Megrendelhető havi **2** pengős részletfizetésre

A FRANKLIN-TÁRSULAT KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Franklin-Társulat nyomdája.

A MAGYAR MŰVÉSZET TÖRTÉNETE

ÍRTA

PÉTER ANDRÁS

KÉT ALBUMALAKÚ KÖTET
200 KÉPPEL

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA
BUDAPEST

A jaáki templom.

Az első kötet tartalma:

I. A honfoglaló magyarság művészete.
II. Magyarország művészete a kereszténység felvételétől a tatárjárásig.
III. Az utolsó Árpádok és az Anjouk kora.
IV. A késő-gótika építészete.
V. A XV. és XVI. század festészete és szobrászata. Magyar szárnyasoltárok.
VI. Az udvari művészet a XV. században. A magyarországi renaissance.

A második kötet tartalma:

VII. A török hódoltság kora.
VIII. A XVIII. század építészete Magyarországon.
IX. A XVIII. század szobrászata és festészete.
X. A klasszicizmus művészete.
XI. A romantikus művészet.
XII. A historizmus művészete.
XIII. Realista törekvések a magyar festészetben.
XIV. A naturalizmus és a legújabb irányok.

OLYAN művet ajánlunk fel művelt olvasóközönségünknek, amely a magyar irodalom és a magyar könyvkiadás régi tartozása s amellyel a magyar olvasók régi kívánsága teljesül. Művészetünk évszázados fejlődéséről eddig nem jelent meg olyan könyv, amely egységes szempontokból vizsgálja művészetünk multjának jelenségeit, kiemelkedő alakjait, amely a fejlődés útját a művészetek európai fejlődésével kapcsolatosan mutatja meg.

XII. századi magyar művész: Krisztus, a világ bírája.

Egyes monográfiák, kisebb kompendiumok, a közönség részére szinte hozzáférhetetlen szaktanulmányok: ezekre volt utalva mindenki, aki művészetünk történetét meg akarta ismerni, de ezekből többnyire csak elszórt adatokat szerezhetett, egységes képet nem építhetett fel magának.

Mindazoknak, akik igaz lélekkel érdeklődnek a művészi szép, a képzőművészet multja és jelene iránt, és mindazoknak, akik a magyar műveltséggel őszinte lelki közösséget vallanak, éppen ezért

most megjelenő két kötete igaz örömet adó és kedves könyve lesz. Könyvtáruk ama kötetei mellett, amelyek a képzőművészet nagy korszakait és nagy egyéniségeit ismertetik, a külföldi vagy magyar nyelvű művészettörténetek mellett, amelyekben a magyar művészet számára mindössze pár oldal jutott csak, most meglesz az a könyvük is, amely gazdag illusztrációival és a művészettörténeti kutatások

Franz Sigrist: A négy fakultás.

legújabb eredményeit felhasználva, a magyar művészet terjedelmes anyagát a maga egészében és mindenkép irodalmi nívón álló szövegben mutatja be.

Ennek a magyar művészet teljes anyagát először kimerítően tárgyaló művészettörténetnek írója, PÉTER ANDRÁS, annak a fiatal magyar művészettörténész-gárdának egyik legképzettebb és legtehetségesebb tagja, amely kutatómunkásságának főcéljául a magyar művészet multjának földerítését tűzte maga elé. E kutató munka nagy nehézségekbe ütközik, mert művészetünk multjának emlékeit a török megszállás, az évszázados hadakozások nagyrészt

elpusztították. Lelkesedéssel párosult tudás kellett ahhoz, hogy töredékekből, alig felkutatható nyomokból rekonstruálni lehessen az Árpádházi királyok keresztény művészetét, Mátyás korának az olasz renaissance-ba kapcsolódó művészi életét, hogy tisztán előttünk álljanak a barokk magyarországi műalkotásai, hogy magyarázatot kapjanak a XIX. század nagyobb lendülettel megindult művészi áramlatai, amelyekből aztán művészetünk mai képe formálódott ki, — hogy megszülessen ez a könyv, amely tárgyához illő méreteiben valójában az **első magyar művészettörténet.**

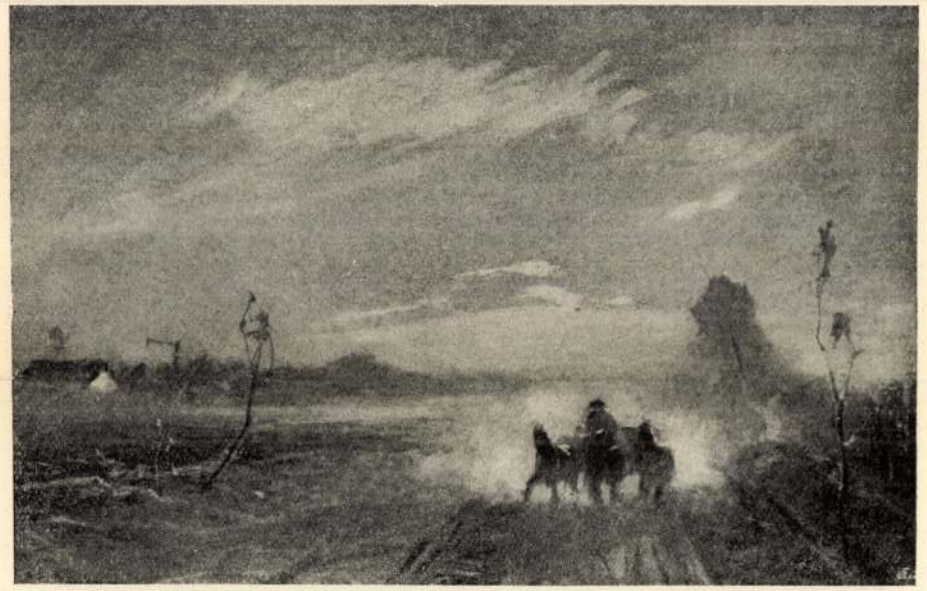

Munkácsy Mihály: Poros út.

A kétkötetes, impozáns mű szerzője nem ismeretlen azok előtt, akik a modern magyar művészet eseményeit figyelik. Különböző lapokban megjelent cikkei, tanulmányai, kritikái olyan írót mutattak be Péter Andrásban, aki a művészeti jelenségeket igazán értő szemmel, alapos művészettörténeti műveltségre támaszkodva, elfogulatlanul és bátran figyeli és magyarázza. Most megjelenő könyvének ez a tisztult kritikai álláspont talán a legnagyobb erénye, ott, ahol művészetünk régmultjának adataiból történetet írt, ott, ahol modern művészetünk kifejlődését, irányait, neveit veszi a művészettörténet magasabb szempontú ítélkezése alá s ott is,

Péter Andor

— **Vitadélután az Ernst-muzeumban.** Az Ernst-muzeumban március 6-án, csütörtökön délután 5 órakor vita lesz, melynek tárgya a modern művészet törekvései. Bevezetőt mond *Farkas Zoltán*. Hozzászólnak: *Péter Andor*, dr. *Lázár Béla*, *Ybl Ervin*, dr. *Rózsaffy Dezső*, *Vaszary János*, *Ernst Endre*. A vitában résztvehet minden érdeklődő. Március 8-án, szombaton délután 5 órakor ugyanott felolvasást tart dr. *Rózsaffy Dezső* *Vaszary János* művészetéről.

P.H. 930. III. 5.

P.H.930.III.5.
N.U.930.III.5.

Péter Andor dr.

— **Vita a modern művészetről.** Az *Ernst*-múzeum a nagy feltűnést keltett *Vaszary*-kiállítással kapcsolatban március hó 6-án délután 5 órakor *nyilvános vitát rendez* a modern művészet törekvéseiről. Bevezetőt mond *Farkas* Zoltán, hozzászólnak dr. Péter Andor, Ybl Erwin, dr. Lázár Béla, dr. Rozsaffy Dezső, Ernst Endre és Vaszary János. A vitában egyébként *részt vehet minden érdeklődő*. Szombaton, március 8-án délután 5-kor pedig dr. Rózsaffy Dezső előadást tart Vaszaryról.

Az Est, 930. III. 2.
8.O.U. 930. III. 2.

A Városi Művészeti Múzeum
tisztelettel, szeretettel meghívja Önt,
Családját és Barátait

PÉTER ÁGNES

Munkácsy- díjas szobrászművész

önálló kiállításának
megnyitása alkalmából

a művésszel való találkozásra, beszélgetésre

1999. február 25- én, 18 órára
a Városi Képtárba
(Győr, Király utca 17., Esterházy-palota).

Beszélgető partnerek:

GAÁL JÓZSEF
képzőművész

N. MÉSZÁROS JÚLIA
művészettörténész

A kiállítás megtekinthető:

1999. április 3- ig,
hétfő kivételével naponta 10- től 18 óráig.

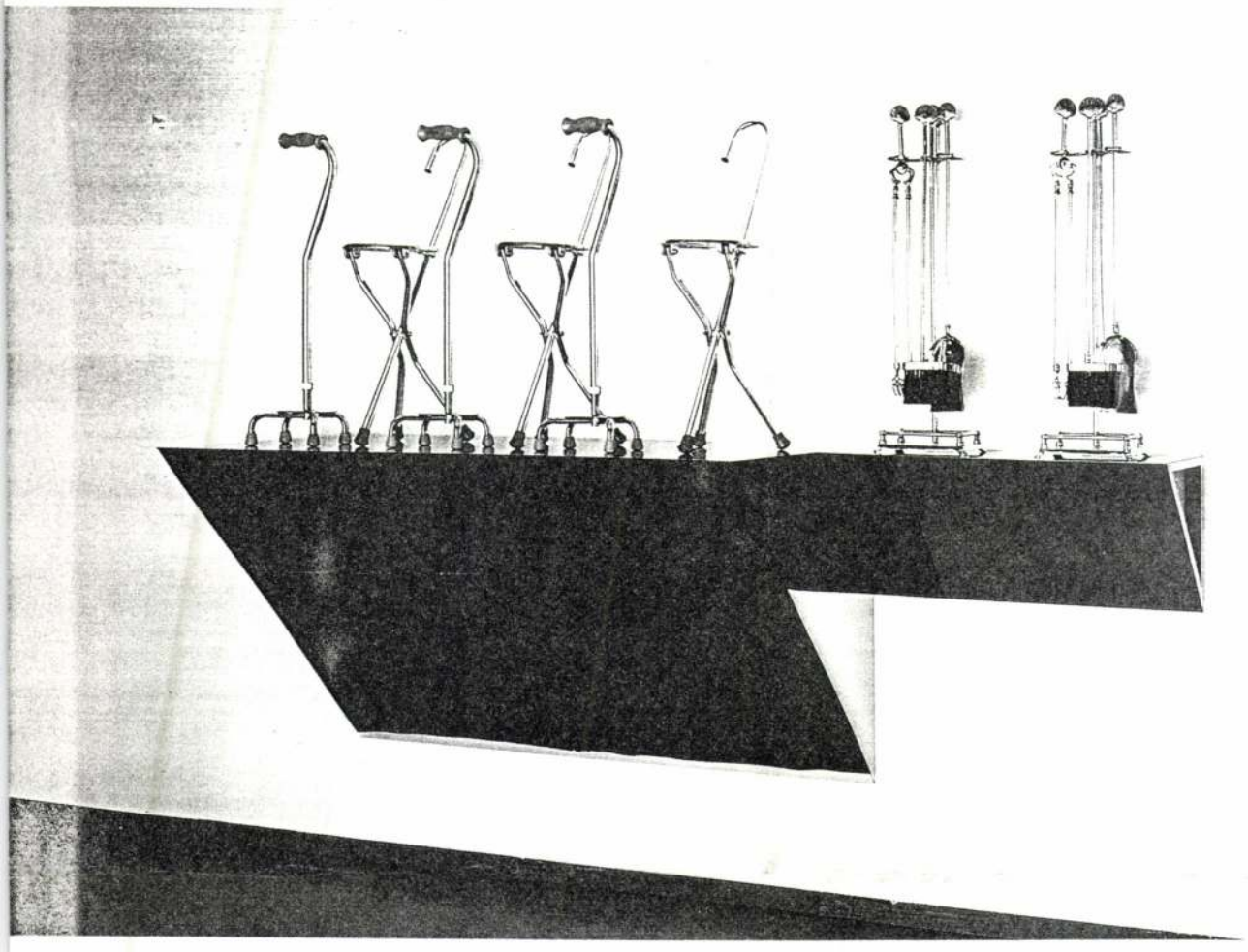

Haim Steinbach:
Untitled, 1987
Wall object, gold, silver, mixed media,
62¾ × 89¾ × 26½ in.
(159.5 × 228 × 67.5 cm)
FER Collection

may be true that every cultural phenomenon owes its existence to a whim of fashion. But ould be totally misguided to conclude that the opposite also holds, i.e. that every fashion ains a force which is culturally creative. What can happen is that a certain fashion may lenly shift existing cultural achievements into the dazzling limelight of public interest, though they have been taking place largely in obscurity. As a result, the fashion itself is n lasting support, and the cultural achievement is finally assessed according to its true e. Such a development is always of considerable benefit to cultural outsiders.

rt history has always known artists who refused to be pigeon-holed in any of the great s, from Hieronymus Bosch and Francisco de Goya to Edouard Manet and Francis on. With regard to artistic quality it is irrelevant whether an artist has had a decisive ence on the development of mainstream art or whether his art combines an equal amount ld and new, of traditional and innovative elements. To the extent, however, that art is oming more and more subject to the dictates of fashion, there is also an increasing ency among artists to reclaim for themselves the position of lone wolves.

ven artists whose work has given them the image of lone wolves and outsiders do not live vacuum outside history. As a rule, they are far more deeply rooted in artistic tradition their colleagues, although this certainly does not detract from their topical nature. It is acteristic of the present situation in contemporary art that almost an entire field within pectrum of artistic options seems to have severed its links with mainstream art. This is the of sculpture. Most sculptors are still vehemently defending the principle of artistic nomy, and there is only a handful of younger artists (such as Reinhard Mucha, Siah ajani, Stephan Huber, Hubert Kecol, Scott Burton, Franz West, Ludger Gerdes and mas Schütte) who, in line with Post-Modern architecture, are endeavouring to create otures which are appropriate to specific places and environments. The most prominent emporary sculptors on the side of autonomous art are Richard Serra and Ulrich Rück-

Rutinos játékkal keltették életre Verdi remekművét

Rigoletto a Barlangszínházban

„Meg vagyok magammal elégedve és azt hiszem, nem fogok tudni jobbat alkotni" – mondta Verdi az 1851-es velencei diadalmas bemutató után, a Rigoletto elsőprő sikerét látva. A mű meghódította a világot, Magyarországot is, és az idei ünnepi heteken eljutott a fertőrákosi Barlangszínházba. A trubadúr, Aida, Don Carlos, Nabucco, Álarcosbál, Simone Boccanegra Verdi-operák után a Magyar Állami Operaház társulatának közvetítésével. Mindkét előadását telt házas forró siker koronázta. Verdinek ez a remekműve Victor Hugo A király mulat című drámájából írt Piave-szövegkönyvre készült, a cenzúra miatt megváltoztatott címmel. Három felvonásra tagolódik. Mantovában játszódik a XVI. században három képzelt fő helyszínen: a hercegi palotában, Rigoletto háza körül, Sparafucile kocsmája előtt. Szereplői fő- és közrendűek, udvaroncok, lovagok, apródok, alabárdosok.

A Barlangszínház ideális világában a magyar operajátszás fiatal, új színész-énekes gárdája és kitűnő zenekara rutinos összjátékkal keltette életre Verdi remekművét *Palcsó Sándor* rendező, *Dénes István* karmester koncepciózus irányításával, egyszerű, lényegre törő, természetes környezetbe simuló díszletezéssel, korhű jelmezekkel. A főbb szerepeket *Daróczy Tamás* (mantuai herceg, tenor), *Gurbán János* (Rigoletto, udvari bolond, bariton), *Szűcs Márta* (Gilda, Rigoletto leánya, szoprán), *Egri Sándor* (Monterone, basszus), *Hantos Balázs* (Sparafucile, bérgyilkos, basszus), *Gémes Katalin* (Maddalena, a bérgyilkos nővére, mezzoszoprán) játszotta, énekelte. Elmondhatjuk, hogy valamennyi szereplő – a jó, találó szereposztás következtében – hitelesen, rátermetten formálta meg szerepbeli figuráját, a drámai szituációkat, a jellemekből és helyzetekből fakadó konfliktusokat. A zenekar ábrázoló, kifejező erővel muzsikált, egybeforrt a cselekménnyel, a színpadi történéssel. Tetszettek az opera fülbemászó, közismert áriáinak, duettjeinek újrafogalmazásai, a harmadik felvonás híres négyese, az ötletes rendezői megoldások, a jól alkalmazott világítási technika. A felvonások közötti kényszerű szünetek illúziórombolók voltak, szárnyát szegték a tragédiába torkolló cselekménynek, az empátiának, az igazi, mély katarzisnak.

Nagy Alpár

Soproni Ünnepi Hetek

Madrigálkomédia

Holnap 18 órától a várkerületi bástyánál a Soproni Ifjúsági Fúvószenekar térzenéjét hallgathatják meg az arra járók. Az együttest *dr. Friedrich András* vezényli.

A Petőfi Színházban holnap 20 órai kezdettel O. Vecchi L'Ampfiparnaso című madrigálkomédiáját élvezhetik az érdeklődők a Cantus Corvinus énekegyüttes előadásában. A kórus művészeti vezetője és karnagya *Kiembala Géza*.

Haza, mintha a szülőhazámba jönnék

Egy soproni házaspárral (*Jászberényi Klára* és *Bugyi Sándor*) történt véletlen találkozásom után kerültem kapcsolatba Sopron városával és lakóival. Az a katerini találkozás azóta szoros baráti és testvéri kapcsolattá fejlődött.

Az én kedves barátaim, testvéreim meghívására bemutathattam ikonjaimat, a Soproni Ünnepi Hetek alkalmával, a vendégszerető, kedves soproniaknak és megismerhettem csodálatos, festői szépségű városukat.

Ezúton szeretném megköszönni a lehetőséget, amely – most már úgy érzem – a személyes barátságon túl Sopron és Katerini, valamint Magyarország és Görögország kapcsolatát is jelenti.

Megígérem, hamarosan visszajövök fiatal újságíró, tévériporter barátommal, kísérőmmel és tanítványommal, *Theoharisz Bikiropoulosszal* együtt. Úgy érzem, szeretnek lettem Sopron városába és ide ezután mindig hazajövök. Haza, mintha a szülőhazámba jönnék.

Jorgosz Fesszasz
festőművész,
a Pieriai Művészeti Szövetség elnöke

Idegenforgalmi konferencia Velencében

Idegenforgalmi alternatív útvonal a művészetek városaiban címmel rendeznek kétnapos konferenciát Velencében, amelyen Rendekiné *Stánicz Krisztina*, Sopron idegenforgalmi felügyelője is részt vesz.

A pénteken kezdődő nemzetközi konferencián elsősorban az önkormányzatok idegenforgalmi szakemberei tanácskoznak, ismertetik házaikat, illetve városuk adottságait, helyzetét, turizmusát, s előadásokat tartanak. Stánicz Krisztina videofilm és prospektusok segítségével mutatja be Sopront.

Szeminárium a fuvarozásról

Szállítmányozási és fuvarozási szeminárium kezdődik holnap a Hotel Sopronban. Az évente egy alkalommal megrendezett szakmai találkozón négy napon át cserélik ki ismereteiket a résztvevők.

A világ számos országából érkeznek közlekedési szakemberek a szemináriumra és az Európai Közösség is delegál egy szaktanácsadót.

Holnap délelőtt 10 órakor *Fejes Zoltán*, Sopron polgármestere és *dr. Józan Tibor*, a Győr-Sopron-Ebenfurt Vasút Rt. vasútigazgatója köszönti a nemzetközi konferencia résztvevőit, s nyitják meg a szemináriumot.

CIPŐVÁSÁR! CIPŐBÖRZE!
TAVASZI–NYÁRI LÁBBELIK!
MAJDNEM FÉLÁRON!
ÖBLÍTŐK, HABFÜRDŐK DISZKONTÁRON!
Június 23-án, 9–18 óráig
KAPUVÁR,
Művelődési Központ,
Június 24-én, 9–18 óráig
SOPRON,
Liszt F. Műv. Ház. (9927/1/109)

Méltón köti össze a biennálék sorát – a Lábasház egész nyáron várja a látogatókat

Az érembiennále díjazottjainak kiállítása

A soproni Lábasház nyárra újra az érmészeké, a IX. Országos Érembiennále díjazottjainak kiállítását láthatjuk itt. A tárlaton a díjazott művészek érmeit és kisplasztikáit állították ki.

A IX. Országos Érembiennále fődíjasa *Meszes Tóth Gyula*, akinek a következő, X. biennálén retrospektív éremkiállítása lesz. Ezúttal régebben alkotott portréit nézhetjük meg. A különféle anyagokból, különféle technikával készített portrék jól tükrözik a művész sajátos, ironikus látásmódját. A portrék egyenként más-más karaktert hangsúlyozza a megformálás és az anyagválasztás is.

Meszes Tóth Gyula: Kati portréja

Kalmár János, aki a Művelődési és Közoktatási Minisztérium díját nyerte el, megszokott, finom ívű, lapos plasztikájú érmein kívül a természetben talált – és egy kicsit megformált, „megbütykölt" – kavicsait és fáit is kiállítja. Ezek a kavicsok, fadarabkák ugyanolyan tenyérbe foghatók, mint bronzérmei. A rátalálás, a belelátás játékosan komoly munkája azért is érdekes, mert a művész a maga alkotta és a talált tárgy közötti sajátos összefüggésre hívja fel a látogatók figyelmét.

Sz. Egyed Emma a „Civitas fidelissima" (a leghűségesebb város) díj nyertese, az ismerős tisztelgő portréérmein, festményeket idéző érmein túl számos olyan érmet mutat be, amelyet e város ihletett. Ezeken az érmeken szép soproni épületeket, udvarokat, kapukat ismerhetünk föl. Sz. Egyed Emma évek óta visszatérő kedves témája ez a város, ennek terei, házai. Érdekes megfigyelnünk, hányféle hangulatát képes megörökíteni finoman rajzos, vagy épp erősen plasztikus megformálású érmein.

Péter Ágnes az Érembiennále Rendező Bizottságának díjazottja Fehér, Vörös, Fekete címmel vasból készített kompozíciós variációkat mutat be. A nehéz anyag természetét az érdes megmunkálás jól követi, a kisplasztikák kompozíciója a modern szobrászat kombinációs megoldásaival élve fejezi ki a művész gondolatait. A hegyes, erőteljes, érdes formák az emberben feszülő indulatokat és egyfajta monumentalitást közvetítenek a nézőnek.

Kalmár János: Lépcsők

Palotás József a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének díját nyerte el. Bronzérmein sajátos, olykor nemi szimbólumokat idéző és kitalált formákkal fejezi ki gondolatait. Érdemes megfigyelni érmein, hogy a felismerhető és az absztrakt formákat milyen finoman munkálja meg, domboritja ki, vagy mélyeszti be az éremlap síkjain. Vasból készített érmeit a patinával festővé, színessé teszi, így oldja föl az egyszerűbb geometrikus, vagy lágy domborítások súlyosabb formáit.

Sz. Egyed Emma: Pro urbe Sopron

Ligeti Erika a Kontó Kft. Symposion díjának nyertese, szellemes érdekesen játékos kisplasztikákkal, érmekkel jelent itt meg. Horror éremsorában éppúgy megmutatkozik kedves humora, mint „Vernisage" című kompozíciójában, amelyben egy csokornyakkendős lépő alak széles mellén „viseli" az egész tárlatot. Ha az Önhárpiát, vagy A szobrok egymás között című műveket nézzük, ugyanez a szolid irónia érzékelhető. Gábriel című kisplasztikáján elbűvölő az angyali üdvözlet interpretálása: A szép reneszánszt idéző méltóságos angyal mellett, fölött a megtiszteltetéstől megriadt Mária pici alakja kucorodik egy oszlop tetején. Így lesz a téma igazán emberközeli.

Horváth László a Képző- és Iparművészeti Lektorátus díjazottja. Kisplasztikái ugyanolyan nehéz anyagból, vasból, acélból készültek, mint érmei. E plasztikák a konstruktiv szobrászi hagyományokhoz kötődnek az áttört és zárt háromszögekre épülő műveken. A konstrukciók egyszerűsége és tisztasága mellett megfigyelhetjük, milyen részletgazdag a megmunkálásuk, noha nem titkolja el azok gépiességét. Olyasfajta szépségeket idéz, mint egy csapágy, egy gép formája, részletei.

Laborcz Flóra a Magyar Honvédség díját kapta. Önálló plasztikáin és érmein a legfőbb motivum a felhő, – felhők úsznak a székeken, tükröződnek, lógnak, lebegnek az érmeken, furcsa fantáziavilágot alkotva. Mindemellett megjelennek nosztalgikusan régi hétköznapi dolgok is. Vilma néni csipkéi az érmek egy során. Így keveredik a valóság és játékos fantázia Laborcz Flóra művein.

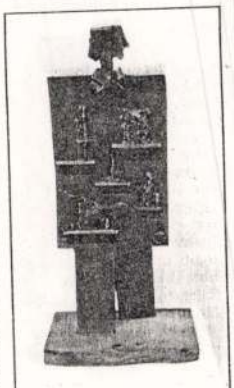

Ligeti Erika: Vernisage

Fritz Mihály Szabó Géza ötvösmester a legjobb vertérem tervezőjének szánt díját nyerte el. Ezúttal öntött érmeiből is válogattunk, melyeken a megmunkálás érzékenysége, a finom reliefek formáiból építkező művész formai gazdagsága mutatkozik meg. Vert érmeinek segítségével e gazdag hagyományos műfaj változatosságát, a művész témáinak gazdagságát figyelhetjük meg. E pici felületeken a rajz és a plasztika elevenségét, leheletszerűségét és pontosságát élvezhetjük.

Tornay Endre András a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének díjazottja, ezúttal fából készített szobraival van jelen. Emberalakjai, „Lovasa", „Harcosa" kevés szóval, egyszerű formákkal mutatják meg az alakok monumentalitását. Legömbölyített, a végsőkig egyszerűsített figurái mégis elénk állítják „A Harcos", „A Lovas" büszkeségét, az ember méltóságát.

Fritz Mihály: Zsigmond

Úgy gondoljuk, a kiállítás méltón köti össze a biennálék sorát, általa talán sikerül még egyszer „kifényesíteni" a díjul kapott jelképes érmeket. A kiállítás egész nyáron látható a Lábasházban.

Askercz Éva
művészettörténész
Fotó: *Pluzsik Tamás*

PÉTER ÁGNES

Nagy Előd
festőművész
Németh József
Munkácsy-díjas Érdemes és Kiváló festőművész
Novák András
festőművész
Orr Lajos
szobrászművész
Papi Lajos
szobrászművész
Papp György
grafikusművész
Péter Ágnes
szobrászművész
Randjarn, Saima
festőművész

Rékassy Csaba
Munkácsy-díjas Érdemes és Kiváló grafikusművész
Rékassy Eszter
grafikusművész
Simsay Ildikó
festőművész
Stuijfzand, Lous
festőművész
Szabó Iván
Munkácsy-díjas Érdemes és Kiváló szobrászművész
Székhelyi Edith
festőművész
Szily Géza
festőművész

Szöllősy Enikő
Munkácsy-díjas szobrászművész
Takács Győző
grafikusművész
Talamasz Lajos
szobrászművész
Váncsa Ildikó
festőművész
Véső Ágoston
festőművész
Vitanov, Valentin Pavlov
festőművész

EMBER ÉS TERMÉSZET

15 éves a Mezőtúri Képzőművészeti Alkotótelep

Mezőtúr Művészeti Alapítványa
tisztelettel meghívja Önt
1996. augusztus 17-én 16 órakor
a mezőtúri Városi Kiállítási Csarnokba (Mezőtúr, Múzeum tér 1.)
a Mezőtúri Képzőművészeti Alkotótelep 15. évfordulója
alkalmából megrendezésre kerülő
jubileumi tárlat
megnyitójára.
A kiállítást megnyitja
dr. Baja Ferenc
környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter.

Kiállító művészek:

Ágotha Margit
Munkácsy-díjas grafikusművész
Balogh Géza
festőművész
Borbás Tibor
Munkácsy-díjas szobrászművész
Csikai Márta
Munkácsy-díjas szobrászművész
Den Barsboldt
szobrászművész
Dudás Gyula
festőművész
E. Lakatos Aranka
szobrászművész
Egri Erzsébet
festőművész
Fazekas Magdolna
festőművész
Garipov, Menszadik
grafikusművész
Gáti Gábor
Munkácsy-díjas szobrászművész
Györfi Sándor
Munkácsy-díjas szobrászművész
Illyés Antal
szobrászművész
Király Vilmos
szobrászművész
Kis Sándor Lajos
festőművész
Lecour, Evelio
szobrászművész
Ligeti Erika
Munkácsy-díjas Kiváló szobrászművész
Lóránt János
Munkácsy-díjas Érdemes festőművész
Lovaczky, Mikulas
festőművész
Lukács Katalin
textilművész
Maxovics, Pjotr Javics
festőművész
Meggyes László
festőművész
Mihály Gábor
szobrászművész
Morelli Edit
festőművész

Péter Ágnes–Szöllősy Enikő: Óratorony, fa, fémszerkezet, m: 15 m, 64 m², Káposztásmegyer (fotó Sulyok Miklós)

Műgyűjtők Galériája Kft

The Collectors' Gallery Co. Ltd

1989. május 12-én 18 órakor rendezi meg

4.
KÉPAUKCIÓJÁT

a

Budapest **XII., Hollós u. 5.** szám alatt, a

JÓKAI KLUBBAN.

Az árverésre kerülő kollekció ugyanott,

május 3–12. között, naponta 10–20 óráig tekinthető meg.

Érdeklődni lehet: 426-908, 221-801, 220-407

Wellcome to the:
EXHIBITION from 3–10 mai
AUCTION at 18 o'clock 12 of mai
Budapest XII. Hollós u. 5.

30 Ft

PÉTER ÁGNES szobrászművész

Péter Ágnes hét műve valódi meglepetése volt a kiállításnak. Bronzérmei és -plakettjei a mesterség kitűnő ismerőjének mutatták. A kiállítás legszebb plasztikái voltak a fából készült *Zene* és *Mítosz* háromnegyed méteres, totemszerű figurái, amelyekkel Péter Ágnes a művészet és a zene ősi szépségét és közös gyökereit érzékeltette.

Művészet 1985. jan. 57. o.

Péter Ágnes: Tavasz. Újpesti lakótelep

sadó testülete

ékvédelem, szanálás, restaurá-
ás s az európai térségben hasz-
nosnak bizonyult tapasztalatok,
számítások közrebocsátása. Fon-
tosnak tartják, hogy a helyi ön-
kormányzatok képviselői, igaz-
gatási szakemberek s a pénzügyi
műveletek intézői a tudomány
eredményeinek megfelelő al-
kalmazásához lehetőleg nagyjá-
ból naprakész információkkal
rendelkezzenek.

A tanácskozások szükségessé-
gét a háború utáni újjáépítés
keserű tapasztalatai érlelték
meg, amikor is a város szellemét
őrző épületek megőrzése, hely-
reállítása helyett azok lebontá-
helyenként a célszerűtlen repre-
zentatív monumentalitásban a
korszerűség jelét vélte felfedezni (nem szólok most arról, amikor a lakáshiány rohamos szükségletet teremtett, s tényleges igényeket kellett mielőbb kielégíteni).

Nemcsak anyagi értelemben volt drágább teljesen új lakó- és középülettömbök kialakítása. A meggondolatlan területrendezés jelentős erkölcsi kárral is járt. Eközben a helyi kezdeményezés értéke elenyészett, a házés telektulajdonosok érdeklődése is megcsappant a hagyományőrzés iránt. Manapság a lokálpat-

PÉTER Ágnes

WEHNER Tibor: Uj szobraink. = Budapest, 1983/10. 33.p.

Az újpesti lakótelep új szobra *Péter Ágnes Tavasz* című alkotása is bizonyára hosszú évtizedekig helyén fog állni, ezért sietünk leszögezni, hogy avult hangvételű, bántóan direkt kifejezésű műnek ítéljük. Az előrelépő, kinyújtózó fiatal lányalakot túlfűtött, romantikus hevület élteti — ez a legtöbb, amit elmondhatunk róla. (Kinyújtózó, fiatal lányalak = Tavasz.) Gondolatnak, érzésnek, szobrászi teljesítménynek ennyi — kevés.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 JAN 28

SOMOGYI NÉPLAP

Péter Ágnes
szobrászművésztelke.

1021

Dombormű samottból

Péter Ágnes szobrásznövendék samottból készült domborművével gazdagodott az ÉDOSZ Művelődési Otthon. *Somogyi József* Kossuth-díjas szobrász tanítványa ötalakos kompozíciót készített a művelődési otthon megrendelésére. Az alkotás kivitelezésében a Képzőművészeti Főiskola szobrásznövendékei is segítettek. A domborművet a házasságkötő teremben helyezték el, ahol más rendezvényeket is tartanak. Tavaly tizenhárom családi ünnepséget, esküvőt, névadót tartottak a művelődési otthonban. Elsősorban a környező üzemek dolgozói választják szívesen ezt a helyet. A szép alkotással gazdagított termet az év elején fölújították.

SPORT

„Túlkoros" klas

A Magyar Televízió jóvoltából ismét láthattunk egy kis »hamisítatlan« futballt. A miskolci sportcsarnok öregfiúk mérkőzéseire gondolok, amelyek — úgy érzem — sok emberben ébresztettek nosztalgiát. Megvallom, bennem is. Ha meglátom az »öregeket«, megkopott vagy éppen megőszült hajjal és teltkarcsú derékkal, egy kissé elszorul a szívem. És nem hagynak nyugodni a kérdések. Vajon, ha megkérdeznénk őket, hogy önszántukból vonultak-e vissza, egyértelmű válaszokat kapnánk-e?

Nemzetközi klasszisok, aranylabdás és világválogatottak. Ma is úgy »búvölik a pettyest«, hogy tiszteletre inti a jelenlegi élvonal labdarúgóit.

Nézzük csak a közelmúlt »kiöregedőit«. Albert, Mészöly, Farkas. Alig lépték át a harmadik ikszet, búcsúra kényszerültek. És ott van Görőcs, akiért ma is sóvárognak a Megyeri úton, de azért könnyű szívvel elengedték Tatabányára. Akkor 33 éves volt. Novákot és Rákosit is valósággal »rábeszélték« a visszavonulásra, mint ahogy az ereje teljében levő Mátrainak is istenhozzádot mondtak az Üllői úton. Kiragadott példák, de sorolni lehetne.

Beszéltünk-e már önkritikusan arról, hogy ezek a labdarúgók egy hibás szemlélet »áldozatai«, amely évről évre megviseli egész labdarúgásunkat.

Vannak érveink. Hidegkúti harmincévesen vált igazi klasszissá, s milyen jó, hogy Sebes Gusztáv annak idején nem volt »tekintettel« a korára. Szusza is jóval elhagyta

Tabi sikerek a Kovács Rezső Kupában

PÉTER ÁGNES HÍRNÖK: 2000. III.

KERÜLETI EMLÉKHELY-PÁLYÁZAT

Döntőben két alkotás

A két pályamű közszemlére tett makettjének megtekintésére kéri a tisztelt kerületi lakosokat a képviselő-testület. A kiállítás helye és ideje: a Kerületi Helytörténeti Gyűjtemény helyisége, XIII. kerület, Váci út 50., március 27. és április 7. között, hétfőtől csütörtökig 10–18 óra között, pénteken 10–16 óra között. Minden látogató a véleményét a helyszínen bejegyezheti.

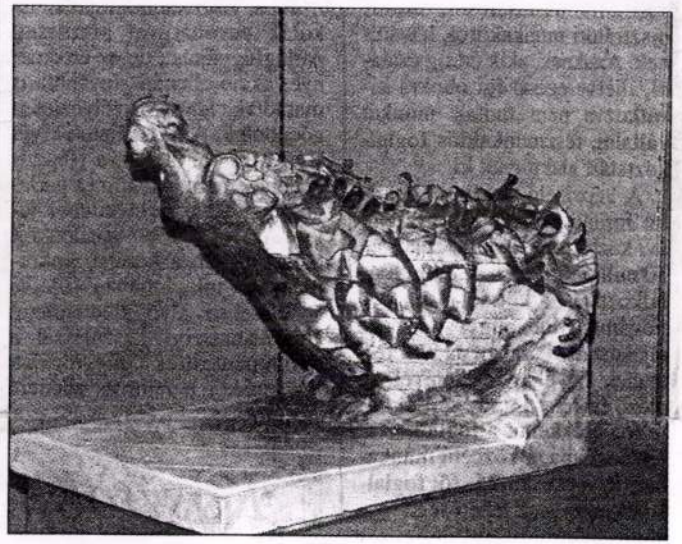

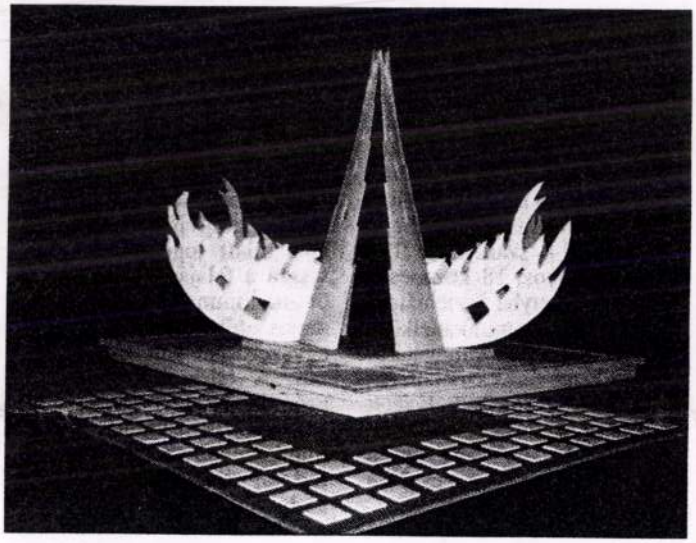

Műleírás Varga Tamás alkotásához:

A dombhullámból előbukkanó „őshajó" gondolatot térplasztikaként úgy tervezte a művész, hogy egy földből, sziklából épített négy méter magas, növényzettel is telepített domb oldalából nyugati irányba egy hajóorrmotívum nyúlik előre.

Az „őshajó" testének dombból kinyúló felülete faragott, de a természetes kő anyagát megmutató módon kidolgozva magasodik a téren álló néző elé.

A kő hajótest régi hagyományok szerinti nőalakos orrdíszét egy öntött bronz anyagból elkészített szárnyas angyal formájában álmodta meg a művész. Az angyalszobor kidolgozott fejével, arcával mintegy öt méter magasságból tekint le a nézőre. Hatalmas áttört, palástszerű szárnyai részben a kő hajótest oldalához simulnak, látni engedve a kő anyagát, részben korlátot alkotnak a magasban járható módon kialakított „hajófedélzet" oldalán öntött bronz és domborított, dobozolt rézlemez anyagból.

Műleírás [illegible] alkotásához:

Négyzet alakú, fekete gránitkő talpazaton egy sekély, ülhető párkányú vízmedence szigetére álmodta „Fényhajó" című művét az alkotó.

A tíz méter magas áttört nyitott gúla alakú árbócfelépítmény nem látható acél tartószerkezetét vékony dobozszerű megjelenéssel rozsdamentes acélfelülettel burkolja a művésznő.

Az alkotó által kidolgozott különleges, több irányban csiszolt acélfelület minden irányból és nézetből szórt fehér foltokkal tükrözi a környezet fényeit a néző felé.

A körüljárható alkotás minden irányból a sétáló helyváltoztatását követve változó látványt nyújt távolról és testközelből egyaránt.

A talpazatot képező szigetre a vízmedencén átvezető járólapokon lehet bejutni, és az ég felé mutató kúppalást alján, belsején keresztül át is sétálhat a néző.

Fegyverneky Sándor

Könyv-, Napló- Itó- és Lapterjesztő Vállalat
Székelykeresztúr

Tek.

„Europa"

„könyv és lapterjesztő vállalat

Budapest.

V. Rothermere-u. 12. III. 2.

Péter István ács

1647, 1660. Kolozsvár

BalHel. 125. l.

KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓJA
2000. OKTÓBER 19-ÉN 17 ÓRAKOR

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
SOLYMOS SÁNDOR
ÉPÍTÉSZ, FILOZÓFUS

ZONGORÁN KÖZREMŰKÖDIK
BUNDZIK ISTVÁN

KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ : DECEMBER 3-IG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 9-17 ÓRÁIG

MISKOLCI GALÉRIA RÁKÓCZI U. 2.

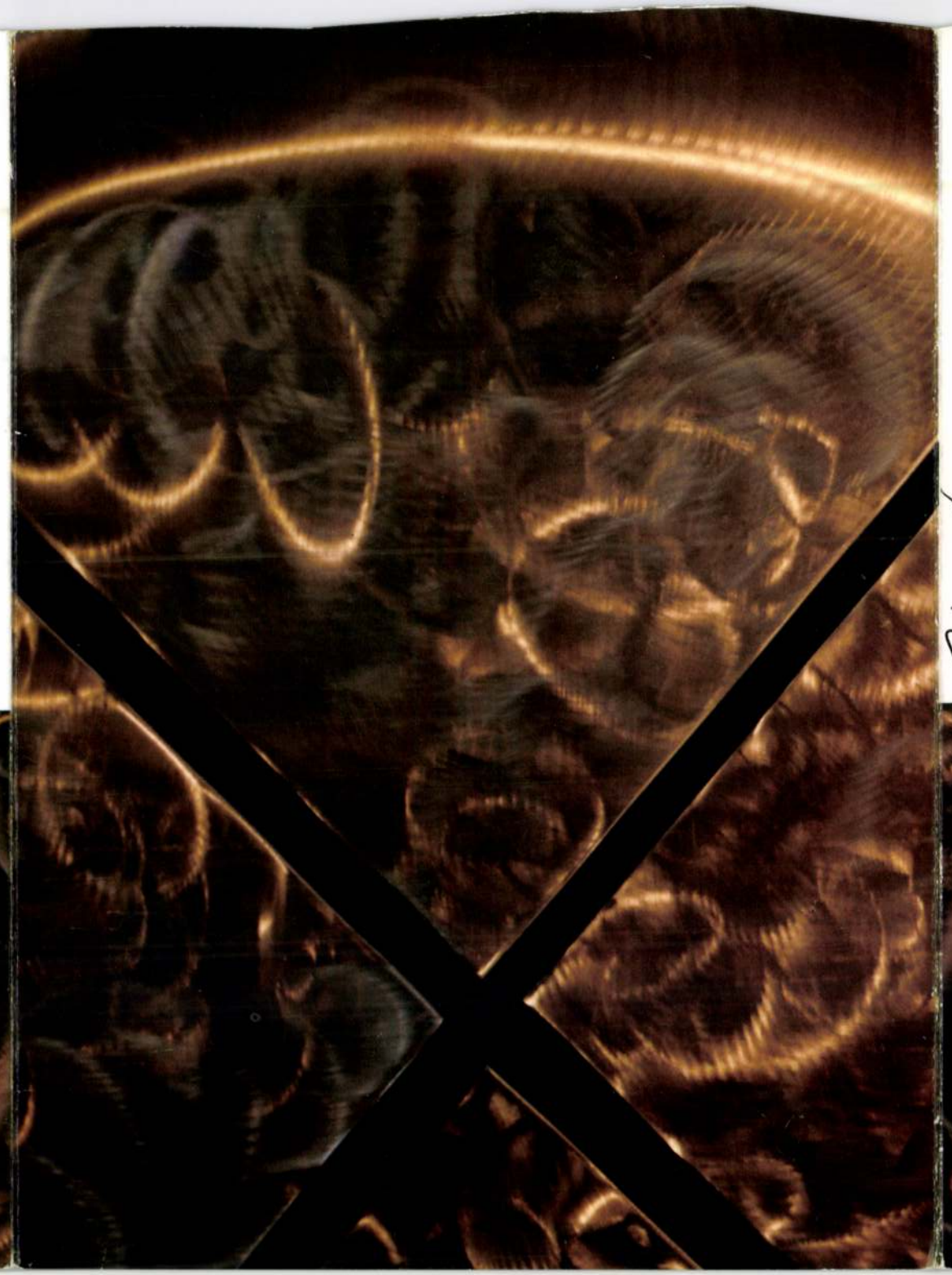

A MISKOLC GALÉRIA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS CSALÁDJÁT

PÉTER ÁGNES
SZOBRÁSZMŰVÉSZ

ERŐK
CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁRA

Péter Ágnes

Nem akarom közhellyel kezdeni, ezért néhány hellyel kezdeném.
Lent, – fönt,
Bent, – kint,
Itt, – Ott.
Aki **lent** van a földön, afelett **fönt** ott van az ég Aki felment a hegytetőre azelőtt lent ott a táj. Aki megjárta a poklok kínjait az **alant**ról jött **fel** a földre, ha túlélte az alvilági utazást. Akit a tenger közepén **bent** hánynak a szelek, az a **kint**hagyottakra gondol, hogy erejét összeszedve kijusson. Aki a parton vár reményteli kínok között azt lesi jön e már, aki **kint** van a viharos vízen. Aki tehetetlenségében **itt** majd megőrül inkább lenne **ott**, hogy segítsen amannak, erejét megfeszítve küzdeni, együtt fohászkodni „csak el **innen** ki a partra **oda**".

Ezek a helyek „vagy-vagy" helyek

Ami **lent** van az nincs **fönt**.	**Vagy lent** van, **vagy fönt**.
Ami **bent** van az nincs **kint**.	**Vagy bent** van, **vagy kint**.
Ami **itt** van az nincs **ott**.	**Vagy itt** van, **vagy ott**.

Vannak, lehetnek azonban „sem-sem" helyek is.

Mert hol van az, ami **sem lent**, **sem fönt** nincs?	Lent **is**, fönt **is**
Hol van az, ami **sem bent**, **sem kint** nincs?	Bent **is** Kint **is**
Hol van az, ami sem itt, sem ott nincs?	Itt **is**, Ott **is**

Vannak tehát „is-is" helyek?
Ahol a **lent**levő **fönt is** van, ahol a **bent**levő **kint is** van, ahol az **itt**levő **ott is** van.
A kiállítóhelyek ilyen „is-is" helyek.

A tények és a remények metafizikája, az egyszerre két helyen levés valósága van **lent is**, **bent is**, **itt is**.... velünk e kiállítóteremben, miközben mi **fent is**, **kint is**, **ott is**... vagyunk, ahol a kiállított művek valójában vannak.
A térbeli hely – nyelvi hely. Aki nézi, aki megállapítja, aki minősíti annak a nézőpontja válik nyelvi, helyi ténnyé, miközben más nézőpontok is vannak, sőt a nézők és a helyek is változnak időben, minőségben, fontosságban. A „mű" ami engem elragad a hétköznap forgatagából e helyről, magával visz oda, ahol valójában a „mű" van, ahová valójában tartozik, a nyelvileg megnevezhető fizikai helyről, a gondolatilag értelmezhető metafizikai helyre.

Ami fizikai és egykor volt az ma már nem az, ami volt, vagy lennie kellett. Ami fizikai és ma van az még nem az amivé válni fog, vagy válnia kell. Az ami metafizikai és van az nem **lent** és **bent** és **itt** és **most** van, de nem is **fent** és **kint** és **ott** és **akkor** van.

Van tőlünk független létezése a dolgoknak, van tőlünk független minősége, helye, értéke és lényege is a dolgoknak, mert ha nem lenne mi sem lennénk itt. Az egyszerre két helyen levés metafizikája, a tények és a remények valósága egy kiállítás.

Ahol a fizikai is és a metafizikai is jelen van. A fizikai metafizikaiként, és a metafizikai fizikaiként is.

Itt vannak előttünk a szobrok, itt vannak a rajzok, itt vannak a művek. Lent, fönt, bent kint, itt ott, most és akkor. Térben és időben és téren és időn kívül egyszerre.

Méretükkel, formájukkal, alakjukkal találkozunk elsőként. Felületeikkel azokkal a mesterien cizellált rajzokkal, amelyek a fényben eltűntetik a valódi tömeget és felületet, amelyek révén képzetes terekbe képzetes világokba juthatunk el Segéd-szerek Komputer és High-Tech nélkül. Olyan térbeli élményhez jutunk, amelyről mindig is tudtuk, hogy van, de amelyről nem is sejthettük, hogy ilyen és megláthatjuk. Mint a hologram a maga velünk forgó virtuális terével, úgy teszi próbára a figyelmünket a polírozott krómacél eltűnő felülete és a fényben kibontakozó velünk forgó fényrugók hurkainak pszeudo-terei. Ezt a teret nem a szemünk látja és vetíti befelé, ezt belül tapasztaljuk és vetítjük kifelé.

A művek, mint egykor volt civilizációk gnómonjai kiemelnek bennünket az időből. Nem itt lévő forgószelek és pörgettyűk állnak előttünk megfagyottan, vagy talán pörögnek egy másik idődimenzióban.
De mindenkép „a szent" és „a profán" kettősségében a vagy-vagy, a sem-sem, egész pontosan az is-is minőségként fizikai és metafizikai élményként vannak jelen. Egy centrumra szervezett koncentrikus formák törlődása, vagy több centrum közötti vonulás örvénylő sodrása, fázisképek, elemek, lényegek egyszerre egy helyen levésének mozdulatlan koreográfiája. A kiállító terem fizikai nyüzsgésében álló metafizikai szigetek ezek a művek.Találkozunk rajzokkal tervekkel és még meg nem valósult munkákkal. A rajzok által kerülünk oda és akkorba, ahol és amikor állna a mű, ahol és amikor bejárhatnánk egy drámai teret egy beavatási szentélyt, egy profán liturgia fő tengelyeinek metszéspontjában beleborzongva tér és az idő végtelenségének megragadhatatlanságába. A feszültségteli ígéretekkel terhelt tér szerkezete, a fájdalmas reménységek rituális tere a centrális állandósága és a tengelyesség dinamizmusa egyszerre ható követelményei szerint megkomponált örvénylő körök, sodródó négyszögek, metsződő tengelyek, végtelenbe tartó irányok, megsokszorozott szférák és térnegyedek helyei közt vándorlunk.

A kezdet és a vég közé bezárt létünk ténye, elménk és képzeletünk korlátolt mozdulatlansága a korlátlanság felé tehető elmozdulás várakozása és a reménysége által lesz elviselhetővé.

Ahol a tények és a remények egybeesnek, az egy szabályos hely, az egy idő nélküli hely. Ott nincsen értelmezve a vagy-vagy választása, nem okos a sem-sem állítása és nem jelent semmit az, hogy is-is. Az időtlen tökéletesség az önmagába bezárt kör egyetlen középponttal.

De azért vagyunk képesek a kör tökéletessége felől egyáltalán gondolkodni, mert a kör fizikailag nem létezik. Minden fizikai kör egy remény, a metafizikai tény létezésébe vetett bizalom illékony kivetülése. A vízbe pottyanó kavics vetette koncentrikus hullámgyűrűk, a hold udvara, a szivárvány íve már majdnem-kör illúziók illékony közegek, párák és ködök által kirajzolódó metafizikai tények kép-(zet)-ei. De amint láttunk már kört darabban, szeletben, romokban és láttunk már kört hosszú árnyékot vetni vagy ellipszissé torzulni a térbeli rövidülésben, akként nyugszunk meg a torzulás, a roncs, a vetület láttán, s bízunk a hibátlan, az ép és a szép metafizikai létezésében.

A térben és időben való tökéletlenség izgalma, a tények és a remények kalandja, a valahonnan valahová jutásnak az ígérete fontosabbá avatja számunkra a töredéket, a szabálytalant, a „tér-idő-beli" vetületet, az „ellipszist", a zárt, önmagába visszatérő sinus-vonalat, amelynek tudvalevő két szerkesztési középpontja van és egy hossztengelye. A meta fizikai – az isteni – lényegről valamit megsejteni engedő művekben inkább találkozunk „tér-idő-beli" vetületekkel „ellipszisekkel", mint „tér-időn-kívüli" ideális tárgyakkal, „körökkel".

Miért van ez?
Lehetne odavetni, hogy az „organikus" és a „racionális" formák ellentéte miatt, a „tér-idő"-be, a mulandóságba vetettségünk miatt..., stb.

Vagy igen, vagy nem. Sem igen, sem nem. Igen is, nem is
Ami inkább ide tartozik: Minap beszélgetvén szobrászunkkal – szó esett épp a holdról, a napról, a sötétről, a fényről és még sok fontos dologról, no meg az „ellipszisekről" is, ama kétcentrumú görbékről, melyek egyik szabályosan unalmasabb, vagy inkább nagyon ritka esete a kör.

Szebbet és jobbat mondott erről, mint amit valaha matematikai és geometriai könyvekben leírtak. Valahogy így: „A földpálya és a nappálya is ellipszisek. A földpálya egyik gyújtópontjában van a nap. A holdpálya egyik gyújtópontjában van a föld... Na de mi van a másik gyújtópontjukban?... A mozgásnak értelmet adó, a pályán tartó tömeg – nap, föld – képzetes tükörképe."

A másik gyújtópont metafizikai hely – teszem hozzá én A mű lényege. A pályán tartó tömeg – a tőle való időbeli távolodás révén rendre előbukkanó felerősödő és kivetülő – reménybeli tükörképe. Az a hely, amihez közeledve az **ott „itt"**-re" vált és ahonnan az „**ott**nak" az **itt** miatt ismét értelme lesz. A másik gyújtópont az a metafizikai hely, ahol a fizika törvénye ismét érvényre jut, ahol a létezés előjelet vált. Amihez közeledve a metafizika vonzásában, s amitől távolodva a fizika gravitációja által van mozgás.

Sólymos Sándor, építész, filozófus

PÉTER ÁGNES IX. NEMZETKÖZI DUNAGYVÁROSI ACÉLSZOBRÁSZ ALKOTÓTELEP ÉS SZIMPÓZIUM 1989. V. 2. – VI. 5.

PÉTER ÁGNES

1949-ben született Szabadszálláson, szobrászként végzett a Képzőművészeti Főiskolán.
Elsősorban kisplasztikákat, érmeket készít. Fontosabb csoportos kiállítások: soproni érembiennálék /1987, 1988, 1989/ Kisplasztikai Biennálé /Pécs 1985, 1987, 1989/ Kerámia Biennálé /Pécs, 1988/ Tavaszi Tárlat /Budapest, 1988/
Külföldi csoportos kiállítások: Vallauris /Franciaország, 1986/, Dortmund /NSZK, 1987/ FIDEM nemzetközi éremkiállítás /USA, 1987/
Alkotásai megtalálhatók a pécsi Janus Pannonius Múzeumban, a nyíregyházi Érem-és Kisplasztikai Múzeumban, a siklósi Kerámia Alkotóházban.
Rendszeresen részt vesz a szimpozionok munkájában: Nyíregyházán egyszer, Siklóson több alkalommal dolgozott.

Péter Ágnes

AZ EMBER NEMCSAK ANYAGI LÉNY...

Volt akit az utolsó pillanatig fogva tartottak korábbi kötelezettségei. Péter Ágnes legalábbis így járt; a dunaújvárosi munkák megtervezésére nem jutott ideje.

Márciusban avatták a káposztásmegyeri Óratornyot, amelyet Szöllőssy Enikő szobrászművésszel közösen készített. Nemrég hirdették ki a váci Duna-part átalakítására kiírt pályázat végeredményét, amelynek két team lett a nyertese. Péter Ágnes volt az egyik győztes alkotóközösség tagja. (Társai: Szöllőssy Enikő szobrász-, Róth János építőművész és Török Péter tájépítő.) A váciak május végén döntöttek a pályamunkák megvalósításáról. Ugyancsak ezekben a napokban nyílt egy kiállítása Ócsán.

Az acélszobrász alkotótelep jónéhány napja várakozással telt ugyan, de a kényszerű tétlenség némi haszonnal is járt. Két hét után már otthonosan mozog a műhelyekben, tucatnyi vázlatot készített. Ma már az a kérdés, lesz-e idő megvalósítani a legérdekesebb elképzeléseket.

A városnak szánt mű három különböző elemből álló, ötméter magas tárgyegyüttes lesz. Az elem "magja" két háromszög alakú lemez, ívelten összehegesztve. Ezt a karcsú, sötét színű "sátrat" három fényes krómacélcső fogja közre gúla alakban. A külső idom tiszta rajza megismétli a kiinduló háromszöget, csúcsa pedig átfúrja az eget. A sátrak öblébe más felületű dolgok kerülnek.

- A három darab háromrészes együttes újabb háromszög formába rendeződik. Elkülönülés és együvé tartozás...?

- Igen - válaszolja a szobrásznő -, az egyedüllét és a közösség viszonya teremtődik meg. Mert az EMBER nem csak anyagi lény, hanem kozmikus rang is.

- Két jó helyszínt is találtam: az egyik egy ligetes rész a parkban, a másik fent van, a kilátó melletti nyitott tér. Lent a meditációs jellege erősödne fel, fönt közelebb van a csillagokhoz.

- A nyíregyházi, siklósi, mezőtúri szimpozionok munkáját már jól imered, a dunaújvárosin első ízben veszel részt. Találkoztál-e új, meglepő dologgal?

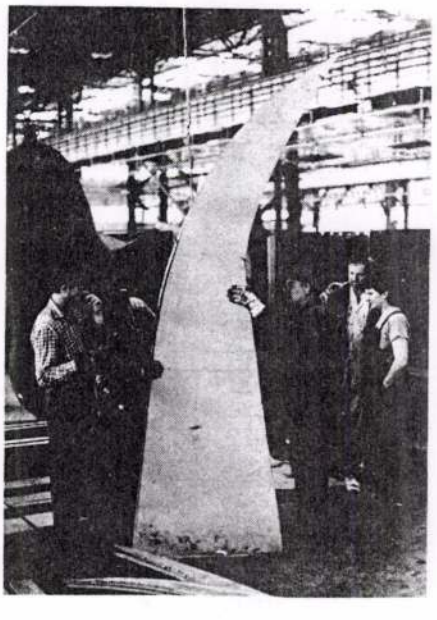

Péter Ágnes Közösség című szobrának egy eleme

- A nagyüzemi környezet előnyös is és hátrányos is. Nem dolgozhatom egyedül. Nagyon jó szakemberek segítenek a kivitelezésben. Az emberek kedvesek, segítőkészek, érdeklődők - ez jó -, de mindig várni kell valamire. Szerszámra, gépre, anyagra. Természetesen tudom, a gyárnak termelni kell... A dolgaimat a hengerműben, a lakatos üzemben, az öntödében és a kovácsműhelyben készítjük, és nehéz egyszerre ennyifelé szakadnom. Másfelől viszont úgy érzem, hogy a gyári méretek lenyűgözőek. Nyugodtan szabadjára engedhetném a fantáziámat. Elképzelem, hogy ha 40-50 méteres művet találok ki, azt is megcsinálhattuk volna. Ebben rejlik valami dráma...

- Vajon jól látom-e, hogy neked fontos a "csapatmunka".

Egyik kezdeményezője voltál 86-ban a siklósi kerámia szimpozion közös szobrászati munkájának, együttműködés eredménye az Óratorony, a váci pályázat.

- Nálunk az utóbbi évtizedek világszemlélete és művészetpolitikája megpróbálta szétválasztani az abszolut összetartozó dolgokat. Pedig az ember nem lehet elszigetelt lény, az a halála. Ha valaki érzi a világ egységét, akkor nem is tud másképp létezni... Képes vagyok másokkal együtt dolgozni, de ehhez szükséges az is, hogy egyedül legyek, feltárjam, megismerjem magam. És amikor az ember már sokat összegyűjtött, azt szét kell osztania: emberi kapcsolatokba, barátságokba, művekbe.

Péter Ágnes szobrászművésszel 2.) folytatás.
Rideg Gábor: Kerámiaszimpózium Siklóson.

3. A közös munka részlete, középen
Péter Ágnes oszlopával. (repr.)

3 A közös munka részlete, középen Péter Ágnes oszlopával

Művészet, 1987. április, 9. old.

Péter Ágnes

H—1076 Budapest
Szinva utca 5.
Telefon: (36 1) 141-40-68

1949-ben született Szabadszálláson
1964-68 Képzőművészeti Gimnázium
1972-78 Képzőművészeti Főiskola

Egyéni kiállítások
1988 Művelődési Központ, Jászapáti
1989 Művelődési Központ, Ócsa
1992 Művelődési Központ, Paks

Válogatás fontosabb csoportos kiállításokból
1985, -87, -89, -91, -93 Kisplasztikai Biennálé, Pécs
1986 Kerámia Biennálé, Vallauris, Franciaország
1987, -88, -89, -91, -93 Érem Biennálé, Sopron
1987 Magyar Napok, Dortmund, Németország
Fidem, USA
1988 Tavaszi Tárlat, Műcsarnok, Budapest
1989 Téli Tárlat, Műcsarnok, Budapest
Eredendő Formák, Fészek Galéria, Budapest
1991-92 Árkád Galéria
1991 Kisplasztikai Biennálé, Pancevo, Szerbia
1992 Kisplasztikai Biennélá, Muraszombat, Szlovénia
Salzburg, Ausztria

Díjak
1987 Nemzetközi Érem és Kisplasztikai Alkotótelep, Nyíregyháza
1987 Érem Biennálé, Sopron
1990 Római ösztöndíj
1991 Kisplasztikai Biennálé, Pécs
Nemzetközi Kisplasztikai Biennálé, Muraszombat
1992 Nemzetközi Kisplasztikai Alkotótelep, Győr
1993 Érem Biennálé, Sopron

Köztéri munkái
1986 Modell, sómázas kerámia 2,8x8x2m, Siklós
1987 portrék, kutak, kő, Margitsziget, Budapest
1989 Óratorony (Szöllőssy Enikővel), tölgyfa, réz, 23x8x8m, Budapest
1989 Közösség, krómacél, vas 5,5x8x8m, Dunaújváros
1990 Korona Szálló oszlop burkola, sómázas kerámia 3x1,2m, Budapest
1992 II. világháborús emlékmű, márvány 4x12x12m, Szabadszállás
1992 Symposium, vas, krómacél 2,7x2,2x2,2m, Győr

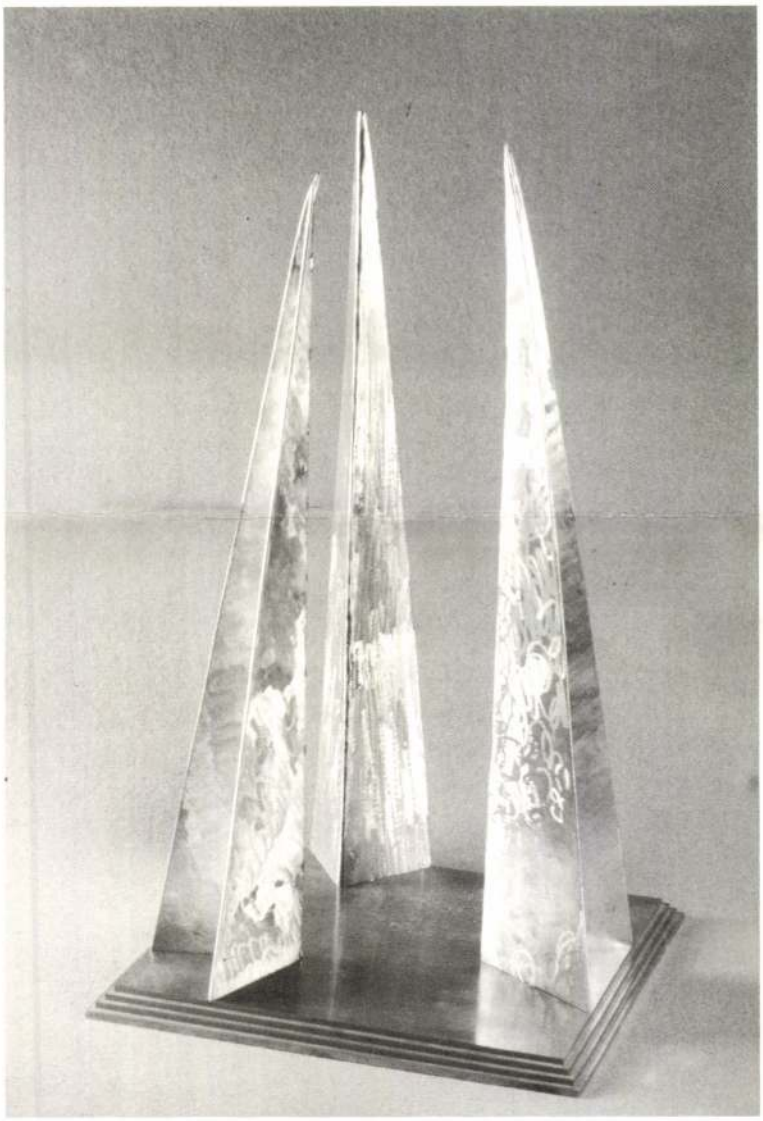

Cím nélkül, vas, krómacél, 60x40x40 cm

Előadásai témái

- A vas szerepe a szobrászatban és saját munkásságában
- A kőfaragásról
- Éremművészetről
- Hogyan érvényesülnek a különböző anyagok az éremművészetben?
- A szobrász mint téralakító

Oláh Tamás

H—1121 Budapest
Karthauzi utca 4/a
Telefon: (36 1) 175-68-25

1949-ben született Jászfelsőszentgyörgyön
1974-ben szerzett diplomát a Magyar Iparművészeti Főiskola Gobelin Szakán

Egyéni kiállítások
1982 Zamárdi
1986 Kaposvár
1986 Nagyatád
1988 Kaposvár
1990 Gyönk
1990 Sárospatak
1990 SOTE Klub, Budapest

Válogatás csoportos kiállításaiból
1974 Ernst Múzeum, Budapest
1976, -84, 86, -88, -90, -92 4.8.10.11.12. Textil Biennálé, Szombathely
1982, -84, -86 Sportmúzeum, Budapest
1985 „Magyar Gobelin", Műcsarnok, Budapest
1988 Műcsarnok, Budapest
1991 „Ferenczy emlékkiállítás", Vigadó Galéria, Budapest

Díjak
1975 Hiszöv I.
1983 Operaház pályázat
1984 Ezüstgerely I.
1988 Művészeti Alap különdíja Ezüstgerely II.
1991 Ferenczy emlékkiállítás különdíja
1992 Szombathelyi Biennálé fődíja

Munkái köztulajdonban
1975 Vár, Simontornya
1977 Borgazdasági Vállalatok Trösztje Székház, Budapest
1979 Magyar Nagykövetség, Új Delhi
1980 Malév Iroda, Moszkva
1983 Malév Iroda, Moszkva
1985 Művelődési Minisztérium, Budapest
1986 Iparművészeti Múzeum, Budapest
Savaria Múzeum, Szombathely
1987 Sportmúzeum, Budapest
1988 Savaria Múzeum, Szombathely
1989 Házasságkötő terem, Gyöngyös
1991 Művelődési és Közoktatási Minisztérium, Budapest
1992 Művelődési és Közoktatási Minisztérium, Budapest

Kiállított még Varsóban, Londonban, Osloban, Bukarestben, Las Vegasban, Rigában, Münchenben, Eisenstadtban, Palma de Mallorcaban.

Popénekes, 1986., gobelin, 90x120 cm

Előadásainak témái

- A gobelinről általában
- A gobelinszövés mesterségéről
- Installációk és gobelin (a gobelin szerepe a XX. században)
- A gobelintanításól
- A rajz- és textilművészet
- Üzletek portáltervezéséről

Péter Ágnes, szobrászművésznő Rideg Gábor: Kerámiaszimpózium Siklóson.

1. Folytatás

1b.

1a, b A szimpóziumi közös munka makettjének két változata. (Készítők: Paulikovics Iván, Péter Ágnes, Szöllőssy Enikő, Várnagy Ildikó szobrászok; Móker Zsuzsa, Orosz Mária, Szekeres Károly keramikusok)

Művészet, 1987. április, 8-old.

42 III. 12 -8

Péter István
faragó
1713.
Kaszonimpérfalva
Bal Hel
128. l.

mentális épülettömbjei / mint a J
usef-tér - Fővámpalota - Műegyet
hangsulyozott oly párratlan városk
oly egységet alkotnak, melyet vesz
Különösen nem szabad megbontani a
ben - a műemléki és a gyakorlati
zik s amikor egy műemlékjellegű é
nyegesen kisebb anyagi erőfeszité

A Műemlékek Országos Bi
helyreállitásához az engedély meg
városi Közmunkák Tanácsának, annál
hoz a magarészéről nem járulhat h

Budapest, 1946 április 1

Peter István
faragómester

1713(?) Kászonimpér-
falva.

l. Balhel 62. l.

lásd

Szabó Erdélyi
mesterkedők.

Péter István

ács

1642, 1646-47, 1649,
1660. Kolozsvár

Bal Hel 124. l.

2 darab . . . . . 60.—
1913. HATSZEMÉLYES ABROSZ. Damaszt. 2 darab 50.—
1914. ASZTALFUTÓ. Lenvászon, madeira hímzéssel, horgolt csipkeszegéllyel és betéttel . . . . 35.—
1915. CSIPKEGALLÉR. Point de guille. 2 darab . 16.—
1916. SÁL. Point-lace csipke . . . . . 85.—
1917. KÖNYVBURKOLAT. Gyöngyhímzés. XIX. század első fele . . . . . 8.—
1918. TIZENKÉTSZEMÉLYES ABROSZ ÉS 18 ASZTALKENDŐ. Lendamaszt . . . . . 75.—
1919. HATSZEMÉLYES ABROSZ ÉS 18 ASZTALKENDŐ. Lendamaszt . . . . . 55.—
1920. TIZENKÉTSZEMÉLYES ABROSZ ÉS 12 ASZTALKENDŐ. Damaszt . . . . . 60.—
1921. BRÜSSZELICSIPKE. 5 különböző nagyságú darab . . . . . 25.—
1922. FLAMANDCSIPKE. 370 cm . . . . . 30.—
1923. TIZENKÉTSZEMÉLYES ABROSZ ÉS 12 ASZTALKENDŐ. Lendamaszt . . . . . 70.—
1924. KETTŐS ÁGYTERÍTŐ. Tüll, applikált díszítéssel . . . . . 100.—

Péter Imre III. c.

rajztanárjelölt
Miskolc varosatól
160 P segélydíjat Eapp

Képzőm. Főrsk. Evlk.

1933-34. 31

Budapest, 1930 évi szeptember 15-ó...

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

alos másolat hiteléül:

iniszteri iroda s.tiszt.

a n birnank lakást szerezni, miert
al azt proponálom, hogy ide a reg-
vonattal megérkezvén, a helyszini
ani rendelnéd kegyesen Szeretett
i munka végeztével a másik 2 úr
vonattal visszautazna. Még mindig
n a t b a n , mint egy falusi
" ...Mindenesetre a n e d ü v e l
ő k e t - ~~b~~ a z ú t r a , nem is
, hiszen minél hamarább akarnak majd
j i v a l - o t t h o n u k b a n ..
j e s e n N a g y s á g o s URAM
ő l c s b e o s z t á s o d h o z
n k a t !
l reményében, a NAGYASSZONY kezét
enkor

Szeretett jó Nagyságos URAM
április hó I4.-én,
leghüségesebb s z o l g á d :

Vála Győző

g o n d n o k ,

Péter Imre

V. é. -

tanársnak

Ferk'pzomfoisk'vk

1935-36. 73. l.

Péter Imre
festő
V. Nádor u. 5

MKSz 1947

Péter Imre

1931/32 - 1932/33

Ferkápzomfoiskávk

122.l.

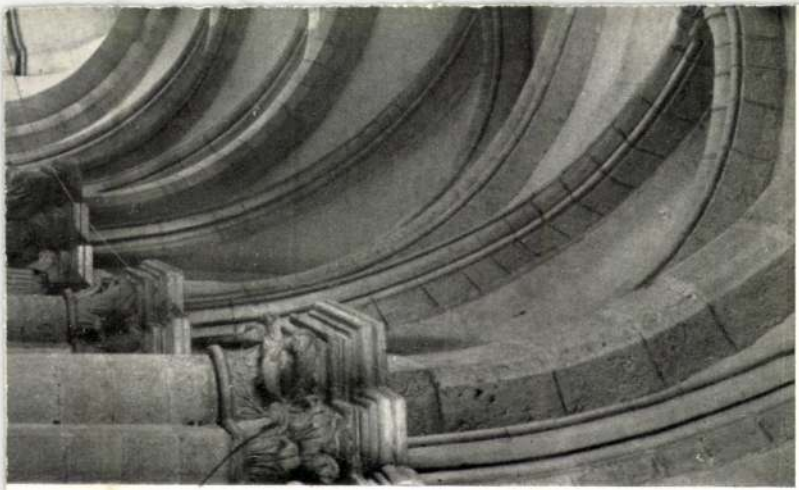

PÉTER IMRE

Csorbadomb. Olajfestmény.

Művészeti Hotek Ungvàr
1941

% *kamat*

LEJÁRAT		Kamat nap	Kamatszám	ÖSSZEG	
év, hó	nap			Pengő	f.

KELET			TÉTEL
év, hó	nap	Hivatkozás	

Péter Imre

"A modell" cimmel a lap bemutatja a müvész -ülő nőt ábrázoló- képét.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. juni. 17.
XVI. évf. 25. sz. 4. lap.

Péter Imre, grafikus

Rajz:

Rep.

Péter Imre: rajza

M. N.

Népszabadság, Bp. 1972. dec. 10.

MDK

Péter Imre

Abonyi Arany: A M.Képzm.Főisk. hallgatóinak dipl. kunkái kiáll. SzM. 1951. 7.sz. 306-307 l.

PÉTER Imre grafikus

Ram Kumar festő, rajz (repr.)

Művelt Nép 1955 II évf 39 n. szept 25 8 l.

MDK

Péter Imre

Péter I.: A kecskeméti művésztelep kiáll. az Ernst Múzeumban. Népszabadság 1959. febr. 10.

MDK

Péter Imre: Csorbadomb, olf.
Jegenyék, olf.
Szomoruság völgye, olf.
Akt, olf.
Verchovinai táj, olf.
Cigányleány, olf.

A Kárpátaljai Képzőművészek Egyesületének Kiállitása, Ungvár, 1939. dec. 1940. jan.

Péter Imre

festőművész

MIEFHOE művésztársaság kiállítása - OMIKE palotájában - képével szerepel. A nehéz ólmos színekkel nem tud érvényesülni.

Magyar Hirlap
1933.I.25.

Péter Imre

festőművész

MIEFHOE. művésztársasága gyüjteményes kiállitása - OMIKE kulturotthonának helyiségében - képével szerepel.

Magyar Hirlap
1933.I.29.

Nyugta IV cm 1

Ngs. Dr Szentiványi Gyula ur

1/4 évi házfelügyelői díj P. 8.50

1/4 " zelvony " 2.13

1/4 " ablaktisztosítási díj 4.80

P 15.43

az az Tizenöt 43/100 pengőt

a mai napon felvettem

1936 február hó 1 én

Dr Szentiványi

Péter Imre

középisk. rajztanári

Oklevél

Ferk pzemfoisk vk

1935-36. 86. l.

lásd u.o. 87. l

(17. old.)

Péter Imre

festőművész

„A lélek megnyilvánulásai" címmel kenélgetés Péter Vladimír ötvös-nokrán-művésmel. Sídesapja: Péter Imre.

László Menyhárt
1988 febr. 16

Művészet
88/6

Sigmund or the King of the Garamantes?

Jonathan Alexander

naeological excavations and discoveries in the last fifty
tacularly enlarged the still small number of surviving ea
ks of art made in the British Isles. It is sufficient to
vations at Sutton Hoo and at Wearmouth/Jarrow. The e
chester conducted under the direction of Professor Martin
to 1971, as well as adding greatly to our knowledge of
erial culture and archaeology, have produced some specac
pture, wall-painting and smaller artefacts.[1] Among the sculp
e measuring 695 x 520 mm. and carved with parts of two h
an animal head, which was discovered in the 1965 campaig
res evidently formed part of a narrative scene which on

PETER Ignac

GÁT Eszter: Pest-budai zongorakészítők. =
Tanulmányok Budapest Multjából XXIII.Bp., 1990
178.p.

sz. a. unitárius
máro megkül
tem megujitá
nyugtatni si
Kolozsvár

Peter Ignác

orgonakészítő

erlingeni (Neinetország)

származásu. A XIX. század

elején (?) vették fel a pesti

polgárok közé.

Isoz Bpzene

97. l

I. Elszár

az 1922 évi Február 4 tól

melléklet hetidij-je

	1922.		
1	Február	4-én	Tverk Ernő tanár,
2	"	"	Hetidij-jegyzék I. sz. 1/30-
3	"	8-án	Hangya fogy. szöv. (jegyzék
4	"	9-én	Mosz.-tól pósta utján
5	"	"	Katona Sándor, nyugt
6	"	"	Rafael Oszkár "
7	"	10-én	Balogh Sándor "
8	"	11-én	Hetidij-jegyzék II. sz. 1/6-
9	"	22-én	Mosz.-tól kezeimhez
10	"	25-én	Schuck József, vésnök,
11	március	7-én	Bató Pál, kötélgyárt
12	"	11-én	Máv, fuvarlevél.
13	"	14-én	Bató Pál, kötélgyártó pos

Péter Gyula

1914.

Ki tud róla?

T. 6013.

látjuk Ó Buda városát és környé-
kkel, az előtér pedig vizmosásos

mpora tanta Tyranni,
profana loco.
a, secundos
uraque prisca jugo
everit omnia fati,
rnitur ire decus.

Joan. Fr. Reviczky.

.2 cm.

. 233-99.
6-99-3.

Péter Gyula

Péter Gyula ezüstműves, VIII.
Bezerédj-u. 6. 332-156

Bptávb 1940 szept.

Péter Gyula

1910/11 - 1913/14

Ferképzomfoisk .k

12e. (

Péter Gyula

Czustmuvés

Bp VII Kazinczy u. 32

Nemesfeik 1941

199. l.

MDK

Péter György

A Karácsonfalvi XIII.sz.-i templom egyik épitője.

Entz Géza:Két udvarhelyszéki templom.

Ellenzék 1943.okt.16. 9.1.

PÉTER András

PEÁK Ildikó: Külföldi modern képzőművészeti kiállítások és fogadtatásuk a két világháboru között. = A Nógrád Megyei M Muzeumok Évkönyve XVI 1990 321 - 339. p. G

327.

nten mindenhol az udvar körül folyosó,
a cellák. ~~vannak elhelyezve~~. Az udvar
keleti öt, az északi öt, a nyugati hét
gyszögü ablakok. Belseje Szép, XVIII. századi
ony párkánnyal. A lépcső a keleti szárny-
tt. Az északkeleti oldalon a képolna
l elválasztva, kiugró falpillérekkel.
téglányalaku, ötszakaszos, keresztboltoza-
n oldalán ülőpadok, hátsó falboritása
n sárga flóderorázzal átmázolva. A fal-
ekkel azonos kiképzésü csigásvégü,
t választó pilaszterek között, négy-
ott medaillonokból áll. A négyszaka-
nyilásnál hármas, alacsonyabb szaka-
a ~~kereszttengelyből lévőn~~ középsőn áttört fa-
tergályozott lábak, valamint 8 asztal
járati ajtóval szemközti ablak alatt
domu kő kézmosó. A faburkolat Oszler

ajtó külső oldalán, erőteljesen vája-

Petter Antal /1781-1858/
Lamberg Ferenc Fülöp gr. arcképe, olaj

Szent-György-Szőh XLVI.művészeti aukciója. A Gyűjtő.
I.évf. 2.sz. 4 l.

Péter Anna, diák.

Szczecin képzőművészeti liceuma még az elmúlt tanév végén meghívta a budapesti képző- és iparművészeti szakkösépiskolát az általa szervezett művésztáborba. Két tanár Comor Katalin és Szalai Zoltán és két diák – egyikük Péter Anna vettek részt a műhely munkájában.

f.a.: Lengyelországi képek.
Pedagógusok Lapja, Budapest, 1976. dec. 9.

yitója)

ivizsgálásáért, a hasonló esetek meg-
ügyi, szervezési, jogi intézkedések

ösztönzésért és felelősségrevonásért
megszerzéséért
ságok megszüntetéséért
e részére történő jelentés és beszá-

es ellenőrzéséért

gét

szrevételeit és panaszait

PÉTER Andrai

44

Eltványi 1991

MDK

Péter András

A Karácsonfalvi XIII.sz.-i templom egyik épitője.

Entz Géza: Két udvarhelyszéki templom.

Ellenzék 1943.okt.16. 9.l.

Péter Dezső

"A máramaros-szigeti Péter Dezső bárszekrény is diszit faragókésével" -idézi Szepesi Attila: "Csillagfaragók" c. beszámolójában az azonos cimmel kiadott,-Banner Zoltán- könyvéből a müvész nevét és munkáját.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. aug. 26.
XVI. évf. 35. sz. 10. lap.

M.D.K.

Péter, cigler

1404-ben, a városi jegyző könyvek tanúsága szerint, mint téglavető Kassán működött.

Kemény Lajos: Kassai építőmesterek.
A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1904. 38. köt. 41. old.

PÉTER Dezső
Felsővisó, 1922. június 29.
IA Képz. Főisk. Kvár, bútortervező

Banner Erdély

• **Péter Anett festőművész** Tények és tabuk című kiállítása február 18-án, szerdán este hat órakor nyílik a Magyar Kultúra Házában, amelynek címe: Budapest I., Szentháromság tér 6. *(mh)*

MDK

Péter ékszerész

Ráth Györgyi 1896. 212.l.

MDK

Péter ékszergyáros Bp.

Ezredéves kiáll. XVI. cs. 17.1.

MDK

Péter ékszerész

Zwillingerrel mill. nagy érem

Közlezrkiáll. 1429.1.

2536. NÉGYZETES ASZTALI ÓRA, sárgaréz és ezüst vésett diszitéssel, üvegoldalakkal. Jelezve: Wolfgangus Prenner. Német, XVII. sz. 140.—

2537. NAGY TALPAS TÁL, szines japán cloisoné és európai öntött bronz. XIX. sz. 80.—

2538. CLOISONNÉ VÁZA, kék alapon szines virágokkal. Japán tokban. Hopp Ferenc gyüjteményéből. Japán (Jokohama), 1912. 100.—

2539. BÉKLYÓLAKAT, kovácsolt vas hozzávaló kulccsal. 12.—

2540. KIS ÁLLÓÓRA, részben aranyozott bronz. Amorett alakjával. Empire. 30.—

2541. BONBONIERE, festett zománc, kerek alak, zománcos és filigrános ezüst foglalatban. Modern. 20.—

2542. V. KÁROLY MELLKÉPE, gyöngyházplakett. Német mester, XVI. sz. 400.—

2543. VÉNUS ÉS ÁMOR, ólomplakett. Flötner Péter (megh. 1545) müve. Nürnberg, XVI. sz. 200.—

2544. I. NAPOLEON, alabástromrelief. Francia, XIX. sz. e. 100.—

2545. FÉRFI PORTRAIT, puszpángfarelief. Német, XVI. sz. e. 150.—

2546. MYTOLÓGIAI JELENET, ólomplakett. Jo. Fiorentino műve. 30.—

52. n. II. r.

Péter Emanuel

2516. EMBERT MARCANGOLÓ OROSZLÁN, borostyánkő szobrocska. Német, XVIII. sz. 20.—

2517. KÉT TÁNYÉRKA, Kanton zománc, páros jelenettel. (Egyik hibás). XVIII. sz. 20.—

2518. TÖRÖK KÉZIRATOS KÖNYV, egykoru arabeszkes diszü, börkötésben, pergamen lapjain helyenként gazdagon diszitett perzsa stilusu kereteléssel. XVII. sz. 30.—

2519. JAPÁNI NŐ, elefántcsont-szobrocska. Mesterjelzéssel. Japán, XIX. sz. 100.—

2520. SZAKÁLLAS FÉRFI KIS DÉMONNAL, elefántcsont-szobrocska. Japán. 100.—

2521. KIS KABINETTSZEKRÉNY, sötétbarna diófa, kétajtós, belsejében fiókok. Német, XVII. sz. 150.—

2522. MAGYAR FŐUR MINIATŰR KÉPMÁSA, diszruhában, aranyozott bronzkeretben. Jelezve E(manuel) Péter, 1832. 350.—

2523. ÉKSZER-LÁDIKA, elefántcsont és békateknő. Olasz, XVII. sz. 60.—

2524. DISZTÁLKA, öntött ólom, antik jelenettel. Ötvösminta. Német, XVII. sz. 30.—

2525. DISZBOT, szines, maszkos porcellán fogantyuval. Cseh, Biedermeier. 12.—

Peter, Emánuel

tessö

magyar vonatk.

kéjei

l. 5 drb.

Jml

MDK

Peter Emánuel, festöm.
1799-1873

703. Piros ruhás hölgy. Elefántcsontra festett miniatür. Illusztr. a XXI.táblán.

Árv. Csarn.1932. I.rk.a. 33.1.

61.121 márc.

Peter, Emanuel

1794–1873

l.

Ernst Mus. Auktion

II. (1917)

243, 246,

247, 8.

adi lelkipásztori állásba *Kovács* Imre volt
ostorpályi segédlelkészt, akit a sarkadi gyüleke-

egyházak élé. A gyülekezet a múlt esztend készíttette el toronyóráját, a felszentelésre Magyar Feltámadás Harangját pedig, maj új iskola felavatása alkalmával adják át ünnej sen, magasztos hivatásának.

Lelkipásztor-meghívás. Csávás Sándor t szentmiklósi református segédlelkész, esperes kárt a bojti református egyház Bán István pásztornak Kunhegyesre történt megválasztá megüresedett lelkipásztori állásra meghívta. A v tás jogerőre emelkedett. Az ünnepélyes beik február 20-án lesz, melyen Székelyhídy Béla álr református lelkipásztor, a biharérmelléki eg megye esperese iktatja be az új lelkipásztort. A h nagykunsági egyházmegyéből, különösen Török miklósról többen vesznek részt a beiktatáson. iktatáson résztvesz Gaál István esperes is, aki fél évig volt főnöke Csávás Sándor segédlelkés

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

Evangélizáció a Debrecen—nyilastelepi gy kezetben. Isten kegyelméből gazdagon megáldott zárult be folyó hó 6-án, vasárnap délelőtt a 10 istentisztelettel gyülekezetünkben. 1938 jan. febr. 6-ig Ecsedy Aladár tahitótfalusi lelkipás tartott evangélizáló előadásokat. Napról-napra e többen és nagyobb vágyakozással hallgatták a h Isten üzenetét, mely hatalmas erővel lépett sok ember életébe talán most először. Az előad címei a következők voltak : 1. Miért nem hallod Isten szavát? 2. Mit szeretsz magadon? 3. játszol a kegyelemmel? 4. Megbánhatatlan szövet

MDK

Peter Emanuel, 1799-1873.

Fiatal lány arcképe, miniatür

Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 29 ,1.

MDK

Peter Emanuel, festöm. miniatürf.

Fiatal nö mellképe, köralaku elefántcsonton.
Szign.: 1839.
L.A Gyüjtö I., 2. sz. 83.1.

A Szentgyörgy -Czéh XI. aukciója.
1912. Kat. 266.1.

MDK.

263. Peter, Emanuel /1799-1873:/

Női arckép. Elefántcsontminiatür

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság V. akció
Bp. 1923. 17.l.

Péter Emil

lásd

KalDétin 15 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

MDK

Péter Emil

jelenkori festő

Lemben ülő nőr tirdrép

Temesvári képtár

16

Pietro (Péter)
lombard szobrász
1270-ben Albertfel
szent Margit szarkofagját kerviette
a Margitszigeten.

Budinis

159. l.

kák folytathatása szempontjából
- Minister Urtól a belső bezendezé-
.000 korona utalványozását kiesz-

Nagytekintetü Bizottság
alázatos szolgája

hó 30.án

Gyalus László
épitész.

filler és 1903 julius
spám alatt kintolt
ley

Pietro

scultore lombardo XIII. 4.

4. Magit. sivendike 1270

Albertsel.

[illegible]

22. l.

Budinis 159. l.

Fővárosi nyomda rt. 1918. 59566

Ezen számla kiegyenlítésekor a gyárra és a számla számra hivat

A számla-összeg kiegyenlítése eszközölhető: „a m. kir. posta
banknál giró-számlánkra“, „a magyar általános hitelbanknál foly
Számlaink folyósításánál segély, jótékonysági

Péter és Albert

lombard kőfaragók

Buda 1270

l.

Horváth budai kőf

34, 35. l.

Péter,

lombard nobrár
1270
Buda.

Pietro alá helye-
tendő

lásdott.

s á g á n a k .

Péter

Lombardiai kifaragó

pt Margit Esporsége

XIII sz.

vrod

ifj. Kubinyi Ferenc. Margit sziget ünemlékei. Arch Közl. II. 1861. 15-l.

magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191 ..... év

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam.

Kelt ....., 191 ..... évi

.....

tanu.

.....

tanu.

Péter

lombardiai kommes

lásd Albert lombardiai kommes

írod

Dv 328.1.

reálliskola igazgatóságától.

sitő.

..... *osztályu tanuló a*

.....

.....

elégtelen előmenetelt tanusitott.

.....

..... *hó* .....

osztályfő.

are Szeged.

Péter

Sobrán

1271

Csontosi 1998.

MDK

Péter eperjesi festő

1490-ben tünt fel s 1506-ban fejezte be 24 festménybol álló ciklusát az eperjesi templomban.

Hütter János...Divald Kornél cikke.

Magyar Művészet 1927. 275.l.

MDK

Péter eperjesi festő

1520 körül készitett "Szent Anna harmadmagával" c.festm.repr. restaurálás előtt és után.

Magyar Művészet 1927. 274.l.

Péter MDK

épitész
Bérház tetőkertje I-II.
Bérház

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

Péter MDK

épitész
Bérház tetőkertje

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

M.D.K.

Péter Éva

Rajzát hozza a lap tavaszi divattervei keretében.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1942. febr. 13-19.
V. évf. 7. sz.

M.D.K.

Péter Éva

"Genfi divatlevél" cimmel irt cikket és illusztrálta rajzokkal.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1942. jan. 9-15.
V. évf. 2. sz.

Péter, építőmester

41

„architector regiae maiestatis", 1420-1424 között, valószínűleg a városfalak építésénél való közreműködéséért, a király rendeletére évi 200 ft. bért vett fel Kassa városától.

Kemény Lajos: Kassai építőmesterek.
A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.
1904. 38. kót. 41. old.

Müpártolás
Péter festő a ~~János~~ német lovagrend szolgálatában 1399-től

Századok 1899. 134-144 o.
Némethy L.: Zsigmond király és a német
1 vagrend
141 o.

Péter festő

~~János lovagok~~ szolgálatában 1399-től

német vagrend

Századok 1899. 134-144 o.

Némethy L.: Zsigmond király és a német

1 vagrend

141 o.

Petri Pestis

Pásztortűz, 1927. 9 sz.

216. l.

Irodalmi és művészeti lapok

Peter Festő, Ujperjésen. XV. sod.

Archaeologiai Értesítő

1917., 149.

Divald Kornél: A baitfai

szt. Egyed-templom.

MDK

Péter festő, szobrász

Miklós asztalosmesterrel készitette a zagrabi székesegyház reneszánsz stallumait, melyek ugylátszik egy műhelyből kerültek ki a nyirbátori stallumokkal. Az utobbit 1511-ben fejezték be.

Arch.Évk. 1915. 280.l.

M.D.K.

Péter Ferenc városi mérnök

1899-től 1906-ig a pécsi Városstemplom nagyarányu tatarozását [illegible] hajtják végre.
Péter Ferenc mérnök 1899ben tervezi meg a sz szentély és középtér uj kupolaszerkezetét.

Gosztonyi Gyula: A Városstemplom épitéstörténete. Pécs. lo. l.

Péter Ferenc

pécsi városi
mérnök

l

Gosztpécsbelvt

10. l.

FRANZ PETER, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 179.- Herr Franz Peter
Felvétel ideje: 1799. 9. Sept.
Hová vették fel: Backs, /Paks/. 158.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

M.D.K.

Peter Gabi /Sátoraljaujhely/

Karikaturája Elisabeth Bergnerről a "Karikatura-iskola" c. rovat é részére.

Szinházi Élet. Bp. 1931. juni 28-juli 4.
XXI. évf. 27. sz. 54. lap.

M.D.K.

Péter Ferenc, városi mérnök

tervezi meg 1899-ben a pécsi Városplébánia templom 1906-ig tartó, nagyarányú átépítését, a mennyezet és a középtér új kupolaszerkezetét.

Gosztonyi Gyula: A városplébánia templom építéstörténete. Pécs műemlékei. Pécs, /1942/. 10.old.

Péter András

"Két maszk" c. képét lásd: Vadas József: "Világitó sötétség" c. kritikája mellett, Koós Iván nevénél, cédulájához mellékelve. Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. junius 21. XIX. évf. 25. sz. 13. lap.

Péter András

"Illusztráció" c. müvének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. dec. 12.
XIV. évf. 5o. sz. 7. lap

Péter András

"Népmese" c. rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. ápr. 3.
XV. évf. 14. sz. 11. lap

Péter András

Rajzát -cim nélkül-hozza a lap.
Repr.

Élet és [1]rodalom, Bp. 197o. aug. 8.
XIV. évf. 32. sz. 6. lap

Péter András

A fiatal festőművész bemutatkozó kiállitását rendezték meg Esztergomban, a Városi Művelődési Központban.
Bábszinház - festményen□ c. művét bemutatja a lap.
Repr.
"NAPLÓ" c. rovat közleménye.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. aug. 12.
XVI. évf. 33. sz. 18. lap.

Péter András

"Város" cimmel a lap bemutatja a müvész képét.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. dec. 3o.
XVI. évf. 53. sz. 11. lap.

Péter András festőművész

Az esztergomi Városi Művelődési Központban rendezett kiállitását julius 23.-án nyitják mef, -közli a lap -kulturális eseményeket ismertető- rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. juli. 22.
XVI. évf. 3o. sz. 2. lap.

Péter András

"Patkánybüvőlő" c. müvét hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. aug. 26.
XVI. évf. 35. sz. lo. lap.

Péter András

Artisták (kép)

Az esztergami városi művelődési központ. Péter András festőművész munkáiból rendezett kiállítást.

Népművelés 1972/9 45 old.

Péter András

az E galéria programja:
febr. 16–17-én Szemadám György grafikái–
márc. 2–3-án Péter András festményeinek
bemutatója.

SCHL.: Vasarely az E klubban?
a Jövő Mérnöke, Budapest, 1974. febr. 16.

munkatársak :

Nánási Sándor

Oberschall Magda

Pálinkás László

Pigler Andor

Polgár Julia

Rados Jenő

Révhegyi Réh Elemér

Schoen Arnold

Supka Ervin

Voit Pál

Zádor Anna

Péter András

iso

l.

E. G. II. 29. l

MDK

Péter András

A magyar művészet története.Irta:Péter András. Lampel R./Wodiáner F.és fiai/ kiadása.Budapest 1931.

Könyvismertetés.

Technika 1931. 3-4.sz. márc.-apr.

MDK

Péter András

Magyar Művészet Története c.2 kötetes mű
írója.

Franklin Társulat ismertetése.

MDK

Péter András

Péter András: A magyar müvészet története.
Uj Szin 1931. 95.l.

Péter András művészettörténész

Péter András (Bp., 1903. ?? — Bp., 1
történész. 1935-ben egy.-i tanársegéd,
nár lett. A Franklin Társulat ig.-ja, a
zőművészeti kritikusa volt. Tanulmányai
művészet történetével foglalkoznak. 194
colták. -- M. Magyar vonatkozásu XVII.
kánban (A Magy. Régészeti Társ. Évk. 19
szet története (Bp., 1930); Pietro és A
elpusztult freskóciklusa (Szépmüv. Muz.
Kunst in Ungarn (Österreichische Kunst,
renaissance-festészet (Magy. Müv. 1933)
tájképei (Gerevich Emlékkv. Bp., 1942).

MDK

Péter András

Magyar Mivészet 1927. 149.1.

lle's suggested identification has led to the stone's being
rred to as the 'Sigmund relief'.[2] As Biddle remarked in
lication: 'the importance of the sculpture as the first narrative
sex cannot be overestimated'.[3]
ıe stone has been included in several exhibitions, amon
nificent exhibition of English Romanesque Art put on by the
ıe Hayward Gallery in 1984, under the direction of Georg
ıecki contributed the catalogue entry ending with the words
y other problems raised by this unusual sculpture deserve in
ıe purpose of this article offered in homage to a scholar wh
e than anyone for the study and appreciation of English I
pture, is to put forward an alternative hypothesis for the subj
relief. I stress that this is only an alternative hypothesis, s
ear, one detail of the stone remains unaccounted for in my
there is also a chronological problem. However, I still venture
gestion, since Biddle's hypothesis too, attractive as it is, meets
ctions.
ddle it will be remembered, has interpreted part of the scene
ı episode narrated in the Volsung Saga. Sigmund and his n
e clamped by their legs in a large pair of stocks in the forest to
she-wolf. Sigmund, however, had honey smeared on his face
he servant of his sister, Signy, and when the wolf licked
ıund saved himself by biting out its tongue. The earliest m
Volsung Saga is of c. 1400, though the Saga was compiled not
—70. References in earlier literature such as Beowulf ma
ever, that the story was known earlier. Nevertheless, thoug
ns of Norse mythological stories can be found, Biddle was
t to any representation of this particular story.

PETER Albert

GÁT Eszter: Pest-budai zongorakészítők. =
Tanulmányok Budapest Multjából XXIII.Bp., 1990
178.p.

A monográfiát írja: Cs.Plank
A monográfiát szerkeszti: Bardoly

A kiállítást rendezi és a projectet vezeti
A megvalósítás kitűzött határideje:

PÉTER Ágnes rokon

Munkácsy Mihály-díj 1998

PÉTER ÁGNES

Fényinstalláció 1994

Fényszimpózium

Light Symposium

Kepes Központ Eger

Heves Megyei Művelődési Központ

1993 okt 29-31

Most, a felszámolási eljárásban erre már nincs mód. A lényeg: *a hatóság valamennyi létesítmény esetében elrendelte a bontást!* Mégpedig az ezzel kapcsolatos, idei március 14-i határozat jogerőre emelkedését követő 180 napon belül. Emellett *1997. március 31-ig mindhárom, szabálytalanul beépített ingatlanon az eredeti lakóterületi funkció visszaállítását írja elő.*

A csőd bejelentése előtt *az akkor még működő Megamorv Kft. tulajdonosa az elrendelt határozatok önkéntes végrehajtására soha nem volt hajlandó, s egy fillért sem törlesztett a több millióra rúgó építészeti bírságból.*

Mindezek után jöhetne a kérdések kérdése: *mi az akadálya most már a bontásnak?* A válasz nem egyszerű, s ennek oka ismét a régmúltban keresendő. A Megamorv Kft. az

szerint engedély nélkül – lebontatta, s a helyükre épült az új üzemrész. *Így három különböző helyrajzi számú telken található az egyszemélyes kft. itteni bázisa* (az építmény az egyszemélyes kft.-é, a telkek a tulajdonoséi, bár a kettő azonos). Idő múltán a telkek gazdája úgy döntött, hogy az ő területét eladja a kft.-nek. Ám *a földhivatal a jelzálogterhek miatt megtagadta a telekkönyvi bejegyzést,* így nem jött létre a megállapodás. Mint *Szabó József,* a Megamorv Kft. fa. képviselője, felszámolóbiztos közölte: *mivel a földhivatal nem jegyezte be a tulajdont az egyszemélyes kft. javára, vissza kell állítani az eredeti állapotot.*

Eddig hát a nem mindennapi – s nem is mindig érthető – történet. Hogy mit hoz a jövő? Azt – ismerve a zavaros múltat – csak találgatni lehet.

Bágyi Ferenc

...adandó darabra, 16 órakor. A *Spíró György* és *Valló Péter* feldolgozása iránt érdeklődők részletes felvilágosítást az *Ifjúsági Házban* kaphatnak.

Évadnyitó Egerben

Ma délután 4 órától új évadot kezd az egri *Forrás Gyermekszabadidőközpont.* A megnyitón a vendégeket köszönti *Mészárosné Pusztai Éva* igazgató, majd *Hegyaljai Sándor bűvész és Bökszi Gusztáv énekes közös műsora szórakoztatja* a gyerekeket. Utána a szakkörvezetőkkel ismerkedhetnek meg a gyerekek.

TRAFFIPAX-VEZÉNYLÉS

06.00–14.00 – Eger belterület, Gyöngyös belterület.

14.00–22.00 – Hatvan belterület.

HÉVES megyei hírlap 1996. szept. 20

Bölcsődalokat, dajkarímeket, mondókákat, gyermekverseket, -játékokat, népmeséket tanulhatnak azok a fiatal édesanyák, akik beiratkoznak a *mesemondó körbe*. A *Mentálhigiénés Csoport* szervezte foglalkozásokat *néprajzos-muzeológus* vezeti *Egerben*, az Arany János utca 20/A alatt. Az ingyenes előadásokra a 36/310-758-as telefonszámon, vagy személyesen a fenti címen lehet jelentkezni.

Mekkora fasírtot ehet a novaji gyerek?

Egyeztetni kell az *élelmezési nyersanyagnormát* és a *szülők pénztárcájának tartalmát*. Hogy mennyire lehet szűkíteni az előbbit, s mennyire szabad kiüríteni a másikat? Erről is tárgyalnak kedden a *novaji* önkormányzati képviselők. Az ülésen a *hegyközség* tájékoztatója is elhangzik majd.

Mű és műélvező

Fényszobrok

Szeptember közepéig láthatták az érdeklődők a budapesti *Szimpozion Társaság* csoportos tárlatát az *egri Ifjúsági Ház Galériájában*.

Péter Ágnes szobrászművész, a kiállítás egyik rendezője ennek kapcsán elmondta, hogy tizenöt éve találkoznak keddenként a művészek saját klubjukban. *A nagybányai és az utána következő hazai művésztelepek hagyományait követve dolgoznak együtt.*

Három évvel ezelőtt már jártak Egerben a Fényszimpóziumon, s ezt a bemutatót is ennek jegyében hozták létre. Az anyagból eredő csillogást, fényjátékokat alkalmazzák ezek a különös szobrok, fotók, festmények.

Talán mondani sem kell: a fővárosi fényművészek elkápráztatták a nagyérdeműt.

PÉTER ÁGNES

Budapest 1995

N. Mészáros Julia
Lóska Lajos
Bese László
Wehner Tibor

} írásaival

PÉTER ÁGNES

Tér - Idő - Gépjelek 1995

Fényszimpózium
Light Symposium

Kepes Központ Eger
Heves Megyei Művelődési Központ
1993 okt 29-31

PÉTER Ágnes

CHIKÁN Bálint: Érmek, szobrok, épületek. = Magyar Hirlap, 24.évf. 141.sz. 1991. 11.p.

PÉTER Ágnes

XII. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs, Pécsi Galéria, 1991. A kiállitást rend. és a kat. szerk. Sárkány József. Pécs : JPM, 1991

lál, semminthogy bánatt
Az ő anyai szivének volt
sem ért véget megpróbál

Gizellát először Pét
tartotta, s birtokait e
Gizella lo45-ben elhagy
sőbbi történelmi hagyom
Gizellának tulajdonitja
folyással volt. Ha Gize
Péterrel kapcsolatban i
történelem azonban enne

Gizella életének uto
Van olyan hagyomány, mi
után és ott temették el

PÉTER Ágnes

NAGY Zoltán: Tárgyiasitott magyarázat. =
Uj Magyarország, II.évf. 5. sz. 1991. január 7.9.p.

Bp. Budapest Galéria, Folyamat Társ. kiáll., 1992

Péter Ágnes.

Vásárhelyi őszi táblat.

Nógrád
1986. XI. 21.

Péter Ágnes

Szobrász alk. tábor mezőtúron.

M. Hirkap
1986. IX. 19.

ALBERT PETER, hangszerkészitő

"MEISTERBUCH/1836"/1867-ig/, 179 lap, 63-on német szöveg 3 irástipus.a/, Kalligrafált"gestorben ist..."sir, kereszt szomorúfüz.1836-1845.b/. Lent halálozási dátum tintával 1845-1870.c/. Lentadat, halálozás"vékony"tintával, 1846-1870.-1856-tól ceruza bejegyzések. 6.jegyz "62.lap./ceruzával:/Albert Peter, Patentierter Clavier-macher, d.20.Sept:866./Ausgewandert unbewust.". 199.old

GÁBRY GYÖRGY: A pesti hangszerkészitő céh Mesterkönyve 193.old

FOLIA ARCHAEOLOGICA. A Magy.Nemz.Múz.Évkönyve. XXI. 1970. Budapest

Péter Ágnes

Asszony Judit: A kevesebb néha több

Művészet, 1982. október

Péter Ágnes, szobrász

d: Kő Pál

Szöllősi I. Építész, művész együttt ... 2

Esti Hírlap Bp. 1981 [illegible]. 13

Péter Ágnes M.D.K.

Wesselényi Miklós kastélya Zsibón /rajz/ repr.

Keresztury Dezső: A magyar irodalom képeskönyve Bp. 1956.
182.1.

MDK

Péter Agnes

4. m. plakát kiáll. Műcs. 1961.

MDK

Péter Ágnes dekoratőr

dekorációs munkát végzett

Dekorációs csoport tagja

Ceruzával, ecsettel, vésővel...

Kis Ujság 1950.dec.22

Rónai Rapa T. 244.

Péter Andor

hamispénzverő

XVI. n.

lásd

Századok 1893.

648, 748. l.

Péter Ágnes - 1087 Budapest, Százados út 3-13. 21/A
Tel.: 314-2517

Magyar Szobrász Társaság

Transzparens hengerek I-X., 2001

PÉTER ÁGNES

24 ÓRA, 1998. ÁPR. 22. 20.

Térplasztikák a Hangfürdőben

Az alkotó, Péter Ágnes és térplasztikája, a Mágneses idol

A tatabányai Szabadtéri Bányászati Múzeumban, a Hangfürdőben *Lois Viktor* állandó kiállítása kapott helyet. Az egykori bányászfürdő málladozó falú zuhanyozóiban – a Hidegzuhany galériában – időszaki kiállításokat is rendeznek. Most *Péter Ágnes* szobrászművész fém térplasztikái láthatók.

A művésznő márciusban kapta meg a Munkácsy-díjat, és amit még nagyobb elismerésnek tart: a pályatársak neki ítélték oda a Szobrászkoszorút. Ezt a kitüntetést a Magyar Szobrászok Társasága tagjainak szavazatai alapján adják át az év alkotójának.

Péter Ágnes nem csak hagyományos eszközökkel készíti szobrait, érmeit, térplasztikáit, de a fém elemeket szerkeszteni, hegeszteni is kell, kemény fizikai munka nyomán készülnek el konstruktivista stílusú térformái. Részt vesz a művészeti közéletben is, a Symposion Társaság vezetőségi tagja, a nyári alkotótáborok egyik szervezője. Ő szerkeszti a társaság lapját, amelynek most készült el az idei száma, amely a nyári alkotóhelyeket mutatja be.

A Hidegzuhany galériában május 18-áig tekinthetők meg a művész alkotásai.

Új művészet

2001. jún.

19.o.

PÉTER ÁGNES

ÚJ MŰVÉSZET

2000/szept.

P-9765

49.0.

Péter Ágnes

nohránmüvén

az újpesti lakótelep új szobra a művész „Tavasz" c. műve. /repr./

Budapest

1983 okt., 33-old.

Wehner Tibor: Új szobraink.

Péter Ágnes, szobrászművész

Kiss György: Szabó Pál, bronz, 5/4 életnagyság, Biharugra.

Bírálóbizottság:

Kiss Nagy András, Péter Ágnes,
Sós Katalin, Szállössy Enikő.

Művészet, 1988. aug. hátsó borító belső oldalán.

Péter Ágnes - Szöllősy Enikő nabrán

Órafarony, közös munkájuk Kápon-
tásmegyeren kerül felállításra.
(lásd: Marton Tánlónál)

Népszabadság, 1988. aug. 2.

Péter Ágnes

nohránművén

művét állítják fel Újpest központjában,
1982-ben

Hétfői Kivel
1981 nov. 30.

Péter Ágnes

---

nokrámművén

plasztikái a Vigadó Galériában

(pályázat)

Műrénet

1982 ott.

Péter Ágnes, szobrászművész

Péter Ágnes – Szöllősy Erikő:
„Óratorony," fa, fémszerkezet,
m: 15 m, 64 m², Káposztásmegyer.
|repr.|

Művészet, 1989., 4., hátsó borító belső oldala.

Péter Ágnes

éremműrész

Ólom alkalmazásával jelentkezett a hetedik Országos Érembiennálén. Lábashár, Sopron.

Salamon Nándor,
ajne

Ui Tükör
1989 nevt 3.

NEUMANN M.

M. KIR. UDVARI ÉS KAMARAI SZÁLLITÓ

RUHAÁRUHÁZA

BUDAPEST,

IV., MUZEUM-KÖRUT 1.

ALAPITVA 1845 TELEFON: 85-4-12

NEUMANN

Az Önök által részemre engedélyezett hitel alá
vettem át Önöktől:

..... P.....

..... P.....

.....

Erre előlegként lefizettem

Kötelezem magam, hogy

Péter Ágnes

1.

Szabad Művészet

1950. II. n. 445. l

PÉTER kőfaragó

Czobor Imre 1516-ban kelt végrendeletében 15o forintot hagy reá, hogy ő vagy másvalaki cimerét ábrázoló vörös-márvány sirkövét elkészitse

LŐVEI Pál: Középkori síremlékeink megrendelői köre. = Pavilon, 4. 1990

9.p.

MÁSODIK TEREM.

Péter Mária festményei.

34. Parkrészlet . . . . . 600.—
35. Tükör előtt . . . . . 700.—
36. Pityó . . . . . 400.—
37. Szolnoki strand . . . . . 400.—
38. Uzsonnázó lány . . . . . 700.—
39. Strand. Magántulajdon.
40. Önarckép . . . . . 300.—
41. Kertben . . . . . 700.—
42. Szőke kislány . . . . . 600.—
43. Női arckép. Magántulajdon.
44. Olvasó lány . . . . . 600.—
45. Akt . . . . . 800.—
46. Kékernyős lány . . . . . 680.—

Ernst Museum kiállításai
XC VIII. (1928.)

HARMADIK TEREM.

Basilides Sándor festményei.

47.	Kékruhás nő	300.—
48.	Téli táj	250.—
49.	Ujságárus	300.—
50.	Dombos vidék	250.—
51.	Halottvivők	500.—
52.	Lányfej	200.—
53.	Pieta	350.—
54.	Férfifej	150.—
55.	Szent Ferenc	250.—
56.	Önarckép	200.—
57.	Harmadosztályu váróteremben	300.—

Péter Ulára

Péter Mária

Est, 931. IV. 5.
N.U. 931. IV. 5.
Ujság, 931. IV. 5.

Est Vasárnap, 1931. április 5.

— **Tavasz a képzőművészetben.** Minden esztendőben egyszer, a Szinyei Társaság kitárja a Nemzeti Szalón kapuit a fiatalok előtt és a Tavaszi Szalón kiállításain ünnek fel a jövő ígéretei. Hivatalosan tehát a képzőművészetben is megkezdődött a tavasz, mert husvét vasárnapján megmutathatják erejüket a most induló festők és szobrászok. A kiállítás egyáltalában nem zavaros, sőt mintha túlságosan jólfésült lenne. Kirobbanó új tehetségek nem jelentkeztek, de az átlagos nivó mintha jobb lenne, mint az eddigi felvonulásokon. Feltűnően sok a festőnő, közöttük egynehány nagyon tehetséges. *Hámor* Ilona, *Péter* Mária, *Hollós Mattioni* Eszter, *Páris* Ilus, *Honti Pariss* Elsa, *Wellisch* Margit többet nyujtanak munkájukban, mint a női festők eddig adni tudnak a művészetben. A szobrász-nemzedék erősebb, mint a festőgeneráció. *Csucs* Ferenc, *Gárdos* Miklós, *Metky* Ödön, *Németh* Kálmán, *Szomor* László és a többiek becsületes munkával szerepelnek. *Zárai*, *Pékáry*, *Fáy* Lóránt, *Szin* György, *Erdős* Lajos, *Borsos* István József, *Fehér* József, *Czene* János, *Almos* Imre, *Antal* Lóránt munkái különös figyelmet érdemelnek. *Borbereki Kovács* még küzd önmagával, *Faragó* Endre mindenáron modern akar lenni, őszinteség nélkül. — Fiatalok állítottak ki a Kovács szalónban is. *Agoston* Vencel még csak tanulmányoz, akvarelljei igazán finomak, biztosan bánik az ecsettel. *Kovács* Gina iparművésznőnek humora van. Posztóállatkái kedvesek és ízlésesek. — *Homann* Károly a Lónyay uccai református gimnáziumban állította ki munkáit. Főleg mint portréfestő értékes. *(p. ö.)*

A hir — sajnos — *nem fedi a valóságot,*

a kalapácsos gyilkosnak ma sincsen semmi nyoma.

és a rendőrség még ma is meglehetősen bizonytalanul áll a rejtélyes merénylettel szemben. A kalapácsos gyilkos e pillanatban is *ismeretlen.*

asztalossegédet. Megállapították, hogy *Adler felakasztotta magát a fáskamra gerendájára, a nyaka azonban kicsúszott a hurokból és lezuhant a földre.* Erősen megsértette a fejét és elvesztette az eszméletét. A mentők a Rókus kórházba vitték.

Igénk ad egy feleletet: *„az ördögtől van”*. Csakhát az ördög uszta létezését is sokan tagadják. de tagadhatják-e befolyását, uktatását, megannyi rombolását? Miért gyötörjük vele másokat, gyötrődünk miatta magunk is? Ki az, aki ezt akarná?

„Az ördög cselekszi a bűnt kezdettől fogva.” Tagadhatjuk létezét, de nem a munkáját. Jelenlétén megszégyenül fölényességünk naiv jóhiszeműségünk. A rossz visszautal eredetére. Bizonyít a sszakaró megléte mellett. Egyúttal segítő, szabadító után kiált!

„Azért jelent meg az Isten Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa.” bűn nemcsak az ördögről árulkodik, annak munkáját bizonyít- váltójáról, az ördög művéről és ártó munkája lerontására megjelent Isten Fiáról. Az életben, a jelenvaló világban se legyen másképpen. A Jézus szabadítását megtapasztalt, bocsánatát hittel fogadó hívőnek szent tiszte, küldetése, hogy őt szólja, képviselje, megjelenítse. Jézus ma egyházában, híveiben kíván jelen lenni, menteni, tisztítani, ördögön diadalmaskodni a mi világunkban is. Ki kész eszközévé lenni, ezt az igazán nagyszerű feladatot vállalni?

Ki az, aki akarja?

Csepregi Béla

ZUSSAL ÉLÜNK

KÖZÖSSÉG

Evangélikus Élet 56. évf. 32. sz. 1991. aug. 11. 4. p.

„Az én anyám és az én testvéreim azok, akik Isten igéjét hallgatják, és megtartják.” Lk 8,21

Igazi közösség ott van, ahol az emberek zussal élnek.

Minket, embereket Isten úgy alkotott, remtett meg, hogy belénk oltotta a közösség iránti vágyat. Valamint embernek nni csak közösségben lehet és a közösség , amely nagyban formálja az ember szélyisgét. A közösség iránti vágy már rmekkortól kifejeződik. Néhány hónaps gyermek sír, szülei vegyék ölükbe. járni és beszélni tudó gyermek első szai közé tartozik: baba. Pár évesen már rmészetes a barátok közössége. Kialalnak közösségek az iskolai évei alatt is. em szűnik meg annak megjelenési formáa munkahelyeken sem. Később kialakul y egészen sajátos közösség férfi és nő zött, amelynek a helye a házasság és a lád. Hány és hány közösség alakul napnkban ember és ember között nemre, rra és ideológiai nézetre vonatkozóan, nte fel sem lehet mérni.

Mégis ezekben az emberi közösségekben nyszor érhet csalódás. Kicsúfolja a kisermeket a legjobb barátja. Csalódnak talok egymás bizalmában. Felbomlanak épnek és jónak ígérkező házasságok. stvéri közösségek törnek szét a szülői gyon elosztásán.

Hányan és hányszor mondják: *„Nincn igazi közösség, ahol elmondhatnám ndjaimat és örömeimet, és ahol meg is enének.”*

Valóban nincs igazi közösség ezen a vigon?

Van! – de csak Jézussal együtt élve.

Jézus egy alkalommal példázatokban gyarázta az Isten országának a dolgait. g tanított, közben megérkeztek szülei. Jézus körül álló sokaság tudtára adta a Mesternek – szüleid és testvéreid kint vannak és téged várnak. Mai szóhasználattal élve: Most már lassan fejezd be, mert szeretteid rád várnak. Szinte azt sugallja a helyzet – menjél már igazi közösségedbe, családodba. Ugye, mennyire mai ez a felfogás.

Jézus ezek után mintha a közösség fogalmát fejteni ki, így szól: „Az én anyám és az én testvéreim azok, akik Isten igéjét hallgatják, és megtartják.” Az igazi közösség alapja – hallgatni és megtartani Isten beszédét. Hallani annyit jelent, mint megérteni: Isten szeret téged. Megtartani annyit jelent, mint élni a szeretetet embertársaink felé. Ahol kapják felülről és adják egymás felé a szeretetet, ott van igazi közösség.

Ahol Jézussal élnek az emberek, ott van közösség, szeretetközösség. A szeretet és a közösség elválaszthatatlanok egymástól.

Ezek után tegyük fel a kérdést: Milyen közösségre vágyunk mi mai emberek? Olyanra, ahol megértenek, ahol javunkat akarják, ahol nem irigykednek, nem tolják félre könyökkel a másikat, nem néznek le senkit sem, és ahol az igazságnak teret adnak.

Ahol Jézus jelen van, ott van szeretet, van megértés, van segítőkészség és van közösség, – mert a jézusi szeretet közösséget alkot. Akik Jézus szavát hallgatják és élik, azok között ez a mai hiánycikk, a közösség létre fog jönni. Erre a garancia a mi Urunk Jézusunk szava.

Ezek után már csak egy kérdés van hátra: Testvérem, te, aki ezeket a sorokat olvasod, kérdezd meg magadtól: Van-e közösséged a közösség Urával, Jézussal? A választ a pont elé neked kell írnod. …

Sándor Frigyes

MEGHALT PÉTER MÁRTA

A szegény Yorick nem sokáig várt rá, ám útját csillagporral hintette tele. Szegélyét üstökösökkel jelölte ki. Ezek – gyermeke, családja, munkája, s barátai, művészek, költők, írók – fénye kísérte a rövid úton. Jelleméből fakadóan konokul, keményen rótta a mérföldeket, porzott a csillagporral szórt ösvény lába nyomán. Alig hírlett, hogy szenved, gondjai, fájdalmai vannak, hogy birkózik az útját keresztező fenevaddal, a gyilkos kórral. Péter Márta hallgatag volt, fájdalmát nem tárta fel közöttünk. Látszólag töretlenül ívelt felfelé ez az út, az örök csillagok felé. A sanda irigység karrierként minősítette sikereit, holott ez egy rejtőzködő élet kivételes felkészültsége, alapos, részletekben elmélyült munka eredménye volt. Ám akik felismerték tehetségét, a szakma kiváló művelőjét ismerték fel benne, s őszintén hódoltak sikereinek. Múzeumi főigazgató-helyettesként hagyta itt az árnyékvilágot. Szinte gyermekfejjel jegyezte el magát a művészettörténelemmel, a középkori román, gót reneszánsz művészet volt rajongásának tárgya. Ez ragadta őt Itália szerelmesei közé. Toscana lankái, az Aro-parti város, Firenze látogatásainak gyakori színhelye. Az itáliai művészetről beszélni vele élményszámba ment, de a dallamos olasz nyelvben közülünk ő volt a jártas. Témáit – amelyek egy-egy grandiózus kiállításban nyertek publikációt – munkája határozta meg. Ezért gyönyörködhettünk a reneszánsz, barokk kiállításában. Nevéhez fűződik az 1983-as Luther-kiállítás, amellyel szeretett evangélikus egyházában szerzett elévülhetetlen érdemeket. Az evangélikus múzeum születésénél is ő bábáskodott. A megváltó halál terveit áthúzta, mi pedig szegényebbek lettünk egy sereg művészeti élménnyel. De az élő Isten, aki a szegény Yorick karjaiba emelte gyermekét, számon tartja minden tettét, s szava vigaszt jelent minden gyászoló számára: jól vagyon jó és hű szolgám, kevesen voltál hű, sokat bízok rád ezután, menj be a te Uradnak örömébe.

–rédey–

RÁDIÓSZOLGÁLATI EVA

A norvég missziók által támogatott zott magyar adások fenntartóinak, mük

1991. szeptember 6-án (pénteken) reggel 9 órától estig, majd 8-án (

EVANGÉLIZ

lesznek a Budapest-Kelenföldi Eva 10.). Az evangélizációs és missziói norvég lelkész és Thorsen Haktor n norvégul és magyar fordításban hal katársai és barátai magyar nyelven

Erre az alkalomra nem csupán érdeklődőt szeretettel meghív

Az Északi Evangélikus Egyházkerület Püspöki Hivatala garázst keres Bp. XII., I., II. kerület területén. Jelentkezés írásban vagy telefonon 1085 Bp. Üllői út 24. Tel.: 1343-737. Bérleti díj megegyezés szerint.

* * *

Az Északi Evangélikus Egyházkerület titkárnőt keres teljes munkaidőben (esetleg félállásban). A német nyelv ismerete ajánlatos. Jelentkezés levélben a Püspöki Hivatal címén, 1085 Budapest, Üllői út 24.

BANGLADES

A Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat felhívását követően a bangladesi természeti katasztrófa áldozatainak megsegítésére 1991. július 10–19. közötti időszakban a következő adományok érkeztek: Török Tibor Deszk 1000 forint, dr. Polcol Margit Nagykálló 6000 forint, Békési Ferenc Nyíregyháza 5000 forint, Bancsi Katalin 500 forint, Siófoki Evangélikus Gyülekezet 3000 forint.

Az eddigi adományok összege: 36 500 forint.

Az **Irsai lelkészi hivatal** új telefonszáma: (20) 70-600

KÜLFÖL

Újra egyetemi teológia

Több mint ötven év után újra lesz eg országban, a tartui egyetem tanácsának h képzés 1940-ben, Észtország szovjet m történetében először fordul elő, hogy kezdeményezik egy egyetemi teológiai ka az elmúlt hónapban németországi látog Teológiai Intézet igazgatója. (lwi – szp)

PÉTER MÁRTA

A kiállítás a Kosztolányi Dezső Alapítvány (Szeged)
támogatásával jött létre.

F. k.: Dr. Szerdahelyi Zoltán
Szeged, Felső Tisza-part 2.

Officina Nyomda 95-369

MEGHÍVÓ

Tisztelettel meghívjuk

PÉTER LÁSZLÓ képzőművész

FESTMÉNYEK és INSTALLÁCIÓ

című kiállításának megnyitójára

1995. március 6. (hétfő) 17 órára a Szegedi Ifjúsági Házba

A megnyitón közreműködik:

RÉVÉSZ RÓBERT — kaval
RUMI LÁSZLÓ — dob
SZOKOLAY BALÁZS — kaval, szopránszaxofon

A kiállítás március 19-ig tekinthető meg
az IH nyitva tartási idejében

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSOK:

1981. Újvidék, Moravica
1982. Temerin, Kanizsa, Moravica
1984. Belgrád
1985. Belgrád, Újvidék
1986. Újvidék
1987. Újvidék
1988. Topolya, Zenta
1989. Szabadka, Újvidék (1), Újvidék (2), Budapest, Zenta
1990. Zenta
1991. Kovin, Érd, Szendrővára, Zenta
1992. Budapest, Érd, Zenta
1993. Szeged, Zenta
1994. Budapest (1), Mohács, Budapest (2), Zenta

ÉLETRAJZ:

Péter László 1958-ban született Székelykevén, Jugoszláviában. A Belgrádi Iparművészeti Egyetem grafikai szakán végzett. A Vajdasági Képzőművészeti Szövetség tagja 1984-től. Jelenleg Magyarországon, Budapesten él.

PÉTER MÁRIA

94	Műtermemben	300. –
95	Feketeruhás lány	250. –
96	Fehérkeztyüs lány	150. –

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1931

3536. Gainsborough Thomas.
Sz. Sudbury-ban 1727 tav

Ch. Hotchkiss arczk

Mellig ~~látható~~, kis
daillonban van ábrázolva. F
ritott parókájának, melynek
szemöldöke szőke, szeme kék
vált. Öltözete: körülcsavar
és kézelős ing, magas mellé
kabát.

Vászon, méretei 76.3:
1-jén kelt 68392 sz. leirat
Elszámoltatott 1907 augusz
Kifüggesztetett 1907

Vét. 68392-907

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 APR 5

IFJÚSÁGI MAGAZIN

Budapest

Péter Mária

PÉTER MÁRIA RAJZAI

1021

40 IM

Nem tudom, miért dobol
a szívem néha még
oly megmásíthatatlanul,
ha hívtok.

Péter Mária

Rát Str 213. l.

Péter Mária: Akt.

Péter Mária

Pesti Napló képes mell.
1935 márc. 31.

REGGELTŐL — ESTIG

viselhető ruhákat rajzoltunk ezen a héten. A tervek már az őszi divat iránya szerint készültek. Főleg szövetféle anyagból ajánljuk, így télen is viselhetők lesznek.

Zsebhíradó

A Kossuth Népe
vasár
napi
mell

1945.
aug
19.

Péter Mária

K 165

KIÁLLÍTOTT MUNKÁK:
16 MONOTÍPIA AZ ELMÚLT ÉVEK CIKLUSAIBÓL.

A KATALÓGUSBAN LEVŐ RAJZOK VÁZLATOK MONOTÍPIÁKHOZ.

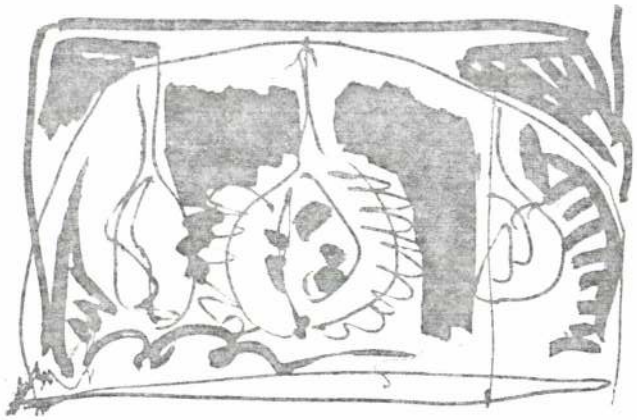

KIÁLLÍTÁSMEGNYITÓ:
1992. MÁJUS 8. PÉNTEK 17 ÓRA.

DÁVID LAJOS - BEVEZETŐ
FÁBIÁN ÉVA - ÉNEK
BERECZ ANDRÁS - ÉNEK
BORSI FERENC - CITERA
RÉVÉSZ RÓBERT - CITERA

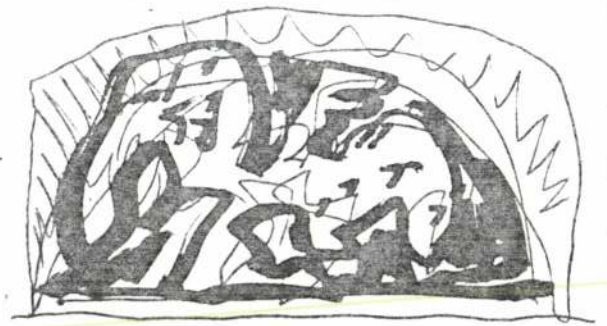

„AKI ELHAGYJA HAZÁJÁT,
KÉTSZER HAL MEG."
/ISMERETLEN SZERZŐ/

RÖVID ÖNÉLETRAJZ:

PÉTER LÁSZLÓ, SZÜLETTEM 1958-BAN SZÉKELYKEVÉN /A TÉRKÉPEN SKOREDNOVAC/, JUGOSZLÁVIÁBAN. AZ IPARMŰVÉSZETI FŐISKOLA GRAFIKAI SZAKOSZTÁLYÁN FEJEZTEM BE TANULMÁNYAIMAT 1983-BAN, BELGRÁDBAN.
A VAJDASÁGI KÉPZŐMŰVÉSZETI SZÖVETSÉG TAGJA VOLTAM 1984-TŐL.
VOLTAM SZABADÍSZÓ, TANÁR, KÖNYVEK ILLUSZTRÁLÁSÁVAL IS FOGLALKOZOM.
JELENLEG MAGYARORSZÁGON, BUDAPESTEN TARTÓZKODOM.

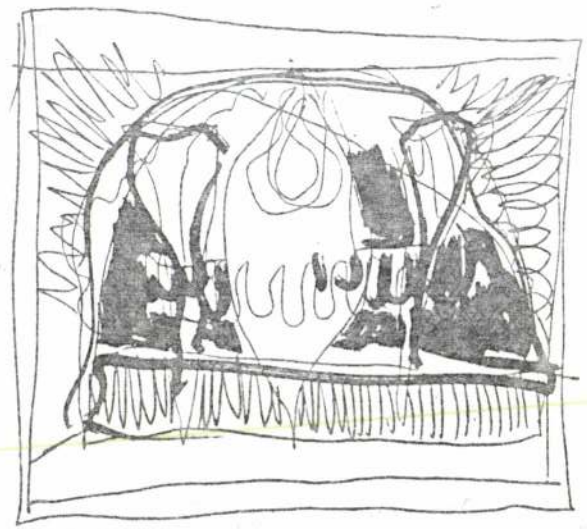

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSOK:

1981. VÚJVIDÉK /FORVM KLVB/;
MORAVICA /MŰV. OTTHON.
1982. TEMERIN /PAP PÁL NÉPEGYETEM/.
KANIZSA /AMATŐR SZÍNHÁZ/;
MORAVICA /MŰV. OTTHON/.
1984. BELGRÁD /NVBS GALÉRIA/.
1985. BELGRÁD /GRAFIKAI KOLLEKTÍVA GALÉRIA/;
VÚJVIDÉK /FORVM KLVB/.
1986. VÚJVIDÉK /VLVV GALÉRIA/.
1987. VÚJVIDÉK /NÉPSZÍNHÁZ/.
1988. TOPOLYA /VÁROSI KÖNYVTÁR/;
ZENTA /No.1 GALÉRIA/.
1989. SZABADKA /NÉPSZÍNHÁZ - BÁLINT ISTVÁNNAL ÉS FUJKIN ISTVÁNNAL/; VÚJVIDÉK /FORVM KLVB - MARVŠIĆ BRANKÓVAL/;
BUDAPEST /TÖRTÉNETI MÚZEUM KISGALÉRIÁJA/;
ZENTA /MÚZEUMI GALÉRIA - HAGYMÁS ISTVÁNNAL ÉS RÉVÉSZ RÓBERTTEL/;
1990. ZENTA /MÚZEUMI GALÉRIA - H. ISTVÁNNAL ÉS R. RÓBERTTEL/.
1991. KOVIN /MŰV. KÖZPONT GAL./;
ÉRD /MŰV HÁZ/;
SZENDRŐVÁRA - SMEDEREVO /MŰV. KÖZPONT GALÉRIA/;
ZENTA /MÚZEUMI GALÉRIA - HAGYMÁS ISTVÁNNAL, MEZEI ERZSÉBETTEL ÉS RÉVÉSZ RÓBERTTEL/.

„AZ ALKOTÁS AZ IMÁDSÁG EGY FORMÁJA."

PÉTER László

PÉTER LÁSZLÓ
MONOTÍPIÁK

1992 MÁJUS 8. - MÁJUS 20.

Litea KÖNYVESBOLT,
FORTUNA UDVAR.

HESS ANDRÁS TÉR 4.
BUDAPEST, I. KER.

A SZÉKELY KÖR SZERVEZÉSÉBEN

Péter Mária

festő

koll. kiáll. Ernst.

Csod

Ujság. 1928. szept. 8.

(e. a.: Az évad első kiállításai.)

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

KIÁLLÍTOTT MUNKÁK:
16 MONOTÍPIA AZ ELMÚLT ÉVEK CIKLUSAIBÓL.

A KATALÓGUSBAN LÉVŐ RAJZOK VÁZLATOK MONOTÍPIÁKHOZ.

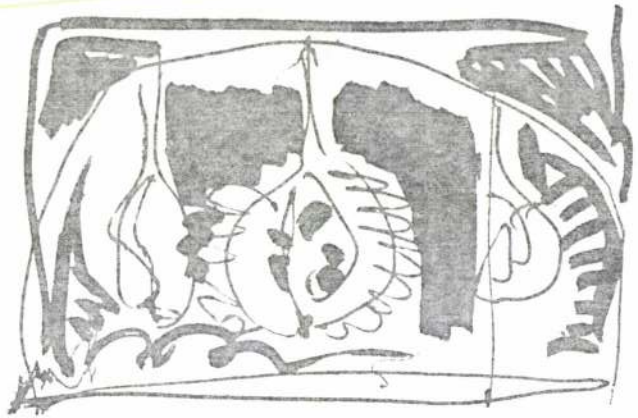

KIÁLLÍTÁSMEGNYITÓ:
1992. MÁJUS 8. PÉNTEK 17 ÓRA.

DÁVID LAJOS - BEVEZETŐ
FÁBIÁN ÉVA - ÉNEK
BERECZ ANDRÁS - ÉNEK
BORSI FERENC - CITERA
RÉVÉSZ RÓBERT - CITERA

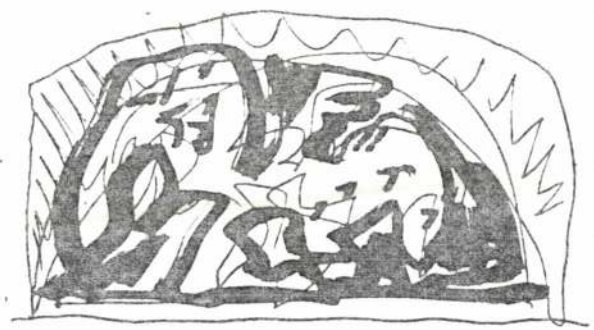

„AKI ELHAGYJA HAZÁJÁT,
KÉTSZER HAL MEG."
/ISMERETLEN SZERZŐ/

RÖVID ÖNÉLETRAJZ:

PÉTER LÁSZLÓ, SZÜLETTEM 1958-BAN SZÉKELYKEVÉN /A TÉRKÉPEN SKOREMOVAC/, JUGOSZLÁVIÁBAN. AZ IPARMŰVÉSZETI FŐISKOLA GRAFIKAI SZAKOSZTÁLYÁN FEJEZTEM BE TANULMÁNYAIMAT 1983-BAN, BELGRÁDBAN.
A VAJDASÁGI KÉPZŐMŰVÉSZETI SZÖVETSÉG TAGJA VOLTAM 1984-TŐL. VOLTAM SZABADÚSZÓ, TANÁR, KÖNYVEK ILLUSZTRÁLÁSÁVAL IS FOGLALKOZOM.
JELENLEG MAGYARORSZÁGON, BUDAPESTEN TARTÓZKODOM.

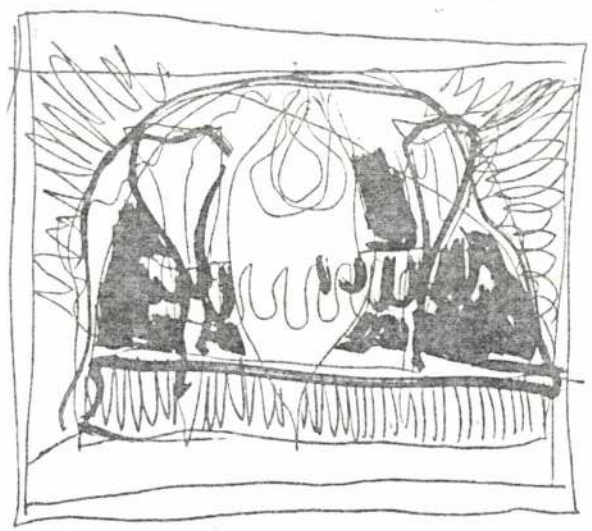

PÉTER László graf.

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSOK:

1981. VJVIDÉK /FORVM KLVB/;
MORAVICA /MŰV. OTTHON.
1982. TEMERIN /PAP PÁL NÉPEGYETEM/.
KANIZSA /AMATŐR SZÍNHÁZ/;
MORAVICA /MŰV. OTTHON/.
1984. BELGRÁD /NVES GALÉRIA/.
1985. BELGRÁD /GRAFIKAI KOLLEKTÍVA GALÉRIA/;
VJVIDÉK /FORVM KLVB/.
1986. VJVIDÉK /VLVV GALÉRIA/.
1987. VJVIDÉK /NÉPSZÍNHÁZ/.
1988. TOPOLYA /VÁROSI KÖNYVTÁR/;
ZENTA /No.1 GALÉRIA/.
1989. SZABADKA /NÉPSZÍNHÁZ - BÁLINT ISTVÁNNAL ÉS FVJKIN ISTVÁNNAL/; VJVIDÉK /FORVM KLVB - MARVŠIĆ BRANKÓVAL/;
BVDAPEST /TÖRTÉNETI MÚZEVM KISGALÉRIÁJA/;
ZENTA /MÚZEVMI GALÉRIA-HAGYMÁS ISTVÁNNAL ÉS RÉVÉSZ RÓBERTTEL/;
1990. ZENTA /MÚZEVMI GALÉRIA - H. ISTVÁNNAL ÉS R. RÓBERTTEL/.
1991. KOVIN /MŰV. KÖZPONT GAL./;
ÉRD /MŰV HÁZ/;
SZENDRŐVÁRA - SMEDEREVO /MŰV. KÖZPONT GALÉRIA/;
ZENTA /MÚZEVMI GALÉRIA - HAGYMÁS ISTVÁNNAL, MEZEI ERZSÉBETTEL ÉS RÉVÉSZ RÓBERTTEL/.

„AZ ALKOTÁS AZ IMÁDSÁG EGY FORMÁJA."

PÉTER LÁSZLÓ
MONOTÍPIÁK

1992 MÁJVS 8. - MÁJVS 20.

Litea KÖNYVESBOLT,
FORTVNA VDVAR.

HESS ANDRÁS TÉR 4.
BVDAPEST, I. KER.

A SZÉKELY KÓR SZERVEZÉSÉBEN

Péter András művészettörténész

Péter András (Bp., 1903. ?? — Bp., 1944. jan. ?): művészettörténész. 1935-ben egy.-i tanársegéd, később egy.-i magántanár lett. A Franklin Társulat ig.-ja, a Tükör c. folyóirat képzőművészeti kritikusa volt. Tanulmányai főleg a m. és az olasz művészet történetével foglalkoznak. 1944-ben a nyilasok elhurcolták. — M. Magyar vonatkozásu XVII. századi freskók a Vatikánban (A Magy. Régészeti Társ. Évk. 1923—26); A magyar művészet története (Bp., 1930); Pietro és Ambrogio Lorenzetti egy elpusztult freskóciklusa (Szépmüv. Muz. Évk. 1929—30); Neue Kunst in Ungarn (Österreichische Kunst, 1932); A ferrarai renaissance-festészet (Magy. Müv. 1933); A Trés Riches Heures tájképei (Gerevich Emlékkv. Bp., 1942). — Irod. Bus Ilona: P.A. (Szivárvány, 1947. 22. sz.).

KSné

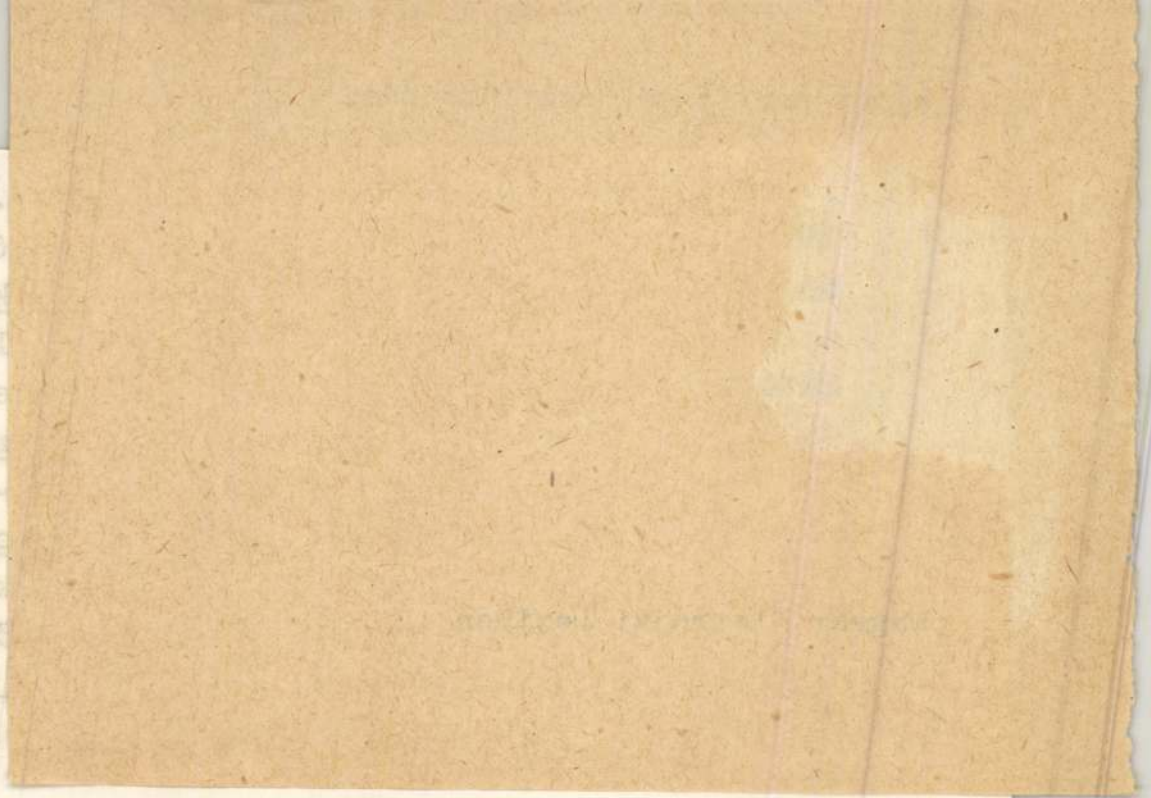

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 ÁPR 23

EGYETEMI ÉLET

Péter László
1021

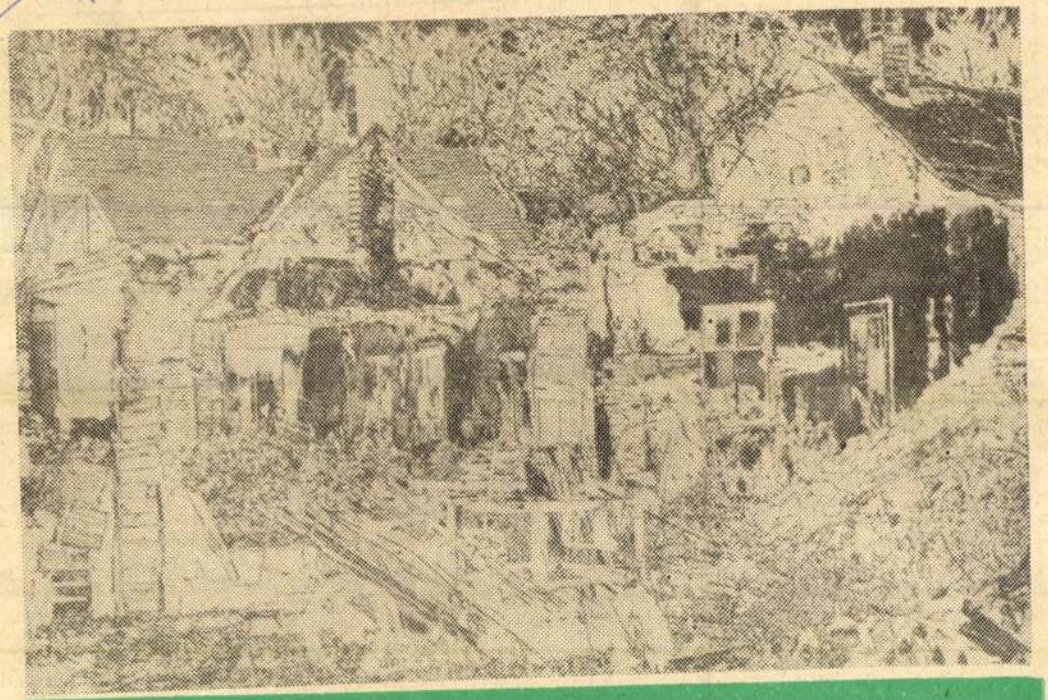

Evolúció — Péter László fotográfikája

LAKÓHAZÁM, M

A magunk erejével gazdálkodni, sportszerűen élni nagyon nehéz. Különösen ha az ember oda sem figyel erre, egészen az első komoly rendellenességig. Amikor a hívatlan fulladásos délutánok és a hajnalonként törvényszerűvé váló fejgörcsök gáncsoskodása sikerrel jár — milyen megváltó a mentősök kedvessége, humora! —, már nincs más választás: ha élni akarsz, örökké vigyáznod kell magadra, ha nem, becstelen vagy, végzetlen dolgaid, társad, családod szeretete elől, jussolt ellenségeid megnyilatkozása előtt patkolsz el. Élni pedig — terjedelmes, csupa latin zárójelentés, szokatlanul komoly baráti jó tanácsokat rezni a Mengyelejev-táblát, a naponta háromszor folytonosságához primőr pirulát, drazsét, és mérni kell, kérem, mérni kell még a lépéseket is. Ez a legfájóbb. Kezdetben tiltakozom, de a fulladás majd megöl, inkább megállok most már. Hogy a járó-kelő, engem mindig megelőző embereket ne zavarjam, egy-egy pihenőnél kíváncsian bámulok, vagy egy virágzó almafára, vagy a vadgalambokra, vagy nézem a ráncokat a tenyeremben. Így töltve a heteket, lassan megszerzek magamnak egy falá sincs alagutat, amelyben közlekedem. Ebben a kényszerűségből megismert sétaútban nézegetem a messzeséget, s a

Mivel lassan megszokottá válik, hogy magamat boldognak kell tudjam — erre a tenyek carrarai volta ellenére szomorú szemű barátaim figyelmeztetnek, mióta élek —, nem is csodálkoztam, hogy fentebb elsírt nyomorúságom látva, ismét irigység támadt némelyikben, mondván, hogy a nagy keleti gondolkodók sorsához húz az enyém, mert ha kényszerből is, de megszereztem a szemlélődés gyönyörűségét. Igazán csak azért nem háborgok, mert kímélnem kell az idegeimet is. A szemlélődésben — az életkorom miatt is, meg a történelem miatt is — nekem semmi gyönyörűségem nincsen. Olybá tűnhet

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 MÁJ

Könyvvilág

Péter Katalin

1021

Péter Katalin: A magyar romlásnak századában c. könyvéből. Magyar História. (Gondolat)

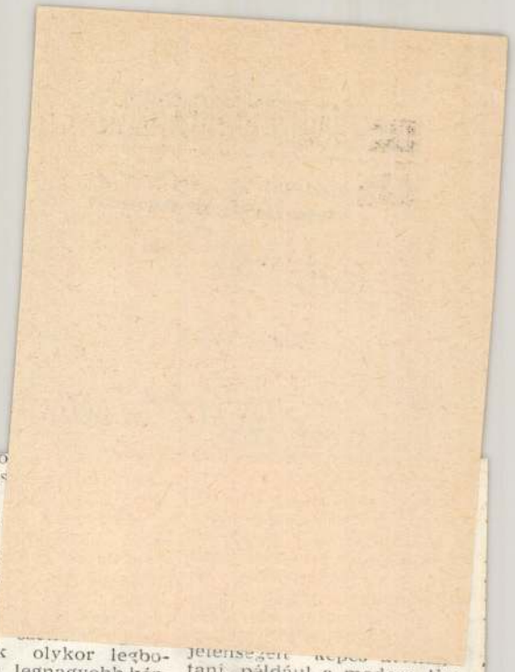

a közelítő
gyományos
fajokban.
mi esszét
novella
emelni, s
sorban, ho
hanem m
az élet mű
az ember
tenciájának olykor legbonyolultabb, legnagyobb kérdéseire szinte egy nagy vers erejével és bizonyságával válaszolva — ennek a tanulmányírásban is megvalósítható szépírói ambíciónak Kölcsey, Arany, Ady, Babits, Kosztolányi, Szabó Lőrinc, Németh László hagyományait folytató, és jelentőségben is az övékéhez mérhető termést ad az olvasók kezébe Illyés Gyulának az idei könyvhétre megjelent tanulmánygyűjteménye, az *Iránytűvel*.

A terjedelemre is hatalmas két kötet, a költő félévszázados és folyamatos esszéírói működésének foglalata (hogy filológiailag is jellemezzem) az *Ingyen lakomára* épül, de korántsem azonos tizenegy esztendővel ezelőtt megjelent elődjével. Annak több mint kétszerese. Nemcsak az 1964 óta született tanumányokkal bővült, vagy a magyar, a világirodalom nagy kérdéseit és Illyés szellemi önéletrajzát, fejlődéstörténetét élőszóval boncolgató interjúkkal, de — 1925-től kezdődően — mindazzal, ami az *Ingyen lakomából* kiszo-

jelenségeit képes
tani, például a modern líra hősies kalandjairól írván, a népköltészetről vagy a népi ihletésű költészetről szólva meg tudja mutatni azt is, hogy az irodalomban semmi sem olyan egyszerű, mint amilyennek az első pillanatban látszik. — A gyűjtemény majd kétszáz tanulmányát végigolvasva lehet igazán megtapasztalni, hogy ezekben az esszékben ihletnek, izgalomnak és szenvedélynek ugyanakkora energiája lobog, mint a *Puszták népében*, a *Kora tavaszban* vagy a *Kegyenc*ben vagy a *Rend a romokban*, a *Dőlt vitorla*, a *Minden lehet* verseiben. (Vagy a magyarság sorskérdéseivel foglalkozó tanulmányainak gyűjteményében, amely az *Iránytűvel* után következik majd az Életműsorozatban.) Lehet-e, érdemes-e a vers rangjára emelt tanulmányokat írni az irodalomról? Hadd válaszoljak erre, ennek a több mint másfélezer oldalas könyvnek az utolsó két szavával, amely véletlenül úgy hangzik, hogy: — „Igen, igen." *Neki* igen!

Domokos Mátyás

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 ÁPR 2 3

EGYETEMI ÉLET
Debrecen

Péter László

Tragédia 1021

Péter László fotógrafikája

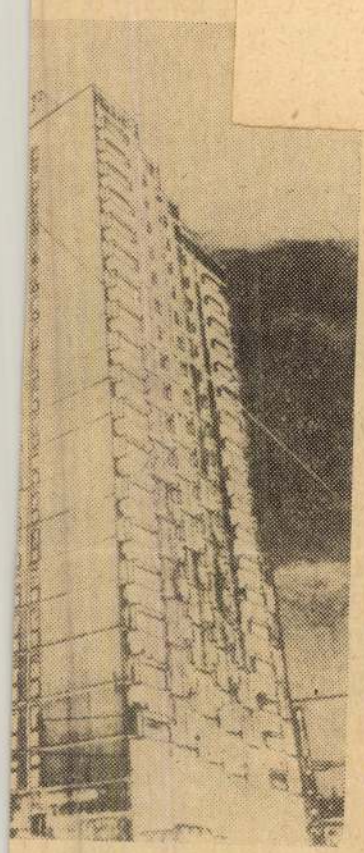

fotógrafikája)

CSÚCSOKON

A szerző szenvedélyes és világhírű alpinista, több „első megmászása" és még több életveszélyes kalandja van. Igaz, az életveszély adja meg a kalandok savát-borsát. Ki ne álmodott már olyasmit, hogy hegyre mászik, s egy rossz mozdulat miatt leesik a mélybe? Diemberger a legjobb barátját vesztette el egy ilyen megélt álomban. Ő maga mindig megúszta, s Európában az egyetlen élő hegymászó, aki két nyolcezres első megmászását mondhatja magáénak.

Könyve laikusnak is kitűnő szórakozást nyújt (ebben sokat segítenek lélegzetelállító fekete-fehér és színes fotói), s még jobbat nyújtana, ha a magyar alpinista szaknyelv kifejlődött volna. Így az olvasó annyit bukdácsol a németből fordított vagy le sem fordított tükörszavak között, mint az elbeszélések hősei a gleccsereken. No de ezt senkinek sem róhatjuk fel, legfeljebb annak, hogy nálunk a legmagasabb hegy is éppen hogy ezer méterre nyúlik, s annak a tetejére is fel lehet jutni autóbusszal.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ · BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1971 DEC 2
MUNKÁSŐR
Budapest
Péter József festő
1021

MUNKÁSFESTŐ

Egy borús este, vacsora közben toppantam be váratlanul *Péter József* munkásőr grafikushoz. Képek borították a falakat. A fő helyen édesanyja portréját láttam. Mint egy kis múzeumban, úgy éreztem magam lakásában.

1908-ban Kiskundorozsmán született. Szülei kubikosok és téglavetők voltak.

— Hogy alakult ki önnél a művészet?

— Nehéz volt akkoriban a gyerekek sora. Ezért én is dolgoztam. Pásztorkodtam. Itt kezdtem el először gyúrni az agyagot, s próbáltam formálni. És olyan jól sikerült, hogy időnként még ebből is bejött néhány krajcár, kevés pásztorfizetésem mellé. Egyszer *Móra Ferenccel* is találkoztam.

— Hogyan történt?

— Pásztorkodásom alatt gyakran figyeltem a fény játékait. Ekkor még nem tudatosan, de erős képzelő erővel magyaráztam magamnak a felhőformákat, az árnyékokat. Egy alkalommal éppen elmerülten tanulmányoztam a csodálatos felhőgomolyagot, amikor hátam mögött rám szólt egy hang: „— Te kölök! Mit nézel te fölfelé?" — „Attiláék vonulnak." — mondtam én, és csak ekkor néztem hátra. Férfit láttam, aki aztán mellém ült, s figyelmesen nézegette kis agyagból gyúrt figuráimat. — „Te kölök — mindig, még később is így szólított — Neked tehetséged van ehhez! Mondd csak a nevedet és a címedet!" — Ezek után még több alkalommal találkoztunk, nevét is csak később tudtam meg, hogy ő volt Móra Ferenc. Megpróbált iskolába bejuttatni, de a helyi plébános, akivel apámnak sok összeütközése volt, mindig megakadályozta. Ez a plébános képes volt utánajárni és leveleket írni mindenhová, hogy megakadályozza tanulásomat. Ezt is csak később, a felszabadulás után tudtam meg. Nem is sikerült Mórának egyik iskolába juttatási kísérlete sem, pedig ő aztán mindenben segített minket.

— Mikor volt első kiállítása, és mi történt azután?

— Ha jól emlékszem, ezerkilencszáznegyvenhatban Dorozsmán. Aztán ezerkilencszázötvenötben Pestre költöztünk, és az Óbudai Hajógyárban vállaltam munkát, és itt dolgoztam egészen nyugdíjazásomig. A harmadik kerületben rendezett kiállításoknak rendszeresen résztvevője vagyok.

— Mióta munkásőr?

— Alapító tag vagyok. Met-

szeteimben azóta megjelentek a munkásőr élet hatásai is.

— Mit szeretne még elérni, mik a tervei?

— Mit szeretnék elérni? Sajnos kevesen ismerik munkámat. Ezt pedig csakis több kiállítással lehetne elérni, amiket szeretnék vidéken is és Pesten is dehát tudja, hog Tervem pedig, ha és anyagi helyze gedi, szeretném ben életem nehe szait képekben és a nagyközönsé

N

megrendezni
y van ez...
egészségem
tem megen-
a közeljövő-
ezebb szaka-
megörökíteni
g elé tárni.
émeth Ernő

I. évfolyam. 1. szám. VILÁG PRO

ÖS UJ

KOMMUNISTA LAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
udapest, V., Ügynök-utcza 17. szám. IV. emelet.

Ára 10 fillér.

RCOT!

a nemzetileg szét-
t és nemzetekként
benálló burzsoáziára,
ki vezesse a prole-
ust ebben a harc-
A régi szociáldemo-
pártok szerte a vi-
n társaiva szegődtek
zsoáziának rablóhad-
ban Scheidemann és

világa, az ő világa, hiszen a Népszava s a magyarszocialdemokrata párt szerint már győzött a forradalom. A Népszava s a szociáldemokrata párt Battyányival kibékült, Jászival a polgárságot, Szendével a finánc kapitalizmust a keblére ölelte, — tehát nincs célja a további harcnak, a munkás
[illegible] meg s bizza
[illegible] nemzetgyülésre,
[illegible] rozza a

MIÉRT VAGYUNK KOMMUNISTÁK?

A véres világháboru kitörése óta a régi szociáldemokrata pártokról az álarc teljesen lehullott. Az álarc alól nem „a forradalmi nemzetközi szociáldemokrácia" (szép szavak!), hanem imperialista kormányok lakájainak ábrázata tünt elő. Ahelyett, hogy forradalmi harcot folytattak volna a háboru és a kapitalisztikus állammal szemben, tiszta pszályhordozói lettek ezek a pártok a rablóállamóknak s ezzel egyszerre legnagyobb akadályokká — magának a forradalomnak az utján. Az Internationale, a munkásság nemzetközi szövetsége az aljas árulás folytán összedőlt és a régi szociáldemokraciának csak a legjobb elemei, — akik később Zimmerwaldban gyültek össze (különösen a baloldali zimmerwaldisták) — vettek föl a harcot a kapitalizmustól szemben. Kiragadták a zászlót a Scheidemannok, a Leghienek, Plechanovok, Hendersonok és Renaudelek szennyes kezéből és bátran utat törtek a forradalomhoz.

Miként volt mindez lehetséges? Miként maradtak a tőke bérrabszolgái engedelmesek áruló vezéreikkel szemben? Miként hagyták magukat évekenát szertevágatni, lemészároltatni?

Ez az utolsó évtizedek impe-

SZÜTS BERNÁT:

1918. december 7.

Az ember éltető vért ontott a forradalomért.
Így lett vörös a haladás zászlaja.
Így lett vörös a szó,
az értelem nemes virága.
A nép nagy testében fogant a magja.
Vágyak folyói hordtak táplálékot, jó reményt hozzá,
hogy szárba szökjön.
Hogy virítson!
A szó, a megvalósult ember.
De hányszor égették tiszta-szép szirmait
tüzes-dózsás-vaskoronával...
És mégis: tűzből is, sírból is újra kivirágzott.
Lett rege.
Lett kiáltás.
Lett százezrek leírt, olvasott kenyerévé.
A szó szabadsága,
a sajtó szabadsága

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 138-296, 188-307

Péter József

HAJÓÉPÍTŐ

1962 OKT 5

MEGVÁSÁROLTA A BELÜGYMINISZTÉRIUM Péter József csúcsór üzemi képzőművészünk egyik linometszetét. A metszetet a fegyveres erők képzőművész tárlatán állították ki.

Kedves Barátaink,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Péter József

NÉPHADSEREG

1962 SZEP 22

1021

Kiállítás a Munkásőrség Országos Parancsnokságán

Lassan már hagyományossá válik, hogy a Fegyveres Erők Napján a fegyveres testületek legügyesebb tagjai közös kiállításon mutatják be alkotásaikat.

E közös kiállítás megnyitása előtt a Munkásőrség Országos Parancsnokságán a napokban mutatták be azokat a szebbnél szebb fametszeteket, fafaragásokat, festményeket, fényképezőgépeket és különböző gépmodelleket, melyeket a munkásőrség ügyeskezű tagjai készítettek.

A „HONVÉDEK A HAJÓGYÁRBAN" CÍMŰ FAMETSZETET PÉTER JÓZSEF MUNKÁSŐR, A III. KERÜLETI ZÁSZLÓALJ TAGJA KÉSZÍTETTE

Péter József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1960 JUN 3.

117

MUNKÁSOK A FESTŐVÁSZON ELŐTT

Érdekes kiállításon, érdekes művészek mutatkoztak be a 125 éves évfordulóját ünneplő Óbudai Hajógyárban. Munka után huszonöten az egy esztendeje alakult képzőművészeti körbe sietnek, hogy képbe, szoborba öntsék emlékeiket, benyomásaikat.

ELSÖ KÉP:

Vándorol a család... Péter József még jól emlékszik kubikos édesapjára, saját gyermekkorára, amiről most színekben, formákban vall a vásznon.

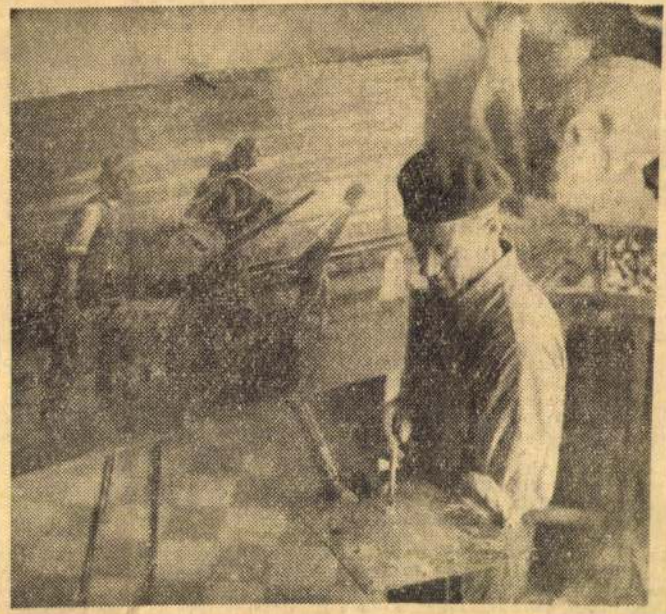

özi kiállításon ért el helyezést
nna és Rácz Erzsébet az öt
yertes. (MTI-foto, Friedmann-felv.)

igényesen, a műhöz
fordította.

apját (szovet) CSILLAG (Csillaghegy (5-ig h6, 8, vas. f4-kor is, TERV (Pestújhely) 6-tól h6, 8. — **Egy dal száll a világ körül** (nyugatnémet) CSILLAGHEGYI LENÁRUGYÁR 5—6-án f6, h8, vas. n4-kor is. — **Az elcserélt fénykép** (szovjet) FÓRUM (Pestlőrinc) 6-tól f6, h8, BUDAFOK (Budafok) 5-ig h6, 8, vas. f4-kor is. — **Emberek és farkasok** (szélesvásznú francia—olasz) OTTHON (Soroksár) f6, h8, vas. n4-kor is. — **Égrenyíló ablak** (magyar) CSOKONAI (Népszínház u. 13) f4, h6, 8. HAZÁM (Váci út 150) f4, h6, 8. KÖLCSEY (Kispest) f4, h6, 8. MIKSZÁTH (Sashalom) (széles változatban) 4, n7, f9, szerda szünnap. MEDOSZ MÓRICZ ZS. MŰVHÁZ (VI., Jókai u. 2—4) VI. 3, 4, 5, n6, f8. — **Fantasztikus utazás** (szovjet) RÁTKAY (Kerepesi út 146) 5-ig h6, 8, vas. f4-kor is. — **Hajsza** (szovjet) BUDAFOK (Budafok) 6-tól h6, 8, szerda szünnap. — **Halál a nyeregben** (csehszlovák) UJLAKI (Bécsi út 69) 6-tól f4, h6, 8. — **III. Richárd** (angol) JÓZSEF ATTILA (Kulich Gy. tér 7) 6-tól n4, 6, f9. — **Három csillag** (magyar) TISZA (Rákóczi út 68) f4, h6, 8. BALASSI (Pestimre) 5-ig f6, h8, vas. n4-kor is. — **Hegyenvölgyön** (Cimborák II.) (magyar) HALADÁS (Bartók Béla út 130)

GET (XVIII., Béke tér 1)
h8, vas. n4-kor is, csüt.
— **Két fiú egy kislány** (szovjet) EVA (Erzsébet kir.-né út 36) 6-tól f4, h6, 8. DÉLIBÁB (Budatétény) 4—5-én 5, 7, vas. 3-kor is. — **Kisfiú és a varázsló** (szovjet) CSILLAGHEGYI LENÁRUGYAR 2-án f6, h8. — **Kocsubej** (szovjet) BEM (Mártírok útja 5) 4, n7, f9. BÁNYÁSZ A-terem (József krt. 63) f4, h6, 8. — **A köpeny** (szovjet) JOKAI (Rákoshegy) 5-ig h6, 8, vas. f4-kor is. — **Liliomfi** (magyar) BÁNYÁSZ A-terem (József krt. 63) 9, 11, n2. — **Mágnás Miska** (magyar) REGE (Széchenyi-hegy) 6-tól h6, 8. — **A megfelelő ember** (magyar) BÁNYÁSZ B-terem (József krt. 63) n4, f6, h8, SZIGET (Csepel) 5-ig f6, h8, vas. n4-kor is. SZÁLLITÓK POSCHER J. KLUB (XIII., Poscher J. u. 6) VI. 7, 8, 6, n9. — **Mennyei pokol** (egyiptomi) ÁRPÁD (Soroksár) f6, h8, vas. n4-kor is. — **Merénylet** (magyar) KULTURA (Pesthidegkút) 5-ig h6, 8, vas. f4-kor is. csüt. szünnap. — **Menekülés az árnyéktól*** (csehszlovák) BUDAI KERTMOZI (Bem rakpart 18) 6-tól 8. — **Májusi emlékek** (szovjet—cseh) SZÁLLITÓK POSCHER JÁNOS KLUB (XIII., POSCHER J. u. 6) VI. 2. 5, f8. — **Meztelen igazság** (angol) RÁTKAY

FILMSZÍNHÁZ (Delej u. 51) VI. 7—8 h7. — **Sabella nagymama** (olasz) ERKEL KERTMOZI (Kosciusko Tádé u. 3) 5-ig 8. — **A sas tengeralattjáró** (lengyel) NAP (Népszínház u. 31) 6-tól f4, h6, 8. TÜNDÉR (Ujpest) 6-tól h6, 8, széles változatban. — **Számíthatsz rám** (szovjet) ZRINYI (Lenin krt. 26) f4, h6, 8. SZIGETHY (Albertfalva) 6-tól f4, h6, 8. TAVASZ (Rákospalota) 5-ig h6, 8, vas. f4-kor is. — **105 százalékos alibi** (csehszlovák) AKADÉMIA (Üllői út 101) f4, h6, 8. UJVILÁG (Rákoskeresztúr) 6-tól h6, 8. GANZ—MÁVAG FILMSZÍNHÁZ (Delej u. 51) VI. 3, 5, h7. — **Szegény gazdagok** (magyar) SZOT KULTUROTTHON (Fehérvári u.

**„Most azért megmarad a hit,
A remény, a szeretet, e három:
Ezek közül pedig legnagyobb
a szeretet."**

(I. Kor. 13,13)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

Péter Lajosné

szül. BESSENYEI MARGIT

életének 82. évében elhunyt.

Temetése 1992. március 10-én 15 órakor lesz
a kelenföldi evangélikus templomban
(Bp. 1114 Bocskai út 10.)

Gyászolják:
**leánya Éva,
unokái Luca, Andreas és Márti
rokonai barátai.**

Táviratcím: Kormos Luca, 1115 Budapest,
Petzvál József u. 8. I. em. 2.

PÉTER Márta művészettörténész

Péter Lajosné az anyja volt

†

Megrendülten tudatjuk, hogy

Kormos Istvánné

PÉTER MÁRTA
az Iparművészeti Múzeum főigazgatóhelyettese,
Móra Ferenc Emlékéremmel kitüntetett
művészettörténész

1991. július 2-án, életének ötvenegyedik évében
súlyos betegségben elhunyt.

Búcsúztatása 1991. július 19-én, pénteken 14 órakor lesz
a **Farkasréti temető** ravatalozójában.

EMLÉKÉT TISZTELETTEL MEGŐRIZZÜK.

Iparművészeti Múzeum

PÉTER Máté

„Most azért megmarad a hit,
a remény, a szeretet, e három;
ezek közül pedig a legnagyobb
a szeretet."
I. Kor. 13,13.

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy

Kormos Istvánné

született PÉTER MÁRTA
az Iparművészeti Múzeum főigazgatóhelyettese,
Móra Ferenc Emlékéremmel kitüntetett művészettörténész

1991. július 2-án, életének 51. évében elhunyt.

Búcsúztatása 1991. július 19-én, pénteken 14 órakor lesz a **Farkasréti temető** ravatalozójában, ahonnan férje mellé helyezzük örök nyugalomra.

Gyászolják:

leánya, édesanyja, testvére, rokonai, barátai, valamint valamennyi munkatársa az Iparművészeti Múzeumból.

Lakcím: Péter Lajosné és Kormos Luca, 1115 Budapest, Petzvál József u. 8. I.

fnyv 13

PÉTER Márta

Péter József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJÓÉPITŐ

1962 JUL 21
1021

Hajógyári festők – hajógyári képek

Péter József: Önarckép

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

„Hajóépítő"

A MEDVE ÉS A BŐRE

Ugy tűnik, hogy a kétezres vízrebocsátása alkalmából kiss sokat és kicsit korán ittunk a medve bőrére. A világért se akarom azt állítani, hogy egy ilyen hajó vízrebocsátása ne lehet alkalom ünnepségre. Azt azonban, hogy egy hatalma vendégsereget ez alkalommal pezsgővel traktáljunk —, kics túlzásnak tartom. Miután a kétezressel kapcsolatos eddigi mai nehézségek is közismertek s a munka java még előttün van, nem ártott volna a pezsgőt a hajó átadásának idejé tartalékolni. Ráadásul gavallériánkkal — hiszem — kíno kellemetlen helyzetbe hoztunk igen sok párt- és gazdasági ve zetőt. Talán azokat is, akik résztvettek a Magyar Hajó- é Darugyár összes vezetőinek hétfőn tartott nagy értekezletén Itt ugyanis egyetlen napirendi pont volt: a takarékosság mozgalom!

— bejczy —

UJABB VÁLLALÁST TETT A RÉGI GÉPMŰHELY a 2000 lóerős tolóhajó vízrebocsátása alkalmából. A vállalásban egyebek között szerepel a társműhelyekkel — kovácsműhely, öntöde, hajókovács és új gépműhely — közötti szorosabb együttműködés kialakítása, és a kölcsönös segítségnyújtás, valamint a minőség és a határidők feltétlen betartása.

★

NAGY LAJOS ELVTÁRS, A III. GYÁRRÉSZLEG UJ VEZETŐJE. A gyáregység vezetősége elfogadta Magyarási

A HAJÓÉPÍTŐ-MŰHELY MEO-CSOPORTJA AZ ELSŐ a meo-versenyében. Lapunk anyagának leírásáig — kedd délig —, még nem készült el a kongresszusi munkaversen múlt negyedévi kiértékelése. Ezért csupán most, csak a meo eredményeiről jelenthetünk. A hajóépítő-műhely után a második a régi gépműhely és harmadik a csőszerelő-bádogos műhely meo-csoportja.

★

HÁZASSÁG

HAJÓ B
1966 JÚN 4

Péter József

/1021

A gyár „énekese"

Amit eddig rajzolt — az jó. Az arc kontúrjai határozottak. Ügyesen vázolta a karakterét. De az arc többi részletét már ne vonalakkal ábrázolja. Figyeljen a színekre. Figyelje meg, hogy változnak az arcon a világos és sötét színek. Szinte foltos lesz az arc. Ezeket adja vissza, így próbálja meg — mondja Luzsicza Lajos festőművész az Óbudai Képzőművész Kör foglalkozásán egyik fiatal, tehetséges rajzolónak. Majd átadja a ceruzát és egy ideig még mellette marad, figyelve, hogyan születik a portré, hogyan sikerül megvalósítani az elhangzottakat.

Az egykori raktárból átalakított műterem hetenként két alkalommal — kedden és csütörtökön 3—6-ig — rendszeresen találkozóhelye a képzőművészettel alkotóan foglalkozóknak. Mintegy tizen-tizenöten járnak hétről-hétre fiatalok és idősebbek, fizikai dolgozók, műszakiak és tisztviselők. A paletta, a színek, a szobrászkodás megszállottjai adnak itt egymásnak randevút, s Luzsicza Lajos művészi irányítása mellett áldoznak kedvelt szenvedélyüknek.

A tágas helyiség igazi műterem benyomását kelti. Nagy „művészi" összevisszaságban rajzpadok, állványok, rajtuk félbenmaradt rajzok és festmények. Az egyik sarokban félig kész, vagy soha el nem készülő szobrok. A másik oldalon lécek, egy műhelypad, fűrészek. Éppen készülőben egy kép kerete.

A kör évi — immár hagyományos — tárlatának megrendezésére készül, amire előreláthatólag június közepén kerül majd sor. Ám ez a kiállítás most mégis eltér a hagyományostól, más lesz, mint az eddigiek. Nagy jelentőségű állomása ez a fennállásának hetedik évében levő kör életének.

A képzőművészeti kör ezzel a kiállítással egyik alapító tagját éretté nyilvánítja a kifejezés és ábrázolás művészi eszközeinek alkalmazásában. Hivatásos képzőművésszé avatja, és a Képzőművészeti Alap tagjai sorába javasolja Péter Józsefet!

A kiállítás gerincét az ő

Péter József: Önarckép

művei alkotják majd. Fejlődésében és érett alkotásaiban láthatjuk, amint hagyományos festményeivel és bátor, útkereső grafikáival demonstrálja, hogy Péter József tehetsége avatott kéz irányításával, helyes irányban, eredményesen fejlődött.

Péter József hosszú és küzdelmes utat tett meg. Sokat szenvedett a kiskundorozsmai születésű, egykori aratómunkás és kubikos, amíg eljutott idáig.

— Kegyetlen és gyalázatos életet éltem, én és a hozzám hasonló nehéz sorban élők. Annyit láttam, szenvedtem, hogy egy élet kevés lenne elmondani. Sokszor úgy gyötörnek régi emlékek, képek, hogy ha nincs időm leülni felrajzolni, megfesteni őket, hát fogok egy ceruzát és leírom, mert ki kell mondanom, ki kell adni magamból. Nem szórakozás, nem szenvedély már nálam a festegetés, hanem kínzó, gyötrő kényszer. Sajnos, egyre gyakrabban érzem úgy, hogy nincs időm. Meg aztán fáradt is vagyok, és félek, hogy nem lesz alkalmam elmondani ezeket. Emiatt nagyon ideges vagyok.

— Az utóbbi időben nem csináltam semmit, nem bírom megszokni az új munkarendemet. Amíg huszonnégy órát tam, jobb volt, most, hogy váltó műszakban vagyok, nyolcórás műszakban, nem tudok semmihez kezdeni. Mire elmélyülnék, jönni kell dolgozni. Ha meg késő estig fennmaradok, nem tudom kipihenni magam, fáradt, ideges vagyok.

Mint felnyitott zsilipen, ömlik belőle a szó, a vallomás, az emlékezés. Mind megannyi kép, megformált kompozíció. Az ember szinte maga előtt látja vásznon, vagy papíron.

— Kilenc éves koromban kezdhettem el az iskolát, de már hatévesen szobrocskákat gyúrtam agyagból. Időm volt, hisz elszegődött pásztorfiú voltam. Abban az időben mifelénk, Kiskundorozsma határában vezetett ásatásokat Móra Ferenc. A plébánossal járták a határt. Az egyik alkalommal meglátták, amint én ott bíbelődök az agyagfigurákkal. Azt mondja Móra a plébánosnak: „Nézze, milyen tehetséges emberek lesznek itt, ezen a pusztán."

— Ám sokáig magam is úgy éreztem, hogy félreismert Móra Ferenc. Mert ezután kegyetlen évek jöttek. Bizony, volt úgy, hogy tíz év is eltelt, amíg valamit csináltam. Máról holnapra éltem csak, küzdöttem, dolgoztam, fáradt voltam. Nem tudtam koncentrálni. Közben voltam én aratómunkás, téglahordó, napszámos, ínségmunkás, kubikos, egyszóval, végigcsináltam mindent, csakhogy megéljek.

Életének döntő változása 1952-ben következett be. Ekkor ugyanis feljött Budapestre és itt a hajógyárban kezdett dolgozni. Majd a képzőművész kör megalakulása után, rendszeresen foglalkozott festészettel, rajzzal. Alkalma és lehetősége volt az elmélyülésre, alkotásra.

— A gyár „énekese" Péter Józsi — mondja róla Luzsicza Lajos. Legtöbb képéhez a hajógyári munka, a gyár élete, a hajógyári sziget, s a környező óbudai részletek adják az ihletet. De gyakran visszatérő téma szülőfaluja is, a szegedi táj és életének fontosabb élményei. A kiállításon is látható lesz az a fejlődés, művészi ábrázoló erejének terebélyesedése. Bátor, mondanivalójához állandóan új formát kereső, alkotó ember. A modern kifejezési eszközökkel jó érzékkel és tehetséggel kísérletezik. 1962-ben ismerkedett meg a linómetszés technikájá-

RT SPORT Sport SPORT Sport

port-bajnokság újabb eredményei

lecz, Budavári — Szabolcsi, Papp, legyes — Tóth K., Jénáki, Birgés, odon. Tősér. Csőszerelők: Lukács . — Kiss, Pálinkás, Paul — Knert, Magyar — Lehoczki, Bartus, auber, Korka, Cseri. A tavalyi ajnok végre azt játszotta, amit zurkolói vártak tőle. Technikaiag, taktikailag és főleg gyorsaságban felülmúlták az igen lelkes, le lassan és sok gólhelyzetet kihagyó csőszerelőket. Az első gól — leshelyzetből — a 13. percben esett Tóth K. révén. Két perc múlva Birgés 20 méteres szabadrúgása a bal felső sarokba kötött ki, majd 3 perc múlva ugyanezt megismételte — akcióból — már 3:0! Szünet után a 8. percben Tauber nagy kapushibából szépített — 3:1, de egy perc múlva Birgés — 11-esből — tovább növelte a villamosiak előnyét — 4:1. A 14. percben a csőszerelők Szabolcsi öngóljával ismét szépítettek, de az igen gólerős Birgés a 17. percben, majd Bodon a 27. percben végleg eldöntötte a mérkőzést — 6:2. Jók: Papp, Hegyes, Tóth K., Birgés, illetve Tauber, Korka.

Gépműhely—Mázolóműhely 1:1 (0:0)

Vezette: Molnár P. Góllövők: Kreuzider, illetve Kovács. Gépműhely: Szentner — Nyaika, Harangozó, Hajós — Tóth T., Schlossinger — Gyöngyösi, Kreuzider, Borsi, Irodenka, Sörös. (Csere: Helembai, Gersics). Mázolóműhely: Slezák, Lázi, Czepin, Karászi — Takács, Svánk — Szokolai, Pál, Kovács, Bálint, Janó. Hatalmas meglepetés! A „nagy" nevekkel telitűzdelt Gépműhely nem bírt az igen lelkes mázolókkal, akik megérdemelten harcolták ki a döntetlen eredményt! (A mázolók most sajnálhatják csak igazán az Asztalos—Ács elleni mérkőzés elkönnyelműsködött pontvesztességét! Tanulság: nem szabad soha lebecsülni az ellenfelet!) Az I. félidő gépműhelyi fölényt hozott — eredmény nélkül. Fordulás után felélénkült a játék, és az 5. percben egy gyors gépműhelyi támadás végén Kreuzider 5 méterről a bal sarokba helyezte a labdát — 1:0 a Gépműhely javára. Utána is a Gépműhely maradt támadásban, mégis, váratlanul, a 23. percben Kovács két csel után három méterről egyenlített, 1:1! A Gépműhely sorozatos támadásokat vezetett a győztes gólért, de a mázolók igen lelkesen, jól védekeztek. A 24. percben Sörést csúnyán felvágták a kaputól 20 méterre, de a szabadrúgást elügyetlenkedték. A mérkőzés végéig túlnyomó részt a

Öntöde—Építésvezetés 2:1 (1:1)

Vezette: Molnár P. Góllövők: Fitos (2), illetve Károlyi (öngól). Öntöde: Esztergomi R. — Károlyi, Vetrik, Vastag — Perger, Esztergomi L. — Tóth, Pöntör, Fitos, Balázs, Antal. Építésvezetés: Nagy — Erdélyi, Pintér, Horváth — Czakó, Link — Tantalics, Barti, Varga, Nagybozsóki, Aburdák. Széltől támogatva az Építésvezetés kezdet jobban. A 16. percben veszélytelen Építésvezetés támadás a jobb oldalon, Esztergomi kijött a kapujából, de Károlyi rosszul találta el a labdát — és öngólt vétett — 0:1! Az Öntöde sorozatos, gyors támadásokat vezetett és a 20. percben sikerült egyenlíteni. Balázs beadását Fitos zavartalanul fejelte a hálóba — 1:1. A második félidő nagy öntödei fölénnyel kezdődött, amely hamar eredménnyel is járt: Pöntör mintaszerű, jobboldali beadását Fitos kapásból a baloldali kapufa mellett a hálóba lőtte — 2:1 az öntöde javára. Ezután az Építésvezetés teljesen beszorult, de az öntödei csatárok a legnagyobb gólhelyzeteket is elügyetlenkedték. Jók: Fitos, Balázs, illetve Nagy.

Az I. csoport végeredménye:

1. Öntöde	2	2	—	5:2	4 pont
2. Hajóműhely	2	1	— 1	4:3	2 „
3. Építésvezetés	2	—	— 2	1:5	— „

A II. csoport végeredménye:

1. Gépműhely	2	1	1	— 3:2	3 pont
2. Mázolóműhely	2	—	2	— 2:2	2 „
3. Asztalos-Ács	2	—	1	1 2:3	1 „

A III. és a IV. csoportban még folynak a küzdelmek. A jelenlegi állás:

1. Népsziget	2	2	—	— 2:0	4 pont
2. Műszaki Szerszám	2	1	—	1 4:1	2 „
3. Hajólakatos	2	—	1	1 2:3	1 „
4. TMK	2	—	1	1 2:6	1 „

IV. csoport:

1. Hegesztőműhely	1	1	—	— 1:0	2 pont
2. Villamosműhely	1	—	—	1 6:3	2 „
3. Csőszerelőműhely	1	—	—	1 2:6	— „

MHD SK
Tömegsport Bizottság

„Daru Kupa" folytatás az MHD-bajnokság keretén belül

Darugépműhely—Teve utcai telep 5:0 (0:0)

Góllövő: Csermák 2, Ruzicska 2, Urbanek.

Az első félidőben a Teve utca még bírta erővel, eddig elég kiegyenlített küzdelem folyt a pályán. A II. félidőben a jobb erőnléttel rendelkező Darugép helyzetbe

Daruszerelés—Kazángépműhely 2:0 (0:0)

Góllövő: Mészáros, Galambos.

Egyenlő erők nagy harca folyt a pályán, a rutinosabb öregekkel rendelkező szerelők kiharcolták a továbbjutást.

A 9. percben egy megadott tizenegyes miatt nagy vita volt, a lövés pillanatában a kapus elmozdult, újra rúgat-

---

HAJÓ DARU

Baloghi László

Folytódjanak egy-egy szakaszát jelentik a különféle üzemekben, országos és kerületi kiállításokon szerzett értékes első és második díjak. Több képét megvették már különböző hivatalok, szervek. Két izben részt vett hivatásos képzőművészek kiállításán is. Ezért büszke arra, hogy a munkásosztály is.

— A legtöbb gondot nekem a kifejezés, az ábrázolás módern eszközeinek megválasztása jelenti. Azt mondják, hagyományos módon festek, rajzolok. De ugyanakkor elismerik azt is, hogy ez az ábrázolásmód egészséges naturalizmus, a részletek nem túl aprólékosak, nem vonják el a figyelmet a fő mondanivalóról. Az igaz, hogy a túlzott absztrahálás nekem idegen. Nem szeretem az absztrakt képeket. Az értheletlen, megfejthetetlen képek szerintem csak elvadítják az emberektől a kiállításokról. Úgy érzem, azoktól a szerencsétlen, érzéketlen, én a magemberhez csak közelhelyben, világosan tudok szólni. De azért nem mondok le a modern ábrázolási módok alkalmazásáról sem.

Képzőművész. E szó hallatán kőpenyes, hányaveti, bohém, külföldi emberi képe jelenik meg előttünk. Mi tagadás, az alkotás lázában egő, a kifejezés eszközeivel gyötrődő, a hétköznapok munkásának élete tét művészi megjelenítő erővel ábrázoló munkás ember, akinek egyszerű gyári dolgozó, s közülük él, ma még szokatlan tűnik el, ma még szokatlan jelenség, különcködésnek vélik — saját munkatársai is. De ki tudhatja, hogy a ma még időtöltésből, kedvtelésből, belső kényszerből festegető, szobrászkodó munkás, nem lesz-e a jövő alkotó művésze, s műveiből ismerik meg majd korunk problémáit, gondjait.

A Magyarországi Evangélikus Egyház
Országos Elnöksége
tisztelettel meghívja Önt
az
Evangélikus Országos Múzeum
ünnepélyes felavatására
és
első állandó kiállításának megnyitására,
1979. július 27-én, pénteken 14 órakor
Budapest, V. Deák Ferenc tér 4.

Az ünnepély rendje:
Megnyitót mond
Dr. KÁLDY ZOLTÁN püspök-elnök
A múzeumot köszönti
WEÖRES SÁNDOR Kossuth-díjas költő
Közreműködik:
Bitskey Tibor színművész,
ifj. Fasang Árpád és Fasang Zoltán
zeneművészek,
a Lutheránia énekkara
Weltler Jenő karnagy vezetésével

Péter Márta művtört

Ő rendezte a kiállítást.

Az Evangélikusok temploma
Die Evangelische Kirche.

Felelős kiadó: Dr. Káldy Zoltán
MAGYAR HIRDETŐ

EVANGÉLIKUS ORSZÁGOS MÚZEUM
1052 Budapest, Deák tér 4.
Tel.: 174-173

Kedves Márta,

engedje meg, hogy Muzeumunk nevében hálásan megköszönjem értékes közremüködését a Bornemisza-kiállitás megrendezése alkalmából.

Szaktudására mindig nagy szükségünk lesz, még ha ideje - mint mondta - nem is engedi majd a gyakoribb besegitést. Tanácsaira és szeretetére azonban a jövőben is mindig igényt tartunk!

Munkatársi üdvözlettel

Budapest, 1985. december 3

818554 FNYV U

Péter Maitu

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Péter Gyula

KÖZNEVELÉS

1955 SZEP 9

1021

Fekete Gyula
(Péter Imre rajza)

mi táborhelyünktől, az öreg hárstól, amely alatt a fűben hasalva versenyt gajdoltuk a memoritert:

Ante-apud-ad-adversus . . .
circum-circa-citra-cis . . .

És bizonyos mértékig, helyi időszámítás szerint, már én is a temetőben. Hajdani versfaragványomat a folyosón bekeretezve

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Péter József
HAJÓGYÁR
1966 JUL -2

1021

Megnyílt a Képzőművészkör 1966. évi kiállítása

Ünnepélyes keretek között június 23-án megnyílt a Képzőművész-kör ez évi kiállítása Óbudán.

Amint arról már korábban beszámoltunk, az idei kiállítás eltérő az előzőektől. Eddig ugyanis az volt a gyakorlat, hogy a kör tagjai valamennyien szerepeltek kettő — öt képpel, most *a kiállított anyag gerincét Péter József művei képezik.* Megtalálni linómetszeteit és rézkarcait, olajfestményeit, akvarelljeit, rajzait. Mellette két-három képpel szerepel még többek között *Dunavölgyi Géza, Márton Gyula, Gönczöl József is.*

A kiállítás megtekinthető a kultúrteremben, eddig is sokan látogatták meg, de az Óbudai Gyáregység után megnézhetik majd a többi gyáregység dolgozói is. A kiállítás értékelésére is visszatérünk.

Már mindenki öltözött akkor, amikor elkéstem. Rohantam és a nagy sietségben „elfelejtettem" köszönni a bennlevőknek. Rövid, néma csend fogadott, majd Józsi bácsi szólalt meg:

— Ez az új istálló, gyerekek?!

A kérdés fenyegetően hangzott, a többiek értették, csak én nem s azok, mintha megegyeztek volna, azonnal rávágták, hogy „Úgy látszik igen!" Erre azt mondja Józsi bácsi: Hát akkor legalább mi köszönjünk a belépő fiatal úrnak! és már mondták is, kórusban, hogy:

— Jó reggelt kívánunk a fiatal úrnak!

Drága Józsi bácsi! Ha tud-

egyébként külön is járt a gyári párszervezetben, hogy: megérdemlik, küldjétek őket iskolára. Az utolsó munkanapunkon meg azzal búcsúzott tőlünk Sors Józsi bátyám, hogy:

— Aztán, majd ha találkozunk, köszönjenek vissza az urak!...

De azért ők is rendesek maradtak, mert — szerencsére — többször is találkoztunk azóta és — mindig vissza-

telennek az elsős tanuló eredményét. Ez is hozzájárult a bukások további csökkentéséhez.

Még mindig nem lehetünk azonban teljesen elégedettek az eredménnyel. Ezért került sor Vas megyében a cikluskísérlet bevezetésére.

A kísérlet azért kapta ezt a nevet, mert keretében az első és második osztály összefüggő oktatási ciklusnak tekinthető. Az évvégi bizonyítvány — mint az előbb Kati esetéből láthattuk — nem elmarasztaló jellegű. Az első osztályban csupán az a néhány — bizonyára igen kisszámú — gyermek marad vissza, akit vagy 1. gyógypedagógiai oktatásra kell utalni, vagy 2. mulasztásainak száma a Rendtartásban előírt 66 tanítási napot meghaladja, s az említett bizottság továbbhaladását nem javasolja.

A cikluskísérlet bevezetését megelőzte az általános iskolákban országosan ezévtől megvalósuló „felmenő kisszakaszos" rendszer, azaz: az első osztályos nevelő tovább vezeti csoportját a második évfolyamra is.

A cikluskísérlet három évig tart.

FELÖTLIK A KÉRDÉS, miért éppen Vas megye kísérletez a ciklusrendszerrel? A magyarázat egyszerű. Ebben a megyében az elsős bukások százalékaránya évek óta viszonylagosan igen kedvező. A megyei apparátus régóta szívügyének érzi az elsősök ügyét, és nagyon sokat tett érte máris, hogy minél kevesebben legyenek kénytelenek osztályt ismételni.

Németh Sándor megyei szakfelügyelő több éve alaposan elemzi a bukások okait és oroszlánrésze van abban, hogy a módszerek Vasban — mint az óralátogatásoknál is észlelhető — igen korszerűek az első osztályban. Németh Sándor egyébként tapasztalatait korábban lapunk hasábjain is kifejtette.

A megyében az 1961/62-es tanév során 4,7 százalékra csökkent az elsős osztályismétlők aránya. Németh Sándor kimutatta azt is, hogy a bukások oka nagyrészt a később bekövetkező iskolára érés. Érdekes statisztikát állított össze. Az 1962-ben bukott gyermekeket három korcsoportba sorolta: Az elsőbe tartoznak azok, akik még 1961 utolsó négy hónapjában betöltötték 7-ik életévüket, a másodikba, akik 1962. első négy-, a harmadikba, akik 1962. második négy hónapjában múltak el 7 évesek. A statisztika így fest: 297 elsős tanuló bukott meg ebben az évben. Ezek közül

I. csoportbeli	21,8%	65 fő
II. csoportbeli	34,6%	104 fő
III. csoportbeli	43,6%	128 fő

Z. Bányai Erzsébet rajza

Tehát a legtöbb bukott tanuló a legfiatalabbak közül került ki. Igen valószínűnek látszik, hogy a második osztály elejére ezek a gyermekek fejlődése is utóléri idősebb társaikét: ebben az évben pótolni tudják lemaradásukat.

A feltételezést azonban csak gondosan előkészített kísérlet igazolhatja. A megyei oktatási apparátus és az igazgatók igen lelkesen vállalkoztak a ciklusrendszer kipróbálására.

A MINISZTÉRIUMI IRÁNYELVEK szerint a cikluskísérletben különösen az első évben az iskolák legtapasztaltabb nevelői vesznek részt. A kísérleti tanulócsoportokat igyekszenek maximálisan 35-ös létszámmal indítani. Ez azonban, sajnos, nem mindenütt sikerül. Sárváron pl. jártunk 40-es létszámú első osztályban, ugyanakkor a szomszédos helyi iskola 1. osztályaiAz elmaradott gyermekek segítését célozza a kötelező korrepetálás, ami a tanító kötelező óraszámába illeszkedik. E korrepetálások módszeréül a szakfelügyelet nem okvetlenül az iskolai anyag újbóli rágását és súlykolását javasolja, hanem lazító elemozgatást, sétákat a szabadban, játékos gyakorlatokat, melyek alkalmasak a gyermekben kifejlődött gátlások legyőzésére, ingerek kifejlesztésére.

Az iskolai munkatervek általában előirányozzák a ciklusrendszer tökéletesítése végett az elsőosztályos nevelők előkészítését a második osztályra és viszont; a rendszeres kölcsönös és óvodai hospitálást.

HANGSÚLYOZNI KELL, hogy a Vas megyei ciklusos rendszerű oktatás jelenleg még kísérleti jellegű, éppen ezért a benne részt vevő pedagógusoknak nemcsak pozitív, hanem negatív tapasztalataira is kíváncsiak az irányító szervek. A nevelőknek általában jó a véleményük a kísérletről és szívesen vesznek részt benne, egyetértenek céljaival. Akadnak persze aggodalmak is itt-ott. Ezek jórészt a feladatok nem elégséges ismeretéből fakadnak. Beszélgettünk olyan kartárssal (egyébként osztályában évek óta nincs bukás), aki attól fél, hogy azoknak a gyermekeknek, akik az első osztályban nem boldogulnak, hiányosságaik csak felhalmozódnak a másikban. Az illető azonban még nem ismerte a másodikos tantervet, s nem tudta, hogy itt az év elején a szokásosnál jóval nagyobb ismétlő időszak áll majd rendelkezésre.

A ciklusrendszer jelenlegi kezdeti stádiuma nem ad lehetőséget állásfoglalásra. De mint minden az első osztály tanulmányi eredménye növelését célzó kísérletet, szerkesztőségünk ezt is figyelemmel kíséri majd, és eredményeiről, problémáiról lapunkban a jövőben többször is beszámolunk, s visszatérünk Vasba, hogy megfigyeljük, hogyan segít a kísérlet Katinak és társainak képességeik kibontakoztatásában.

N. SÁNDOR LÁSZLÓ

KÖZNEVELÉS
1999 OKT 25

1021

Ahol a magyar művészet és műipar nagy mesterei tanultak

1777-BEN megjelent Mária Terézia oktatásügyi rendelete, a Ratio Educationis, amely előírta, hogy a városokban, ahol nagy számmal él iparos, valamint fiatal, a nemzeti iskolák mellé ún. rajztanfolyamokat kell szervezni. Így jött létre 1778-ban a Budai Rajziskola (Scola Graphidis Budensis), amely a mai 185 éves iskola őse volt. Az alapítás évében 25 tanulóval kezdte működését. Az iskola feladata volt, hogy iparostanoncok, segédek és tanítójelöltek rajzképzését fejlessze. Első tanáraul Walter Ignácot nevezték ki. 1788-ban Jellinek Ferenc rajzoló és festő engedélyt kért és kapott a budaihoz hasonló rajziskola létesítésére, amelyet Pesten állítottak fel. A két iskola lényegében azonos munkásságot fejtett ki, ezért 1869-ben egyesítették. A budai és pesti rajziskola a különböző irányú szakrajz mellett a művészi szabadkézi rajz tanításával is foglalkozott, 1846-ig a Marastoni-féle festőiskola létrejöttéig, a művészi rajzoktatás terén is kétségtelenül úttörő szerepet töltött be. E rajztanodában olyan neves művészek kezdték el tanulmányaikat, mint Ferenczy István szobrászművész, Kasselik Ferenc építész, Markó Károly és Kovács Mihály festőművészek.

1848-BAN az iskola tanárai és diákjai aktívan résztvettek a szabadságharcban. Együtt szerkesztették azt a munkásmozgalmi viszonylatban is jelentős kiáltványt, amely a céhek eltörlését, illetve a mesterlegények helyzetének rendezését követelte a kormánytól. A múlt század második felében a nagyobb arányú ipari fejlődés szükségessé tette a régi rajziskola továbbfejlesztését. Ebben az időben a tanulók száma már annyira megnőtt, hogy 1866-ban meghaladta az 1700-at. A századfordulóig az iskolának két tagozata volt. Az esti tagozat az előkészítő mértani és ékítményes rajztanításon kívül a különböző művészi iparágak szakrajzolási tanfolyamait foglalta magába. A nappali tagozat ezzel szemben nyilvános rajzi és mintázási teremből állt.

1919-BEN, a Tanácsköztársaság ideje alatt komoly művészi tevékenység folyt az iskola falai között. A Művészeti Tanács külön foglalkozott az iparművészet és az oktatás problémáival. Az iskola történetében új korszak azonban csak a felszabadulás után következett be, amely lehetőséget adott az igazi művészi kibontakozásra, magas színvonalú alkotó munka végzésére. Természetesen évek teltek el a kísérletezéssel, amíg az iskola megtalálta irányát és helyét a demokratikus kultúrforradalomban. A művészi oktatás 1949-ben történt megreformálása indokolttá tette, hogy hazánk egyetlen művészeti középiskolája megfelelő kultúrált, fejlett módszerekkel igényes előképzést nyújtson a főiskolákra.

1952-BEN jelentős oktatási gondolatoktól vezérelve alakult át, illetve ki a Képző és Iparművészeti Gimnázium jelenlegi külföldön is elismert szervezete.

Mi is a hivatása, feladata az iskolának?

A Képző és Iparművészeti Gimnáziumnak kettős feladata van: egyrészt az előképzést biztosítani a művészeti főiskolára, másrészt pedig a művészi iparok számára középfokú szakképzést nyújtani.

Az iskola két tagozatra oszlik: képzőművészeti és iparművészeti tagozatra. A képzőművészeti tagozat ugyancsak két részre oszlik: festő és szobrász szakra. A képzőművész tagozat előképzést ad elsősorban a Képzőművészeti Főiskolára, a Tudományegyetem Bölcsészkarának művészettörténész és muzeológus szakára, valamint a Műszaki Egyetem építészeti karára, azonkívül bármely főiskolára és egyetemre. Ugyanis az itt végzett hallgatók, az általános gimnázium humánus tagozatának megfelelő érettségit kapnak.

Az iparművészeti tagozat az alábbi szakaszokra oszlik: bőrdíszműves, könyvkötő, bútorműves (faragás és intarzia), díszítőfestő, díszítőszobrász, fényképész, nyomdai grafika, kerámia, ötvös, szőnyeg és üvegdíszítő szakra. E tagozat növendékei is érettségit kapnak és ezzel párhuzamosan a megfelelő iparágakban ipari szakmunkásvizsgát tehetnek és dolgozhatnak. Az iskolában a nappali tagozat mellett esti is van, amelynek feladata, hogy a dolgozók művészi és szakmai továbbképzését biztosítsa. Itt jelenleg az alábbi tanfolyamok működnek: kezdő, haladó és felsőfokú alakrajzi, ötvös, bőrdíszműves-könyvkötő, díszítőfestő, díszítőszobrász tanfolyam.

185 ÉVES működése során az iskola munkájában magasan tükröződik az a következetes küzdelem, amelyet a magyar művészeti ipar és rajzoktatás fejlesztése terén folytatott és folytat ma is nagyszerű igényességgel és eredménnyel. E sokoldalú tevékenységnek komoly eredményei vannak hazánk képző és iparművészeti életében. Az iskola eredményeivel jelentős mértékben hozzájárult a magyar művészeti nevelés fejlesztéséhez, amely a múltban olyan kiváló és világhírű művészeket adott a világnak, mint László Fülöp, Derkovits Gyula, Ferenczy István, Komjáti Gyula, Diener Dénes Rudolf, a ma élők közül Szentgyörgyi Kornél, Kossuth-díjas, Kerényi Jenő, Kossuth-díjas, Varga Mátyás, Kossuth-díjas. Az iskola volt tanárai között olyan kiválókkal találkozunk, mint Pálóczi Antal. Uitz Béla, Koós Károly, Kacsóh Pongrácz, Lyka Károly stb.

Az iskola magas színvonalú pedagógiai módszereit, a művészeti nevelés igényességét igazolják azok a kitüntető elismerések, oklevelek, amelyeket az intézet idők folyamán kapott. A nemzetközi kiállításokon 25 oklevéllel és aranyéremmel tüntették ki. Az iskolát aranyéremmel tüntették ki többek között a párizsi, bécsi, milánói, barcelónai, antwerpeni nemzetközi kiállításokon. Nagy sikerrel szerepelt legutóbb a moszkvai magyar iparművészeti és a brüsszeli világkiállításon is.

Karczag László

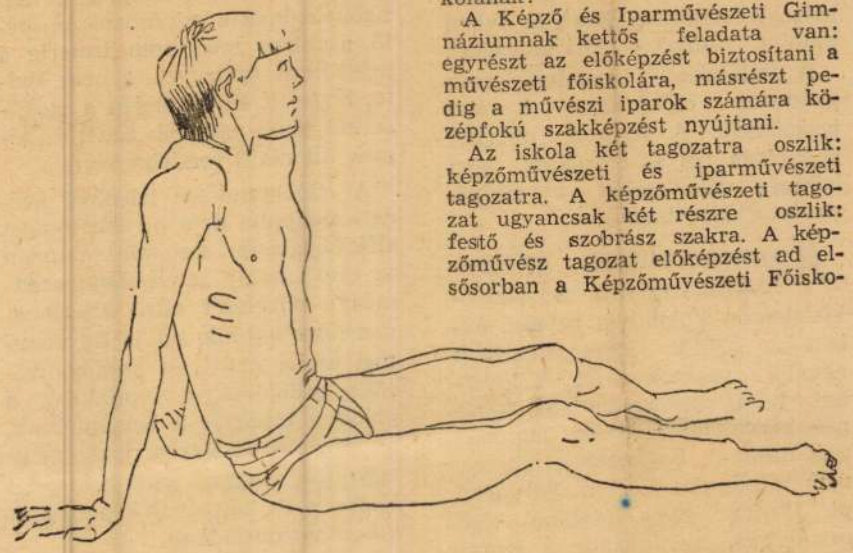

Péter János rajza (Képző- és Iparművészeti Gimn. III. c. o.)

IN MEMORIAM

PÉTER MÁRTA
(1940—1991)

MAGA ISTEN IS EGYSZER S MINDENKORRA HALÁLRA ÍTÉLT MINDEN ÉLŐ ÉS MEGSZÜLETENDŐ EMBERT.
ELIAS CANETTI

Nehéz áttörni azt a hűvös, távolságtartó hangot, melyet Márta személyisége evokál. Közeli barátságával kérkedhettem, és most, amikor felidézném alakját, gesztusait, legbensőbb tulajdonságait, életútját, rá kell döbbennem, mily kevéssé engedett közel magához. Én lenyűgözően szépnek láttam. Átlagos termete, széles csontozata miatt ő inkább nagydarabnak tudta magát. Szabályosan modellált, nagy formákból épített arcában élénk tekintet csillogott, fehér bőre, mulatságosan előreugró, keskeny orra és vékony — mit kerteljek —, fülig érő szája bohócos vonást kölcsönöztek neki. Sűrű, erősszálú, fekete haja korán kezdett őszülni.

Művészettörténet—olasz szakos tanárként diplomázott 1964-ben, az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. Szakdolgozati témául a türjei premontrei prépostság építéstörténetét választotta, és mint ígéretes középkoros, már utolsó éves egyetemistaként a veszprémi Bakonyi Múzeumhoz szerződött. Az ott töltött másfél év alatt a megye műemlékeinek nyilvántartását és a képzőművészeti ügyekkel való foglalkozást jelölték feladatául. Első munkái közé tartozott a századforduló kiemelkedő tehetségű, fiatalon meghalt szobrásza, Csikász Imre emlékkiállításának megrendezése és műveinek jegyzékbe foglalása. Felszabadulási tárlat, Vágfalvi Ottó festményeinek és Bognár Zoltán vörösberényi rajztanár könyvillusztrációinak bemutatásán túl dr. Tompa Kálmán belgyógyász főorvos gyűjteményének 19—20. századi magyar festményeiből rendezett kiállítást. A háború után, a hatvanas években először a nyilvánosság elé lépő (merészkedő?) magángyűjtemények bemutatkozásának egyike volt ez a tárlat. Még két kiállítást rendezett Veszprém megyében; távozásával egyidejűleg kutatói ambícióit is hátrahagyta.

A Magyar Képzőművészek Szövetségénél és az Iparművészeti Tanácsnál töltött évek alatt rutinos kiállításrendező vált belőle, de hogy művészettörténész is lehetne, ennek még a gondolatát is elhárította magától.

1972-ben lépett az Iparművészeti Múzeum munkatársai közé, hogy a Tanácsban szerzett ismereteit kamatoztatva, a születőfélben lévő kortárs gyűjtemény kezelője legyen. Széles körű érdeklődése és főként szervezői képessége hamar megnyilvánult. Három év múlva már az általa kidolgozott koncepció szerint válhatott önálló osztállyá ez a kollekció: szétválasztotta a kézműves és az ipari formatervezésű tárgyakat, az előbbieket a múzeum régi anyagot őrző osztályaihoz, az utóbbiakat a saját gyűjtőkörébe rendelte. Újabb három év elteltével Modern és Módszertani elnevezéssel arculatot váltott az osztály, immár szervezetileg is szentesítve egy több éves gyakorlatot, nevezetesen azt, ami Mártát és Gáspár Zsuzsát, a propagandacsoport vezetőjét, a kiállítások előkészítésében és kivitelezésében összefűzte. Ennek a bámulatos munkatársi — majd hamarosan barátiba forduló — kapcsolatnak egyik leglátványosabb eredménye volt az 1975—1981 közötti „Téralkotás tárgyformálás" című kiállítás sorozat, melynek keretében

olyan művészek kaptak nyilvánosságot, mint Bálint Endre, Gecser Lujza, Keserü Ilona vagy Haraszti István. Ugyanakkor erre a modern, kísérletező művészetre nyitott közönséget sikerült múzeumlátogatónak megnyerni. A nagy elődök példája inspirálta a „Mai magyar iparművészet" sorozat harmadik kiállításaként 1977-ben megrendezett „Design: Ipari formák a családban" bemutatót. A múzeum az alapítását követő évtizedekben, vállalt szerepéhez híven, tükröt tudott tartani az egykorú iparművészetnek. Így Márta is elsősorban kész termékekből vagy olyan prototípusokból válogatott, amelyek közeli sorozatgyártása remélhető volt, mint például az OPTEAM-tervezőcsoport Felhő-lámpacsaládja, Horváth László Saturnus-étkészlete vagy Rubik Ernő bűvös kockája. A tematikát tudatosan és nem titkolt gyarapító szándékkal szorította a múzeum gyűjtőkörére.

1979 nyarán, hatévi előkészítő munka után rendezte meg az Evangélikus Országos Múzeum első állandó kiállí-

Péter Mária

Művészettörténeti Ért. 1992. 1-4.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Péter József

HAJÓ DARU

1964 ÁPR 18

1021

A köszörűs

Péter József, az Óbudai Gyáregység képzőművész-körének tagja már több kiállításon nyert díjat. A Köszörűs című linóleummetszetet a Hajó—Daru újság részére készítette.

KAZÁNOK KERÜLNEK...

kazánok leadják a kívánt hőfokot.

Február elején az I-es kazán két csöve anyaghiba miatt felszakad, a javítás után nem sokkal kiderül: *a túlhevítő vizet ragad fel a dobból.* Újabb feladat.

Határidők jönnek-mennek, kölcsönösen vádaskodunk: *„... rossz az üzemeltetés", „igen nagy a terhelésingadozás"* stb.; szó, szó, de a kazánokat nem veszik át. Az ügy állandóan a KDB napirendjén van, a kötbért kiróják, a kötbérből „lesírjuk", amit tudunk, de *ami marad, az is sok.*

Csak 395 fok

Lassan az 1963. év is a végéhez ért, és úgy-ahogy kialakult a megoldás. *A vízfelragadás megszüntetésére a kazánokat és a gőzgyűjtőt összekötő csővezetékből egy teljes sort kiiktattak, a gőz terelésére terelőlemezt helyeztek el a dobban;* egyidejűleg: *egy lemezből készült füstgáz-terelőfalat tettek be a túlhevítőbe.*

Az eredmény: *395 Celsius fok.* Még mindig kevés, a beruházó hajthatatlan. *Sőt,* szóváteszi, hogy a válaszfallal megnehezítettük a túlhevítő alatti pernyetölcsér tisztítását.

Aztán újabb kívánságok: a válaszfalat öntöttvasból kéri; szüntessük meg teljesen a túlhevítő vízfelragadását, s tegyük kihúzhatóvá.

És el is múlt az 1963. év.

Október 31?

A KDB végleges döntése: 1964. október 31-ig mindkét kazánt kifogástalanul át kell adnunk. Az MHD-hez csatolt volt GÉPTERV megkapja a feladatot: dolgozza ki a megfelelő terveket. Április első hetében a tervek *elkészültek.* A soproni kazánok ügye belefutott a jelenbe.

Vajon mi lesz október 31-én? *Átvétel vagy azután is kötbér?*

Az emberek tudomásul veszik a jogi döntéseket, sőt a jogutódlást is.

De erkölcsi érzékük is van!

Ilkei Csaba

(MRS. I. KORMOS)
MÁRTA PÉTER
(1940–1991)

It always seems to be in poor taste to write an obituary for a colleague who dies before retirement. To compose one for an elderly person is also far from easy, but to use this sad genre for younger persons seems out of place.

Márta Péter was indeed in her active years; moreover, she was one of the most active members of the Hungarian museum community. However, it is not easy for an outsider to assess her work, since she lacked typical parameters and milestones of titles, awards, long lists of publications and exhibitions. She was Assistant Director of the Budapest Museum of Applied Arts and received one of the most important decorations Hungarian museology can award and the only one granted for purely professional achievement. Yet titles and ranks in her case are especially inadequate to express the totality and continuity of her career.

If we add, with uninvited detachment, that she had no, or just a few, measurable and registerable, achievements, our chance to understand her career as a whole almost vanishes. In the fifty-one years of her life, Márta Péter did not write monographs, handbooks or chapters for various encyclopaedias, and the number of exhibitions bearing by her name alone was also quite low. But those who are familiar with "Museum Man", an extremely fine and remarkably self-sacrificing type not rare in this area, well know that there are quite a few among them with brilliant intelligence, who are experts of an entire collection instead of a single field. Beyond being familiar with art history, they also know in depth all the theory and practice of a complex which we call a "museum". They do not submit dissertations to acquire academic titles or prepare exhibitions and catalogues requiring several years' effort. Nor do they pursue deep research work in documentation and museum administration or choose any of the highlighted jobs of museum pedagogy and social representation. Instead they eschew all the above and utilize their knowledge for the benefit of others, for the benefit of the museum as a whole. And they have all the competence to do so.

Beside her exceptional talent, Márta Péter's comprehensive competence was due to her strict work ethos. She gained dominance step by step over the different territories of her profession, as if she had been preparing systematically for the work ever since adolescence. She was an assistant in the Budapest Museum of Applied Arts after finishing secondary school. After graduating from the Faculty of Arts at Eötvös Loránd University in Budapest, in art history and Italian, she started her career at the Bakony Museum in Veszprém. In the countryside she obtained the essential diversity of a Hungarian art historian working outside the capital, and trained herself for significant intellectual achievements

valamennyi tevékenységi területet, amelyet egy olyan bonyolult szervezet, mint egy iparművészeti múzeum kínál, alkotóan kipróbált, – szükségszerűnek kell vélnünk, hogy 1986-ban elfogadta a helyettes főigazgatói megbízást. Ha mindehhez még azt is tudjuk, hogy a *Művészet és mesterség* állandó kiállításával, – ezzel a komplex, de rendkívül közvetlen, művességeket kézenfogva megtanító, de fárasztó didaxist magától oly távol tartó produkcióval – az addig ismeretlen team-munka évtizede kezdődik el a budapesti Iparművészeti Múzeum történetében – a vállalása nélkülözhetetlennek bizonyul. A csoport-munka tíz-tizenöthúsz olyan individuum együttműködését feltételezi, akik eléggé erős egyéniségek az alkotáshoz, s egyszersmind elég szakmai alázat adatott meg nekik a termékeny kooperációhoz. A vállalkozás sikerre kormányzásának biztosítéka pedig egy olyan vezető, aki a legerősebb tud lenni mind az alkotni akarásban, mind a bajtársi alkalmazkodásban.

Ezért lehetett Péter Márta főműve *Az európai iparművészet stíluskorszakai* című nagyszabású vállalkozás. 1988 és 1992 között az Iparművészeti Múzeum négy terjedelmes kiállításon mutatta be törzsanyagának válogatott javát a *Reneszánsz és manierizmus*, ezt követően a *Barokk és rokokó* tárgykörében, majd *A klasszicizmustól a biedermeierig* terjedő, s legutóbb a *Hirtorizmus és eklektika* periódusában. A mintegy ötszáz-ötszáz művet felsorakoztató kiállításokhoz először készültek tudományos szakkatalógusok a múzeum több, mint egy évszázados történetében. A magyar és angol nyelvű kiadványok kolofonjában az olvasható, hogy *a kiállítások rendezője és a katalógusok szerkesztője*, valójában azonban a mindenese: koncipiálója és adminisztrátora, szuperlektora és korrektora, szervezési irányítója és technikai segédszemélyzete volt Péter Márta. Mély művészettörténeti tudása és igényes elméleti felkészültsége, amelyet írásba sosem foglalt, volt a magyarázata az egyikféle, munkaéthosza, amelyet természetesnek tekintett, volt a biztosítéka a másikfajta tevékenységének. Annak pedig, hogy rendkívüli igényessége senkit nem nyomasztott, az a magyarázata, hogy az önmaga iránt maximalista munkaerkölcsöt másra nem érezte kötelezőnek, csak a korrekt teljesítményt.

Nem volt a hivatása mártírja, csak az elkötelezettje. A szakmai méltatások mindig a sematizmus csapdáját rejtik magukban, a nagy szakmai egyéniséget többnyire kétdimenziós portréfigurának ábrázolják, mondjuk hát ki mi, akik tudjuk, hogy péter Márta nem volt a múzeum szerzetesnője. Úgy is fogalmazhatnánk, hogy a szerzetesnők egy irányba vállalt elkötelezettsége nem adatott meg neki. A hivatása mellett több generációért felelős családanya volt, hosszú éveken át a nagyszerű költő, Kormos István boldog-kiegyensúlyozott felesége, Kormos halála után boldogtalan, de e boldogtalanságot kemény tartózkodással ki nem mutató özvegye, az irodalmi hagyaték avatott gondozója.

A magánéletétől azonban protestáns méltósággal távol tartotta a környezetét. Rendkívüli teljesítményén túl, alighanem ezért is ismertük és tartjuk meg emlékezetünkben a *homo museologicust*.

A típus, amelynek egészen rendkívüli megtestesítője volt, tudjuk, nem ritka a mi égövünk alatt. Hogy ez pozitív vagy negatív jelenség, az az általánosság síkján nem eldönthető. Hogy ez a másokért való hivatástudat valójában több vagy kevesebb boldogságtudatot ad-e, a legkevésbé a tartózkodó Péter Mártától lett volna megtudható. Ötvenegy évesen, brutális gyorsasággal vitte el a betegség. Amit bizonyosan tudunk: életműve az Iparművészeti Múzeum jelentékeny része.

Rózsa Gyula

IN MEMORIAM

KORMOS ISTVÁNNÉ PÉTER MÁRTA (1940-1991)

Aktív korú munkatársról nekrológot írni mindig valamelyest stílustalan. Búcsúztatót fogalmazni tisztes korban elhunyt alkotóról is nehéz kötelesség, de fiatalabbakra alkalmazni ezt a keserves műformát mindig csak a stílustévesztés és az illetéktelenség tudatával lehet.

Péter Márta pedig nemcsak aktív korú volt az éveinek száma szerint, hanem a magyar múzeumügy valóban egyik legtevékenyebb embere. Nehéz ezt azokkal érzékeltetni, akik nem ismerték, akik nem voltak közvetlen munkatársai, mert a szokásos paraméterek és külső helyzetjelző pontok – rang, kitüntetések, bibliográfiák és kiállítások jegyzéke – úgyszólván semmi segítséget nem adnak a jellemzéséhez. Egyébként az Iparművészeti Múzeum főigazgató-helyettese volt és a legmegbecsültebb, mert idegen szempontoktól mindig szerencsésen megóvott magyar múzeológus-kitüntetés, a *Móra Ferenc Emlékérem* tulajdonosa, de a rangok az ő esetében különösen alkalmatlanok a teljesség és a folyamatosság kifejezésére.

Ha pedig mindehhez kéretlen objektivitással mindjárt hozzátesszük, hogy bizonyos, mérhető és lajstromozható eredmények eleve hiányoznak, vagy alig felsorolhatók a pálya emlékezetéhez, még kevesebb az esélyünk az életmű totalitásának az értelmezésére. Péter Márta ugyanis nem írt mongráfiákat, kézikönyveket és enciklopédia-fejezeteket életének ötvenegy esztendejében, és elenyésző a csupán az ő nevéhez, egyszemélyes teljesítményéhez köthető kiállítások száma is. De akik ismerik a különlegesen univerzális és különlegesen önfeláldozó *múzeumi embernek* a mi égövünk alatt korántsem ritka típusát, tudják, hogy valóban vannak közttünk rendkívüli intellektusok, akik nem egyetlen terület, hanem egy egész közgyűjtemény szakspecialistái. Tehát nemcsak a művészettörténetben lesznek bizonyos idő elteltével teljesen illetékesek, hanem abban az egész, bonyolult elméleti-gyakorlati konstrukcióban is, amelyet múzeumnak nevezünk. Nemcsak disszertációra nem vállalkoznak valamely grádus eléréséhez és kiállításra-katalógusra nem készülnek több esztendei munkával, hanem éppoly kevéssé ragaszkodnak egy karrieren át a dokumentáció és a múzeumi nyilvántartás mélyművelésű munkahelyeihez, mint a múzeumpedagógia vagy a társadalmi reprezentáció reflektorosabb szerepeihez: mindezeket csak egyformán megtanulják, s e tudásukat má-

ARS DECORATIVA 12., 1992

sok, az egész intézmény munkájának a kiteljesítésére fordítják. Megvan hozzá a kompetenciájuk.

Péter Márta ezt a teljes kompetenciát a rendkívüli képességein kívül kemény munkaerkölcsének köszönhette. Mintha kamaszkorától tudatosan készült volna erre a hivatásra, lépésről lépésre hódította meg a szakma terénumait. Még egyetemi tanulmányai előtt, közvetlenül a középiskolából kerül gyakornoknak az Iparművészeti Múzeumba, aztán, épphogycsak befejezvén a művészettörténet-olasz szakot a budapesti egyetemen, a veszprémi Bakony Múzeumban kezdi a szakmai pályát. Innen a hatvanas évek vidéken dolgozó magyar művészettörténészeinek kötelező sokoldalúságát, nagy szellemi teljesítményeket mindennapi aprómunkával váltogatni képes edzettségét hozza magával. Ismét Budapestre költözvén, először a kultúrális diplomácia elemeit sajátítja el a Magyar Képzőművészek Szövetségének munkatársaként 1965 és 1968 között, majd a kortárs magyar iparművészet és dizájn szolgálatára vállalkozik, mint az Iparművészeti Tanács szakmai munkatársa. Mindkét jártasságára szüksége lesz a további múzeumi munkában.

1972-től dolgozik ismét az Iparművészeti Múzeumban, kezdetben a modern gyűjteménycsoport munkatársa, később irányítója, 1979 és 1985 között a Módszertani és Modern Osztály vezetője. Mindhárom posztján folyamatos és eleven a kapcsolata az akkor újabb virágkorát élő modern magyar iparművészettel, de minthogy ezek az esztendők egyszersmind a műfaji határok összemosódásának és a műági kordonok feltépésének periódusai is mind a hazai, mind az egyetemes kortársművészetben, magától értetődően egyik legtevékenyebb ismerője lesz az egész jelenkori alkotófolyamatnak. Megszakadt hagyományt újít meg: az a tény, hogy a művészettörténeti munkájára méltán összpontosító budapesti Iparművészeti Múzeum a hetvenes években rendre nyitja meg modern – gyakran modern képzőművészeti – kiállításait, túlnyomóan a Péter Márta és a közvetlen munkatársai céltudatosságát dícséri.

A kiállításrendezés sűrűsödő gyakorlata, majd a múzeumi módszertan, mint új feladat, további területek, a múzeum-pedagógia, a propaganda és a kiadói tevékenység meghódítását is szükségessé teszi. S mint valahányszor, ha valamit elvállalt, Péter Márta nemcsak hiánytalanul elsajátította a szükséges jártasságot, hanem kötelezőnek érezte a vállalt munka tökéletesítését és megújítását is. Ma már félig elfeledett közhely, hogy azoknak a módszereknek a meghonosítása – egyebek közt a közművelődési és a szakmai szempontok *egyszerre* érvényesítése – amelyek a nemzetközi kiállítási munkában *már akkor* és a hazaiban *már ma* oly magától értetődőek, Magyarországon először az Iparművészeti Múzeumban, a Péter Márta közreműködésével valósultak meg.

Az új feladatkör sajátos módon egyszersmind megerősíti a modern művészetnek elkötelezett múzeológus szálait a történeti korszakokhoz. Ezek a szálak soha nem szakadtak meg: a hatvanas évek budapesti művészettörténet-tanszékének neveltjei általában olyan indíttatást kaptak, amely a régi művészet iránti aktív érdeklődést akkor is kötelezővé tette számukra, ha egész szakmai felnőttkorukat modern alkotások között töltötték el. Ez a folyamatos vonzalom teljesedett ki a Szépművészeti Múzeumban megnyitott, de Péter Márta rendezte nevezetes, komplex *Luther-kiállításban* 1983-ban, s kivált az Iparművészeti Múzeum *Művészet és mesterség* című állandó kiállításában, amelynek két évvel később Péter Márta a társrendezője.

Ha meggondoljuk, hogy ekkorra, a nyolcvanas évtized közepére Péter Márta a felelősség minden fokozatát bejárta, s csaknem

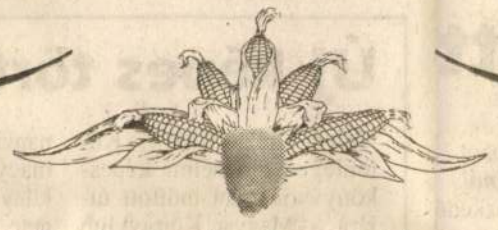

Az Ön gazdaságának sikerei jelentenek sikert a PIONEER® számára is.

Önök bebizonyították, hogy a **PIONEER®** kukoricahibridjei megérdemlik a bizalmat. A régi, jól bevált fajták, a **MARIETTA, HELGA, CLARISIA, STIRA, NASTIA, COLOMBA, FLORENCIA, 3515** minden esetben több termést, magasabb hozamot jelentenek.

A PIONEER® ÚJRA CSÁBÍT

Mostantól még magasabb terméseredményekre és magasabb jövedelemre számíthat. Bemutatkoznak a **PIONEER®** legújabb vezérhibridjei: **Clarica, Dunia, 3752** és a **FAO 200**-as éréscsoport új vezércsillaga:

MONESSA

Éréscsoportján belül a MONESSA produkálja a legnagyobb többlettermést (300-600 kg/ha). Rendkívül alacsony betakarítási víztartalma kiemelkedő, ráadásul erős szára lehetővé teszi a biztos beérést és a kései betakarítást.

A legújabb PIONEER® vezérhibridek többszörösen meghálálják a bizalmat.

PIONEER®

PIONEER kukoricát árusító vezető termékforgalmazóink az Ön közelében:
KITE Rt. (Tiszavasvári) Tel.: 42/372-274 • Gran-Export Kft. (Debrecen) Tel.: 52/431-844
• További információkért forduljanak munkatársainkhoz: Szilágyi Sándor (Tel.: 30/326-245, 54/460-356), Csekő József (Tel.: 60/301-471, 44/371-360/582)

AZ EREDMÉNYEK MAGOKÉRT BESZÉLNEK.

Happy End Prod.

TAPÉTAAKCIÓ!

Minden tekercs tapéta
10%-kal olcsóbban
december 15-ig a Tausz Tapéta szaküzletében.
Nyíregyháza, Kossuth u. 15.

Bogi Sport
Sífelszerelések
Tetőcsomagtartók (minden autótípusra)
Korcsolyák

Nyíregyháza, Vasgyár u. 2. Tel.: (42)315-744,
Kiss Lajos u. 64. Tel.: (42)462-414,
Mobil: (30)432-347

GAZDÁLKODÓK, TERMELŐK, FIGYELEM!

Megkezdtük a **HIBRIDKUKORICÁK** értékesítését.

Bő fajtaválasztékkal (PIONEER, CIBA és hazai fajták) várjuk vásárlóinkat a nyíregyházi ALMATÁROLÓ főbejáratánál.

Nyitva: 8—16-ig hétfőtől péntekig

Telefon: 06-30/434-810, 06-30/259-443

222104/1H

Eladó Nyíregyháza belvárosában, az SZMT Székház mellett 40 szobás szálloda, étterem, 4 üzlet építésére alkalmas, 1400 nm területű építési telek komplett engedélyezett tervvel.

Érdeklődni munkaidőben 42/411-308-as telefonon.

222013/1K

JONATHÁN ITALNAGYKER ÜNNEPI AJÁNLATA:

BB ivólevek beszerzési áron!
PEZSGŐVÁSÁR!

BB muskotályos pezsgő	305,—
BB édes, félszár. száraz pezsgő	227,—
Törley pezsgő minden ízben	270,—
Kőbányai világos	40,50
Kaiser 0,5	69,—
Steffl 0,5	66,—
Gösser 0,5	72,—

Meglepetés:
Karácsonyi sör!

Diszkontoknak, nagyvásárlóknak további kedvezmények!

Decemberben több árucikk akciós áron!

Megrendelés kiszállításhoz: (42) 456-849.

Központi raktár: Nyírpazony, Árpád u. 174.

Nagyker lerakat: Nyháza, Bocskai u. 6.

222178/1H

Letelefonálhatja a kártyája árát!

•Pannon kártya 3x3000 Ft ingyenes beszélgetéssel **9.900 Ft!**

Ha GSM telefonra is szüksége van új Pannon előfizetéséhez

•Ericsson GA 318 **25.000 Ft.**

És, hogy az ünnepi asztal mellett is eszébe jussunk minden új PANNON előfizetőnek egy gyönyörű

•20 részes opálüveg étkészletet adunk ajándékba.

Amíg a készlet tart!

PANNON GSM Az élvonal.
Hivatalos viszonteladó

ET ELKISZ TRIÓ

Nyíregyháza, Mártírok tere 9. Telefon: (42) 314-479, (20) 418-793
Kisvárda, Aradi vértanúk tere 6. Telefon: (45) 415-034
Üzletkötő: Jeney Csaba Telefon:(20) 421-795

Az árak ÁFA nélkül értendőek!

Maximum

Promo-Indra CONSORCIO

Kamatmentes részlet ingatlanra, lakásra új és használt autóra
már havi
9298 Ft-tól!

4400 Nyíregyháza, Szabadság tér 11.
Tel.: (06-42) 411-833/109 mellék
Fax: (06-42) 411-833/118 mellék
Nyitva: 9-16[00]-ig

Letti dobozos tej, 0.5, 1.5, 2.8% zsírtartalmú, 1 liter
~~72 Ft~~ **65 Ft**

Gépsonka, kg
~~699 Ft~~ **599 Ft**

Ha zuhannak az árak, Ön a Meinlbe megy!

Csemege Julius Meinl

Tempo, Whistler, Harlekin szelet, 30 g
~~37 Ft~~ **26 Ft**

Dreher Pils, 0.5 liter
~~79 Ft~~ **62 Ft + ü.**

Színész paradicsomdombok között

Hacsak tehetem pódiumra lépek, akárcsak most, fizetség nélkül is

Bodnár István

Nyíregyháza (KM) — A színházkedvelők közül bizonyára sokan emlékeznek még *Lakatos István*ra, a Móricz Zsigmond Színház egyik alapítótagjára. Balga szerepét alakította például a Csongor és Tündében, játszott a Kvantum fantum csapdájában és még jónéhány darabban. Remek versmondónak bizonyult. Lelkes fialakokból megalakította a Bessenyei Színkört, járt irodalmi órákra, szavalt, ha felkérték rá. A fiatalember elismert színész lett. Két év multán aztán nyoma veszett. A múlt héten Nyíregyházán, a Társaskör összejövetelén József Attila-esttel lépett pódiumra.

❒ *Hogyan emlékszik vissza a sikeres nyíregyházi évekre?*

— Életemnek az egyik legcsodálatosabb szakaszaként. A színművészeti főiskola után Szegedre kerültem és egy évet töltöttem ott, amikor áthívott az új színházba Bozóky István. Nincs hálásabb dolog,

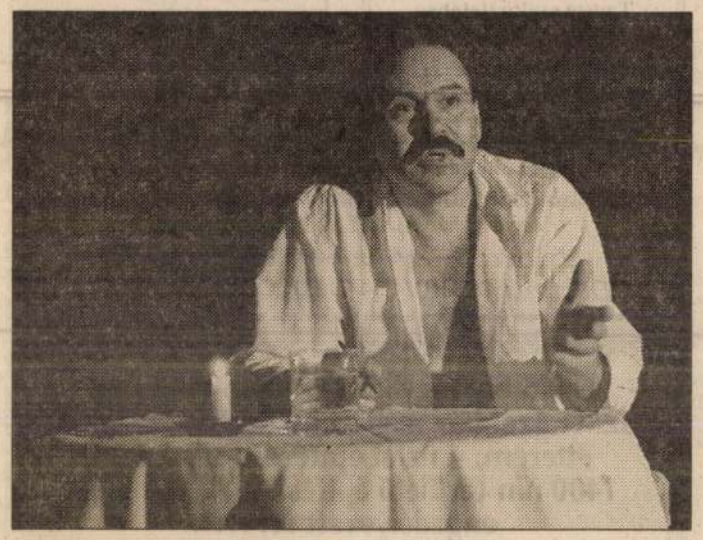

Lakatos István Harasztosi Pál felvétele

mint egy újonnan alakult színházban játszani. A közönség hálás, jönnek a jó darabok, és támogatásban sincs hiány. Azóta sem találkoztam ilyen jó közönséggel, mint Szabolcs megyében.

❒ *Mégis csak két évet töltött itt, aztán egyszerre nyoma veszett...*

— Sajnos komoly hibát követtem el, amit már százszor is megbántam. Akkoriban került Kecskemétre *Jancsó* és *Hernádi*, és engem is hívtak oda. Azt hittem, egészen rendkívüli színházat csinálunk. Persze nem így lett. Félresikerült az egész dolog. Utána Miskolcra, majd Budapestre vezetett azt utam, az Arany János színházhoz, aztán szabadfoglalkozású, vagyis inkább vállalkozó lettem.

❒ *Hogy-hogy? Mit csinál.*

— Zöldség nagykereskedő lettem, most is vásároltam a megyében egy rakás paradicsomkonzervet.

— S közben József Attila verseket szaval, és nem is akárhogyan...

— Nem tagadom, változatlanul színésznek érzem magam. Hacsak tehetem pódiumra lépek, akárcsak most, fizetség nélkül is. Öröm, ha adhatok, ha másokat néhány perc boldogsághoz juttathatok.

❒ *Miért éppen József Attila?*

— Sajnos az üzenete ismét a mának szól. Nagyon sok az elesett, a lét peremén tántorgó ember, aki támogatásra, szeretetre vágyik. Műsorom a költő utolsó két órájáról szól, és ebből is kiderül, hogy szerettel bizony megmenthető lett volna ez a nagy tehetség. Elpusztul a világ, legyen a sírján virág.

— A műsorom nem más, mint egy szál virág egy zseni, de szerencsétlen sorsú költő sírján. Élete, halála szolgáljon másoknak okulásul.

Új képes történelem

Nyíregyháza (KM) — Különleges történelmi képeskönyvsorozatot indított útjára a Magyar Könyvklub és a Helikon Kiadó. Tervezett kilenc kötetben neves történészek vezetnek végig a magyar történelem és művelődéstörténet korszakain, mutatják be nemcsak esemény hazai és európai hátterét, hanem a békés országépítő munka értékeit is. Gazdag, színes képanyag teszi különlegessé ezt a sorozatot. Korabeli tárgyak fotói, a metszetek, festmények és térképek gazdagítják a könyvet. A sorozatból a napokban két kötet látott napvilágot. Az „Árpád jöve magyar néppel" című könyv a magyarság őstörténete és a honfoglalás alcímet kapta. A sztyep évezrede, Attila, az Avarok tündöklése és bukása és a „Párducos Árpád" népe és kalandozásai fejezetekben sok ismerettel gyarapíthatjuk tudásunkat.

A sorozat másik kötete az Árpád örökében című könyv Szent Istvántól III. Andrásig dolgozta fel a magyarok történelmét. Mindkét könyvben több mint 300 színes fénykép és rajz található. (Helikon Kiadó 1966).

Filmesek

Eger (KM) — A Nyíregyházi Városi Televízió műhelye kapta a szombati eredményhirdetésen annak az Országos Tematikus Független film és Videoszemlének a fődíját, amely „Gazdag szegények, szegény gazdagok" címmel rendezték meg Egerben. Ugyancsak kiosztották az észak-magyarországi közösségi televíziók számára kiírt programpályázat díjait, amelynek vetítését a filmszemlével egy időben rendezték meg a Hevesi megyeszékhelyen.

Az 5 résztvevő helyi televízió közül a Miskolci VTV szerepelt a legjobban.

Elbúcsúztunk Péter Mihálytól

Benc László festőművész volt a mestere Budapesten

Soltész Albert

Szakoly — November 22. délután 13 órakor kísértük el Szakoly község gyászoló közönségével, családtagok, rokonok és jó barátok Péter Mihály grafikus és festőművészt utolsó útjára.

Péter Mihály 1947. nyarán jelentkezett a Bessenyei György Képzőművészeti Népfőiskolába, ahol *Berky Nándor* szobrászművész és *Diószegi Balázs* festőművész voltak a vezető tanárok. Akkor ez az iskola a Vay Ádám u. és a Véső u. sarkán volt. Óraadó tanárok voltak *Z. Szalay Pál, Schárbert Ármin, Hadházy Lajos, Sárdi Béla, Makay László, Losányi Gyula, Balogh József* és *Schárbert Árminné*. Tizenöten voltunk tanítványok. Itt kezdte köztünk, és ezekkel a tanárokkal tanulmányait Péter Mihály is.

Apagyról jött be és lett bentlakó növendék. Példás szorgalmat és előmenetelt tanúsított. Valósággal tanulási szomjúságvágya volt. Rengeteget olvasott, még a könyvtárból is kért ki könyveket és sok irányban művelte magát. A jó előmeneteléért 1949 őszén felvették Budapestre a Képzőművészeti Főiskolára is, ahol *Benc László* festőművész volt a mestere. De az első félév után hazadelegálták, mivel nem tudtak vele beszélni. Ez újabb nagy törést okozott az életében.

Iszonyatos nehézségek közepette tette mindezt, hiszen az élet szűk marokkal mért számára. Süketnéma volt és a jobb karja hiányzott. Nem sokkal ezután meghalt az édesanyja is. A küzdelmet az életért mégsem adta fel. Megnősült, egy jóravaló, szintén süketnéma nővel kötött házasságot és majd adtak életet két szép, egészséges gyereknek.

A Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatósághoz szegődött el dolgozni, ahol szintén kitűnően megállta helyét. Egymást követték a kiállításai. Példásan nevelte a családját és nagyon sokat dolgozott. A 70. évében elérte a halál.

Meghatódott, könnyes szemekkel búcsúztattuk.

Hírcsokor

Galéria...

...nyílt Nagyhalászban a várossá válás harmadik évfordulóján. A volt óvoda helyén kialakított helyiségben elsőként *Kiss Gáborné Katalin* tűzománcait és *Nyílas Sándor* groteszk kisplasztikáit december 15-ig lehet megtekinteni. A galéria előcsarnokában pedig a megyénkben élő hivatásos művészek által felajánlott alkotások láthatók. (KM)

Szakmai...

...nyílt napot tartanak a vásárosnaményi Ipari, Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakmunkásképző-, Szakközép- és Szakiskolában december 6-án. Az egész napos program során kiállítás és termékbemutató látható az intézmény tanulóinak munkáiból. Az iskola diákjai szakmai és kulturális műsorral is bemutatkoznak. (KM)

Hangversenyen léptek fel a nyíregyházi művészeti szakközépiskola művésztanárai és az intézmény vonós zenekara Harasztosi Pál felvétele

Magyarosan

Keletmagyarország

Péter Mihály

1021

1975. február 8.

Péter Mihály: MUNKÁS.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
19/3 FEB 9

1973. február 9.

Megyei tájakon

Menyasszo

A frissen behevazott Nyírbogát jó utakkal, felsepert járdákkal, fegyelmezett közlekedéssel lepi meg a látogatót. Kerékpáros még véletlenül sem közlekedik a járdán, az iskolásgyerekek tanító néni nélkül is kettes rendben vonulnak, egy nagybajuszos fogatos bácsi messze kitartja a kezét az útkereszteződésnél, jelezve az irányát, pedig sehol jármű a közelben.

Az első benyomások: rend, fegyelem, tisztaság.

Kivágták a fákat

Évszázadok állnak a falu első okirata, iskolája, településtörténete mögött. Igaz, a falu központja akkor nem a jelenlegi helyén volt,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 FEB 16
Keletmagyarország

Péter Mihály

1021

Péter Mihály: rakamazi parasztember

[illegible] Nem engedélyezhető viszon
különkölcsön telekvásárlásra, új lakást ner
eredményező célokra (lakásmegosztás, tolda
léképítés, helyreállítás, tatarozás).

A kamatfeltételek a hosszú lejáratú épí
tési kölcsön kamatfeltételeihez igazodnak é
lejáratuk az építési kölcsönével mindenbe
azonos.

A különkölcsön kamatozása tehát: ta
nácsi értékesítésű lakásnál 1 százalék, mun
kásfeltételű társasházlakásoknál 1 százalé
lakásépítő szövetkezeti telepszerű társasház
lakásoknál 1 százalék, munkáltatói támogatá
sú társasházlakásoknál 2 százalék, háron
vagy ennél több gyermekes családok csalá
di ház építése esetében két százalék.

Egyedi társasházlakások esetén a kü
lönkölcsön összegének 80 százaléka után 2, mi
20 százaléka után 6 százalék: családi ház építés
nél a kölcsönösszeg 50 százaléka után 2 szá
zalék, további 50 százaléka után 6 százalé

F. B

Péter Mihály: Kubikos

hogy valójában nincs új a nap alatt —. Olyan panasz is érkezik, hogy *a sóstói útátjárónál ha késik a vonat, a sorompó sokáig le van zárva*, mert az őrház nincs felszerelve harangjelző berendezéssel, és a menetrendi időben a kezelő mindig lezárja a sorompót.

Persze azért nagy baj nincs. A város fejlődésére a vasút jól hat. Még *„kéj"-vonat is indul innen a fővárosba*, hogy a lakosok megtekinthessék Munkácsy *Krisztus a Kálvárián* című képét. 1834-től aztán megindul a szárnyvonalak építése is, és hamarosan elmondható: nincs a környéknek olyan pontja, amelyet vagy kis-, vagy nagy vasúttal ne lehetne elérni. Igaz, döcögnek ezek a járművek, de azért mégis más a szállítás, az utazás. *A századfordulón már 45 ezer vonat megy át egy év alatt Nyíregyházán*, és 1912-re állomás is épül, mert az épület nem bírja a forgalmat. Nos, ennyi visszapillantás a múltra, a kezdetre, hiszen ettől az időtől számítva válik Nyíregyháza olyan vasúti gócponttá, amely messze túlnő a helyi jelentőségen.

Háromezer vasutas

Aki úgy véli, hogy a csomópont azt jelenti, hogy itt egy csomó vonal fut össze, az téved. Nem a sínpárok, szárnyvonalak száma teszi azzá. A mai fogalom mögött az rejlik, hogy *négy főnökség és két vezetőség, összesen hat szolgálati hely* összpontosul itt. Pályafenntartó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 MÁJ 6

KELET-MAGYARORSZÁG

Péter Mihály
Grafikusművész.

1021

Anyaság. Péter Mihály rajzai. (Szakoly, 1979.)

...gyik. Bizottságunk hét
gja az élet különböző terü-
ein dolgozik. A bizottság-
k az ifjúsággal kapcsolatos
nákban véleményezési jo-
van. Kezdeményezhetjük,
vasolhatjuk bizonyos té-
ák megvitatását. Operatív
leggel dolgozunk, ha példá-
a fiatal munkások körében
k a baleset, javasoljuk,
gy a munkavédelem ke-
jön valamelyik szakszer-
zeti fórum napirendjére. A
kszervezetek alapszerve-
eivel, a munkahelyekkel
ros a kapcsolatunk. Az
lekvédelem mellett nevelő-
adatunk is van.

*– A tanulók körében ho-
an érvényesül ez a munka?*

– A két nyíregyházi főis-
lán a diákok jelentős része
akszervezeti tag. Az iskola
án többségük falun lép ér-
miségi pályára. Segítjük
et abban, hogy a közössé-
t tenni akaró, közéleti te-
enységre alkalmas em-
ként álljanak munkába.
ottságunk májusban az
ik nyíregyházi szakmun-
képző intézetben (valószí-
eg a 110-esben) tartja ki-
yezett ülését. Elsősorban
ipari tanulók munkássá
ásához adunk segítséget.

*– Mit tehetnek a munkás-
alokat érintő témákban?*

– Az alapszervezetekben
ékenykedő ifjúsági felelő-
kel gyakran találkozunk.
pasztalatainkról időnként
számolunk az SZMT-nek.
brigádmozgalomhoz elvi
módszertani segítséget

szerződést. Intézkedünk: ahol és amiben lehet, a módosításoknál vegyék figyelembe az ifjúsági parlamenteken elhangzott ésszerű javaslatokat. Hamarosan érvénybe lép a SZOT egyik döntése, amely rendezi a tanulói alapszervezetek jog- és hatáskörét, a döntés végrehajtása is feladatok elé állít bennünket. Jövőre lesznek a szakszervezeti választások. Előkészítő munkánkkal hozzá akarunk járulni ahhoz, hogy az eddigieknél több fiatalt válasszanak meg tisztségviselőnek.

(nábrádi)

mekben egyenletesen jó és nem csupán kampányszerű a kiszmunka. Érdemes tehát hajtani, többet tenni annál, ami szorosan vett munkaköri, illetve tanulói kötelesség. A hat KISZ-szervezet klubjában, vitrinjében kereken 20 vándorzászlót őriznek. Illetékes helyen azonban még jócskán van zászló és ezek a zászlók a következő években érdem szerint más KISZ-szervezetekhez is elvándorolhatnak . . .

(n. l.)

BESZÉLNEK RÓLA

A népművészet ifjú mestere

Egyedüli Szabolcsban, aki ezzel a kitüntetéssel dicsekedhet. 1977-ben hu-

1970 OKT 2 5

PÉTER MIHÁLY

1024

VASÁRNAPI MELLÉKLET 1970. október 25.

Életünk és világunk — a művészet formanyelvén

Ma nyílik meg a XV. őszi megyei tárlat

Érett művészek, tehetséges fiatalok és iparkodó kezdők adtak egymásnak találkozót a képzőművészek ma nyíló őszi megyei tárlatán. A 21 kiállító 74 műve sokféle iskolát, irányt és szemléletet képvisel — meglehetősen ellentmondó színvonalon. Vannak kiemelkedően jó komponált, mély mondanivalót hordozó képek, de mellettük — igaz kisebb számban — ott függenek olyanok is, amelyek csak egy elnéző és opportunista zsüri jóvoltából kerülhettek falra. Ez az első benyomás, ami a terembe lépőt megragadja.

Ez a tény már önmagában is lehetetlenné teszi, hogy a kiállítókat és a műveket egy mércével mérjük. Megyénk ismert festői esetében — *Berecz, Huszár, Pál, Soltész, Szalay* — állíthatjuk magasra a mércét, *Margittay Jenő* esetében nyugodt szívvel dicsérhetjük az újat, de sok kiállító esetében a megbocsátó elnézés az, ami egyben kritika is. Akkor, amikor örülünk annak, hogy a tárlaton helyet kapnak a feltörekvő új tehetségek, meg kell mondani azt is, hogy ez a mostani esetben az arányok felborulásához vezetett. Örömmel láttuk *Ács Lászlónét, Garancsi Borbálát, Szőnyi Sándort* a kiállítók között, csupán azt lehet kifogásolni, hogy egy-egy jó művük mellé miért kellett 3—4 gyenge, az összhatást rontó képet is a közönség elé vinni. Ugyanakkor az arányeltolódás azt is eredményezte, hogy sok jó alkotó — *Huszár, Kerülő, Krutilla* — kevés képét láthatjuk az őszi seregszemlén. Hibás elhatározás volt az is, amely teret engedett *Róka Gábor* képeinek, amelyek súrolják a giccs határát. Légrádi Mihály két rajza konzervatív.

Ennek a sor negatívumnak az előrebocsátása szükséges volt ahhoz, hogy a továbbiakban már nyugodtan, a disszonanciát kiszűrve beszélhessek arról, ami jó, arról a valóban művészi részről, amely végtére mégis csak uralja a kiállítást.

Képzőművészeink bemutatkozásának fő erénye az idén, hogy az alkotások középpontjában az ember áll. Érezzük ezt azokon a képeken is, amelyek egy-egy tájat ábrázolnak csupán, vagy éppen egy városi vagy falusi utcarészletet örökítenek meg. Az alkotó, az élő, a szerető és vívódó ember jelenik meg a legjobb vásznakon. Talán elég, ha bizonyítéknak említem *Berecz András* önfeltáró vallomását, a *Kettős arcképet, Pál Gyula Szabóműhely, Huszár István Magányosan* című képeit. Ide sorolhatom *Margittay Jenő* rézdomborításait, a *Szerelem* és a *Gondolkodó* címűeket, amelyek az anyagban rejlő lehetőségek maximális kihasználásával mondják el az ember érzéseit, gondolatait. Örvendetes volt, hogy *Péter Mihály*, a meglehetősen mellőzött, nehéz anyagi körülmények között élő művész négy képén élő, eleven, a közelség és együttélés élményéből fogalmazott munkásalakokat láthattunk. *Kubikosok, Olvasó parasztok, Éjjeliőr* című művei fejlődését tanúsítják, és egyben felhívják a figyelmet arra is, hogy érdemes lenne a ma segédmunkásként dolgozó Pétert jobban felkarolni.

Az emberközpontú művészi ábrázolás mellett a másik, ami megragadó, hogy jó művészeink bár több irányt képviselnek, egyben egyek: törekszenek valós gondolatokat, problémákat, igazságokat kifejezni. Életközelségüket jellemzi, hogy az árvízi katasztrófát két kép is megörökíti. Ezek közül különösen *Pál Gyula Menekülők* című alkotása érdemel nagy figyelmet. A kitűnő kompozíció, a többrétű mondanivaló sikeres ötvözése, a színek megválasztása képét a tárlat egyik legjobb művévé avatja. *Király Zoltán Szatmár 1970* című képe közelebb áll a természet hű ábrázolásához, mélységben azonban még nem éri el Pál képét. A mai élettel való szoros kapcsolatot fejezi ki *Krutilla József Nyíregyháza 1969.* című képe, valamint azok az alkotások, amelyek a földosztásnak, a barátságkerti szüretnek a munkásmozgalmi veteránnak állítanak emléket.

A XV. őszi tárlat másik jellemzője: a művészek többsége híven vall a szabolcsi táj szeretetéről, becsülettel vállalja, hogy élményvilágát megtermékenyíti a minket körülvevő mikroklíma. Az egyik legtehetségesebb fiatal művész, *Kerülő Ferenc* egy sor művével igazolja ezt. Érdemes megnézni az újszerű megoldásokkal dolgozó festő *Ősz, Tél, Reggel és Cigányfiú* című műveit.

Méretében kicsiny, de gondolatiságában rendkívül gazdag a *Margittay* által készített *Facsemeték* című rézkarc, amely már-már a japán tollrajzokra emlékeztető finomsággal készült. *Soltész Albert Kapálók* elnevezésű szénrajza a táj jó ismeretét és a művész technikai képességeinek maximumát bizonyítja.

Új művészi kifejezési formák keresésének is tanúi lehetünk a kiállításon. *Berecz András* például a *Nagy ajtó* című kompozíciójával a konstruktivizmus területére rándul ki, de ezen az úton vele tart a tehetséges *Ácsné* is, akinek *Tapolcai utca* című képe igen sikerült. *Szőnyi Sándor* képein érződik a debreceni Bíró Lajos komor hangvétele, amit a fiatal nyíregyházi festő unos-untalan ismétel, művei rovására. Tőkey Péter képei az önkeresést mutatják.

A képek mellett az őszi tárlaton három szobrot is láthatunk. Kettő *Nagy Mihály* műve, a harmadik *Huszár István* első ilyen jellegű jelentkezése. Nagy Mihály különösen az *Emlékműterv* című, egy darab fából faragott alkotásával kelthet feltűnést. A fa adta lehetőségeket jól ismerte fel, és a szokásos terrakotta szobrok után újszerű színfoltot hozott művészetébe. Huszár István egy darab mészkőből *Hold* címmel faragott szobrot. Megszoktuk, hogy Huszár sokoldalú alkotó, szobra, amely antik hatásokat árul el, mégis meglepetés, és tegyük hozzá kellemes meglepetés a művészetet kedvelőknek.

A XV. őszi tárlat kiváló rendezése jó áttekintési lehetőséget nyújt a látogatónak. Sikerült az előtérbe hozni azokat a képeket, amelyek valóban művészeink rangját mutatják, ugyanakkor finoman mellékhelyre kerültek a gyengébb képek. A rendezők ezzel egy időben tartalmi szempontokat is követtek. Az Üres ház és a Magányosok című kép egymás mellettisége, az artisztikus és konstruktivista Berecz-kép közelsége külön mondanivalót hordoz.

Nyugodtan mondhatjuk: a hibák ellenére is élményt ad megyénk művészeinek tárlata, hiszen az alkotók formanyelvére lefordítva saját világunkkal, környezetünkkel találkozhatunk a kiállított képek között.

Burget Lajos

Vasárnapi

Kultúra és az életszínvonal

Több község életét, egy-egy városka utcáját kitartóan, évek óta figyelem. Bontják az öreg házakat, építik az újat. Szépen berendezik, itt-ott már autó is kerül az udvarba, vagy két motorkerékpár a két gyereknek. Ha kérdem, büszkén sorolják *az anyagi javakat:* vettek szobabútort, tévét, frizsidert, könyvsorozatot, valami patentzáras micsodát, modern festményt, olajkályhát és így tovább. A fölsorolás többnyire értékrend és válogatás nélkül hangzik el, hiszen „mindent ***a két kezünkkel kerestünk***, mindenre egyformán büszkék vagyunk."

S erre, valóban, mindannyian büszkék lehetünk. A családok gazdasági emelkedésének lehetősége megnőtt a hatvanas években falun és városon, s ezzel a lehetőséggel — becsületes munka árán — sokan élnek. Az igaz, *keményen meg kell dolgozniuk érte.* Annyira keményen, hogy a gyarapodás, a javak szerzése minden erejüket és figyelmüket leköti, másra már nem is futja az erőfeszítésből. Ők maguk legalábbis ezt mondják: *nem futja.* A népnek nincs igénye arra, hogy művelődjön, hogy kulturáltabb legyen — mondják ***a kívülállók.*** Jó néhányan be is ismerik: „Minek törjem magam a művelődésre, mi hasznom belőle?" Sokan pedig azzal hárítják el a „zaklatást": „Majd ha mindenünk meglesz, *ráérünk művelődni*". „Mi már öregek vagyunk arra, hogy ilyesmivel törődjünk, majd a gyerekeink. Nekik már nem kell olyan keményen harcolni egy falat kenyérért, mint ***a mi időnkben.***"

Sajnos, azok közül is sokan, akik már mindent megszereztek, nem érzik szükségét annak, hogy művelődjenek. Sőt, sokunk tapasztalata szerint az életszínvonal és a kulturális színvonal között *mélyül a szakadék.*

A modern tudomány és művészet alakulása és gazdagodása nyomán a kultúra fogalma és befogadási *körülményei alapvetően megváltoztak.* Ezzel együtt igényesebb, elvontabb is lett és egyben — mi tagadás — befogadásra is nehezebb. Ez a kultúra — ha nem is minden formában — eljut az ország legtöbb lakosához, a kis hegyi, határszéli falvakba is, a villannyal ellátott tanyákra is. Közvetítik a kultúrházak, a rádió, a televízió, a sajtótermékek. Az emberek színházba, moziba járnak, képző- és iparművészeti kiállítást látogatnak, ismeretterjesztő előadást hallgatnak, könyvet, újságot olvasnak. Vagy mindezt láthatják, nézhetik.

A passzív nézelődés azonban *nem ösztönzi az egyént* a kultúra mélyebb átélésére, befogadására. Abban, hogy valaki televíziót néz, újságot, könyvet olvas, színházba jár, abban a művelődésnek még csak a lehetősége rejlik. *A valódi kulturáltsághoz* kell, hogy ki-ki válassza ki az egyéniségének megfelelőt, s hogy rendszerezze, selejtezze az információtömeget.

Országos gond, hogy erre a válogatásra a tömegeknek nincs igénye. Vagy akinek van, (akár megfogalmazva, akár ösztönösen) az *nem találja,* vagy csak nagyon nehezen találja meg a válogatás útját-módját, a magasabb kultúrához vezető utat. *Ebben kellene segíteni a tömegeket a hivatásos népművelőknek,* és mindenkinek, akinek bármi köze van a közművelődéshez.

Az igény felkeltését már az iskolában el kellene kezdeni. A gyermeket eszmélésétől, az első osztálytól gondolkodásra, az összefüggések kutatására nevelni.

Milyen nálunk egy mai eljegyzés?

Sátor az udvaron. Honnan is tudnak ennyi pónyvát

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Péter Mihály, grafikus

NÉPSZAVA

1984 AUG 18

1021

Péter Mihály: Birkapásztor

lalt ebben a küzdelemben már akkor is érthető az az érdeklődés és tisztelet, amely iránta és az új társadalom iránt világszerte kialakult.

— Felszabadulásunk 40 évfordulójának esztendejében kerül sor a párt XIII. kongresszusára. Megszoktuk hogy a mi kongresszusaink nem egyszerűen eszmecs rékre, tanácskozásokra

Péter Nóra

Színésznő tervez díszleteket a Nemzeti Színházban

A Nemzeti Színházban legközelebb új díszlettervezőnő mutatkozik be. Művészi körökben egyelőre nem nagyon ismerik a nevét, *Péter* Nórának hívják s eddig — színészettel foglalkozott. Szegeden volt szerződésben, a játéknál azonban sokkal jobban érdekelték a szcenikai feladatok. Régóta rajzol s miután egész sereg igen tehetséges munkájával már előzőleg felhívta magára a figyelmet, a Nemzeti Színház egy darab díszleteit vele készítteti el.

Hétfő 1939. jan. 9.

LKŐ
EGYEI MÚZEUM

TŐK

PÉTER NÁNDOR

Az ősz jelentős képzőművészeti eseménye volt Borsodban a munkás képzőművészeti körök II. országos kiállítása, melyet október 20-tól november 7-ig Ozdon rendeztek meg. A kiállítás anyagát 21 szakkör és 11 egyéni jelentkező munkáiból válogatták össze. A négy műfajt képviselő 685 alkotásból 235 került a közönség elé. A kiállításon szép sikerrel szerepeltek a miskolci, kazincbarcikai és ózdi amatőrök. Véleményünk szerint legérettebb alkotásokkal a Vasutasok Szakszervezete Képzőművészeti Körének (Budapest) tagjai szerepeltek. Ennek a körnek tagja Péter Nándor, akinek Magvető című szobrát mutatjuk be.

Nappalok 1978. december

negjegyzés jelent
tban is. A kriti-
szlottak. Elég so-
halottlátó ügyét,
nely a diósgyőri
edélyesen elítélő
asztalta. Sajnála-
úgy kezelte az
ma és nem nád-
dám színpad már
hamarosan be is

ttlátó? A hátra-
hogy valami mó-
elhunyt hozzá-
ebben a lelkiis-
és eredetű nyug-
elmaradott gon-
néprajztudósok
Szerintük a ha-
pcsolatfelvétellel
d a hozzátartozó
kezés, ez az utol-
ok véleményével
eplésükkel vitáz-
alottlátó asszony
múltra visszá-
ég, hanem nap-
kárt okozó tévé-
níthetünk attól,
alapokra épülő
pjaiban találko-
kor is, ha a ha-
t tényleges szük-
hiedelmek még
gekben, és még
j társadalmi kö-
azok a formák,
végső elbúcsúzást
negek által elfo-
omantikaigényeit
ódon, a korábbi
eltérően kielégí-
ázadokon át be-
ártalmas meg-
új. De az új for-
lyanfajta tűrhe-
re, aminek a le-
s kamatoztatja a

át naponta azóta
natatlan pszichi-
génél fogva jól
adalmi körökben,

rétegekben jelentkező szükségletet,
a néprajztudósok is beszéltek. És
hogy itt lehet valamit keresni. Megl
székenységet, a vigasztalódni akar
a gyászolók olykor szeretnek egy k
s szükségük van rá, hogy „megértő
zetben emlékezzenek halottjukra. M
putnoki asszony azt is, hogy a külön
lám nélkül beindult üzletet hogyan
érdekesebbé, vonzóbbá tenni, példá
napok kijelölésével, a várakozók köz
letartó válogatással, a kezére csav
füzérrel. Azt is igen jól felismerte,
lyen körből, milyen társadalmi réte
rutálódnak ügyfelei. Rájött, hogy me
góriával szemben milyen paneleket
kalmazni, melyik sablont kell előh
meri a hozzá fordulókat, tudja, hog
tapogatózó kérdés és általánosságb
válasz után a síró hozzátartozó mi
hisz neki. Tulajdonképpen nem is
mert csak a kapcsolatot akarja fel
lottjával és miután ez állítólag m

MECSEK ZSUZSA

Ősz úr markában

Szikár fák talapzatán
trónol a lompos ősz,
mint zsarnok király hódoló
népének tenyerén.
Nagy úr, száműzött napot, mad
s reszket minden, mi
dermedten ittmaradt:
Én is kuporgok egy lombjavesz
ág
károgok, fázom,
s talpamtól homlokomig hazavá
s míg csontkemény szilánkú
télhez vastagodik bőröm,
jaj, csak szívemnek karma ne r

Péter Nándor

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

Napjaink

1978 — 12

1021

Az ősz jelentős képzőművészeti eseménye volt Borsodban a munkás képzőművészeti körök II. országos kiállítása, melyet október 20-tól november 7-ig Ozdon rendeztek meg. A kiállítás anyagát 21 szakkör és 11 egyéni jelentkező munkáiból válogatták össze. A négy műfajt képviselő 685 alkotásból 235 került a közönség elé. A kiállításon szép sikerrel szerepeltek a miskolci, kazincbarcikai és ózdi amatőrök. Véleményünk szerint legérettebb alkotásokkal a Vasutasok Szakszervezete Képzőművészeti Körének (Budapest) tagjai szerepeltek. Ennek a körnek tagja Péter Nándor, akinek Magvető című szobrát mutatjuk be.

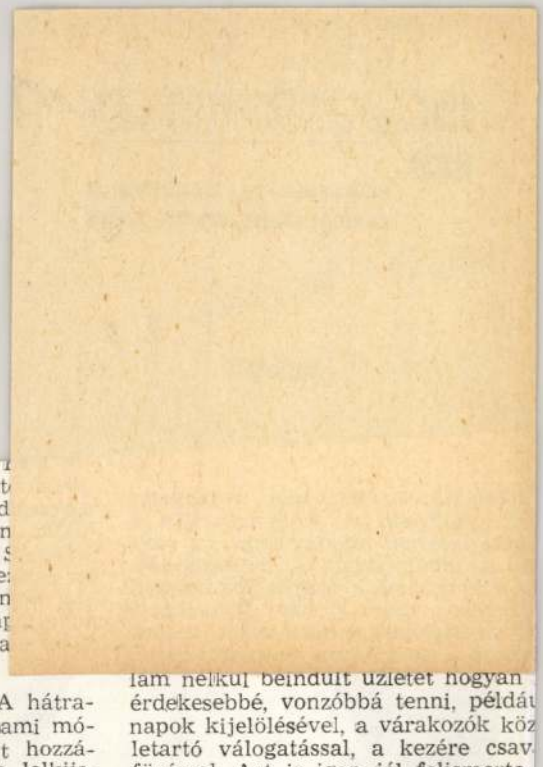

halottlát
nely a d
edélyesen
sztalta.
úgy ke
ma és n
lám szín
namarosa

lam nélkül beindult üzletet hogyan
érdekesebbé, vonzóbbá tenni, példá
napok kijelölésével, a várakozók köz
letartó válogatással, a kezére csav
füzérrel. Azt is igen jól felismerte,
lyen körből, milyen társadalmi réte
rutálódnak ügyfelei. Rájött, hogy me
góriával szemben milyen paneleket
kalmazni, melyik sablont kell előh
meri a hozzá fordulókat, tudja, hog
tapogatózó kérdés és általánosságb
válasz után a síró hozzátartozó mi
hisz neki. Tulajdonképpen nem is
mert csak a kapcsolatot akarja fel
lottjával és miután ez állítólag m

ttlátó? A hátra-
ogy valami mó-
elhunyt hozzá-
ebben a lelkiis-
és eredetű nyug-
elmaradott gon-
néprajztudósok
Szerintük a ha-
pcsolatfelvétellel
d a hozzátartozó
ezés, ez az utol-
ok véleményével
plésükkel vitáz-
alottlátó asszony
múltra visszaé-
g, hanem nap-
kárt okozó tevé-
níthetünk attól,
alapokra épülő
pjaiban találko-
kor is, ha a ha-
t tényleges szük-
hiedelmek még
gekben, és még
j társadalmi kö-
azok a formák,
végső elbúcsúzást
megek által elfo-
omantikaigényeit
nódon, a korábbi
eltérően kielégí-
zázadokon át be-
ártalmas meg-
új. De az új for-
olyanfajta tűrhe-
ére, aminek a le-
s kamatoztatja a

lát naponta azóta
hatatlan pszichi-
génél fogva jól
adalmi körökben,

MECSEK ZSUZSA

Ősz úr markában

Szikár fák talapzatán
trónol a lompos ősz,
mint zsarnok király hódoló
népének tenyerén.
Nagy úr, száműzött napot, mad
s reszket minden, mi
dermedten ittmaradt.
Én is kuporgok egy lombjavesz
ág
károgok, fázom,
s talpamtól homlokomig hazav
s míg csontkemény szilánkú
télhez vastagodik bőröm,
jaj, csak szívemnek karma ne

MVM át akarja építeni a falut, az az előnyös képet igyekszik festeni a tervezett beruházásról, hátrányait elhallgatva. Az előzetes hatástanulmányt ugyan nyilvánosan közzétették a polgármesteri hivatalban, ám amikor egyes falubeliek rátapintottak annak néhány hibájára, Bakács úr kijelentette egy nyilvános fórumon: „Kár volt mégis a falunak elérhetővé tenni e tanulmányt." Miért?

B. I.: – Én ezt nem mondtam, az biztos. Két okból se mondhattam. Egyrészt, mert jogszabály kötelezett a közzétételére, másrészt, ha tettem is hasonló kijelentést, nem mellékes, mire vonatkoztattam. A fórumon ugyanis felmerültek bizonyos szakmai kérdések, melyek a működési technológiára vonatkoztak, s melyeket a lakosság nem értett meg. Úgyhogy, ha mondtam is

A litériek már tudják, a fórumon is elhangzott, hogy az erőmű működése nem lesz teljesen környezeti károkozás nélküli

kentését illetően. Ezt el lehet érni vízbefecskendezéssel is, de új technológiával, száraz megoldásokkal is – speciális égéstechnikai eljárással, amikor is a tüzelési hőmérsékletet az oxigén több fokozatban való hozzáadásával szabályozzák. Mindezek révén a kibocsátás (emisszió) s vele párhuzamosan a kéménymagasság is csökkenhet.

Cserebere-kár

B. I.: – A fejlesztés iránya a száraz technológiás módszer. Ezért ezzel szeretnénk működtetni az erőművet.

– Az erőmű kerozinnal vagy gázturbinaolajjal működne?

C. V.: – Az utóbbival. Ez tulajdonképp ugyanolyan dízelolaj, mint amilyennel a gépjárművek működnek, csak sokkal

GOLD Sztár
TELE VAN ÉLETTEL

A nyerő lé!

Nem csak vitaminban gazdag!

A Gold Sztár játék tegnapelőtti sorsolásán az alábbi dominókock

Ha a fenti dominók közül legalább **kettő soronként megegyezik** az Ön Gold Sztár sz
telefonáljon 8 napon belül a **TeleMedia 265-7077**-es számára, hogy megtudja,
és nyereményét hogyan veheti át! Ha pedig most nem sikerült, azért ne adja fel: követk
melynek eredményét a **NÉPSZABADSÁG** másnapi számában is közöljük - **újr**

PÉTER PÁL fafaragó 96 júni 29. NAPLÓ

Előbb gondolatban „farag”

Meglátta a diófadarabot és megmozdult benne a gondolat: ebből egy áttört gyertyatartót formál. És nem tudott nyugodni. Pedig már öreg este volt, de nekifogott. Így alakult a fa *Péter Pál* keze alatt, aki a bútorasztalos-szakmát tanulta ki és benne dolgozik ma is Veszprémben, a Csap utcában.

– Már gyermekkoromban szerettem a fát. Volt egy éles bicskám, azzal faragtam a hársfát, a bodzát, ami éppen a kezembe került. Örültem, amikor kialakult belőle valami, amire ráismertek a pajtások – így vall az 55 esztendős, zömök férfi, aki évekkel ezelőtt a veszprémi bútorgyárban dolgozott, azután önálló lett. Az udvaron van a műhelye.

– Ha itt meglátok egy darab fát, diót vagy juhart, már csábít a faragás. Azt nézem, hogy mit lehet belőle megformálni. Pedig van éppen elég munkám, bútormegrendelések. Egy-egy szekrény maga is műremek, mert nem tucatárut készít. A megrendelők a Balaton mellé viszik a szekrényeket, hogy a nyaralójukat díszítsék vele.

A faragás az teljesen más. Egy-egy kész, fából faragott szobor az udvari műhelyből a lakásba vándorol a többi mellé. Mondja, hogy már legalább nyolcvan remeke sorakozik a nagyszobában, a fal mentén.

– *Mit szeret a legjobban faragni?*

– Amit a fa éppen kiad, amit megmutat nekem – és végigsimít egy karcsú gólya nyakán, majd kezébe vesz egy facsészét.

Meglátta a diófadarabot és megmozdult benne a gondolat

– Ezt is úgy találtam, vagy itt van ez a diófa. Amikor a kezembe került, nem tudtam letenni. Éjfélig dolgoztam vele.

Sokszor napokig, hetekig, hónapokig rakosgatja a kugliforma cseresznyefát vagy a szilvafát, és csak akkor fog hozzá, ha már gondolatban megformálta, megálmodta a fából a figurát. Minden alkotást külön-külön is is szeret.

– *Kiállításra még nem gondolt? Ennyi alkotásból igazán kitelne egy bemutató!*

– Amikor a bútorgyárban dolgoztam, volt kiállításom, azóta csak magamnak készülnek ezek a szobrok, csészék, figurák. Magamnak állítom ki, és ha megpihenek a napi munka után, mindig elgyönyörködöm bennük.

Talán majd valaki, valahol felfigyel Péter Pálra, munkáira. A televízió félórás műsorban kétszer is bemutatta a munkáját, a faragásait. Talán a közönség is láthatná az alkotó ember keze munkáit.

Gáldonyi Béla

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 FEB 1

A MEDOSZ LAPJA
Budapest

Péter Mihály

1021

A félkarú festő

Bemutatjuk Péter Mihályt

Alacsony, nádtetős ház kapuján léptem be a *Szabolcs* megyei *Szakolyban. Péter Mihályt* kerestem. Kutya ugatott „idegenek jöttén" az udvaron. A konyha földes, nyírkos, hideg —, virágokat menekítettek belé a tél elől. A szoba is földes. Gyéren ég a tűz. Két kis ablakon halványan jutott be fény a szürke ég alól. Olyan halványan, hogy amikor hellyel kínált *Péter Mihály*, a süketnéma félkarú festő, kísérőmmel *Vitéz Gézával* — előbb meggyújtottuk a gerendáról lógó petróleumlámpát: lássuk egymást.

Sovány, beesett arcú, 49 éves férfi. Csak szomorú szeme fénylik, ég amikor megpróbálja a szavakat formálni. Mert *ő maga igyekszik „vallani" a múltról.* Kérdezem, a szájmozgásomat követi, ebből érti mire vagyok kíváncsi. Mellettünk áll kisfia, aki a „tolmács" szerepét tölti be. Értelmes, 12 éves. Kislány testvére az iskolában, kicsi Mihály csak délután megy... Nem kell unszolni Péter Mihályt, szívesen válaszol.

Ez az erős akaratú ember sokunkat csodálkozásra késztet. Apagyi születésű, mezőgazdasági cseléd volt édesapja. Korán meghalt, édesanyja nevelte a három gyermeket. Ötéves múlt a kis Mihály, amikor játék közben leesett a padlásról, süketnéma maradt. Sírt, jajongott az édesanya, nem elég, hogy fél karral született, csak a bal keze ép, jobb keze félkarjától hiányzik, ráadásul ez a csapás! Nem tud többé beszélni az ő ötéves kisfia!

Nyolcéves korában észrevette anyja: rajzolgat a fia. Nyáron a homokba, télen a hamuba. Haragudott érte „ostobasággal tölti az idejét". Pedig jól tanult a gyerek, de kedvét igazán csak a rajzolásban lelte.

A hatodik osztály után pásztor lett. Hol a libákra vigyázott, hol a malacokra. Itt azután volt ideje bőven rajzolgatásra. Különösen az állatokat szerette formázni. Így élt 1946-ig. Egyszer felkeresték régi osztálytársai: *Váci András, Soltész Albert,* később *Pál Gyula* —, akik annak idején továbbtanultak, művészetük bontakozásának idejét élték. Biztatták: tanuljon, tovább, itt az alkalom, éljen vele! 1946-ban beiratkozott az akkor *Nyíregyházán* szervezett *Bessenyei György Képzőművészeti Népfőiskolára,* melynek négy éven át tanulója volt. Tanárai: *Berki Nándor* szobrászművész, *Szalay Pál* festőművész, és *Diószeghy Balázs.*

Váci Mihály és *Váci András* a két jó testvér segítségével Budapestre került a *Képzőművészeti Főiskolára* 1949-ben. Elvégzett egy évet, minden tárgyból eredményesen vizsgázott! Még oroszból is kollokvált. Hallatlan energiával dolgozott! Egy esztendei küzdelmes munka után „adminisztratív aggályok" miatt eltanácsolták a főiskoláról. Belebetegedett. Voltak pillanatai, amikor semmi értelmét nem találta életének. Egy álom veszett el! Jóvátehetetlenül!

Gémeskút

1955-ben a *Felsőtiszavidéki Vízügyi Igazgatóságnál* munkára jelentkezett *Péter Mihály.* Mivel jobb karja hiányzik, fizikai munkát csak korlátozottan végezhet. Az igazgatóság kubikus munkavállalóival, változó munkahelyeken vízhordóként dolgozik. Élete évek óta a kétkezi munkásemberek között telik. Körülményeiből eredően grafikus, a faluhoz, a munkás-paraszt emberekhez kötődött. Kevés csendélet és tájábrázoló vázlata mellett munkás, paraszt emberek jelennek meg portréin. A szemek, az arcok karakterének, a szabolcsi munkásember típusok kitűnő megfigyelése érezhető. Az emberi világ alapos ismerője, átélője. *Könnyed ceruzavonásokkal tárja a néző elé a látvány lényegét, s igaz emberszeretettel mutatja be az embert: a kortársat, a munkást.*

Kubikos

A Felsőtiszavidéki Vízügyi Igazgatóság szakszervezete által létrehozott *Képzőművészet Szakkör* vett tudomást rajz készségéről. A szakkör vezetője *Diczházy István* segítette a sokszor töprengő, néha bizonytalankodó festőt. Amikor a szakkör első kiállítását rendezte 1967-ben, *Péter Mihály* grafikáit is bemutatták. Ezt követően minden évben újabb és újabb képeit állították ki. Összesen *14 kiállításon szerepelt eddig.* 1973-ban *Nyíregyházán* és *Szakolyban* szervezett önálló kiállítást Péter Mihály műveiből a szakszervezet —, nagy szakmai és közönségsikere volt. Képei a megyei amatőrök kiállításán, valamint az 1970 és 74-ben rendezett megyei tárlaton is szerepeltek, *az előbbin a második helyezést kapta.*

Munka közben

Évek óta az vízügyi igazgatóság szakszervezeti képzőművészeti szakköre segíti alkotó munkáját buzdítással, felszereléssel. Dicséretes, hogy felismerték értékes munkáját, az ismeretlenségből a felszínre hozták, minden alkalmat megragadnak, hogy sokan szerezzenek tudomást alkotásairól.

Nyaranta művésztelepre, vagy Tokajba, vagy Hajdúnánásra juttatja el a szakszervezet egy, másfél hónapra. Természetesen úgy, hogy teljes fizetését megkapja. Bizonyosak lehetünk benne, hogy ez a segítség hozzájárul majd Péter Mihály művészetének kiteljesedéséhez.

Szentesi Magda

áriában télen

ros, amelynek nagyszámú török anyanyelvű lakója van.

A vasútállomás szomszédságában gyárak és gyárak, a várostól néhány kilométerre pedig messziről fénylenek az üvegházak. Csak a *Bulgarplod* kezelésében 45 hektárnyi területen sorakoznak, ameddig a szem ellát az üvegházblokkok. Egyébként ez az állami vállalat elsősorban a kereskedelemmel foglalkozik, de termelőüzemeket is fenntart. *Dimiter Sztefanov* első igazgatóhelyettessel a terméssel gazdagon megrakott paradicsom-, uborka-, paprikatöveket nézegettük. A paradicsomot azért említettem elsőnek, mert a *Kecskeméten* nemesített fajtát termesztik, igen jó eredménnyel. Egyébként itt hallottam először, majd később *Szófia* mellett a *volujaki hűtőház* igazgatója, *Peter Petrov* és munkatársai is megerősítették, hogy Bulgáriában a legjobban termő és legjobban bevált hagymafajta a makói egyéves. *Peter Petrov* hazánkban is járt, hiszen *Volujakban* a budaörsi hűtőház ikertestvérét építették meg.

— Nagyon sok segítséget kaptam a magyar kollégáktól — mondotta.

De térjünk vissza az igaz, hogy szakadatlanul párás, de kellemes, nyári hőmérsékletet

HAZAFELÉ

Ilyenkor jegyzeteimet böngészem. Étkezés, konyha — címszó alatt olvasom: *Bulgáriában* 310 kiló egy ember évi zöldségfogyasztása. Ebből 25 kiló csak a burgonya és 30 kiló a konzerv — a többi friss zöldség.

Amíg az adatokat olvasom, mintha ismét érezné a nyelvem a *Plovdiv* közelében, az étlapról találomra választott citromos zöldségleves ízét. A receptet is elkértem. Így diktálta le a tolmács: Kell hozzá három répa, ugyanannyi petrezselyemgyökér, fél zeller, két burgonya, fél kiló káposzta. Mosás, tisztítás után apró darabokra vágva, olajban pároljuk, majd húslevessel felöntve (lehet húsleveskocka is) kis lángon főzzük. A levesestálban egy tojás sárgáját tetszés szerinti mennyiségű citromlével elegyítünk és erre öntjük, amikor megfőtt, a forró levest.

— A legfontosabb tennivalónk most, hogy a tengerparton növeljük árudáink számát — mondotta Szófiában *Banko Bankov igazgató.* — Azt szeretnénk, hogy minél kevesebb időt kelljen eltölteniük vásárlással az *Aranypart* üdülőibe, szállodáiba vállalati beutalóval, turistaként érkező nyaralóknak, ha hazánk földjének termékeit kívánják megkóstol-

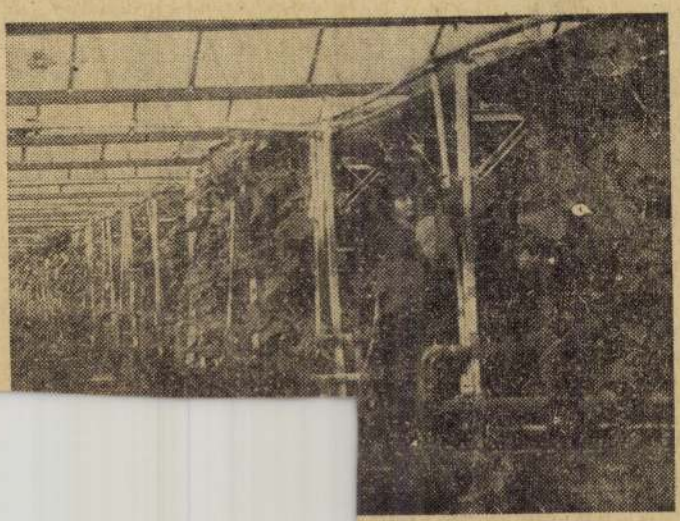

uborkát

ni. A helyi tanácsokkal összefogva ebben az évben előbbre lépünk ezen a téren, és ezt tapasztalhatják a nyáron már azok a magyar barátaink is, akik szakszervezeti beutalóval vagy kirándulóként érkeznek hozzánk. Várjuk őket.

Vass Ottó

Az idén februárban 18. alkalommal rendezzük meg a *Mezőgazdasági Könyvhónapot.* A mezőgazdaságban sokrétű munka folyik most is, igaz nem a földeken, hanem az irodákban. Készülnek a zárszámadások, az idei tervek. Most van a mezőgazdasági szakirodalom éves zárszámadása is. Önkéntelenül is felvetődik a kérdés: vajon a szakkönyvek, szaklapok, folyóiratok által közvetített ismeretek milyen mértékben segítik élelmiszergazdaságunk fejlődését? Nyilvánvaló, hogy a nagy teljesítményű gépek, kombájnok munkába állítása növeli a hatékonyságot, a növényvédő szerek, a műtrágyák használata mind nagyobb termeséket ad, a pontos, okos munka- és üzemszervezés, a termelési rendszerek terjedése javítja a gazdaságosságot.

A *mezőgazdasági könyvhónap* központi gondolata, mondanivalója az, hogy a mezőgazdasági dolgozók szakmai képzésére, továbbképzésére felhívta a figyelmet. A szakmai ismeretek hordozója ugyanis a szakirodalom! Új, nagyobb termőképességű növényfajták, jobb termelőképességű állatok, nagyobb, bonyolultabb gépek segítik a gazdálkodást. Mindezek azonban nemcsak több bevételt tesznek lehetővé, hanem drágábbak és nagyobb értéket is képviselnek. A korszerű eszközökhöz, korszerű módszerek is tartoznak. Honnan lehet ezeket megszerezni? Legkönnyebben a szakirodalomból. Ezért egy korszerű állami gazdaság amennyire elképzelhetetlen modern termelőeszközök nélkül, annyira nem teljes korszerű könyvtár nélkül, melyben minden, a korszerű gazdálkodásra vonatkozó ismeret a dolgozók rendelkezésére áll.

A *Mezőgazdasági Kiadó* ebben az évben 25 éves. Könyvtárnyi az a kiadványmennyiség, amit a mezőgazdaság szolgálatára a kiadó 1975-ig, megalapításának negyedszázados jubileumáig megjelentetett. Közel *10 ezer mű 5650 könyvjellegű, 85 000 ív terjedelemben, 28 millió példányban készült az elmúlt 25 év alatt.*

Segítőtársak voltak a szaklapok, szakfolyóiratok és az üzemi lapok, híradók is. 7[illegible] szaklap segíti az élelmiszer- és a fagazdasági feladatok megoldását. Külön ki kell emelni azt a közel 100 vállalati, üzemi híradót és lapot amelyek az állami gazdaságok mezőgépvállalatok, erdőgazda-

Egy év alatt 31 ezer szakfilmvetítés

Felejthetetlenül szép, színes film vezette be a *XII. Országos Mezőgazdasági, Élelmiszeripari és Erdészeti Filmszemlét:* a *Jeli Arborétum*[illegible] tettünk [illegible] —12 ezer vetítésben mutattak be egy év alatt a MÉM szakfilmjeit, 1974-ben, több mint 31 ezerszer vetítettek szakfilmet. Ma már mintegy 20[illegible]

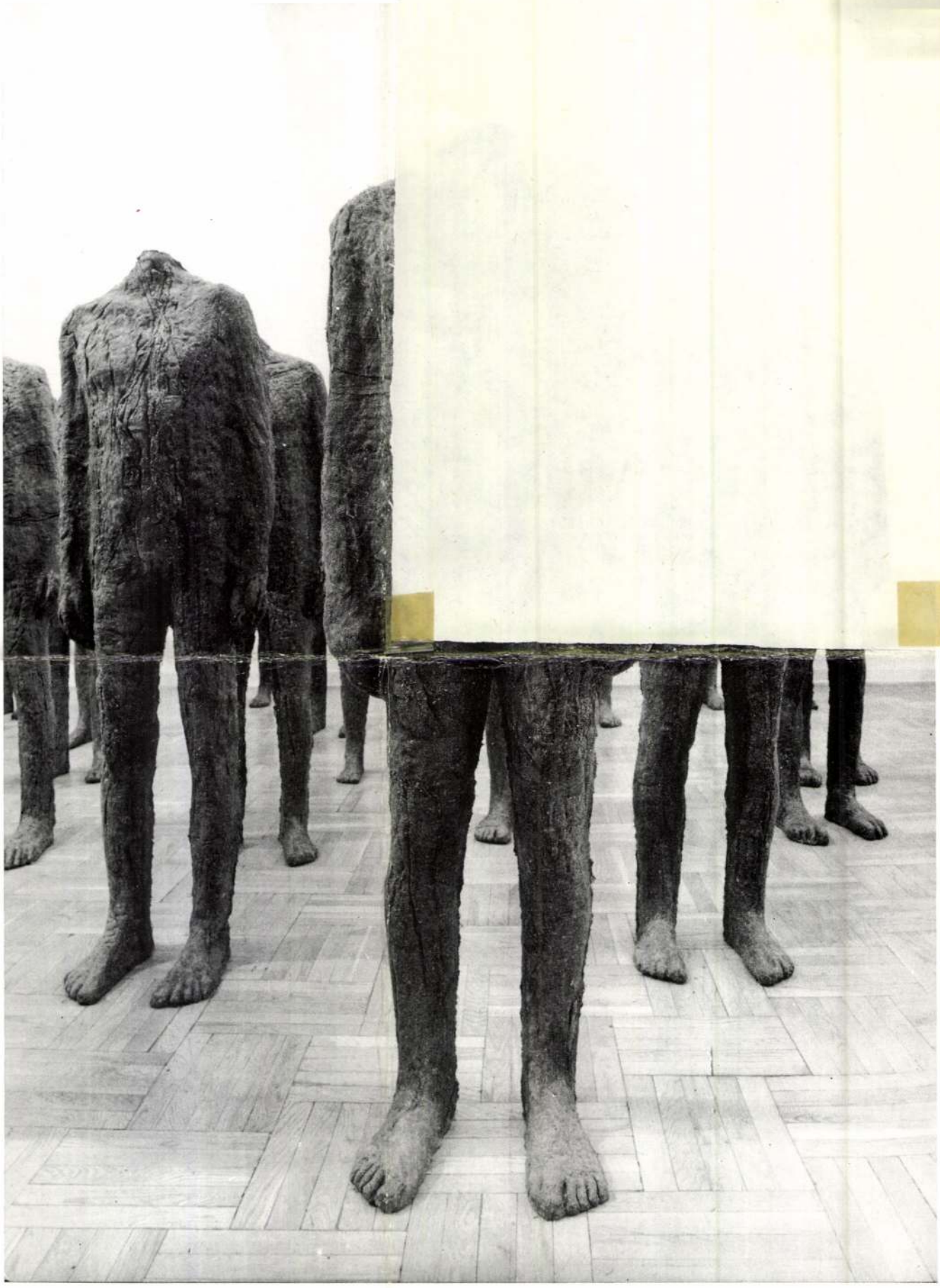

Kiállítási enteriőr Magdalena Abakanovicz műcsarnoki kiállításáról
(fotó Somfai István)

Péter Vladimír üvegszobrászművész
Művészet 1988. jún. a borítón.

A borítón/On the cover: Péter Vladimír: Madarak/Birds, részlet, üvegszálas poliészter (fotó Kollányi Gyula)
, 50 db, 50×110 cm, 1985, Ferihegyi repülőtér, Budapest

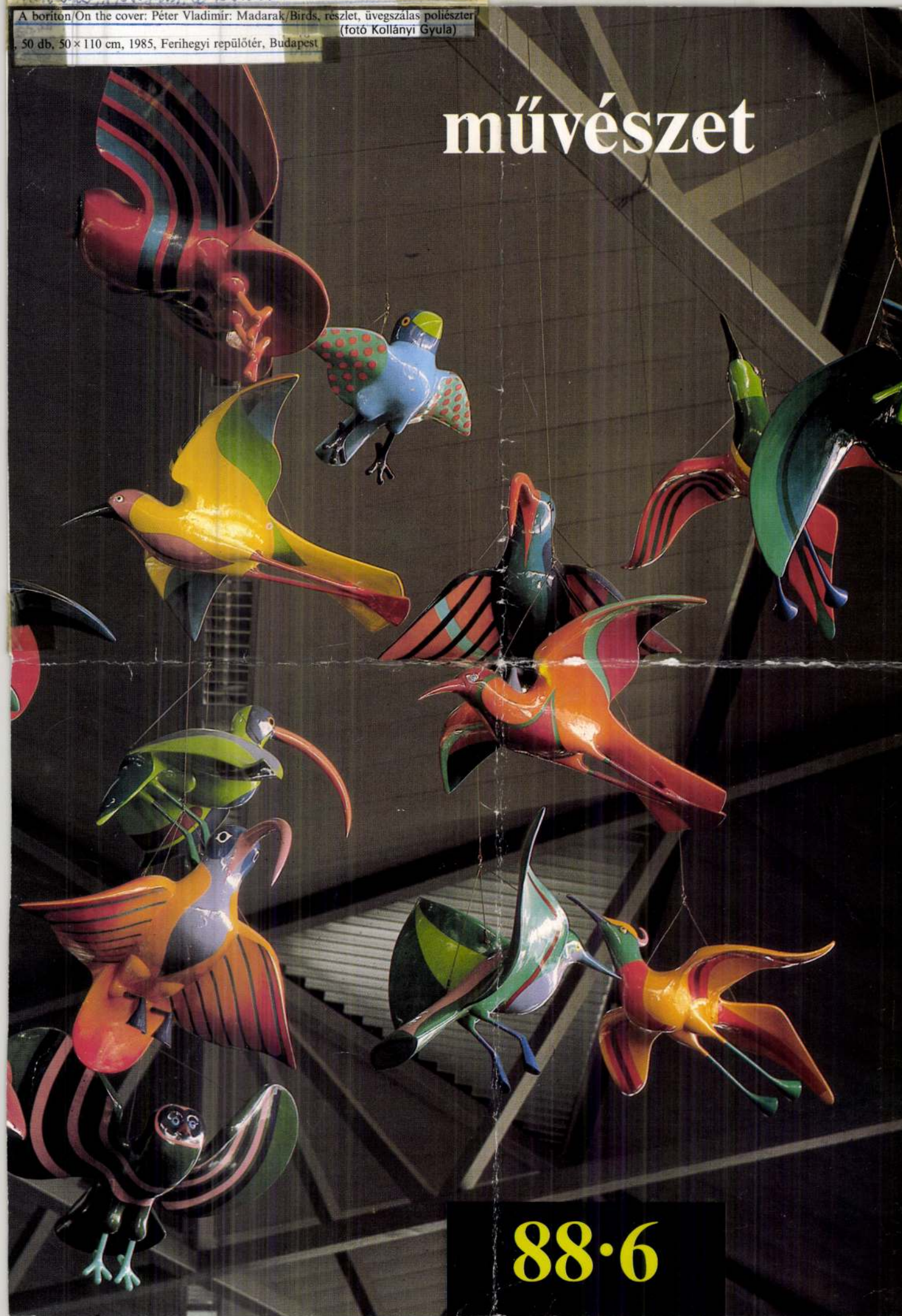

művészet

88·6

KÁRPÓTLÁS

Termőföld-árverési hirdetmények

A Bács-Kiskun megyei Kárrendezési Hivatal **Kecel** városban, a **Szőlőfürt Mezőgazdasági Szakszövetkezet, Kecel** által kijelölt termőföldterületre az árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Kecel, Lakodalmasház

2. Az árverés ideje: 1994. május 12., 11 óra. (Az árverésre jelentkezés 9 órától.)

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Kecel		0140/8A-ból	960 nm	szántó	1,00	
		0140/8B-ből	330 nm	gyep	0,28	
		0144/105A-ból	3740 nm	szántó	3,89	
		0144/105B-ből	960 nm	gyep	1,33	
		0215/19 A-ból	4050 nm	szántó	4,21	
		0216/10C-ből	2697 nm	szántó	1,78	
		0298/78 D-ből	4 ha 7421 nm	szántó	47,84	
		0298/78H	4136 nm	szántó	4,30	
		0298/78K	2 ha 1555 nm	szántó	22,42	
		0298/78L	1730 nm	szántó	1,80	
		0298/78P	1 ha 6444 nm	szántó	17,10	
	Kékfrankos	0455/103A-ból	21 ha 5000 nm	szőlő	690,00	
	VZ-től Ny-ra	0425/6D-J-ből	8 ha 1339 nm	szőlő	283,06	
	Rajnai	0427/9C	3 ha 1581 nm	szőlő	109,90	
	rizling	0425/7-ből	4 ha 6600 nm	szőlő	121,63	
	Rizling-	0427/9A	5 ha 2920 nm	szőlő	138,12	
	szilváni	0428/60-ból	5 ha 2480 nm	szőlő	151,93	
	37A,B,C	0138/33	26 ha 8665 nm	erdő	158,51	
	97A	0434/52B-ből	5 ha 1000 nm	erdő	14,47	
	97B	0434/52B-ből	2 ha 6000 nm	erdő	7,38	
	97C	0434/52B-ből	2 ha 2000 nm	erdő	6,24	
	104E	0449/21	3 ha 7000 nm	erdő	10,36	
	104F	0449/21	7000 nm	erdő	1,96	
	104G	0449/21	1 ha	erdő	2,80	
	104H	0449/21	1 ha 7000 nm	erdő	4,76	
	104I	0449/21	14 ha 2000 nm	erdő	39,76	
	104J	0449/21	5 ha 8000 nm	erdő	16,24	
	135A	0447/36-ból	22 ha	erdő	61,60	
		0453/118-ból	40 ha 1177 nm	erdő	67,39	
		0396/24A	7607 nm	gyep	10,57	
		0396/24C	6 ha 3033 nm	gyep	57,62	
		0396/26	2474 nm	gyep	3,44	
		0396/27	2474 nm	gyep	3,44	
		0402/206	5341 nm	gyep	2,40	
		0402/207	3079 nm	gyep	1,39	
		0402/212	2705 nm	gyep	1,22	
		0402/214	1942 nm	gyep	0,87	
		0402/215	1442 nm	gyep	0,65	
		0402/216	1662 nm	gyep	0,75	
		0402/237	950 nm	gyep	1,32	
		0402/238	7344 nm	gyep	10,21	
		0402/247	2507 nm	gyep	3,48	
		0402/248	5111 nm	gyep	2,50	
		0402/395A	14 ha 4233 nm	gyep	41,49	
		0402/402	1316 nm	gyep	1,83	
	Rózsaberek	0101/4A-ból	43 ha 6880 nm	gyep	302,91	
	Kecel alsó	059/10B,G,H	30 ha 7681 nm	gyep	238,04	
		059/11A	15 ha 7617 nm	gyep	73,73	
		061/16A	50 ha 1418 nm	gyep	377,24	
		061/16C	9211 nm	gyep	4,14	
	Kendereshalom	071/7F	5899 nm	gyep	8,20	
	Látósziget	0104/1F	6255 nm	gyep	5,19	
		0104/1D-ből	17 ha 6570 nm	gyep	141,08	
	Polgárdi	0425/8H	2 ha 8392 nm	gyep	13,91	
	Tagi szőrvány	0284/2C-ből	5755 nm	gyep	8,00	

A Bács-Kiskun megyei Kárrendezési Hivatal **Kiskunhalas** városban, a **Vörös Október Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Kiskunhalas** által kijelölt termőföldterületre az árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Kiskunhalas, Vasutas Művelődési Ház

2. Az árverés ideje: 1994. május 12., 11 óra. (Az árverésre jelentkezés 9 órától.)

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Kiskunhalas		078/131	6403 nm	szántó	23,37	
		078/133	8549 nm	szántó	26,75	
		080/1A-ból	2 ha 5000 nm	szántó	56,50	
		0588/1X	2803 nm	szántó	1,85	
		0588/1Y	9 ha 0023 nm	gyep	9,00	
		0630A	2 ha	szántó	6,00	
		0658/108	1573 nm	szántó	0,49	
		0753/25C	3 ha 9639 nm	nádas	144,48	

A Bács-Kiskun megyei Kárrendezési Hivatal **Kiskunhalas** városban, a **Vörös Szikra Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Kiskunhalas** által kijelölt termőföldterületre az árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Kiskunhalas, Vasutas Művelődési Ház

2. Az árverés ideje: 1994. május 12., 11 óra. (Az árverésre jelentkezés 9 órától.)

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Kiskunhalas		078/66	4 ha 1998 nm	szántó	43,57	
		05/8A	3 ha 6509 nm	szántó	82,51	
		05/8B	1 ha 2172 nm	gyep	5,96	
		0964/6A	3 ha 1009 nm	szántó	70,08	
		0964/6B	9021 nm	gyep	4,42	
		0964/6C	5427 nm	szántó	24,07	
		0964/6D	1524 nm	erdő	0,29	
		0964/6G	4435 nm	gyep	0,44	
		0964/6F	2676 nm	erdő	0,51	
		0964/6L	6299 nm	erdő	1,20	
		0964/6N	6777 nm	erdő	5,09	
		0964/6P	9478 nm	erdő	1,80	
		0964/6R	7334 nm	gyep	0,73	
		0964/6V	1600 nm	szántó	1,66	
		0989L	8 ha 4164 nm	szőlő, gyüm.	79,11	
		0989N	10 ha 4111 nm	legelő	10,41	
		0989M	7254 nm	szőlő, gyüm.	20,13	
		0989S	1 ha 8239 nm	gyep	3,83	
		0989T	3161 nm	szőlő, gyüm.	8,79	
		0989J	3682 nm	gyep	0,77	
		0989R	3798 nm	gyep	0,80	
		1006/15C	4 ha 1891 nm	szőlő, gyüm.	39,38	
		1035/1B	9398 nm	szántó	6,20	
		1035/1D	2301 nm	szántó	1,52	
		1036/7	2 ha 1670 nm	gyep	2,17	
		1012/36C	2 ha 0544 nm	szántó	13,56	
		1012/36D	9 ha 7681 nm	gyep	7,44	
		1012/19	1 ha 8966 nm	gyep	1,33	
		1012/41	1490 nm	gyep	0,10	
		1012/23	2433 nm	gyep	0,17	
		1042/1	3 ha 9030 nm	gyep	2,73	
	Márta dűlő	0926/12B	3887 nm	gyep	0,27	
		0926/12C	1 ha 4514 nm	gyep	1,45	
		0926/12D	9 ha 3765 nm	gyep	6,56	
		0926/12F	4084 nm	szántó	1,27	
		0926/12G	2 ha 7835 nm	szántó	8,63	
		0926/12H	2 ha 4221 nm	gyep	1,70	
		0926/12N	4743 nm	gyep	0,33	
		0926/12T	1581 nm	gyep	0,11	
	Iskola	0923/16A	2 ha 2700 nm	gyep	2,27	
	környéki	0923/16C	8 ha 7395 nm	gyep	8,74	
	Török erdő mell.	0950G	11 ha 8582 nm	szőlő, gyüm.	329,66	
		0950H	4336 nm	gyep	0,43	

A Békés megyei Kárrendezési Hivatal **Telekgerendás** községben a **Békéscsabai Állami Gazdaság** által kijelölt termőföldterületre az árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Telekgerendás, Polgármesteri Hivatal

2. Az árverés ideje: 1994. május 12., 9 óra

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Telekgerendás		0119/1G	1 ha 7499 nm	szántó	69,00	–
		0128/1F	7 ha 7003 nm	erdő	147,00	–
		073/1	12 ha 3464 nm	szántó	575,55	–
Az előző árverésekből megmaradt termőföldterületek:						
		0113B	7804 nm	szántó	34,01	
		0117/12	4 ha 9978 nm	szántó	200,68	
		055/1	1 ha 8182 nm	szántó	78,91	
		059/13	3040 nm	szántó	14,91	
		068/1	8335 nm	szántó	38,22	

– Földalap-módosítással érintett terület.

A Békés megyei Kárrendezési Hivatal **Mezőkovácsháza** városban az **Új Alkotmány Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Mezőkovácsháza** által kijelölt termőföldterületre az árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Mezőkovácsháza, Polgármesteri Hivatal

2. Az árverés ideje: 1994. május 12., 9 óra

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Mezőkovácsháza		010/1	19 ha 7062 nm	szántó	777,05	–
		0105/1B	9191 nm	nádas	24,72	
		0138	4 ha 6373 nm	szántó	146,91	–
		0155A	4217 nm	szántó	7,34	
		0173/1	7 ha 9666 nm	szántó	138,62	
		0173/3	4 ha 5607 nm	szántó	174,70	
		0173/AB	1 ha 2837 nm	gyep	22,18	
		0173/AG	2060 nm	nádas	5,54	
		0176A	7 ha 6653 nm	szántó	133,38	
		033	3645 nm	erdő	3,54	
		056A	1 ha 2264 nm	szántó	21,34	
		068	4 ha 9005 nm	szántó	85,27	
		07	6761 nm	gyep	14,67	
		097/1C	2341 nm	nádas	6,30	
		097/4	3584 nm	nádas	9,64	
		2444/7	1 ha 1799 nm	szántó	20,53	
		2453/1	1 ha 154 nm	szántó	17,67	
		2453/3	71 nm	szántó	0,12	
		2455A	4473 nm	szántó	7,78	
		2458	385 nm	szántó	0,62	
		2462	1 ha 4794 nm	szántó	25,74	
Az előző árverésekből megmaradt termőföldterületek:						
Battonya		0275/15	4773 nm	szántó	16,61	
		0275/45	5867 nm	szántó	18,28	
		0275/8	5592 nm	szántó	18,39	
		0298/7	5669 nm	szántó	13,77	
Mezőkovács-		0110/3	2663 nm	szántó	11,10	
háza		0112/3	2842 nm	szántó	11,73	
		0114/10	1690 nm	szántó	5,90	
		0114/2	1 ha 1313 nm	szántó	39,37	
		0115/11	1094 nm	szántó	3,57	
		0115/13	1004 nm	szántó	1,13	
		0118/1	1 ha 851 nm	szántó	41,60	
		0130D	2 ha 6123 nm	erdő	17,24	
		0132	2327 nm	szántó	7,17	
		0135/4	3 ha 1577 nm	szántó	121,22	
		0146	2845 nm	szántó	9,26	
		0148A	4921 nm	szántó	20,29	
		0161/2	3 ha 7709 nm	szántó	120,18	
		0168/1	3686 nm	gyep	11,78	
		0171/14	7210 nm	szántó	26,88	
		0193/3	3002 nm	szántó	12,52	
		0193/5	2375 nm	szántó	9,32	
		0199-1	583 nm	szántó	2,31	
		0199-2	430 nm	szántó	1,65	
		0201	2484 nm	szántó	11,38	
		0203/1M	720 nm	szántó	3,00	
		0210/6	5678 nm	szántó	24,00	
		0219	639 nm	szántó	1,80	
		046/26	5855 nm	szántó	20,39	
		049	1 ha 3152 nm	szántó	22,39	
		064	1 ha 8714 nm	szántó	65,30	
		07	2042 nm	szántó	4,64	
		071/1	3 ha 2230 nm	szántó	118,70	
		073/8	2131 nm	szántó	8,88	
		079/1	5581 nm	szántó	24,93	
		081/3	1820 nm	szántó	6,29	
		083/1	967 nm	szántó	3,61	
		086/23	8510 nm	szántó	24,23	
		092	5935 nm	nádas	15,97	
		2447/6	9 ha 9852 nm	szántó	421,36	**
Nagybánhegyes		0119	4 ha 380 nm	szántó	141,37	*

* Bányaszolgalmi jog. ** Bányaszolgalmi jog 3 ha 5098 nm-re.
– Földalap-módosítással érintett terület.

A Békés megyei Kárrendezési Hivatal **Dombegyház** községben, a **Petőfi Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Dombegyház** által kijelölt termőföldterületre az árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Dombegyház, Polgármesteri Hivatal

2. Az árverés ideje: 1994. május 12., 9 óra

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Dombegyház		0182/1	37 ha 7783 nm	gyümölcsös	1683,85	
		0245	6 ha 9968 nm	szántó	213,05	–
		065	1 ha 2337 nm	erdő	11,97	
		0311/2	4 ha 3223 nm	szántó	98,86	–
Az előző árverésekből megmaradt termőföldterületek:						
		028	4593 nm	szántó	15,50	
		0375A	7667 nm	szántó	18,04	
		050B	9185 nm	szántó	30,85	
		065/1	2 ha 6514 nm	szántó	96,95	
		07/1	26 ha 6514 nm	szántó	670,64	
		07/2	22 ha 1749 nm	szántó	314,08	
		07/3	12 ha 100 nm	szántó	238,08	
		07/4	8998 nm	szántó	19,09	
		07/7	9245 nm	szántó	32,83	
		082	12 ha 2387 nm	szántó	379,45	
		084	24 ha 3367 nm	gyep	347,13	
		088/1	8 ha 6721 nm	szántó	359,14	
		088/2	1 ha 7393 nm	szántó	78,61	

– Földalap-módosítással érintett terület.

A Békés megyei Kárrendezési Hivatal **Dombegyház** községben, a **Mezőhegyesi Mezőgazdasági Kombinát** által kijelölt termőföldterületre az árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Dombegyház, Polgármesteri Hivatal

2. Az árverés ideje: 1994. május 12., 9 óra

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Az előző árverésből megmaradt termőföldterület:						
Dombegyház		0163/1	1 ha 80 nm	szántó	40,13	

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kárrendezési Hivatal **Mezőkövesd** városban, a **Matyó Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Mezőkövesd** által kijelölt termőföldterületre az árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Mezőkövesd, Polgármesteri Hivatal

2. Az árverés ideje: 1994. május 12., 10 óra

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Mezőkövesd		034/7	1174 nm	szántó	2,85	
		034/10	1217 nm	szántó	2,96	
		034/26	1737 nm	szántó	3,63	
		034/30	1940 nm	szántó	4,05	
		034/32	1969 nm	szántó	4,12	
		034/36	718 nm	szántó	2,00	
		038/4-ből	2033 nm	szántó	6,52	
		040/100	1122 nm	szántó	3,12	
		040/201	3158 nm	szántó	10,14	
		040/240	2846 nm	szántó	9,14	
		040/501	3240 nm	szántó	9,01	
		054/1	5268 nm	szántó	14,63	
		093/9	3923 nm	szántó	9,53	
		093/15	2331 nm	szántó	5,66	
		093/26	1539 nm	szántó	3,74	
		093/37	3262 nm	szántó	7,93	
		093/45	6468 nm	szántó	15,72	
		0134/1-ből	4189 nm	szántó	13,45	
		078/7-ből	2955 nm	szántó	9,28	
		0227 A-ból	22 ha 6120 nm	szántó	418,26	
		0242 A-ból	2 ha 8243 nm	szántó	68,64	
		0320 A	2210 nm	szántó	6,15	
		0322-ből	1 ha 2921 nm	legelő	14,35	
		0388-ból	39 ha 2099 nm	szántó	612,54	
		0412-ből	3 ha 8212 nm	szántó	90,08	
		0413	12 ha 4192 nm	szántó	301,79	
		0434-ből	9427 nm	szántó	11,64	
		040/7	2 ha 4852 nm	szántó	69,09	
		097/35	3 ha 4986 nm	szántó	112,31	
		0163/1	54 ha 2162 nm	szántó	1470,15	
		0266	16 ha 1975 nm	szántó	511,00	
		0439/1	2493 nm	szántó	4,11	
	Zártkert	11421/1	1653 nm	szántó	3,45	
		11421/3	1654 nm	szántó	3,46	
		11421/4	827 nm	kert	1,44	
		11421/5	826 nm	kert	1,44	
		12490	1163 nm	kert	3,23	
		12851	839 nm	kert	1,75	
		12855	1098 nm	kert	2,29	
		12866	2379 nm	rét	6,21	
		12879	2127 nm	szántó	5,17	
		12887	642 nm	kert	1,34	
		12889	119 nm	kert	0,25	
		12894	323 nm	kert	0,68	
		12899	1140 nm	kert	2,38	
		12907	419 nm	kert	0,88	
		12908	698 nm	kert	1,46	
		12915	974 nm	kert	2,04	
		13344	654 nm	kert	1,82	
		13345	1217 nm	kert	3,38	
		13346	575 nm	kert	1,60	
		13349	523 nm	kert	1,45	
		13350	554 nm	kert	1,54	
		13353	483 nm	kert	1,34	
		13354	748 nm	kert	2,08	
		13355	1850 nm	szántó	4,50	

* A földrészlet művelés alól kivett területet is tartalmaz.

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kárrendezési Hivatal **Fony** községben, a **Borsodi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság, Miskolc** által kijelölt termőföldterületre az árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Fony, Polgármesteri Hivatal

2. Az árverés ideje: 1994. május 12., 10 óra

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Fony		031/5	208 ha 2307 nm	erdő	521,20	*, **
		032/1	118 ha 2021 nm	erdő	294,80	*, **
		0215/6	76 ha 6536 nm	erdő	133,92	*, **
		0215/7	167 ha 7229 nm	erdő	293,01	*, **
		0215/8	346 ha 5235 nm	erdő	605,38	*, **

* Az erdőtörvény előírásai szerint kell gazdálkodni. ** Zempléni Tájvédelmi Körzet, természetvédelmi korlátozás.

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kárrendezési Hivatal **Aszaló** községben, az **Aszalói Mezőgazdasági Termelőszövetkezet** által kijelölt termőföldterületre az árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Aszaló, Polgármesteri Hivatal

2. Az árverés ideje: 1994. május 12., 10 óra

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Aszaló		036/2-ből	6 ha 3431 nm	szántó	165,64	
		0168/3 A-ból	28 ha 3898 nm	szántó	463,37	
		0170-ből	5 ha 3995 nm	szántó	121,68	

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kárrendezési Hivatal **Borsodgeszt, Mezőnagymihály, Gelej, Tard, Tibolddaróc** községekben, a **Délborsodi Á. G., Mezőkövesd** által kijelölt termőföldterületre az árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Mezőkövesd, Polgármesteri Hivatal

2. Az árverés ideje: 1994. május 12., 14 óra

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Borsodgeszt		0165/2	3 ha 0002 nm	szántó	21,00	
		0165/9	3 ha 2309 nm	legelő	4,52	
		0165/18	7917 nm	szántó	5,54	
	Zártkert	1634	1 ha 4522 nm	rét	17,72	
Mezőnagymihály		060/2-ből	8 ha 7140 nm	szántó	252,54	
Gelej		089 A-ból	24 ha 3779 nm	szántó	217,67	
		089 B	17 ha 3011 nm	rét	420,42	
Tard		054/2	4 ha 8850 nm	szántó	170,00	
Tibolddaróc		0115/3-ból	13 ha 3517 nm	szántó	260,00	

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kárrendezési Hivatal **Fony** községben, a **Lenin Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Vizsoly** által kijelölt termőföldterületre az árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Fony, Polgármesteri Hivatal

2. Az árverés ideje: 1994. május 12., 14 óra

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Fony		057/7	1031 nm	szántó	1,53	
		059/1	1 ha 4592 nm	szántó	21,59	
		059/4	1354 nm	szántó	2,00	
		059/6	2597 nm	szántó	3,84	
		081	6155 nm	szántó	9,11	
		097	2537 nm	szántó	2,82	
		0141	1639 nm	rét	1,36	

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kárrendezési Hivatal **Alsóvadász** községben, az **Alsóvadászi Mezőgazdasági Termelőszövetkezet** által kijelölt termőföldterületre az árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Aszaló, Polgármesteri Hivatal

2. Az árverés ideje: 1994. május 12., 14 óra

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Alsóvadász		0108/2	1 ha 5258 nm	legelő	5,34	
		0108/4	1 ha 1587 nm	legelő	4,06	

A Csongrád megyei Kárrendezési Hivatal **Hódmezővásárhely** városban, az **Aranyági (volt Marx) Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Hódmezővásárhely** által kijelölt termőföldterületre az árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Hódmezővásárhely, Gyerökök Háza

2. Az árverés ideje: 1994. május 12., 9.30 óra

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Hódmező-	C-2 Lelei út					
vásárhely	bal oldala	027/16	43 ha	szántó	1466,00	
	B-7 Erzsébeti út					
	jobb oldala	0210/16	1 ha 4577 nm	szántó	50,00	
	B-11 Erzsébeti út					
	jobb oldala	0235/14	3176 nm	szántó	11,05	
	A-4 Kutasi út					
	jobb oldala	0532/7	4016 nm	szántó	9,76	
	A-1 Szőrhát	0636/1	10 ha 0003 nm	szántó	348,01	
		0141/14	11 ha 5468 nm	szántó	477,00	
		0141/15	1 ha 5008 nm	szántó	62,00	
		0198/7	16 ha 8928 nm	szántó	585,00	
		0226/25	33 ha 9805 nm	szántó	1173,35	
		0221/11	58 ha 9009 nm	szántó	2049,75	
		0217/20	56 ha 1908 nm	szántó	1952,07	

A Csongrád megyei Kárrendezési Hivatal **Ruzsa** községben, a **Népszabadság Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, Ruzsa** által kijelöl termőföldterületre az árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Ruzsa, Művelődési Ház

2. Az árverés ideje: 1994. május 12., 10 óra

3. Az árverésre kerülő nagyüzemi tábla:

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak-érték	Korl. int.
Ruzsa	C/6	04/32	2 ha 2618 nm	gyep	31,12	
	C/12	033/16	19 ha 7623 nm	szántó	158,89	
	C/15	042/21	7 ha 2856 nm	szántó	42,00	
		033/16	1 ha 2000 nm	szántó	8,00	
	C/13	044/18	9 ha 1340 nm	gyep	107,59	
		044/16	5 ha 1532 nm	gyep	88,42	
	C/14	042/20	15 ha 3634 nm	gyep	82,66	
		042/5	5754 nm	szántó	7,02	
	C/16	039/6	8 ha 8719 nm	szántó	73,62	
	A/19	058/16	9145 nm	szántó	11,16	
		064/48	4 ha 6924 nm	gyep	43,16	
		064/11	3308 nm	szántó	1,39	
		064/18/2	38 ha 2532 nm	szántó	532,81	
		064/18/3	3 ha 7819 nm	gyep	32,24	
	A/20	072/1	5 ha 3588 nm	szántó	65,38	
		072/5	3001 nm	gyep	0,93	
	C/21	023/20	6 ha 9999 nm	szántó	56,00	
	B/32	0289/17 F	9853 nm	szántó	12,00	
	A/5	0119/24 A	2 ha 5000 nm	szántó	22,00	
	C/6	04/17	3 ha 2858 nm	gyep	25,43	
	A/19	066/3	2057 nm	gyep	1,56	
		066/3	1820 nm	szőlő	5,37	
		064/6	3013 nm	gyep	2,29	
		064/7	5754 nm	szántó	10,47	
		064/8	5755 nm	szántó	10,47	
		064/11	3309 nm	szántó	1,39	
	B/28	0314/53/2	1 ha 1518 nm	szántó	3,83	
	A/16	0179/23	3600 nm	szántó	1,60	
	C/12	033/16	6000 nm	szántó	4,00	
	A/5	0119/27	2 ha 7370 nm	szántó	22,00	
	B/13	0229/8 A	2 ha 8882 nm	szántó	62,67	
	A/20	074/9/3	9 ha 9917 nm	szántó	86,21	
		074/11	8320 nm	gyep	7,24	
	A/3	0112/7	8115 nm	szántó	8,75	
	A/4	0117/23	3494 nm	szántó	4,26	
	A/10	0145/10	6 ha 2208 nm	szántó	36,98	
		0152/1	6 ha 6648 nm	szántó	24,03	
	A/11	0158/2	2 ha 9972 nm	szántó	18,44	
		0158/7	13 ha 2416 nm	szántó	53,34	

Péter László graf.

Pártosodás

Nyilatkozik: Székedi Ferenc, a Csíki RMDSZ elnöke

– Az RMDSZ esetében is bekövetkezett a platformosodás, amely egyes vélemények szerint akár több párt megjelenését is eredményezheti. Lát-e erre valós esélyt a közeljövőben?

– Az RMDSZ platformosodása egyelőre két, a társadalmi alapmozgásokkal nem mindig megegyező síkon jelentkezik. A Szövetségi Képviselők Tanácsában, az úgymond államszerkezetet követő RMDSZ működési modell csúcs-döntéshozatali szervében a platformokat jórészt leképező frakciók a véleménycserék és nézetellentétek munkaeszközeként jelentkeznek. Több ilyen frakció viszont a következő SZKT-ülésig be is csukja maga mögött az ajtót. Néhány platform hatásköre túlterjed a testületen, de létüket inkább a pluralista politizálás igénye és kiscsoportos ambíciók szülték, semmint az egyre inkább csökkenő létszámú RMDSZ-tagság akarata. Még a magát leginkább meghatározó Szabadelvű Kör sem képviselt tiszta politikai ideológiát, mint ahogyan az Kelet-Európában lehetetlen is. Az utóbbi két-három esztendőben egyre inkább érezteti hatását mifelénk is az önszerveződő civil társadalom és könnyen megtörténhet, hogy teljesen más érdekazonosságot képviselő csoportosulások jönnek létre a klasszikus politikai áramlatok metszéspontjain. Megítélésem szerint egyetlen párt létrejötte kizárt, de a nem hagyományos ideológiákat követő pártoké nem, mert in statu nascendi, a legelső megjelenése legalábbis egy ideig magával hozza a többit. Vélem ezt annál is inkább, mivel a szociális érzékenységű új baloldal még nem fogalmazta meg tisztán önmagát, illetve hagyta hogy mások mondják el mondanivalójának a töredékét.

– Mivel magyarázza a különböző politikai irányzatok közötti egyre markánsabb távolodást?

– Ha csak jóhiszemű lehetnék és állandóan becsukva tartanám a szemem, akkor azt mondanám: a munkamódszerekkel. Mind többen egyre mélyebben és egyre több szempontból latba vetve gondolkodnak azon, hogy milyen különböző módszerekkel érje el a romániai magyarság a tervbe vett önrendelkezését. Viszont nyitott szemmel tudom, hogy nincs így: az érzelmi és értelmi, a jövőbeni és múltbeli, az egyéni és közösségközpontú megközelítések mellett igen súlyosan esnek latba egyéni becsvágyak és érdekek, megalapozott vagy megalapozatlan hegemóniatörekvések és kizárások ha szabad ezt a nehezen kimondható szót használnom. E törekvéseket nem tudnám elhatárolni magyarországi, nem csupán politikai kapcsolatrendszerektől sem.

– Hónapok óta tapasztalható: egyes RMDSZ-politikusok sürgetni szeretnék a romániai magyarság autonóm törekvéseit, mások viszont az apró lépések politikáját képviselve a hatalommal való kiegyezést tartják ajánlatosnak. Melyik a követendő út?

– Azt hiszem, az egyenlő felekként folytatott tárgyalásokat elsősorban a törvényhozásban nem lehet félreérteni, hogy céljaink megfelelő jogi és intézményes keretbe foglaltassanak, e tekintetben igénybe véve a hazai és nemzetközi politikai eszköztár valamennyi kellékét, persze azt sem feledve, hogy ugyanez a mások rendelkezésére is áll. Autonómiát nem kiálthatunk ki egy hordóról, mert hogyha azt nem mások, akkor saját népünk gurítja ki alólunk. Autonómiánkat nem képzelhetjük el centralizált állammodellként sem egy olyan román társadalomban, amely előbb-utóbb szétfeszíti a központosított kereteket. Az autonómiát ki kell építenünk elsősorban az autonóm módon cselekvő kisközösségek szintjén, legyenek ezek akár földrajzilag, szakmailag vagy alkotó szellemiségben behatároltak is. És amint a sok helyen csak alig-alig működő és nem csupán a központi hatalom szorítása és alkalmatlan törvénykezés miatt eredménytelenül működő RMDSZ-többségű helyi tanácsok mutatják: a jó munkához még nem elegendő az, ha valaki magyar... Autonómia autonóm gondolkodás és arra hangolódó egyéni kezdeményezőkészség és más jellemvonások nélkül aligha képzelhető el.

– Az RMDSZ erdélyi politikai befolyása forrása-e a minduntalan tapasztalható etnikai feszültségeknek?

– A hétköznapi életben etnikai feszültségek nem jelentkeznek minduntalan, bizonyos szinteken és bizonyos politikai-társadalmi törésvonalak mentén ütik fel a fejüket. Hosszú évtizedek diktatúrája után az RMDSZ szókimondása a román társadalom számára szokatlan, de amennyiben az RMDSZ-nek befolyása van a román társadalmi közegre, az inkább feszültségcsökkentő tényező. Az RMDSZ-nek, az úgymond etnikai pártnak a léte elsősorban a szélsőséges román politikai erők számára jelent kihívást, mivel úgy érzékelik, hogy bizonyos lappangó ellentéteket az RMDSZ váltott ki, noha a szervezet voltaképpen nem más, mint a kimondás katalizátora.

– Hogyan tovább RMDSZ? Mit hoz a jövő?

– Erről talán egy következő interjúban, mert ha ezt három sorban el tudnám mondani, akkor nem az RMDSZ-ben végezném a vállalt munkát, hanem valahol, ahol nagyon-nagyon megfizetnének. Pártállásra való tekintet nélkül...

Szellemtánc

TEMPLOMROMOKON AGYAGGALAMB-TÖRMELÉK

Péter László grafikáiról

Hatvan grafikát budapesti kiállításon láthattunk nemrég *Péter Lászlónak* abból a nagyobb anyagából, amely az ezeréves múltja megcsúfolásával jugoszláv/horvát fennhatóság alattiból „krajinásított" Drávaszög be nem hegedt „rajzemlékeit" őrzi, akár régi nemzeti valónkat egy-egy nyelvemlék. A szitanyomatokból 12 példányban gyönyörűszép mappa is készült. Szerzőjüknek három évvel ezelőtti Budapestre településéig (ahol ma a *Varga* Stúdió munkatársa) nem ez a tájegység volt földajkáló hona: Székelykevén született, a Belgrádhoz közeli, dél-bánáti Pancsova tövében megbúvó piciny székely szigetecskén, s a jugoszláv fővárosban diplomázott (egy *Villon*-gyásziratt al) iparművészeti szakon, majd szülőfalujában rajztanárkodott. A rajzokba szinte belekapart, belevésett kusza szövegírásai, a réz- és cinkkarc, linómetszet, az akvatinta alkalmazása, erős mítoszidéző hajlama, mely a küklopszi alakoktól vagy a Golgotától egy igen gazdag, elmélyült és eleven sámánszimbolikáig ívelt (mondakönyvben Szent Pétermondákat illusztrált), hamar az áthullámzó divatoktól oly elütő módon hagyománykereső megszállottak közt jelölte ki makacs karakterének helyét, hiszen a romantikus látásmód és expresszív kifejezésforma minden bélyegét tudatosan vállalta.

Egyik korai rajzán az erős rövidülésben vázolt Ikarosz (a *Hamvas* által az élet ősmozgásának minősített kézmozdulattal), az aláhulló, vagy talán már a földre hanyatlott, feltartott mutatóujjával firkál a csillagközökben. Az igen nagy hányadukban korán elhunyt, balvégzetű vagy hányatott sorsú vajdasági magyar képzőművészek közül kettő munkáját is eszembe juttatja ez a rajza. A teljes pályát befutott *Baranyi Károlyét*, akinek zimonyi Ikarosz-szobrában *Tolnai Ottó* éri tetten a szecesszió konstruktivizmusba billenését, biztatva a szimmetrikus szárnyazatát éppen súlyemelő módjára meglendíteni készülő szobrot, a talajtól elrugaszkodóban: „Szakadj el, ha beleszakadsz is!" A másikat különös mód a hermetikus költészet Szarajevó utcai magányosának asztalán, üveg alatt láttam éveken át (egy újságkivágáson), az ellobbanó tehetségű *Papp Miklós* rajzát: összeverődött embercsoportozat a láthatár alján, mentőautó, fölötte egy alaktalan testnek: Ikarosz bukása – egyszerű baleset.

Ennyire nincs világunkban tragédia már! A lehetősége sincsen. Nincs hősiesség, csak siralmasan magányos elbukás. (Kultúraalapozó vehemenciával panaszolta ennek átkát a Trianonnal elkötött álmos Bácskában *Szenteleky Kornél*...)

De persze már idősebb *Brueghel* hatásosan szakított – negyedfélszáz éve – a Nap megkísértésének fellengzős mítoszával. Ikarosz nála aztán nem sok vizet zavar bukásával: jelentéktelen figurája elvész a földszagú élet távoli csücskében. Itt előttünk pedig a szántövető meg a pásztor végzi egykedvű dolgát, város fénylik, zsong a tengerparton. A dolgos hétköznapok nem törődnek efféle (vagy kevésbé magasztos) mindennapi tragédiákkal.

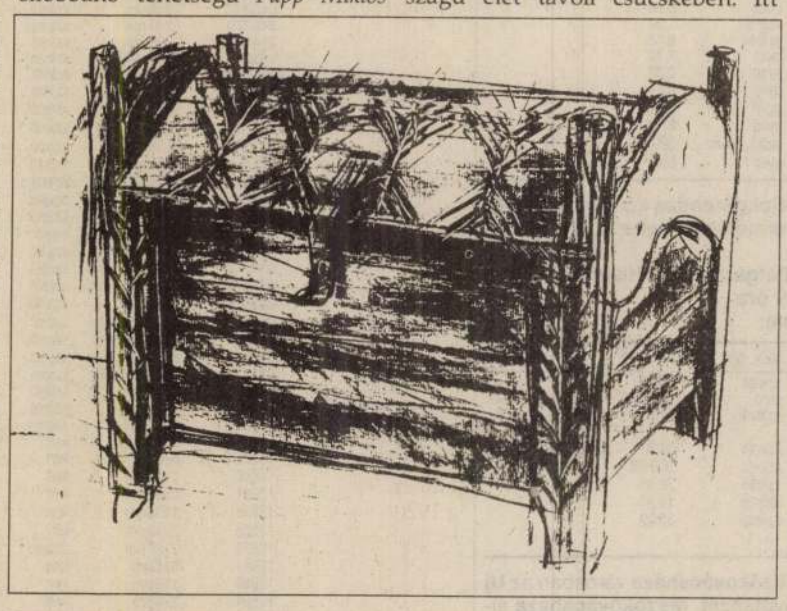

Baranyai szökröny

Péter László nem tehette meg, hogy ne vegye észre, hol, hogyan és mikor égető szükség visszaperelni e józan paradoxonból (s épp a kollektívum – egy védtelenül hagyott ősiség – jogán) a tragikus szemléletet, meglelte annak a Goyának a szerepét, aki nézni és látni kényszerül a dályai rémet. Az életfa-sötétítőt! Mely nemsokára leteszi maszkját és hazamegy polgárnak.

Grafikusunknak semmit sem kell sunyin föladnia, opuszából kényszeredetten áthangolnia ahhoz, hogy megörökítse a gyalázatosság legújabb világtörténelmi korfordulóján keletkező romvilágot. A külsőt, mely belsőnknek képe. Azt, ahogyan nemzeti létünk egy kicsiny és fölbecsülhetetlen darabkája lesz szemünk láttára az enyészeté. „Az Székelkeve és Szentlászló elveszésének oka e vót és így esött."

Pusztulásra van ítélve mind, amit látványba ment a rajzoló kéz. Ez nem pusztán szociális közlendője, bár természetesen szociális élmény az ezt elszenvedőknek. Ez nem egyszerűen individuális közlendője, bár egyéni a megsínylése.

Mindegyik Ikarosz ma agyaggalamb. Rivalgás fogad minden találatot. Testének lehulló törmeléke egyanyagúan beleolvad, belevegyül a templomromok csonkjaiba. Beleépül, s csak őt koptatva kopnak.

Bognár Antal

HIRDETÉS

A TÁRSASÁG TEVÉKENYSÉGI KÖRE

Kereskedelmi vendéglátás
Kereskedelmi szálláshely-értékesítés
Bőr- és szőrmeipar
Cipőipar
Bőr-, szőrme- és cipőipari termékek javítása
Textilruházati ipar
Textilruházati termékek javítása
Gépek és gépi berendezések gyártása
Gépek és gépi berendezések javítása
Gépek és gépi berendezések technológiai szerelése
Közlekedési eszközök gyártása
Villamosipari gépek és készülékek gyártása
Villamosipari gépek és készülékek javítása
Műszergyártás
Műszerjavítás
Fémtömegcikk-gyártás
Fémtömegcikk-javítás
Élelmiszer nagykereskedelem
Ruházati nagykereskedelem
Vegyesiparcikk nagykereskedelem
Termelőeszköz nagykereskedelem
Áruk, műszaki-szellemi termékek és szolgáltatások külkereskedelme
Külkereskedelmi fővállalkozási tevékenység
Külkereskedelmi képviseleti, ügynöki tevékenység
Egyéb külkereskedelmi szolgáltatás
Élelmiszer kiskereskedelem
Ruházati kiskereskedelem
Vegyes iparcikk kiskereskedelem
Vegyes tevékenységű kiskereskedelem
Piaci kiskereskedelem
Belkereskedelmi ügynöki és szaktanácsadási tevékenység
Fogyasztási cikk kölcsönzés, lízing
Egyéb belkereskedelmi szolgáltatás
Utaztatási szolgáltatás
Egyéb idegenforgalmi szolgáltatás
Termelőeszköz kölcsönözése, lízing
Műanyagfeldolgozó ipar
Gumiipar
Közlekedési eszközök javítása
Egyéb ipari termékek gyártása
Kézmű- és háziipar
Vegyes javítóipar

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A budapesti Kínai Kereskedelmi Központ a Kínai Népköztársaság kormánya és a Magyar Köztársaság kormánya közötti kölcsönös megállapodás alapján jött létre.

A központ székhelyéül Magyarországot választotta, de nem csak a közép-európai országokra terjeszti ki a tevékenységét, hanem a világ összes országával fejleszteni kívánja a kereskedelmi és gazdasági kapcsolatokat.

Az idén május 26-án tartott megnyitóünnepség után továbbra is támogatják működésünket az illetékes magyar szervek, kereskedők és üzletemberek segítik munkánk előrehaladását, engedjék meg, hogy ezért szívből jövő köszönetünket fejezzük ki.

Üzleti tárgyalásokra őszintén üdvözöljük mind a régi, mind pedig leendő partnereinket, célunk az, hogy fellendítsük és erősítsük üzleti kapcsolatainkat, eredményes ügyleteket bonyolítsunk le.

Címünk: 1026 Budapest, Érmelléki u. 11.
Telefon: 115-0209; 115-9235; 135-0534
Fax: 135-9730

LI FUNAN
elnök

QI ZHENGXIA
vezérigazgató

OTP BANK

MINDENKI SIKERÉÉRT

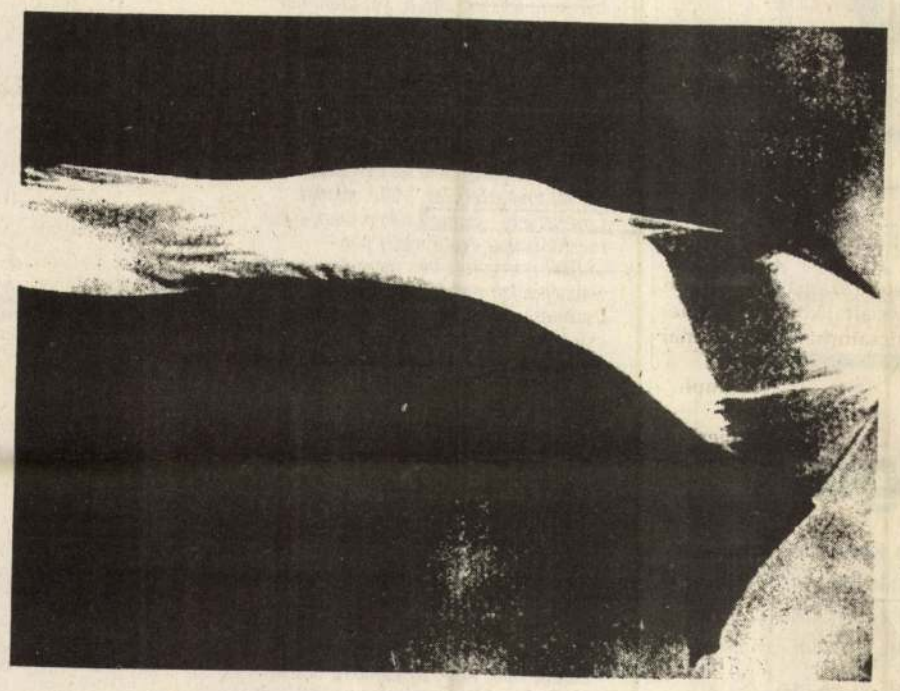

foto: Hortoványi István

A legnagyobb megbecsülés mindig azokat illette, akik erejüket összemérve küzdöttek a győzelemért. Ez a gondolat vezérelt minket, hogy olyan sportembereket támogassunk, akik tisztességes versenyben hazánkért küzdenek.

Barcelona '92

OTP BANK. A MAGYAR OLIMPIAI CSAPAT HIVATALOS BANKJA

Megbízásból, pályázat útján

megvételre kínáljuk

a Nagykanizsa,

Fő utca 8. szám alatti, 2033 m²-ből

614,44 m²-es ingatlan bérleti és részbeni tulajdonjogát

Az építményrész funkciója: szórakoztatóegység.

Tulajdonosa, bérlője: a Kanizsa Klub.
In duló kikiáltási ár: 43 349 E Ft + áfa.

Az ingatlan értékesítéséhez készült műszaki dokumentációkat **augusztus 3-ától 7-élg, 10.30 és 15 óra között** lehet átvenni, személyesen vagy megbízott útján, az Ingatlan Rt. irodájában, a Budapest XIII., Visegrádi u. 17. szám alatt.
Érdeklődni lehet a 131-7909-es telefonszámon.

A dokumentáció átvétele jogosít fel a pályázaton való részvételre.
A dokumentációk példányonkénti árát - 3500 Ft + áfa - az átvételkor, készpénzben kell kifizetni.

A pályázatokat írásban, **augusztus 13-álg** lehet benyújtani.
A pályázat eredményének kihirdetésére és a nyilvános licitálásra **augusztus 19-én 10 órakor** kerül sor az Ingatlan Rt. irodahelyiségében (Budapest XIII., Visegrádi u. 17. fszt. 8.).

A versenytárgyaláson való eredményes részvétel és a pénzügyi nyilatkozattétel a helyszínen bemutatott bankgarancia alapján lehetséges.

Ingatlan Rt.

PÉTER László graf.

Megkísértésem története

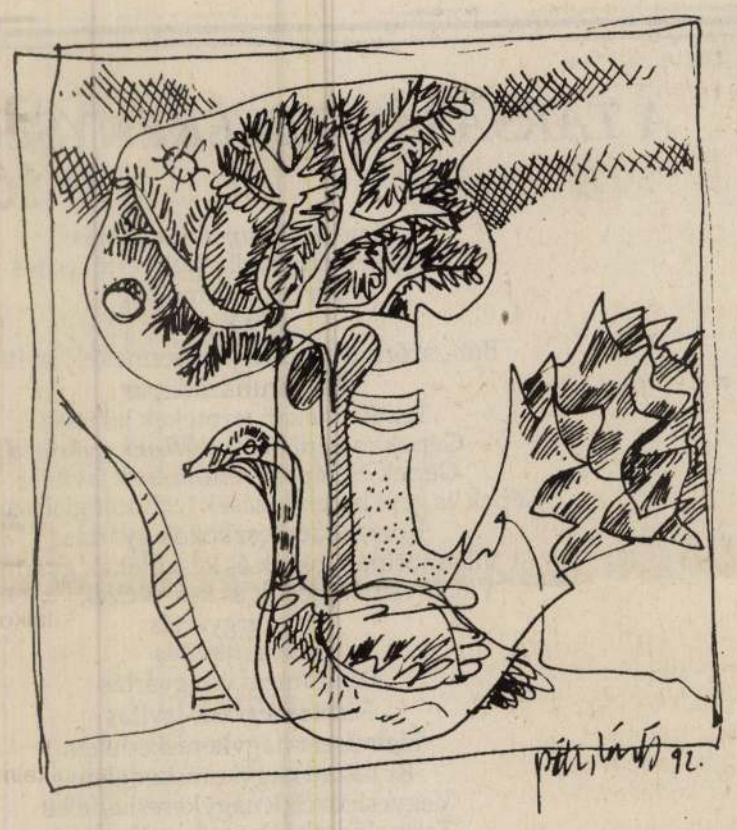

És egyszerre ott volt a ház. Ott volt a ház fala, kicsi kis gyermek voltam, ott támaszkodtam a házunk falánál, az udvaron.

A zsedniki malom teteje Szabadka felől látszik a nemzetközi út kanyarulatából a lapos ég alatt. Három vagy négy nyárfa áll előtte, jegenyenyár. Vele átellenben az aprócska oldalház, melyben világra jöttem.

Fönn, a fal irdatlan magasában ott volt a padlásajtó. Tövében egy gerenda vége állt ki a falból karhossznyira, arra volt támasztva a padláslétra, szárával végig a fal mellett. Kéklett az ég, szeles idő volt, a deszkakerítés fölött onnan lentről a jegenyéknek talán csak a lengedező hegye látszott. (Mint itt Budapesten az erkélyablakomból a bazilika aranykeresztje, s osztott keretben, oldalnézetből az erszényét lengetve glóbuszunkon lépő Hermész, a szárnyas lábú, aki egyébként alvilági kalauza is a magamfajta halandóknak.)

„Menj föl a létrán!" – biztatott egy érdes hang a langymeleg szélzúgásból. „Menj föl bátran, ahogy a nagyoktól láttad! Föl tudsz rajta menni, meglátod!" Habozva álltam a falnál, a létra tövében, izgatott mosoly birizgálta az államat. „Mindent megmutatok – súgta fátyolosan az érdes hang a szélből –, hogyha fölértél, onnan fentről mindent látni fogsz!"

Készségesen elindultam a deszkafokokon. Egy kicsit megijedtem, mert a hang mindjárt elhallgatott, megszűnt a szélzúgás, elfogta a szelet a fal. De fönn, a létra magasában ide-oda lengett a fák hegye, s már a malom teteje is ott szürkéllett egy picit. És a hang világosan megmondta: „...hogyha fölértél..." Hogyha fölértem, meg fogja mutatni...

Kezemet, lábamat ügyesen rakosgatva, szuszogva mentem a létrán följebb, följebb, és valóban, a szél már megmegcirógatta arcomat; fülemet hegyeztem, hogy mikor hallom meg a hangot a megnevezhetetlen hárfamuzsikában.

Már láttam a malom egész zömök épületét, túlnan a házakat és a mezőt, a kerítés fölött az utcát, már láttam sok mindent, mindent láttam, ott volt a közvetlen közelemben az embernyi padlásajtó... – és letekintve hirtelen megláttam magam alatt, előttem, messze lenn a szürke föld porát. Görcsösen kapaszkodtam, a falhoz tapadtam, amennyire tudtam, nem volt bátorságom megfordulni, hátranézni, föllnyúlni az ajtóhoz vagy hátrább tenni a lábam, és kiáltani se mertem, hogy jöjjön valaki, hiszen én...

A hang most másmilyen volt, talán csak egy testetlen árnyékból jött, a deszkakapu túlfeléről, ott állhatott lenn az az árnyék, s a hangja a réseken át jött. „Látod, nem fontos jónak lenni" – súgta. „Ugye mindig arra biztatnak, hogy jó legyél? Én mást mondok neked. Nem kell jónak lenni, te magad is láthatod."

Féltem ettől a hangtól, ami a kapun át jött, abból az árnyékból, rettenetesen félni kezdtem tőle. És ő bizonyára észrevette, hogy félek. Olyan messziről is perzselt a suttogása: „Megmondom, a jó csak bátorítja a rosszat. Bátorítja a rosszra! Meglátod, így van. Csak arra jó. Nem szabad jónak lenned!"

Megértettem, hogy a hang azt akarja, essem le onnan és zúzzam szét magamat. Arra biztat, hogy ezt tegyem. És nevet, mert kifogott rajtam. Ó, hiszen álmomban tisztán állt előttem, hogy a kicsiny gyermekek mindent tudnak, mindent értenek, amit a felnőtt már nem tud és nem ért, nem akar tudni, érteni! Mert a gyermekek ötven-, hatvan-, hetvenévesnek születnek... Kicsiny kis gyermekként, gyermekésszel világosan értettem a sötét árny gonosz gondolatát: „Hiába is törekednél. Nemde el fogod árulni az égieket, ha nem lehetsz jó? Hát nem is szabad jónak lenned! Hátha a jó csak kihívás, és rosszra bátorít! Csak hergelnéd vele a gonoszt és még rosszabbat tenne..."

Szemem fölpattant – felöltözve feküdtem az ágyon. Még nem lépett tova Hermész; állt fénylőn a kereszt. Nem járt riadalommal az ébredés. Nem felriadás volt, csak tompa nyugalmat hozó átbillenése az álomnak a valóságba. Az álom egyszerűen megszakadt, amikor anyám, szólítani se merve engem, leszedett a létra magasából ott Zsedniken, szemben a malommal, melynek lapos tetejére, előtte a nyárfákkal, gépies pillantást vetnek a teherautósofőrök a nemzetközi út kanyarából.

Bognár Antal

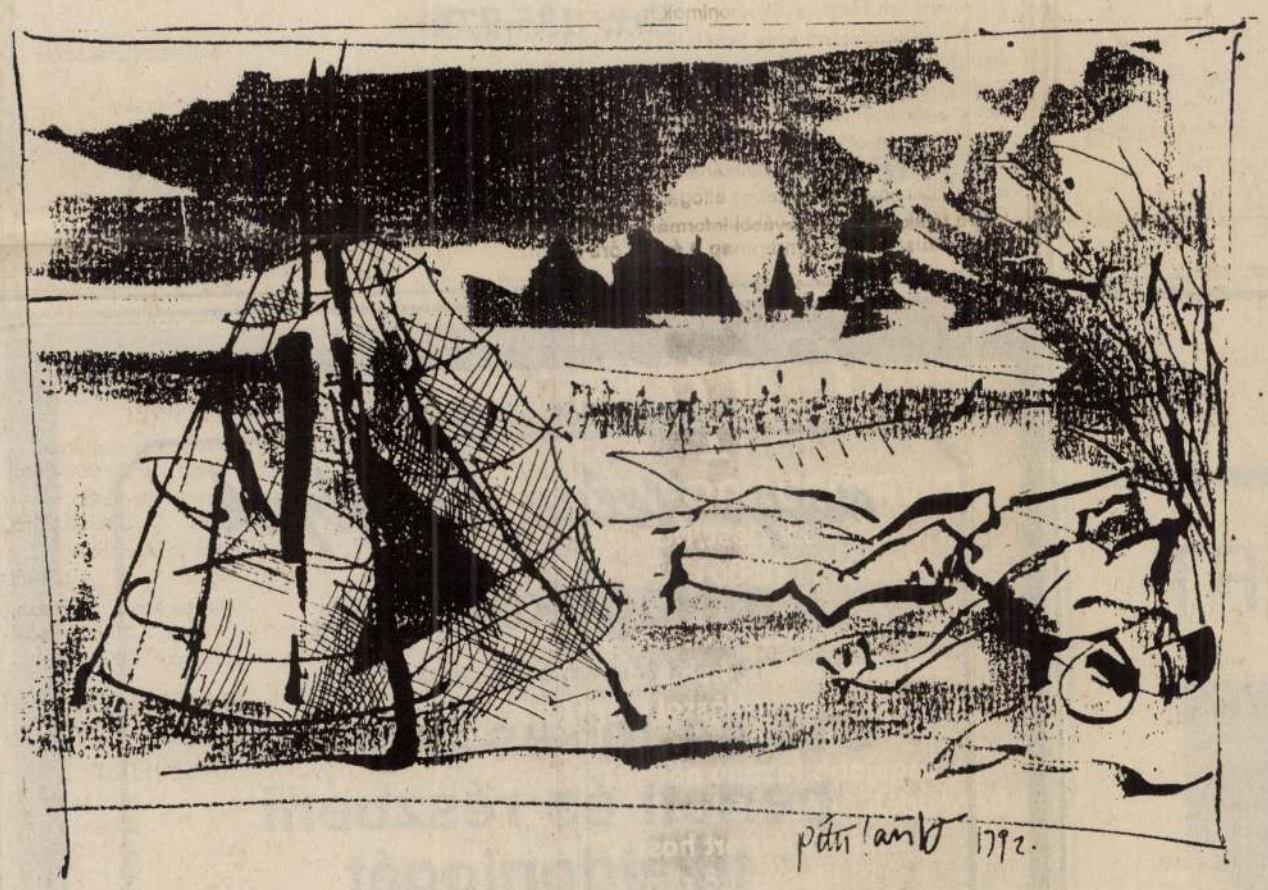

Péter László rajzai

Kopré József

Óda egy szederfához

1.

Behúnyt szemmel most is hazatalálnék!
Az udvaron a vén szederfa áll még:
Apám ültette... Nagyobb mint a házunk.
Alatta telt el röpke ifjúságunk...
Alatta ma már, még apám se vár –
Idézlek vissza régi-régi nyár,
szederszüretes reggel, langyos este,
árva vadgalamb. Hogy titkunk kilesse
ott krúgatott a csonka ág hegyén.
Szegénység tanúja, idézlek én
behúnyt szemmel, ennyi sok év után.
Az idén is volt még sok szeder a fán!
Porlepte tárgyak, most életre kelnek:
vallatnám őket, de már nem felelnek.
Felelj helyettük tanu-emlékezet!
Rozsdás vaskampók, szétmáló zsindelyek –
fületlen meszesvödör, rossz szakajtó,
lécekkel összetákolt konyhaajtó,
orrabukó, dohszagú krumplisverem,
penészes istráng falbavert szegen –
folthátán-foltos ünneplőkabát,
havat tornyozó csorbult hólapát,
padlásfeljárónk fokhíjas foka,
anyánk száradni kitett vánkosa,
szomszéd szeme elől rejtett lepedő,
zsákdarabokkal begyömöszölt tető,
poshadt vadkörte – szalmazsák ágyban
avas zsírszag repedt fakanálban,
nedves szobaföld, salétrom a falon:
a HÁZI – ÁLDÁS, – JÉZUS, IRGALOM.
Barna, légypiszkos tört üvegkeret
s benne a HIT, REMÉNY és SZERETET!

2.

Behúnyt szemmel most is hazatalálnék!
A házra fekszik – mint rég – az árnyék:
szívemre fekszik, vallat, vallatom hát
az édes étket-adó vén szederfát!
Törzsén még most is ott a bicskajel:
ki, mikor nőtt, mennyi, hány centivel?
Hogy melyikünk húzhat cipőt aznapon?
Mi lesz, ha egyszer ránkszakad a plafon?
Göcsörtös dúccal támasztott mennyezet:
tovább lép tőled most az emlékezet –
Sárral tapasztott fal, Máló vakolat.
Óra helyett – hajnali tehervonat –
mezítlábamat égető nyári por –
szájból csurgatott víz, mert nem volt lavor –
S az éjszakai nagy sóhajtozások:
asztmás apám hogy fúj, hogy köp, krákog –
csírázó krumpli a konyhasarokban –
petróleum-szag – hajnali lámpa lobban –
messzi pusztákra cipelt kasza, kapa –
és kísért haza a késő éjszaka –
havonta a sommásbért hozó szekér –
árpa-zablisztte kevert szűkös kenyér –
sült, főttkrumpli, hogy valami kis meleg
táplálja bennünk a pisla életet...

3.

Behúnyt szemmel? Nem! Nagyon is nyitottan!
Dehogy suttogva és nem is titokban
tartva multam. Szólnia kell a MÁNAK:
Tanára vagyok most egy iskolának!
Sok éve már, hogy új táblákra vésem
költők, korok és hozzá az én emlékem!
Napszámos multam: im eddig jutottál!
Merre tovább? Tudom a csillagoknál
fénylőbb mezőkön járhatunk maholnap:
döngölt vályogfalat már nem vakolnak!
Távvezérlésű műszer! Űrutazás?
Katedrán áll a hajdan kaszás-kapás!
Nekik vallok! És kicsit önmagamnak!
Mert súlya van most a leírt szavaknak!
Nem mindegy, hogy a nyiladzó értelem
földjébe szórt mag, holnap, hogyan terem!

4.

Behúnyt szemmel is hazatalálnék!
Régi szederfa – a múlt csak árnyék:
Apám is árnya már önmagának...
Falai a régi földes szobának
kitágulnak. És a napfénybe néznek.
Szederfa! Maradj meg emlékezésnek!...

Grandpierre Attila

Galilei és Bruno

észrevétlenül elsüllyedt tengerünk, lángoló középkor!
táncjárványok, istenközeli igazságvészek!
emberszagú földek, titkokra járó élet!
és ti, korotokat megelőző időfagyasztók
ember-elvonó magasztos inkvizítorok
kik még a Galilei elindította gépektől is féltettétek
az emberlepárlás tökéletességét
és magatok szikrára kapva Galileit hívtátok máglyahalálra
mily könnyen megbékéltetek
hisz a Galilei-féle valóság független Galileitől
és a szóban visszavont gépek tovább masíroznak
át Galilein az emberlepárlás tökéletesebb lehetőségeit
csillantva fel
hogy jobban elhallgattassátok az élet mindent bíró hatalmát
élő Giordano Brunót
aki az élő világegyetemet hozta volna ellenetek
minden gépnél veszélyesebb teljes életet
tudván-tudva, hogy párba kell állnunk a valósággal
ha kell, a máglyával is
hogy gondolataink sejtéseket érzékelő antennáival
felfogjuk a messzeségeken át
az általunk élő valóságot
hogy öröm-máglyáinkon szüljük újjá az életet
rakj hát belső máglyát
olvasó

Pardi Anna

Balkáni ekloga

Vére hatalma őrangyal. Mert adta, hullatta, ontotta. Krisztusra gondoltam a Dacia expresszen, a Bukarest északi pályaudvarról érkező, zord, kietlen, szennyes fülkék egyikében, Szolnok után, Budapest előtt, szemét között, tiszta, s tisztátalan szívemmel.

Azután tehát, hogy igazságosakká tett minket, sokkal inkább meg fogunk menekülni a haragtól vére hatalmával őrajta keresztül. De még nem vagyunk eléggé igazságosak, és vére hatalma sem érvényesül, csak a harag készül, a zűrzavar menetrendjében nem érkezni meg sehová.

Hajlamos vagyok azt hinni, hogy igazság nincs részvét nélkül. S a részvét a vétkek titka talán. Nem dialektikusan alakul, nem elég hozzá a matéria működési zavaraiba fúlt mai nap, a részvét két lábon jár, kárhozaton, kegyelmen, a végtelen kígyócsípéstől lett ragyogásban.

Fut a vonat, megyek utánad, József Attila, Josifu Áron fia, a valóság szégyen, kosz, hitványság normája, a Dacia expresszen még kezet mosni sem lehet, nem működik a vízcsap, rongált az ablakkeret, batyuk és lejek gyehennájában gondolom, népeket export, import piac nem közelít, csak a vére hatalma őrangyal legendája. Ámen.

Pozsgay Imre:

Minél rosszabbul megy az ember sora, annál nyitottabb lesz a szeme

„Én a céljaimat értem el, más meg a pozícióját"

(Folytatás az 1. oldalról)

– Milyen eseményekre és évszámokra gondol?

– Lakitelek, 1987-re és a politikai egyeztető tárgyalások, 1989-re. Ezért alantas véleményeket kell elviselnem, szembe kell néznem a megítélő tudat aljasságával, de ez nem zökkent ki az elhatározásaimból, ha olykor rezzenetet is okoz a lelkemben. Például, mikor azt olvasom az egyik liberális politikus tollából, hogy Pozsgay nem igazi demokrata, hanem nacionalista és a puha diktatúra híve, akkor eszembe jut, ők ugyan kikkel kötöttek most koalíciót. Mitől gondolja, hogy ilyen vagyok? Attól, hogy valamit összekevert: én küzdöttem az ő szabadságáért is, de nem az ő uralmáért. Egy másik liberális azt nyilatkozta, azért volt szükség népszavazásra 1989-ben, hogy ne kommunista legyen a köztársaság elnöke. Megint azt kérdem: most kikkel kötöttek koalíciót az urak? Lehet, hogy a rendszerváltás gondolatáig előbb jutottam el, mint aki így fogalmazott.

– A demokrácia olyan eszköz, amely biztosítja, hogy ne kormányozzanak bennünket jobban, mint ahogyan megérdemeljük. Ezt George Bernard Shaw mondta. Ön szerint állítása mennyire igaz az 1994-es magyar választásokra?

– A valódi demokráciát, ismétlem, a valódit az különbözteti meg a diktatúrától, hogy a döntés és következményei egybeesnek, vagyis: aki döntött, az issza meg a levét is. A diktatúrában ilyenfajta kötelezettség nincs, ott a nép alattvalói létben tengődik. Nehezíti a helyzetet az a régóta gyarapodó gazdasági teher, amely alatt nyögve az állam a költekezésnek csak olyan formáit képes választani, amelyeknek a fedezetét nem tudja megteremteni. S minél jobban erőlteti, annál rövidebb távon lesz életképes a döntéseivel együtt.

– Néhány esztendeje ön azt mondta – Marxszal élve –, hogy ahol szabad az állam, ott nem szabad az állampolgár. Egy ekkora túlnyerés után ha kell, a parlament csak a szavazógép szerepét töltheti majd be, mint régen...

– Ez bekövetkezhet. A társadalom büntető akaratának túlsúlyossága miatt maga a társadalom járhat pórul, hiszen fölébe helyezkedik az a hatalom, amelyet pedig eszközként óhajtott alkalmazni.

– Ön szerint büntetni akart a társadalom a választási eredménnyel?

– Igen... Ugyanúgy tett, mint négy évvel korábban.

– Miből lett elege?

– A kormányzás eredménytelenségéből...

– De hát a gondokat nem az Antall-kormány okozta.

– A választópolgár nem azonos a néppel. A polgár a szükségletei kielégítését várja elsősorban. Csalódnia kellett, mert miközben sorsa jobbra fordulását várta, aközben a hatalom az ideális berendezkedésen, a közjogi viszonyok átalakításán fáradozott. A nép azon a pályaudvaron várakozott, amelyre az volt kiírva: Szabadság és Jólét. A vonat viszont egy másik pályaudvarra futott be, amelyre Alkotmány, Intézmények és Demokrácia volt kiírva.

– De akkor még az ön által említett két pályaudvar között nem léteztek sínek. Ha nincsenek új törvények, hogyan tovább?

– Persze, ezt létre kellett hozni, már 1989-ben magam is ezen munkálkodtam... A baj az, hogy a nép mást várt.

– Mit várt? Olcsóbb kenyeret, olcsóbb sört, és munkát?

– Ezek érthető és nem elvetendő szempontok. Talán, ha megmondták volna neki, hogy ezeknek még nincsenek meg a feltételei, talán másként ítélkezik...

– Ijedtében a nép a volt MSZMP egyik balos vonulatát küldte a frontvonalba?

– Nem ilyen egyszerű... Volt itt 860 ezer MSZMP-tag, holott egy aktív társadalomban a pártoknak összesen is csak fele ekkora az aránya. Képzelje el, akinek valami köze volt a politikához, az csak az MSZMP-be tudott belekeveredni, kivétel nagyon kevés akadt. Ezért nem bölcs döntés mindenkit kirekeszteni, aki MSZMP-tag volt, hiszen abban az egy pártban több párt volt bezárva.

– Antall tévedett, ha egy kalap alá vett mindenkit?

– Igen, vele is közöltem a taxisblokád után. Valami hasznod ebből a blokádból neked is lehetne – mondtam –, például alkalmat adna a kormányod átalakítására. A maga büszke módján azt válaszolta: az én kormányomban egyetlen volt MSZMP-tag sincs. Ne haragudj – mondtam –, ha 1848-ban rád bízták volna a kormányalakítást, akkor Széchenyi nem kaphatott volna bizalmat, mert egy évvel korábban még az idegen hatalmat képviselő Helytartó Tanács közlekedési bizottságát vezette. Fontosabb az alkalmasság, a képesség és a tisztesség, mint a tagkönyv. Ezzel éppen a nemzeti erők veszítettek sokat...

– Ha már érintette a taxisblokádot. Ma nagyobb az áremelés, mégis csend van.

– A taxis akkor is, most is joggal volt elégedetlen és vele értek egyet. Akkor viszont eszközként használták a taxist. Az egy manipuláció volt.

– Az akkori ellenzékre gondol?

– Azt hitték, ezzel a blokáddal meg tudják ragadni a hatalmat, vagy kikényszeríthetik a nagy koalíciót.

– Most viszont nem ellenzékiek, hanem koalíciós partnerei az MSZP-nek.

– Nekem ez a koalíció nem tetszik és ezt szocialista barátaimnak is elmondtam.

– Egyetértenek önnel?

– Van aki igen, s olyan is, aki nem. Utóbbiak úgy gondolják, hogy a kétharmados törvények elég okot adnak egy ilyen koalícióra... Adott esetben az 54%-os MSZP koalíció nélkül, eseti megegyezésekkel, alkukkal is el tudta volna érni amit akar.

– De miért nem tetszik, mint oly sok embernek, ez a házasság?

– Mert az összeegyeztethetetlent akarja összeegyeztetni. Ezáltal még zavarosabbá vált a magyar politikai helyzet, hiszen egy piacorientált, egy modernizációs szemléletű liberális párt eszméit és programját akarják összeegyeztetni az MSZP-vel, amely párt a gazdaságban a szociális biztonságot ígéri és a munkavállalók túlsúlyát.

„Nekem ez a koalíció nem tetszik, nem hiszek benne"

– Különben nem nyeri meg a választásokat.

– Így van. Az iméntiek miatt viszont ez a koalíció magában hordja egy újabb óriási csalódás lehetőségét. Mert az MSZP, ha nem is érdemli, mégis megkapta az utódpárt jelzőt. Ettől szalonképtelenné vált, magára maradt. Most viszont el kell érnie a nemzetközi elismerést, amelyhez a Szocialista Internacionálén át vezet az út. Ez be is következhet, de szeretnék, ha biztosra mehetnének, ezért kötötték össze az MSZP sorsát az SZDSZ-ével. Szerintem minden külsődleges cicoma alkalmatlan egy ilyen cél eléréséhez. És még valami... A programot olvasva inspirációt, kezdeményezést, elveket az SZDSZ tudott adni, azaz: megint megtörténhet, hogy egy párt, amelyik sohasem győzött, megint nyert. Ha így lesz, akkor az MSZP sorsa egyértelmű...

– Ez még odébb van. Ami viszont már a múlt, az a volt koalíció és a parlamenten kívüli pártok csúfos veresége.

– Az új parlamenti képviselők alig negyede az ellenzéki. Tehát, ha parlamenten belül és kívül nem találunk egy olyan vezérlő és szervező elvet, amely újra erővé tudja formálni az ellenzéki szerepet, akkor nem csak a szétforgácsolódott ellenzék, de a parlament is vereséget szenved. Mert miféle parlament az, amelyben a koalíciós mechanizmus dönt a háttérből irányító fő- és altanácsadók kedve szerint?

– A parlament ideológiai, vallási, származási összetétele most korántsem reprezentálja a magyar lakosságot. Lát ebben veszélyt?

– Látok, mert minél rosszabbul megy az ember sora, annál nyitottabb lesz a szeme. Ez intő jel a kormányzók, viszont biztató jel az ellenzékiek számára. Nem lenne jó, ha ez a szemfelnyitogató és megvilágosodást hozó keserű tapasztalat eljuttatná az országot odáig, hogy az intézményeken kívül keressenek az emberek orvoslást...

– Az utcára gondol?

– Akkor Magyarország Bosznia, meg Szerbia helyzetébe és színvonalára kerülne... Ettől az Isten őrizzen meg bennünket. Elsősorban az ellenzékre gondolok akkor, amikor azt mondom, próbálják meg a népet önbecsülésre tanítani és ne lázadásra. Tíz vagy húsz éve már egy olyan gazdaságpolitika érvényesül, amelyik azt üzeni ennek a népnek: alkalmatlan vagy arra, hogy a gondjaidon úrrá legyél, ezért kellett hiteleket felvenni, ezért kell a keresletet visszafogni, ezért kell a teljesítményt csökkentő eszközökhöz nyúlni, az ösztönzés helyett az állami fiskális politikát monetarizmus címén előtérbe helyezni stb... Ez nem vezet eredményhez.

– Ön tanít a debreceni egyetemen. Utazik a hétvégi telkére. Sétáltatja az unokáit, vendégül látja barátait. Mit tapasztal, milyen a magyar hangulat?

– Világossá vált, hogy azok a restriktív intézkedések, amelyekre nem számított a választópolgár, azokat megkapta, de azok a lépések, amelyeket szavazata leadásakor elvárt, még késnek. Itt máris egy óriási feszültség és ellentmondás tornyosul. Szerintem ennek a megoldásán múlik a kormány további sorsa. Én nem állok be azok közé, akik azonnal éket vernének a koalícióba, noha komoly repedések máris mutatkoznak. Ha kiállják az élet próbáját, el kell ismernünk őket. Én nem hiszek benne...

– Ön annak idején egy pártban tagoskodott Hornnal, Békesivel, Kovácscsal és a többiekkel... Ön szerint valóban változhattak?

– Az emberek megváltozhatóságában hiszek. Jó lenne olyan körülményeket teremteni, amikor ezt be is vallhatnák és nem ámítanák a társadalmat, az embereket... Én valószínű azért tudtam megváltozni, mert bár meggyőződésből álltam a szocialista eszme mellé, valójában származásom, neveltetésem fogva tartott, nem engedett át tisztességtelen terepekre, hogy a hatalommal visszaéljek. Ezért, ha ellenkezett a meggyőződésemmel, amit parancsoltak, akkor ellenálltam. Csak egy példa: 1981-ben feljegyzést küldtem az MSZMP KB-nek Aczél György módszereinek elfogadhatatlanságáról, noha a beosztottja voltam. Ebben az évben mondtam el a KB ülésén, hogy beleléptünk az adósságcsapdába, és megjósoltam az első pénzügyi válságot... Ezekért akkor távoznom kellett. Mellékvágányra tereltek, egy látszatintézmény élére tettek, amiből sikerült valóságos intézményt faragni. Akkor a Népfront arra volt kitalálva, hogy pántlikás kalap legyen, amivel a párt köszön a népnek. Ezt a kalapot félredobattam, politikai szervezetet hoztam létre... Tehát én kockázatos körülmények között cselekedtem, most miért kellene egy milliméterrel is hátrábbvalónak tekintenem magam azokhoz képest, akik mindezt nem tették azokban az időkben.

– Az önnel – a kontraszelekcióról – készült riportfilmet még ez előtt, már 1969-ben letiltották a televízióban.

– Attól kezdve nyíltan demokratának vallottam magam, de sokáig hittem, hogy a demokrácia és a szocializmus összeegyeztethető, vagy az így nevezett kísérlet... Tehát eleinte akaratlanul is részt vettem a rendszer aláásásában, 1985-től pedig tudatosan...

– Mit szólt ehhez Aczél György, akinek kultúráról, nemzetről egészen más volt a felfogása?

– Eleinte mi jóban voltunk. Elküldte nekem az írásait, én gorombamegjegyzésekkel küldtem vissza és ez imponált neki, noha én csak a véleményemet közöltem vele. Később, mikor miniszter lettem, ő pedig a főnököm, akkor kiderült, nem azonos pályán mozog az agyunk... Szerettem volna tisztázni az ellentéteket, ezért Óvári Miklóst kértem, hogy Kádár János is vegyen részt azon a beszélgetésen. Tudtam én, hogy Kádár fél a konfliktustól, de szerettem volna rákényszeríteni. Kádár inkább békítgetéssel próbálkozott, hiszen Aczélt hatáskörátlépéssel, önkényeskedéssel vádoltam és bíráltam azért, mert a nemzeti, népi irányzatokat háttérbe szorította... Persze, tisztázás nem történt, csak minden beszélgetés végén közölték velem, hogy szakítsak Csoórival. Ezzel azt is sejtetni akarták, hogy még feljebb kerülhetek a ranglétrán. Kategorikusan azt válaszoltam: ez lenne igazán a személyes életembe való beavatkozás, a barátságaimról magam döntök.

– Aczél György munkálkodásának következményei sajnos nem múltak ki néhány esztendő alatt a magyar kulturális életből, ma is jelen vannak.

– Feltűnő, milyen kevés bírálat éri Aczélt, holott elvárnám azoktól, akik tudják, mekkora szerepe volt a szabadság korlátozásában. Ha azok, akikre gondolok, valóban szabadelvűek, akkor meg kellene tenniük ezt a bírálatot.

– Kádár más volt, mint Aczél, legalábbis embernek?

– Kádár okosan csinálta a saját szempontjából. Ő ugyanis rühellette az értelmiségit, az neki megvetés tárgya volt.

– S az ország értelmisége, irodalma, kultúrája?

– Őt ez nem érdekelte, csak az, miként lehet pacifikálni ezt az értelmiséget. Ebben Aczél módszere mesteri volt, Kádár pedig elégedett. Ezt csaknem minden hét péntekén Aczél Balzac utcai lakásában meg is beszélték.

– Jövőre elnökválasztás. Mi a véleménye? Göncz Árpád nyugdíjba megy és következik Horn?

– A parlament választ. Én erre nem gondolok, személyes érintettségem miatt ezzel az üggyel nem foglalkozom.

– Ezért kérdezem.

– Nem tilthatom meg önnek, de higgye el nekem, nincs rá szükségem, hogy ezzel foglalkozzam.

– Sok a tüske önben?

– Nem, én békés természetű vagyok, és annál többre tartom magam, hogy a sérelmek sarkalljanak feladatra.

– Az sem bosszantja, hogy önnél alkalmatlanabbak kerültek most hatalomra?

– Elég jól ismerem az emberiség és a politika történelmét, úgyhogy ami történt, különös meglepetést számomra nem okoz. Persze azt nem fogadom el, hogy politikai ellenfeleim minden megnyilvánulásomra azt mondják: a sértettség beszél belőlem. Ez egy olcsó trükk, ennél jobbakat tudnék kitalálni, ha velem kellene vitatkozni.

– A lakásuk előtt az egyik fatörzsre nagy táblát szögelt valaki. Azt írta rá KŐMŰVES és a telefonszámát. Kellene a kőműves az országnak is, hogy felépüljenek falaink. Lát szakértelmet erre?

– El kellene takarítani a romokat, de vigyázva, mert a romokban a használható építőanyag sokasága is benne van. Egy nemzeti újjáépítési program kellene.

– S mi lenne a habarcs? Népünk akarata, lelke, túlélőképessége, netán a vére?

– A magyar nép lelki alkata és tehetsége. Népünk nemcsak tanulékonyságban, hanem alkotóképességben is európai tudott lenni, vagyis: mi nem adapterei vagyunk Európának, hanem alkotói. Ha ezt sikerül újra meghonosítani, akkor én nem félek a magyar jövendőtől.

– De hát már megint azt akarják elhitetni a magyarral, hogy úgy akar dolgozni, mint a kommunizmusban és úgy akar élni, mint a kapitalizmusban. Meg azt, hogy utolsó csatlós, meg bűnös, meg fajgyűlölő... Folytassam?

– A társadalom zavarát nem szabad összetéveszteni a nép képességeivel. Aki ezeket összecseréli, az a legnagyobb visszaélést követi el. Én e tekintetben ódivatú vagyok, a népet a társadalom felülbírálhatatlan alanyának és nem egy politika eszközének tartom. Egy amerikai politológus szavaival élve én gazdasági kérdésekben szociális elkötelezettségű vagyok, politikai kérdésekben szabadelvű, ahogy Kossuth, Széchenyi és Deák is az volt, kulturális kérdésekben pedig konzervatív, azaz: én ma is többre tartom Bartók Bélát, mint Michael Jacksont...

– Egyetlen szót hiányolok, a nemzetit.

– Így együtt alkotják a nemzetit és a szót így ki sem kell mondani. Elég tudni, hogy patrióta vagyok, tehát itt vagyok itthon.

Franka Tibor

„Kádár rühellette az értelmiséget, az neki megvetés tárgya volt." (A kép Kádár János temetésén készült.)

Elhallgat a harang

A napokban újabb televíziós műsor megszűnéséről kaptunk hírt, ugyanis az *Erdélyi János* és *Zsigmond Dezső* filmrendező által 1989 óta szerkesztett, Ameddig a harang szól című sorozat sugárzását a televízió vezetősége szeptember 5-étől megszüntette. A műsor szerkesztőit e szomorú hírről, a közeljövőben bemutatandó alkotásaikról kérdeztük.

– A hír, sajnos, igaz, bár a tárgyalások még mindig tartanak. A televízió vezetésében többen is becsülik műsorunkat – mondja Erdélyi János. – A legújabb tárgyalásokon kiderült: nincs helye a műsorban sorozatunknak. Arra viszont még van esélyünk, hogy valamelyik magazinműsor igényt tart rá.

– Milyen okok vezettek a műsor megszűnéséhez?

– Az elmúlt években annyira együtt éltünk e kisfilmekkel, hogy most, megszűntükkor, nehéz lenne erről bármit is mondani – folytatja Zsigmond Dezső. – Olyan falvakat kívántunk bemutatni, melyekben semmi látványosság nincs. Arról, hogy mit jelentett az ott élőknek a televízióban hallani a saját falujuk harangját, hozzánk érkező levelek sora tanúskodik. Érthetetlen, miért áll bárkinek érdekében ezt a rövid, nívós műsort eltüntetni. Igaz, megszólaltak benne vallási vezetők is, de mi nem vallási szemszögből mutattuk be a települések életét. Ha végleges a döntés, mi azt a tolerancia hiányának és szakmai tévedésnek tartjuk.

– Gondolom, munkahelyük is megszűnik a televíziónál.

– Soha nem voltunk főállású televíziósok. Szerződés alapján készítettük a filmeket – veszi vissza a szót Erdélyi János. – Ez a legkönnyebb módszer egy adás megszüntetésére, hiszen semmiféle elbocsátással nem jár, egyszerűen csak el kell venni a műsoridőt.

– A közeljövőben milyen filmeket készítenek közösen?

– A televízió megbízásából már három éve elkészült a Tiszaberki tragédia című filmünk, amely árnyaltan mutat be egy 1987-es magyar–cigány konfliktust. Ennek és az Indián tél című játékfilmünknek is várjuk a bemutatását. Az eltűnt idő nyomában című dokumentumfilmünkből pedig *Balázs József* író segítségével játékfilmet készítünk. A film középpontjában nem az ötvenhat után gödörben élő férfi áll, hanem az az asszony, aki ugyanúgy szenvedő alakja a történteknek. Lehetetlen helyzetbe kerül: beleszeret férje üldözőjébe. Az már biztos, hogy az aszszonyt *Györgyi Anna* alakítja, a többi szereplővel most folynak a tárgyalások.

Parcsami Gábor

Kopács, amíg megvolt

A budavári Litea Könyvszalonban ma 17 órakor falumonográfiát mutat be *Barna Gábor* néprajzkutató. *Lábadi Károly* elődei gyűjtőmunkájához a maga két évtizedes kutatásait hozzátéve tudósi alapossággal foglalta egybe *Kopács* gazdag képanyaggal ellátott, a víz melletti falu című, szép könyvében a tegnapig még eleven kisközösség múltját, mindennapjait.

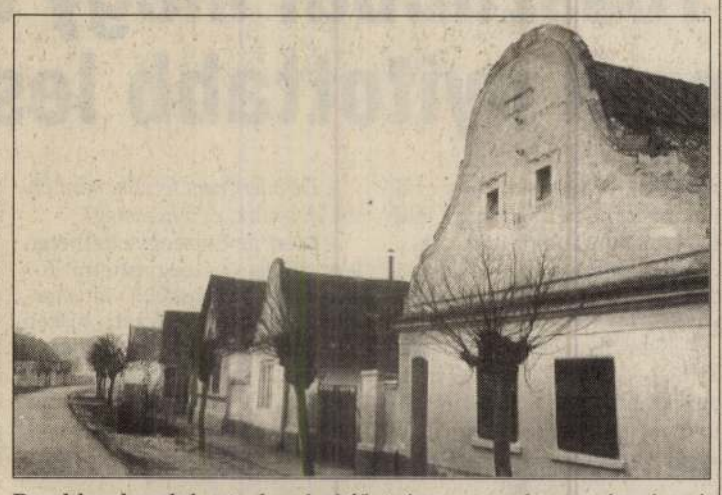

Barokkos homlokzat a kopácsi főutcán FOTÓ: DORMÁN LÁSZLÓ

A Drávaszög dimbes-dombos csücskében, vízerek, tavak, nádasok legdélibb zugában megbúvó kis halászfalu, Kopács népének életvitelét a vízmellettiség határozta meg, csakígy a szellemi hagyományait. A szerző summázata, fájdalom, már csak elhamvadóban rögzíthette a magyar népi világ kincsei közül e félreesőt, alig ismertet, hiszen a háborús események a kopácsiak színe-javát is szerteszórták. Maga Lábadi Károly is, aki az utóbbi másfél évtized alatt drávaszögi magyar népballadák, találósok, proverbiumok, továbbá telecskai és szlavóniai gyűjtésanyag, valamint *Ács Gedeon* följegyzéseinek közzétételével tette le névjegyét a néprajzkutatásban, földönfutóként hagyta oda a szívének kedves drávaszögi vidéket, de föltárásával föl nem hagyva lajstromba vette azóta a régi oskolákat, kiadta *Csöbrös István* énekeskönyvét – a legrégebbi magyar nyelvű kéziratos katonakönyvet, benne az ismert bujdosóének és keserves legrégebbi (ferrarai) lejegyzésével: „Elindultam világ útján..." – és Istennek hajlékai a Drávaszögben címmel jegyzékbe vette a templomokat.

A Fortuna-udvarban, a Hess András téri könyvszalonban a bemutató alkalmával megtekinthető *Péter László* grafikus Drávaszög-sorozata, a műsorban föllép a Hajnalkötöző együttes.

(b)

Christoph von Dohnanyi 65 éves

– A karmesterekről azt tartják, minél idősebbek, annál jobb művészek. Ez nem biztos, de az igaz, hogy életkoruk növekedésével mind híresebbek lesznek. Ami engem illet, korai volna életem mérlegét megvonni – mondta *Christoph von Dohnanyi*, a világhírű clevelandi szimfonikus zenekar dirigense, aki szeptember 8-án ünnepli 65. születésnapját.

A karmester *Dohnányi Ernő* magyar zeneszerző és dirigens unokája, *Hans von Dohnanyi*, a nácik által kivégzett ellenálló fia. Fivére, *Klaus*, évekig Hamburg főpolgármestere volt.

Christoph a zene miatt hagyta félbe jogi tanulmányait, és hamarosan a fiatal karmester-generáció legjobbjai közé küzdötte fel magát. 1982-ig a hamburgi operaház intendánsa volt. Ezt a pozícióját azért adta fel, mert nem akart egyszerre karmester és színigazgató lenni.

1984-ben vette át a clevelandi szimfonikusok vezetését. Azóta világszerte óriási sikereket aratott. Szerződését az ezredfordulóig meghosszabbították. Mint elmondta, feleségét és gyermekeit is ritkán látja, így nemigen tud találkozni azzal a sok kedves emberrel, akik születésnapi ünnepséget akarnak számára rendezni.

Továbbra is szívügyének tartja az operát. Köztudomású, hogy Salzburgban, Párizsban és Londonban nagyszerű előadásokat állított színpadra.

Német–magyar operagála

Ha meggondoljuk, hogy *Richard Wagner* hosszasan töprengett, ne Budapesten hozza-e létre életművének majdani, állandó játékszínhelyét (mielőtt Bayreuth mellett döntött volna), annyira magával ragadta ittjártakor fővárosunk zenekultúrája – megérthetjük, miért van akkora hagyománya a német–magyar operakapcsolatoknak. Kevés területe van a kultúrának, ahol ilyen évszázadosak a kötelékek. Már maga a kezdet is ezt igazolja: magyar földön német operákat először *Haydn* mutatott be, az Esterházy-kastély karnagyaként. Budán 210 esztendővel ezelőtt játszottak először germán földi operákat. Operaházunk megnyitása előtti évben (1883-ban) már a teljes Ringet előadták a magyar fővárosban. Számszerűen fölsorolhatatlan a német zeneművek itteni színre vitele, még kevésbé a vendégművészek föllépte (mindkét fél részéről). Dirigált itt *Richard Strauss, Bruno Walter, Karajan*, nem szólva *Otto Klempererről*, aki évekig Operaházunk vezető karnagya volt. Mi „adtuk" a németeknek *Sir Solti Györgyöt* (pályája kezdetén), később *Hamari Júliát, Marton Évát, Geszti Szilviát*, vendégül láttuk *Elisabeth Schwarzkopfot, Dietrich Fischer-Diskaut* (pódiumon), *Theo Adamot*. Odakint meg *Oberfrank Géza* vezényelte *Szokolay* Vérnászát, hajdanán *Kónya Sándor, Simándy József, Ilosfalvy Róbert* vendégeskedett gyakorta Németországban.

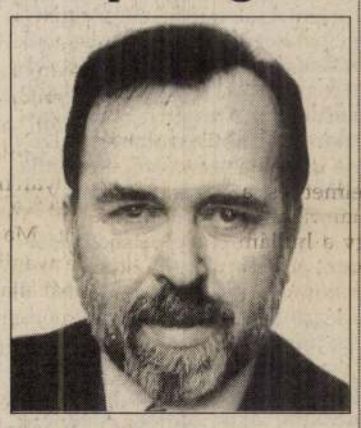

Oberfrank Géza karnagy

Nem könnyű megfelelni e hagyományok kihívásának – jelentette ki *Kürthy András*, a küszöbönálló német–magyar operagála műsorszerkesztője a tegnapi sajtótájékoztatón, támogatójuk, a Gundel étterem kertjében. Az október 8-án a Magyar Állami Operaházban színre kerülő díszhangverseny immár harmadik őszi gálarendezvénye lesz a Budapesti Operabarátok Egyesületének. *Külkey László* elnök elmondja: az esemény egyrészt a német–magyar év jegyében fogant, másrészt ama történelmi döntés emlékére, amikor hazánk megnyitotta az NDK-menekültek előtt a határt. A fővédnökök: *Otto-Raban Heiniohen* budapesti német nagykövet és *Demszky Gábor* főpolgármester. S hogy egyáltalán nekivághattak, jeles német művészek meghívásával is, az igényes feladatnak, azért köszönet jár a nagykövetségnek, a szponzoroknak, a Német Külügyminisztériumtól a Hypo-Bank Hungaria Rt.-ig, a Siemens Rt.-től a Plus Élelmiszer Diszkont Kft.-ig. Emellett segítségükre volt, többek között, a Magyar Nemzet, a Kempinski Hotel, a Lufthansa, a Gundel étterem is. Külkey elmondja: hároméves működése során az Operabarátok Egyesülete (szponzorok révén) 40–50 millió forinttal támogatta az operaműfajt hazánkban, beleértve az ifjú nézők nevelését is. Most például a Fóti Gyermekváros nebulóit segítette operaelőadások látogatásához.

A Gála rendezője, *Kerényi Miklós Gábor* fölvázolja: több blokkra osztották a reprezentatív áriák, operarészletek műsorát, illő színpadképpel a háttérben. Sor kerül részletekre *Webern* A bűvös vadászából, *Kodály* Székely fonójából, *Wagner* Tannhäuseréből. A második részben *Erkel* Bánk bánjából, *Goldmark* Sába királynőjéből, *Mozart* Figaro házasságából és Varázsfuvolájából, végül *Beethoven* Fideliójából és a wagneri Walkürből hangzanak föl áriák. Az Operaház Ének- és Zenekarát Oberfrank Géza és *Kovács János* vezényli, közreműködik *Edda Moser, Theo Adam, Siegfried Jerusalem, Csavlek Etelka, Frankó Tünde, Iván Ildikó, Lukin Márta, Verebics Ibolya, Berkes János, Hercz Péter, Kálmándy Mihály, B. Nagy János, Sólyom-Nagy Sándor*. Az 500–20 000 forintos (utóbbiban a díszvacsora ára is benne foglaltatik) jegyek, amelyeknek ára egyébként három éve változatlan, szeptember 12-étől megvásárolhatók.

(metz)

Tanévnyitó Veszprémben

Színháztörténész- és anyagmérnök-képzés kezdődött a Veszprémi Egyetemen, amely szerdán tartotta tanévnyitó ünnepségét. Az új szakok indításával folytatódik az a korábbi tendencia, amelynek során a távolabbi múltban csak vegyészmérnököket képző felsőfokú intézmény sokoldalú univerzitássá alakul. A tanári karon már tizennyolc szakpár indul az idén.

A tantervről *Bécsi Tamás*, az ismert dramaturg és színháztörténész, a színháztudományi tanszék vezetője elmondta: nem művészeket képeznek, hanem olyan szakembereket, akik sokat tudnak a színházról, annak múltjáról és jelenéről, általában a drámáról. Az új szak hallgatói öt éven át tanulnak színházelméletet, színháztörténetet, drámatörténetet és -elméletet, előadáselemzést, kosztüm- és díszlettörténetet, logikát, filozófiát és idegen nyelvet.

A mérnöki karon immár a nyolcadik szak az anyagmérnöki, amely elsősorban a szerkezeti anyagok előállítására, vizsgálatára, minősítésére készíti fel a hallgatókat.

A Veszprémi Egyetem tanévnyitó ünnepségén *Liszi János* rektor köszöntötte a résztvevőket, köztük az ezer elsőévest, akik nagy reményekkel kezdik felsőfokú tanulmányaikat.

Cantus Hungaricus

Beszélgetés Illés Lajossal

Tegnap délután negyven erdélyi fiatalt látott vendégül a Baár Madas Református Gimnázium. *Illés Lajos* Cantus Hungaricus (Magyar ének) című művét adták elő. Az előadás a Protestáns Ifjúsági Művészeti Misszió a Magyar Kultúráért Alapítvány keretében jött létre. Az alapítványt, ahogyan *Makay Lilla*, az esemény fő szervezője üdvözlőbeszédében elmondta, 1993 tavaszán hozták létre, de sem idejükből, sem erejükből nem futotta arra, hogy kellőképpen reklámozzák. A lelkes szervezőket lekötötték kisoroszi teendőik. Szándékukban állt létrehozni a hazai és a határon túli keresztény magyar fiatalok számára egy olyan találkozóhelyet, ahol a tehetséges diákok bekapcsolódhatnak az oktató-nevelő munkába.

Az egyik legsajátosabb kurzus eredménye a tegnap látott előadás. Az ősbemutatónak, amelyet Kisorosziban tartottak, nagy sikere volt. A mű szerzője, Illés Lajos két éve kántor Kisoroszi-ban. A műfajilag behatárolhatatlan zenés-táncos-verses produkció is ott született.

– Miért épp most gondolt egy, a magyar folklórt is őrző kompozíció megalkotására?

– Arra törekedtem, hogy harminc–negyven zenész, énekes, táncos színvonalas és időszerű előadást mutasson be. Régóta foglalkoztatnak a hazát, a nemzetet érintő gondolatok. Ezekről kívánok szólni a zene nyelvén. Bízom benne, hogy a muzsika és a költői szó eljut a fiatalokhoz. *Makay Lilla* is azt mondta az előadás kezdetén: „Olyan időket élünk, amikor nem tékozolhatjuk el a jövendőt". Segíteni szeretnék abban, hogy a kilenc XX. századi vers mondandója érthetőbbé váljon a zene és a tánc által. A produkció színpadra állításában fontos szerepet játszott *Velekey József Lajos*, aki a koreográfiát készítette és az előadást rendezte.

– Miért épp ezt a kilenc verset választotta?

– Mindegyik a hazáról szól, de másként s másként. Egyik kritikusan, a másik ironikusan, a harmadik haragosan.

– Mi az ön szerepe a misszióban, és hogyan telnek Kisorosziban a napjai?

– Az alapítvány titkára vagyok, feleségem pedig a kuratórium elnöke. Egész nyarunk a tábor szervezése jegyében telik. Közben komponálgatok. Ez a mű többé-kevésbé készen van, mégis csiszolgatok rajta. Elkísérem továbbá az itt fellépő kis csoportot erdélyi körútjára. Ott gyülekezetekben és ifjúsági találkozókon fogják játszani a darabot. Remélem, idehaza is előadják majd alkalmi vagy állandó együttesek.

Cs. K.

Diák-filmszemle

Az Országos diák film- és videószemle háromnapos rendezvénysorozatának a Gazdagréti Közösségi Ház ad otthont szeptember 9. és 11. között. A fórum lehetőséget ad az ország bármely területén élő – filmezéssel, illetőleg videózással foglalkozó – fiatalnak a bemutatkozásra, az első nyilvános megmérettetésre. Az ifjú alkotók filmjeit öttagú szakzsűri értékeli. Az ünnepélyes eredményhirdetést vasárnap délután tartják Gazdagréten.

Kulturális piac Óbudán

Ötödször rendezik meg a kulturális piacot a hangulatos óbudai Fő téren és környékén, szombaton és vasárnap. Az eseményen intézmények, egyesületek, neves színházak, könyv- és hanglemezkiadók, művészeti csoportok ajánlják szolgáltatásaikat, kiadványaikat, illetőleg mutatkoznak be műsorukkal az Óbudai Társaskör rendezvényén.

Az érdeklődőket szórakoztatja a nyitónapon a Vasvári Tánckar, a Szárnyak, illetőleg a Tangram Színház, a Mix-Mozaik dzsesszegyüttes, a Bartók Néptánccsoport, a Budapesti Énekes Iskola, a Pódium duó, valamint a Los Angelitos együttes. Bemutatkozik az Alfárium Nyelvstúdió, és vetélkedőt szervez a Tudomány Nyelviskola.

Vasárnap pódiumra lép a Bartók Néptánc Egyesület, a Gabrieli Énekegyüttes és a Balassi Consort, továbbá a Budakeszi Színjátszók. Minikoncertet ad a Mendelssohn Kamarazenekar és a Budapest Ragtime Band is.

Az Óbudára látogatók találkozhatnak a Budapest Bábszínház, a Fővárosi Operett, a József Attila, a Katona József, a Madách, a Nemzeti, a Radnóti, az R. S. 9., valamint a Szabad Tér Színház művészeivel és produkcióival. A közgyűjteményeket a Műcsarnok és a Petőfi Irodalmi Múzeum képviseli. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár munkájából és szolgáltatásaiból is ízelítőt kaphatnak a látogatók.

Polaroid

Európa megkísértése

Az év politikai könyvszenzációjának minősítette Erdős Ákos a Láng Kiadó legújabb könyvét, annak tegnapi bemutatóján. Szó se róla: témája valóban izgalmas. A szerző, Horváth István, Magyarország bonni nagyköveteként (1984–1991 között) közvetlen közelről követhette, sőt, segíthette és alakíthatta is a rendszerváltásra készülő ország európai integrálódásának legfontosabb lépéseit. Beszámolója ugyanakkor nem mentes a csendes forradalom szubjektív megítélésétől, tükröződik egyértelmű választása a két létrejövő politikai irányzat: a szociálliberális és a nemzeti-konzervatív között. Ettől azért még alapvető fontosságú történeti munka, bár olyan forrásmunka, amely az objektív kutató számára majd kiegészítésre szorul. Mert bármennyire is igyekeznek a tényeken változtatni: a politikai rendszerváltás igénye akkor sem csupán egy kis „szlalomozás a baloldalon" volt, ha ezt a még mindig mozgó inga most esetleg így mutatja, hanem egy átfogó gazdasági és politikai szemléletváltás társadalmi megalapozása.

Ezért nem teljesen helytállóak Kovács László külügyminiszter a könyvről szóló mondatainak tréfás passzusai: sokan próbálták már elvitatni a Nyugat felé nyitás érdemeit az elmúlt évek során a baloldal reformerőitől, úgy próbálva beállítani a történéseket, mintha azok – érdemben – csupán 1990 tavaszán kezdődtek volna. Nem, korántsem erről van szó. Ellenkezőleg, azon egyszerű tétel hangsúlyozására irányult minden elemző kísérlet, hogy bebizonyosodjon végre: az a rendszer megrefor málhatatlan volt, s az is marad – minden új sütetű reformrestaurációs kísérletezgetés ellenére is. A nyugati diplomáciai kapcsolatfelvételek, a tárgyalások megindítása a nyugati gazdasági övezetek felé, a magyar fél, a magyar társadalom szándékainak kedvező tükrözése és kinyilvánítása, mindezen közvetítés, egészen a határ megnyitásáig – valóban a reformerők elvitathatatlan érdeme. Ezt azonban ösztönöznie kellett bennük egy másik felismerésnek is – amelyről azonban máig nem szólnak épp ily belső indíttatású könyvek.

Sőt! E szócska mögötteséhez közelít a szerző elmondása is: „...könyvem már 1990-ben elkészült, megjelentéséhez azonban kellemesebb időpontra vártunk. Ez jött el most, a határ megnyitásának ötödik évfordulóján. Kettős hivatású tehát a könyv: emlékező gesztus és felvilágosító célzatú." Nos, szavai mellé idézzük könyve egyik mondatát is: „Bonnban ügyes és megváltozott szellemről tanúskodó kompromisszumnak tartották az 1956-os eseményekről szóló állásfoglalást is." (1988-ban.)

Igen: a politika, a diplomácia valóban a kompromisszumok művészete. Nagy változások esetén azonban a társadalom előtt ennél több is szükségeltetik. De ez a több még Horváth István könyvében sincs jelen.

Tamási Orosz János

1

2

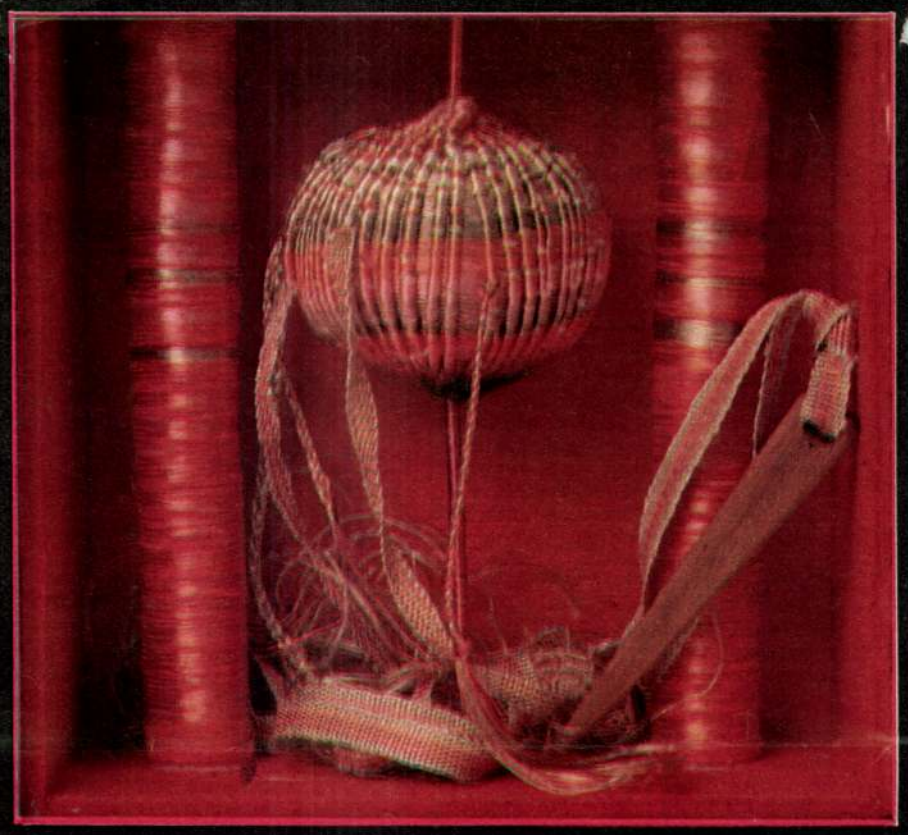

5

6

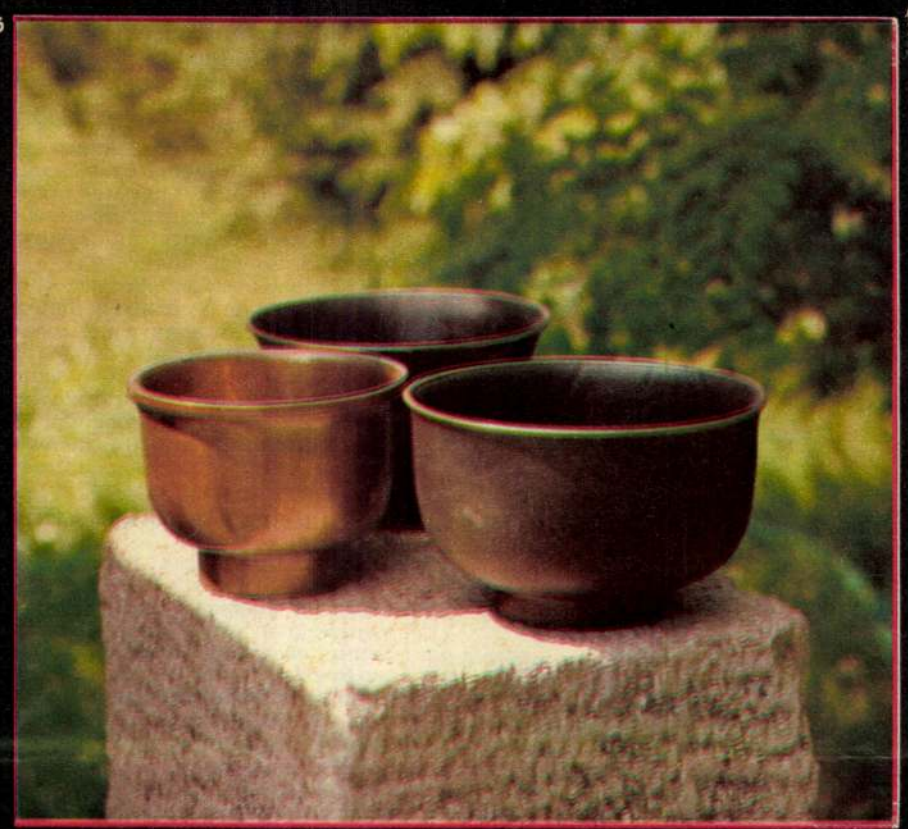

A KÉZ INTELLIGENCIÁJA

KIÁLLÍTÁS A MŰCSARNOKBAN

SZABÓ MIHÁLY FELVÉTELEI

Van Iparművészeti Múzeum és van Szépművészeti Múzeum; van Iparművészeti Főiskola és van Képzőművészeti Főiskola Budapesten. Ha a múlt értékeiről van szó, iparművészet és képzőművészet közt akkora a távolság, mint az Üllői út és a Hősök tere vagy a Népköztársaság útja és a Zugliget között. (A Budapest topográfiájában kevésbé járatosak részére: itt találhatók az említett intézmények.) Ám a mindennapok művészeti gyakorlatában egyre kevésbé élesek az arányok. A képzőművészek egyre inkább élnek olyan formákkal – és gyakran csak formákkal –, amelyeket egy évtizede legfeljebb iparművészektől fogadtak el a zsürik;

KELLEMETLEN OLDALUNK

Kritika a művészet teóriájából sarjadó észrevétel, személyt nem ismer, csak a munkát: ezáltal tanulja a közönség s lelkesebb író is tisztelni.

KISFALUDY KÁROLY

Elcsúszott hasonlatok

A *Filmvilág* júliusi számában Gombár Csaba „alkalmi nézőként" megjegyzéseket tesz a Balázs Béla Stúdió élesen politizáló dokumentumfilmjeiről. Ezekhez a megjegyzésekhez fűznék egy-két észrevételt. (Természetesen nem tudom, hogy a BBS tagjai osztják-e Gombár véleményét. Én őket csupán néhány kiváló filmjükből ismerem.)

Rossz párhuzam a stúdió filmjeinek mint „a politikai, publicisztikus művekkel rokon" alkotásoknak a nagy hírközlő eszközök belpolitikai riportjaival való összevetése. Ezeket „közéletünk sokszor igencsak negédes dokumentálása, konfliktuselkenő álderűje" jellemzi — mondja a cikk.

Nem kívánok véleményének ellentmondani sem a tévé, sem az újságok belpolitikai riportjaival kapcsolatban. Csak azt szögezném le, hogy ezek elsősorban az azonnali, rögtönzött tájékoztatást szolgálják, míg a BBS filmjei elmélyült szociográfiák. Méltányosabb lett volna nem holmi napi információs anyagokkal, hanem, mondjuk, a hetilapok, folyóiratok szociográfikus igényű riportjaival, tanulmányaival, esetleg a *Magyarország felfedezése* című sorozat köteteivel összehasonlítani ezeket a filmeket. Csakhogy akkor azt is ki kellett volna mondani, hogy „az állampolgári bátorság ébresztése, a megoldatlan problémák beemelése a politikai nyilvánosságba", egyáltalán a kockázatvállalás, nem csupán a BBS alkotásait jellemzi.

Nem tudom, miként jutott a cikkíró eszébe, hogy ötven év múlva a mai társadalom gondjai a tévé „üres, protokolláris" riportjai alapján összegeződnének. Azt sem értem, ahogyan párhuzamba állít negyven-ötven évvel ezelőtti műveket maiakkal. Nem értem, mert igaz ugyan, hogy „a két háború közötti magyar társadalom megismeréséhez óriási segítség az akkori szociográfiák adta kép", azt mégsem tudom elfogadni, hogy a *Puszták népe*, a *Viharsarok* mai megfelelői a BBS filmjei és a *Meseautó* című film cukros álomvilágát napjainkban a televízió három kiadása képviseli.

A *Meseautónak* és a hasonló filmeknek mai „ellentételei" csakis korunk magyar játékfilmjei lehetnek. Az *Ajándék ez a nap*, a *Vasárnapi szülők* vagy az *Angi Vera*, azonban nem illik a cikk koncepciójába, ezért nem is tesz róluk említést. A mai játékfilmgyártásnak is vannak persze elaltató, kikapcsoló termékei, mégsem tulajdoníthatnánk a *Meseautóhoz* hasonló szerepkört a mai játékfilmgyártásnak — általában.

Befejezésül: a *Vannak változások* című filmből én továbbra is sajnálattal hiányolom a jó irányba tett lépések képi jelzését. Annak ellenére, hogy Gombár Csaba szerint ez olyan, mintha Engelstől azt kérnénk, hogy egy kicsit részletesebben foglalkozzék az angol munkásosztály helyzetéről írott könyvében a pozitív fejleményekkel. Van szerintem ugyanis egy nem elhanyagolható különbség. Engels könyve azt mondja, hogy a munkásosztály nyomorának oka nem a visszásságokban, hanem magában a tőkés rendszerben keresendő. Az én „olvasatomban" a *Vannak változások* című film nem ilyen típusú kritika. Ezért méltattam e hasábokon a film értékeit.

KÖRÖSPATAKI KISS SÁNDOR

Alibi rakéták

Július 28-án, hétfőn, a megszokott esti órában ismét piros rakéták lobbantak a Velencei-tó partján, az illemtudó vízen járók sietve hazavonultak, a csónakosok többsége azonban meg sem mozdult horgászhelyéről. Talán nem olvasták a legutóbbi figyelmeztetéseket, mely szerint a balatoni és velencei viharjelzéseket komolyan kell venni? De valószínűleg olvasták. Hogy mégsem vették komolyan, ennek maga a jelzőrendszer az oka — ugyanis tíz esetből maximum kétszer-háromszor válik be a rakétás prognózis. Mint ahogy a *hétfői* piros rakétából is csak *szerdára* lett némi villámlással dúsított eső, s mint ahogy a tavaly nyári mintegy száz jelzésnek is legfeljebb egyötöde mondott igazat.

Az emberek olyanok, hogy a be nem teljesedett jövendölések megrendítik bennük a jósba vetett hitet, amint erről több világtörténelmi nagyság sorsa is tanúskodik: belebuktak prognózisaik sorozatos csődjébe, vagy ha túl is élték azt, holtuk után vesztették el előrelátási készségük nimbuszát. De egy történelmi nagyságnak még sokféle esélye lehet önmaga igazolására, akkor is, ha jósolni nem tud. A viharjelző rendszer egyetlen igazolása azonban csak az, hogy többé-kevésbé a valót jelzi. Az ellenkező esetben önmaga paródiájává válik, arra készteti az érintetteket, hogy a komolytalan figyelmeztetést ne vegyék komolyan. Amire persze rá lehet fizetni, ha a rakéta véletlenül mégis valóságos veszélyre hívja fel a figyelmet.

Helybeli tapasztalt emberek szerint a velencei rakéták azért hibáznak annyit, mert kilövetőik a balatoni jelzéshez igazodnak — ha a nagy tó mellett vihar készül, a kis tó mellett is felröppentik a pirosat. Az ok tisztázása a szakemberek dolga, a laikus csak egyet kérhet: ne erőltessék ezt a jelenlegi rendszert, amely alibit szolgáltathat ugyan néhány illetékesnek („Kérem, mi előre jeleztük...!"), de a valóságban lejáratja s ezzel hatástalanná teszi a rakétázgatást.

Az evezősök, vitorlások egyébként tavasszal és ősszel akadálytalanul járhatják a vizet heves viharok idején is, mivel akkor nem működtetik a kiságyút. Nos, ha az év nagy részében bele szabad fordulnunk a hideg vízbe, ne féltsenek bennünket annyira a nyári meleg víztől.

Vagy ha félteni akarnak, amit köszönettel lehet nyugtázni, akkor megbízható viharjelző rendszert léptessenek életbe. A rossz ugyanis nem feltétlenül jobb a semminél.

CSABAI DOMONKOS

KORSZERŰ KÖZÉLETI KISSZÓTÁR

GNÓSZEOLÓGIA. Annyi, mint ismeretelmélet; a valóság megismerésének tudománya. A G.-ban két irányzat küzd egymással: az egyik tagadja a világ megismerhetőségét, a másik szerint a megismerés végtelen közeledés a valósághoz (l. még DIALEKTIKUS ÉS TÖRTÉNELMI MATERIALIZMUS). Sajnos az utóbbi idők történelmi fejleményei nem mindig kedveztek a G. pozitív irányzatának, tudományos alapon felépített jövendölések megvalósulási aránya itt-ott szkepszisre adhat okot. (Lásd továbbá: ABSZOLÚT ELNYOMORODÁS, TERMELŐERŐK ROTHADÁSA AZ IMPERIALIZMUSBAN stb.) Nem is beszélve a könnyelmű kijelentések kategóriájába sorolható tételekről, mint például arról a nevezetes hajdani prognózisról, mely szerint „egy-két ötéves terv" elegendő az Amerikai Egyesült Államok egy főre eső acél- és olajtermelésének utoléréséhez (l. még: TÚLSZÁRNYALÁS).

Szerencsére vannak a társadalmi életnek oly övezetei, amelyek hatékonyabban tekinthetők át, ilyen kivált a műkritika, éspedig különösen Magyarországon. Tökéletes biztonsággal lehet például kiszámítani, hogy jelentős közéleti személyiség könyvének recenzióiban a kritikai elem nem fog domináns hangsúlyokat kapni. De ez mindig így volt, bízvást beszélhetünk ez esetben az esztétikai G. örök érvényű törvényéről. Nálunk azonban más relációkban is magas fokot ért el a műbírálat meg-, sőt kiismerhetősége. Előre lehet tudni például, hogy Tarja Tóbiás lelkesedni fog a népi-nemzeti szellemet árasztó művek felett, Marja Mór viszont már a haza és nemzet szóra is allergiás, s eszerint ítél. Ha a szerző lapnál dolgozik, kollégája ódai hevülettel szól verséről, regényéről vagy egyéb szerzeményéről, a másik lap kritikusa ettől még írhat pamfletet az így felemelt műről. Ifjú színibíráló az ifjú vidéki rendezőért buzog, s lesajnálja a trottyos fővárosit, ki még mindig ragaszkodik foglalkozásához, pedig már elmúlt ötvenéves. Amennyiben a szerző valamikor megfricskázott egy kritikust, bizonyosra veheti, hogy az illető műbíráló a következő premiernél nem fog előkelően hallgatni, ellenkezőleg — buzgón törleszt. És így tovább, ennél sokkal bonyolultabb viszonylatokban is kiismerhetővé vált a magyar műbírálat.

Mindez pusztán esztétikai szempontból esetleg nehezményezhető. Végül is azonban a baj nem aggasztó: az értelmes szerző, színész, rendező, festő stb. műbírálat nélkül is rájön arra, hol kell javítania művén, a közönség pedig gyakran jobban szórakozik a műbíráláton, mint magukon a műveken.

És azt se feledjük, hogy vannak az esztétikánál fontosabb dolgok is. Ilyen például az állampolgárok filozófiai színvonalának művelése. Most már csak arra volna szükség, hogy némely makacs, tárgyilagosságra törekvő kritikusok is idomuljanak az uralkodó divathoz, s akkor az egész magyar műbírálatról elmondhatjuk, hogy a G. alappilléreként teljesíti kötelességét az irracionalizmus elleni harcban, eltökélten erősítve a világ megismerhetőségébe vetett, s a történelem által nemegyszer megrendített hitet.

DR. BUZGÓ ELEK
aspiráns

Magyar származású?

A *Pesti Műsor* legutóbbi számában Erdélyi Csaba brácsaművészről olvasok, aki Budapesten vendégszerepel. Erdélyi 1974 óta Londonban él és koncertezik; a szövegből nem derül ki, jelenleg milyen állampolgár. Ennek ellenére a *Pesti Műsor* úgy mutatja be, mint *„magyar származású"* brácsaművészt.

Bosszantó ez a gyakran használt, de nyelvileg igencsak kifogásolható, nem helytálló fordulat. Mit jelent az, hogy „magyar *származású*"? Hogy szülei magyarok voltak, de ő maga már nem az. Vagy esetleg csak a nagyszülei voltak magyarok. Ilyen alapon magyar származásúnak nevezhetjük a negyvenes évek elegáns angol filmsztárját, Leslie Howardot vagy Vercors-t, az ismert francia írót. De Erdélyi Csabát, aki csak hat éve él külföldön?

Próbáljunk rendet teremteni a fogalmak között. Valakinek lehet más a *nemzetisége*, mint az *állampolgársága*. Maradhat valaki lengyel író Párizsban és magyar Londonban úgy is, hogy közben más állam polgára lett. Vagy talán Ezra Pound attól kevésbé lett amerikai, hogy Olaszországban, s Heine kevésbé német költő attól, hogy Párizsban élt? De még ha ki is iktatjuk a használatból az „emigráns" politikai csengésű fogalmát, vannak más lehetőségek is. Miért nem használjuk a „külföldön élő magyar művész" meghatározást a fenti esetben?

Előfordulhat persze az is, hogy valaki még a magyar származását sem vállalja; George Széll például azt állítja, semmi köze a magyarsághoz, ugyanakkor Doráti (hogy csak egy nevet említsek) bár időtlen idők óta amerikai állampolgár, sohasem tagadta magyarságát. Olyan esetben, ha valaki más országban, egy más művészet mágneses terében nőtt jelentős művésszé (mint pl. Vasarely) talán indokolt lehet őt úgy emlegetni, mint „magyar *születésű*" francia művészt. De ha az illető Magyarországon született, itt járt iskolába, s érzelmileg kötődik ehhez az országhoz, rosszízű eufémizmus az ilyen művészt, vagy tudást „viszszaminősíteni" — magyar származásúvá.

GÖMÖRI GYÖRGY

PETER VLADIMIR
UJ TUKÖR 1980/XVII/32. sz.

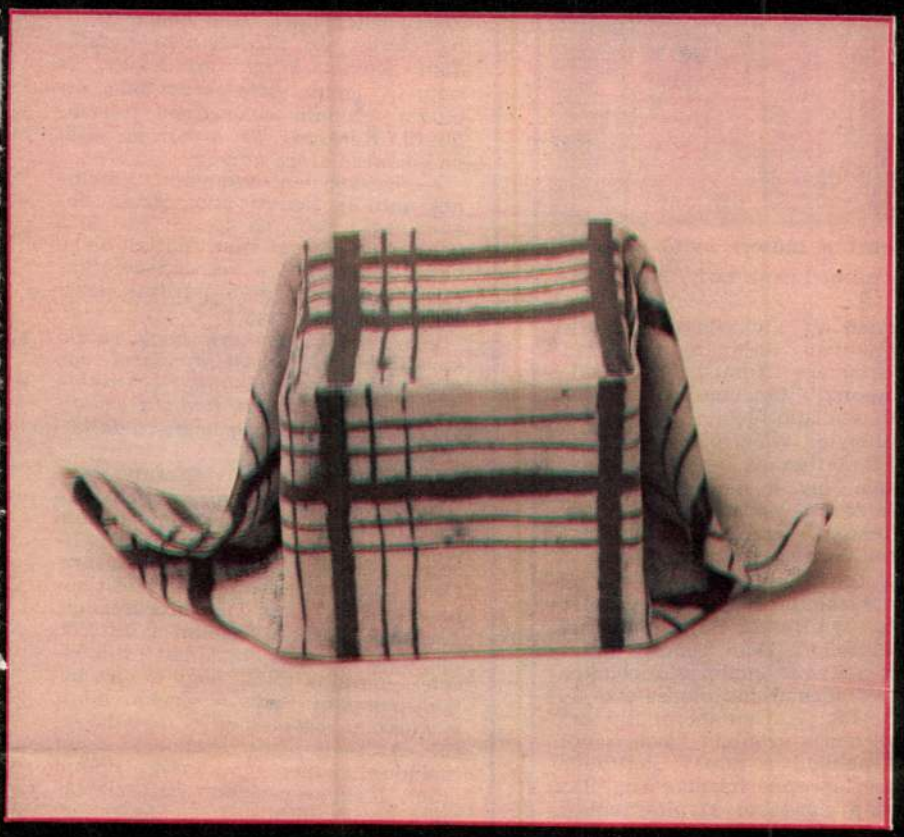

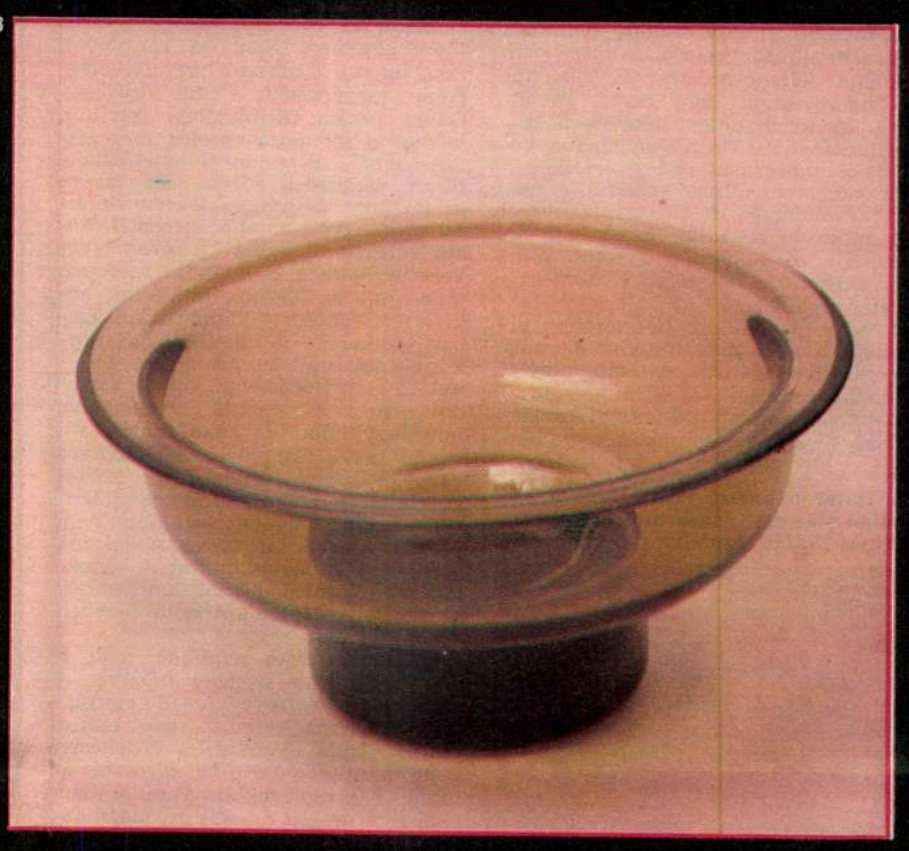

az iparművészek pedig olyan modern plasztikákat készítenek, amelyeket már csupán nyersanyaguk kapcsol a hagyományhoz. Mindez az autonómia, az öntörvényű-önérvényű művészet keresésének jegyében történik: az egyik az „irodalmiság", a másik „mindennapi hasznosság" vélt nyügétől szeretne szabadulni. Tetszik, nem tetszik, az egyetemes művészetben mindenütt megfigyelhető jelenségről van szó. Így azután hozzánk is „begyűrűzik".

Hogy lelkesedni kell-e érte? A magam részéről úgy vélem: akik őszintén keresik az autonómiát, önmaguk alkotását szegényítik; akik pedig csak a hullámon lovagolnak, azok pont annyit érnek, mint az ötvenes évek hullámának lovasai. De ez más kérdés. Egyelőre az alkotások számbavételénél tartunk. A Műcsarnok kiállítása ilyen számbavétel: az igények, lehetőségek és esztétikai nézetek összecsapódó szirtjei közt hajózó Noé bárkája, amelyen elefánttól szúnyogig minden fellelhető. Először végig kell nézni őket; aztán az alkotók és kritikusok eltöprenghetnek, nem volna-e okosabb tisztázni a határokat a gyáva nyúl és Nubia párduca között; vagy hogy helyes-e fölvenni a bárkába egy nevetséges egeret, csak azért, mert hegy volt az anyukája.

E néhány sornak a stílusa, tudom, kissé bonyolult, sőt, talán zavaros, ellenben bizonyos műveltségről tanúskodik (Biblia, Homérosz, Horatius, Berzsenyi). Hát ez jellemzi a mai magyar iparművészet helyzetét is: bonyolult, sőt, talán zavaros, ellenben bizonyos műveltségről tanúskodik (Graphis, Jardin des Arts, Du, Art in America, Magazin Kunst stb.). Ami önmagában nem lenne baj – csak önmagában nem elég. Díjak, akár jelentős nemzetközi díjak elnyeréséhez esetleg igen – de egy ország szépérzékének kialakításához kevés.

Igaz, hogy ehhez valószínűleg századok iparművészete szükséges.

SZÉKELY ANDRAS

1. Abaházi Katalin: Táska- és nyaklánckészlet
2. Szabó Marianne: Ismeretlen rendeltetésű kultikus tárgyak
3. Nemes Mária: Juta-box
4. Attalai Gábor: Fakanalak
5. Solti Gizella: Textilgyümölcsök
6. Péter Vladimir: Edények öntöttvasból és bronzból
7. Orosz Mária: Kocka
8. Urbán Ferenc: Hamutál

Ki az áldozat?

SZÍNES MAGYAR FILM: AZ ÁLDOZAT

Kristály nyomozó tudja. Egyszerűen bemegy egy közértbe, csak ránéz az elárusítónőre, s máris megérzi rajta, hogy néhány napon belül megölik. Eme fantasztikus képességeit a victimológia tudományából merítette, mely szerint az áldozatok (victime = áldozat) magukon hordják sorsuk, az erőszakos halál bélyegét. Azt nem tudjuk meg pontosan, a film során Kristály nem árulja el, melyek ezek a bélyegek, hiszen az öt év alatt felgyűlt kéjgyilkosságok áldozatai, a nyomozó szobájának falára kitűzött fényképek tanúsága szerint igen különbözőek. Akad köztük álmodozó szemű ártatlanság a Mosoly-album gyűjteményéből, huncut képű csintalan, kihívóan asszonyos és megfontolt könyvelőnő tekintetű is. Mi laikusok semmi közöset nem vélünk felfedezni bennük női mivoltukon kívül, ami pedig, mondjuk, elengedhetetlen feltétele a kéjgyilkosságnak. De megnyugodva vehetjük tudomásul, hogy értetlenségünkkel nem állunk egyedül, a magyar rendőrség felelős szakemberei is kétkedve fogadják Kristály megérzéseit, és inkább a gyilkos, mint az áldozat felderítésére ösztönzik a fiatal nyomozót.

Persze a főnökök fenntartásai ellenére a néző még hihetne Kristály megszállottságában, és munkahelyi kellemetlenségeit a krimik műfaji szabályai szerint a bűnügyi osztály belső torzsalkodásainak könyvelhetné el. Ehhez azonban, sajnos, úgy látszik, bizonyítékokra van szükség. Ha nem is ujjlenyomatokra, ottfelejtett hajszálakra, hamis alibikre, de, lélektani hadviselésről lévén szó, meggyőző pszichológiára. Olyan izgalomra, mely feledteti a tények makacs logikátlanságát. Olyan feszültségre, mely másfél órára kikapcsolja a józan külvilágot, lefegyverzi kétkedő agyunkat, és cinkosként bevon egy rejtelmes őrült éjszaka kalandjaiba, amelyek aztán a másnap reggeli napvilágnál esetleg nevetséges képzelgésnek tűnnek csupán, de a didergős élményt mégsem felejtjük el.

Dobray György rendező, aki Juhász Sándorral együtt írta a forgatókönyvet is, nem siet Kristály segítségére. Magára hagyja gyötrő töprengéseiben. Nem ad rá módot, nem teremt alkalmat, hogy felvezethesse megérzéseit. Pedig Reviczky Gábor furcsa tekintetében felvillan valami a nyomozó eszelős megszállottságából, de aztán a lehetőségek, filmes helyzetek híján szép lassan ki is huny. Mintha a Dárdayék által meghagyott amatőr szereplők közül választotta volna ki, olyan igyekezettel játssza és mondja szerepét, már amit az alkotók kitaláltak neki. Kétségbeesett tanácstalanságában felkeresi a victimológia-tankönyv szerzőjét is. Az öregúr feltehetően mellőzöttsége miatt sértődött meg és vonult magányába, mint egy hóbortos angol tudós, aki vadon benőtt kertjének csigalépcsős várában lilára festett falak között az életelixír feltálalásán gondolkodik. Kállai Ferenc legalább nem hagyja cserben a fiatal nyomozót, pukkancs arcával, pattogós, éneklős mondataival olyan, amilyennek az utóbbi években látjuk a tévében és a moziban.

Igazi segítséget azonban csak a véletlentől kap szegény hősünk. A véletlen pedig egy vonzó metróslány képében jelenik meg előtte. (Sáfár Anikó valóban érdekesen szép, mint egy külföldi filmsztár a fotón, baj csak akkor van, amikor ez a fotó megelevenedik és megmozdul.) Kristály az ő izgalmas arcán és formás testén is felfedezi az áldozatok bélyegét. És természetesen rögvest beleszeret. Most végre eléje mehet a sorsnak. A könnyűvérű metróslány bőven szolgáltat rá alkalmat.

Íme a megoldás, és az alkotóknak nem kellett sokat törniük a fejüket. Helyette inkább a különös helyszínek válogatásával foglalkoztak. Bornyi Gyula sejtelmesre, izgalmakat és titkokat ígérőre fényképezte a kihalt metróállomásokat, az elhagyott erdei tisztásokat, a városszéli döcögő villamosokat. De az izgalmat nem sikerült előcsalogatniuk. A csalódott krimiéhes néző lassan kapiskálja, ki is tulajdonképpen az áldozat. A kritikus egy jó dokumentarista, fiatal rendezőre gyanakszik, akinek első játékfilmjéhez csupán megérzései voltak.

SZÉKELY GABRIELLA

A fiatal nyomozó segítségére a véletlen siet egy vonzó metróslány képében (Sáfár Anikó)

A Camagüey Balett a Parkszínpadon

A Budai Parkszínpad ezen a nyáron a legfiatalabb kubai együttest, a Camagüey Balettet látta vendégül. A tizenhárom éve működő társulat budapesti bemutatkozása nem sikerült igazán jól — de nem az együttes hibájából! A szabadtéri környezet, az egyetlen színpad éppúgy alkalmatlan és méltatlan volt számukra, mint korábban a nemzetközi táncvilág olyan rangos képviselői számára is, mint Antonio Gades, Alvin Ailey együttese vagy a Caracasi Balett.

A parkszínpadi műsor nem adhatott teljes képet műsorkészletük minden rétegéről, hiszen például José Pares — Haydn ihletésére komponált — Concertójának tervezett bemutatásától is el kellett állniuk az alkalmatlan színpadi körülmények miatt.

Repertoárjuk klasszikus vonulatát a *Don Quijote* nagy kettőse képviselte. A virtuóz forgó- és ugrókészséget igénylő, nehéz pas de deux-t Aida Villoch és Osvaldo Beiro adta elő biztos tech-

Jelenet a műsort nyitó Serpilből

BENKÓ IMRE (MTI) FELVÉTELE

nikával és szokatlanul erőteljes mimikával. Rahmanyinov áradó zeneművére Humberto Gonzáles komponált tánckettőst. A *Pleamar* szólistái szinte elvesztek a napfénytől világos, s ezért lehatárolhatatlannak tűnő színpadi térben, így a neoklasszikus kamaradarab poetikussága, a kibontakozó érzelmek folyamata sokat veszített szépségéből.

A Carl Orff népszerű Carmina Buranájára készült egyfelvonásos, a *Cantata* Béjart hatásáról tanúskodott. Ivan Tenorio művében a Tavaszünnep alapgondolatát és formai megoldásait is fellelhettük. A Cantata önálló dramaturgiája azonban zavaros volt, így például a gúnár „hattyúdalára" tervezett hármas alig illett bele a hordából kiváló-kiválasztott ifjak egymásra találásának képeibe.

A műsort nyitó koreográfia, a *Serpil* viszont lenyűgöző hatást keltett. Gustavo Herrero műve — José Villavicenzio kollázsára — a hindu zenei elemek felhasználása mellett a táncnyelv egzotikus színezésével is kötődik Béjart „indiai" balettjéhez, a Bhaktihoz, mégis önálló és értékes alkotás. A hol gyönyörű virágra, hol félelmetes rovarokra emlékeztető, általában egységes tömbben mozgó női kar által közrezárt hófehér páros — a karcsú testű, vibráló kezű táncosnő, Maira Rivero és a megigézett, harmonikus mozgású férfi, Rolando Candia — viadala a balettest legszebb perceit jelentette, mintegy felmutatva azt a kivételes művészi színvonalat, mely ennek a kubai együttesnek is sajátja.

FUCHS LÍVIA

SZTEVÁNOVITY ZORÁN EGY NAPJA

Délelőtt tíz óra. Nyomom a Bartók Béla úti lakás csengőjét — semmi mozgás. Végre neszezést hallok, törékeny, ötven körüli asszony áll velem szemben: — Kit keres? *— néz rám udvarias gyanakvással, s apró mozdulattal elállja az ajtót. Bemutatkozom, mondom, hogy megbeszéltük Zoránnal. —* Akkor tessék *— vezet be a nappaliba. —* A fiam még a fürdőkádban van *— szól vissza az ajtóból, s tétovaságán érzem: változatlanul nincs megnyugtatva arról, hogy nem egy agyafúrt és leleményes Zorán-rajongó vagyok-e valójában . . .*

Eltelik vagy tíz perc, Zorán belép, mentegetőzik: — Ne haragudj, kicsit elaludtam, tegnap nagyon későn értünk vissza vidékről.

Átmegyünk a szobájába. Az első mondat közepén megszólal a telefon, Zorán belemélyed egy koncertmegbeszélésbe, én illedelmesen nézelődöm. Könyv, könyv mindenütt. És rengeteg lemez. Átforgatom őket: álmodni szoktam néha ilyen felvételekről. Keresem, de a három saját nagylemeze nincs köztük.

— Egyszerűen elfogytak. Valakinek mindig kellett adni, aztán nekem végül nem maradt — teszi le a kagylót. Gyöngéd mozdulattal ölébe veszi a gitárját, s recsegő celofánzacskókat bontogatva húrozni kezdi a gyönyörű hangszert.

— Nem túl gyakori, hogy valaki harmincnyolc évesen, ráadásul egy ilyen pénzesnek elkönyvelt szakma művelőjeként együtt lakik a szüleivel — állapítom meg némi csodálkozással.

— Eddig még sose volt annyi pénzem, hogy vegyek magamnak egy lakást. Bár ez most már éppen nem aktuális panasz: néhány napja befizettem életem első önálló lakására. De a szüleimmel való együttélést soha nem éreztem kényszerűségnek. Amikor Dusánnal zenélni kezdtünk, annyi támogatást, bizalmat és megértést kaptunk tőlük, hogy el sem tudom mondani. Pedig a zenekar miatt a műszaki egyetemet is abbahagytuk. Azért is olyan összetartó a mi családunk, mert rokonság nélkül élünk Magyarországon: Jugoszláviából származunk.

Egyre idegesebben beszél, mert az egyik húr újra és újra lepattan a gitárról. Végszóra ismét megcsendül a telefon. Színházba hívja az egyik barátja. Erről eszembe jut, mennyire meglepődtem, amikor jónéhány éve összetalálkoztam vele a Vígszínházban. Később már annyiszor láttam színházak előcsarnokában, hogy restelkedve kellett belátnom: tele vagyunk ostoba előítéletekkel. Ha valaki popzenész, eleve csökött agyúnak tartjuk. És csodálkozunk, ha kiderül, hogy színházba is jár, olvasni is szokott. Amit más foglalkozású embernél természetesnek tartunk.

— Te Zorán . . . — mondom s erről „beugrik" egy kérdés: —, nem zavar, hogy egy ország a keresztneveden szólít?

— Egyáltalán nem, mert az én ötletem volt. Már kínomban találtam ki, mert a teljes nevemet nem jól ejtették ki, írták le. Ezért került a három nagylemezem borítójára is csak annyi, hogy *Zorán*.

MK SAJTOFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Péter Vladimir, szobrász- és ötvösművész.

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1984 MÁR 30

1021

A Manuál-csoport kiállítása

A margitszigeti Thermál Szálló *halljában* kiállítást rendeztek a Manuál-csoport munkáiból. A művészcsoport tagjai: Bán Marianna keramikusművész, Horváth Márton üvegművész, Péter Vladimir ötvösművész, Péreli Zsuzsa gobelinművész, Szilasi Anna és Szilágyi Júlia textilművészek. A kiállítás április 26-ig látható. A képen: Péter Vladimir szobra.

tátója. Csendestársak. — 21.31: Kamarazene. — 22.30: Operaest.

kedd

KOSSUTH: 8.27: Mindennapi kenyerünkért. Összeállítás. — 8.57: Hanglemez MK. — 9.00: A hét zeneműve. — 9.30: Fúvós esztrád. — 9.40: Találkozás a Hang-villában. — 10.05: MR 10—14. — 11.05: Népdalok. — 11.25: Tamássy Zdenkó dalaiból. — 11.42: Glemba. Csák Gyula regénye folytatásokban. — 12.45: Törvénykönyv. — 13.00: Hangverseny délidőben. — 14.00: Verbunkosok, nóták. — 14.40: Élő világirodalom. — 15.05: Népszerű operettkettősök. — 15.28: A Gyermekrádió műsora. — 16.00: Philadelphia Jerry Ricks blueshangversenye. — 16.29: Zengjen a muzsika! — 17.05: A királyné és a majom. Jókai Mór novellája. — 17.26: Két Offenbach-nyitány. — 17.45: A Szabó család. — 19.15: A Magyar Rádió és Televízió nótaénekes-versenye. — 20.00: Ünnepi köszöntő. — 20.15: Teremtés. Simon László irodalmi összeállítása. — 21.15: Szabó Ferenc műveiből. — 22.20: Tíz perc külpolitika. — 22.30: Régi híres énekesek műsorából. — 22.50: Hétköznapok kutatói. Számok és távlatok. — 23.00: Bruno Walter vezényel. — 0.10: Melódiakoktél.

PETŐFI: 8.05: Finn-kantele muzsika. — 8.20: Tíz perc kül-

Vladimir Péter /ötvös- és szobrászművész/.

Bis zum 26. April ist im Hotel Thermal auf der Budapester Margareteninsel eine Ausstellung der jungen Künstler der Manuel Gruppe zu sehen.

Budapester Rundschau, 1984. Apr. 16. 7-old.

./.

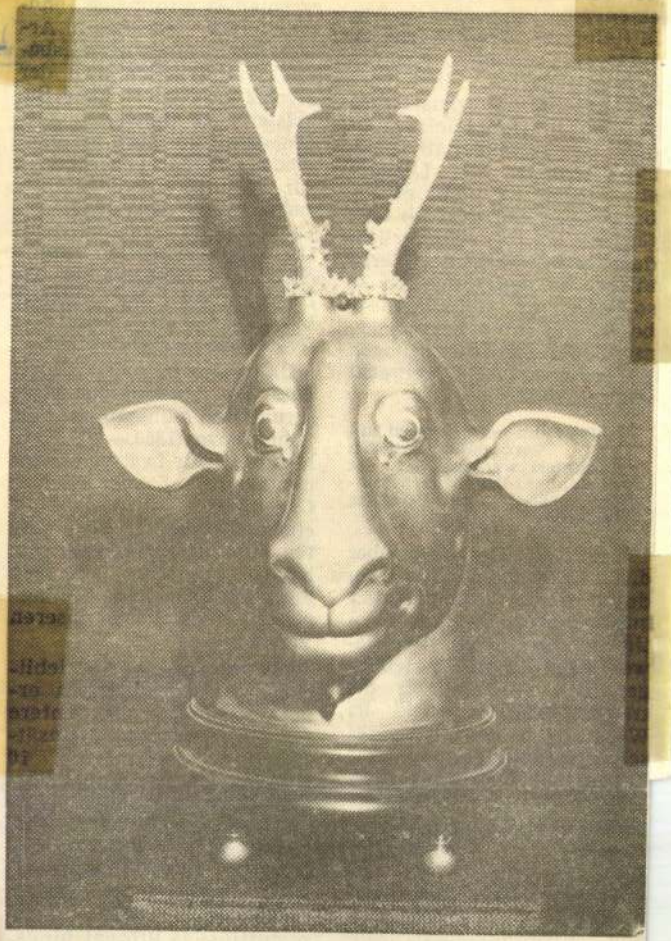

Vladimir Péter: Tierkopf mit Hörnern

als 50 Betrieben. Die verschiedenen Entwürfe wurden von allen Einzelgewerkschaften begutachtet, sie nahmen auch an der Einschätzung der Probeeinstufungsergebnisse teil. Bei den Abstimmungsverhandlungen gab es Fragen, auf

Prozent. Für das planmäßige Erreichen der neuen unteren Lohngrenzen steht eine Karenzzeit bis zum 31. Dezember 1986 zur Verfügung. Die Anhebung der oberen Lohngrenzen um durchschnittlich 25 Prozent hingegen ermöglicht eine Lohn-

Péter Vladimír

18. oldal

ötvösművész

műve: Montgolfier-emlék
Készült 1985-ben

Művészet
1988/6

Cillíró: László Menyhárt
1988 11.16.

VLADIMÍR PÉTER

2

Péter Vladimír
ötvösművé

(18 old

léle 2 megnyilvá-
ai" – benélge-
ívémel.
Mennyit
1988 II. 16.

1 Péter Vladimír: Múzsa/Mus
vas, 90 cm, 1983, Anna Margit
Szentendre (fotó Kollányi Gyu
2 Péter Vladimír: Montgolfier
Montgolfier's Memory (detail)
észter, 120 × 160 cm, 1985, Atri
Budapest (fotó Lelkes László)

és viszonylag kevés
ehetett csinálni, azonki-
dekelt. Szóval a bicská-
kezdődött nálam, és
ódon folyt át a faszo-
A másik szobrász *Bar-*
sajnos már meghalt.

1975 MAR 29

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM

Budapest

Péter Vladimir

1021

Péter Vladimir kiállításáról

ségéhez." Viszont: „Érdemes odafigyelni a cipő és a zokni megfelelő megválasztására is, mert néha egy valóban ünnepi megjelenést leronthat az oda nem illő lábbeli."

A „Divat, protokoll, etikett" című cikk szemelvényeit pusztán azért közöljük, mert reméljük: sok-sok szerzőnk és olvasónk kitüntetés előtti gondját enyhítjük laptársunk idézeteivel.

(máriássy)

VADKAN

Mi történt a szürkületben? Háromszáztíz és fél esztendeje ezt firtatják. Egyik írónk például ekképpen harangozta be tévéfilmjét: „1664. november 18-án a nap 16.05-kor szállt le. Zrínyinek délután öt és hat között kellett meghalnia, hogy merénylői a sötétség leple alatt elmenekülhessenek." Gyanítom, napokig kellett ellenőriznie a csillagászati megfi-

Péter Vladimir iparművész

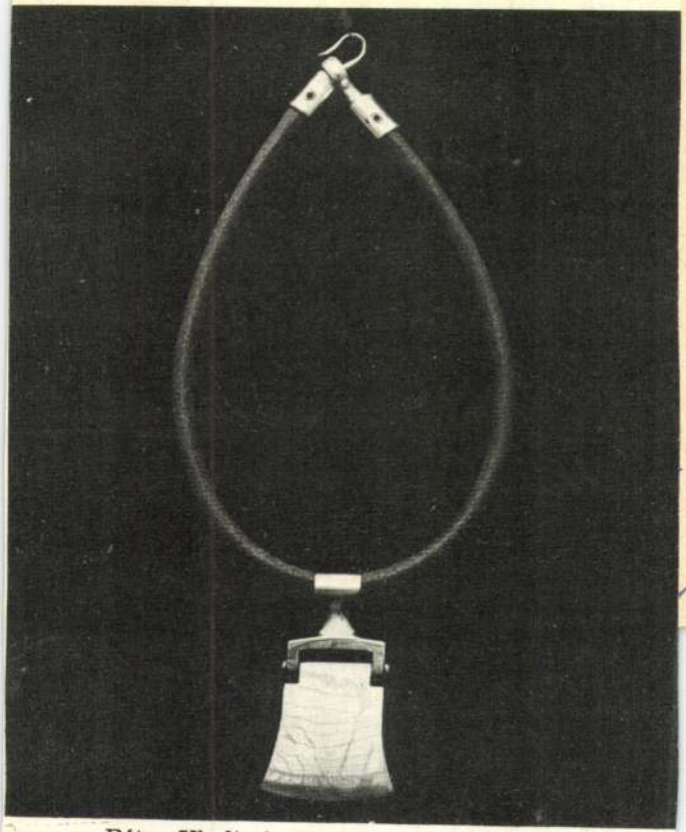

Péter Vladimir iparművész munkája

10.

kibírt, ki fog bírni minden
zsarnokot.

Vad pipaccsá vissza csak nem
züll a mák,
szelíd szöllő sem gondolja
meg magát.

Péter Vladimir, ötvös.

A GALÉRIA MŰHELYÉBEN

Péter Vladimir

A Magyar Nemzeti Galéria kísérleti kiállítássorozatot indított Műhely címmel. Az Esti Hírlap minden alkalommal előzetes tájékoztatást ad ezekről a tárlatokról. Holnaptól Péter Vladimir ötvösművész műanyag szobrai láthatók a Galéria B-épületének első emeletén.

Mezei Ottó művészettörténész, a tárlat rendezője mondja: — Péter Vladimir 1947-ben született Budapesten. Az Iparművészeti Főiskola ötvös szakán 1973-ban kapott diplomát. A nagyközönség elsősorban nemes formájú, változatos megmunkálású egyedi tárgyakkal jelentkező ötvösművészként ismeri. Főiskolai diplomamunkáját követően kapott megbízást a Hungária kávéház bárját díszítő tizenhét üvegszálas festett poliészter plasztika elkészítésére. A szobrok igazodnak a szecessziós benyomást keltő s lugasszerű kiképzést utánzó helyiség funkciójához, de érzékeltetni kívánják a nagymúltú irodalmi kávéház egykori levegőjét is. A hajdanvolt cirkusz, a festői vurstli s az egykori Angol Park jellegzetes figurái és a kelléktár egy-egy banális darabja vonul fel a szemlélő előtt a megfelelő szerepben, pózban és kosztümben. A harsány színek, a kifejezően groteszk mozdulatok s a merev tekintetű — hol lágyan édeskés, hol nyersen életszerű — arcok valóban egy felhőtlennek tűnő, visszahozhatatlanul a múltba merengő korszak levegőjét sugallják.

— Van azonban e színes kavalkádban valami ijesztő is. A jósnőt, a bábjait madzagon rángató mutatványost, a tűzpiros szívét kecses mozdulattal felkínáló parlagi sellőt, a fogai között rózsaszálat lengető kaszás halált, s a többit — így együtt látva valamenynyit, amikor hatásuk töményebb, mint egy rosszul világított osztott helyiségben szétszórtan — a danse macabre enyhe fuvallata lengi körül. A derűs mosoly egy pillanatra lehervad a szemlélő arcáról. Nem tovább, csak addig, míg ráeszmél e burleszk komédia ellenpontjaira is.

Péter Vladimir március 26-án, szombaton, 11-től 13 óráig a kiállításon találkozik közönségével. A tárlat április 10-ig tekinthető meg.

-: Péter Vlad
Esti Hírl
2

…ken és nagygyűlése-
…n emlékeznek meg.

A fővárosi események kö-
…l már délelőtt sor került
XI. kerület, Bocskai út
… számú házon *Szamuely*
…borné Szilágyi Jolán
…mmunista képzőművész
…blájának leleplezésére.
…helyen részt vettek a Bu-
pesti Pártbizottság, a
…I. kerületi Pártbizottság
a Képzőművészek Or-
…gait.

Hazánk sok városában és községében a mai évfordulón *nemzedéki találkozókat tartanak*, kiállítások nyílnak az ifjúsági mozgalom történetéről, megkoszorúzzák a munkásmozgalmi emlékhelyeket, este pedig nagygyűlésekkel, fáklyás felvonulásokkal fejezik be az ünnepet.

KOCZKÁS SÁNDOR:

Verseiben hatalom van

Nagy László: Versek és versfordítások 1—4. kötet. (Magvető, 585, 622, 407, 398 old.)

Ha a hitünk az alkotásban, a költészetben olykor megbicsaklana, Nagy László mindig újjáélesztené bennünk. Mert már a csendje s a nyugalma is nyomatékos, teremtő szenvedélye pedig minden érzékeny és hangolódni képes lelket magasba röptet. Verseiben és fordításaiban köznapi formáinál sokszorta zengőbb az öröm és bánatosabb a bánat. Minden emberi élményt nagy lánggal éget, csak a közönyre s a közömbösségre nincs lírai szava. Poézise felkavar, lázít, nyugtalanít: a képzeletünket, az érzékeinket borzolja fel. Általa minden mozdulatában teljesebbnek érzékeljük a létezést.

A harminc esztendős pálya alkotói termését összegező *Versek és versfordítások* négy kötete — a több mint kétezer oldalnyi saját és magyarított mű — ezért is ünnep és esemény irodalmi életünkben. Alkalom és lehetőség a szembesítésre. Sőt: az egész friss történelmi korszak különös költői prizmán átszűrt értelmezésére. Mert bármenynyire szerves egységnek, szinte egy tömbből faragottnak és elvontnak, a konkrét idő fölé magasodónak tűnik is az eddigi költői életmű (a kiadás terjedelemben több mint egynegyedét tartalmazó *Versek 1944—1973* című első kötetében), a közelebbi szemlélődés révén történelmi erezetét, a fejlődő-változó poétikai erővonalakat is fölismerhetjük benne. Az egész életmű korszerűségének teljességében a közvetlen időszerűség apró jelzőlámpáit. A mai egyetemes igényű lírájának érdeklődési-kialakulási folyamatát.

●

Már az indulás idején különös fénytörésben tükröződik verseiben a világ. Nem a leírás, hanem a drámaian fokozott kifejezés sűrített képi légkörében jelenik meg minden gondolati-érzelmi rezdülés. Természetes közvetlenséggel ötvöződik egybe személyes vagy közösségi szorongás és objektív elemeivel az értelmetlen pusztulás döbbenetét árasztó háborús valóság. A könnyed, játékos dalforma s a természet érzékletes képe riasztó-nyomasztó élmények súlyától nehezül: „Őszi tarlón fekszem, / átbökdösik testem / aranyszuronyok / szúnyog lopja vérem, / száll vele az égben, / ezer vadászgépben / a vérem ragyogón" *(Őszi tarlón)*. Poézisében ez az az idő, amikor „vasban csöngenek a dalok", s a táj nyárfáinak „ezüstjében" meghökkentő mementó iszonyata bujkál: „Bombázókról kondenz-fátyol / úszik, északig világol". A Bakonyalja falvainak riadalmát, sőt az egész ország kétkezi népének második világháborús tragikus kiszolgáltatottságát egyetlen ellenpontozó képben, félelmetes erejű szinesztéziát, mint a természet s a benne élő emberi közösség részét, vagy a külvárost, mint a külvárosi világ részét. A tárgyi vagy a természeti szféra lírai megidézésében leggyakrabban annak mozgástörvényeire összpontosítanak úgy, hogy az érzékletes képben fogalmi vagy érzelmi társítás, áttétel révén társadalmi jelentés — feszült ellentmondás, motivált költői tartás — is sűrűsödik. Sinkánál pedig némi epikába hajló változatokkal a balladás szaggatottság közvetlensége teremti meg az egyszeri helyzet, hangulat általánosító többletét.

Nagy Lászlóra is kezdettől fogva ez az avantgard, a szürrealizmus technikájára alapozott szuverén társítás jellemző: természet és társadalom kép- és fogalomkörének termékeny — érzékletes és nyomatékosító — egymásba játszatása. De elődeitől eltérően Nagy László lírájában a különböző szférák összeolvadása, egymásba áthajlása, azonosító átlényegülése a dalos és rapszódikus formákban ment végbe. Majd mindazokban a műfajokban, amelyek a drámai feszültségek kifejezésére és érzékletes megjelenítésére alkalmasak voltak.

S amerre elindult, ott rögtön a dúsítás lett a gondja. Bakonyaljáról hozott útravaló is volt, meg részben tudatos hódítás eredménye is mindaz, amit lírai műhelyében a költői kifejezés erőteljességének fokozására fölhalmozott. A dalos formák közül leginkább a balladás változatokat és a bájoló, regölő, ráolvasó, sirató énekeket, az érzések robbanékonyságát érzékeltető és plasztikussá erősítő műformákat. Véletlen-e, hogy a „fényes szellők" lobogása idején, amikor a költő emlékezete szerint is „legszebb lendületében volt az ország", bájoló dalban biztatót ír? Történelmi valóságot és várakozást hangol egybe a játékos ritmus: „szegények fejét / emelem / ballagj utánam / szerelem". „Az ember szabadult kedvét" énekli a költő, „Hamupipőkék" magasodásában érdekelt és az elnyomottak öröme, ábrándja tölti el, mert „ország és jókedv örökre övék lett!"

●

Nagy László eredetiségét, költői vívmányait mégsem elsősorban a felélesztett új poétikai formák, nem a könnyedén hajlított ritmusok, nem a friss ihletésű szavak mutatják. A képei inkább, amelyek az emlékezetünkből már kitörölhetetlenek. Mert a szerelemfelajzotta és feldúlta életről egyetlen képpel többet tud kifejezni, mint minden történet vagy magyarázat: „Szerelem, jaj te szerelem, / dadogást hoztál, tébolyt, / életem, telivér életem: / jég alatt alvó vérfolt." Képzeletének összefüggéseket hirtelen megvilágító erejével döbbent rá mindnyájunkat életünk föl nem ismert telítettségére vagy magunk eszményének magasáról *A vasárnap gyönyöre.* S az erdei emlékek, a múlt s a jelen szorongató próbáló helyzeteinek több értelmű lírai megjelenítésével — „Körötte a fegyveres század, / jeges erdő csattog, csörömpöl" — vall a *Ha von delelő szivárvány* strófáiba Nagy László. Amit prózában ilyen magvasan összegez: „Szerintem a 20. század a leggyilkosabb százados idáig. Nem tudta ezeket a nagy tragédiákat megakadályozni".

De aligha kell hosszabb vagy rövidebb költeményei akárcsak lényegesebb motívumait is végigkövetnünk. Elegendő csak a fordulatokat jelző képvillanásait megidéznünk. Az ábrándok befagyasztásának éveit: „Kiket az idő képen vágott: / parasztok, borzas ércbányászok / tömény szeszt isznak, / porban forognak, valamennyi mennydörgő csillag". A megrendülések idejét az ötvenes évtized közepéről: „A hó-mezőre, hol ír a halál / ki teszi ki a szívét / nagy tüzes pontnak!" S a vergődést az elhomályosult távlatok miatt, a küzdést az illúziók vesztén is megmaradt eszmények fényeiért: „Nem bírja magát bekötni bábba, / vacog a jövendő, járhatsz bárhol, / pofára-hullt műzsák napos háta / beborúlt, nap helyett bárd világol! Persze közben — az ötvenes évekből a hatvanas évtizedbe átfordulva — Nagy László költészetének poétikai természete ismét módosul. Gyakoribbak lettek újra az apró lírai formák: a korábbiaknál magvasabb feszítettségű dalok s a költői aforizmák. Soraik között olyan tágas eszmélésű gondolatok, amelyek személyes sorsából az emberiség egyetemességéhez emelik a költőt, az embert: „S ki viszi át fogában tartva / a Szerelmet a túlsó partra!" Folytonosság emléke bújkál e kép hátterében: ismerős József Attila-i motívumot hív elő a képzeletünk közül. Ő beszélt arról, hogy a „még nem nagy" „ember"-„kísérje két szülője szemmel: / a szellem és a szerelem!" Az előd fogalmazta „eszményi cél" az utódban, Nagy Lászlóban sem halványult. Csak mintha olykor mélyebbről, kétségbeesettebben szólna!

●

Keserűbb, a „pokoljárásban" is konokabb lenne, mint éppen József Attila? Pontatlan a kérdés, mert négy évtized határai között mozgó távolságot akarunk áthidalni a szembesítés érdekében. S közben elfeledkezni mindarról, ami azóta volt a fasizmus, a háború tombolásáról, a lehullott atombombákról, a személyi kultusz szorításáról, a nukleáris fenyegetésről, a világ s az itthoni lét konfliktusairól és a várnál sokkal nehezebben változó emberi lét csapdáiról és ingoványairól. Eléglái és rapszódiái kemény retteneteiben, tragikus hangoltsá-

Műterem

Péter Vladimir

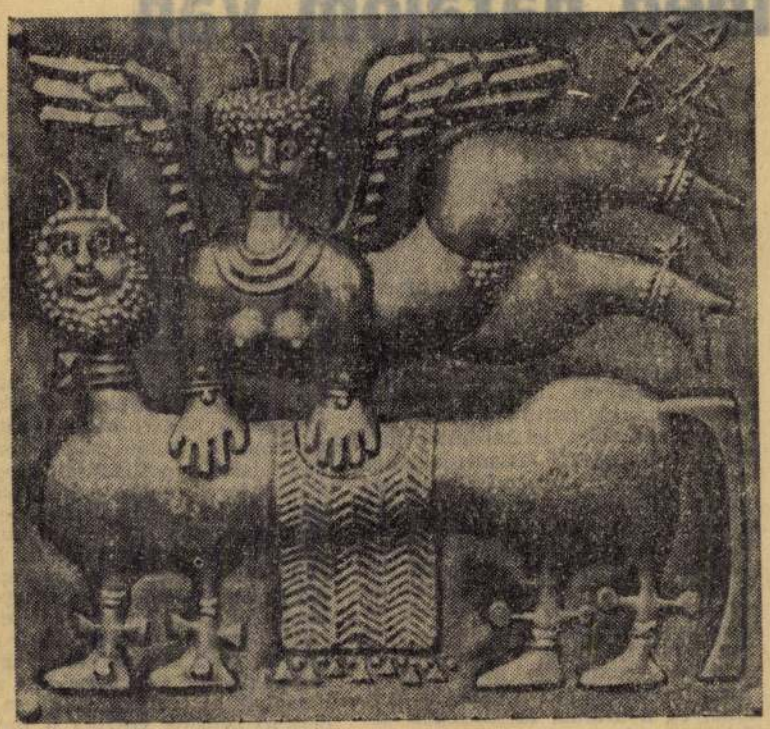

Megvallom, először ügyet se vetettem rá: anyjának, Anna Margitnak a festményeire voltam kíváncsi, s nem a kertben játszadozó kisfiúra. Másik látogatásomkor akadémikusan megmintázott, jól megcsinált bronzszobrát mutatta, abban reménykedett akkor, hogy fölveszik a krakkói főiskolára. Ötször próbálkozott a felvételivel, míg sikerült; végül is a Budapesti Iparművészeti Főiskola ötvöstanszakán, Engelsz Józsefnél végzett, mindössze két éve. Diák volt még, amikor megjelent Fémek, kövek, mesterek című kötete a Corvinánál, már 1970-ben kiállítása volt az Eötvös Klubban, következő tárlatát az idén rendezte feleségével, Bán Mariann kerámikussal együtt az újpesti Mini Galériában. 1974-ben a mexikóvárosi Ezüst világkiállításon a világválogatott, igen szoros mezőnyében második díjat nyert. Péter Vladimir máris nevet és tekintélyt szerzett, pedig hiányzik belőle a kezdők obligát, erőszakossági együtthatója, viselkedése szerény, majdnem félénk. Egymást kiegészítő ellentmondás, hogy egy művelt, ennyire tájékozott, intellektuális művész, egyúttal olyan erős csuklójú mesterember, iparos legyen, mint ő.

— Ötvös: ilyen fogalom — mondja Péter — *nem létezik külföldön. Vannak persze ékszerészek, de a szobrászok csak pihenésképpen csinálnak ékszereket, csak úgy balkézről. Ha nem így volna, akkor talán Salvadore Dali, vagy Manzú ékszerei is jók volnának. Ha ékszerről hallunk, mindig nemesfémekre, drágakövekre gondolunk, ha valami nincs aranyból, akkor már nem is ékszer, csak bizsu. Számomra az ékszer nem az arany szinonimája: olyan használati tárgy, amelynek rendeltetése a díszítés. Nagyon félve mondom magamról, hogy szobrász is szunnyad bennem. Nálunk dicséretnek számít, ha valaki azt mondja egy ötvösműre, hogy ez már szobrászat, pedig a jó ötvöstárgy — vallom — nem kisplasztika: egy adott feladat közben nem lehet ide-oda kirándulni. Az iparművészeti munka nagyon megizzaszt, de ami kikerül a kezem alól, arra rá merem írni a nevem.*

Ne keressük most a béka-ötvös és az elvarázsolt szobrászkirályfi allegóriáját. Péter Vladimir ritka módon sokoldalú, még jól behangolt körtemuzsikát is készített cserépből. Kentaurféle bronzalakjainak, domborműveinek ihletője talán az óperzsa művészet, ám teljesen új tartalommal. Diplomamunkája egy életnagyságú, rézlemezből domborított, kocka-testű, verkli-testű, cilinderes úr — olyasmi, mint Verne Hódító roburjának Prudent bácsija —, s ha forgatjuk a kurblit, valóban működik a lyukkártya, a verkli szól is. Főműve — eddig legalábbis — a Hungária kávéház bárjának tizennyolc, másfél méteres műanyag szobra. Ezeken a figurákon a századelő vurstliját, kikiáltóit, közönségét, körhintáját idézi föl (angyalt, ördögöt, huszárt, mutatványost, Miss Leonórát, a halált, a gyorsfényképész előtt beállított párt stb.), olyan világot, melynek ő már a nyomait sem ismerhette. Érzek benne némi rokonságot Anna Margit — egyik — világával is, csakhogy Péter Vladimirében keserűbb az irónia, több a kritika, Molnár Ferenc Liliomának édességéből itt már semmi sem maradt. Semmi jópofaság, semmi nosztalgia.

Szinte hihetetlen, hogy az ékszer formanyelvébe, melyet lezártnak hittünk már, lehetséges még ennyi új kifejezést telepíteni, mint Péter Vladimir tette. Unjuk a „sportgyűrűket", az ékszerészek, ajándékboltok kirakataiban hemzsegő modern giccseket: Péter is unja őket mégsem tér vissza a klasszikus, tradicionális formáláshoz; a sírokban talált karperecek, függők mellett izgatják az ősi szerszámok is: a balta, az ásó, a lapát, s visszatérő motívuma az ékszeren a funkciójától megfosztott sarokvas, a zsanér is. Anyaga legtöbbször bronz, olykor ezüst, alabástrom, hegyi kristály, de akár a marhacsont is. Darabjait általában keskeny bőrszíjjal függeszti fel vagy csatolja a karhoz. Ez a művész könnyeden fölényes, ugyanakkor érezzük, hogy minden munkájához olyan igényesen, alaposan fog hozzá, mintha élete főművét, vizsgadarabját kellene megalkotnia.

— Vastag falúak az ékszereid, mindegyik súlyos.

— *Ez a súly végül is eloszlik a testen; de kell, hogy aki hordja, el birja is, érezze, hogy rajta van, tudjon róla mindig, hogy ékszert visel. Ékszert viselni: magatartás.*

— Az ékszert hordó nő exhibicionista?

— *Mindenki exhibicionista. Társadalmi beidegződés, hogy pillanatnyilag csak a nők viselnek ékszert. Az ékszer optikai kapaszkodó, felhívja magára és viselőjére az emberek figyelmét.*

— Ezért csinálsz ékszert?

— *Aki viseli, nem tud magának csinálni, de valahogyan ő is művész, mint a műgyűjtő: kölcsön veszi tőlem a munka folyamatát. Amikor aztán kész az ékszerem, rossz érzés fog el. Megfosztottam magam egy élvezettől, amely csak addig tartott, amíg a tárgyamat csináltam.*

Frank János

Élet és Irodalom, Bp.
1975. junius 7. XIX. évf. 23. sz. 12. lap.

Péter Vladimir, ötvös

□ PÉTER VLADIMIR ötvösművész kiállítását Körner Éva művészettörténész nyitja meg ma délután fél 6 órakor a Csók István Galéria grafikai termében. A tárlat június 9-ig tekinthető meg.

□-: Péter Vladimir -- 2

Esti Hírlap, Bp. 1977. máj. 26.

Péter Vladimir, ötvös és szobrász

PÉTER VLADIMIR MŰANYAG SZOBRAI

Nemzeti Galéria

Péter Vladimirt általában ötvösként ismerjük. Most viszont kiderül róla: tehetséges szobrász is. Igaz, e ciklusa alapján ez csak továbbkövetkeztetéssel állítható — lévén bemutatott sorozata zárt kör, tartalmi és stilisztikai értelemben egyaránt. Létrehozójuk az alkalmi megrendelés. A Hungária étterem bárhelyisége számára készültek díszképpen. Körüket azonban nem ez húzza szűkre, hanem a maguk természete — a megrendelés hálójából kibújt Péter Vladimir; nem „vendéglátóipari szobrokat", hanem valódi műveket készített. Mintája sokféle volt: a régi játékoktól, vásárfiáktól a körhinták faragványain keresztül a cégérekig, az ember formájú méhkasokig.

H. Gy.

Tükör, Budapest, 1977. dpr. 3.

UTAZÁS A VÖRÖS LOVON

címmel — most iratkozik fel a zsebrádiószínházi bemutatólistá ra. Mindkettő *Lázár Ervin* tollá ból való. Ő teremtette a „pre mierdarab" mogorva, magánal való, csupán a munkának él férj figuráját, s ő az élnijó-asz szonyt, a vendégvárót, a játéko sat. S hogyan lesz ebből tíz per alatt Lázár Ervin-i költészet? Eg csipet humor, egy csipet líra, ner kevés gyermeki képzelet — csu pán ennyi a recept. Az már hallgatótól függ, van-e „vevőké szüléke" az ilyesmihez. (IV. 4., műsor 18.03.)

Ötven százalék irónia, vagy in kább gúny, s ugyanannyi haláló

Péter Vladimír

(25. old.)

ötvösművé.

„A lélek megnyilvánulásai"
c. Lázár
Mengkárt írt
cikket
1988 II 16.

16

Karlófó 8×8 cm
1987

Művészet
88/6

Péter Vladimír

öt vörművei

(25.) old.

a művészről
Lánkó Mengyhárt
írt. 1988
II 16.

gyűrű T. 2,8×4 cm
1987

Művészet
88/6

Péter Vladimír (2 hold.)

ötvösművén a művészről Lánkó Mengháit
ist 1988 II 16ú

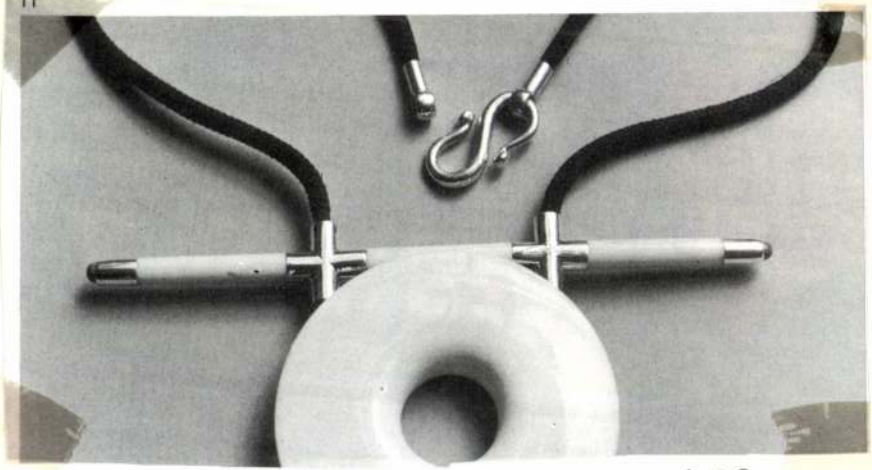

Művészet 88/6 Nyaláz 9×11 cm 1988

(24. old.)

Péter Vladimír

ötvösművén

A művénről Lánló Menyhárt 1988 II 16 án írt.

hogy rusztikus, monumentális stb.

10

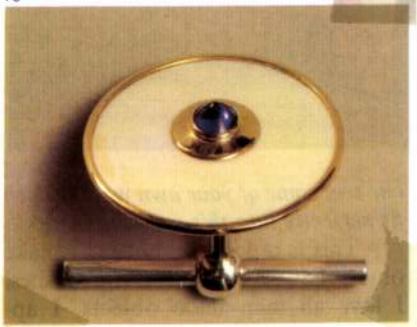

a mű címe: Gyűrű III 1988.

Művénet 88/6 3x4 cm

Péter Vladimír (24. old.)

ötvösművész

Gyűrű II. 1988. 3×4 cm

„A lélek megnyilvánulásai"
cím a művészről. László Menyhárt
1988 II-16.

Művészet
88/6

Péter Vladimír

(24. old.)

ötvösművés

„A tétel megnyilvánulásai" c. benélgetés a művémet.
László Menyhárt cizze: 1988 II. 16

Nyalékek. Tényleg: 1979.

Művészet 88/6

Péter Vladimír (22. vld.)

Ötvösművész

Művészet 88/6

A művészről László Menyhárt írt
1988 II 16

A Művelődésügyi Minisztérium tulajdona

Tervezem: Szarvas 1986.

...gait aga. a városi
Mindig minden izgat, ami
ális. Akár művészeti, akár
s provincia, mert mindig úgy
hogy a részleges érvényű ter-

rdoznak még valami olyas-
„fő" sodorban (már és még)
ne.

i ott megmerevedett, de má-
megőrzött valami frissessé-
telműséget és igaziságot, ép-
sodlagossága révén. Amikor
zionizmusnak a manírjai, az
ktuk csinálni" elkopnak, és
romlatlan, valódi része a lé-
a lélek megnyilvánulása.
is egy értékzavarokkal jócs-
erhelt korban nem föltétlenül
ik az érték, ahol lázasan

– As a teacher at the academy
do you consider important?

– I prefer to teach less but b
of it. I concentrate on teaching
which can be taught, hence ma
is to create some order. My pr
achievements are rather modest
pared to past periods with rega
actual objects but I believe tha
few which are produced are O. K
their right place and rich in idea

– After graduation from the
demy of Applied Arts you first
your objects in the shops of the E
prise of Applied Arts (meanwhil
and six other fellow artists estab
the Manual-group) and you
mediately started to work with
fibre polyester which has nothing

Péter Vladimír (22. old.)

ötvösművész

Művészet 81/6

„A lélek megnyílvánulásaiz-henélgetés a művészet: László Menyhát 1988 IT 16

Sellő: 1987-ben
Tényet

5 Péter Vladimir

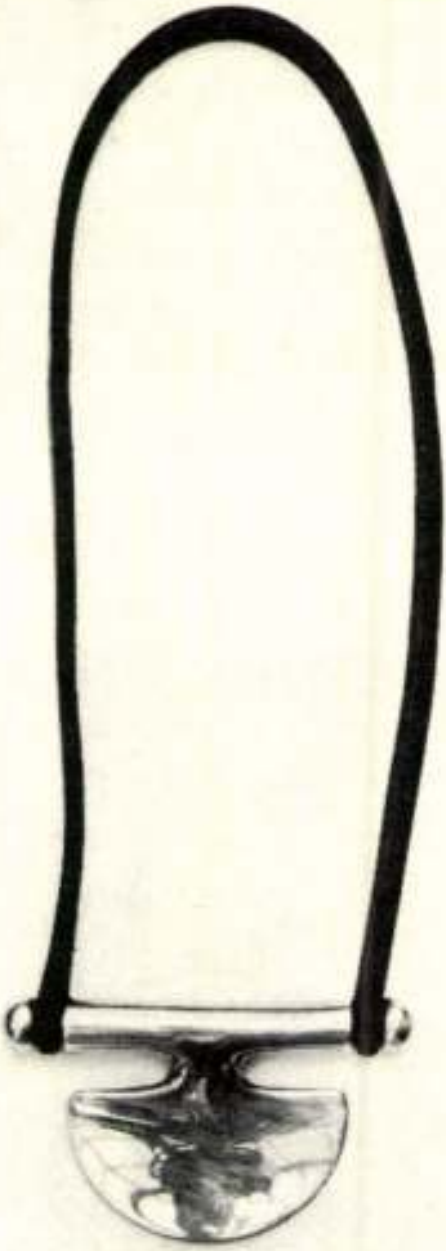

6

4 Kiss Éva
5 Péter Vladimir
6 Péter Vladimir

Művelet, 1974 5. 21. old.

nt árusított metszet fotokopiája.
olta rá Mészáros a saját figuráit,
onfoglalók köntöseiben bár – de a
szokásait és eszközeit" tárják sze-
méghozzá – be kell vallanunk –
legnagyobb történeti hűséggel."
András grafikája többszörös perszif-
ziflázs maga a frappáns ötlet, amely-
hajdani 1000 éves jubileum gondo-
n fogant művet használ fel jubi-
ikatúrája alapjául. A régi témába

Péter Vladimir

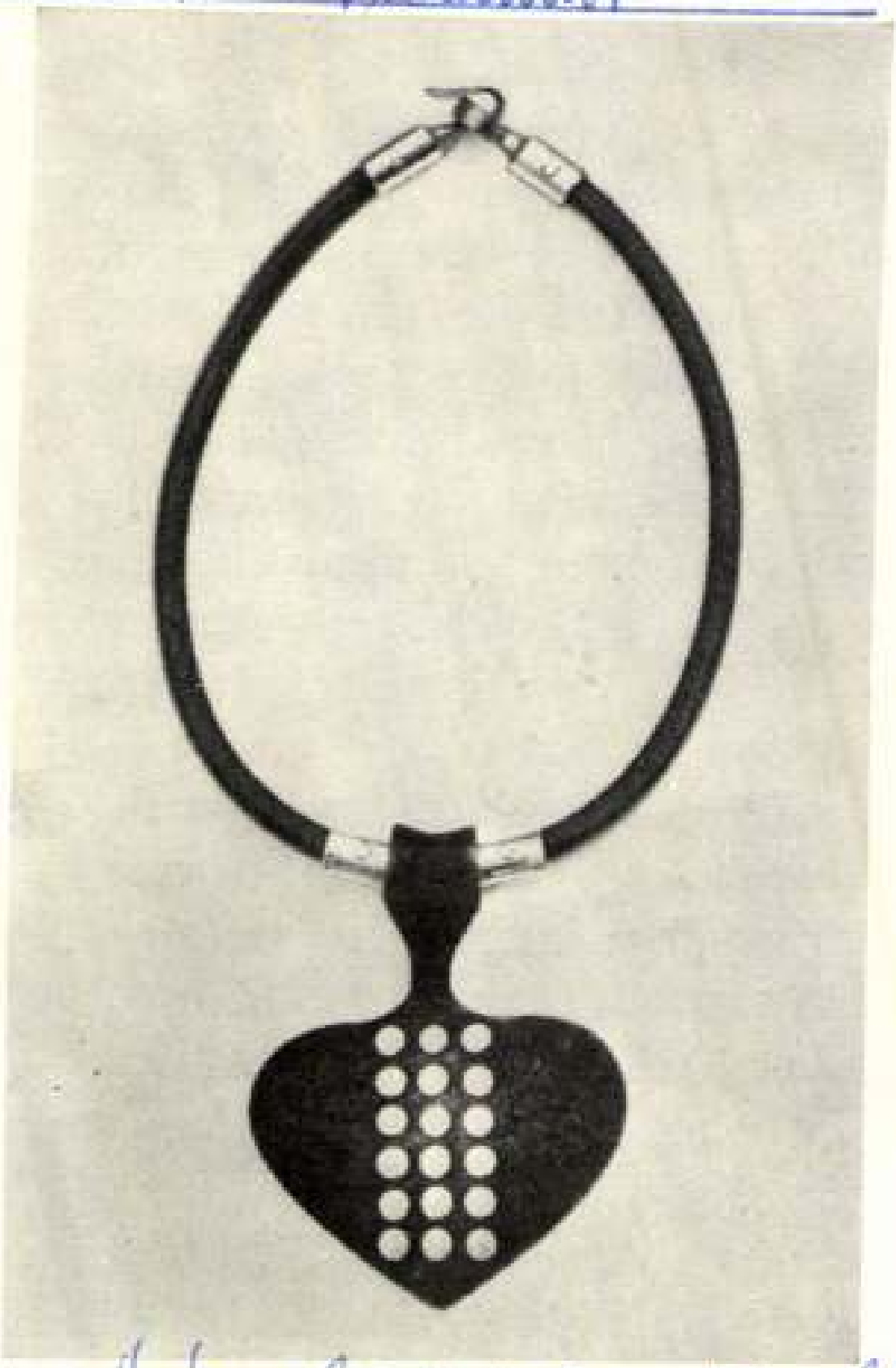

5 Művészet, 1975. 5. - 21. old.

Újság, 1894. május 13:
ty Árpád óriás körképe nemcsak
, s a meglepő láttani (optikai) csa-
ogva rendkívül érdekes és vonzó,
ért is, mert az akkortáji viseletet,
teket, eszközöket és szokásokat a
gnagyobb történeti hűséggel tárja
elé. Ezt meghaladólag, a hazafiúi
fölfedezhet ezen a képen, e szilárd,
agy merész alakokban oly nemzeti
eket, melyek talán túlélték s túlélni
1000 évet . . ."
n bizonyos, határozottan szívós-
„nemzeti karakterek" indították
András arra, hogy a jubileumi
a-kiállításon a századforduló híres
ságának „restaurált" változatával
a látogatókat. Az Ernst Múzeum
ön sarkában, félkörívbe hajlítva
éter hosszú karikatúra. Alapja a
rképről annak idején készült és le-
nt árusított metszet fotókópiája.
olta rá Mészáros a saját figuráit.

Péter Vladimir ötvös

ŰVÉSZET

1021

Műterem

Péter Vladimir

Megvallom, először ügyet se vetettem rá: anyjának, Anna Margitnak a festményeire voltam kíváncsi, s nem a kertben játszadozó kisfiúra. Másik látogatásomkor akadémikusan megmintázott, jól megcsinált bronzszobrát mutatta, abban reménykedett akkor, hogy fölveszik a krakkói főiskolára. Ötször próbálkozott a felvételivel, míg sikerült; végül is a Budapesti Iparművészeti Főiskola ötvöstanszakán, Engelsz Józsefnél végzett, mindössze két éve. Diák volt még, amikor megjelent Fémek, kövek, mesterek című kötete a Corvinánál, már 1970-ben kiállítása volt az Eötvös Klubban, következő tárlatát az idén rendezte feleségével, Bán Mariann kerámikussal együtt az újpesti Mini Galériában. 1974-ben a mexikóvárosi Ezüst világkiállításon a világválogatott, igen szoros mezőnyében második díjat nyert. Péter Vladimir máris nevet és tekintélyt szerzett, pedig hiányzik belőle a kezdők obligát, erőszakossági együtthatója, viselkedése szerény, majdnem félénk. Egymást kiegészítő ellentmondás, hogy egy művelt, ennyire tájékozott, intellektuális művész, egyúttal olyan erős csuklójú mesterember, iparos legyen, mint ő.

— *Ötvös: ilyen fogalom* — mondja Péter — *nem létezik külföldön. Vannak persze ékszerészek, de a szobrászok csak pihenésképpen csinálnak ékszereket, csak úgy balkézről. Ha nem így volna, akkor talán Salvadore Dali, vagy Manzú ékszerei is jók volnának. Ha ékszerről hallunk, mindig nemesfémekre, drágakövekre gondolunk, ha valami nincs aranyból, akkor már nem is ékszer, csak bizsu. Számomra az ékszer nem az arany szinonimája: olyan használati tárgy, amelynek rendeltetése a díszítés. Nagyon félve mondom magamról, hogy szobrász is szunnyad bennem. Nálunk dicséretnek számít, ha valaki azt mondja egy ötvösműre, hogy ez már szobrászat, pedig a jó ötvöstárgy — vallom — nem kisplasztika: egy adott feladat közben nem lehet ide-oda kirándulni. Az iparművészeti munka nagyon megizzaszt, de ami kikerül a kezem alól, arra rá merem írni a nevem.*

Ne keressük most a béka-ötvös és az elvarázsolt szobrászkirályfi allegóriáját. Péter Vladimir ritka módon sokoldalú, még jól behangolt körtemuzsikát is készített cserépből. Kentaurféle bronzalakjainak, domborműveinek ihletője talán az óperzsa művészet, ám teljesen új tartalommal. Diplomamunkája egy életnagyságú, rézlemezből domborított, kocka-testű, verkli-testű, cilinderes úr — olyasmi, mint Verne Hódító roburjának Prudent bácsija —, s ha forgatjuk a kurblit, valóban működik a lyukkártya, a verkli szól is. Főműve — eddig legalábbis — a Hungária kávéház bárjának tizennyolc, másfél méteres műanyag szobra. Ezeken a figurákon a századelő vurslijját, kikiáltóit, közönségét, körhintáját idézi föl (angyalt, ördögöt, huszárt, mutatványost, Miss Leonórát, a halált, a gyorsfényképész előtt beállított párt stb.), olyan világot, melynek ő már a nyomait sem ismerhette. Érzek benne némi rokonságot Anna Margit — egyik — világával is, csakhogy Péter Vladimirében keserűbb az irónia, több a kritika, Molnár Ferenc Liliomának édességéből itt már semmi sem maradt. Semmi jópofaság, semmi nosztalgia.

Szinte hihetetlen, hogy az ékszer formanyelvébe, melyet lezártnak hittünk már, lehetséges még ennyi új kifejezést telepíteni, mint Péter Vladimir tette. Unjuk a „sportgyűrűket", az ékszerészek, ajándékboltok kirakataiban hemzsegő modern giccseket: Péter is unja őket mégsem tér vissza a klasszikus, tradicionális formáláshoz; a sírokban talált karperecek, függők mellett izgatják az ősi szerszámok is: a balta, az ásó, a lapát, s visszatérő motívuma az ékszeren a funkciójától megfosztott sarokvas, a zsanér is. Anyaga legtöbbször bronz, olykor ezüst, alabástrom, hegyi kristály, de akár a marhacsont is. Darabjait általában keskeny bőrszíjjal függeszti fel vagy csatolja a karhoz. Ez a művész könnyeden fölényes, ugyanakkor érezzük, hogy minden munkájához olyan igényesen, alaposan fog hozzá, mintha élete főművét, vizsgadarabját kellene megalkotnia.

— Vastag falúak az ékszereid, mindegyik súlyos.

— *Ez a súly végül is eloszlik a testen; de kell, hogy aki hordja, el bírja is, érezze, hogy rajta van, tudjon róla mindig, hogy ékszert visel. Ékszert viselni: magatartás.*

— Az ékszert hordó nő exhibicionista?

— *Mindenki exhibicionista. Társadalmi beidegződés, hogy pillanatnyilag csak a nők viselnek ékszert. Az ékszer optikai kapaszkodó, felhívja magára és viselőjére az emberek figyelmét.*

— Ezért csinálsz ékszert?

— *Aki viseli, nem tud magának csinálni, de valahogyan ő is művész, mint a műgyűjtő: kölcsön veszi tőlem a munka folyamatát. Amikor aztán kész az ékszerem, rossz érzés fog el. Megfosztottam magam egy élvezettől, amely csak addig tartott, amíg a tárgyamat csináltam.*

Frank János

KOCZKÁS SÁNDOR:

Verseiben hatalom van

Nagy László: Versek és versfordítások 1—4. kötet. (Magvető, 585, 622, 407, 398 old.)

Ha a hitünk az alkotásban, a költészetben olykor megbicsaklana, Nagy László mindig újjáélesztené bennünk. Mert már a csendje s a nyugalma is nyomatékos, teremtő szenvedélye pedig minden érzékeny és hangolódni képes lelket magasba röptet. Verseiben és fordításaiban köznapi formáinál sokszorta zengőbb az öröm és bánatosabb a bánat. Minden emberi élményt nagy lánggal éget, csak a közönyre s a közömbösségre nincs lírai szava. Poézise felkavar, lázít, nyugtalanít: a képzeletünket, az érzékeinket borzolja fel. Általa minden mozdulatában teljesebbnek érzékeljük a létezést.

A harminc esztendős pálya alkotói termését összegező *Versek és versfordítások* négy kötete — a több mint kétezer oldalnyi saját és magyarított mű — ezért is ünnep és esemény irodalmi életünkben. Alkalom és lehetőség a szembesítésre. Sőt: az egész friss történelmi korszak különös költői prizmán átszűrt értelmezésére. Mert bármennyire szerves egységnek, szinte egy tömbből faragottnak és elvontnak, a konkrét idő fölé magasodónak tűnik is az eddigi költői életmű (a kiadás terjedelemben több mint egynegyedét tartalmazó *Versek 1944—1973* című első kötetében), a közelebbi szemlélődés révén történelmi erezetét, a fejlődő-változó poétikai erővonalakat is fölismerhetjük benne. Az egész életmű korszerűségének teljességében a közvetlen időszerűség apró jelzőlámpáit. A mai egyetemes igényű lírájának érdeklődési-kialakulási folyamatát.

●

Már az indulás idején különös fénytörésben tükröződik versében a világ. Nem a leírás, hanem a drámaian fokozott kifejezés sűrített képi légkörében jelenik meg minden gondolati-érzelmi rezdülés. Természetes közvetlenséggel ötvöződik egybe személyes vagy közösségi szorongás és objektív elemeivel az értelmetlen pusztulás döbbenetét árasztó háborús valóság. A könnyed, játékos dalforma s a természet érzékletes képe riasztó-nyomasztó élmények súlyától nehezül: „Őszi tarlón fekszem, / átbölödik testem / aranyszuronyok / szúnyog lopja vérem, / száll vele az égben, / ezer vadászgépben / a vérem ragyogón" *(Őszi tarlón)*. Poézisében ez az az idő, amikor „vasban csöngenek a dalok", s a táj nyárfáinak „ezüstjében" megbökkenő jat, mint a természet s a benne élő emberi közösség részét, vagy *a* külvárost, mint a külvárosi világ részét. A tárgyi vagy a természeti szféra lírai megidézésében leggyakrabban annak mozgástörvényeire összpontosítanak úgy, hogy az érzékletes képben fogalmi vagy érzelmi társítás, áttétel révén társadalmi jelentés — feszült ellentmondás, motivált költői tartás — is sűrűsödik. Sinkánál pedig némi epikába hajló változatokkal a balladás szaggatottság közvetlensége teremti meg az egyszeri helyzet, hangulat általánosító többletét.

Nagy Lászlóra is kezdettől fogva ez az avantgard, a szürrealizmus technikájára alapozott szuverén társítás jellemző: természet és társadalom kép- és fogalomkörének termékeny — érzékletes és nyomatékosító — egymásba játszatása. De elődeitől eltérően Nagy László lírájában a különböző szférák összeolvadása, egymásba áthajlása, azonosító átlényegülése a dalos és rapszódikus formákban ment végbe. Majd mindazokban a műfajokban, amelyek a drámai feszültségek kifejezésére és érzékletes megjelenítésére alkalmasak voltak.

S amerre elindult, ott rögtön a dúsítás lett a gondja. Bakonyaljáról hozott útravaló is volt, meg részben tudatos hódítás eredménye is mindaz, amit lírai műhelyében a költői kifejezés erőteljességének fokozására fölhalmozott. A dalos formák közül leginkább a balladás változatokat és a bájoló, regölő, ráolvasó, sirató énekeket, az érzések robbanékonyságát érzékeltető és plasztikussá erősítő műformákat. Véletlen-e, hogy a „fényes szellők" lobogása idején, amikor a költő emlékezete szerint is „legszebb lendületében volt az ország", bájoló dalban biztatót ír? Történelmi valóságot és várakozást hangol egybe a játékos ritmus: „szegények fejét / emelem / ballagj utánam / szerelem". „Az ember szabadult kedvét" énekli a költő, „Hamupipőkék" magasodásában érdekelt és az elnyomottak öröme, ábrándja tölti el, mert „ország és jókedv örökre övék lett!"

●

Nagy László eredetiségét, költői vívmányait mégsem elsősorban a felélesztett új poétikai formák, nem a könnyedén hajlított ritmusok, nem a friss ihletésű szavak mutatják. A képei inkább, amelyek az emlékezetünkből már kitörölhetetlenek. Mert a szerelemfelajzotta és feldúlta életről egyetlen képpel többet tud kifejezni, mint minden

eszményének magasáról *A vasá nap gyönyöre.* S az erdei eml kek, a múlt s a jelen szorongat próbáló helyzeteinek több értelm lírai megjelenítésével — „Körötte a fegyveres század, / jeges erd csattog, csörömpöl" — vall a *H von delelő szivárvány* strófáib Nagy László. Amit prózában ily magvasan összegez: „Szerintem 20. század a leggyilkosabb száz idáig. Nem tudta ezeket a na tragédiákat megakadályozni".

De aligha kell hosszabb vagy r videbb költeményei akárcsak l nyegesebb motívumait is végig vetnünk. Elegendő csak a fordul tokat jelző képvillanásait megidé nünk. Az ábrándok befagyasztás nak éveit: „Kiket az idő képen v gott: / parasztok, borzas ércbány szok / tömény szeszt isznak, / po ban forognak, valamennyi mennydörgő csillag". A megrendi lések idejét az ötvenes évtized k zepéről: „A hó-mezőre, hol ír a ha lál / ki teszi ki a szívét / nagy tü zes pontnak!" S a vergődést az e homályosult távlatok miatt, a kü dést az illúziók vesztén is megma radt eszmények fényeiért: „Ne bírja magát bekötni bábba, / va cog a jövendő, járhatsz bái hol, pofára-hullt múzsák napos háta beborult, nap helyett bárd világol! Persze közben — az ötvenes évek ből a hatvanas évtizedbe átfordul va — Nagy László költészeténe poétikai természete ismét módosul Gyakoribbak lettek újra az apr lírai formák: a korábbiaknál mag vasabb feszítettségű dalok s a köl tői aforizmák. Soraik között olya tágas eszmélésű gondolatok, ame lyek személyes sorsából az embe riség egyetemességéhez emelik költőt, az embert: „S ki viszi át fo gában tartva / a Szerelmet a túls partra!" Folytonosság emléke búj kál e kép hátterében: ismerős Jó zsef Attila-i motívumot hív elő képzeteink közül. Ő beszélt arró hogy a „még nem nagy" „ember" „kísérje két szülője szemmel: / szellem és a szerelem!" Az előd fo galmazta „eszményi cél" az utó ban, Nagy Lászlóban sem halv nyult. Csak mintha olykor m lyebbről, kétségbeesettebben szó na!

●

Keserűbb, a „pokoljárásban" konokabb lenne, mint éppen Józs Attila? Pontatlan a kérdés, me négy évtized határai között moz távolságot akarunk áthidalni a szer besítés érdekében. S közben el ledkezni mindarról, ami azóta vo a fasizmus, a háború tombolásár a lehullott atombomb

A művéről László Margarit írt 1988 II/6 án

Gyűrű-madár 1982.

Péter Vladimír (25.oldal)
ötvösmérnék Műrénet 88/6

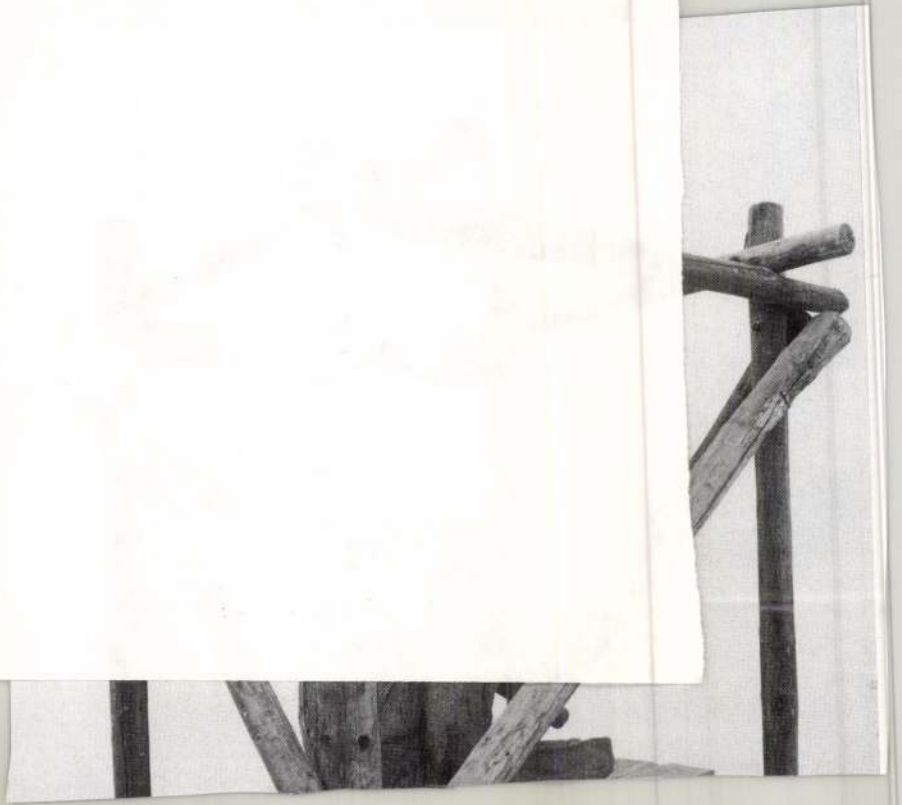

1 Péter Vladimír: Múzsa/Muse, bronz, öntött vas, 90 cm, 1983, Anna Margit Múzeum, Szentendre (fotó Kollányi Gyula)

Péter Vladimír ötvös-szobrászművész 2.) Folytatás.

Menyhárt László: A lélek megnyilvánulásai. Beszélgetés Péter Vladimírral.

2 Péter Vladimír: Montgolfier-emlék (részlet) Montgolfier's Memory (detail), üvegszálas poliészter, 120 × 160 cm, 1985, Atrium Hyatt Szálló, Budapest (fotó Lelkes László)

1.

VLADIMÍR PÉTER

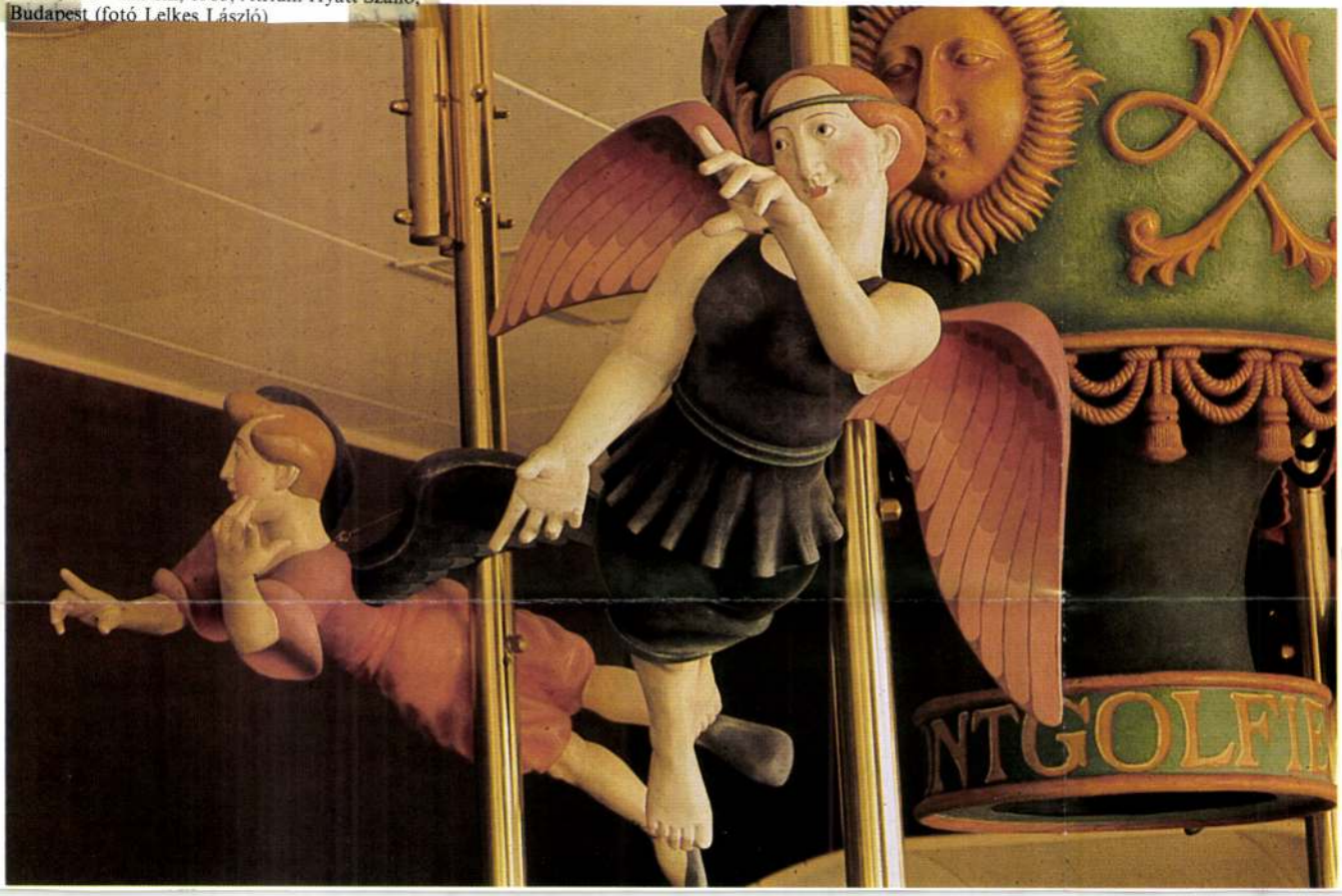

Z Művészet, 1988. jún., 19-old.

3

Péter Vladimír ötvös – szobrászművész 3.) folytatás.
Menyhárt László: Alélek megnyilvánulásai Beszélgetés Péter Vladimírral.

3. „Csikós," bronz, 60×80 cm. Grand Hotel Hungária. /repr./

3 Péter Vladimír: Csikós/Horse-herd, bronz, 60 × 80 cm, 1986. Grand Hotel Hungária

7. „Tapír," bronz, 16×12 cm, 1985. /repr./

7 Péter Vladimír: Tapír/Tapir, bronz, 16 × 12 cm, 1985

8. „Oldtimer (Vendéglőcégér)", detail, üvegszálas poliészter, 160×150 cm, 1985. Atrium Hyatt Szálló, Budapest. /repr./

8 Péter Vladimír: Oldtimer (Vendéglőcégér)/(Inn-sign), detail, részlet, üvegszálas poliészter, 160 × 150 cm, 1985, Atrium Hyatt Szálló, Budapest (fotók Kollányi Gyula)

9. „Nyakékek", acél, sárgaréz, zsinór 4 db, 5×5 cm, 1979. Az Iparművészeti Múzeum tulajdona. /repr./

9 Péter Vladimír: Nyakékek/Necklaces, acél, sárgaréz, zsinór, 4 db, 5 × 5 cm, 1979, az Iparművészeti Múzeum tulajdona

Művészet, 1988. jún., 20–22–23 old.

Péter Vladimír, ötvös-szobrászművész 4.) Folytatás.
Menyhárt László: A lélek megnyilvánulásai. Beszélgetés Péter Vladimírral.

4 Péter Vladimír: Sellő/Nixy, bronz, 10 × 9 cm. 1987

Művészet, 1988. jún., 21-old.

Péter Vladimír ötvös-szobrászművész 5.) Folytatás.
Menyhárt László: A lélek megnyilvánulása. Beszélgetés Péter Vladimírral.

5 Péter Vladimír: Madarak/Birds (detail), részlet, üvegszálas poliészter, 50 db, 50 × 110 cm, 1985

5

Művészet, 1988. jún., 22-old.

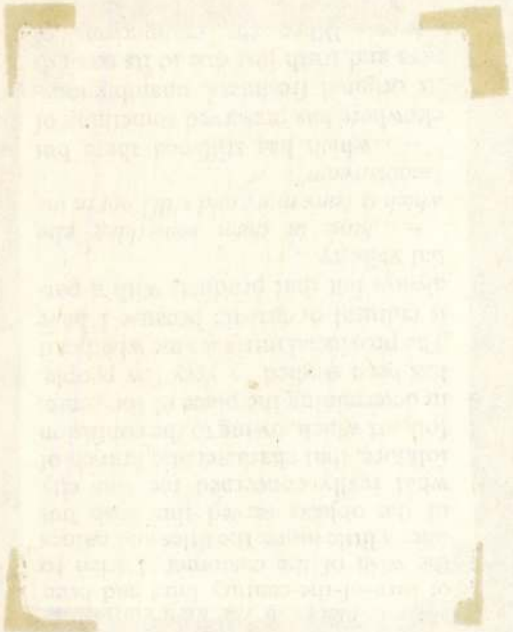

6 Péter Vladimir: Szarvas (Herma) Deer (Herm), 45 × 25 cm, bronz, fa, agancs, elefántcsont, lápisz lazuli kő, 45 × 25 cm, 1986, a Művelődési Minisztérium tulajdona

– A műanyag a XX. század jellegzetes terméke, míg az a fajta archaizáló formavilág, amit „csodahibridjeiddel" megidézel, egy letűnt korra utal. A kettő keveredése pedig egyfajta vásári jellegű művészetet eredményez: az élet ellentmondásain kuncogó pop artot, ami – mint ismeretes – voltaképp a folklórt használta ugródeszkául.

– A századfordulós vurstlihangulat megidézése valójában szó szerinti rendelés, kívülről jött kívánalom volt. Én igyekeztem ennél kicsit többet nyalábolni. A tárgyak címei, nevei kapcsolódnak ehhez, és részben kiszolgálják ezt az igényt, ugyanakkor ami engem foglalkoztat, az a népművészetnek – a műfaji rendezetlensége és hovatartozása miatt – az a nagyon jellegzetes és kevesek által vizsgált ága: a városi folklór. Mindig minden izgat, ami provinciális. Akár művészeti, akár kulturális provincia, mert mindig úgy éreztem, hogy a részleges érvényű termékek...

– ...hordoznak még valami olyasmit, ami a „fő" sodorban (már és még) nincs benne.

– ...ami ott megmerevedett, de másutt még megőrzött valami frissességet, egyértelműséget és igaziságot, éppen a másodlagossága révén. Amikor a professzionizmusnak a manírjai, az „így szoktuk csinálni" elkopnak, és marad a romlatlan, valódi része a lényegnek: a lélek megnyilvánulása.

– Vagyis egy értékzavarokkal jócskán megterhelt korban nem föltétlenül ott leledzik az érték, ahol lázasan kere-

– The feedback may also be involved. For judging the essentials of a silversmith's work I must know all traditions of art history which belong to this craft. In case of an object which may be a herm I must know thoroughly the cultic, functional, etc. meaning of herms because otherwise I force upon it a technical jargon borrowed from other branches or get stuck on the level of I like it or I don't like it.

– This is unfortunately true but I think this is not a single branch any more; today you cannot say "this is" silversmithery and put into the same basket the craftsman who makes architectural sculptures and rings. Teaching is also burdened with earnest dilemmas.

– As a teacher at the academy what do you consider important?

– I prefer to teach less but be sure of it. I concentrate on teaching things which can be taught, hence may aim is to create some order. My present achievements are rather modest compared to past periods with regard to actual objects but I believe that the few which are produced are O. K., on their right place and rich in ideas.

– After graduation from the Academy of Applied Arts you first sold your objects in the shops of the Enterprise of Applied Arts (meanwhile you and six other fellow artists established the Manual-group) and you immediately started to work with glassfibre polyester which has nothing to do with metal.

Péter Vladimír ötvös-szobrászművész 7.) Folytatás
Nemyhárt László lélek megnyilvánulásai. Beszélgetés
Péter Vladimírral.

10 Péter Vladimír: Gyűrű III/Ring III, elefántcsont, arany, ametiszt, ezüst, 3 × 4 cm. 1988

10

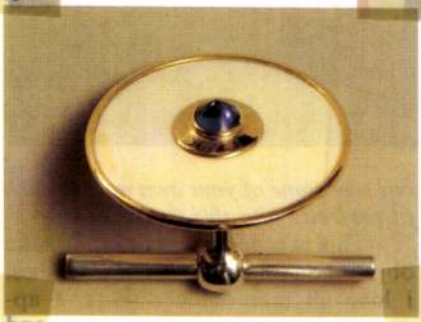

Művészet, 1988. jún., 24-ott.

Péter Vladimír ötvös-szobrászmuvész 8.) Folytatás.
Menyhárt László: A lélek megnyilvánulásai. Beszélgetés Péter Vladimírral.

11 Péter Vladimír: Nyakék/Necklace, elefánt-csont, ezüst, zsinór, 9 × 11 cm. 1988

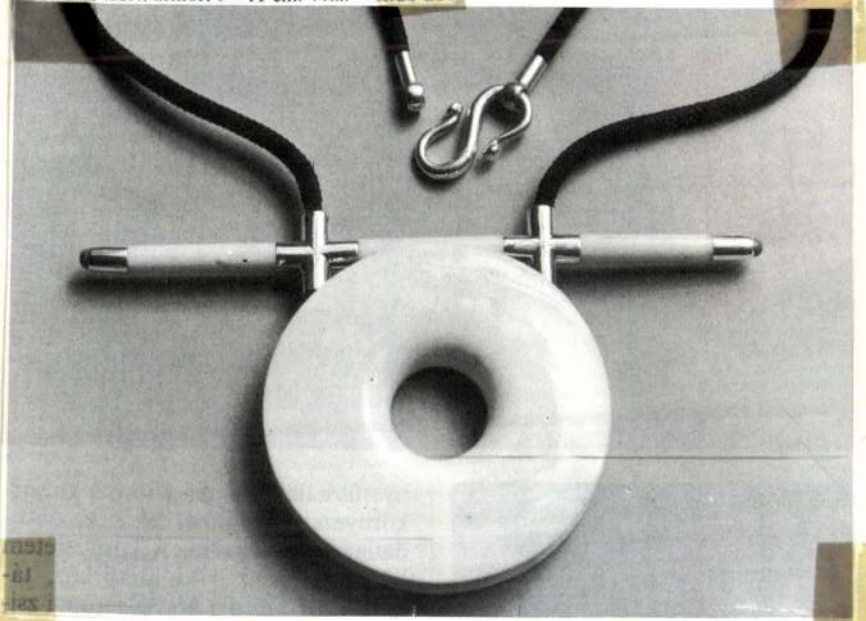

Művészet, 1988, jún., 24-old.

Péter Vladimír, ötvös szobrászművész 9.) Folytatás.

Menyhárt László: A lélek megnyilvánulásai. Beszélgetés Péter Vladimírral.

12 Péter Vladimír: Gyűrű II/Ring II, korall, tűrkiz, ezüst, 3 × 4 cm, 1988

12

13 Péter Vladimír: Gyűrű IV/Ring IV, teknőc, krizopráz, arany, elefántcsont, ezüst, 2,8 × 6 cm, 1988

13

Művészet, 1988. jún., 24-old.

Péter Vladimír ötvös [illegible] 14. Folytatás.
Megnyhart [illegible] megnyihárnyelvet, Bernolyetei Péter Vladimírral.

14 Péter Vladimír: Gyűrű I/Ring I, ezüst, hegyikristály, 2,8 × 4 cm, 1987

14

Művészet, 1988. jún., 25-old.

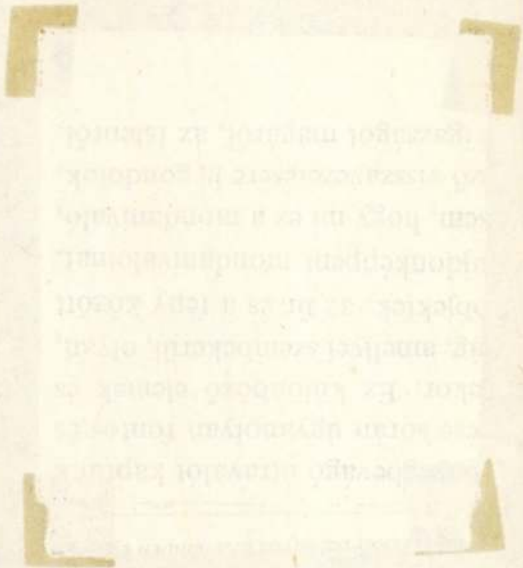

Péter Vladimír Ötvös szobrászművesművész 11. Folytatás.
Nemhárt László lélek megnyilvánulásai. Bevezetés Péter Vladimírról.
15. „Gyűrű-madár", elefántcsont, gránitkő, arany, 8×2, 3×3,2 cm, 1988.

Műrészet, 1988. jún., 25-old.

15

Pistér Vladimír, ötvös szobrászművész 12. Folytatás (vége).
Mezyfárt László: A lélek megnyilvánulásai. Beszélgetés Péter Vladimírral.

– 16. Karlsöt, ezüst variszcit, 8×8 cm, 1987.

Művészet, 1988. jún., 25-old.

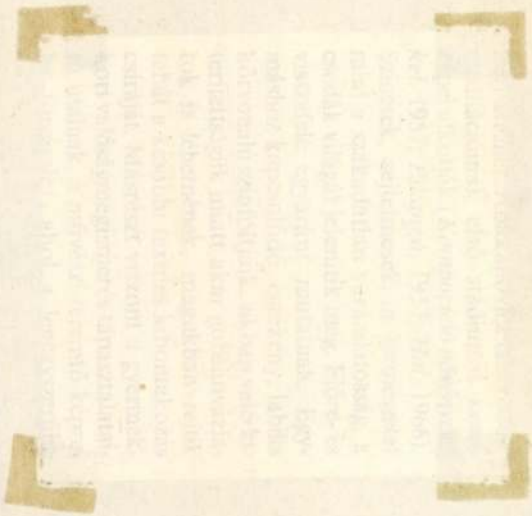

1981. I. 14. Televízió 21.55 /Vné/
ATV Galériája

Péter Vladimir ötvös-szobrászművész

~~rakni~~.

- Köszönöm szépen. És végül, de nem utolsó sórban Péter Vladimir ötvös művészet hivtuk meg, mert ő a manuál csoport vezetője vagy legalábbis...

- Tulzás lenne azt mondani, hogy vezetője, nincs veztője a manuál csoportnak, egy nagyon demokratikus baráti társaság.

- De mondjuk meg azért azt, hogy a manuál egy ilyen testvéri közösség, ahova a Zsuzsa is beletartozik.

a Vigadó Galériában D. Fehér Zsuzsa segitségével megismerkedhetünk Péreli Zsuzsa gobelinművészel és műveivel.

- Igen. Ez egy nagyon jó megfogalmazás, hogy testvéri közösség. Hiszen sokkal előbb voltunk barátok, mint ahogy a manuál csoportot alakitottuk. Habár a főiskolán nem ismertük egymást csak látásból. Zsuzsáról megállapitottam, hogy nagyon csinás lány, nem teljesen kifogástalan lábakkal, de csak később ismerhettem meg, és akkor jöttünk rá az első vagy a második beszélgetéskor, hogy tulajdonképpen mi már régen ismerjük egymást, semmiről nem kell magyarázkodni, egy megkezdett dialógust folytathattunk. És olyan kellemes volt ez az együttlét, hogy ennek valamilyen módon folytatása kellett, hogy legyen. Igy jött létre a manuál csoport.

- Mi a véleménye Zsuzsa gobleinnyeiről?

- Hát miután elmondtam, hogy ez a barátság mennyire mély, én nem merek most kritikai véleményt mondani a gobleinekről egyrészt mert ennek egy kicsit ilyen hogy is mondjam temető hangulata lenne a pályatársak emlékezete, ezzel még várhatunk egy kicsit. Ha módomban van, akkor inkább magáról gobleinről mondanék valamit. Sokszor még a szakemberek is úgy emlitik a goleint, mint müfajt. Én szerintem a goblein nem müfaj, a goblein az egy eljárás egy technika, amivel egy müvész ha ehhez ért, akkor ilyen eljárás segitségével valósitja meg a gondolatait. Ha ezt figyelembevesszük, akkor azok a viták, amik a goblein technikája körül gyürüznek, mindjárt valahogy sokkal csöndesebbek lesznek, és inkább ezek a viták abból erednek, hogy aki gobleint készit, annak olyan biztonsággal kell rendelkezni, nemcsak technikában, hanem a gondolatokban is, hogy ébren tudja tartani az eredendő gondolatot, akár egy-két hónapon keresztül is, ami alatt megszövi ezt a tárgyat.

- És a manuál, ahol mindenki kézzel késziti a mütrágyakat, természetesen a gobleinestől is azt kivánja, hogy önmaga szője...

- Nem kivánja, ez magától jö...

Péter Vladimir, ötvösművész

Iparművészeti Múzeum

Budapest

Augsburgi Barokk Ötvösmunkák

Nagytétényi Kastélymúzeum

1983

3

Megnyitja: Péter Vladimir ötvösművész
november 12-én, szombaton 11 órakor

A Nagytétényi Kastélymúzeum megközelíthető:
a Móricz Zsigmond körtérről a 3-as autóbusszal.

ZZ 83 4373 o

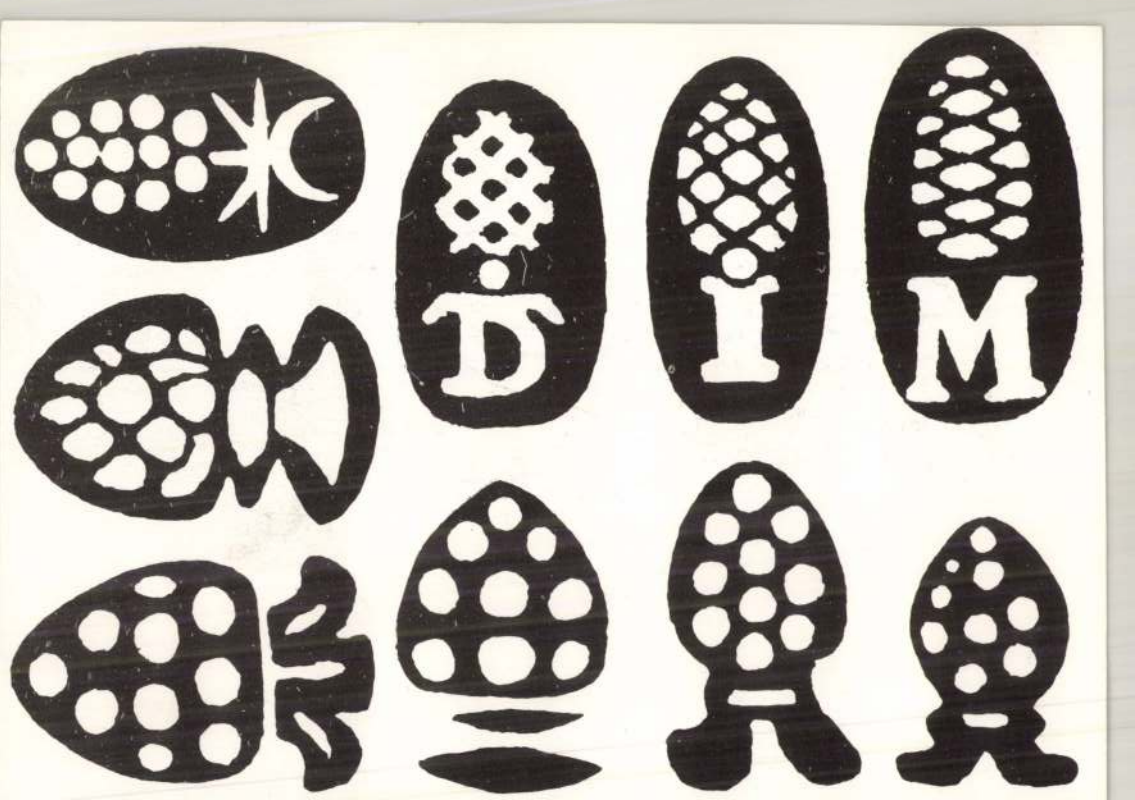
D
I
M

Péter Vladimir, ötvös- és szobrászművész 2) Folytatás

Fejérmegyei Hírlap, 1984. dec. 6. 5. old.

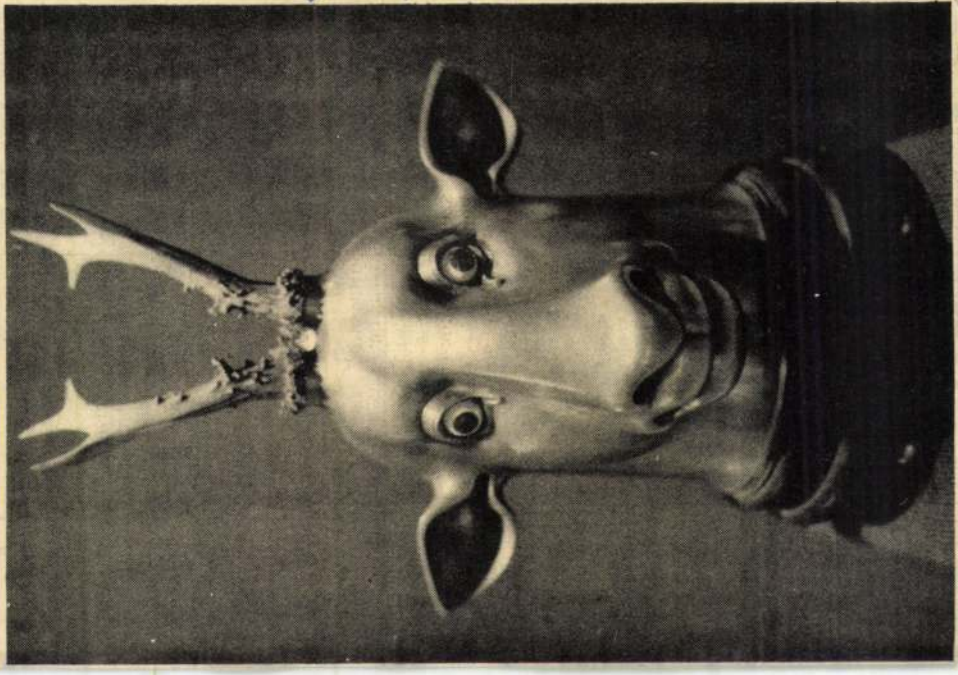

Péter Vladimir szobra

eladó jó állapotban. Érdeklődni: Szfvár, Zsolnai u. 81. szombat, vasárnap egész nap, hétköznap 17-től. 4121

x PJ 1300-as **Lada** igényesnek eladó. P. Horváth Ferenc, Szfvár, Üttörő u. 83. 4117

x 6,5 éves **Dacia** kitűnő állapotban igényesnek eladó. Münnich ltp. 63. I. 2. 4115

x **Lada** 1600-as és utánfutó eladó. Szfvár, Géza u. 94. fszt. Érdeklődni: 17 óra után. 4114

x P 20 **Pannónia** felújítva, friss műszakival eladó. Szfvár, Katona J. u. 24. 4113

x CY motorcserés **Trabant** jó állapotban eladó. Érdeklődni: 18 után, Vörös Hadsereg u. 100. 3/19. Németh.

x Eladó 5 éves **Skoda** 120 L. Érdeklődni: Rákóczi u. 12. VII. 52. Telefon: 13-614. 17 után.

x Csukott **Barkas** teherautó sürgősen eladó 80 ezerért. Érdeklődni az esti órákban, Horváth Gyula, Szfvár, Velinszky 19. fszt. 1. 4050

x S 51-es **Simson** eladó. Érdeklődni: szombat, vasárnap, Nagylók, József A. u. 1. 4040

x ZI-s **Trabant** megkímélt, garazsirozott eladó. Sárbogárd, Katona J. u. 1. Csizmadia. 3762

— 125 cm³ **MZ** olcsón és gázrezsó palackkal. nyomáscsökkentővel **eladó.** Szfvár, Sütő u. 44. VI. 17. 320 853

— Eladó 125 cm³ **MZ** + sisakok, garanciával. Szfvár, Széchenyi u. 37. IX. 40. 320 849

— **Simson** S 51 eladó. db vázzal. Kőszpék, Szfvár, Vértanú u. 76/a.

x **Mór** központjában 3,5 szobás kertes, alápincézett családi ház üzletnek alkalmas helyiséggel azonnal eladó. Levélcím: Szabó, Velinszky 17. Szfvár, vagy 15-572 telefon. 4123

x **Söréden,** Petőfi u. 38. sz. alatti 400 n.-öl házhely eladó 30 ezer Ft-ért. Kút van, vizet most kötik. Érdeklődni: Rákóczi u. 82. Kovács. 4118

x **Fülén** 700 n.-ölön fekvő 2 szoba, konyhás parasztház melléképületekkel eladó, Balaton 7 km, és Trabant Hycomat UX-es eladó. Érdeklődni: Szabadbattyán, Petőfi u. 59. 4112

x **Emmarózán** 500 n.-öl termő szőlő eladó. Leányka dűlőben az erdőnél. 4105

x 1600 n.-öl gyümölcsös épülettel, megosztva is eladó. Életjáradék lehetséges. Müller Teréz, 2030 Érd, IV. ker. Sóskúti út 4. 4139

x **Elcserélném** 2 szobás családi házamat szövetkezeti vagy OTP lakásra. Érdeklődni: Gyár u. 22. 4135

x Balatonhoz 3 km-re **Balatonfőkajáron** 2 szobás családi házamat 276 n.-öl telekkel elcserélném 2 szoba, összkomfortos tanácsira, lehetőleg Münnich ltp-ire, de máshol is érdekel, vagy eladnám. Szórádi Istvánné, Szfvár, Toronysor 7. VII. 1. 4134

x Családi ház melléképületekkel 220 n.-öl telekkel eladó. **Sárbogárd,**

Értesítem vendégeimet, üzletem nyi tását az al szerint mód

keddtől pén 8—18-ig szombat

8—12-ig

hétfő szünn

A legmoder fodrászati a alkalmazás gyors és udv kiszolgálással Önöket.

Pomozi J fodrászme Szfvár, Vörös Hads út 182. 3709

— Gépszerelő ember jogosi munkát keres. lehetőség érdek László Szfvár, u. 29.

— **Varrógépe** szerű javítását is vállalom. varrógépműszer vár, Sziget u.

— 18—20 éve ember **jelentke** rem, aki jog nyal és fehérvá sal rendelkez lentkezés: Szf teleki u. 19/ óráig.

— **Autósok** Mosás, zsírozá csere. Alvázi lem. Szombator va! Szfvár, B sz. (811. sz. fő

x **Tuja** csem adók. Szfvár, u. 10.

— Új **betonk** motor nélkül e

Péter Vladimir

2) Folytatás

S.É.: a Mannál-
csoport kiál-
lítása.

Kisalföld, 1979.
szept. 29.

A SZÉKFOGLALÓ IDŐPONTJA:
1993 JÚNIUS 28 HÉTFŐ DÉLUTÁN 5 ÓRA.
HELYSZÍN:

REMÍZ KÁVÉHÁZ

BUDAPEST II. BUDAKESZI ÚT 5.
MEGKÖZELÍTHETŐ: MOSZKVA TÉRRŐL 22-ES
AUTÓBUSSZAL SZÉP ILONA MEGÁLLÓ,
VAGY 56-OS VILLAMOSSAL BUDAGYÖNGYE
MEGÁLLÓ

A
SZÉCHENYI
IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

MEGHÍVJA ÖNT

PÉTER VLADIMIR

SZÖKŐKÚTJÁNAK
FELAVATÁSÁRA ÉS
SZÉKFOGLALÓ
ELŐADÁSÁRA

MEGHÍVÓ

Péter Vladimir ötvös- és zománcművész 1.) Folytatás.

A margitszigeti Thermál Szálló halljában kiállítást rendezték a Mamut-csoport munkáiból. A csoport tagjai: Bán Mariannd, Horváth Márton, Pándi Zsuzsa, Péter Vladimir, Szilasi Anna és Szilágyi Júlia.
A kiállítás ápr. 26.-ig látogatható.

A Mamut-csoport kiállításáról.

Fejérmegyei Hírlap, 1984. ápr. 6. 5.-old.

Péter Vladimir
ötvös

Nyakdíszeket, kisebb nagyobb méretű
érméket, kisplasztikát és kisméretű
domborműveket állított ki. Ékszerei
változatosak.

Nyvári Béla: Péter Vladimir
Művészet, 1970. junius – 44 lap

Péter Vladimir: Doboz, vas, 18×15×15 cm

Péter Vladimir

Doboz

Vadas József: Iparművészeti vásárlás - képzőművészeti mecenálás.

MŰVÉSZET, 1979. november - 17. lap

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Péter Vladimir, ötvös- és szobrászművész

SOMOGYI NÉPLAP

1979 NOV 18

1021

Péter Vladimir fémöntő iparművész munkája.
(A Manuál csoport budapesti kiállításáról.)

s, amelynek
ok játékkal n
keztek a gyerr
e. A brigád k
réginézték a
at, a tréfás c
oskenyér-evő
najd vidáman
fagylaltot a
rcocskájú óv
gazi játék még
övetkezett.
Kötélhúzó-ver
ek az egyik
másik oldalo
endégeké volt a győzelem,
mikor az óvónénik és a gon-
ozónénik a gyerekek segítsé-
ére siettek. A kicsik fürtök-
en lógtak a kötélen: arcuk
pirult, mert a bácsik na-
yon erősek voltak. A győze-
m után birtokba vehették a
önyörű ajándékokat: a kis
ekerek, kosaras babák ha-
ar gazdára találtak.
A finom ünnepi ebéd után
vid pihenés következett,
ajd ismét ki a földíszített
varra! A kaput két gyönyö-

tük a városrész könyvtárának meghívását az aszfaltrajz-versenyre. Elfogadtuk, mentünk — és nyertünk. Ugyan nem mindenki; az elsők komolyabb jutalmakkal, a gyengébbek könyvjelzőkkel gazdagodtak. De mindenki örült.

Ismerkedés a könyvtárral, meselemez hallgatása, és végül is közelebb kerültek a gyerekek a könyvekhez. Hiszen ők lesznek a jövő olvasói. (Többen azóta be is íratkoztak már a könyvtárba.)

Még egy verseny — még egy

Péter Vladimir: ötvös- és szobrászművész

Péter Vladimir: Doboz, vas, 18×15×15 cm

Művészet, Budapest 1979. 10. sz.

old.

…ros elemből, 40×60×100 cm

TÁMOGATÁS MÉRLEGE

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
1971 Budapest

1021 Péter Vladimir

Péter Vladimir: Csengettyűemberke

mindig — meg is
díté; és ti, regényí
mesen mindig azt
és ti, költők ihletői
tok elfoglalva, keg
tőtöknek, hogy azt
akar; és te, tizedi
rögtön olyan őszint
őszintének férfiú-kö
keresztül folyó edzé
sem nélküled — kép
Rousseau ihletője, N[illegible]ság; és te legfőképpen, Szent Ágoston szépcsevelyű anyja, mert most nagy lélegzetet kell vennem: a szerelemről fogok beszélni.

Adjatok én tollamnak erőt s emlékezetemnek, hogy mit a régmúltból s ennen tovatűnt, tovaillant múltamból fel-felvillant a betűk meg az élet sűrűn megjelenő tanusága, csokorbakötözve átadjam... kinek is? Csak olyannak, akit nem igáz le semmi előakarat s képzet, megszabni, mi légyen az, mit e szép névvel koszorúzhat, kész figyelően jólhegyezett füleit feltárni, velük befogadni *tényeit* annak, amit Gorkij már régen eképpen hívott: „embertan" (vizsgálva, a szépirodalmat, íly rangos szóval hirdette ki, hogy mi a célja; s hogy mi, minél sem vers, sem próza nem adja alább, ha szépirodalmi valóban). Ezért fokozott segedelmet kérek tőletek, istennők, írhassam, amint van.

Mert van az is, ami csak volt, s az is, ami csak lehetőség, de lelkesülés és tapasztalat lélekkel tapogatja ki.

2.

És segíts te is, Peithó, szent Meggyőzés, mert rád is szükség van.

Mert azt mondja Hirschler Imre barátom, aki az ötödik emeletről két szüléslevezetés között le-leereszkedik negyedik emeleti betegszobámba:

— Van egy ellenvetésem. A monogámiát illetően. Tapasztalatom szerint — (s ha valakinek, hát neki valóban rengeteg tapasztalata van, minthogy a nők nemcsak szülnek, hanem beszélnek, is, főként olyankor, amikor nem óhajtanak szülni; előadásain meg a férfiak is kérdeznek, feltárják problémáikat, tanácsokat kérnek) — tapasztalatom szerint — mondja — a szerelem mindig monogám igényű.

A Nők Lapjába, Földes Anna kérdéseire adott válaszaim közül az egyikre céloz; arra a kérdésre felelőre, vajon osztom-e a házasság, a család válságáról meg-megnyilatkozó aggodalmakat.

— Legszívesebben visszakérdeznélek — feleltem akkor, néhány hete, Annának. — Arról a válságról beszélsz-e, amelyet azért kiáltanak ki, mert az emberiség felfedezte, hogy a nők megváltozott társadalmi helyzete, munkába járása veszélyezteti a monogámiát? Ha igen, akkor csak azt mondhatom, hogy a monogámia is társadalmi produk-
[illegible] monogámia jó dolog; akiknek ked-

[illegible] szerelme mé
domásul venni. A legszív
zárná őt. Amihez joga is v
is hajlandó — mit hajlan
ő is teljesen a szerelmébe
retnék kebledben lakni" —
versét Joyce. És: „Nem sz
gem egészen — valami ily
bereket kegyetlenül isme
szerető Hunyady Sándor e
—; nem tudom a szájamba
kockacukrot".

Monogámia-igény, ennen
ben megtisztelő féltékeny
be szerelmesek vagyunk,
magunkénak tudunk és
akarja ezt ő maga, akár
Lucámat, de ő nem szerete
persze hogy együtt jár a
alábbis ennek legkezdet
Csakhogy e szép monogám
kevesebb szerelmes tudja b

Templom a szerelem, de
benne a mellékoltár.

S ha már templomot eml
a szerb templom, amihez
elmélkedő tanácsát, mond
el, mily kiábrándító lehet
ket más férfiú karján megp
hagyott utcácskában, ahol
jártunk a nővel, és ugyancs
könyörögtünk a kar megfo
drága menyasszonyodra, ba
den kedvesemet arámnak
bántam meg —, amint
ürügy alatt, hogy madárkái
ban, játszi szeme letéved e
ifjúra és szép arcára lassa
érdeklődés, haját szórakozo
tétova pillantást vet a tü
lesz, elmélázik, mert az elő
levélkét kap, levélkével vá
nap«... — és te, barátom,
hatatlan helyről megfigyele
kor valóban érezheti a
Ezért csak oly hűek legyü
séget magunk megkövetelü
mindjárt oldalvást a fejed,
lomban egy nagyszemű rác
te révetegen reád tapad. I
héz ellentállani a nők bujá
rainak, és estve, mielőtt elf
és kedvesedért elmondanád
imádságot, ellenállhatatlanu
rác asszonyra, sűrű fekete h
kára és izmos lábára, a bu
délután be lehetne surra
idegen szobában, ezer veszé
lózni, aztán esetleg kerítések
ni házőrző ebek, felriadt s
hazatérő férj puskagolyója

Péter Vendel, Pest, Dorottya-u.11.

kiállitás, 1854.

Divatcsarnok, 1854. május 10.26.

599-600

Müvészet

Péter testvérek

Péter Testvérek, ezüst
árúgyár. VII. Kazinczy-
u. 37. 423-578

Budapest 1940. szept.

Verboeckhoven.

ı. † Bruxellesben 1881 jan. 19-én·

melyből balról három és jobbról
ıellett, egy visszanéző kakas és
emünkbe. A háttérben balról a
ó munkások, jobbról pedig há-
nye füstölög és a melyek körül
erek láthatók, bontakoznak ki.
ése alól balra:

e

ven J. 1872.

III

959 (4369).

984 (175).

17 (1011)

cm. — Lelt. sz. 4369. — Becs-
álffy János hagyománya 1907
Az átvételre és az átvétel jóvá-
ásd a 4351 lelt. számnál. —
n (453–913).
datok a Szépművészeti Múzeum-
rboeckhoven: Delelő birkanyáj.
ıatkozó egyéb adatok és pedig:
909. pag. 6. Nº 3). *E. Ver-*
. Ölgemälde, in einem breiten
, mit Messingstab befestigt.

818–909. pag. 3. Nº IX: 2).
Weide. Ölgemälde, in einem
ınur, mit Messingstab befestigt

n (1896–912. Nº IV: 17).
irkák;
(2165–912. Nº 17). *Eugène*
ide. Ölgemälde auf Leinwand,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 JUN 22

ORION
Budapest

tam a kezet, ereztem, vékony ujjai viszonozzák szorításomat.

ra...

(Folytatása következik)

1021

Házak

(Péter Tamás rajza)

Péter Tamás

Miről ír a
játok, szép s
se. 19.30: Tv
Dick. Magy
film. 21.50: T
22.00: Telesp

9.31: Alba
jazz fesztivá
sor. 10.25: A Forsyte Saga. 11.15: Georgia Brown énekel. 17.38: Műsorismertetés. 17.40: Hírek. 17.45: Zsebtévé. 18.30: Reklámműsor. 18.35: A Tv Galériája. 19.15: Esti mese. 19.30: Tv-Híradó. 20.00: Az Országházból jelentjük. 21.00: Húszezer mérföld szárazon és vízen. 21.40: Nyitott könyv. Galambos Lajos: Azok az álmok. 22.35: Tv-Híradó — 2. kiadás. 22.45: Telesport.

fesztivál. 15.45: Műsorismertetés. 15.45: Tárlatról tárlatra. 16.10: Reklámműsor. 16.15: Hírek. 16.20: Országos atlétikai bajnokság. 17.50: Antenna. 18.30: Egy férfi, egy nő. 19.15: Cicavízió. 19.30: Tv-Híradó. 20.00: Mary, Mary. Vígjáték 3 felvonásban. 22.10: Tv-Híradó. 22.20: Telesport. 22.50—23.05: Jó éjszakát, felnőttek. Amerikai komédiák.

Csütörtök

17.20: Hírek. 17.25: Az Usszuri tajga. Szovjet kisfilm. 17.55: Alba Regia Interjazz Fesztivál. 18.20: Reklámműsor. 18.30: Az Országházból jelentjük. 19.20: Esti mese. 19.30: Tv-Híradó. 20.00: Minden kilométerkőnél. 21.00: Gencsy Sári énekel. 21.30: Emlékezés Lukács Györgyre. Kb. 22.00: Tv-Híradó — 2. kiadás. Kb. 22.10: Telesport.

Vasárnap

9.40: Úszni tudni kell. 10.00: Rolf és Reni a Harz-hegységben. 10.30: Gyerekek a nyeregben. 11.15: Útlevél nélkül. 11.50: Amerikai komédiák. 12.05: Reklámműsor. 15.18: Műsorismertetés. 15.20: Gorri, az ördög. 15.45: Cigánydalok. 16.00: A vadon törvényei. 16.25: Reklámműsor. 16.30: Műsorainkat ajánljuk. 16.55: Delta. 17.25: Telesport. 19.15: Esti mese. 19.30: HÉT. 20.30: Hírek. 20.35: A Forsyte Saga. 21.30: Humoristák klubja. 22.05: Hírek. 22.10: Telesport.

Péter Sándor: Kékgolyóutcai bérház részlete
Acélablak: Haas és Somogyi Foto: Seidner

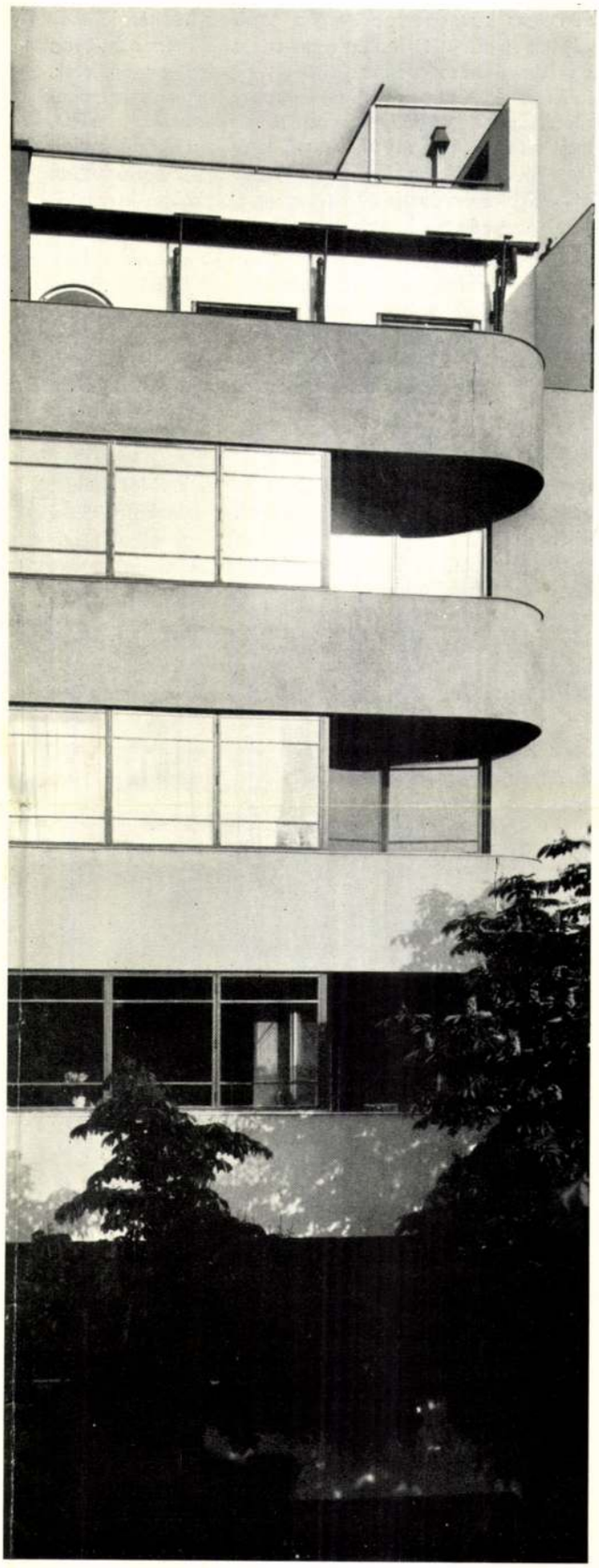

nek az ára annak gyakorlati alkalmazását lehetővé teszi. Az ilyen üvegezést kórházakban, szanatóriumokban, iskolákban használják s a lefolytatott kísérletek igazolták, hogy számos betegség esetében, például tuberkulózis, rachitisnél stb. a gyógyulási folyamat lényegesen meggyorsul, iskolákban a gyerekek növekedése lényegesen jobb, mint azokban a parallelosztályokban, amelyek közönséges üveggel vannak üvegezve, úgyhogy külföldön ennek az üvegnek használata ilyen célokra már általános.

Nálunk a mátrai tüdőszanatórium üvegezése készült ilyen üveggel, de helyes és szükséges volna, hogy minden iskola, minden kórház ezen üveganyaggal üvegeztessék és talán még ennél is fontosabb volna a gyermekszobák ablakainak ilyen üveggel való üvegezése.

Előttünk áll még a feladat másik része:

olyan üveg gyártása, amely a fénysugarakat átengedi, de a hősugarakat visszatartja. Ilyen üveget Amerikában a Corning Glass Works, „Aklo" néven hozott forgalomba, míg Németországban hasonló üveget „Exuro" néven vezettek be. Hatásuk az üvegben lévő vasoxidra vezethető vissza, amely a hősugarak túlnyomó részét absorbeálja, egyben az üveget gyengén zöldes színre festi. Olaszországban ugyanezt a problémát másként kísérelték megoldani, egészen más elgondolással. Az olasz szabadalom alapján „Thermolux" néven forgalomba hozott üveg hasonlóan az ismert Triplex biztonsági üveghez, 3 rétegből áll: éspedig 2 vékonyabb 2.3 mm-es húzott táblaüvegből, melyek között közbenső rétegképpen nem celuloid, hanem rendkívül vékony üvegfonál 1.5 mm-es rétege van szigetelésképpen elhelyezve. (úgyhogy az üveg egész vastagsága kb. 7 mm, vagyis egyenlő a normális tükörüveg vastagságával.)

Az üveg maga ezüstös, selymes fényű. A fénysugár látható részét az üveglap s az üvefonálréteg átengedi, ellenben a hősugarak jórésze az üvegfonalrétegen való áthaladáskor reflektáltatik és így a megvilágított helységbe nem jut be. Ennek az üvegnemnek, a „Thermoluxnak" további nagy előnye, hogy igen jó hangszigetelő. A jó hő és hangszigetelést az üveglapok közé és az üvegfonál rétegbe bezárt rossz hővezető levegő biztosítja.

A Thermolux-üvegezést a zürichi műegyetemen vizsgálták meg és megállapították, hogy míg a kö-

Perspektíva 1936. 1. sz.

zönséges 6 mm vastag üveg a napfény hőenergiájának 42%-át bocsátja át, addig a megvizsgált Thermolux-üveg az érkező hősugaraknak csak 4%-át. Ha ma épületek, falfelületek túlnyomó részét üveggel kívánjuk helyettesíteni, úgy nagyon fontos az üveg hővezetőképessége, mert e tekintetben azt kell elérni, hogy a mi klímánk alatt az évnek majdnem felére kiterjedő fűtési periódusban az épületet határoló üvegrétegen, ablakokon keresztül, a hőveszteség ne legyen jelentékeny.

Ebben a tekintetben nálunk általánosan elkövetett hiba a közönségesen szokásos dupla külső-belső szárnyú ablakok alkalmazása. Az északi államokban, Svédországban, Norvégiában, Finnországban, ahol a téli hőmérséklet lényegesen alacsonyabb, már rég eltértek a dupla külső-belső ablakoktól, e helyett egyszárnyon duplaüvegezést alkalmaznak. A külső-belső oldalon üvegezett egyszárnyú ablakok abszolút jó záródását vékony, rugalmas fémlemezből készült tömítés biztosítja. Hogy ez az északi államokban mindenütt jól bevált eljárás mennyire helyes, azt igazolják a laboratóriumi kísérletek is, amelyek igazolták, hogy a legjobb hőszigetelést dupla ablakoknál akkor érjük el, ha a két réteg közé bezárt légréteg nem több mint 4 cm. Az általában alkalmazott 15 cm légrétegnél a hőszigetelés 15%-al kisebb, mint 4 cm-es légréteg esetén. Azonkívül figyelembe veendő, hogy a kétszárnyú duplaüvegezésnél a bezárt légréteg a szárnyak rossz záródása miatt állandóan cirkulál és így nem is szigetelhet hatásosan. Nálunk az egyszárnyú dupla üvegezést azért sem alkalmazzák, mert télen az üvegtáblák felülete megizzad és a nedvesség a táblák felületén lecsapódik. A Thermolux üvegek alacsony hővezetőképessége folytán az az előnye is megvan, hogy a nedvesség lecsapódása csak kb. 20°-kal nagyobb hőmérsékletkülönbségnél következik be.

Az üveg hővezetőképességéről, annak vastagságával kapcsolatban általában ugyancsak téves nézetekkel találkozunk. A közönségesen használt 2 mm-es táblaüveg hőátengedő képessége 5.62 k cal/m² ° C óra, 6.4 mm tükörüveg hőátengedő képessége 5.48 k cal/m² ° C óra, 10 mm tükörüveg hőátengedő képessége 5.26 k cal/m² ° C óra.

Érdekes tehát megállapítani, hogy az üveg vastagságának ötszörös növelése a hőátengedőképességét mindössze 6%-al csökkenti.

Ezzel szemben a 7 mm Thermolux-üvegezés hőátengedő képessége 3.64 kcal/m² ° C óra, míg a Thermolux duplaüvegezést alkalmazva hőátengedő képessége 1.84 kcal/m² ° C óra. Összehasolításul megemlítjük, hogy a 45 cm téglafal hőátengedő képessége 1.00 kcal/m² ° C óra.

A Thermolux-üveg mindenütt alkalmazható, ahol jó de nyugodt diffuz világítást óhajtunk, amely mellett különösen a szellemi munkateljesítmény határozottan emelkedik.

A Thermolux-üveget idáig elsősorban képtárakban, könyvtárakban alkalmazták, például a világhírű firenzei Uffizi gyüjteményben, az olasz Nemzeti Múzeum könyvtárában, bankok pénztártermeiben és evvel az üveggel készült például a firenzei új pályaudvar csarnokának egész üvegezése. Másik fontos alkalmazása az ilyen hővisszatartó üvegnek, üzemekben, gyárakban, különösen vegyigyárakban és élelmiszer üzemekben van, ahol a hőmérsékletnek a hővisszatartó üvegek által elért 10—12°-kal való csökkentése rendkívül fontos lehet.

Egy másik előnye a hősugarakat át nem engedő üvegek alkalmazásának az, hogy a legyek okozta sok kellemetlenségeket is megszünteti.

Már régebben tapasztalták, hogy bizonyos színű üveggel, — világoszöld és világoskék színekkel — beüvegezett helyiségekből a legyek eltávoznak s ezt vásárcsarnokokban, élelmiszerüzemekben fel is használták. Ma már tudjuk, hogy a hősugarak iránt rendkívül érzékeny legyek és rovarok abból a helyiségből távoznak, ahova a hősugarak az üveg hőelnyelése folytán nem jutnak be, az ilyen üveg alkalmazása tehát ezt a kellemetlenséget is megszünteti.

Ha az üveg újabban felismert jótulajdonságait, valamint aránylag alacsony árát figyelembe vesszük és az üveget helyesen alkalmazzuk, úgy bizonyos, hogy avval mindig értékes, szép és új effektusokat fogunk elérni.

FORGÓ ISTVÁN
vegyészmérnök

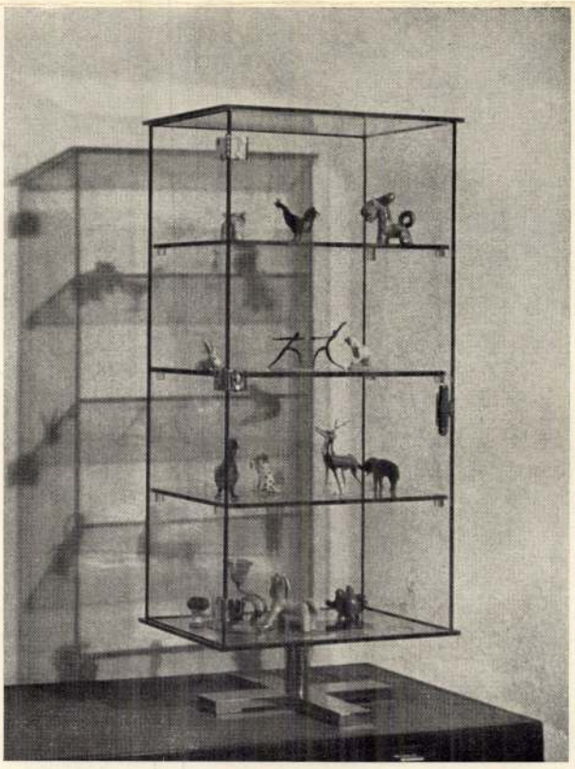

Kozma Lajos: Üvegvitrin minden fém- vagy fakeret nélkül.

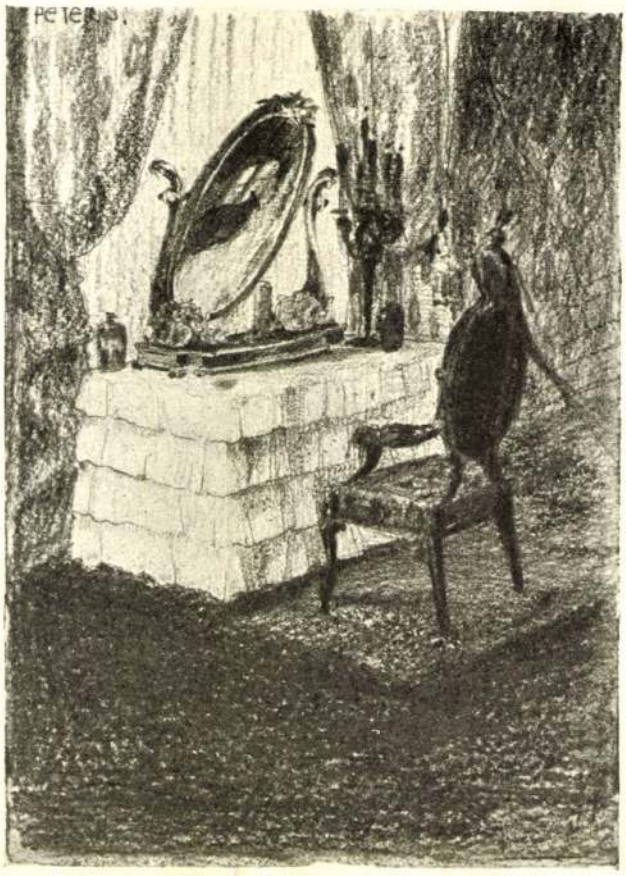

PÉTER SÁNDOR RAJZA

A MŰCSARNOK-HADIKÓRHÁZ KARÁCSONYÁRA

kívül kiterjeszti figyelmét az egyszerű munkáslakásokra, a kávéházra, vendéglőkre s mindenre, amivel az ember a közéletben találkozik.

Igen érdekes feladatot vállalt a Werkbund azzal, hogy a női munkát is bevonta működési keretébe. Ez a munkakör egyébiránt szinte magától kínálkozott. A nők mindenkor a leghálásabb közönséget szolgáltatták a művészetnek és a Werkbund épp a nőknél leginkább számíthatott a feladatai iránt való élénk érzékre. Azoknak, kik a nők kereseti körét szélesbíteni igyekeztek, a művészetre kellett gondolniok, mert a nők ennek több ágában már régebben remekeltek és bizonyos szakmákban a versenyképességnek több előfeltételével rendelkeznek ma is, mint a férfiak. Arról, hogy a nők szellemi képessége vetekedhetik-e a férfiakéval, eltérők lehetnek a nézetek. De a nők művészi érzéke és a művészi munkához való fizikai képességüket kétségbevonni nem lehet. A textiliparban és a ruházati iparban mindenha nagy ügyességet tanusítottak. Az új kor sok nőben ébresztette a kerámia, a grafika, a fényképészet iránt való hajlamot. Forma- és színérzékükről számos festmény szolgáltat bizonyságot. A Werkbundnak már csak részletmunkát kell végeznie, amidőn a nők képességének új meg új területeket igyekszik megnyitni. Ezen a téren a nőemancipáció csakugyan olyan jelszó, amelyet, alig lehet kifogásolni.

De még fontosabb szerepet szánt a nőknek a Werkbund azzal, hogy a vevők nevelését a nőkön kezdi. A nők azok, akik a ház és a lakás berendezésénél fokozott igényeket támasztanak, a ruházatban csinra és szépségre néznek, megbecsülik a jó minőségű munkát és ezzel a Werkbund feladatának teljesítését gazdaságilag lehetővé teszik.

A Werkbund ehhez képest nagy súlyt fektet arra, hogy a leányiskolák a nőkben már gyermekkorukban céltudatosan fejlesszék a szép iránt velük született érzéket és ezzel egyrészt fölfegyverezzék őket a megélésért való küzdelemre, másrészt arra, hogy a Werkbund zászlója

Művészet 1915.

s javítására megadjuk a közgazdasági alapot. A Werkbund más reformot is vett föl a programmjába. Szépíteni akarja nemcsak a gyártmányokat, de a gyárakat is. Arra törekszik, hogy a műhelyek és gyárak ne legyenek rideg gályák, de világos, szellős, egészséges, sőt csinos paloták, amelyeknek a berendezése új igényeket támaszt a munkások százezreiben. De itt már csakugyan nagyon kell ügyelni arra, hogy a tervező művész megbarátkozzék a technika bonyodalmas titkaival, mert ha ezt nem teszi, akkor a gyárosoknak nagy károkat okozhat. A gyár szebb berendezése kedvéért nem szabad megnehezíteni a gyártást magát, tehát a jobb minőségű gyártmányoknak kelendőségét, sőt versenyképességét a vevők millióinak a művészi nevelése által kell biztosítani. Ez nagy munka és bizonyos, hogy évtizedek fognak eltelni, míg a kölni kiállításon bemutatott gyáripari műtárgyak, melyek most csak kisérletek, világcikkekké lesznek.

Az ipari munkáknak egyik legfontosabb része a lakásberendezési ipar. De ezen a téren a Werkbund már nem igényelheti a kezdeményező érdemét. A városrendezési és lakásberendezési művészet törekvései előbb kezdődtek, mint a Werkbund munkája. Ezekről még nem volt tudomásunk, amikor már egész irodalma volt a modern lakásberendezési iparnak és városrendezési művészetnek. De azért a Werkbund nagy hivatást fog betölteni a továbbfejlesztésnek és a művészeti irányzat erőteljesebb kidomborításának folytatólagos munkájában, melyet természetesen komolyan vesz célba.

A demokratikus szellem, mely a Werkbundot lelkesíti és arra ösztönzi, hogy minél szélesebb néprétegeknek juttasson művészi kivitelű készítményeket, érdekesen nyilvánult meg a kölni kiállításon az alsórajnai faluban, melynek egyes részletei arról tanuskodnak, hogy a Werkbund művészei nemcsak a városi népet, de a falvak lakosságát is magasabb igényekhez akarják szoktatni. Óriási kincset találnak itt a művészek a néprajzi motivumok gazdagságában, melyeket csak finomítani, nemesíteni kell, hogy ne mondjuk, modernizálni. Hálás föladat, melynek kedvező megoldására nézve sok biztató eredményt találunk az említett faluban, melyet a művészek egy előkelő csoportja stilizált bele a kölni kiállítás nagyérdekű miliőjébe. A Werkbund ezen-

TORNAI GYULA RAJZA A MŰCSARNOK-HADIKÓRHÁZ KARÁCSONYÁRA

Péter Sándor

iparmüvész

ivód

Nádai 68. C.

DONÁTH PÁL ÉS NEJE HAVAS ARMAND ÉS NEJE

TISZTELETTEL MEGHIVJÁK GYERMEKEIK

ZSUZSA ÉS ZSIGMOND

FOLYÓ HÓ 26-ÁN, DÉLI 1 ÓRAKOR A DOHÁNY UCCAI TEMPLOMBAN TARTANDÓ ESKÜVŐJÉRE.

BUDAPEST, 1940. MÁJUS HÓ.

SÜRGÖNYCIM: DONÁTH, VIII., NÉPSZINHÁZ-U. 13.

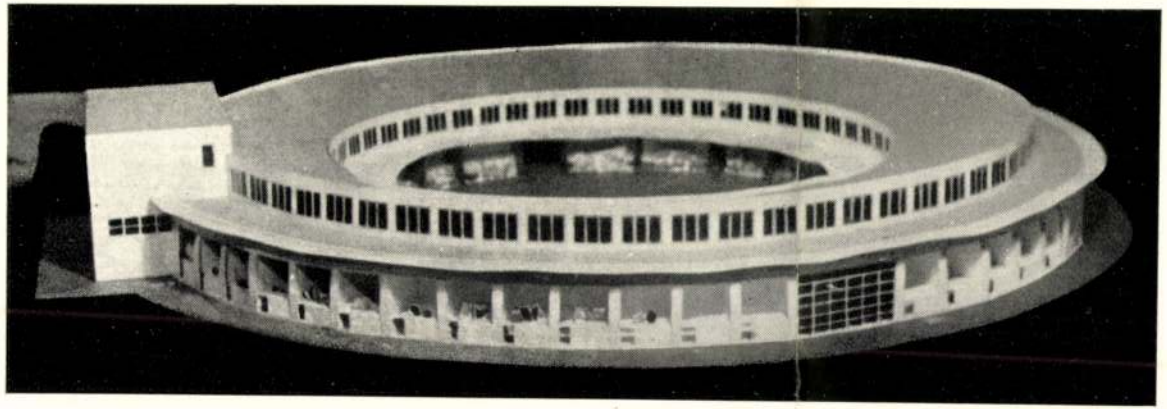

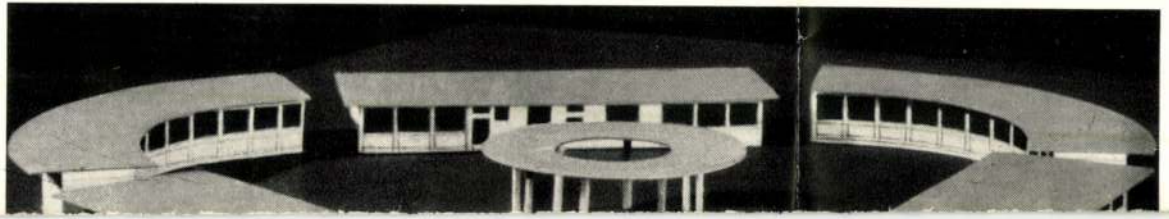

Vásárcsarnok
a Vérhalomtéren, kertes környezetben.

Felül: Nagy Béla Zoltán,

Közepén: Egey László,

Alul: Horti Pál
IV. éves építészhallgatók tervei.

Horti Pál

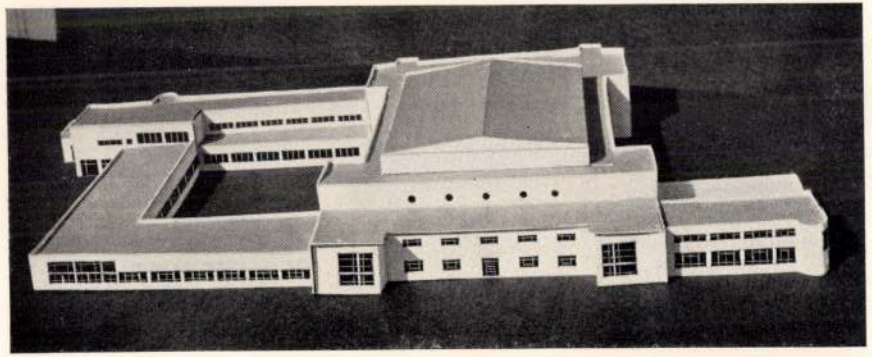

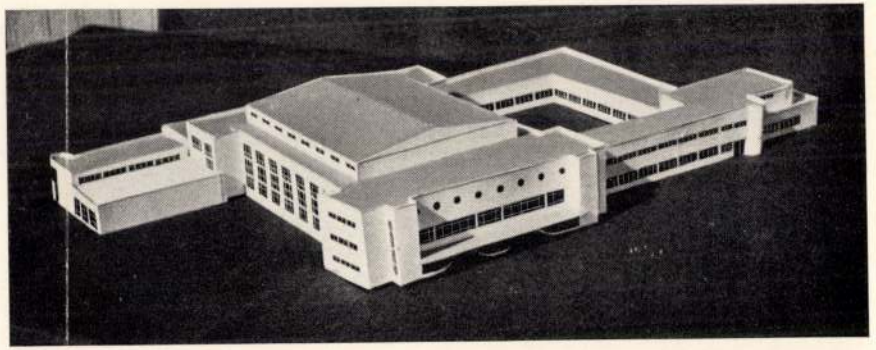

M. A. F. C.-székház a Lágymányoson. — Maison de sport des étudiants. Sporthouse for students. — Casa di sport per studenti. —Péter Pál szigorlati terve.

Tér és Forma

1935. 4. sz.

MCMXCIV JÚNIUS

HATODIK ÉVFOLYAM HATODIK SZÁM

Esterházy Péter Üdvözlet a győzőknek **3**

Isaiah Berlin Nacionalizmus **5**

Ezredvégi beszélgetés **Marténvi Ferenc** pszichiáterrel **15**

Vekerdy Tamás Cirkusz, vurstli **19**

Christopher Hope Szabad esés **31**

Térey János *Versek* **36**

Harminckét japán haiku **39**

Tábor Eszter *Versek* **42**

Poós Zoltán *Versek* **44**

George Gábor Levelek Halifaxból **45**

Szőke György „...fasiszta kommunizmusét..." **48**

Margócsy István ORBÁN OTTÓ / A KELJFÖLJANCSI JEGYESE **55**

Szigethy Gábor Szerelmeslevelek **61**

Péter Vladimir A szökőkút **64**

Urbi & Orbi **(iv)**

E számunkat PÉTER VLADIMIR *ötvösművész szökőkút-terveivel illusztráltuk.*
(A fényképeket SZEGEDI KÁLMÁN *készítette.)*

Péter Vladimir

2000 IRODALMI ÉS TÁRSADALMI HAVI LAP. FELELŐS SZERKESZTŐ: BOJTÁR ENDRE.
ALAPÍTÓ SZERKESZTŐ: HERNER JÁNOS (1989-1993). GAZDASÁGI VEZETŐ: KEMÉNY MÁRIA.
SZERKESZTŐSÉGI TITKÁR: SARGINA LUDMILA. **ÚJ LEVÉLCÍM:** ***1133 BUDAPEST, VÁG UTCA 13.***

ÚJ TELEFON ÉS FAX: 140-9950

KIADJA A HETI VILÁGGAZDASÁG RT. FELELŐS KIADÓ: SZAUER PÉTER ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓ. CÍM: 1037 BUDAPEST, SZÉPVÖLGYI ÚT 35. TELEFON: 188-4324. TERJESZTI A MAGYAR POSTA. ELŐFIZETHETŐ BÁRMELY POSTAHIVATALBAN, VALAMINT A HÍRLAPELŐFIZETÉSI ÉS LAPELLÁTÁSI IRODÁBAN (HELIR), BUDAPEST XIII. LEHEL ÚT 10/A ALATT KÖZVETLENÜL, POSTAUTALVÁNYON VAGY ÁTUTALÁSSAL A HELIR POSTABANK RT. 219-98 636, 021-02 799 PÉNZFORGALMI JELZŐSZÁMRA. ELŐFIZETÉSI DÍJ EGY ÉVRE 588 FT, FÉL ÉVRE 294 FT, NEGYED ÉVRE 147 FT.
A SZEDÉS A HVG PRESS KFT. FÉNYSZEDŐ RENDSZERÉN KÉSZÜLT, GOUDY OLD FACE, NICHOLAS COCHIN ÉS WALBAUM BETŰKKEL. ELEKTRONIKUS TÖRDELÉS: FENYVESI LÁSZLÓ. SZEDTE: KOCSIS JÁNOS. NYOMTA A KÖZLÖNYIGAZGATÓSÁG NYOMDÁJA, LAJOSMIZSÉN. FELELŐS VEZETŐ: BURJÁN NORBERT.

ISSN 0864-800X. RÉGEBBI SZÁMAINK *KORLÁTOZOTT MENNYISÉGBEN* KAPHATÓK A KIADÓBAN.

TÁMOGATÓINK: **A MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTÉRIUM, A SOROS ALAPÍTVÁNY, A JÓZSEF ATTILA ALAPÍTVÁNY.**

Folyóiratunk új címe:

1133 VÁG UTCA 13
TELEFON ÉS FAX
(06) 140-9960

A KÖZELMÚLTBAN UGYANCSAK MEGVÁLTOZOTT KIADÓNK, A HETI VILÁGGAZDASÁG RT CÍME: 1037 BUDAPEST SZÉPVÖLGYI Ú 35. TELEFON: 188-4324. TERJESZTÉSI ÜGYEINKKEL TOVÁBBRA IS KASZA GABRIELLA FOGLALKOZIK.

„A KÍGYÓ PILLANTÁSA" UTÁN A 2000 ÉS A SZÁZADVÉG KIADÓ ÚJABB KÖNYVET KÉSZÜL ELINDÍTANI A VILÁGHÍR ÚTJÁN:

Grigorij Kanovics

Félpénzen vett gödölye

AZ OROSZ NYELVŰ LITVÁN ÍRÓ SZENZÁCIÓS KÖNYVE RÖVIDESEN A KÖNYVESBOLTOKBAN

2000

IRODALMI ÉS TÁRSADALMI HAVI LAP

Szerkeszti: Bojtár Endre, Horváth Iván, Kovács János Mátyás, Margócsy István, Szilágyi Ákos, Török András.
Főmunkatárs: Lengyel László. Olvasószerkesztő: Barabás András.

»Úriember pénzről, pártszimpátiákról nem beszél«
ESTERHÁZY PÉTER

»Az önimádatnak persze nem csak a nemzet lehet a tárgya«
ISAIAH BERLIN

»A fasizmus eléggé pejoratív fogalom«
SZŐKE GYÖRGY

Mcmxciv Június

Szerkesztőségi órák: csütörtökön délután kettőtől négyig a New York kávéház karzatán.

ÁRA NEGYVENKILENC FORINT

És József megírja harmadik levelét.

Budapest, 1908. április 24., déli egy óra
Édes Irmuskám!

Egyéb írnivalóm hiányában szívesen tudomására adom jóllétemet, mit viszont óhajtok örökké hallani. Hogy van, édesem? Boldog szombatot kívánok, szívélyesen üdvözli és kacsókáit számtalanszor csókolja: G. József. És a lap szélén ismét a szokásos megjegyzés: *Kezeit csókolom k. szüleinek.*

Kedves Nagysád! Édes Irmuska! Édes Irmuskám! Akárhogy is vesszük, szép haladás egy hét alatt. Jó, hogy nem maradt meg a következő levelezőlap. Meg a következők! Gondolni is rossz arra, hogy valahol talán még porosodik néhány levelezőlap, amelyeket Grossmann József úr írt becses nejének, Goldstein Irmuskának, s amelyek úgy kezdődnek: Irma!

Így szép, így kerek a történet; három levél: előtte, utána – semmi. Három színésznőfénykép; *Kedves nagysád! Édes Irmuska! Édes Irmuskám!*

Ha Miskolcon járok, nem fogom megkeresni a Sörház utcát s a tizenhetes számú házat!

Hátha Irmuska soha nem hízott el, nem lett lompos s amíg élt, olyan gondosan fésült hajkoronát viselt, mint a levelezőlapon Langer Karolin!

Nem biztos, hogy Tolsztojnak mindig igaza volt. Az írók, a nagy írók is tévedhetnek. Nem minden regénynek úgy van vége, ahogy az író befejezi.

Csak egy aggasztó gondolat motoszkál a fejemben. Úgy emlékszem, persze lehet, hogy tévedek, de mintha 1957 nyarán, amikor az iskolai szünidőt otthon, anyámnál, Kecskeméten töltöttem, néha egy-egy levelezőlapot írtam reménytelen szerelmemnek, a szőke, sötét szemű, fitos orrú, darázsderekú Zsuzsannának.

Hol lehetnek most azok a levelezőlapok?

S miket írhattam én akkoriban?

Helyreigazítás. *Májusi számunkban, sajnálatos tördelési hiba miatt, Bodor Béla egyik verséből (*Az ismeretlen nevek *ciklusból) több sor kimaradt. A verset teljes egészében újraközöljük.*

Bodor Béla

AZ ELSŐ MOZDULATTAL

a sötétséghez

igyekszem közelebb férkőzni A ház
sok apró ablakából gerendákat
támaszt a salakos földhöz a benti fény

Hosszúkás darabokat török le belőlük
és lassan szopogatom mint a fagyott
savanyúságot nem mintha ízlelgetném
csak rossz fogaim bírnak nehezen a szálkás

öreg fénnyel Egy hátsó kiszögellésben
fölemelkedik egy gumivégű bot
és kilöki a bejárati ajtót míg
falnak csapódik és kissé visszazárul

A fényhasáb végén foltnak látszik
az alak aki az ajtónyílásban áll
lába alól a kavicsra folyik
a petróleumos sárga levegő

Eldöntendő most hogy a hátsóajtó
kifejezés közelebb juttat-e
az ismeretlenhez vagy a név csak
beékelődik a megnevező

és a megnevezett közé A nevek
körül forognak gondolataink
Emlékezetes: a névtelen idom
szálakra bomlott ebben az esetben

Péter Vladimir A szökőkút

Szökőkút nélkül – jól tudom – lehet létezni. Hiszen mit tud egy ilyen holmi? Mindössze annyit, hogy kis nyílásokon vízsugarakat bocsát ki, melyek csobogva megérkeznek egy medencébe, ahonnan az összegyűlt víz diszkréten távozik. Közben a szellő az aláhulló vízbe bele-bele kap, a finom permetet a levegőbe hinti, melyen a fény furcsán megtörik, néha szivárványt formál. A levegő kissé lehűl körülötte, a lombok zöldje mélyebbé válik, a rúzs pirosa élénkebbé. A madarak leszállnak a medence kávájára, tollukat borzolva, csőrüket felcsapva isznak, fürdenek.

Mi pedig, mikor ebéd utáni sétánk során megpillantjuk, báván elmosolyodunk, közöljük egymással, lám egy szökőkút, mindenki rögtön tudja, mi az, vita nélkül. A gyerekek azonnal odaszaladnak, és nem haragszunk rájuk, amiért matrózblúzuk mandzsettája egyhamar nedves lesz. Honnan ismerjük fel azonnal? Mikor lett szótárunk része, és miért mosolyodunk el? Csak annyit sejtek, hogy a szökőkút képzete agyunkban valahol a frissen nyírt fű, a locsolt macskakő, a meszelt fal, a száradó fehérneműk, a gőzölgő tejeskávé illata, csíkos napernyők, luftballonok, barnára sült vállak, szalmakalapok és még egy sor kellemes dolog társaságában van agyunkba rögzítve, a sok nyomasztó és hasznos dolog közötti zsugorodó szigeten. És azt is sejtem, hogy ahol szökőkút csobog, ott barátságok, szerelmek szövődnek, és az elválás is könnyebb. Oly természetesen mondjuk ki, találkozzunk a szökőkútnál, tudod, ahol szoktunk. Télen pedig, azon a rosszkedvű télen, milyen jó arra gondolni, nemsokára mehetünk megint a szökőkúthoz, a mi szökőkutunkhoz, és ez átsegít zord hangulatunkon.

Szóval, mondjam már ki végre, ahol szökőkút csobog, ott béke van és szabadság. A szökőkút a béke, a polgárság törékeny luxusa. Ahol a békét szüneteltetik, ez az esendő holmi azonnal érzékenyen reagál, idétlen és obszcén látvánnyá válik. Kiszárad, tereptárgy, célpont, torlasz, nyersanyag, táplálékra váltható csereeszköz lesz belőle. És visszavonul, múlt lesz belőle, randevúk, utazások, furcsa nyelvek és ételek ízének, szokatlan növények szagának emlékéhez kapcsolódik, reinkarnációra várva.

Remélem, megbocsátják nekem e kissé szentimentális eszmefuttatásomat. 1947-ben születtem, és erről a 46 évről senki sem állíthatja, hogy ideális időszak volt egy művészpálya megalapozására. Ez nem panasz, ez száraz tény. A szakma, az ötvösség, melyet készségeim és tájékozatlanságom alapján választottam, éppenséggel már alig-alig létezett. Ez a tevékenység jellegzetesen polgári műfaj, mely szervezetten működő életet, művelt és igényes megrendelőket, érett piacot, és a tervezőt szolgáló gazdag kézműves háttérhálózatot tételez fel. Olyan közeget, ahol a tárgyak öröklődnek, tehát egyaránt túlélik készítőjüket és használóikat, új örömök forrásává, üzenetek hordozóivá korosodnak.

Nos, önök is tudják, ez a közeg nem létezett, vagy csak nyomokban, ottfelejtve vegetált ebben a szerencsétlen korszakban. Így hát már diplomával a zsebemben kellett rájönnöm arra, hogy olyan postás vagyok, kinek táskájában értelmetlen szövegű levelek lapulnak olvashatatlan címzéssel.

Normális reakciójú vagy élénkebb szellemű ember az egész zagyvalékot szemétbe ürítette volna, és telephelyet változtatva elölről kezdi a táska megpakolását. De sajnos az ilyen emberek nagyon ritkák, vagy csak romantikus regényekben léteznek. Mi, művészemberek, ennél fatalistábbak vagyunk. Aki sohasem volt jómódú, az nem érzi magát szegénynek, aki börtönben született, annak a szabadság megfoghatatlan absztrakció. És persze az áhítattal, szakszerűen és gondosan elkészített szép tárgy mindenhol élmény, a szerelem, a barátság mindenütt csodálatos.

Így hát, sokakkal együtt, én sem kezdtem új életet, megpróbáltam abból gazdálkodni, ami jutott. Hogy mire jutottam, nem az én tisztem megítélni, csak azt tudom, hogy a magam gazdaságtalan módján sokat dolgoztam.

Végezetül volna még egy kötelességem, nevezetesen, megköszönni mindazok segítségét, akik közreműködése lehetővé tette, hogy ez a szökőkút most itt csobogjon... Kérem, tegyenek úgy, mintha ez a szökőkút mindig is itt állt volna, és sétáljanak időnként errefelé. A fagylalt, a sütemény kitűnő, nekem elhihetik, ehhez igazán értek.

Elhangzott 1993. június 23-án, a Remíz étterem kertjében, a szökőkút avatásakor, mely egyben a művész székfoglaló beszéde volt a Széchenyi Művészeti Akadémián. A beszéd személyesebb bekezdéseit a szerző hozzájárulásával elhagytuk.

REMIZ "cukrászda · Szökőkút-terv · Péter Vladimir · 1992.

URBI & ORBI*

Radikális restrukturálás. Egyszer azt kérdezték egy rádióműsorban Simplicissimustól és más vendégektől, mit változtatnának, ha bármit, varázsütésre, Budapesten. Talán a Király utcát kellett volna a műsor erejéig Albert Cuypstraat-i piaccá változtatni. Ez egy Király utca-hosszan elnyúló piac Amsterdamban, egy Király utca-szerű utcában, melyet mindig reggel raknak össze, a környékbeli boltokból előhozott faelemekből. Egyik felében élelmiszert lehet kapni, csirkefejtől olajbogyón át osztrigáig mindent, tömérdek változatban. A másik, jól elkülönülő felén pedig iparcikkeket: táskákat, cipőpertlit, üres és műsoros audió- és videókazettát, bizsut, pulóvert, zoknit, Barbie-babát és orosz infravörös látcsövet. Este hatkor aztán jön a mesebeli locsoló, eltűnik a szemét, és másnap reggel hétig volt-nincs piac. Lehet, ilyen csak olyan országban lehet, ahol a többnapos ünnepen éjjelre beveszik a nemzeti lobogót, mert a sötét tiszteletlenség lenne vele szemben.

Albert Cuyp (ejtsd „kőüp") persze csak másodsorban piacnév, ki ne ismerné nagyméretű képét a **Szépművészeti Múzeum** első emeletén, a főbejárattól a lehető legtávolabb, a Reneszánsz Udvar felett, azt, amelyen az egyik, turbános gyermek láncon mókust vezet. A Múzeumra ráismerni most alig lehet. Már a jegyen színes (igaz, téves) eligazító ábra van, és letéphető képeslap, igaz, vajpuha papírból. Az alagsori szint után most teljes egészében megnyílt a földszinten a baloldali „nyaktag": két nagy ión stílusú terem. Az ember a mínusz 5. században érzi magát (mínusz spotlámpák), és nem győzi csodálni a színes díszeket. Az utcai fronton — mely valaha a pergamoni oltár gipszmásolatának épült — két hatalmas vászon: I. Ferenc magyar királlyá koronázása, illetve „Néró Róma üszkein." Ez utóbbi olyan, mintha tegnap festették volna, gúnyból. Pedig csak kis darabját, ami elveszett, azt sem gúnyból. A másik teremben a „Századvég és szimbolizmus" című kép- és szoborkiállítás, sok közepes és kismester képe, néhány Rodin-szoborral: mennyivel több együtt, mint külön-külön. A terem az emberben felváltva szépség- és halálvágyat ébreszt — törhet-e rendező ennél magasabbra?

Éjjel a Mester utcában. Szombat éjfél, lakásavató után, a Ferencváros ezúttal nem félelmetes; sőt: a kisvárosi főutcán fényár, kivilágított barlangszáj. Kávéház! Lehetetlen, hogy itt lett légyen legutóbb: a Mester és Liliom utca sarkán. Amit az utcáról látni, csak emberi akvárium, csalogató. Az igazi barlang az emeleten, kétfelé nyíló villa alakban. Puhán formált. lágyan ívelt világítótestek, cirkásan felhorzsolt alumínium lépcsőbetétek. Az egész teret mintha a párizsi dizájner-pápa, Starck tervezte volna. A hely szelleme világos, neve csak a cégkártyán: „Sirokkó kávéház étterem". Nyitvatartása különös: reggel öttől reggel háromig. Abban a két órában nem lehet Guinness sört inni, itt se.

Készpénz, éjjel, elegáns automatából: Bemenni is csak OTP kártyával lehet; úgyhogy a melegedés ingyenes, ám kártyaköteles. *(V. Október 6. utca és Arany János utca sarok.)*

Vignetta: szombat délután negyed kettő. A maestro az Andrássy úton igen finom levesport önt fel forró vízzel agg édesapjának. A Boutique Suisse-ben huszonegy éves, kifogástalanul öltözött, felnyírt maffiózó 700 ezer forintos Patek Philippe órák között válogat; az ősz kereskedő oroszul segít neki. A Gundelba visszaér a borok ura, a *sommelier*, legújabb tokajhegyaljai zsákmányával. Özv. Doktor Hertelendiné a Rókus kápolna előtt kiszórja a gerlék elé a kenyérmorzsát. Az újpesti Rekord bevásárlóközpont (a legnagyobb a kettős Monarchia keleti részében) a legfiatalabb biztonsági őr digitális karórájára pillant. A Kádár Étkezdében a Főnök (már régen nem Kádárnak hívják) esernyőt ad kölcsön egy külszolgálatról szavazni hazarepült tanárnőnek. Lóg az eső lába.

Hat nagyon különböző, mérsékelt árú hely, ahol 11 óra után is lehet enni, és éjfél után sem nézik ki az embert. Márkus (II. Lövőház utca 17. T 115-1024); **Korcsma a Piszkos Fredhez** (VII. Osvát utca 9. T 122-0509); **Picasso Point** (VI. Hajós utca 31. T 132-4750); **Három Fenyő Steak** (VI. Mozsár utca 9. T 111-7611); **Marxim** (II. Kisrókus utca 23. T 115-5036); az ellene jelképek ügyében indított pert elbukták. A bíróné kiszállt a helyszínre, s amondó volt, hogy a gúny gyűlöletleltésre nem alkalmas. A **Szent Jupát** (II. Retek utca 16. T 115-1898) a Kazinczy utcai legendás intézmény folytatója éjjel-nappal nyitva tart, — ugyancsak a kenukirály jóvoltából.

Az Országház. 268 méter hosszú, 2 méter vastag, összefüggő betontalapzatát nem rázta meg a fölötte lezajlott földcsuszamlás — továbbra is ugyanarra fogják használni, mint az előző négy évben. Ha belül is meg akarjuk nézni, ez mindössze 20 forintba kerül, és 9 és 15 óra között lehetséges, mindennap. A X-es kapunál lehet jegyet és csoportbeosztást kapni. Üzem közben nincs látogatás plenáris ülésnapokon, vagyis hétfőn és kedden.

Hosszú ideje először nincsen állvány sehol az épület körül — elkészült a (Buda felől nézvést) bal oldali torony is, rajta a híres Rézvitézzel. Ez eléggé megbontja a szimmetriát. Akkora nagy a ház, hogy sok különleges nézete van, például az V. Balassi Bálint utca felől (meg se ismerni onnét) vagy a Szabadság tér felől, a Vécsey utcán át a kupola. Budáról meg a Szilágyi Erzsébet fasoron jövet, a Retek utcán át. A Parlament épületét dicsérni és szeretni minden magyar hazafi kötelessége. Ez alól talán csak egyetlen garantált hazafi kaphatott eddig felmentést, Illyés Gyula, aki állítólag oda nyilatkozott, hogy neki olyan, „mint egy gótikus templom és egy török fürdő keresztezése." Nem tudná megmondani valaki, hol írta-mondta?

Tempora mutantur. Ott, ahol a terézvárosi Hegedű utca torkollik bele a Paulay Ede utcába, éppen a Divatcsarnok dísze, a Lotz Terem hátsó ablakai alatt, éppen ott lehetett leadni a „Márka kupakot". A legkésőbbi Kádár-korban a régi típusú árukat új típusú piacmegdolgozással próbálták a társadalomra sózni. Mintha atomtámadás érte volna ezt a sarkot — a zöld pinceportál a márkakupak alakú ablakkal, a mai napig ott áll, eddig érintetlenül. Ma is ki van írva: „Hétszer nyerhet". Meg hogy: „Kupak átvétel: Hétfőn, pénteken: 13-17 óráig. Főnsorsolás: 1988. december 27." Most valami megmozdult. A sarkon építkeznek, a „márkás" portált valaki félig letépte. Talán ez a pince is kell majd valamire. Alatta, a csupasz falon két Edzett Ifjúság plakát, 1977-es kiadás. Kissé jobbra Kőszeg és Kuncze... Gyorsul az idő: Csipkerózsikának még 100 évre volt igénye.

Hat jó választás, ha kerek házassági évfordulónk alkalmából bérből és fizetésből élő gyermekeink állják a szombat esti szállodaszámlát: Benczúr, Centrál, Délibáb, Gulliver, Medosz, Palatinus. **Ugyanez, ha legalább az egyik gyermek amerikai üzletember:** Art Hotel, Opera, Alba, Dunapart, Liget, Helia.

A Ciki és a Snassz. A magyar nyelv végtelen gazdagságát bizonyítja, hogy erre két szava van, míg az angolnak — ha minden igaz — *erre* csak egy: NAFF. „Ciki az, amit vagy túl sok, vagy túl kevés ember csinál" — hallottam egyszer egy rádióműsorban egy kisfiú meghatározását. A snassz, mint tudjuk, mindig ciki is egyben, míg fordítva persze nem. Annalesekbe való korszakos példa került vagy két éve az Andrássy útra, a Perity Mestercukrászat berendezésével. Itt üvegcsempe, ión oszlop verseng műanyag és arany bőségszaruval, keresztel, rézcsillárral, Sony tévékészülékkel.

A Snassz bajnoka mindenképp a Teréz körúti Terminus „kávéház", ahol a műanyag lambériát aranykeretes tükrök díszítik. De szépek a padló tört csempéből kirakott körcsokrai, az alumínium térelválasztók, s a merev derekat előidéző, s a Vaszilij Blazsennij székesegyházat felidéző kárpitozott székek. Ilyet védetté nyilvánítani nem lehet. Kár.

Simplicissimus

*Ezt a rovatot NEM BUDAPESTI olvasóinknak ajánljuk, akik gyakran küzdenek időzavarral. Mondani se kell, független rovat — megvenni legföljebb kedves mosollyal lehet.

Szarv (hangszer) VIII. 243.

Péter Sándor

Művének 1915. 62

Péter Sándor

1928/29 - 1930/31

Ferképzomfoiskèvk

12e. l.

PÉTER ÚTŐ Erzsébet
Kőrispatak, 1933. február 28.
IA Képz. Főisk. Kvár, textiles

Banner Erdély

11101

ojásdad medaillonban derékon
l. Jobb kezével az S.BIBLIA So-
at, a melyet a baljával tart.
ny mellett könyvtár látszik. A
SOLO GRATIA, SOLO MERITO és
s ábrázolás disziti. Körirata

s, Eccl.Evang. primum Osdgyá-
ns.jam Semproniens.Pastor Aetat.
nnor.

e Rotenfels del.1749
sc.Lips.1751.
Job.19 szövege fölött:Enodatio
rum.

rl. 23.8:16.4 cm.

72-907
907-13

Péter testvérek

Péter testvérek ezüstárugyára.
VII. Kazinczy-u. 37. 423-578

Bptávb 1940 szept.

Péter Sándorné, mikorgyári ovonő
az ácsi Bartók Béla Művelődési Ház képzőművészeti szakkörének jubileumi kiállításán, megkapó festményein lemérhetjük, hogy az évek során milyen érettséget érhetnek el az idősebb korlagok.

Péter Imre: Művelődési házak jubileumi kiállításai

Népművelés 1970/5 44 old.

MDK

Péter Sándor épitész

Kékgolyóutcai bérház tervezése.Képpel.

Perspektiva 1936. 1.sz. 11.o.

MDK

Péter Sándor

"A Műcsarnok-hadikorház karácsonyára" Péter Sándor rajza. Repr.

Művészet 1915. 62.l.

M.D.K.

Péter Sándor

„A "Tilla" I. képének diszletterve"cimmel közölt rajza.

- - -

Ugyanezen darab III. képének diszletterve.
Rajz-repr.-ók

- - -

Szinházi Élet. Bp. 1918. nov. 3-10. VII. évf. 44. sz. 13. és 14. lap.

MDK

Péter Sándor rajzoló

rajz, repr.

Müvészet 1915. 62 l.

M.D.K.

Péter Sándor

"Miért?" cé képének repr.-ját közli a lap, amelyet a "Tehetségavatás" c. felhivásra küldött be. Aba Novák Vilmos megjegyzése: "Felkészültsége bár jelentős, nem érett még meg az ujabb festői lehetőségek maradéknélküli felismerésére... ez is bekövetkezik és még jönni fognak csodák is..."- irja a müvész.

Szinházi Élet. Bp. 1932. juli 17-23. XXII. évf. 3o. sz. 1o3. lap.

Levéltár : 26. 965/1927.

Sonkey Karesi közlése

2. oldal

Péter Sándor építész

°/o

Pécs, Szent István (Scitovsky) tér
17. sz. ház (Városi palotácska)
neobarokk átépítése
tervek: Baranyai mag. Levél tár
1922. → 10.681/1922.
2309/1923.

~~1924: tervek: Pécs, M. kir. állam.~~
~~építészeti Hivatal. (magyarló-~~
~~szelt)~~

tero Péterfy!

MDK

Péter S.,?

Makoldy J. és Biró M.-al mint a 7. csoport tagja a LL.csop. közül, diszitette A várhegyet, Lánchidat és Erzsébethidat.

Makoldy József: Pest diszitése május 1.-én. Mi-M.1919 máj.4. 11o.1.

EDK

Péter Sándor

Kékgolyó u. 10. Bérház. Terv.: Lauber L. Nyiry I. Péter Sándor. Kivitelezte: Sturm Károly Friedgyes és Vedres Károly. Fényképfelv.

Tér és Forma, 1935. 5.sz. Képekkel, 137, 138, 139, 140, 141, 142 lapok

Péter Sándor

az első önálló lakberendező tervező nemzedék tagja.

Ernyey Gyula: Az ipari forma története Magyarországon

Akadémiai Kiadó 1974 28.o.

M.D.K.

Péter Sándor

és Feiks Alfréd diszletrészleteit hozza a lap fényképfelvételeken.
Nyolc fényképfelvétel.
"Jegyzetek a nagy premierről" c. kritika számol be a müvészek munkájáról.

Szinház és Divat, Bp. 1918. dec. 1. III. évf. 47. sz. 16-26. lap

M.D.K.

Péter Sándor

és Feiks Alfréd müvészek munkájáról számol be a lap "A "Tilla" diszletei" cimmel. Felsorolja a szinpadképeket, de nem jelöli külön hogy melyik müvész melyik szinpadképet tervezte.
"Tilla budoárja", "Tengerpart", "Tilla lakása" "Kerti sétány" , "szinházi folyosó páholysorokkal", "Belizár jachtjának kajütje", "Tilla egyik szobája" cimmel.

Szinház és Divat, Bp. 1918. dec. 8. III. évf. 48. sz.2o-21. lap

M.D.K.

Péter Sándor, iparművész

is korreműködött a tervező építészek (Hegedűs Ármin, Sebestyén Artúr, Sterk Izidor) irodájában a Gellértfürdő -és szálló belső berendezésének tervezésében.

Építőipar - Építőművészet, Bp.1919. évf. 11. sz.

83. old.

M.D.K.

Péter Sándor iparmüvész

A Belvárosi Szinház bemutató előadásához, Herczeg Ferenc: "Tilla" c. darabjához a szinpadképeket.

Szinház és Divat, Bp. 1918. okt. 27. III.évf. 42. sz. 34. lap

Székesfehérvár.

Az előtért a bástyákkal
foglalja el, mig a háttérben
le figyelmünket. Felirata a
mértani feladvány van:

STVLWEISSENBV

fölül jobbra: 52.
alól középütt: bb.
és a lap hátán a Neundte Auf

Rm., mér. a rl. 17.

131

Péter Sándor

Péter Sándor műterme, XII. Kékgolyó-u. 10. 156-606

Bptávb 1940 szept.

Péter Rózsa

Rajz.

Konvoc, 1973. ápr. 32. evf. 4 sz. 645 p.

Péter Rózsa

Grafikója

Repr.

Korunk 1972. I. 108.

Péter Rózsa

Grafika.

Konenk, 1973. febr. 32. ef. 2s. 217p.

M. D. U

PÉTER Pál

József kert. 36. felújítása

A budapesti főutvonalak rekonstrukciója

Magyar Építőművészet 1959. 184. sz.

Péter Pál

12o Liget, olaj

Uj Szalon Őszi Kiállitása, 1934. szeptember
Budapest, katalogusa

MDK

Péter Pál

Balatoni táj, of.

Bélatelepről, "

Balatoni Társ. 6.kiáll. Uj Szal. 1934. okt.
lo 1.

Péter Pál

festőművész

— Péter Pál festőművészt Firenzébe hivta meg Miss Mary Mumford angol ujságirónő. A tehetséges művész a Tabán egyik romantikus utcáját festette meg az angol ujságirónő kérésére.

Uemzeti ujság

1935 XII. 10.

Banner Erdély

ER Olga
Csíkpálfalva, 1921.
Képz. Főisk. Bpest, festő

Banner Erdély

Péter Nándor, szobrász

a munkás képzőművészeti körök II. országos kiállítását Ózdon rendezték. — Péter Nándor „Magvető" c. szobra szerepel a kiállításon. /említve

(gyarmati): Munkás körök kiállítása.
Déli Hírlap, 1978. nov. 5.

MDK

Péter Mihály 23 é. földmunk.

Nyiregyháza

Öreg néni, cer.

Ifjusági Képzőm. és Iparm.kiáll. N.Szal. 1950.
jun. 13-14 l.

Péter Mihály

1. Éjjeliőr filctoll

2. Katona sírja filctoll

XV. Szabolcs-Szatmári Képzőművészeti Őszi Tárlata 1970

Péter Mihály

1. Olvasó parant filctoll

2. Kubikus filctoll

XV. Szabolcs-Szatmári Képzőmű-
vészek Őszi Tárlata 1970

Péter Mihály
festő

Részt vett a tárlaton.

Kovács Gyula: Szabolcs-szatmári képzőművészek....
Művészet, 1971. január - 28.lap

MDK

Péter Mihály, 23.é.földmunkás

anyiregyházi szabadiskolán tanul. Rajzai a kiáll. egyik sulypontját képezik.

A kiáll. megrendezésének célja, h. a rejtett tehetségek elötörjenek és képzömüvészetünk fejlödését biztositsuk.

Végvári Lajos: Ifjuságí képzö- és ip.müv. kiáll. Nemzeti Szalon. A népmüv. miniszt. által rend. kiáll. Magyar Nemzet. 1950 jun. 10.

Ad 168/1901 Nhof

EMIL BERTE & Cie.

Musikalienhandlung und Verlag

BÜHNEN-VERLAG UND VERTRIEB

WIEN

I., Kärnthnerring Nr. 6.

LEIPZIG
Nürnbergerstr. 36—38

PARIS
Boulevard des Italiens 12.

Special-Buchhandlung
für
Architektur und Kunstgewerbe
Wien I., Nibelungengasse Nr. 3.

Hüemléke

Wir
Ergebenen s
eingesandten
Gelis Didot

5. — Telephon Nr. 4887.
, Kärnthnerring Wien.

Péter Mihály

festő

Nyíregyháza

l. Szabad Művészet

1950. 212. l.

PÉTER MIHALY, festo

A Megyei Igazgatóság képzőművészeti szakkörében több mérnök is festeget, kitűnő rajzkészségében részesültek. Közülük Imre Janos, Gavallér Andre, meghaltak. Ham Géza Brestre költözött. Harmónyes fejlődésüket közelfoghatóan le lehet mérni. Péter Mihaly is naluk tünt fel. Idei harmadik kiállításuk Kisvárdán nyílt meg. 100.old

KOROKNAY GYULA: A nyiregyházi képzőművészeti élet 1971 első felében 93.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1971. VI. 3.sz.

Péter Mihály
A Vizügyi Igazgatóság képzőművész szak-
köre fedezte fel. Egyszerű vízhordó munkás
volt, aki, míg a munkások ittak, cerużá-
val leskiccelte őket. Belőle még lehet valaki

Karoknay Gyula: Szabolcs-Szatmár
képzőművészete.

Alföld 1973/10 68 old.

PETER MIHALY, festo

PETER MIHALY: "Kalapos fej", cimu müve. /A fekszabadulasi ünnepi tarlat anyagából/. - rekete repr. 98. old

---

Szabolcs-Szatmari Szemle, 1975. X. 2.sz.

Péter Márton, festő

PÉTER MÁRTON TÁRLATA

Péter Márton festőművész képeiből rendezett kiállítást a II. kerületi Ságvári Endre művelődési ház Budapesten. Képünkön a művész Buddha című festménye.

– Harai Tükör

Új Tükör, Bp. 1986. nov. 30.

43

XXII/48

PÉTER Márta

Luther Márton emlékezete : Kiállítás a Szépmüvészeti Múzeumban. [Péter Márta, Urbach Zsuzsa, Fabiny Tibor vázai]. = Diakónia VI. évf. 1. n. 1984. 79-81, 81-83 84-85. p.

kat ?

15, 716

58

1354

0, 261, 262, 263, 1044, 1224

PÉTER Márta művészettörténész

Rózsa Gyula: Kormos Istvánné Péter Márta. =
Ars Decorativa, 12 (1992) 205-210.

Péterhalma

Parkrészlet,
Műtermi részlet
Női arckép
Zöldsapkás leány

Nemzeti Szalon
1929. máj.
Tavaszi szalon

néz és mosolyog. Jobb kezét csipő-
lettát és ecsetköteget tart. Fején
z, szeműldöke és szeme barna, baju-
os festő-köpenyét derekán zöld ken-
ányon képet látunk, mely bekötött
et fel fején kalappal, csomóra kö-
átban.

agyatékából 1901: IV. 14-én 550 K.-ért

MDK

Péter Marianne festőm.

Chroniqueur cikke. Képzőművészet, II.évf.6.sz.15.l.

MDK

Péter Marianne

Önarckép, repr.

Képzőművészet 1928. 8-9.sz. 89.l.

Péter Marianne

festő

1.

Nemzeti Szalon

1928.

Tavaszi Szalon

Térkép.

E térképen alól Sina
látképben. Felirata fölül:

Karte des Tömöser und

a felső jobbsarkon: No.7.
magyarázó szövegének kezdete:
k.k. Truppe besetzte u.
Kloster Sinai den 24 Má
der Türken den 11 und 1

Szines rm., mér. a rl.

126

Péter Marianne

l.

Déry 1927

24. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Péter Marianne

185 Esti hangulat a Zagyván, olf. mgtul.
186 Tükör előtt, olajf. 5000

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1926.

Sándor István
204 Missis Edwards portraitja, oll. mglul.
Simkovics Jenő

PÉTER Marianne ferkó

○ MIKE 1909-1944 299,301

Péter Marian.

Műve szerepel a Műcsarnok téli tárlatán.

A Reggel, 1928. dec. 17.

Péter Marianna

Magyarság képes mell. 1939. ápr. 9

Péter Marianne

1928. ápr. tavaszi szalon
(Nemzeti szalon)
5 olajf.

Ferenczi Zoltán: A könyvtártan alapvonalai IX. 139

Péter Marianna.

Magyar Nemzet
1925. 283
1928. 600

Орудия h. n. III. 54.

Péter Marienne

Műcsarnok festő

1927/28. téli kiáll. 264, 266, 267, 268

Péter Mária

1928/29. téli kiáll. 500

Vörösmarty u. 34

Korcsmáros-céh, szombathelyi, ládája

VIII. 187.

Péter Marianna

vrd

Szinházi Élet

1925. 39. sz. (Kiállítás a szolnoki művésztelepen. Archépe Zádor Istvántól repr.)

Péter Marianne

Róna Emmy, Dabis Rózsi, Leicht Lilly, Marik Brigitta, Nógrády Magda, Réty Zsuzska, Schaár Erzsébet, Szemere Lenke a Nemzeti Szalon kiállitásán szerepelnek.
"Kis beszámoló modern hölgyekről" cimmel a lap az itt felsorolt müvészeket, mint a tár lat legjobbjait kiemeli, sőt a szövegben ezeket a neveket külön szedéssel, dőlt betükkel jelöli.
A kiállitást a Szinyei-Merse Társaság ~~rende~~ rendezte. Péter Marianne: "Önarckép"-ét bemutatja a lap. Repr.
Délibáb, Bp. 1928. juni. 16. II. évf. 24. sz. 64-65. lap.

MD K

Péter Marianne, festö

kis kollekciója meglepöen erösnek mutatta.

Tárlatok. Tavaszi Szalon. Szinnyei Társ. rendezésében.
"Képzömüvészet" 1928. 10.sz. 132.1.

MDK

Péter Marianne

Önportrait szegfüvel

Zöldszemü lány

N.Szal. kiáll. 1927. jun. 20. 1.

MDK

Péter Marianne

Párisi nő
Önportrait, of.
Női arckép

N.Szal. kiáll. 1927. jun. 20. 1.

Péter Marián

Szolnoki Művész Telep őszi tárlatán neve szerepelt.

NM. 930. VIII. 28.

Független Művészek Társasága.

VII. Erzsébet körút 41.

Karácsonyi vásár.

1930. XII. 14.

Péter Marianne, festőm. MDK

Olajfestmények:

264. A Zagyva.
266. Uzsonnázó leány.
267. A Pityó.
268. Női arcrép.

Szolnoki festők.
Képzőm.Társ. 1927-28 téli kiáll. kat. 17.1.

MDK

Péter Marianne, festőm.

a művésztelep mai lakóinak egyike./1927/.

Hyba: Fényes ünnepség keretében nyilt meg a szolnoki művésztelep jubileris kiállitása.
Nemzeti Ujság.1927. szept.2o. 6.l.

MDK

Péter Marianne, festöm.

képei egészitik ki a szolnokiak kiállitását.

Vidéki centrumok. -Hét magyar város kiállitása Miskolcon.
Képzömüvészet. 1929.XI.sz. 15o.l.

Péter Mariamne.

Az Ernst muzeom kiállitást rendez müveiből 1928-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Péter Marian

festőművész

Szolnoki művésztelep kiállítása - Országos Tiszavidéki kiállítás - Szolnokon - képével szerepel.

Nemzeti Újság
1929.VIII.15.

PÉTER Mária

-rédey- [Rédey Pál]: Meghalt Péter Mária.
= Evangélikus Élet, 56. évf. 32. sz. 1991.
aug. 11. 4. p.

Péter Marianna

festőmivies

Szegedi Orszagos Kiállítás - Szolnokon - képével szerepel.

Pesti Hirlap
1900.[illegible].24.

Péter Marianna

kerepel a Nemzeti Szalon
tavaszi tárlatán

Nyíregy 1927 VI. 16.

SZÓ

hozta létre a Magyar Tudo-
ttörténeti Kutató Csoportot,
át 1984-ben záruló bibliográ-
jegyzékből kiviláglik az intéz-
rszági művészettörténet mind-
lásának - kézikönyvének - el-
yilvánvalóvá teszik munkamód-
ként kezdettől fogva együtt-
kmai intézményekkel és a társ-

PÉTER Márta

Rédey Pál: Emlékezés Vállási: [beszélgetés Péter Mártával] = Evangélikus Élet. XLIX. évf. 4. sz. 1984. jan. 22. 1. p.

– Sulka Vall.

Péter Marienne

festőművész

Szolnoki Művésztelep kiállitása - Szolnokon - képével szerepel.

Magyarság
1930.IX.7.

Péter Marianne.

A Szolnoki Művészeti Egyesület 25. éves fennállása alkalmából a művésztelepen kiállítást rendez, melyen nagyobbszabású képsorozá-tát mutatja be.

Esti Kurir, 1927. szept. 20.

Péter Marianne.

Az Orsz. Magyar Képzőművészeti Tár-
sulat téli kiállításán, a zol-
noki gyűjtemény körött műve
szerepel.

Esti Kurir, 1927. dec. 20.

Péter Marianne.

Az Ens. Magyar Képzőművészeti Tár-
sulat téli kiállításán a rol-
nalni egyszemény körött mine
rezegel.

Szti Lenin, 1927. dec. 20.

M.D.K.

Péter Marianne

"Tavaszi Szalon" kiállitást rendezett a Szinyei Merse Pál Társaság. A Tárlaton szereplő müvészek 25%-a festőnő, mint a lap irja: "Kis beszámoló modern hölgyekről" cimmel. Közöttük szerepel a müvész is, akinek müveit a kritika kiemeli és a lap bemutatja "Önarckép" cimü festményét.

Délibáb, Bp. 1928. juni. 16. II. évf. 24. sz. 64. lap

Péter Marianne.

A Műcsarnok téli kiállítására felhozták a szolnoki művésztelep jubileumi kiállítását, melyen művei szerepelnek.

Esti Kurir, 1927. dec. 18.

Péter Marianna.

A szolnoki művésztelep 25. éves jubileumi kiállításán művei szerepelnek.

Az Est, 1927. szept. 20.

Péter Marianne.

Képe szerepel a Műcsarnok téli tárlatán.

Nemzeti Ujság, 1927. dec. 18.

Péter Marianne.

Munkája szerepel a Műcsarnok téli tárlatán, ahol a szolnoki művészek retrospektív – kiállítást alkotnak.

Pesti Napló, 1927. dec. 18.

Péter Marianne.

Umlétja keresel a Műcsarnok
téli tárlatán, ahol a kolnoki mű-
vének retrospektív – leállítást alkot-
nak.

Petri Vilmos, 1927. dec. 18

Péter Marianne.

A szolnoki művésztelep 25. éves fennállásának jubileális kiállításán műve szerepelt. A művész a telep mai lakója.

Nemzeti Ujság, 1927. szept. 20.

Péter Marianne.

A mehrolei rubrikatelep 15. éves fenn-
állásán ak jubiláris fiáliutásán
rubre mesepele. A rubrikán a telep
mai lakója.

Nemzeti Ujság, 1927. szept. 20.

Péter Marian

festőművész

Szolnoki Művész Telep őszi tárlata - Szolnokon -
képével vesz részt

Nemzeti Ujság
1930.VIII.28.

Péter Marian

festőművész

Szolnoki Művésztelep őszi tárlata - Szolnokon - képével szerepel.

Pesti Hirlap
1930.VII.27.

Péter Marienne

festőművész

Szolnoki Művészeti Egyesület - Szolnoki Művésztelepán rendezett kiállitáson - képével szerepel.

A Reggel
1930.IX.1.

Péter Marianna

Szerepel a Nemzeti Salon Nagy Tavaszi Kiállításán

Est, 1977 VI. 16.

Péter Marianne festő

kerepelt a Nemzeti Szalon

Nagy Tamás Tárcatán

Pesti Nagló 1927 VI. 16.

MDK

Péter Marianne

Önarckép, c. műve. Repr.

Képzőművészet, 1928. 8-9.sz. 89.l.

M.Dk

Péter Marianne
festő

A szolnoki művésztelep 25 éves fennállás alkalmából rendezett hiállitáson 1927-ben bemutatta művét.

Szeszegh Istvánné Kramer Márta: A szolnoki művészet és művésztelep

Jászkunság, 1956. április III. évf. 2 szám

MDK

Péter Marianne

A szolnoki művésztelep. P.H. 1928 évi nagy naptára.
78.l.

Péter Marianne

MDK

Tükör előtt, olf.
Zöldkabátos nő, olf.

Nemzeti Szalon 1928. ápr.
Tavaszi Szalon

Péter Marianne

MDK

A Zagyva, olf.

Műcsarnok 1927/28 téli kiállitás

Péter Marianne, festő

Függvénytő 1928. IX. 258.

Péter Marianna festő

Magyar Müvészet 1925.283.o.
Szolnokon...

Péter Marianne MDK

A Pityó, olf. I-II.

Uzsonnázó leány, olf.

Női arckép, olf.

Mücsarnok 1927/28 téli kiállitás

PÉTER MARIANNE

Fiumei nemzetk. kiáll. 1927. 86-88.l.

Péter Marianne MDK

Mütermem, olf.
Önarckép, olf.
Párisi nő, olf.

Nemzeti Szalon 1928. ápr.
Tavaszi Szalon

PÉTER Márta művészettörténész

VEÖREÖS Imre: Búcsú Péter Mártától.= Diakónia, 1991.2.sz. 6.p.

Peter Mária

l.

Ernst Múz. 131. kiáll

124,xx.

Württembergi csapatok IV. 97.

Péter Mária

festő műcsarnok

1933. szept. Fiatal művészek

kiáll. 69. 170,

Péter Mária

festő Mücsarnok

1933, neuv. képzm. kiáll.

487

Erpel - érem VIII. 173.

Péter Mária festő

Szervita-tér 3. Művcsarnok

1934. nemz. képzőm. kiáll. 179.

Péter Mária

festő

VII. Éva u. 19.

MKSz 1947

M

Lépcsőház: IK Pius archépe, vális:

Nem ez a Löschinger!

Péter Mária
festő

Tenger Szicíliában

c. képe rep.

Karikás. 1932. I. éj.
jel. szám 7. l.

Tájékoztató a magyar mü

bibliográfiájának kés

1./ A munkatárs kiválas

ságában őrzött bibliográfiai jeg

megállapodik röviditett jegyében

müvészeti emlékei" B. 1927. 225

iratoknál : Archaeologiai Értesi

A É 1889 125 l. -- folyóirat-cik

A É 1889, 129 l. (Divald)

2./ A feldolgozás a Mue

delkezésre bocsátott lapokon tör

neve kerül, pl.: Rábaszentmiklós

ternyire alatta az irodalom, pl

Z. Péter Mária

Lányok, olajf.
Csendélet, olajf.

Nemzeti Szalon

Munkácsy Céh VIII. repr.
kiáll. Kat. 1935 – márc
30 – ápr. 14.

Péter Mária

festő

Műcs. kiáll, 1927 tól

Pipics 118. l.

795.

1 drb.

Dep. rép. 91
wy 53b
wy lels. 73i

Péter Mária

Akt
Olajfestmény (vig.)
Önarckép

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1930.

MDK

Péter Mária, festö

179. Badacsonyi táj. Olf.

Bp.Mücs.-OMKT.Nemz. Képzömüv. Kiáll. 1934.ápr.29.-
Kat. lc.l. jun.17.

MDK

Péter Mária, festö

Tisza partján. Olf.

Mücs.-Az 1934.évi Magyar Kiáll. 1934.szept.27.-okt.28.
Kat. 2o.l.

MDK

Z. Péter Mária

Csendélet Csendélet, of.

Munkácsy Céh 8. repr. kiáll. N.Szal. 1935. márc.

MDK

Z. Péter Mária

Leányok, of.

Munkácsy Céh 8. repr. kiáll. N.Szal. 1935. márc.

Peter Mária

MDK

Kertben, pāf.

Micsarnok 1928/29 téli kiállitás

Péter Maria

Balatoni hölök, olaj, 44 × 64 cm

Budapest Műcsarnok kiállítása 1957.
kat. szerk. kisdéjine Kisimi Irén.

12.

Peter Martin

Cesmodelar, etc.

Péter Mária

MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1933 Fiatal művészek kiáll.

Péter Mária MDK

Badacsonyi táj, olf.

Mücsarnok 1933 Fiatal művészek kiállitása

MDK

Péter Mária

Heverő lány

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CVI. A Munkácsy-céh
II.Reprezentativ Kiáll.Bpest.1929.Okt.hó
Kat.20.1.

Péter Mária.

Festménye szerepel a Műcsarnok téli kiállításán.

Budapesti Hírlap, 1924. dec. 16.

Péter Mária.

Képe megjelent a Műcsarnok téli tárlatán.

Nemzeti Ujság, 1928. dec. 16.

Péter László.

Képei szerepelnek a Műcsarnok téli tárlatán.

Magyarság. 1928. dec. 16.

Péter Mária M DK

Badacsonyi táj, olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

MDK

Péter Mária

Kék kalapos leány.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CVI. A Munkácsy-céh
II.Reprezentatív Kiáll.Epest.1929.Okt.hó
Kat. 10.1.

MDK

Péter Mária, festöm.

említésre méltó müvel szerepel.

/gy./: A Mücsarnok téli tárlata.
Képzömüvészet. 1929. 16.sz. 25-28.l.

MDK

Péter Mária

Kalapos leány. Olajfestmény.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CXV.A Munkácsy-céh
III.reprezentatív kiáll.Bpest.1930.Nov.hó
Kat. 8.1.

Péter Mária

MDK

Arckép

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Péter Mária

Téli táj.

V.Nemzeti képzőm.kiáll.1939.kassa.22.l.

Péter Mária MDK

Tisza partján, olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

MDK

Péter Mária, festöm.

Mütermemben. -
Feketeruhás lány. "
Fehérkeztyüs lány. "

Nemz. Szal.-VI.Tavaszi Szalon. 1931.ápr. Kat.

MDK

Péter Mária festőművész
festményei:

Olvasó lány.
Akt.
Kékernyős lány.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.XCVIII.Csoportkiall
Bp.1928.szept.hó.Kat.

MDK

Z. Péter Mária, festöm.

Lányok. Olf.
Csendélet. "

Nemz. Szal. - A Munkácsy Céh VIII. repr. kiáll.
1935. márc. 30.-ápr. 14. Kat.

MDK

Péter Mária

Arckép.

III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.1935.
Márc.24-Máj.15.Műcsarnok. Kat.11.o.

Péter Mária

Kiállít a szolnoki művésztelep IX. 14-én nyíló képkiállításán, mint a művésztelep vendége.

M-1924. IX. 12. (Magyarság)

Péter Mária

Festőművész

Barcelonai világkiállítás - képzőművészeti kiállításon - kiállítási palotában - képével szerepel.

Pesti Napló
1929.VII.21.

Péterhária festő

Kezdjel az európai művészők párisi kiállításán

Pesti Hirlap 1937 II. 13

Péter Mária

festőművész

Munkácsy-ösh kiállitása - Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Magyarország
1930.XI.9.

MDK

Péter Mária festőművész
festményei:

Parkrészlet.
Tükör előtt.
Pityó.
Szolnoki strand.
Uzsonnázó lány.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.XCVIII.Csoportkiáll.
Bp.1928.szept.hó.Kat.

Péter Mária

MDK

Kék kabátos leány

Műcsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Péter Mária MDK

Téli táj

Mücsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Péter Mária
festő

Rézt vek a Műcsarnok nemzeti kiállításán:

M. O. 1935. III. 24.

Ernest Martin

Péter Mária

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiáll.-án az Ernst Múzeumban.

M.H.932.IV.3.

Péter Mária

Alkotása a Munkácsy-Cáh kiáll.-án az Ernst Mózsumban.

M.O.052.IV.3.

Péter Mária

Alkotása a Munkácsy-Céh kiáll.-án az Ernst Múzeumban.

M.O.932.IV.3.

Dear Sir:

Please send me a copy of your publication entitled "Classification of Mosses".

Yours truly,

Miss Ruth Hall

Péter Marie

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiállitásán.

N.U.932.IV.8.

ALTAIR 7807-1

Péter Mária

Szerepelt a Munkácsy-Céh kiáll.-án az Ernst Múzeumban.

Pesti Napló, 932.IV.3.

Property of Baylor University

Péter Mária

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiáll.-ón.

E.K.932.IV.3.

Péter Mária

festőművész

Munkácsy-cén kiállítása - Ernst Museumban - képével szerepel.

8 Órai Ujság
1933.III.19.

Péter Mária MDK

Badacsony, olf.

Márciusi nap, olf.

Műcsarnok 1958 Magy. Képzőművésznők kiáll.

Péter Mária MDK

Balatoni szőlők, olf.

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Péter Mária

festőművész

Munkácsy-cén kiállítása - Ernst Rosenbán - képével szerepel.

Magyar Hirlap
1935.III.19.

Péter Mária

festőművész

A Szinyei Társaság által a Nemzeti Szalonban rendezett Tavaszi Szalon kiállításon a Nemzeti Szalon elismerő oklevelét nyerte:

Női tanulmány c.
olajfestményéért.

Nemzeti Újság
1930.V.23.

MDK

Péter Mária

Fiatalok a Mücsarnokban. Müvész-Élet 1933. 14-15.sz. 7.l.

Péter Mária festő

képpel az európai festőnők

párisi kiállításán

Nemzeti Újság 1937 II. 13

Péter Mária

festőművész

Munkácsy-ősh kiállitáson - Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Magyar Hirlap
1930.XI.9.

Péter Mária

Festőművész

A Gnirvei Társaság Tavaszi Szalon kiállitása - a Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Nagyon sokat halaat.

B e t .
1930.V.11.

Z.Péter Mária

Alkotásával szerepel a Munkácsy-céh kiál.-án.

Ujság, 935. III. 30.

Péter Mária festőművész

Badacsonyi táj

Fiatal Müvészek Kiállitása katalógusa 1933.
Mücsarnok

Péter Mária festőművész

Csendélet

Fiatal Művészek Kiállítása katalógusa 1933.
Műcsarnok

Péter Mária

Alkotásával szerepel a Munkácsy-céh kiáll.-án.

M.O.933.III.31.

Péter Mária

festőművész

Szinyei Társaság Tavaszi Szalon kiállítása - a Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Budapesti Hirlap
1930.V.11.

Péter Mária

festőművész

Szinyei-Merse Társaság Tavaszi Szalon kiállitása - a Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Finom izlés van két női képmásában és aktjában.

Pesti Hirlap
1930.V.11.

MDK

Péter Mária

Leányfej

Ernst Mus. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 8 l.

MDK

Péter Mária
Csendélet

Ernst Muz. 138. kiáll. Munkácsy Céh V.kiáll.
1933. márc. 14 l.

Péter Mária

Koll. kiáll. 1928. szept.
az Ernst Museumban.

XCVIII. csoport kiáll. kat.

A könyved, szinte odalehelt
tiszta szinek szerelmesi.
Csupa lágy és hullámzó
szinjáték a világa.

Miseruha III. 223

MDK

Péter Mária festő

Kiállitások. Magyar Müvészet, 1928. 7. sz. 600 l.

Péter Mária

szerepelt az I. nemzeti táslaton.

8 órai lijtág 1933. IV. 20.

Péter Mária

Munkácsy-éh II. kiállításain
az Ernst Múzeumban szerepelt

EK. 929. X. 20.

Péter Mária

Munkácsy- céh II. kiállításán az

Ernst Múzeumban szerepelt.

Ujság 929. X. 20.

Péter Mária

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban leányfigurája szerepelt.

MH. 929. X. 20

Pàtar Mària

Munkàcsy-céh II. kiàllìtàsàn az Ernst Muzeumban szerepelt.

Mo. 929. X. 20.

Péter Mária

festőművész

Harmadik Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás - Műcsarnokban - képével szerepel.

U j s á g
1935.III.23.

Péter Mária

Alkotásával szerepelt a "Fiatal Művészek Kiállitásá"-n a Műcsarnokban.

N.U.933.IX.10.

Péter Mária

Alkotásával szerepelt a fiatal művészek kiállításán a Műcsarnokban.

M.O.933.IX.10.

Péter Mária

Alkotásával szerepelt a fiatalok kiállításán a Műcsarnokban.

Függetlenség, 933. IX. 10.

Péter Mária

Festménnyel szerepelt a fiatal művészek kiállitásán a Műcsarnokban.

Est, 933. IX. 10.

Péter Mária

A II. Nemzeti Képzőművészeti Kiállításon a Műcsarnokban festményeivel szerepelt.

M.934.IV.29.

Pátor Mária

A II. Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás a Műcsarnokban felvényeinek szerepelt.

M.C.Z.H.N.29

Péter Mária

kiállitott festménye:

Balatoni nőlök, olaj, 44 x 64 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

12. l.

MDK

Péter Mária festőművész
festményei:

Strand.
Önarckép.
Kertben.
Szőke kislány.
Női arckép.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.XCVIII.Csoportkiáll.
Bp.1928.szept.hó.Kat.

PÉTER MÁRIA

Tisza partján. Olajf.

Magyar kiállitás tárgymutatója, Műcsarnok 1934.
20.oldal

Vétetett G. Mossavotó
– Elszámoltatott 1898: V. 22

Az elszámolás elfogadtatot
(464/901.)

1897: VII. 31-én az Iparmüv

Péter Mária

Neoll. Kiáll. az Ernestben
1928. nept.

1459.

daillon.

medaillon egy teljesen szétnyilt virá-
föl közepén a sziromcsomóval.

rmű

i 38:38 m.
Giuseppe Massárotól. Ára 16 lira = 7 ft 36 kr.
8 II. ad. № 13 a. alatt az elsiámolást.

Ra 15.–

o, Velencze,

nadó

fizetve!

Péter Mária

festő

Irod

Kézdi. Az Ernst-Museum uj saisonja. Pesti Hírlap 1928 szept. 8.

U. 3136

Budapest, a postabélyeg kelte.

Továny Cyrla urnak

Budapest

figyelmét felhivni ama körülményre,

a mai napig esedékes részlete,

280 -/

ására felhivom, vagyok

teljes tisztelettel

Solymosi Képszalon
Budapest, IV. Kossuth Lajos-u. 13.
Telefon: 897—62.

Péter Mária

Szefelslex. 213. l.
214. l.

Élet. arck.
u. o. 912, 913. l.

lan, hogy nagy rézüs van benne.
S mire ez kialakult, mire tehetséges
magyar művének bukkantak fel,
már más irányok, ~~A~~ eszmeáram-
latok és stilustörekvések foglal-
ták el helyüket. Még egy érdemük
van, ami azonban nem művénettör-
téneti, hanem inkább ~~turisztik~~,
hogy modern szóval éljünk túrisz-
tikai: ők az elsők akik megis-
mertetik a külföld előtt Magyar-
ország terméneti és műveneti nép-
tégeit. —

MDK

Péter Mária

Téli táj, of.

Magy. Művészetért kiáll. r. Mics. 1940. febr.
15. 1.

MDK

Péter Mária

Müvésztelepi részlet, of.

Szolnoki sétány, of.

Zagyvaparti táj, of.

Szolnoki müv.telep 50. évford. Ernst Muz.kiáll. 1952. máj.

MDK

Péter Mária, festö

Téli táj.

OMKT.-Műcsarnok. IV.Nemzeti Képzömüv. Kiáll.
Bp.1937.ápr.29.-jun.20. Kat. 17.1.

MDK

Péter Mária

Borus táj

Mohács emléke. Ernst Múz. 84.kiáll. 1926. szept. 16.1.

MDK

Péter Mária

Zagyvapart

Mohács emléke. Ernst Múz. 84. kiáll. 1926. szept.

16 l.

MDK

Péter Mária, festö

Balaton.

Az Ernst-Muz.kiállitásai. CXLVII. Munkácsy-Céh VI.
Bors.egybekötött repr. kiáll. Bp.1934 május. Kat. 11.

Péter Mária.festő.

Európai müvésznők kiállitása Párizsban: Pesti Napló 1937.febr.13.

MDK

Péter Mária

Portré, of.

Tengerpart, of.

Uj Szalon...karácsonyi kiáll. 1954. dec. 11. l.

MDK

Péter Mária

Borus táj, festm.

Mohács emléke. Ernst Muz. 84. kiáll. 1926. szept. 16 l.

MDK

Péter Mária

Zagyvapart, festm.

Mohács emléke. Ernst muz. 84.kiáll. 1926. szept.
16 l.

Péter Mária
Tenger Sziciliában

Ernst-Muzeum CXXXI. /jubiláris/ kiállitása.
1932. május, 15 l.

MDK

Péter Mária

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa 27 l.

Péter Mária

Tenger Sziciliában

Ernst-Muzeum CXXXI. /jubiláris/ kiállitása.

1932. május, 15 1.

MDK

Péter Mária

Kék kabátos leány

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1933. ápr.

39 l.

MDK

Péter Mária

Sziciliai vidék, vizf.

Enit-dij, N.Szal. 1943. ápr.

MDK

Péter Mária

Badacsonyi táj, of.

Fiatal müvészek kiáll. Mücs. 1933. szept.
22 l.

MDK

Péter Mária

Csendélet, of.

Fiatal művészek kiáll. Műcs. 1933.
szept. 12 l.

MDK

Péter Mária

Leányfej

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Múz. 138. kiáll.
1933. márc. 8 l.

MDK

Péter Mária

Badacsonyi táj, of.

Magy. Művészetért kiáll. r. Mücs. 1940.
febr.

19. 1.

MDK

Péter Mária, festő

46. Önarckép

Anika. - III. Képző m. kiáll. - 1942 jan. - Tm.

Nyomtatvány

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

V. Visegrádi-u 36

Péter Mária

Ernst Múz.-Kiállításai

CXXXI. 1932

124.

MEK

Péter Mária

Csendélet

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138.kiáll.

1933. márc. 14 l.

MDK

Péter Mária

Női arckép

Zöldsapkás leány

Tavaszi Szalon katalógus, 1929. máj. 14 l.

MDK

Péter Mária

Parkrészlet

Müterem részlet

Tavaszi Szalon katalógus, 1929. máj. 14 l.

MDK

Péter Mária

Képzőművészet 1929. 16. sz. 28.l.

M.D.K.

Péter Mária

"Kertben" c. képe. Repr.

Vége a bohémvilágnak! c. közl.
Szinházi Élet. Bp. 1928. okt. 14-20. XVIII. évf
42. sz. 98. lap.

MDK

Péter Mária

Lányi Viktor: A szolnoki művésztelep.

Pesti Hirlap Vasárnapja.1931.aug.23.Képekkel.

Péter Mária festönö.

Katol.Szemle.1930.II.781-86.l.

Péter Mária.

Sórai Ujság.
1929. X. 13., 4.
(:Kritika.:)

Péter Mária

Képzőm. főisk. kiáll.
1937

1 alakrajz

Tanár: Rudnay Gy-

Péter Mária.

Pórai Ujság.
1928. IX. 8., 7.
(:Kritika.:)

ész csapat szervező bizottsága.
. 5. sz. — Telefon! 86—4—85.

legalább hozzá, hogy minden
idei Világjamboree-ra!

Asszonyunk!

esz a magyar cserkészmozgalomnak.
Jamborre, magyarországi megrendezése rend-
lít minden magyar cserkész csapat elé.
ei is kiszeretnék venni ebből a munkából
, mely parancsolja, hogy az élen járó csa-
a Jamborre megrendezésében, másfelől pedig
ilkozó lelki értékeiből, minél gazdagabban

rátok áldozatkészsége és a magunk be-
nk, — hogy anyagiak hijján, egyetlen

Péter Marianna (Mária)

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 283
1928. 600
1931. 492

Péter Mária

II. éves közepisk. tanárjel.

Képzm. Fóisk. Évk

1936/37 73. l.

Ferképzomfoiskévk

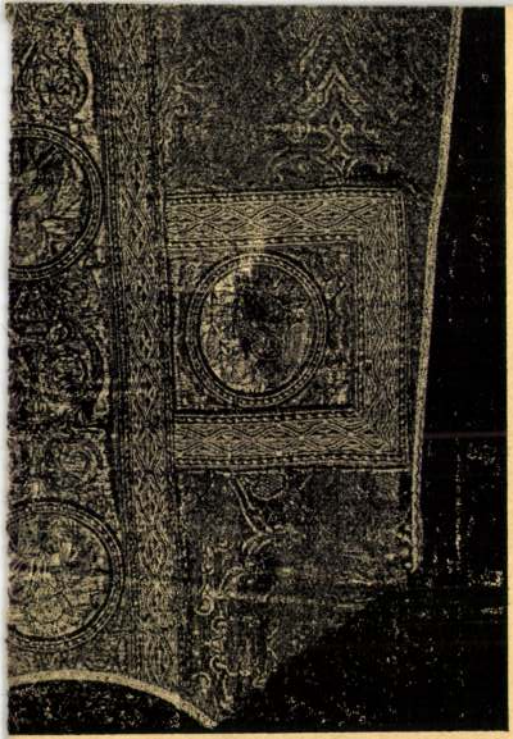

Péter Mária

Középisk. rajztanári
oklevelet kapott
1940-ben

Ferkèpzomfoiskèvk
1939-41. 175. l.

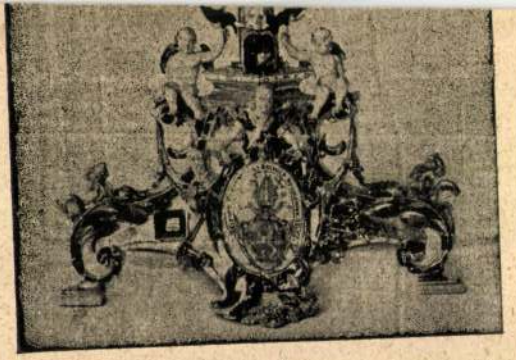

266. kép. *Szelencsényi prímás talpas keresztje.*

16. l. — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 172. l. — Egyházműv. kiáll. 1930., 312. szám. (Képe 34. tábla.) — Csányi Károly: MM, VI., 1930. 1. — Genthon AZEFK, 14. l. (21. kép.) — Lepold—Lippay 37. l. (Képe VI. táblán.) — Lepold Katalógus 50. sz.

OLTÁRKERESZT, (267. kép)

hegyikristály, részben aranyozott ezüst foglalatban. A talpon angyalfejek. A Krisztus-test ezüstből. Velencei hitelesítő bélyeggel, GB és NM mesterjeggyel.

Mag. 54·5 cm.

Velencei munka, 1680 körül.

Gerevich PA, 194—196. l. — Leopold Katalógus 51. sz.

Péter Mária

l.

Ferk pzomfoisk vk

1939-41. 177. l.

396. Mária Terézia~~érme~~.

van a

Egy gunyérem

~~Egy gunyérem~~ Előlapján, ~~középütt~~ mint

BLOSTE KONIGIN VON UNGARN kinek jobb k
ja meg, mire a ruhanemüt tartó világi f
~~képcsoport alatt MDCCXLII évszám mi~~
látjuk, a midőn DIE KONIGIN: VON: UNGAR
lyet egyik udvarhölgye hozott, a minek
menekülő király fejét vakarja hallgat van a
~~kiálszintén~~ az MDCCXLII évszám olvasha

Bronz~~érem~~, átmérői 4: 4 cm.
Csernatony Lajos ajándéka 188

Mind két képcsoport alatt

PÉTER *Mária*, festő, * Budapest 1904 febr. 11. Itt Fényes Adolfnál és a képzőműv. főiskolán, továbbá Párizsban tanult. 1923 óta a szolnoki művésztelep tagja. 1928. kollektív kiállítása volt az Ernst-Múzeumban. Főleg figurális képeket és portrékat fest erősen egyszerűsítve modern francia hatás alatt.

E. G II. 2911

Péter Mária

festő

Hul. Brest 1906.

Ujv. Mts L.

707.1.

Pozsony.

A háttérben van a vár és
szigetről hid vezet. Felirata

PRESBU

Rm., mér. a vk. 5.7: 11.4
Das ehmals gedruckte Köni

140-95

Péter Mária

Bptávb 1940 szept.

Löcsei mürenna IV. 59

K

Péter Mária

~~Chiovini Ferenc~~

~~Fenyes Adolf~~

~~Förstner Dénes~~

Sovább

Péter Mária

Pólya Iván

Pólya Tibor

Szlanyi Lajos

Vidovszky Béla

Zádor István

ind Zombory Lajos

Lányi Viktor: A szolnoki művésztelep. Pesti Hírlap Vasárnapja. 1931. aug. 23. képekkel

ul 3706

JANUÁR

15

Péter (Stern) Mária

festőnő

1927 ben Párisban
élt.
5 képét kiküldték
utána.

Aranyczipke-zsáv, rajta hálós alapon kisebb-nagyobb kettős körvonalú palmetták, köztük rácsdisz. Alsó pereme korélyos és czipkézett. Hossza 280 cm. Magyar munka 1790 körülről.

A Gróf Csáky-család birtokából, a kistapolcsányi kastélyból.

Czernyánszky 100–101 l.

Péter Mária

festő

wil. Bpest

laid

Bozmagyarellex

746 h.

Péter Margit

textil

1930-34

Iparm.Isk.Évk.

1930-34. 46.l.

T. 3558.

, melynek bástyáiról lövöldöz-
vezet, az előtérben pedig a pa-
ság küzd. Felirata fölül:

LÖBENS 1664.

id Friedens Begebnusse, Nürnberg 1686.

9-92-4619.

Péter Margit

ötvös

1922-24

Élmunk 1930. 87. l.

Péter József, [grafikus ?] 7 Dh

A szakszerv. képzőműv. körök tárlatán szerepel linómetszeteivel. (Óbudai Hajógyárból.)

Péter Imre: Jegyzetek Kiállításokról 8. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. nov. 23.

Péter József

Junuis 18-3o között Budapesten a Hazafias Népfront III. kerületi helységbenrendezték meg az Óbudai Képzőművészek kiállitását, melyen részt vett, illés János, Kecs keméti Mihá ly, Máté Já nos, Mikolajcsik Péter,Péter József

Rajztanitá s 1974-5-31

PETER Karl

GÁT Eszter: Pest-budai zongorakészítők. =
Tanulmányok Budapest Multjából XXIII.Bp., 1990
178.p.

Sigmund or the
of the Garamar

Jonathan Alexan

Archaeological excavations and discoveries in
spectacularly enlarged the still small number c
works of art made in the British Isles. It is
excavations at Sutton Hoo and at Wearmouth/
Winchester conducted under the direction of Pr
1961 to 1971, as well as adding greatly to our
material culture and archaeology, have produce
sculpture, wall-painting and smaller artefacts.[1] A
stone measuring 695 x 520 mm. and carved with
and an animal head, which was discovered in the
figures evidently formed part of a narrative sc
Biddle's suggested identification has led to th
referred to as the 'Sigmund relief'.[2] As Biddl
publication: 'the importance of the sculpture as t

PÉTER K.

Romváry F : Memento mori

Pécs, 1999

Vásárosdombó

280.0.

```
blk= kue
3000= 40169270
3100= Erd,lyi, Attila
3140= m
3162= Maler
2194= Ungarn
3200= Ungarn
3300= (nach) 1900
3330= 1988 /
(vor) 1988
3204= Budapest
309b= Budapester Rundschau 22:1
9995= 0022
kenn= hg
redk= Nov ky, A^B0gnes
9906= un
9908= H
katg= 5
9900= 20011023
9990= kat. gesch„tzt, oder ex?
revi= created 18 Feb 2000/BRANDT
```

Péter Lajos, [építés?] MDG

A nombathelyi városi tanács VB-je
építési osztályának főmérnöke.

– A Népszabadság kerekasztala

— : a városfejlesztés időszerű
kérdéseiről 5

NÉPSZABADSÁG

Szp. 1966. nov. 20.

PÉTER LAJOS, építészmérnök

Szombathelyen a Savaria filmszinház építési terveit felülvizsgáló Bizottság egyik tagja volt Péter Lajos, a Szombathelyi városi Tanács V.B.Építési és közlekedési osztályától. A pályazatot 1967 végén irtak ki. 488.old. 6.jegyz

HECKENAST JÁNOS-MÁTIS LAJOS: Az új Savaria filmszinház és a belváros rekonstrukciója 481.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 4.sz. Szombathely

PÉTER LAJOS, építészmérnök

Szombathelyen az új mozi építésére meghivásos tervpályázatot hirdettek 1967 végén. 7. pályamü.-A Biráló Bizottságnak egyik tagja volt Péter Lajos, a Városi Tanács építési osztályának főmérnöke is. 484.old

HECKENAST JÁNOS-MÁTIS LAJOS: Az új Savaria filmszinház és a belváros rekonstrukciója 481.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 4.sz. Szombathely

PÉTER LAJOS, épitész,főmérnök

Szombathelyen 1956-ban a város Tanácsa Végrehajtó Bizottságának épitési szervei létrehozták az Ady Endre téri parkot Péter Lajos városi főmérnök /1955-től/ és Holper Ambrus tervei szerint.. 336.old

HACKENAST JÁNOS: Szombathely város zöldterületei és zöldövezeti terve 321.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 3.szám, 1968.Szombathely

PÉTER LAJOS, építész

Szombathelyen 1961 szeptemberében bonyolitották le a Tanácsköztársaság ligetben a felépitett termálfürdő müszaki átadását és megkezdték a terület parkositását i Tervezők:Károlyi Antal és Péter Lajos építészek. 339.ol

MECKNASZ JÁNOS: Szombathely város zöldterületei és zöldövezeti terve 321.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 3.szám. 1968. Szombathely

PÉTER LAJOS. építész

Szombathelyen 1965-ben a csónakázó-tó északi partján felépült a tóvendéglő és északkeleti részén a camping. A tóvendéglő tervezői:Nigó József és Péter Lajos építészek voltak.A camping Mátis Lajos tervei szerint készült. 342.old

HECKENAST JÁNOS: Szombathely város zöldterületei és zöldövezeti tervei 321.old

VASI SZEMLE. XXII.évf. 3.szám, 1968. Szombathely

PETER LAJOS, épitész

Szombathelyen Péter Lajos, a varos főépitésze a varos közlekedési tervéknek készitésében is részt vett.
18z.old.

VERESS ALBERT: Szombathely közlekedéstörténetének áttekintése és komplex közlekedés-fejlesztési terve 161.old

VASI SZEMLE, XXVI.évf. 1972. 2.szám, Szombathely

PÉTER LAJOS, NIGÓ JÓZSEF, műépítészek

Szombathelyen a Tó-étterem déli homlokzata. Tervezők: Péter és Nigó.-Fekete repr. 3.old

PÉTER LAJOS: Szombathely-Olad üdülőterület rendezési tanulmányterve 1.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti évkönyv. XX.évf. 1966. 1.szám. Szombathely, 1966

Péter Lajos

Péter Lajos: Autójav. Váll. igazgatási és szociális épi
épülete, Szombathely. - Építész Heckenast János, statil
kusok Kirchfeld Károly, Tölgyes Ferenc, mélyépités
Horváth Samu, dr.Kecskés Tibor, Takács János. - Ism.

Magy.Ép.müv.1972.6.sz. 40-
43,16

Péter László

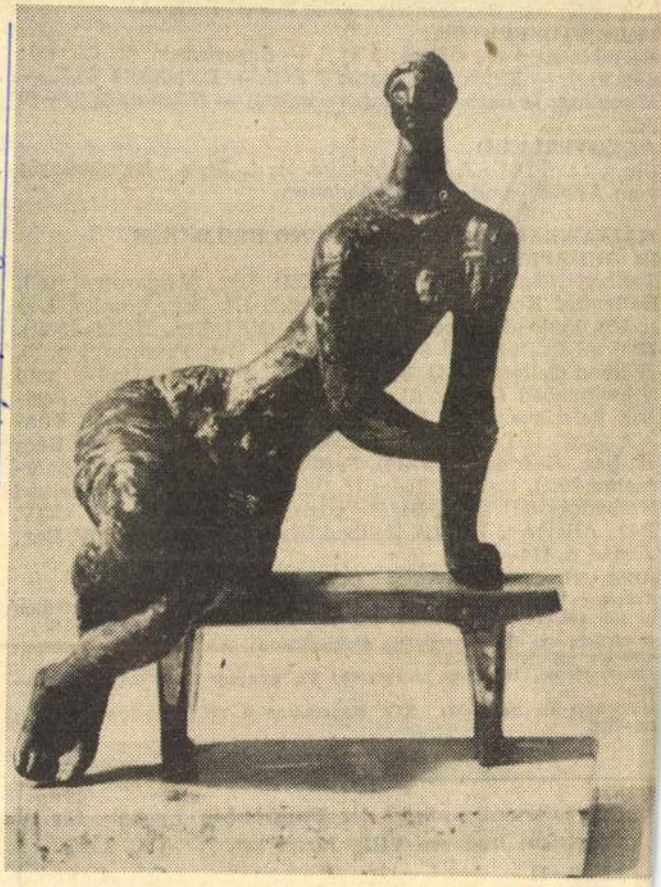

Péter László: Sitzende Frau, Bronze

Budapester Rundschau, 1977. Juni, 27

und unter der Bezeichnung „gelbe Engel" bekannt.)

TREIBSTOFFPREISE:

Normalbenzin (86 Oktan): 5 Ft./l. — Superbenzin (92 Oktan): 6,50 Ft./l. — Extra (98 Oktan): 8 Ft./l. — Dieselöl: 4 Ft./l. — Mischung: je nach Mischungsverhältnis — Schmieröl: 35—40 Ft.

AUTOVERLEIH:

(Rent a car) IBUSZ, Felszabadulás tér 5. Preis ist abhängig vom Autotyp und der Ausleihdauer.

HALLENBÄDER, FREIBÄDER UND HEILBÄDER IN BUDAPEST:

Freibad Nemzeti Sportuszoda (XIII. Bez., Margareteninsel), Hallenbad Komjádi Béla Sportuszoda (II. Bez., Frankel Leó u. 35), Freibad Csepeli Strandfürdő (XXI. Bez., Hollandi út), Freibad Csillaghegyi Strandfürdő (III. Bez., Pusztakúti u. 3), Heilbad Gellért (XI. Bez., Kelenhegyi u. 4), Heil- und Schwimmbad Lukács (II. Bez., Frankel Leó u. 25—29), Freibad Palatinus (XIII. Bez., Margareteninsel), Freibad Pünkösdfürdő (III. Bez., Vöröshadsereg útja 272), Heilbad Rácz (I. Bez., Hadnagy u. 8—10), Freibad Római (III. Bez., Lőpormalomdűlő), Heilbad Rudas (I. Bez., Döbrentei tér 9), Freibad Szabadság (III. Bez., Dagály utca), Heilbad Széchenyi (XIV. Bez., Állatkerti krt. 11), Heilbad Újpesti Gyógyfürdő (IV. Bez., Árpád u. 114—120).

AUSLANDSVERTRETUNGEN IN UNGARN

Botschaft der Deutschen Demokratischen Republik: XIV Népstadion út 101—103. Telefon: 635—275; 229—015. Konsularabteilung: 635—233

Botschaft der Bundesrepublik Deutschland: XIV. Izsó u. 5. Telefon: 224—204. 225—277; 420—381

Botschaft der Republik Österreich: VI. Benczúr u. 16. Telefon: 229—467.

Botschaft der Schweiz: XIV. Népstadion u. 107. Telefon: 229—495; 426—721.

Der Informationsdienst der Ungarischen Woche für Touristen: Budapest VIII., József krt. 9; VII., Lenin krt. 9—11

Péter László grafikus

● PÉTER LÁSZLÓ Jugoszláviában élő magyar grafikusművész mintegy száz alkotásából nyílt kiállítás tegnap a Budapesti Történeti Múzeumban. A tárlatot július 23-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

Népmakadság, 1983 jún. 24.

Képzőművészeti Levelezőiskola

Magyar Szó, 1976. jún. 5.

Péter László.

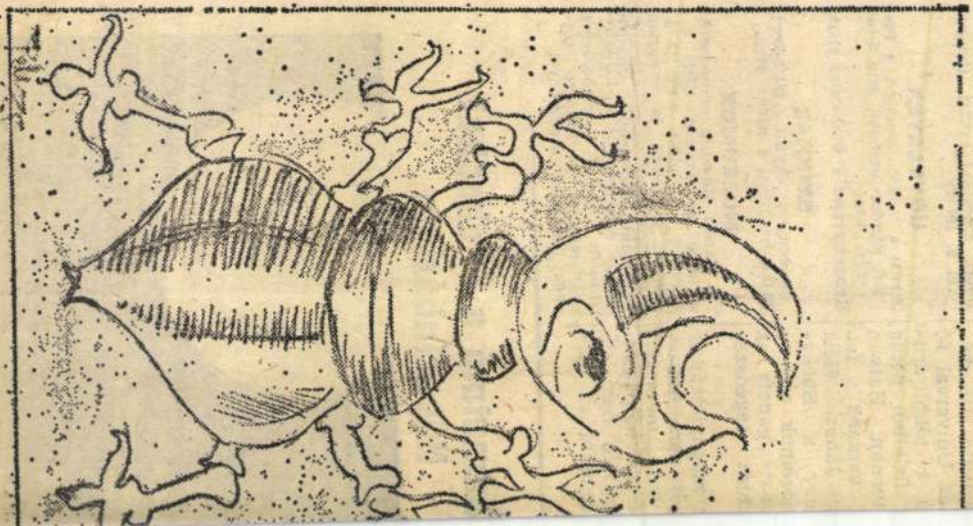

Péter László:

MUNKÁS: A betörő vacsorára jött, amerikai színes (fél 4, fél 6, fél 8)

UGYELETES

Orvos: a mentőállomáson, a Petőfi Sándor utcában este 8-tól reggel 6-ig:

Gyógyszertár: a Városháza alatt.

SZINHAZ

Szerbhorvát együttes fél 8-kor: Majka hrabrosti i njena deca.

MÚZEUMOK

A Városi Múzeum nyitvatartási ideje: mindennap, hétfő kivételével délelőtt 9 től 13-ig, kedden, pénteken és vasárnap 16-tól 19 óráig.

Időszaki kiállításon: Vojnich Oszkár világnéprajzi hagyatékai. Húsvéth Lajos festőművész gyűjteményei. A Topolya környéki ásatások eredményei.

ló a Szabadkai
zínházban

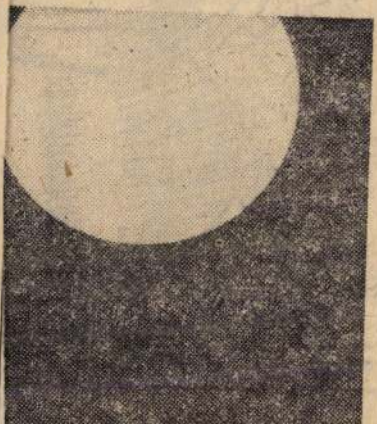

Rovar

Péter László

Nationalgalerie: Skulpturen von Péter László.

Ausstellungen.

1948. Apr. 23.

PÉTER László

kiáll.Bp.,LITEA Könyvesbolt,1992

ism. MERHÁN Orsolya: Péter László kiálítása a LITEA Könyvesboltban. = Új Művészet, 3,1992,10. 72-73.ill.

isplasztikai Kiállítás, Műcsarnok, 1984. szeptember 6. - ctóber 28. Bev. Néray Katalin. Bp. : Műcsarnok, 1984 10- 1., ill. E **lsm.** J.N.Sz. [Nagy Sz. Júlia]: Tibor Vilt edankausstellung. = Budapester Rundschau, 1984. október 2. 9., ill.

2381. **Vincze Balázs**

kiáll.Bp., Népművelési Intézet, 1984 **lsm.** M.O. [MEZEI ttó]: Kiállítások a Kondor-folyosón. = Népművelés, 31, 984, 5. 42., ill.

2382. **Vincze Lajos**

kiáll. Érd, Művelődési Központ, 1984 **lsm.** BÍRÓ András: 'incze Lajos grafikái. = Új Tükör, 1984. szeptember 23. 3.; ENESSEI András: Vincze Lajos kiállítása. = Magyar Hírlap, 984. szeptember 9. 4.

2383. **Viola József**

ECSERY Elemér: Viola József. = Könyvtáros, 34, 1984, 1. 685., ill.

2384. **Vonnák János**

KERNER István: Milyen a jó családi ház : Beszélgetés 'onnák János építésszel. = Élet és Tudomány, 1984. augusztus 7. 1030-1031.

LEGÁNY Zoltán: Ybl-díj családi házért. = Élet és Tudomány, 1984. augusztus 17. 1055-1056., ill.

2385. **Vörös Béla**

VÖRÖS Béla (1899-1983) szobrászművész mlékkiállítása, Esztergom, Balassa Bálint Múzeum, 1984. ebruár 24.-től. A kiállítást rend. Horváth Ferenc, Láncz ándor. Bev. Láncz Sándor. Tata : Komárom Megyei Múzeumi Igazgatóság, 1984[24]p., ill.F(A Komárom Megyei Múzeumok kiállításai) **lsm.** E.NAGY Lajos: Vörös Béla mlékkiállítása. = Új Tükör, 1984. április 1. 4., ill.

2386. **Wahorn András**

kiáll. Bp., Óbuda Galéria, 1984 **lsm.** BÁN András: Wahorn

MDK

Péter András

Péter A.: Székely Bertalan. Tükör 1935.nov. 37.l.

M.D.K.

Péter János
szobrász

Rudnayval Hódmezővásárhelyen került barátságba. Majd egy tzben közösen kiállítást rendertek.

Lyka Károly: Nagy magyar mesterek. 105 l.
Bp. 1957

MDK

Péter János, ip.müv.

Seenger Béla által készitett müvészi kivitelü márványburkolat, és Kissling Rudolf készitette csillárok a vesztibül szépségét emelik.
Falus XXX Elek és Péter János müvészi izlését dicsérik a lépcsőházak, az előtorok, a kistorom, az elsőemeleti folyosó festése és berendezése.

Bernády György dr.: A Marosvásárhelyi Közmüvelődési Ház.
Magyar Iparmüvészet. 1913. 395-404.1.

Péter János

Szivetei farekas

l.

Forum

1934. 217. l.

TARTALO

A Magyar Mérnök- és É
HAVI FÜ

SZERKESZTETTE: I

V. ÉVFOLYAM

184 szövegábrával, 37 szövegtábláz

1. Tanulmányok, értekezések, cikkek.

	Lap
Dr. Bierbauer Virgil: Nyugateurópai építészeti tapasztalatok	1
Gothárd Zsigmond: London műemlékei és az angol egyetemi városok építészete	23
Haag Dezső: A különféle szállítási rendszerek és az útépítés kölcsönhatása	142
Hankiss Szilárd: A tudományos szénkutatás újabb irányai	78
Janicsek József dr.: Van-e a földművek csúszásában sík szakadólap?	117
Kerekes György: Amerikai tapasztalataim a betonutak építése körül	42
Dr. Kerékgyártó György: A témrudak csavarása	101
Rédly Pál: Hibás kazánkonstrukciók	111

PÉTER János
Székelyudvarhely, 1941. január 27.
IA Képz. Főisk. Kvár, festő

Banner Erdély

Péter János (festő)

Bortnyik Évával, Makovecz Imrével, Tornyai Józseffel együtt közös műtermet alapított 1974-ben Szentendre-szőlőhegyen.

A Hét, 1974. jún. 21. 5. cf. 25m. Gy.

MDK.

Péter János

Diszkréció c. fotója

Fotó 1966 okt.

MDK.

Péter János

Fotókiállitási kritika

Kisalföld 1966 okt.16.

Péter János

Ötvös munkákkal

Szerepel az alábbi táslatan
a jászberényi Lehel Klubban

Valkó Mihály: Fiatal iparművészé
táslata

Szolnok megyei Néplap 1970 XII.10

PÉTER JÁNOS

ALBERT LÁSZLÓ marosvásárhelyi festőművész és PÉTER JÁNOS sepsiszentgyörgyi festőművész munkáiból nyilt kiállítás Székelyudvarhelyen./Rövid hir./

Utunk, XXXIV.évf. 17. /1591./ sz. 1979. ápr. 27. 8.old.

Péter János

Zenélő figurája, mely a Hungária Kávéház bázjába Zérzult, szerepel az Iparművészeti Múzeum „Ötvösöl diplomamunkája" a Ziállitáson

Magyar Nemzet 1973 február 17
4. old

Péter János ötvösművész.

Az Iparművészeti Főiskolában rendezett fiatal ötvösművészek kiállításán diplomamunkája szerepel, amely egy hangszerkiállítás cégére. (említve).

Képes Krónika

1973. febr. 24. TV. 18.25/11/K Gyné

Péter János

(Csepel Galéria) kintornás embere nagyméretű álló alak egy gépzongora megszemélyesítése: maga a meg testesült verkli; egyszere forma és zenélő szerkezet, testel öltött hangzás.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Ifjúlap 1973/51 6old.

Péter János

Az Iparművészeti Főiskola ötvös szakcsaportja kamarakiállítást rendezett a Csepel Galériában. Szerepel diploma feladata a vándor hangszerkiállítás cégére. (említve)

Láttuk, hallottuk

1943, febr. 11. Petőfi 21.00 (11) KGpné.

Péter János Vladimir ötvösművész

a Hungária kávéház, – amely szilvesztérkor újból megnyílik – bárjában, a táncparkett felett hintalovak vágtatnak a fiatal ötvösművész figurái bizarr ötlettel vágnak fintort a fenti csavartoszlopos, neonbarokk hangulatra. (említve)

Fekete Judit: Kávéház a fije tetején.

Magyar Nemzet, 1973. dec. 30.

MDK

Péter József

/Óbudai hajógyár/

szerepelt a 60 éves vasas szakszervezet kon gresszusának tiszteletére rendezett kiállitáson. /Pesterzsébet Vasas Müvelödési Ház./

-"Köszörüs" linometszet

Ecseri Elemér: A vasas képzőművészeti körök kiállitása. Vasas. 1963. ápr. 6. lap.

Péter József MDK

munkásőr

A "Festmények és grafikák" csoportban II. dijat nyert.

"Hajógyári részlet" festményével.

A Fegyveres Erők irodalmi és művészeti pályázata.

Néphadsereg 1962. szept. 29.

MDK.

Péter József

Kiállitási kritika

Nógrád 1966 okt.3o.

Péter József

Önarcképe a Pfeifer-festőisk. tárlatán.

Sz.U.N.934.X.10.

MDK.

Péter József

Óbudai képzőmüv.kiáll. megh. 1967 szept.24.

MDK.

Péter József

Óbudai képzőmüv.kiáll. megh. 1967 szept.24.

Péter József, [grafikus] MDh

Linometszeteket állított ki. Amatőr, szakkörben dolgozó művész.

Artner Tivadar: Újfajta művészet 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. jún. 15.

Péter József

Balogh László: A gyár „énekese". (Péter József). – Hajó, 1966. jún. 4.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./

255. l.

MDK

Péter József

Hanoiért-kiállitásról hir

Textilélet 1968 máj.27.

Péter József, [festő grafikus] MDK

27 művet állít ki.
(Az Óbudai Hajógyár képzőművész szakkörének tagja.)

Cs. M.: Nem hivatásosak szép kiállítása 2

ESTI HIRLAP

Bp. 1964. jún. 15.

NAGYHIVATALA
cím: Vilmos császár út 34,
telefon: 113-933.

Nagyságos

Szentiványi Miklós igazgató urnak,

E U R Ó P A R. T.

B u d a p e s t .

V. Visegrádi-u. 36.

Peterdi Gábor

Ernst Muz. kiállításai

CXXXI. 1932

92,

A tardi helyzet 1969-1970

XXX. Az értelmiség példája

A tardi értelmiségiek: a tanácselnök, 13 pedagógus, az orvos, az állatorvos, a lelkész, az agronómus és a téesz főkönyvelője, a védőnő és a házi betegápoló. Összesen 21 fő. Szinte kivétel nélkül betelepültek. És a helybéliek? A kevés, aki eddig egyetemi vagy főiskolai végzettséget szerzett, illetve irányító funkcióba került, elhagyta a falut.

Szegedy Barna a tanács elnöke, aki nyolc esztendeje eszi Tard kenyerét, sorolja:

— Tóth János az egyik budapesti kerület párttitkára, a másik Tóth a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztériumban dolgozik, Szepesi Miskolcra került mérnöknek, Ádám Ignác Békéscsabán orvos...

Amikor keresem, kutatom okát: miért, hogy Tardon nem maradt mutatóba se helybéli értelmiségi, kétféle indokot kapok, mindkettőt idevaló őslakos tapasztalt asszonyok mondják:

— Csak nem gondolja, hogy eltűrnék a mieink, hogy olyasvalaki dirigáljon nekik, akivel egy padban ültek az iskolában; vagy pláne, akit pendelyes gyerekként itt láttak játszadozni az utcán?! — így az egyik.

— Minden idevaló fiatal tudja, milyen nehéz az itteni emberekkel bánni, ezért aki elvégzi a magasabb iskolát, igyekszik máshová. Talán maradnának néhányan mégis, ha mondjuk a tanács vagy a téesz szerződést kötne velük: mi fizetjük a taníttatásodat, adunk ösztöndíjat, te pedig kötelezed magad, hogy ha végzel, helyben maradsz öt évig vagy tízig tanárnak, agrármérnöknek, orvosnak. Na, de előbb lehet a kőből tejet fejni... — így a másik.

Van aztán egy harmadik vélemény is, ezt a betelepült értelmiségiek egy része vallja:

— Ha egy értelmiségi idejön, hogy valamit megcsináljon, amit az itteniek nem tudnak, csak rámondják: „Mit akar itt ez a jött-ment?!" Én is ilyen jött-ment vagyok, de ez nem csoda, hiszen csak néhány éve költöztem a faluba. De jött-ment volt az a tanító is, aki 42 esztendős pedagógiai munkássága után halt meg Tardon. Jött-ment volt, élete végéig! Ez az oka, hogy nem marad meg itt egy szakember se, egy-két év után mindenki odébbáll...

Melyiküknek van igaza? A megállapítások tört részében mindhármuknak, a megállapítások teljességében egyiküknek sem.

Induljunk abból, amit Szabó Zoltán az 1935-ös értelmiségről megállapított:

„Az értelmiség... Tardon is, mint az ország többi falujában, sziget, idegen test a falu testében. A falun élő értelmiség nagyon kevéssé tudja és általánosságban nagyon kevéssé keresi szerepét a faluban. Csak lakóhelyét, sokszor száműzetése helyét találja ott és nem otthonát... Kevés Tardon is, mint másutt, az értelmiségi, aki házában is meglátogatja néhanapján a parasztot, aki leül vele bor mellé, még kevesebb, aki küldetést teljesít és nem hivatalt végez a faluban."

És hallgassuk meg ezek után *Nagy* József iskolaigazgatót, hogyan látja, hogyan érzi a maga szerepét Tardon:

— Talán azon kezdeném, hogyan élünk mi, milyen az értelmiségiek és a nép közötti kapcsolat.

— Mondhatnám, olyan, mint amilyent a helyzet megenged. Említettem, hogy kevés a szabad időnk, és bár nem vagyunk idegen test a falu testében, de egyszerűen nincs rá módunk, hogy „hivatalon kívül" — tehát a pedagógus a családlátogatáson túl, az orvos a betegellátáson kívül — fölkereshetnénk a falu dolgozóit. És különben is: ma még ott tartunk, hogy az ilyen látogatások kölcsönösen feszélyeznének bennünket, mind a meglátogatottat, mind a látogatót. De ez nem értendő úgy, hogy lenézzük a falut vagy a kétkezi dolgozókat. Mi, pedagógusok például, egy kivétellel, valamennyien parasztszármazásúak vagyunk.

— Egyik cikkében írta: miért nem foglalkozunk többet a fiatalokkal? Megírta azt is, milyen szívesen, fesztelen természetességgel fogadták az ifjúsági klubban. Igaz. De egészen más, ha én megyek közéjük, vagy Kovács Jancsi, akik a tanáraik voltunk. Ha én megjelenek — így mondom, megjelenek —, akkor a gyerekek elcsöndesednek, mert még mindig a tanárt látják bennem. Ráadásul ők, az ittmaradók, az állandó klubtagok, a gyengébb tanulók voltak, hiszen a jobbak középiskolába kerültek, és ez újabb baj, mert éppen ezek a gyerekek azok, akiket mindig szutyongattam.

— Arról ellenben meggyőződhet, hogy hányan járnak hozzám meg Szegedyékhez, megkérdezni, milyen bútort vegyenek, sőt, a fiatalok nemcsak a szobába kukkantanak be, hanem a fürdőszobába is, ahogyan mondják: „mintát venni". De, mondhatom, vehetnek a tardi értelmiségről mintát más tekintetben is. A tantestület életmódja valóban példamutató, a pedagógusok igazi mintaházaspárok, nincs káros szenvedélyünk sem. Ez az, ami telik tőlünk, legalábbis egyelőre.

Az idézet szó szerinti, és kifejezi szinte valamennyi tardi értelmiségi álláspontját: enynyit tudunk adni, többet nem.

Igaz, nagyon sokat adnak.

Igaz, adhatnának többet is.

Az értelmiség nem idegen test már a falu testében, de nem is a falu teste még.

És nem az a hiba, hogy nem látogatja az orvos vagy a tanár a parasztot, hogy nem ül le vele borozni. A baj az, hogy még nem alakult ki a kölcsönös bizalomnak, az egymástól való tanulásnak és segítőkészségnek a jól funkcionáló rendszere, noha ennek hiányát mindkét fél, a falu népe is, az értelmiségiek is érzik.

Nem tudom... Szabó Zoltán művét olvasva, nem találok egy helyen se utalást arra, hogy ne fogadták volna szívesen és bizalommal. Három és fél évtizeddel később magam se tapasztaltam egyebet szívélyességnél és bizalomnál abban a húsz-egynéhány házban, amelyben megfordultam. Pedig füzet vagy magnó volt a kezemben, minden szót följegyeztem, fölvettem. És mennyi mindent kérdeztem! Érdeklődtem a keresetről, az öregek és fiatalok viszonyáról, a munkahelyről, a fölöttesekről, a szórakozásról, [illegible]

Befejeződtek a magyar—bolíviai gazdasági tárgyalások

Szeptember utolsó napjaiban Budapestre érkezett Antonio *Sanchez de Lozada* bolíviai pénzügyminiszter és Oscar *Vega Lopez*, a bolíviai központi bank elnöke. A minisztert és a központi bank elnökét itt-tartózkodása során hivatalában fogadta *Fock Jenő*, a Minisztertanács elnöke.

A bolíviai pénzügyminiszter és a bankelnök a két ország kereskedelmi és pénzügyi kapcsolatait érintő kérdésekről tárgyalásokat folytatott *Vályi Péter* pénzügyminiszterrel, *dr. László* Andor államtitkárral, a Magyar Nemzeti Bank elnökével és *dr. Szalai* Béla külkereskedelmi miniszterhelyettessel. A megbeszéléseken eszmecsere folyt arról, hogy a gazdasági élet mely területein van lehetőség a két ország együttműködésének fejlesztésére. Egyetértettek abban, hogy *szakértői szinten tovább folytatódjék az együttműködés konkrét lehetőségeinek vizsgálata.* Egyidejűleg aláírták a Magyar Nemzeti Bank és a bolíviai központi bank megállapodását a májusban La Pazban létrehozott magyar—bolíviai kereskedelmi és fizetési megállapodás végrehajtásának szabályozásáról.

Arcképek a mából

Dr. Nagy Tamás

KÖZGAZDÁSZ

RIPORTER: Tevékenységi területei?

NAGY TAMÁS: A Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaságtudományi Intézetében vagyok tudományos főosztályvezető. Főosztályom a szocialista gazdasági mechanizmus, más szavakkal a szocialista tervgazdálkodási rendszer továbbfejlesztésének kérdéseivel foglalkozik. Ezenkívül a budapesti Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen tanítom — most már több mint húsz éve — a politikai gazdaságtant.

Dr. Nagy Tamás

RIPORTER: Témái?

NAGY TAMÁS: Az utóbbi hat évben a magyar gazdasági mechanizmus átalakításának problémáival foglalkozom. Részt vettem az 1968 január elsején bevezetett gazdasági reform irányelvei kidolgozásában, és most leginkább az érdekel, hogy másokkal együtt feldolgozzam és értékeljem a reform eddigi tapasztalatait és kialakítsam véleményemet a reform továbbfejlesztésének kívánatos irányairól.

RIPORTER: Véleménye szerint melyek az új gazdasági mechanizmus eddig elért legjelentősebb és legjellegzetesebb eredményei?

NAGY TAMÁS: Megváltozott a közgazdasági gondolkozás, kiszélesedett mind az egyszerű emberek, mind a vezetők közgazdasági látóköre. A vállalatok vezetői azon az úton vannak, hogy tervutasításokat végrehajtó tisztviselőkből valódi managerekké váljanak. Létrejött a managerek és a munkások érdekeinek alapvető azonossága: egyaránt érdekeltek [illegible] a vállalat gazdaféle kapitalista piacgazdaságá. Hiszen a vállalatok továbbra is köztulajdonban vannak és a szocialista állam a maga központi gazdaságirányító tevékenységét továbbra is érvényesíti, de most már nem adminisztratív módszerekkel, hanem ezeknél hatékonyabb gazdasági eszközökkel. Ezeknek a változásoknak máris sok kézzelfogható eredménye van. Közülük kettőt említenék. Nagymértékben megjavult a lakosság áruellátása, a fogyasztási cikkek választéka. Ez minden külföldi látogató számára is szembeötlő. Erősen megnőtt külkereskedelmi forgalmunk, anélkül, hogy külkereskedelmi mérlegünk passzívvá vált volna. Márpedig egy olyan kis ország számára, mint mi vagyunk, létkérdés, hogy mennél jobban bekapcsolódjunk a nemzetközi munkamegosztásba és kihasználjuk előnyeit.

RIPORTER: Melyek azok a mozzanatok, amelyek megvalósítását ön a magyar gazdaságban a következő években piacnak a vállalatokra gyakorolt nyomását, hogy ez rákényszerítse a vállalatokat termelési költségeik csökkentésére, műszaki fejlesztésük meggyorsítására, a vevők igényeinek jobb kielégítésére. Jobban érvényre kell juttatni hazánkban a munka szerinti elosztás szocialista elvét, vagyis jobban függővé kell tenni a dolgozók jövedelmét az egyéni és vállalati teljesítményektől és ki kell küszöbölni bizonyos rendellenességeket a jövedelemelosztásban. Ezzel együtthaladva lehet fokozatosan kibontakoztatni a munkások, a dolgozó kollektíva tényleges részvételét a vállalatok gazdálkodásának irányításában és ellenőrzésében, erősíteni a dolgozók „tulajdonosi" tudatát és fokozatosan elérni, hogy a munkás ne csak egy csavarocska legyen a fölötte uralkodó termelési gépezetben.

RIPORTER: Hogyan hat a technikai-tudományos forradalom a közgazdaságtudományra?

NAGY TAMÁS: Úgy, hogy nehéz kérdéseket tesz fel. Így például azt a kérdést, hogy milyen legyen a gazdaság szervezete és működési rendszere ahhoz, hogy ne akadályozza, hanem minél jobban előmozdítsa a tudományos és technikai forradalom eredményeinek a gazdaságban való alkalmazását. Továbbá azt a nem kevésbé fontos és nehéz kérdést, hogy milyen gazdasági rend-

EMLÉKEZÉS OKT

Immár 121 esztendeje annak, hogy a bosszúért lihegő Habsburg-önkény kivégeztette a magyar szabadságharc katonai vezérkarának tizenhárom tábornokát. Nem keresték a menekülés útját, vállalták a mártíromságot, hogy örökre emlékeztessék a nemzetet kötelességére. S nemzetünk nem is feledte el a hősök vérével írt figyelmeztetést. Aulich Lajos, Damjanich János, Knézich Károly, Lahner György, Leiningen-Westerburg Károly gróf, Nagy-Sándor József, Pöltenberg Ernő, Török Ignác, Vécsey Károly gróf, Dessewffy Arisztid, Kiss Ernő, Lázár Vilmos, Schweidel József, az aradi tizenhárom neve a magyar szabadságtörekvések jelképévé magasztosult. Nevük lobogó, buzdító erő volt mindama harcok idején, amelyek során a magyar nép újra és újra függetlenségéért küzdött. Ma, amikor Habsburg-önkénytől, nyakára ült uraitól megszabadulva népünk a szocializmust építi, az 1848-as szabadságharc hőseire, az aradi vértanúkra emlékezés erőt ad új harcokhoz, amelyeket felemelkedésünkért, békénkért vívunk.

Az évforduló alkalmával megkoszorúzták a hősök emlékét megörökítő helyeket, emléktáblát állítottak Batthyány Lajosnak, az első magyar felelős kormány mártír-elnökének tiszteletére Budapesten, a Batthyány utca 2. számú házon, és az iskolákban felidézték a hősök tetteit.

Az egykori Újépület, Batthyány Lajos gróf, az első felelős magyar kormány elnökének kivégzése helyén emelt örökmécses
(Vámos László felvétele)

GAZDASÁGI K

Lapunk legutóbbi számában hírt adtunk Mátyás, a Minisztertanács elnökhelyettes tárgyalásai során az olasz külkereskedel jelentette: úgy véli, a magyar gazdasági refo lehetőségeket nyújt a két ország gazdasá Szóbakerült az is, hogy a már meglevő *erőteljesebb ipari kooperáció irányába* kell Néhány nappal a római híradás után ülé *magyar—francia* gazdasági és ipari együtt egyezményben létesített vegyes bizottság. A pította, hogy az ipar területén *jelentősen m francia vállalatok közötti kooperációs üzletek* több munkacsoportot alakított további ko zások előmozdítására, például a gépjármű *d'Aumale* meghatalmazott miniszter, a vezetője kijelentette: *„Szükséges, hogy kooperációs vállalkozásoknál mindkét fél tételeket tegyen minél nagyobb siker elérésér* Mint az olasz és a francia miniszter sza a Magyarországgal való kooperációs együttm

Szeret gei napjaib Losonc Magyar V. Giri, ság elnö rete. Sz mert a szerűen letadásn Giri el nehéz t tett, a gyetlen köszöntö életerős, amely n küzdi tár progress Giri Ino sai vez fogadta

Szántó Miklós:

AUSZTRÁ

(Kerekasztal-beszélgetés az adelaide-i római katolikus rendházban. A házigazda: Fazekas László főtisztelendő úr. A résztvevők: a város katolikus magyar értelmiségének néhány neves képviselője — újságíró, tanár, egyetemi professzor, egyesületi vezető, könyvtáros, valamennyien a helyi magyar közélet aktív résztvevői — a szülőföld véleményét Kázmér Zsigmond, a Magyar Népköztársaság főkon-

megőrzéséért is küzdet kiválni is akarnak. A m játítása ehhez nyújt ter

A főtisztelendő: Mag láttam annak, hogy a g tett és ezért látszólag ságtudat hogyan tér vis szinte fordulatszerűen

SAJTÓFIGYELŐ
1021
PETERDI GÁBOR

Újabb adományok az árvíz-károsultaknak

Őszbe hajlik már az idő a magyar tájakon, napos, csöndes őszbe. Ám Kelet-Magyarország árvíz sújtotta vidékein emberek ezrei tekintenek aggódón az ég felé, vajon mikor jelennek meg fellegek, mikor jön az eső, amely megnehezíti az újjáépítés ütemét. Sok ház került már tető alá, sok van épülőben, a családok lassan berendezkednek vagy ezekben a hetekben vesznek búcsút a szükséglakásoktól.

Egy ország gondja most az ő gondjuk, s még azon túl is, a határokon kívül élő rokonok, barátok, ismeretlenek sokaságának gondja. Érkeznek az adományok megtetézve a már eddig küldötteket. Minden dollárnak, fontnak, schillingnek megvan a helye. Íme, a legújabb adományok:

A *Clevelandi Gömör megyei Segélyező Club* 250 dollárt küldött, az *American Hungarian Citizens Club* 50 dollárt. A *The Hungarian Friendly Circle* Angliából ugyanennyit, fontban. A *Detroiti és Környékbeli Magyar Hús- és Fűszerkereskedők Egyesülete* 2000 dolláros adományáról értesítette szövetségünket a Magyar Vöröskereszt. Az adományozó levelet a detroiti egyesület elnöke, *Bajnai* Károly, *Kovács* Bertalan pénztáros és *Ferenczi* Péterné levelező titkár írta alá. *Gönczy* Istvánné, az Indiana állambeli Chestertonból közli, hogy az árvízkárosultaknak az egyházak útján adakoztak, Szabolcsba pedig az IKKÁ-n keresztül küldtek támogatást. Az Ausztráliában élő *Bijacsi* család bankátutalásáról számol be, míg Kanadából *Vásárhelyi* József és Rev. *Kocsis* Joseph dollárküldeményük mellett megjegyzik: „*Megdöbbenéssel olvastunk a szörnyű árvízről, ami szülőhazánknak oly sok kárt okozott. Bár mi az 1956-os események alkalmával elhagytuk hazánkat, ma is együttérzünk azzal jó- és balsorsban egyaránt.*" Kanadai dollárt küldött P. *Toth* és *Por* William, Leslie *Bognár* és István *Matula*. Az USA különböző államaiból indította útnak dollárjait *Holvac* Rózsi, Susan *Ary*, Joseph *Németh*, László *Tóth*, dr. László *Arany*, Michael *Forgo*, F. *Ács*, Stephen *Szénássy*, Steven *Tóth*, John J. *Nanassy* és *Milkovics* Miklós, Ausztráliából *Gergely* J., Svédországból pedig *Stefan* Iván juttatott svéd koronát az árvízkárosultaknak, 1970. október 1-ig.

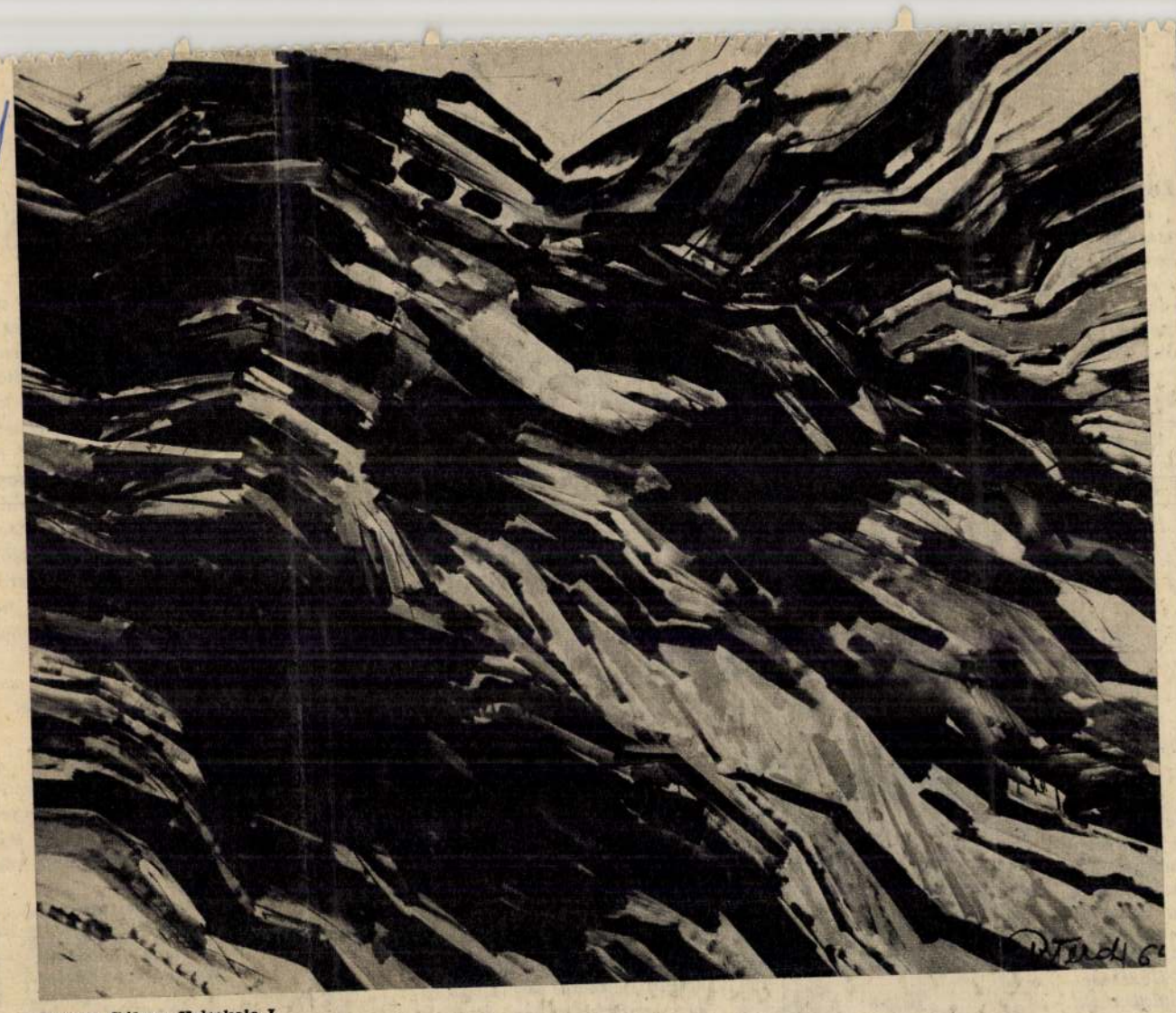

Peterdi Gábor: Haleakala I.

Székely Péter: A megfigyelő

Teszlák Albert: Kis kép a planétáról

A XX. századi magyar származású művészek külföldön

A nagy sikerű kiállítás már bezárta kapuit, de élménye, hatása sokáig megmarad a művészetet szerető budapesti közönségben. Ime, még néhány alkotás a reprezentatív tárlatról

Kemény Zoltán: Arány, tett, érzelem (vörös és sárgaréz dombormű)

1021

1970 JAN 24

Életművükkel hazánkat reprezentálják

Századunk külföldre szakadt nagy magyar művészeinek kiállítása Budapesten

A Budapesti Szépművészeti Múzeum a Magyarok Világszövetségével, és a Kulturális Kapcsolatok Intézetével karöltve 1970-ben hazánk felszabadulása 25. évfordulóján reprezentatív kiállítást rendez a *külföldre szakadt magyar képzőművészek alkotásaiból.* Kérésünkre a Szépművészeti Múzeum munkatársa, *Passuth* Krisztina művészettörténész, aki az izgalmas feladatot, alkotók és műalkotások e nagy találkozójának megszervezését vállalta — s akinek egyébként is fő területe a XX. század avangard művészete —, ismertetést adott a kiállításon szereplő művészekről, a kiállítás célkitűzéseiről a Magyar Hírek olvasóinak. A beszámoló természetesen nem törekedhet teljességre, ennek elérése — amennyire lehetséges — a kiállítás feladata lesz.

Arra a kérdésünkre, hogy *mi a kiállítás jelentősége,* az alábbi választ kaptuk.

— Ez lesz az *első olyan kiállítás, amelyen a külföldön élő, illetve élt magyar származású XX. századi művészek alkotásait mutatjuk be Magyarországon:* szobrászokat, festőket, építészeket, fotóművészeket, s az iparművészet területéről egy gobelin-tervezőművészt. E művészek különböző időpontokban távoztak el Magyarországról. A társaság magjaként azonban mindenesetre azokat tekinthetjük, akik 1919 után, a Tanácsköztársaság leverésekor mentek el, és a húszas évek folyamán váltak külföldön ismert személyiségekké.

— Kik a kiállítás anyagában szereplő művészek, s mi az, ami törekvésükben, életművükben közös?

— Hogy néhány nevet említsek: *Moholy-Nagy* László, *Kepes* György, *Breuer* Marcell, *Péri* László. Valamennyien a XX. századi avangard törekvések széles áramába kapcsolódtak bele, illetőleg vezető egyéniségeivé váltak. S ez tulajdonképpen természetes, hiszen egy nagy történelmi korszak politikai-kulturális forradalmának voltak előkészítői és aktív résztvevői, s ezzel az újat teremtő lendülettel kerültek ki Bécsbe, Berlinbe. A húszas években Berlin vált az avangard-művészet központjává, szellemi bázisává. *Néhányan a weimari Bauhaus-ban tevékenykedtek,* az ő vezetőjük lett Moholy-Nagy László. A Bauhaus felbomlása után, Angliába, majd az Egyesült Államokba ment, ott New-Bauhaus néven iskolát alapított. Hogy ez az iskola mit jelentett? Nos, mindazt ami formakultúra, modern ipari formatervezés, fényképezés, reklámtipográfia, konstruktív festészet, korszerű anyagok, műanyagok felhasználása —

Peterdi Gábor kiállítási plakátja (Boston, 1966)

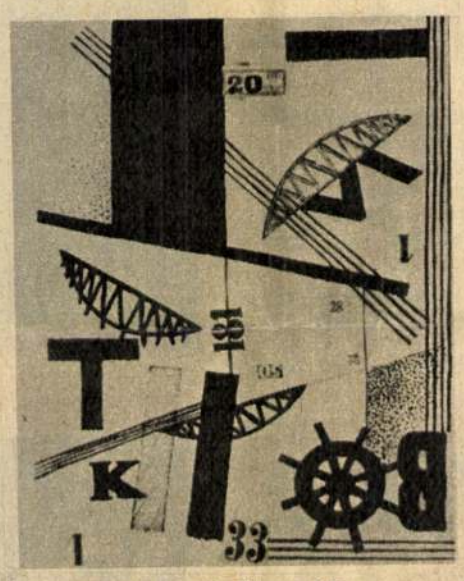

Moholy-Nagy László: Kompozíció

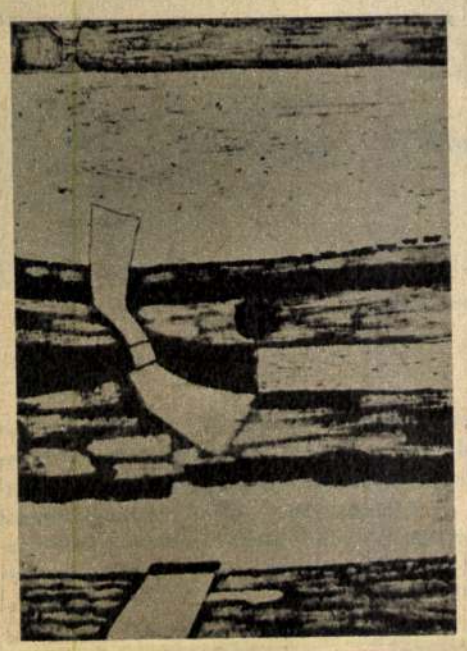

Kolos-Vary: Kompozíció (színes rézkarc)

mindezt ő hinti el Amerikában, s nem túlzás, ha azt állítjuk: *a hatása egyszerűen felmérhetetlen.* Szorosan az ő köréhez tartozott a ma is aktív Kepes György. Festőként indult, majd mint Moholy-Nagy, először Angliába, később Amerikába került. „Új világkép" címmel összefogó művet publikált, amely a természettudomány és képzőművészet közös, vizuális nyelvét keresi és a természettudomány felfedezésével, mintegy kitágítja a képzőművészet világát.

— Meg kell említenünk Breuer Marcellt, aki ugyancsak a Bauhaus-ból indult, s *a híres csőbútor megteremtője, építész, belső berendező, az iparművészet és építészet terén forradalmasító hatású,* a párizsi Unesco palota vezető építésze volt. *Huszár* Vilmos neve kevésbé ismert nálunk. Fiatalon, még a nagy emigránshullám előtt került ki Hollandiába. Ott a De Stijl csoport alapító tagjaként dolgozott, Mondrianhoz szoros barátság fűzte. Hagyatéka — üvegablaktervek, festmények — rendkívül értékes. *Orbán Dezső a Nyolcak csoportjának egyik izgalmas egyénisége.* A harmincas években hagyta el Magyarországot, a fasizmus elől keresett menedéket a legtávolabbi kontinensen, ahol Sydneyben éveken át az ausztrál képzőművészek szövetségének elnöke volt, sok pályadíjat nyert,

Moholy-Nagy László: Kompozíció

s az idős mester a kinti művészeti köröknek ma is megbecsült tagja. *Kemény Zoltán az újabb generációhoz tartozott,* fiatalon halt meg. Svájcban élt, s dolgozott, érdekes fémplasztikáival, fémreliefjeivel néhány éve a velencei biennalé nagydíját nyerte meg.

— Sok nagyszerű művész-honfitársról kellene még beszélni. *Schoeffer Miklós, a luminó-dinamizmus nevű irányzat alapítója,* ő készíti Párizs számára az új Eiffel-tornyot, egy lélegzetelállítóan fantasztikus építménycsodát. A kiállítás művészei közt lesz remélhetőleg *Peterdi Gábor* is — Peterdi Andor és Várnai Zseni fia — *kiváló grafikus,* aki az Egyesült Államokban él, azután a nálunk is jól ismert *Kolos-Vary festőművész, Amerigo Tot* Rómában élő hírneves szobrász, s *Vasarely* akinek nemrég volt nálunk tömegeket vonzó, nagy sikerű kiállítása, továbbá *Szalay Lajos* grafikus New Yorkból, *Szenes Árpád* Párizsból, s *Brassai fotóművész,* Picasso barátja. Mindenképpen megemlíteném még *Pan Mártát,* akinek szélfújta, mozgást szuggeráló műanyag szobrai a nagy holland szabadtéri kiállításon láthatók és, amelyek közül néhány — reméljük — nálunk is látható lesz.

— Milyen szempont vezérelte a kiállítás rendezőjét az anyag összeállításában, s mi a kiállítás célja?

— Természetesen azokat a jelentős művészeket akarjuk megismertetni a közönséggel, akik életművükkel legméltóbban reprezentálják Magyarországot. *A kiállításnak több célja van.* Az egyik, hogy — noha az általunk összeállított együttes, iskolák és irányzatok tekintetében heterogén — egységes korszakokra osztva tegyük áttekinthetővé és egyben áfogóvá a kiállítást, úgy hogy ez végül is a XX. századi stílusirányzatok széles felvonultatása lesz. További célunk, és titkos reményünk, hogy e kiállításon szereplő művek közül néhány talán a jubileumi évforduló emlékére nálunk maradhat és a Szépművészeti Múzeum XX. századi gyűjteményét fogja gazdagítani. Van még egy kettős célunk, mondhatnám iker célunk, éspedig, hogy egyfelől: a hazai közönség megismerje a határokon túl élő magyar művészek alkotásait, másfelől: hogy az 1970-es esztendő külföldi vendégei reprezentatív katalógusunk révén megtudják, kik azok az általuk jól ismert művészek, akik — magyar származásúak.

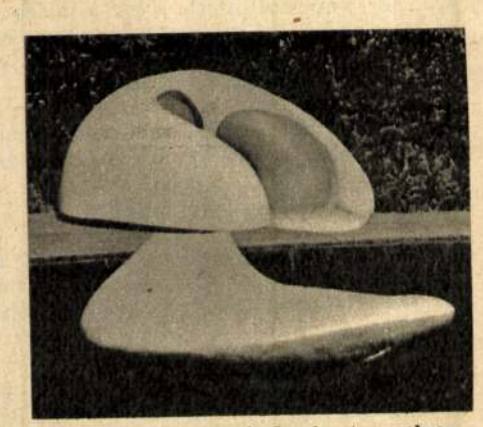

Pan Mária „Otterlo" című polyester szobra

— Mikor lesz a kiállítás? S mi az, amit még befejezésül elmondhatna?

— A kiállítás az alkotmány ünnepén *1970. augusztus 20-án nyílik meg,* s mintegy két-három hónapig látogathatja a — hisszük —, nagyszámú érdeklődők serege. Befejezésül egy gondolatot szeretnék szétsugározni a Magyar Hírek révén a nagyvilágba: *akik tudnak olyan külföldön fellelhető jelentős alkotásokról, amelyek a mi tervlistánkon nem szerepelnek — létezésükről nem tudva, nem szerepelhetnek —, kérjük hozzák tudomásunkra.*

Passuth Krisztina művészettörténész tájékoztatóját azokkal a szavakkal zárhatjuk, amelyeket e tárgyszerű közlések nagyon is indokolt lírai befejezéseképpen búcsúzóul mondott:

— Reméljük, ez a kiállítás újabb lehetőséget kínál ahhoz, hogy a határon túl és innen élők, mindazok, akiknek századunk kultúrája, az emberiség kultúrája fontos — a művészet erejével közel kerüljenek egymáshoz.

S. M.

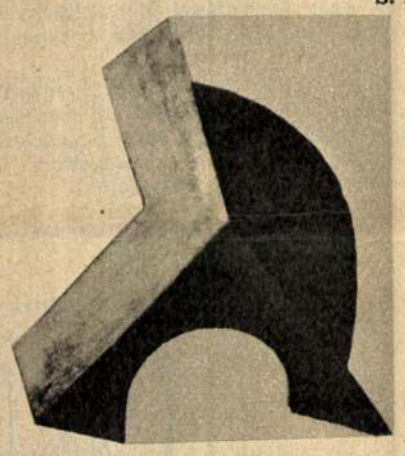

Péri László: Kompozíció (színes beton)

Breuer Marcell tervezte szék, 1922-ből

Kemény Zoltán: Ezer lélek (fémrelief, 1957-ből)

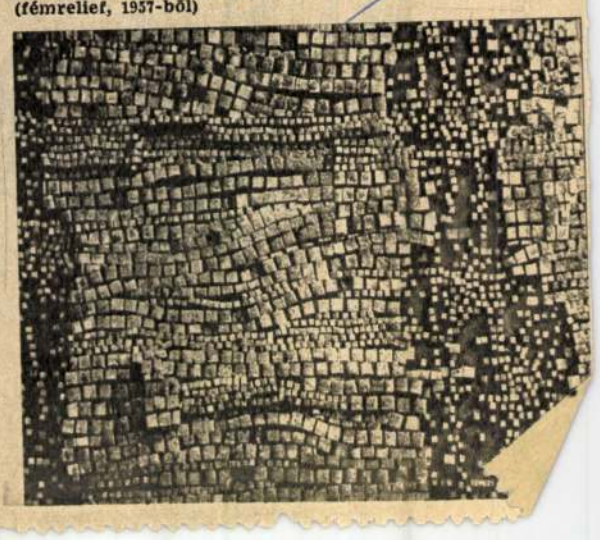

Láttuk, olvastuk, hallottuk...

Megszűnt a vízumkényszer a Magyar Népköztársaság és a Finn Köztársaság között: 1970. január 1-től érvényes útiokmány birtokában vízum nélkül utazhatnak a magyar állampolgárok a Finn Köztársaságba, illetve a finn állampolgárok a Magyar Népköztársaság területére.

Táviratban mondott köszönetet Hans Peter Tschudi, a Svájci Államszövetség elnöke Losonczi Pálnak, az Elnöki Tanács elnökének, a hivatalba lépése alkalmából küldött jókívánságokért.

Semmelweis Ignácról írt drámát a norvég Jens Bjoerneboe. A darabot sikerrel mutatták be Oslóban és a finnországi Abóban. Több színház érdeklődik a dráma iránt, a hírek szerint Bécsben is készülnek bemutatójára.

Baselben, a központi pályaudvar nagy éttermében, a Hungexpo és a Hungarhotel rendezésében éttermi heteken magyar ételkülönlegességeket szolgáltak fel. Az 1600 személyes étteremben esténként Gáspár Ernő és népi zenekara szórakoztatta a vendégeket.

Ötvenedik életévében elhunyt Pálos György, a Vígszínház tagja, Jászai-díjas, érdemes művész. Hosszú évek szívbetegsége vetett véget életének.

Régi tervek megvalósításához kezdtek Esztergomban: hozzáláttak a városba vezető távfűtési hálózat építéséhez. A dorogi hőerőmű szolgáltatja majd a melegvizet. A 11 kilométeres hosszúságú vezetéken 180 fokos víz érkezik majd Esztergomba. Ilyen magas hőfokú vizet nagy távolságra eddig még nem szállítottak Magyarországon.

Zsolt Béláról, a kitűnő publicistáról emlékeztek meg a budapesti lapok január 8-án, születésének 75. évfordulóján. Egyik regénye a Kínos ügy rövidesen ismét megjelenik a Szépirodalmi Kiadó gondozásában.

Január elején indult idei első külföldi turnéjára az Állami Hangversenyzenekar. Az együttes, Ferencsik János vezényletével a Német Szövetségi Köztársaság 16 városában ad hangversenyt.

Az új Technika Házát Budapesten a Rákóczi út—Múzeum körút sarkán, az egykori Nemzeti Színház évtizedek óta üresen álló telekkomplexumán építik fel. A tervpályázat döntését júniusban hirdetik ki. A 300 millió forintos építkezést 1971-ben kezdik el.

Amerigo Tot (Tóth Imre) Budapesten és vidéki városainkban nagy sikerrel bemutatott tárlata január elején a szegedi Móra Ferenc Múzeum képtárában volt látható. A világhírű magyar származású szobrászművész szegedi látogatásakor a városnak ajándékozta a tárlaton bemutatott alkotásai közül Komarov emlékére című szobrát és Fürdőző nők című rajzát.

A Világirodalmi Lexikon első kötete az év első negyedében jelenik meg az Akadémia Kiadó gondozásában. A hatkötetes lexikon főszerkesztője Király István. Az első kötet A—C-ig terjedő címszavakat foglalja magában, mintegy 1300 oldal terjedelemben, 80 képoldallal.

A híres nagycenki Széchenyi-kastélyt — amely a második világháborúban súlyosan megsérült — helyreállítják. A nagycenki kastélyban kap helyet majd a Közlekedési Múzeum egyik részlege, a Széchenyi-gyűjtemény és több idegenforgalmi létesítmény.

Nagyobb svéd turistacsoport tartózkodott néhány napig a magyar fővárosban Mr. Berti Hagman, a stockholmi királyi színház sajtóigazgatójának vezetésével. A vendégek több színházi előadást tekintettek meg.

A magyar—román határ mentén lakó magyar, illetve román állampolgárok érintkezésének megkönnyítése érdekében a közelmúltban egyezmény jött létre a két ország kormánya között a kishatárforgalomról. Az egyezmény alapján a magyar, illetve a román területen az államhatártól számított 15—15 kilométeres sávban állandó lakhellyel rendelkező állampolgárok határátlépési engedéllyel utazhatnak egymáshoz rokoni, baráti látogatásra.

Lengyel Menyhért, a világhírű drámaíró január 12-én töltötte be 90. életévét. A külföldön élő „nagy öreg" töretlen és mozgékony szellemmel írja eseményekben és gondolatokban gazdag életútjának emlékeit és tapasztalatait.

A volt koncentrációs táborok felszabadulásának 25. évfordulója alkalmából rendezendő ünnepségekre a Nácizmus Üldözötteinek Bizottsága társasutazásokat szervez egyebek között Auschwitzba, Buchenwaldba, Borba, Ravensbrückbe, Sachsenhausenbe és Terezinbe.

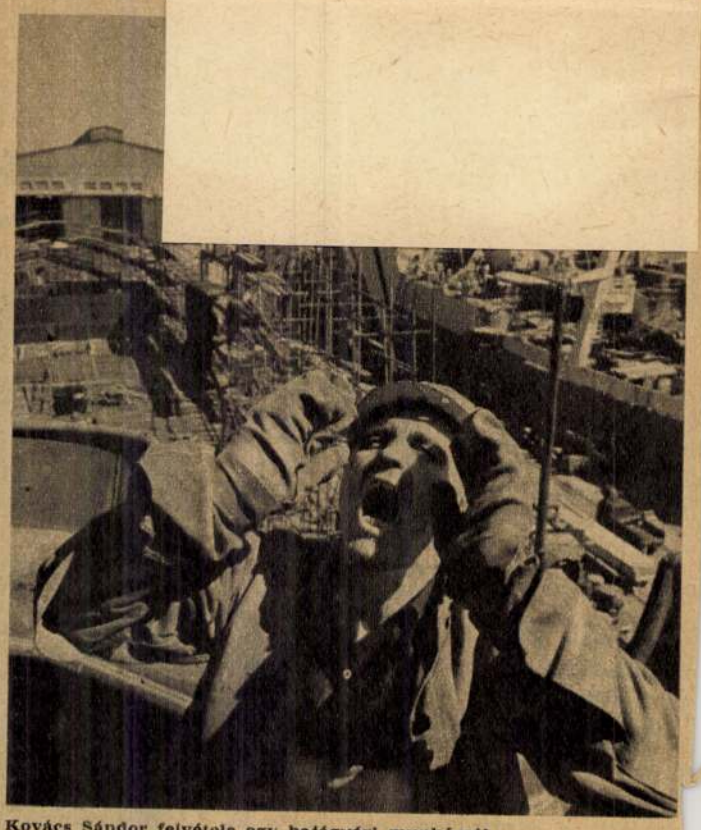

Kovács Sándor felvétele egy hajógyári munkásról

Az év legjobb képei

A Magyar Fotóművészek Szövetsége minden évben meghirdeti az év legjobb képe pályázatot. A múlt év legszebb fotói közül — a zsüri húsz díjat ítélt oda — mutatunk be néhányat

Molnár Edit portréképe a nemrég elhunyt Benedek Marcelliről

Féner Tamás: A próbateremben

Boldizsár Iván szerkesztésében ismét megjelent a Magyar Hírek Kincses Kalendáriuma. Gazdag, színes tartalmával bizonyára ebben az évben is sok kellemes órát szerez majd honfitársainknak, akik a Kalendáriumot mint illetménykötetet kapják kézhez. A borítón Kisfaludi Strobl Zsigmond szobrászművész felszabadulási emlékművéről készült felvétel és Budapest panorámájának egy részlete

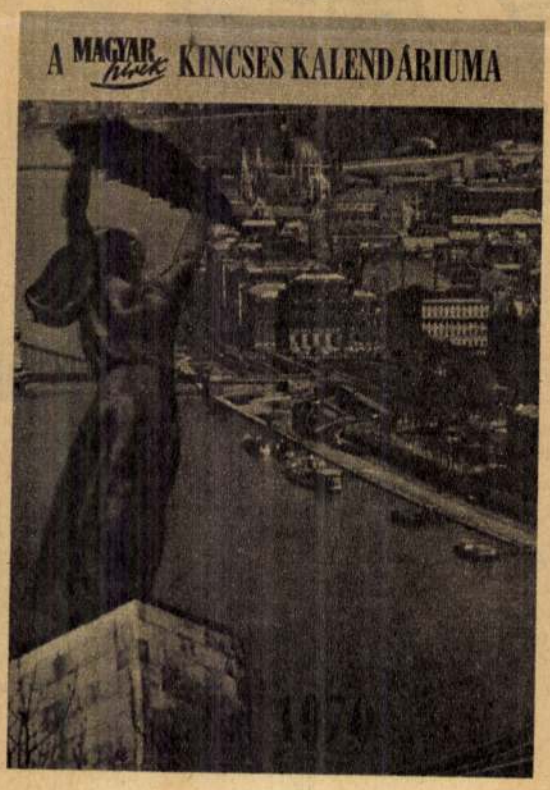

FONTOS EMBER

— Ugye, holnap is be tetszik jönni, Bori néni?

Peterdy Gábor

Ernst múzeum csoportkiállításán szerepelt.

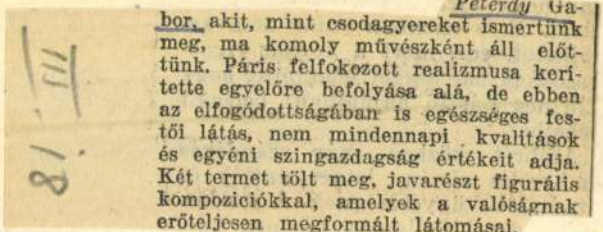

Peterdy Gábor, akit, mint csodagyereket ismertünk meg, ma komoly művészként áll előttünk. Páris felfokozott realizmusa kerítette egyelőre befolyása alá, de ebben az elfogódottságában is egészséges festői látás, nem mindennapi kvalitások és egyéni szingazdagság értékeit adja. Két termet tölt meg, javarészt figurális kompozíciókkal, amelyek a valóságnak erőteljesen megformált látomásai.

8. III. 81.

8.04.934.III.18.

Peterdy Gábor

E.K. 930 XI/1.

(—) **Az Ernst muzeum csoportkiállításának bezárása.** Az Ernst muzeum csoportkiállítása, melyen *Csontváry* Tivadar, *Fenyő* György, *Péterdy* Gábor és *Kirchner* Jenő vesznek részt, most vasárnap délután két órakor zárul. A kiállításnak ugy anyagi, mint erkölcsi sikere nagy volt. Többek között a főváros megvásárolta a fiatal *Peterdy* Gábor Mikófalva cimü festményét.

8.O.U.930.X.21.
M.930.X.19.
P.H.930.XI.1.
P.H.930.X.21.
K.K.930.XI.1.

Peterdi Gábor

Ernst muzeum csoportkiállításán szerepelt.

A második és harmadik terem *Peterdi* Gáboré. A csodagyerek, aki legutóbb bemutatkozott — felnőtt. Bejárta Rómát, Párizst és — *Peterdi Gábor maradt, sőt lett.* Ez első érdeme. Ma 18 éves és kész művész, árad belőle az ösztönös tehetség, sodorná magával, de a fiatal művész meg is tudja vetni a lábát és fegyelmezett formába tudja szorítani azt, amit tehetsége diktál.

Mo. 934. III. 18.

Peterdi Gábor

Ernst-múzeum csoportkiállításán szerepelt.

A fiatalok között is legfiatalabb *Peterdi* Gábor — a költő *Várnai* Zseni és *Peterdi* Andor fia —, szilaj és fékezhetetlen, mint maga a fiatalság. És szinte kihívóan tehetséges, mint akinek könnyű, mert beleszületett. Hogy színes és gazdag, derűs és borús, látja és kicsúfolja a formákat, hogy szédült és ugrásra kész, mindez épolyan természetes, mint az, hogy még nem egyenletes. De tehetségesen nem az. Még csak tizennyolcéves. Az embert izgatja a kérdés: mi lesz ebből a fiúból, mire húszéves lesz?

MH. 934. III. 18.

KNOPP IMRE: PORTRAIT

Az Arcképfestők Társasága kiállításáról

portréját fogjuk kapni Balló tapasztalt ecsetjéből. Többi portréi közül különösen tetszett nekünk Br. Szalay Imrének előkelő nyugalommal festett arcmása.

~~Ádor~~ János László női portréi itt is bizonyítják, hogy csak kevesen vannak akik annyi artisztikus finomságot és az előadásban annyi izlést tudnak egy portréba vinni. ~~Boruth~~ Andor a jellemzés erejével, ~~Brüll~~ Aladár az arc hangulatának költői interpretálásával tűnik ki. ~~Czenez~~ János az ő meleg színeinek dekorativitását szerencsésen tudja alkalmazni az arckép műfajában is. *Edvi* Illés Aladárné és *Endrey* Sándor a karakterérzés erejével brilliroznak. *Eder* Gyula arcképei, különösen a dr. Benczúr Gyuláé a rajz hangsúlyozásával válik érdekessé. *Frank* Frigyes kevés eszközzel készült arcmásai viszont éppen a színek erejére támaszkodik. *Glatz* Oszkár parasztlányai a mester frappáns közvetlenségének szép példái, önarcképe pedig valóságos önéletrajz. A legjobbak közé tartozik, amit e nemben alkottak. *Hermann* Lipót Kodály és Keéri-*Szántó* portréin már az előadás is érezteti a modellek művészi egyéniségét. *Kemény* Nándor önarcképe ennek az egyre érettebb művészetű piktornak egyik legjobb műve. *Knopp* Imrének van a tárlaton egy tisztán festőkéssel készitett női portréja, melyen csodálatos, hogy milyen finom hatásokat tud kihozni ezzel az egyszerű és durva eszközzel. Rendkívül finom gyermekfejeket és egy áhitattal festett, mesterien rajzolt öregasszonyt állított még ki a kiváló művész. *Kukán* Géza portréit már a Műcsarnok kiállításairól ismerjük. *Kunwald* Caesar Kellermann német íróról és Anna főhercegasszonyról készített portréi dekorativ hatásukon felül a biztos jellemzés qualitásával tűnnek fel. *Márk* Lajos előkelő interpretálású nagyméretű portrévásznai itt is feltűnést keltenek színei apart harmóniájával és az ábrázolás szépségretörekvő képszerűségével. Lábass Juciról festett arcképe különösen nagy sikert aratott. *Moldován* Béla fehérbe tartott női képmása bravúrosan szép munka, csupa gusztus és lélek. Tamás című gyermekképe pedig muzeális alkotás. Monumentális átérzésében egy apa eposzát, a gyermek felmagasztalását énekli meg. *Nádler* Róbert arcképei intim hatásúak, közvetlenek és beszédesek. *Pilch* Dezső női feje kellemesen dekorativ. *Prohászka* József férfi arcképe és kékruhás dámája megint igazolja nagy véleményünket erről a nemrég feltünt művészünkről, akiben méltó utódot kapnak a vidéki elvonúltságukban dolgozó magyar mesterek. Prohászka ennek a tradiciónak tartja a jogfolytonosságát, *Szüle* Péter egyéni művészetének jegyeivel ékesek a Rimóczy kisasszony, Hercz doktorról, Bálint Lajosról és a bártfai bölesről festett portrék. Ezek valamennyije nemcsak arcmás, de kép is. Tabló, aminek a jellemzés épp úgy erőssége, mint epikus előadásmódja. *Udvary* Pál Vaszary Gáborról festett képe ennek a nagyon tehetséges művészünknek legkiforrottabb és egészen egyéni hangú portréja. *Vigh* Bertalan feleségének arcképe ragyogó, szines tünemény. Impresszionáló mű. *Zádor* István gyakorlott keze ezúttal lovaglókosztümös dámájú arcképén alkotott lélekábrázoló, artisztikus portrét. Nivón álló arcképek még ~~Bánky~~ Ernő miniatürjei, *Belányi* ~~Vik-~~

PETERDI GÁBOR: ÖNARCKÉP

Az Ernszt-Muzeum kiállításáról

tor önarcképe, *Benkhardt* Ágost, *Ducsay* Béla, *Ferenczy* Valér, *Feszty* Masa, *Gimes* Lajos, *Györffy* István, *Hubay* Andor, *Hosszú* Márton, *Kacziány* Ödön, *Kiss* Farkas Imre, *Kunffy* Lajos, *Lakatos* Arthur, *Vass* Elemér és *Wirker* Ferenc arcképei.

CSONTVÁRY-KOSZTKA-EMLÉKKIÁLLÍTÁS. Lombroso híres, sőt hírhedté vált könyve óta a lángész és az őrült fogalmait szeretik elválaszthatatlan egységben látni azok, akiknek beható ismereteik épp úgy nincsenek a lángész vagy az őrült elme munkájának törvényszerűségeiről, mint ahogy jelentékenyen tisztázottabb fogalmakról sincs közelebbi tudomásuk. Bizonyos dolgok divatja megfejthetetlenül, epidémiaszerűen terjed. Fogalmakból tévhitek voltak. Az önkényesség viszont a különcséggel együtt festményein is feltalálható. A legnagyobb önkényesség festészetében mindenesetre az, hogy aránylag gyenge mesterségbeli tudásával a legnagyobb, a legnehezebben megvalósítható festői problémákat akarta diadalra vinni. A nagy akarás, a betegesen túlzott ambició az egyik oldalon és a szinte gyermekes tudatlanság és felkészületlenség a másikon, az a hasadék, amelybe Csontváry művészetének menthetetlenül bele kellett zuhanni. Nem az őrület és a lángész örvényeinek romantikus kavargása, hanem ez a nagyon is reális szakadék nyelte el Csontváry művészi munkáját. Kétségtelenül vannak képei, melyek érdekesek, sőt a művészi alkotás fényjelzésével ellátottak, ezek azonban kivételek. Csontváry képeinek túlnyomó része abban

IFJ. GAÁR VILMOS: VIZ PARTJÁN

A Független Művészek Társasága kiállításáról

válnak, melyeket a tudomány hiába is próbál éles világításba helyezni, azok makacs kitartással megmaradnak a köztudatban és bizonyos népszerűségben. Hogy az őrültnek nem okvetlenül kell lángésznek is lennie, azt minden ember természetesnek tartja, viszont a tudomány laikusai, ezek a minden dilettánsok legveszedelmesebbjei természetesnek hirdetik és adják szájról-szájra, hogy minden zseniális ember agymunkája közel rokonságot tart az őrülettel. Hogy ennek a teóriának a tapasztalás, ez a csalhatatlan statisztikus, a leghatározottabban ellene mond, nem ingatja meg ezeknek a műkedvelő tudósoknak szilárd álláspontját. Így került megint egymás mellé a *Csontváry-Kosztka* Tivadar emlékkiállítása alkalmából ez a két szó: lángész és őrült. Pedig ha a kettőből valamelyik igaz, csak az egyik közelíthette meg az igazságot, mert Csontváry képei semmiesetre sem egy zseniális művész alkotásai. Életében sok minden különcséget csinált, amik egy önkényes elme — még csak nem is egy őrült — cselekvései a diszharmóniában szenved, amiben maga a mester: erőtlen akarásokra építi fel hatalmas szerkesztő zsenit feltételező monstruózus vásznait.

Hogy az Ernszt-muzeumnak igaza van e ennek a művésznek revellálásában? Azt hisszük igen. Azt gondolták, hogy a közönség és a kritika ma megértőbb álláspontra helyezkedik Csontváryval szemben, mint három évtizeddel azelőtt, életében. Ebben nem is tévedtek. Azóta sokat megéltünk a művészetben. Az olyan önkényes piktura, melyet Csontváry csinált, gomba módra dugta ki a fejét Európa kultúrájának vértől és szennytől elázott földjéből. A különböző izmusok teljesen önkényes művészeti gyakorlata nagyon is előkészítette a talajt Csontváry „rehabilitására". Az ő logikai és piktori önkényeskedése szinte rendszer sok új festői iskola mellett, melyeket hosszú sorban ismertünk meg azóta. A közönség is, a kritika is preparálódott Csontváry „megértésére." Tiszteletünket pedig az sem fokozza piktúrája iránt, ha most mély hajbókolással megállapítják,

A Reggel műtárlata

Peterdi Gábor

Három és félévvel ezelőtt e hasábokon hívtam fel a figyelmet egy tizenötéves fiúra, aki fest. Aki fest s aki gyüjteményes kiállításra készül... mint egy nagy. Mint egy felnőtt művész, aki egész élete munkáját akarja bemutatni — egy tizenötéves élet munkáját! S a kis komoly tizenötéves fiúcska bemutatkozása komoly művészi meglepetést keltett. Kritikusai jól bántak vele, bíztatták, bátorították, elismerték, lelkesítették. *Finom műgyüjtők a kis Gabi képeit megvették s lakásaikban a legjobb képek társaságába függesztették.*

Peterdi Gábor

Csak egy ember nem volt megelégedve ezzel a nagyszerű művészi sikerrel, egy tizenötéves ember, a *Peterdi Gabi*. Gondterhesen járt-kelt, de *most már hosszú nadrágban*. Nézte a pénzt, amit képeiért kapott s elhatározta, hogy elutazik — Afrikába. A négerek közé akart menni, ahol térdig gázolhat a természetben, a szabadságban...

Afrikából azonban egyelőre mégis csak *Róma* lett.

— Róma hihetetlenül hatott rám, — mondja a már fiatalemberré serdült *Peterdi Gábor*. — *Michelangelóval* ébredtem, vele aludtam. Mindennap elmentem a *San Pietro di Vincoli* templomba, hogy láthassam Mózest, leghatalmasabb remekművét.

Ebben az időben csupa *hatméteres képeket* festett. Háromméteres, az nála csak miniatürszámba ment.

— *Rómában, a halott kövek között, kezdett igazában érdekelni az élet*... Ezt aztán később megtaláltam Párizsban...

Most jött onnan vissza — *másodszor*.

— Mikor először voltam kint, örökké képeket bujtam, úgyszólván a Louvre-ban laktam. *A remekművek tengere elhomályosította előttem — az életet.*

Így beszél.

— *Hajnalig csavarogtam sokszor a Montparnasse-on, hogy szemtől-szembe kerülhessek figurákkal, sorsokkal, melyek festőileg érdekeltek*... Abból indultam ki, hogy először a párizsi életet kell megismernem, hogy megérthessem *Picasso*-t, *Brague*-ot...

Miközben beszél, hatalmas képeket vonszol elém, csupa frisseségtől lüktető francia levegőt. Az előadás megfínomodott, megfigyelése kimélyült. Szereti a festői groteszket, azt, ami kirívóan jellemző. Az ecset hegyére mintha szordinót tenne, nem festi, szinte bűvöli a vásznat... de nem egy festő-pszichológus, de egy ifjúnak az élettől megittasult szerelmével és hitével!

Most ismét kiállításra készül.

A régi komolysággal, de most már hosszú nadrágban.

Bálint Jenő.

Reggel 934 III/12

Peterdi Gábor

Reggel 934. III. 25.

tése, hogy mindig ugyanabban a ruhában láthattad, de múzeumának ugyanakkor vagyonokat érő remekeket szerzett. Ingyen. Adományokból.

Mester volt mindig ebben. Úgy tudott pénzt kérni egy-egy mű megvásárlása érdekében, hogy az, aki a pénzt adta, megtisztelve érezte

terült el a kávéház közelében. Az elosztó szellemi megakadályozta a további inzultusokat, majd magához térítette *Szidont*, aki támadója ellen *feljelentést tett a rendőrségen.*

— **Dr. Engel Ilona szerencsi orvosnőt szabadlábra helyezte a vádtanács.** *Szerencsről* jelenti *A Reggel* tudósítója: A sátoraljaújhelyi ügyészség három nap előtt letartóztatta dr. *Engel* Ilona orvosnőt, akit többrendbeli tiltott műtéttel vádolnak. A legfőbb vád az volt, hogy K. S.-né medgyasszói munkásasszony házának udvarán elásott magzatot találtak és a tiltott műtétet a szerencsi orvosnő végezte. Az orvosnővel együtt a medgyasszói asszonyt is letartóztatták Sátoraljaújhelyen. Dr. Engel Ilona védője felfolyamodással élt a letartóztatás ellen *és szombaton délután a vádtanács a szerencsi orvosnőt szabadlábra helyezte.* A nyomozás tovább folyik Alsózemplén községeiben.

— **Márkus Alfréd zeneszerző elítélt hántalmazója ma kerül a tábla elé.** Ma, hétfőn tárgyalja a budapesti ítélőtábla *Grosz Miklós boksztréner bűnügyét. Grosz*

Peterdi Gábor

Részt vesz az Ernst-Múzeum csoportkiállításán

B.H.930.X.19.

II.

Az Ernst-Múzeum csoportkiállítása

Mióta a legújabb művészetben divatba jöttek a neoprimitívek, mióta olyan sokan a technikát fölöslegesnek, a kifejezés őszinteségét akadályozó sallangnak tartják, azóta egymásután bukkannak föl az autodidakta parasztművészek, iskolát még nem végzett csodagyermekek, akik a maguk érintetlen naivitásával őszintén mondják el azt, amit a fölkent ultramesterek csak műdadogással tudnak elcsacsogni. Sőt, mint azt legutóbb a kétségtelenül zseniális Csontvárynál láthattuk, a meghibbantakat is lehet úttörőknek kikiáltani. Ilyen körülmények között nem csodálkozhatunk azon, hogy az Ernst-Múzeumban most egy 15 éves festő-csodalegényt, *Peterdi* Gábort mutatnak be. Ő sem tanult még semmit, csak nézett és látott. Amit produkált, az mind a veleszületett tehetségnek, azönmagától kifejlesztett készségnek eredménye. Kétségtelenül megkapó színérzék jelentkezik mindegyik alkotásában. Nemcsak a leghatásosabb, legbefejezettebb csendéleteire célzunk, hanem néhány tájképére, ahol a színek térértékeit ösztönösen eltalálja. A mostani sikeres bemutatkozás legyen buzdítás a tanulásra, a továbbfejlődésre. Elsősorban gyakorolja magát az alakrajzban és mint kész művész jelentkezzék csak újból a nyilvánosság előtt. — A fiatal *Fenyő* Tivadar pikturáját viszont éppen a kultúra, a sok idegen hatás élteti. Látszik, hogy tudatosan dolgozik, számító ésszel akarja kiküzdeni képeinek artisztikumát. Művészetének még nincs határozott karaktere, de tisztánlátása Fenyőt meg fogja óvni attól, hogy valamilyen végletbe merüljön. Színfoltjai anyagszerűség és valeur tekintetében azonban még nem tökéletesek, az előtér nem mindig kifogástalan. Markánsabb, összefoglalóbb színkifejezésre kell törekednie. Néhány munkájában viszont finom színhatások csillannak föl. — *Kirchner* György *az egészséges fiatal magyar festőnemzedék szellemében* festi akvarelljeit. Kétségtelenül kvalitásosak munkái, azonban még nem áruljak el, hogy majd merre visz a festőnek útja a jövőben. A jelen mindenesetre dicséretreméltó. Az Ernst-Múzeum többi termében Csontváry-Kosztka Tivadar gyüjteményes kiállításának válogatott darabjai láthatók továbbra is.

(i—l)

Gyártja: „AUDIO
Kapható minden job

BH. 930. X. 19

IRODALOM.

Az Operaház Múzeuma

Régi adósságot törlesztett le *Radnai* Mik-
s, az Operaház igazgatója, midőn a nagy-
erű szinház falai között megteremtette a
agyar operajátszás emlékmúzeumát. Már az
ndrássy-uti palota fölavatása után gondol-
k ilyen gyűjtemény létrehozására, azonban
- bár a gyűjtés mindig folyt — a mai napig
iratott magára az operai múzeum megnyi-
sa.

Az anyag összehordásával Radnai igazgató
ég 1925-ben *Vidor* Dezső titkárt bízta meg,
ki öt évig dolgozott, hogy méltóan feleljen
eg a megbizatásnak. Nagy segítségükre volt
rust Lajos, a magyar kultúra emlékeinek
lkes gyűjtője. Letétként átadta muzeumának
le vonatkozó anyagát, amelyben nemcsak
enetörténeti, hanem művészeti szempontból
nagybecsű ereklyék vannak. Az Ernst-féle

Peterdi Gábor

Reggel, 930.V

1930 augusztus 25. AREGGEL

„Egy éve és három hónapja festek... akkor kaptam az első olajfestéket és egy megpenészedett zsákvásznat...“

— mondja Peterdi Gábor, az ujonnan felfedezett tizenötéves festőtalentum

A gimnáziumban rajzból mindig intőt kapott és most — kiállitást rendez az Ernst-muzeumban

(A Reggel tudósitójától.) Atléta. Izmos, sudár, akár a jegenye. Komoly és meggondolt. Érett. Öntudatos művész, *nem csodagyermek.*

Tizenötéves

és *játéka, gondja, szerelme: a festék, a vászon, a kép*... A Rózsadomb alján a müterme. Még a szüleit sem engedi be a lakásba, amikor fest. Magára zárja az ajtót. Olyan ez a müterem most, mint egy drágakőkirakat. Lila vázából georginák, dáliák, gladióluszok szinzuhataga

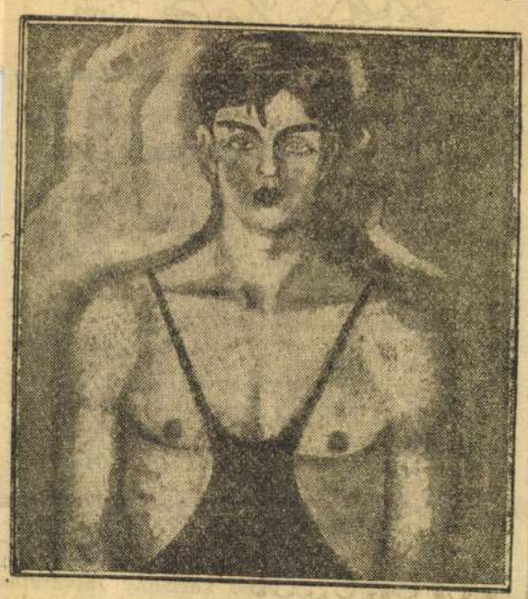

A 15 éves Peterdi Gábor festőművész önarcképe,
amelynek művészkörökben általános, nagy sikere van...

szikrázik szét, mint az ekrazit. Mezőkövesd szinei kergetőznek, bujkálnak, vibrálnak itt. Egy portrét tesz elém. Gladiátor, piros uszódresszben.

— Ezt a portrémat kritikusok számára festettem... — mondja.

A festmény az ifju müvészt ábrázolja. *Csupa leegyszerüsitett tömörség.* Naturalista formalátás, stilizált kolorizmus. Bámulatos! *Minden képén más technika, de minden képén: ő.* Peterdi Gáborból a mondanivaló hoz felszinre uj és uj technikát, néhol olyan, mint a köszörült gyémánt; a festékgócok tündökölve megtörnek és tüzes szinszikrákkal szivárványositják át és át a képet. Másutt ugy kezeli az olajfestéket, mint a pasztelt. Itt dallamos harmóniák lágyitják lelkét, anélkül, hogy ez a lágyság erőtlen érzelmességbe zuhanna.

Nincs az a zongoravirtuóz, aki több skálán játszik és variációival az ő magasságainál messzebbre ragadna...

Lehet, hogy e cikk kihivja azok ellenszenvét, akik müvészi téren felbukkanó rendkivüliségekben sohasem hisznek. *Pedig a szó igaz értelmében vett művész csak rendkivüli lehet* s ezen a tényen mit sem változtat, ha ez a rendkivüliség nem aggastyán, csak tizenötéves ifju. El kell mondani azt is, hogy a fiatal müvész *rajzolni nem tanult.* Ha tanult volna: attól még a világ legrosszabb festője válhatott volna belőle. Az autodidakta épugy nem várhat tőlünk elnézést, mint bármely bizonyitványokkal felszerelt akadémista. Peterdi technikai készsége s mettiébeli alaposság ekvivalens a koloráló müvésszel. Minden készen jelentkezik nála. Ha botorkál is, egészen bizonyos, hogy célhoz ér és mulhatatlanul birtokba veszi a megnyilatkozáshoz szükséges kifejezési eszközöket. Az tehát, hogy a müvésznek *fentartás nélkül „tanulnia“* kell, — *előitélet.* Müvésztől nem kérem számon a bizonyitványát. Ez polgári foglalkozások elengedhetetlen kritériuma — igaz, hogy itt is inkább a gyakornoki stallumok elnyerésénél, mint, mondjuk — miniszteri *tárcák betöltésénél. Peterdi* müvészete talán *tulkészen* is bontakozik ki ebben a mostani magamegmutatásában s talán aggodalmat kelthet oly irányban, vajjon további fejlődésétől messzebbmenő ámulásokat várhatunk-e? Jósok nem vagyunk. Ez a müvészet előttünk van. *Ennyi.* S mai mivoltában friss, töretlen hang *a modern bukdácsolások oly kevés igaz értéket reveláló labirintusaiban.*

*

Könyvet vesz elő. Képet mutat. A kép Madonnát ábrázolja a gyermek Jézussal.

— *Fra Filippó Lippi*... — sóhajtja. A klasszikusok közül ő fogott meg a legjobban...

Észreveszi, hogy jegyzem, mit mondott.

— És *Boticelli*... ezt ne tessék kihagyni... Őszintén szólva a *klasszikusokat* szeretem a legjobban. Azt hiszem, hogy a modern müvészek a klasszikusokból meritettek. *Leonardo da Vincinek* van ebben a könyvben egy képe, ennek a háttéri részét már százszor lerajzoltam. Meg a Madonna kezét. Itáliai parasztleány arcát választhatta *Leonardo* a Madonnájához. A kezei remekek. *Rafaelt* is imádom!

— A magyar festők közül kiket szeret a legjobban?

— A régiek közül *Paál Lászlót.* Aztán *Szinnyeit, Mednyánszkyt. Rippl-Rónainak* finom női fejeit, de nem azokat, amelyek konturosak és kemények. A mostaniak közül *Rudnayt, Csókot, Kosztát*... Az egészen fiatalok közül?... *Az igazat megvallva, a*

civilizált állam

neoklasszicista irányt egészen hamis lyedettnek tartom. Megmondom, klasszicizmust nem a külső formák kopírozásával lehet elérni, hanem a klasszicizmust belevinni... *Unom a* dóan visszatérő fekete-fehér kökock előcsarnokokban s az erőszakoltan pofákat s kezükben a pléhliliomokat

Mai művész fesse azt, ami kör oszlopcsarnokoktól s a fapofáktól klasszikus a kép...

Nem a „*mi*", hanem a „*hogyan*" a

Nézem a nadrágját. Mintha *fes ták volna.*

— Ebben járok az utcán is... A szólítottak... *Mázolósegédnek néztek*

— Mióta fest?

— *Egy év és három hónapja.* Akk első olajfestéket és egy megpenész nat... Sokat könyörögtem érte a *Azóta folyton festek...* Várjon, ezt i mondani.

A gimnáziumban rajzból mindig int

Mondok egy jót. *A negyedik gimn mondta a rajztanárom, hogy látszik, vagyok, csak nem tudok...*

Ijedten néz rám.

— Mégse, ezt talán mégse tessék m kitömi a cikket!... Tavaly *az Iparm iskolába* akartam magam fölvétetni a gára. *Nem vettek föl. Nem feleltem* én csináltam meg a vizsgarajzait, azc Elmondtam *Rudnaynak* a dolgot, aki

„Örülj fiam, szerencséd van, csak volna..."

Most készíti elő *Ernsztbeli* anyagát. Művészek, írók keresik á most már Gabi nem mutatja több *Nem akar hallani véleményt.* Se jó Dolgozik.

Gáspár Antal rajza A Reggel számára

A sipka-szorosban minden csendes...

— **Vasárnap 170 külföldi tudós jelenlétében nyitották meg a budapesti limnológiai kongresszust.** *A nemzetközi limnológiai egyesület,* amely *ötödik kongresszusát az idén Budapesten tartja,* vasárnap délelőtt rendezte a tudományegyetem épületében ünnepi megnyitóülését. Az ünnepségen *Gévai Wolff Nándor* kultuszállamtitkár, *Berczell Jenő* alpolgármester, *Vajna Ede* tanácsnok és *Szabó Nándor,* a földmüvelésügyi miniszter képviselője üdvözölték a külföldi vendégeket. Huszonkét nemzet képviseletében *170 tudós érkezett Budapestre,* hogy résztvegyenek azokon az előadásokon, amelyek *az édesvizek környezetével, állati és növényi életével foglalkoznak,* de amelyek magukban foglalják *a vizellátás, a vizvizsgálat és a szennyvizek* városi és ipari szempontból fontos problémáit is. A külföldiek nevében *Thienemann* elnök köszönte meg a meleg fogadtatást, majd *Polimanti,* az olasz kormány hivatalos képviselője az olasz-magyar barátság és *a tudományos együttmüködés szükségességét* hangoztatta. Ezután *Thienemann* előadást tartott a német limnológiai Sunda-expedicióról, vetitett képekkel, *Ruttner* professzor, a lunzi biológiai állomás vezetője pedig a Sunda-expedició tudományos eredményeit ismertette. Délután a vendégek hajókiránduláson vettek részt, este pedig *Feuerbohnen* professzor, a Pedagógiai Szemináriumban *bemutatta a Sunda-expedició háromezerméteres filmfölvételeit.* A kongresszussal kapcsolatosan a Muzeum-körut 4. szám alatt lévő épületben *limnológiai kiállitás* nyilott meg, amelynek két legérdekesebb része *Wasmund* professzornak röpülőgépről készült limnológiai fölvételei, valamint a magyar térképészeti intézet kiállitási anyaga.

— **Széttépett egy pécsi bányászt a dinamit.** *Pécsről* jelenti *A Reggel* tudósitója: A pécsi bányatelepen levő Sigrist-féle kőbányában vasárnap borzalmas szerencsétlenség történt. *Török Nándor* huszéves bányamunkás rendes munkaidején kivül bement a bányába, hogy előkészitse a hétfőn kezdődő robbantási munkálatokat. Egyszerre a mellette levő dinamit gyujtópatronjához ért, amire *a dinamit hatalmas dörejjel fölrobbant és a szerencsétlen fiatal munkásnak kezefejét leszakitotta, testét pedig sulyosan összeroncsolta.* A mentők életveszedelmes állapotban szállitották a pécsi sebészeti klinikára.

— **Orvosi hir.** Dr. *Rajnik Pál* tüdőszakorvos szabadsága után ujból rendel, V. Nádor-utca 24. — Dr. *Neubauer Adolf* kórházi főorvos, fül-, orr- és gégeorvos, szabadságáról visszaérkezett és rendelését ujból megkezdte. (VI, Andrássy-ut 21. Telefon: Aut. 239—19.)

— **Az orvosok véleménye:** A megszokott babkávét a koffein teszi kivánatossá. A tiszta valódi koffeintartalmu babkávé nemcsak élvezeti cikk, hanem orvosság a legkülönbözőbb betegségek ellen. Ezt olvassa ön az „Orvosi nyilatkozatok" érdekes gyüjteményéből, amely minden Meinl-fióküzletben megtalálható. Meinl Gyula Rt.

gusztus 27-től **VIGSZINHÁZ**

MADÁR

10 napos vendégjátéka

HNY

közreműködése mellett

r válthatók. **Rendes helyárak!**

Peterdi Gábor.

PN

MÁRCIUS 15-ÉNEK ÜNNEPE A SZABADSÁG TÉREN

PETERDI GÁBOR: ÖNARCKÉP

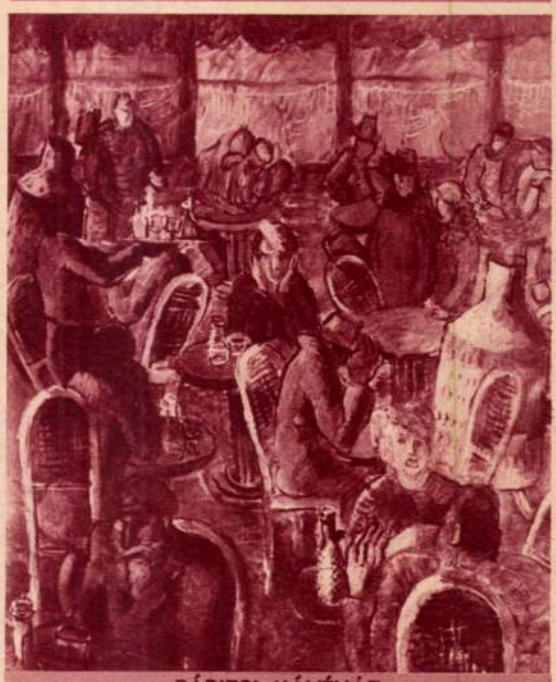

PÁRIZSI KÁVÉHÁZ
PETERDI GÁBOR FESTMÉNYE AZ ERNST-MÚZEUM ÚJ KIÁLLÍTÁSÁN

TAVASZKOR DÖNTŐEN FONTOS A BŐR HELYES HÁZI KOZMETIKÁJA.
A Dr. med. László -FÉLE
KÜLÖNLEGES KOZMETIKAI KÉSZÍTMÉNYEKKEL MEGELŐZHETI: A SZEPLŐKET, AZ IDŐELŐTTI RÁNCOKAT; MEGSZÜNTETHETI: A PATTANÁSOKAT, MITESSZEREKET, PÓRUSOKAT
KAPHATÓ KIZÁRÓLAG A FŐLERAKATBAN
MÚZEUM GYÓGYSZERTÁR, IV., KOSSUTH LAJOS UCCA 22
ROMÁNIÁBAN: NAGYVÁRAD, FARKAS APOLLÓ-DROGÉRIA

Pesti Napló képes melléklete 1934. III. 18.

KÉT KIS EMBER A NAGY MÚZEUMKERTBEN

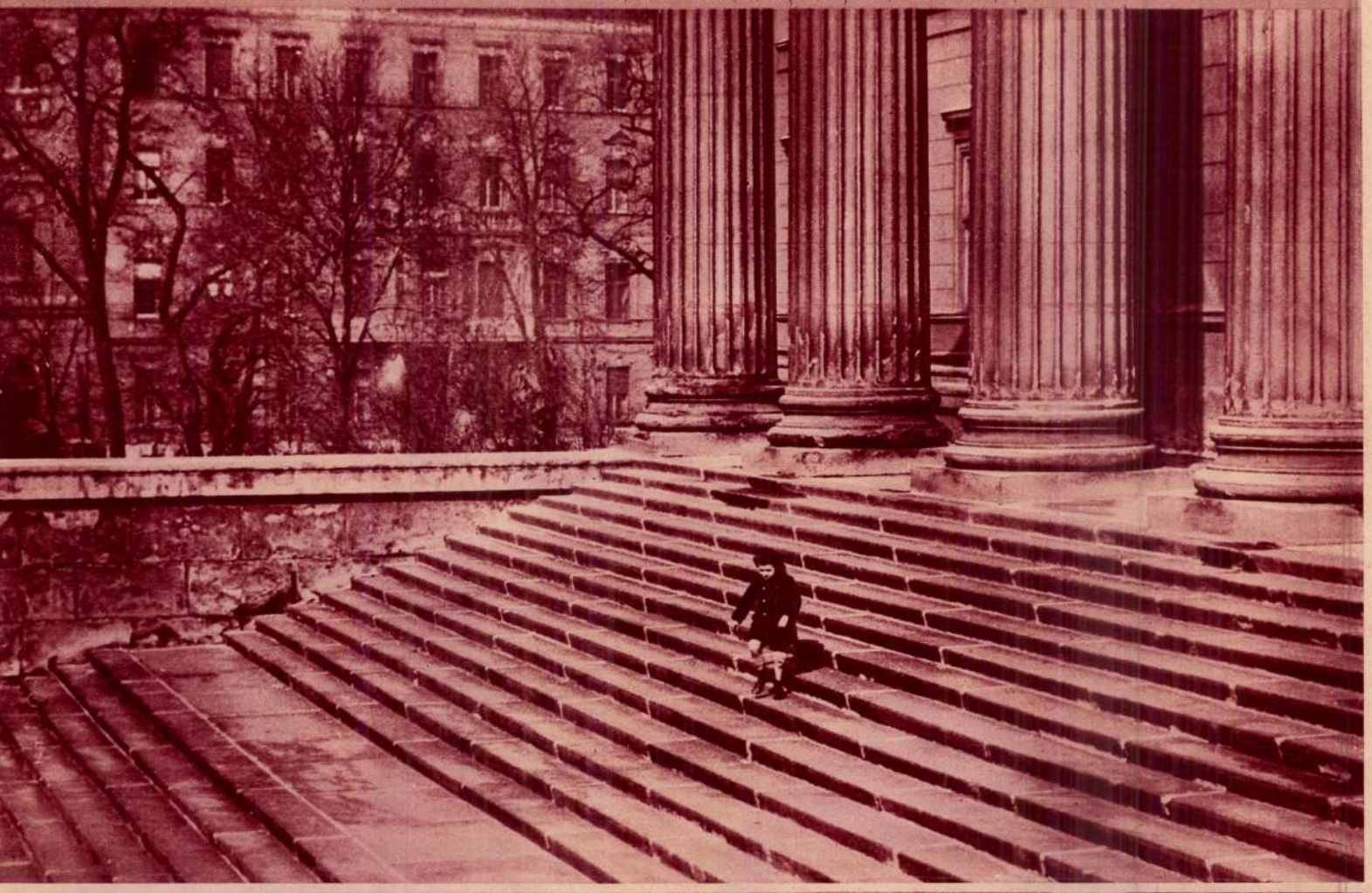

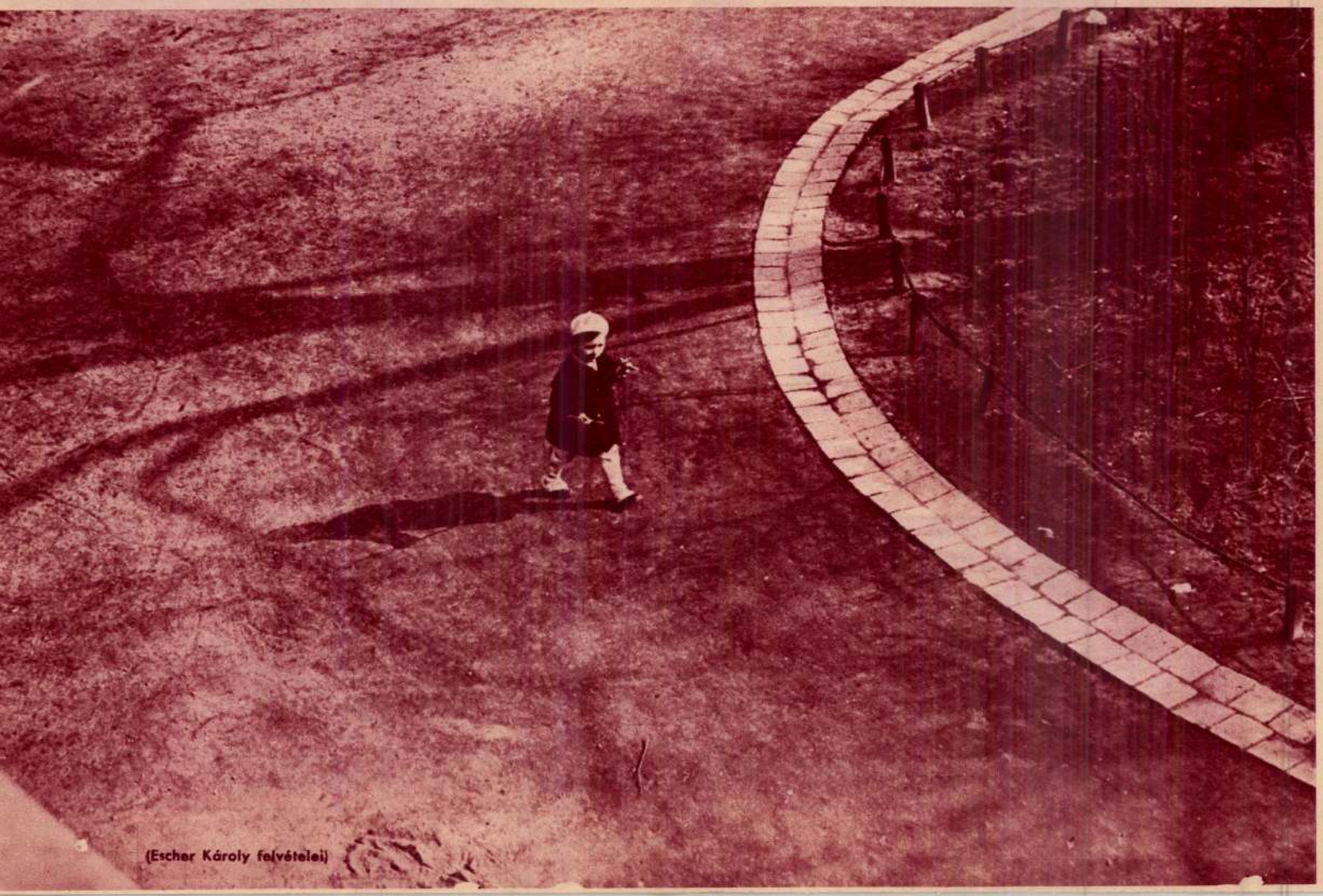

(Escher Károly felvételei)

Peterdy Gábor

Peterdy Gábor

festő

Bálint Jenő: kisfiú a festőállvány előtt. (P. G. művei). Lantos Magazin, 385-86. l. képezzel

Lantos Magazin, 1930 448-454. rajzok.

Peterdi Gábor

Ernst-múzeum csoportkiállításán szerepelt.

A fiatal *Peterdi Gábor* robusztus tehetség, szinte brutálisan gyürközik neki vásznainak, hogy legyőzze a sok csunyaságot és a motivumok rút volta ellenére is artisztikusan, ízlésesen fejezze ki magát. A sok különböző párizsi hatás (Kokoschka is) meglátszik képein, de néha a festői önmagára-találás szerencsés perceiben, máris befejezett alkotásokat hoz létre. A négerek csokoládészínű bőrét érdekesen olvasztja bele színharmóniáiba, melyek néhol, mint a *Néger szakácsnőben*, már tónusos finomságot árulnak el. Legsikerültebb műve az *Ülő gyerek* című portré, melyen a maga igazi valójában, tiszta festői eszközökkel állítja elénk a visszataszító külsejű, néber kölyköt.

BH.934.III.18.

Peterdi Gábor

Édesanyám — Peterdi Gábor festménye
(Rónai Dénes felvétele)

Fiatal festők kiállításán az Ernst Múzeumban szerepelt.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Peterdi Gábor

MAGYAR NEMZET

1965 NOV 16

Peterdi Gábort, az Amerikában élő neves festőművészt, a Master of Art diplomával tüntette ki a Yale Egyetem, amelyen a grafikai tanszék professzora.

♣

Peterdi Gábor, festőm.

Tavaszi tárlat a Nemzeti Szalónban.

— **Tavaszi tárlat a Nemzeti Szalónban.** A fáradhatatlan *Nemzeti Szalón*, mielőtt pihenőre zárná be kapuit, még egy tárlatot mutat be, tavaszi tárlat cimen, de nyári jelleggel. Van azért néhány művész, aki téli igényeket is elbirna. Elsősorban az ifju (még majdnem gyermek) *Peterdi Gábor*, akinek két figurális vásznán örvendetes fejlődést érzünk, a felületes csodagyermeki zsenialitástól a komoly művészi elmélyedés felé. Különösen „*Kalózok*" cimü kettős arcképén, amelynek erős és jól megmarkolt formái, szép szinei máris bizonyos érettséget mutatnak. Romantikus önarcképében az a gyermeki narcizmus ragad el, amellyel az önmaga rajongó ifjuságát jól megérzett renaissancelevegőbe álmodja. Itt azonban már erősebben érezhetők rajzbeli fogyatékosságai, amint két tája, a figurálisok erős összefogottságával szemben, meglehetősen szervetlen, szétmálló. Rajzolni, rajzolni! — ennek a kétségtelen tehetségü fiatal festőnek jobb tanácsot nem adhatunk. *Pajzs Goebel Jenőnek* különösen téli tája érdekes; *Csóka István* öreg házaspárja kifejezésben és festői megoldásban egyformán komoly, leszürődött; *Schossberger Klára* két jó képe, *Udvary Pál* három virtuóz festménye közül különösen az Ipoly cimü, *Záhonyi Géza* levegős tavaszi tája emelkedik még ki a sok közül, de megemlitést érdemelnek *Gebauer Ernő*, *Guzsik Ödön*, *H. Schuschny Erna*, *Kelemen Emil*, *Ö. Bakonyi Kató*, *P. Szeöke Izabella*, *Pohárnok Zoltán* (különösen finomtónusu csendéletéért), *Radnay Miklós*, *Turmayer Nándor* is. Három finom grafikai lapját látjuk *Örsi Sándornak*, a szobrászok közül *Gosztonyi Alice*, az iparművészek közül *Ridly Irén* érdemel megemlitést, utóbbi szép, magyar csipkéiért. *(f. j.)*

(f. j.) P. H. 932.

P. H. 932. VI. 19.

vissza az otthonba s mint valami szájkosarat kapott kölyökvizsla üvöltötte el a társalgó asztalán ezt az egy szót:

— *Petróleumot!*

Peterdi Gábor festőm.

P. H. 932. VI. 19.

— **Tavaszi tárlat a Nemzeti Szalónban.** A fáradhatatlan *Nemzeti Szalón*, mielőtt pihenőre zárná be kapuit, még egy tárlatot mutat be, tavaszi tárlat címen, de nyári jelleggel. Van azért néhány művész, aki téli igényeket is elbirna. Elsősorban az ifju (még majdnem gyermek) *Peterdi Gábor*, akinek két figurális vásznán örvendetes fejlődést érzünk, a felületes csodagyermeki zsenialitástól a komoly művészi elmélyedés felé. Különösen „*Kalózok*" cimü kettős arcképén, amelynek erős és jól megmarkolt formái, szép szinei máris bizonyos érettséget mutatnak. Romantikus önarcképében az a gyermeki narcizmus ragad el, amellyel az önmaga rajongó ifjuságát jól megérzett renaissancelevegőbe álmodja. Itt azonban már erősebben érezhetők rajzbeli fogyatékosságai, amint két tája, a figurálisok erős összefogottságával szemben, meglehetősen szervetlen, szétmálló. Rajzolni, rajzolni! — ennek a kétségtelen tehetségü fiatal festőnek jobb tanácsot nem adhatunk. *Pajzs Goebel Jenőnek* különösen téli tája érdekes; *Csóka István* öreg házaspárja kifejezésben és festői megoldásban egyformán komoly, leszürődött; *Schossberger Klára* két jó képe, *Udvary Pál* három virtuóz festménye közül különösen az Ipoly cimü, *Zádonyi Géza* levegős tavaszi tája emelkedik még ki a sok közül, de megemlitést érdemelnek *Gebauer Ernő*, *Guzsik Ödön*, *H. Schuschny Erna*, *Kelemen Emil*, *Ö. Bakonyi Kató*, *P. Szeőke Izabella*, *Pohárnok Zoltán* (különösen finomtónusu csendéletéért), *Radnay Miklós*, *Turmayer Nándor* is. Három finom grafikai lapját látjuk *Örsi Sándornak*, a szobrászok közül *Gosztonyi Alice*, az iparművészek közül *Ridly Irén* érdemel megemlitést, utóbbi szép, magyar csipkéiért. *(f. j.)*

P. H. 932. VI. 19.

— Petroleumoil

Peterdy Gábor

M.O. 930.X.19.

M.O. 930. X. 19

Az Ernst Múzeumban

két teremben továbbra is *Csontváry* képeiben gyönyörködhetünk, a többi teremben pedig *három fiatal művészt* mutatnak be. Közülük az egyik még csak 15 éves és először *Az Est* tavalyi *Hármaskönyvének gyerekkötetében* foglalkozott vele ép e beszámoló írója. *Peterdy* Gábor akkor még csodagyerek volt, ezen a kiállításon nem csodagyerekként akar szerepelni, hanem azt mutatja meg, hogy hová jutott el ösztönösen, szabadon szárnyaló tehetségével. Mélyen festői lélek, aki színekben látja az egész világot és ez a gazdag tehetség, amiről beszámol, nagyszerü anyag lesz most a rendszeres fejlesztés számára.

A másik két kiállító is először szerepel magyar kiállításon. *Fenyő* György külföldi elismerések után érkezett haza, két termet megtöltő képei harmonikus művészegyéniségről beszélnek. Világos tompa színekkel ér el dekoratív hatásokat. *Kirchner* Jenő vízfestményei egészítik ki a kiállítást.

Eva Hesse emlékére

Horváth Ildikó és Kőszeghy Csilla kiállítása

A NEMZETKÖZI MŰVÉSZET kurrens jelenségeihez való felületes igazodás régi problémája az elhúzódó identitásválsággal küszködő kortárs hazai szcénának. Szerencsére az elmúlt évtizedben a divatimitátorok mellett egy új, történelmi elődeit tudatosan kereső, nyíltan vállaló, alaposan és egyénien újraértelmező alkotói attitűd is jelen van a fiatal generáció korántsem hangadó részében. Ezen művészek nem jólértesültségüket és up-to-date szemléletüket akarják bizonyítani, hanem a történeti gyakorlatot követve egy korábbi alkotóra, jelenségre reflektálva, személyes múltjukat megteremtve, egy szemléletet elsajátítva igyekeznek önmagukat meghatározni, létrehozni. Így történt ez *Horváth Ildikó* és *Kőszeghy Csilla* esetében is, akik egymástól függetlenül kezdtek el *Eva Hesse* iránt orientálódni, majd miután felismerték közös érdeklődésüket, összefogtak, s együttes kutatásba kezdtek. Így azután nem csupán egy kiállítással adóztak emlékének, hanem egyéves munkával tanulmányozták a fiatalon elhunyt, a nőművészet létrehozásában úttörő jelentőségű alkotó életművét. Ma induló grafikusokként egészen mást fedeztek fel benne, mint a hetvenes évek végének textilesei. Húsz évvel ezelőtt *Lovas Ilona, Kelecsényi Csilla, Bajkó Anikó* és mások még a rácsszerkezetet, a szabad anyaghasználatot, az organikus és műanyagok ütköztetését, a természeti folyamatok és jellegzetesen női kézműves technikák művészetbe emelését köszönhették Hessének. Művészeink már nem annyira mediális kérdésekben, mint inkább absztrakció és/vagy figurativitás kérdésében nyertek megerősítést az amerikai művésztől. Az ő korosztályukba tartozók ugyanis a hazai közeg modernista alapállásának megfelelően az absztrakció magasabbrendűségének hittételében nőttek fel, ám a figurativitás és az új médiumok dominanciájával szembesülnek. Ezért – miközben egy sor kortársukhoz hasonlóan nem akarnak lemondani hagyományos művészeti águkról – absztrakció és figurativitás, geometrikus és organikus forma hessei összekapcsolása révén törekednek a hamis dilemma feloldására. Ugyanakkor a grafika médiumának kiterjesztésében is inspirálta őket Hesse, hiszen mindketten az ő puha, érzékeny és érzéki, testi és erotikus asszociációkat keltő anyaghasználatát a grafika világába lefordító fémet és technikát, alumíniumkarcot, illetve erős tapintási képzeteket sugalló felületalakító eljárásokat alkalmaznak. *Kőszeghy Csilla* a Hesse által gyakran használt, a női munkákkal szolidaritást vállaló varrást is megidézi, elődjéhez méltó játékos konceptualitással. Egyfajta illuzórikus, a nézőt rászedő varrást imitál; előbb nyomólapjait vágja ketté, majd a lenyomataik között hagyott „virtuális" rést, repedést „ölti össze" valóságos cérnával. A leképzett és a reális közötti illúzió felkeltésével éppen a kettejük közötti szakadékra hívja fel a figyelmet. A gesztus talán magára a grafika médiumára is utal, a hagyományos női óvó-ápoló funkciónak megfelelő eljárással gyógyítja a műfaj metaforikusan értelmezhető belső szakadásait, „sebeit". A cérna azonban a korai nőművészet pattern festészeti ágát idéző módon dekoratív mintát is képez, és ábrázoló funkciót is betölt. A fonalvonalakkal összekapcsolt geometrikus absztrakt formák ugyanis természeti asszociációkat keltenek, a rulettákkal „bolyhosított" felület plasztikusságával bíró csövekbe, türkizzöldes hullámokba rendeződik, alluviális rétegeket, folyóparti tájakat idézve. Másutt a hullámkötegek függőlegesbe fordulnak, s rózsaszínbe váltva egymáshoz közelítő vagy éppen távolodó testek képzetét keltik. A nyomtatáshoz használt négyzetes lemezt Kőszeghy néha egyszerre konkrét természeti és geometrikus absztrakt formát idéző alakzatban, például pókháló mintázatban fűrészeli szét, s kicsit megnyitva helyezi vissza a nyomtatott papírfelületre. Ugyanakkor a faktúra pórusszerű pontjai testfelszínt, a formák közötti rések a föld repedéseit, az egész alakzat utak és folyók által szabdalt mezők madártávlati képét, térképét idézik meg. A négyzet közepéből egy fényközpont is szétterjed a lapokon, körformát rajzolva. Így a feminin princípiummal összekapcsolt Földet jelképező négyzet a maszkulinitással azonosított égi szférát jelképező körrel párosul. Kőszeghy Csilla a férfias mértani formák nőies meglágyításának, organikussá tételének hessei eljárását tágítja az utaló jelleg és egy jellegzetesen grafikai eljárásokból következő játékos szimbolika felé, melyben a felületek megidéző ereje a geometriai elemeket naturális jelentésekkel tölti fel.

Horváth Ildikó szintén az illúzió irányában viszi tovább Hesse munkásságát. Ám nála még erősebb hangsúlyt kapnak a választott elődjére jellemző testtel kapcsolatos képzetek. Talán Hesse mesterséges anyagokból és ipari eljárásokkal létrehozott, de eleven természeti képzeteket keltő háromdimenziós tárgyai inspirálták a nyomtatott grafika műfajának plasztikusítás és a tárgyszerűség felé való kitágításában. Ebben fő eszköze a nyomódúcnak a nyomtatott forma kontúrjait követő körbevágása, melynek révén az egyedi belső rajzzal, festéssel, modellálással még plasztikusabbá tett alakzat élesen elválik, kiemelkedik a papír fehérjéből. Lapjain csak egy-egy végletesen leegyszerűsített, áramvonalas forma kerül a középpontba, melyekben Eva Hesséhez hasonlóan tökéletes egységbe kerül a mesterséges és az organikus jelleg, bár Horváth Ildikó „tárgyaiban" előképeinél erősebbek a természeti asszociációk. Nem tudjuk eldönteni, hogy egy kagylót, víz által formált kavicsot, növényi termést, lopótököt vagy egy természeti nép művészének, kézművesének használati vagy kultikus eszközét látjuk. Az asszociációk ilyen átfedése *Heinrich Kleist*nek *Paul Klee* grafikájában inkarnálódott gondolatára emlékeztet,

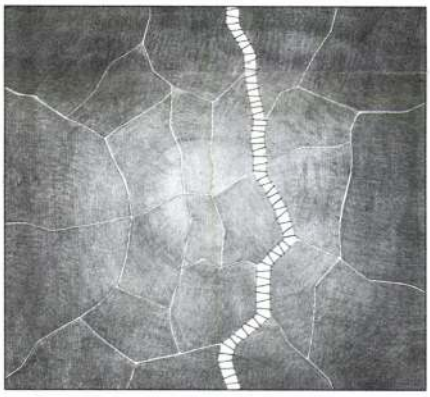

Kőszeghy Csilla grafikája

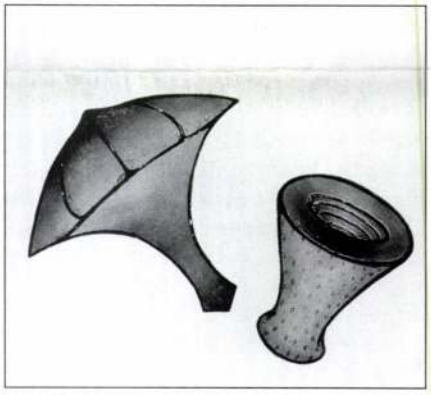

Horváth Ildikó műve

függően, hogy mondanivalóját melyik megjelenítési formával tudta a leghitelesebben kifejezni. Miközben a harmincas évek második felében több jelentős szürrealista képe is született, azokkal egy időben készítette el a spanyol polgárháború valóságát kegyetlenül őszintén elénk táró, öt részből álló expresszionista sorozatát, a *Kétségbeesés*t. Ha a Spanyolországból érkező hírek nem lettek volna elég meggyőzők az ott zajló események megértésére, Peterdinek alkalma volt tudomást szerezni a történtekről *Robert Capa* fotóiból is, hiszen a szintén magyar származású fotós Prinner és Peterdi Mária (Peterdi Gábor húga) fürdőszobáját használta sötétkamrának, ott hívta elő spanyolországi felvételeit. Természetesen nemcsak Peterdit, de minden humánusan gondolkodó művészt megrázott a spanyol polgárháború. Amikor Jeanne Bucher, a spanyol gyermekek megsegítésére galériájában kiállítást rendezett, sok-sok művész, köztük számos magyar is, többek között *Czóbel, Hajdu,* Kolozsvári, Prinner, Szenes, *Szóbel* és persze Peterdi ajánlotta fel eladásra művét.

Míg Peterdi Rómában gyakran éhezett, mert csak a szülők által küldött szűkös támogatásra számíthatott, addig Párizsban már sikerült alkalmi grafikai munkákhoz jutnia. Elsősorban plakáttervek készítésére kapott megbízást, de a számára több tekintetben is sikeres 1936-os év már komolyabb lehetőséget is kínált. Ekkor ismerkedett meg a fali kárpitok művészetének újraélesztésében elévülhetetlen érdemeket szerzett Jean Lurçat-val, aki maga mellé vette tervezőműhelyébe. Közös munkájuk legkiemelkedőbb eredményét az 1937-es párizsi Világkiállítás *Les Echanges Intellectuels à travers du Monde* (*Szellemi Együttműködés*) pavilonjának freskóegyüttese jelentette, amellyel aranyérmet nyertek. Még csak huszonkét éves volt ekkor, és hogy a kivitelezést végrehajtó munkások előtt nagyobb tekintélyt szerezzen, bajuszt növesztett, hogy idősebbnek látszódjon. A pavilon építési munkáit a svájci *Denis Honegger* vezette, aki azután rendszeres megbízást adott Peterdinek az általa tervezett épületeket dekoráló freskótervek elkészítésére. Ugyancsak 1936-ban került kapcsolatba a kiváló ítélőképességgel rendelkező Jeanne Bucher-vel, aki sohasem félt ismeretlen művészt bemutatni galériájában, ha azt tehetségesnek ítélte. Peterdi 1938-ban nála rendezte első egyéni kiállítását, és egy évvel később Jeanne Bucher kiadásában jelent meg bibliofil rézkarc-albuma, a *Black Bull* (*Fekete bika*).

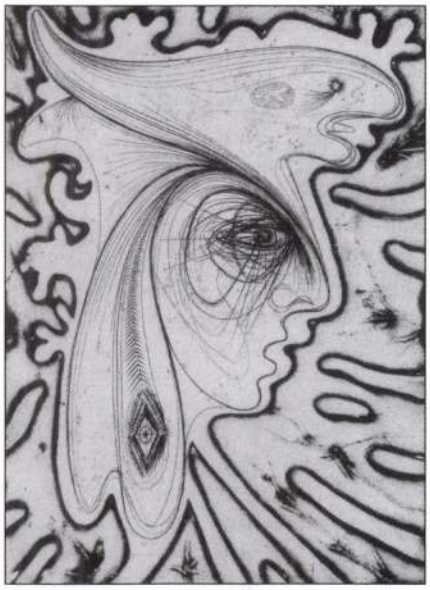

Peterdi Gábor: Mary tájképe
metszet és reliefmaratás, 16×12 cm

Peterdi, aki saját tapasztalatai alapján tudta, mit jelentett Mussolini Olaszországa, és tisztában volt azzal, hogy mit eredményezett a hatalomra törő Franco színrelépése Spanyolországban, milyen veszély fenyegeti Európát. A harmincas évek végén készített alkotásaiban, a *Haláltánc* csontváztáncosa és felrobbanó házai, a *Dózsa György* embert égető lángjai, a *Gyilkos* mindent elnyelő kakasa vagy a gyengébbnek semmi esélyt sem adó *Nagy csata* szörnye előrevetítette a halált, pusztulást, fájdalmat hozó tragikus jövőt. 1939 augusztusában elhagyta Európát, és a háború kitörése előtt három nappal megérkezett New Yorkba. A magával vitt festmények (köztük a már említett *Jó reggelt, Peterdi úr!*), akvarellek és metszetek lehetővé tették, hogy két hónappal később, *Mattá*val osztozva a helyen, bemutatkozzon a főleg szürrealistákkal foglalkozó Julien Levy Galériában. Ezután még két újabb egyéni kiállítás következett, majd Peterdi önkéntesként bevonult az amerikai hadseregbe, és mint katona visszakerült Európába, a háború kellős közepébe. A fegyveres harcok megrázó élményeit messze túlszárnyalta az, ami a koncentrációs táborok, Bergen-Belsen és Dachau felszabadításakor tárult szeme elé. Amit ott látott, sohasem törölte ki emlékezetéből, és azt akarta, hogy mások se felejtsenek. A még 1945-ben Németországban készített rajzok, mint a csonttá soványodott kezeket és lábakat ábrázoló *Csendélet Németországban,* az ötvenes évek *Apokalipszis*-sorozata vagy az 1962-es *Álmodó halott* nemcsak az örökké kísértő emlékek feldolgozásai voltak, hanem figyelmeztetés is.

Festményei ebben az időszakban elsősorban háborús élményeit tükrözték, és csak az évek múlásával szelídültek csendéletekké, tájképekké, metszetei azonban sokkal tovább hordozták az átélt tragédia nyomait. Az ötvenes évek második felétől festményeinek legfontosabb témája a természet, a táj lett. Háttér nélküli, teljesen telített képein az expresszionizmus idejéből magával hozott lángoló pirosak, világító zöldek, kékek, sárgák uralják a vásznat, gyakran oly módon, hogy a festményen szinte kizárólag csak egyetlen szín különféle árnyalatai szerepelnek. Az első ránézésre absztraktnak tűnő kompozíciók szemünk előtt fokozatosan válnak valóssá, és a színfoltokból, vonalkötegekből, sűrűn egymás mellé húzgált vonalkákból lassanként kirajzolódik előttünk a táj, mint például a *Tél* (1960), a *Csendes-óceán* (1960-61) vagy a *Csobánkai pipacsok* (1975) esetében.

Peterdi az alkotó munka mellett 1948-ban tanítani kezdett, a Brooklyn Museum Art School grafikai műhelyének vezetője lett. Azt követően a Hunter College-ban, majd 1960-tól 1987-ig a Yale Egyetemen tanított, de az Egyesült Államok számos más egyetemén is tartott előadásokat. 1959-ben *Printmaking: Methods Old and New* címmel könyvet jelentetett meg a metszetkészítésről, amely azután több kiadást megért, számos nyelvre lefordították, és a mai napig sok képzőművészeti iskolában használják tankönyvként. Pályája során több mint kétszáz kiállításon vett részt, alkotásai bekerültek a világ nagy múzeumaiba. A chicagói Art Institute, a washingtoni National Gallery, a New York-i Museum of Modern Art, a firenzei Uffizi Képtár, a londoni Victoria and Albert Museum vagy a düsseldorfi Kunstmuseum gyűjteményben éppúgy szerepelnek művei, mint a Magyar Nemzeti Galériában, a Szépművészeti Múzeumban és a pécsi Janus Pannonius Múzeumban, Magyarországon mégsem kapta meg életében azt az elismerést, amelyet a világ más részein.

Mafu, Nyuszi, Matyi, Zsiga, Bichou, Árpád[3] és a többiek már régóta nincsenek közöttünk, 2001. augusztus 13-án eltávozott Peterdi Gábor is, a „banda" utolsó tagja, aki még mesélni tudott volna a montparnasse-i évekről. Itt maradtak azonban alkotásai: amerikai műtermében és egy budai lakás fiókjában várják, hogy egy napon kiállításra kerüljenek.

Jegyzetek
1 Peterdi Gábor leveléből.
2 *A Reggel,* 1930. aug. 25.
3 Anton Prinner, Peterdi Mária, Wahl Aurélia, Kolozsváry Zsigmond, Vieira da Silva, Szenes Árpád.

Peterdi Gábor: Baromfi udvar, 1935, Párizs
o., v., 142×184 cm

zal, hogy nem elég autodidakta módon tovább képeznie magát. Ugyanakkor az iskolai kötöttséget mindig is nehezen viselte, és bár egy ideig a Képzőművészeti Főiskolán *Szőnyi István*nál tanult, 1930-ban félbeszakította tanulmányait, és Rómába ment. Beiratkozott ugyan az Accademia de Bella Artére, de a professzorok előadásainál sokkal jobban érdekelte őt Raffaello, Michelangelo, Uccello és Mantegna műveinek tanulmányozása. A délutánokat múzeumokban, templomokban töltötte, másolta a nagy mesterek alkotásait, és közben persze „saját" képeket is festett. Hogy a kiváló tehetségéről szóló magyarországi vélemények nem voltak túlzók, arra bizonyíték, hogy az új élmények hatását tükröző, Rómában készített munkáival, köztük a nagyméretű *Kalózok*kal, elnyerte a Prix de Rome-ot. Mussolini hatalomra jutása után nem akart többé Rómában maradni, egyébként is vonzotta a modern művészetek, a friss áramlatok városa, Párizs, ahova 1932-ben érkezett. A Julian, a Skandináv és a Grande Chaumiere Akadémián tanult, miközben szorgalmasan látogatta a Louvre-t és a kortársakat bemutató galériákat. Kezdetben elsősorban magyar művészekkel ismerkedett meg. A már említett *Anton Prinner* mellett jó barátságba került *Szenes Árpád*dal (és *Vieira da Silva*val), *Tihanyi Lajos*sal, *Kolozsvári Zsigmond*dal és feleségével, *Wahl Auréliá*val. Az akkor mindössze tizenhét éves fiatalembert valamennyien igyekeztek lehetőségeikhez mérten segíteni. Szenes Árpád felhívta az angol *Stanley William Hayter* figyelmét Peterdi Gábor rajzaira, aki ezután meghívta őt grafikai műhelyébe, az Atelier 17-be. Peterdi 1934-től rendszeresen dolgozott Hayternél, ahol mesteri módon elsajátította a különféle grafikai sokszorosító módszereket. Az Atelier 17-ben töltött időszak fontos állomást jelentett Peterdi életében. Egyrészt olyan technikai tudásra tett szert, amelynek birtokában a rézmetszés kifejező eszköztárának elengedhetetlenül fontos részévé vált, és a továbbiakban egyedülálló grafikai alkotások létrehozását tette számára lehetővé. Másrészt a műhelyben olyan művészekkel ismerkedhetett meg, és dolgozhatott együtt, mint *Max Ernst, Chagall, Calder, Giacometti, Tanguy* vagy *Miró*. Az ismeretségi kör ezután folyamatosan tágult, és többek között ő is résztvevője lett a *Delaunay-házaspár* szokásos péntek esti asztaltársaságának a Les Closeries des Lilas-ban. A kezdetben inkább expresszionista képei mellett ebben az időben kezdtek megjelenni a szürrealizmus felé hajló, majd egyértelműen szürrealista alkotások, ami minden kétséget kizáróan az Atelier 17-ben dolgozó művészek befolyásának volt köszönhető. A legárulkodóbban talán a *Gyilkos kakas*-sorozat több darabja, köztük a *Jó reggelt, Peterdi úr!* című, 1939-ben készült festménye tanúskodik erről, amely Max Ernst 1937-ben született festményével, Az *otthon angyalá*val rokonítható. Peterdi sohasem ragaszkodott kategorikusan egyfajta stílushoz: egész pályájára jellemző, hogy akár festményről, akár metszetről volt szó, párhuzamosan készített absztrakt és figuratív, ilyen vagy olyan „izmusba" sorolható alkotásokat, attól

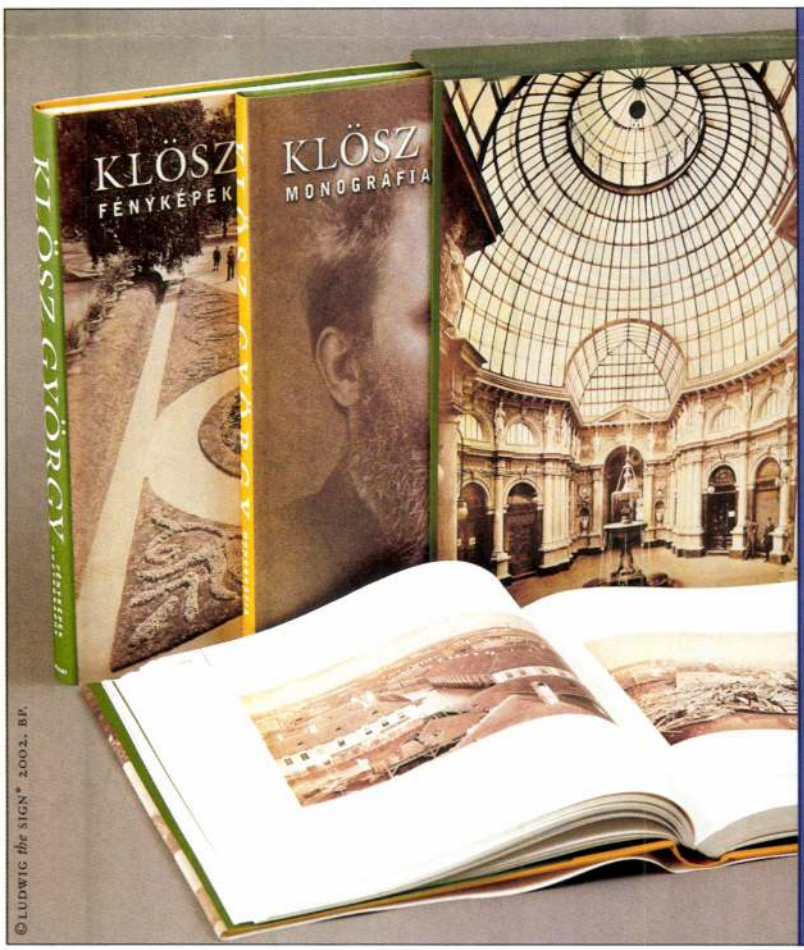

MEGJELENT ·

LUGOSI LUGO LÁSZLÓ ·

Klösz György · MONOGRÁFIA

6.900 FT · KEMÉNYKÖTÉSBEN
128 OLDAL · 40 DB. SZÍNES KÉPPEL,
SZÖVEGKÖZI ILLUSZTRÁCIÓVAL.

Klösz György · ALBUM

9.900 FT · KEMÉNYKÖTÉSBEN
280 OLDAL · 188 DB. KLÖSZ FOTÓVAL
NÉGYSZÍNKOLORBAN NYOMVA.

A KÉT KÖTET **DÍSZDOBOZBAN**
IS KAPHATÓ · 18.600 FT.

A KÖTETEK UTÁNVÉTTEL, 20%
KEDVEZMÉNNYEL MEGRENDELHETŐK
KÖZVETLENÜL A KIADÓTÓL.

POLGART KÖNYVKIADÓ KFT.
1047 BUDAPEST · BAROSS U. 11–15.
FAX · 399 03 58.

A KÖNYVEK KAPHATÓK A NAGYOBB
KÖNYVESBOLTOKBAN IS.

„Ha nincs fegyver a kezemben, van toll és ecset"[1]

Peterdi Gábor pályaképe

CSERBA JÚLIA

A KÉT ELVÁLASZTHATATLAN jó barát, a magas, atléta termetű *Monsieur Gros* és a nála jó néhány évvel idősebb apró, törékeny *Mafu* a harmincas években a Montparnasse-negyed ismert figurái voltak. Egy házban volt a műtermük a rue Pernetyben, közös konyhán éltek, hasonló elveket vallottak a művészetről, és együtt látogatták a Closerie des Lilas, a Dôme, valamint a környék más, művészek által kedvelt kávéházait. Mafu, vagyis *Anton Prinner* szobrász „tősgyökeres" párizsinak számított, hiszen közel négy éve élt már ott, amikor a mindössze tizenhét éves Monsieur Gros, azaz *Peterdi Gábor* festő Párizsba érkezett. De ki is volt az az elszánt, tizenéves fiatalember, aki a biztos családi otthont és a féltő szülőket hátrahagyva, néhány fillérrel a zsebében nekivágott a világnak?

Az 1915-ben Pestújhelyen született Peterdi Gábor irodalmi miliőbe érkezett: édesapja *Peterdi Andor,* jó nevű újságíró és költő, édesanyja, *Várnai Zseni* pedig ugyancsak elismert költőnő volt. A család barátjának, *Rudnay Gyulának* elismerő véleménye az első olajjal festett tájképről még komolyabb munkára ösztökélte a fiatal Peterdit, és tizennégy évesen már kiállításon mutathatta be képeit. A Munkásakadémia meghívására Várnai Zseni költői estet tartott Pozsonyban, és ezzel egy időben rendezték meg fia, Gábor első kiállítását. A közönségsikert az igazolta, hogy valamennyi művét megvásárolták, a szakmait pedig, hogy a helyi újságok lelkesen üdvözölték az ifjú művészt. A rákövetkező évben az Ernst Múzeumban mutatkozott be, és bár természetesen ekkor még nem volt saját kialakult stílusa, munkái különleges tehetségről tanúskodtak. Az *„újonnan felfedezett tizenöt éves festőtalentumról"* Bálint Rezső terjedelmes cikkben számolt be *A Reggel*[2] című napilapban. A festészet iránti elhivatottság sokkal mélyebb volt annál Peterdiben, mintsem hogy a váratlan siker elvakítsa, sőt tisztában volt az-

Peterdi Gábor: Az ideges rák, 1947
o., v., 86×114 cm

HARMADIK TEREM.

Fenyő György festményei.

45.	Panni	800.—
46.	Vörös földek Arcugnano mellett	800.—
47.	Olasz lány	800.—
48.	Vicenzai dombok	800.—
49.	Ködös párizsi part	600.—
50.	Önarckép. Párizs, 1925	1200.—
51.	Positano	600.—
52.	Apám. (Magántulajdon.)	
53.	Vörös háztetők a tenger mellett	1000.—
54.	Feketeruhás parasztlány	1000.—
55.	A világoskék ház szürkületben	1000.—
56.	Csendélet	800.—

NEGYEDIK TEREM.

Peterdi Gábor festményei.

57.	Budai hegyvidék tavasszal	600.—
58.	Feketekesztyüs hölgy	1000.—
59.	Virágcsendélet	200.—
60.	Az orsz. levéltár ősszel	600.—
61.	Pipacs és harangvirág	500.—
62.	Városlal őszi ködben	200.—
63.	Önarckép indián tollakkal	1000.—
64.	Budai részlet	200.—
65.	Konyhacsendélet	500.—
66.	Izzó hőség	400.—
67.	Mesetáj	700.—
68.	Mikófalva	400.—
69.	Aratás	250.—
70.	Kecskeméti piac	400.—
71.	Gladiobuszok és dáliák	800.—
72.	Szolnoki táj	250.—
73.	Paradicsomvásár	300.—
74.	Őszi felhők	200.—
75.	Erdei ut	300.—
76.	Budapest	300.—

77–88. szám a II. oldalon

Ernst Múzeum kiállításai

CXIV. 114. (1930.)

PETERDI, GABOR

GRACE BORGENICHT GALLERY

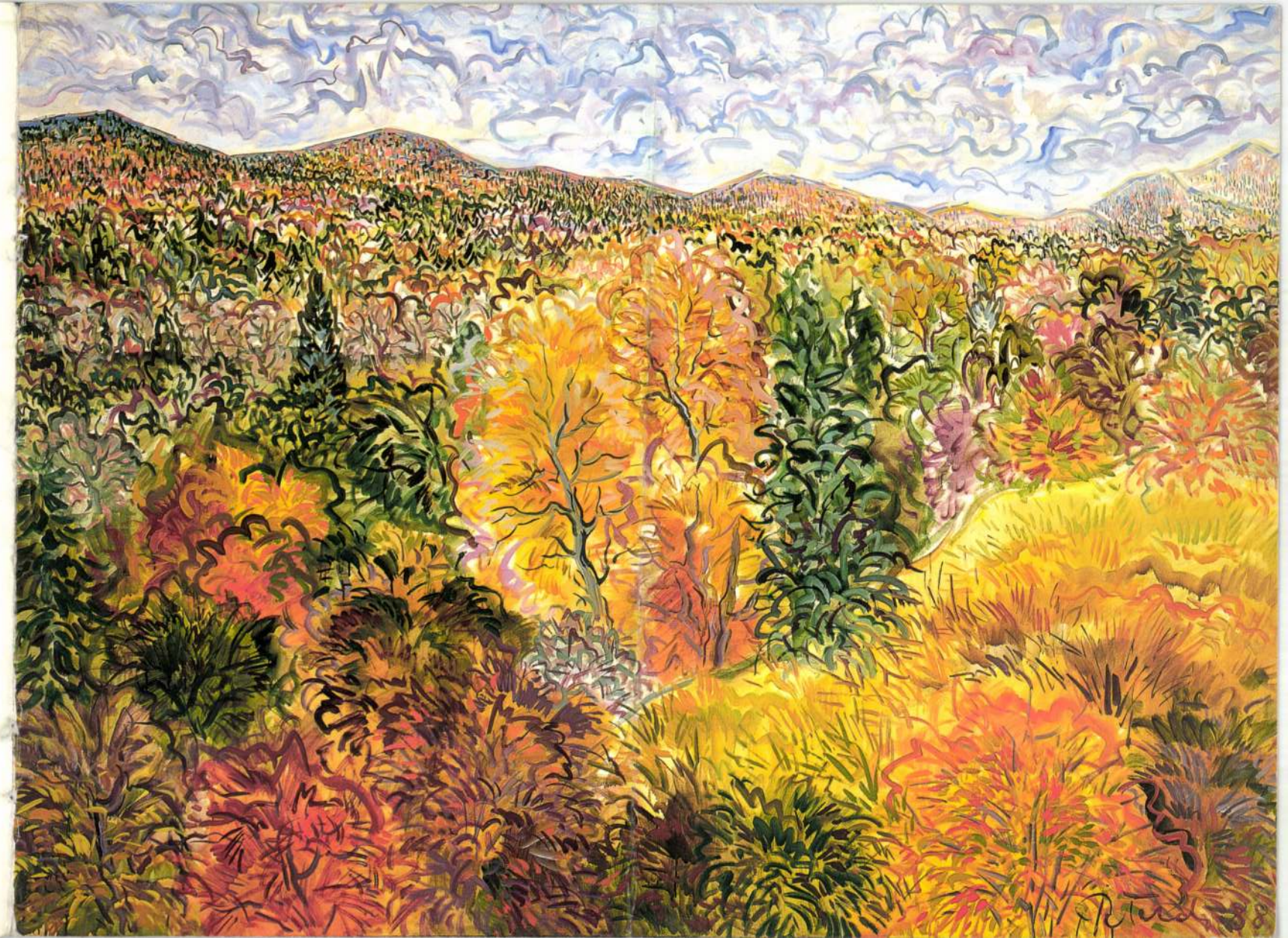

Cover: **The Valley, N.H. 3,** 1988, oil on canvas, 60 x 80″

Photos: Sarah Wells

New Hampshire 2, 1987, watercolor, 36½″ x 47½″

Dartmouth I, 1987, watercolor, 25½ x 36½"

GABOR PETERDI

PAINTINGS & WATERCOLORS

May 4–28, 1988
Opening Reception Wednesday, May 4 5–7 PM

GRACE BORGENICHT GALLERY
724 Fifth Avenue, New York 10019 212/247-2111

There is no doubt that Gabor Peterdi's recent work is the fruitful result of a long maturing sensibility. Painting has always been a necessity for him. Now, at the height of a prolific career, fifty eight years after his first one-man show, Peterdi continues to take risks. The current exhibition reveals a clarity of expression and sense of freedom that can only be achieved when the demands of technique and changing fashion are no longer at issue. Re-examining, adjusting, avoiding comfortable formulas along the way, Peterdi has nurtured a poetic vision with manifest conviction. His canvases have never been more decisively executed. There is no mistaking the artist's sharply defined space, forceful calligraphic line, lucid color or ability to capture light. Above all, the work proclaims an intense *joie de vivre*, his celebration of life.

All of the watercolors and several of the oil paintings in this exhibition grow out of Peterdi's impressions of the New England landscape during his artist-in-residency at Dartmouth College in late 1987. These and his other new paintings command attention because they contain more than their obvious literal content. The immediacy of the work relies on endowing subjects with often surprising personalities. In reconstructing nature, Peterdi creates both a dynamic painterly scene and a visual metaphor for an emotional state of being. His ability to give form to elusive ingredients like wind or light lends authority to the work. The expressive power of landscapes such as *New Hampshire I*, or a seascape like *Thunder of the Sea*, have less to do with the recognizable subject than with such sublime sensations as serenity, fear or exultation. A glowing lavender forest, a tranquil wetland or an awesome wave give Peterdi the means to express the full range of human emotions. Through the instrument of painting this veteran artist explores the ambiguous conjunction of man and nature and the forces to which they are both subject.

—Burt Chernow

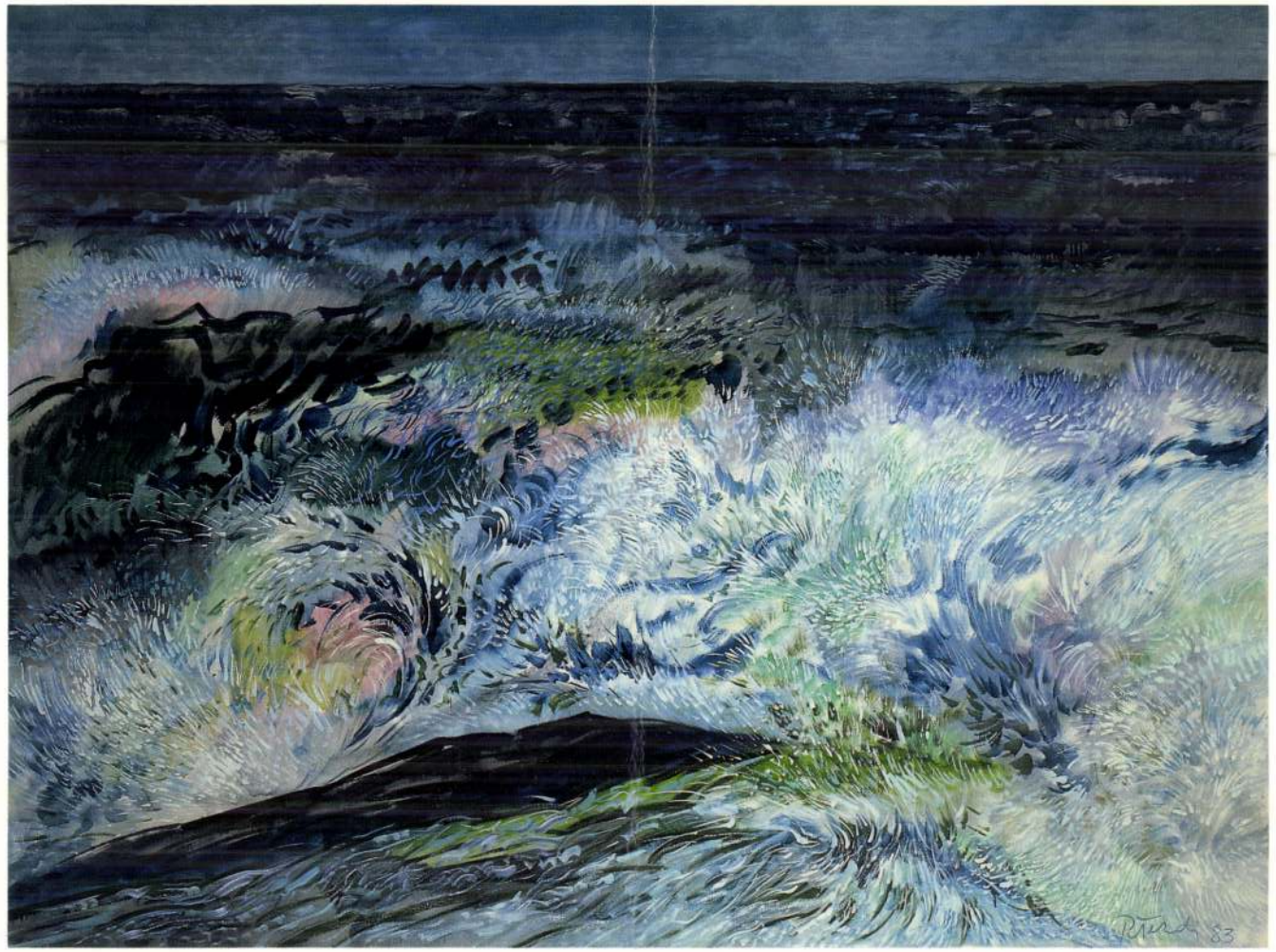

The Thunder of the Sea, 1983, oil on canvas, 60 x 80″

EA Trident

ELL FÜR BEA ENTWICKELT: BEA-TRIDENT

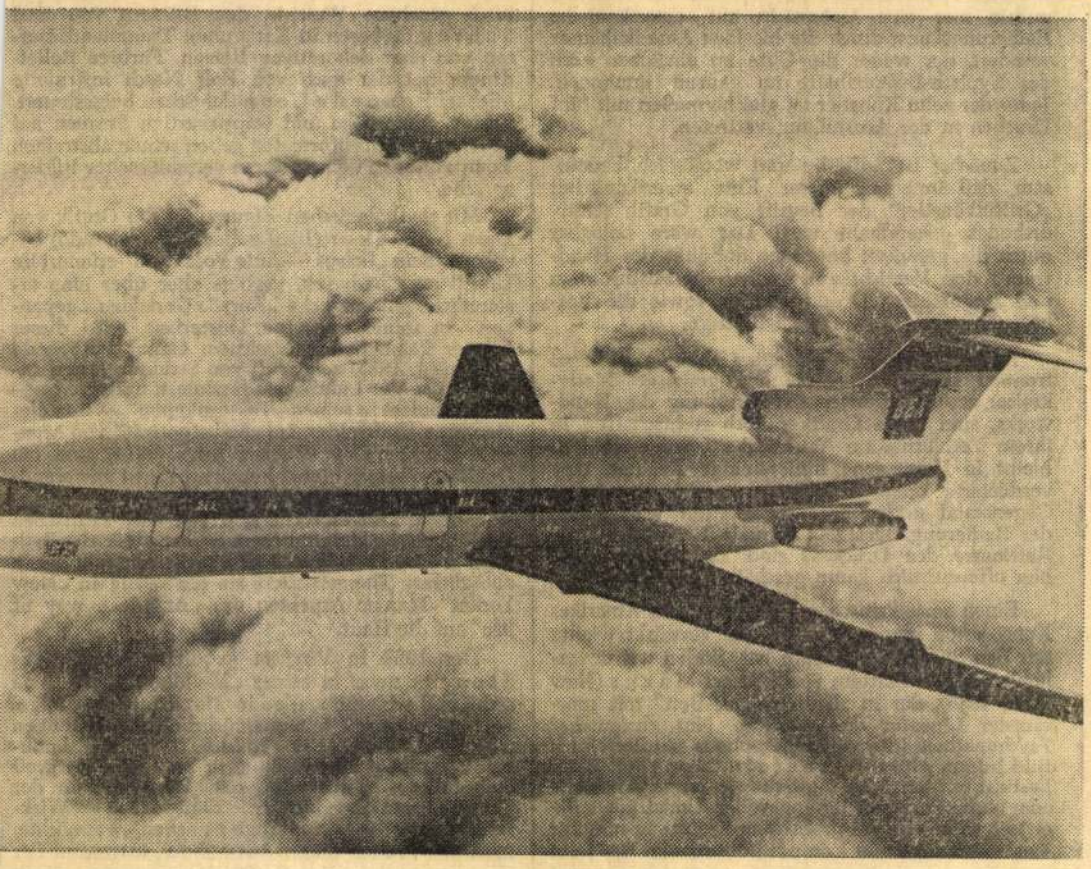

RIDENT ist das modernste und be-

Neben diesen revolutionären technischen Ver-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 186-307
Peterdi Gabor
FRANKFURTER RUNDSCHAU
1964 APR 14

1021

Amerikanische Radierungen

Zehn hervorragende Grafiker im Frankfurter Amerikahaus

Für das Frankfurter Kunstterrain bedeutet die Schau amerikanischer Radierungen einen Angelpunkt und ein normsetzendes Faktum für die merkwürdigsten Vergleiche. Man muß es Miß Una E. Johnson vom Brooklyn Museum zu New York vorweg bestätigen, daß die von ihr ausgesuchte Kollektion auch die Qualitätsansprüche verwöhnter Grafik-Kenner zu erfüllen vermag; daß mithin hier eine Uebersicht auf amerikanische Radierungskunst durch die hiesigen Amerikahäuser wandert, der weder die Güte im einzelnen noch das Typisch-Beispielhafte im ganzen ermangelt. Jeder der zehn Künstler ist gleichermaßen mit fünf Drucken in der Ausstellung vertreten.

Zunächst ist auffällig und womöglich bedeutsam, daß innerhalb dieser Elite amerikanischer „Griffelkünstler" der Begriff von Grafik relativ orthodox gehandhabt wird. Das wäre belegbar durch die geradezu besessene Solidität des Handwerks, den Verzicht auf waghalsige Mischformen und komplizierte Druckverfahren sowie die Vorherrschaft von Schwarzweiß-Blättern.

Die Auffassung des Metiers aber ist nicht zu trennen von der Bevorzugung gewisser Motivkreise: rechtschaffen in der Erfüllung des Handwerks, sind diese Grafiker auch rechtschaffen in ihrem Verhältnis zur Wirklichkeit; will sagen: es bleibt in Front jene hintersinnige Realität, eine verdüsterte oder makabre Welt, die eh und je Gegenstand grafischer Interpretation war, zumal der Radierung. Das rein formale Experiment, die Raffinesse des Druckens sind als isolierte Ziele hier offensichtlich kaum geschätzt.

Einen sozia'kritischen Einschlag, den Amerikas Kunst schon immer, seine Grafik verstärkt wieder seit Ben Shahns Vorbildern hat, finden wir unverhohlen in den Blättern von Michael Mazur (New York, 1935), der in „Krankenhaus-Bett" mit sparsamster Lineatur die wortlose Not chronischer Psychopathen (die er im Irrenhaus studierte) ins Bild bringt. Alfred Blaustein (New York, 1924) besticht mit nervösen Radierungen junger Mädchen oder auch sozusagen ahnungsvoller Kindsfrauen, die er mit wimmelndem grafischem Kleinzeug umgibt; eine spannungsvolle Kompositionsmanier. Bei John Paul Jones (Indianola, 1924) vermutet man auf den ersten Blick, was hernach die Data des Katalogs bestätigen: Faszination durch die grafischen Subtilitäten Odilon Redons; seine Arbeit „Frau in der Landschaft" mit malerischen Schwebezuständen der gestichelten Strichlagen, ist real und magisch-überreal zugleich. Den leeren Raum zu versinnlichen durch grafische Manipulation — das ist Jones' besondere Stärke. Viel eher „geheuer" ist die japanisch gesehene Welt in den Blättern von Karl Schrag (geboren in Karlsruhe), Traumlandschaften von eher dekorativen Reizen. Farbige Reliefdrucke hat der auch von Rolf Nesch instruierte Michael Ponce de Leon der Schau beigesteuert. Eckige, hieratische und wappenartige Formen auf bevorzugten Hochformaten geben seinen abstrakten Kompositionen den Anschein verschlüsselter Bildersprache.

Mit mythologischen Figuren ist die Grafik von Dean J. Meeker (1920 geboren in Colorado) bevölkert. Sein „Ikarus — Ante Volantum" erinnert im Umriß an Chadwyck, verfügt aber über eine erstaunliche sinnbildliche „Aura". Geradezu „gepanzert" in seiner schweren Düsterkeit, wird dieser Flieger keine Sonne erreichen. Gabor Peterdi (Budapest, 1915) zeigt sich von Strukturen und Innenformen der Landschaft fasziniert, umschreibt — wie Dubuffet in seinen „Texturologien" — ihre elementaren Kraftfelder. Im „Selbstporträt" von Mauricio Lasansky (Buenos Aires, 1914) sind die Qualitäten seiner höchst humanen Kunst anwesend: die einfache und ehrliche Schilderung des Menschenbilds. Den einzigen skurrilen oder satirischen Ton tragen die kleinfigurigen Radierungen der Beth van Hoesen (Idaho, 1926) in die Ausstellung; in alltäglichen Themen rückt sie ein wenig in „New Yorker" Manier Aspekten des „American way of life" auf die Haut.

Der 1922 in Virginia geborene James Lous Steg übt zwar in seiner „Mondlandschaft" eine recht und schlecht verdeckte Max-Ernst-Nachfolge, vermag indes mit seinen figürlichen Darstellungen (so „Lots Frau", „Ein Mädchen") überaus monumentale und derbe Wirkungen zu erreichen: groß aufgefaßte Gegenständlichkeit. Was man an der Grafik Lasanskys rühmte, die Fähigkeit, „der Wirklichkeit ohne Angst ins Auge zu sehen", vermöchte, nach den Proben dieser Ausstellung, insgesamt der Vorzug amerikanischer Grafik-Kunst zu sein. H. R.

PETER VLADIMIR

A MŰCSARNOK MEGHÍVJA

PÉTER VLADIMIR

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
A DOROTTYA GALÉRIÁBA
1997. NOVEMBER 7-ÉN
DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA.
A MEGNYITÓN
SÁRKÖZY GERGELY JÁTSZIK.
A KIÁLLÍTÁS
NOVEMBER 30-IG
TART NYITVA.

A MEGNYITÓT A TÖRLEY TÁMOGATJA

Bartók 32 Galéria

Csáky M.C. Elekes Károly Göbölyös Luca Komoróczky Tamás Mátis Rita Pauer Gyula Pető Hunor Szabó Ágnes Veress Zsolt

MŰÉLVEZÉS***

Kurátor: Merhán Orsolya
Megnyitó: 1997. október 31-én 18 órakor
Nyitva: november 23-ig, kedd-vasárnap 14-18 óra között
H-1111 Budapest, Bartók Béla út 32.
Tel./fax: (36-1) 186 9038
E-mail: bartok32@c3.hu

A kiállítás része a Liga ****"Erotika és szexualitás
a magyar képzőművészetben" című eseménysorozatának.

Liga PRO HELVETIA XI. kerületi Kulturális Alap

Terv: EK

PETŐ HUNOR

PÉTER I. ZOLTÁN

MAGYAR HÍRLAP 21
2002. nov. 28.

Krónika Váradról

A Noran könyvkiadó ma este hét órakor, a Műcsarnokban mutatja be Péter I. Zoltán: Mesélő képeslapok – Nagyvárad 1885–1915 című művét, amely a Réz Pál által szerkesztett Várad, villanyváros sorozat új darabja. A mű 264 oldalon több mint 200 korabeli képeslappal illusztrálva színes képmelléklettel jelent meg. A bemutatón közreműködik F. Bathó Ida és Csoma Judit színművész. *(MH)*

VAVRINECZ KRISZTINA

Budapest, Alkony út 17/19.
H-1121

1958-ban született Budapesten.
1983-ban fejezte be
tanulmányait a Magyar
Iparművészeti Főiskolán
/Textiltervező Tanszék,
Ruházati formatervező
Szakcsoport/.

Önálló kiállítása:
1988 Ferencvárosi Pincegaléria,
Budapest

Csoportos kiállítások:
1987 Ünnep, Vigadó Galéria
1988 Cuir et Creation, Hotel
Pégayrolles musée place
du marché, Millau;
Párizsi Magyar Intézet,
Párizs
1989 Fiatal Iparművészek
Stúdiója, Pécsi Galéria,

Fotó: Bánkuti András /Magyar Hírlap/

Munkáim tervezésénél és kivitelezésénél a komplex tervezési módszert követem, így nemcsak kiegészítő tárgyakat csinálok hanem "tetőtől-talpig" készítem dolgaimat. Szívesen kisérletezek, bőr és más anyagok /fém, fa, csont stb./ összekombinálásával. Az így készült tárgyaim, ruházataim persze nem elsődlegesen fogyasztási igényeket elégítenek ki, de úgy gondolom, hogy egy iparművésznek nemcsak az a feladata, hogy a mindenkori divat szerint tervezzen, kivitelezzen.

PÉTER JÁNOS VLADIMIR

Budapest, Széphalom út 3/a
H-1021

1947-ben született Budapesten.
1965 - Érettségi, Képző- és Iparművészeti Gimnázium
Szakmunkásvizsga /ötvös/u.o.
1973 - Magyar Iparművészeti Főiskola
Diploma /ötvösművész/
1984 - Magyar Iparművészeti Főiskola tanára /adjunktus/
1985 - u.o. Fémműves szak vezetője
1990 - u.o. docens

Szakmai tevékenység:
egyedi ékszer,
ékszertervezés /Hans Hansen Company, Dánia/,
érmek, kisplasztikák,
épületszobrok, cégérek

Munkák közterületen:
Budapest, Hungaria Bar
üvegszálas poliészter szobrok
Sopron, Generális Ház
cégér-szobor
Szentendre, Anna-Ámos Múzeum udvara, bronz szobor
Budapest, Hungaria Grand Hotel
bronz belső cégérszobrok
Bécs, Svájci Utazási Iroda ajtaja
London, Svájci Kultúrközpont, ajtó
Budapest, Ferihegy II. repülőtér indulási csarnoka, madárkompozíció
Budapest, Hotel Korona belső cégér-szobor

Kiállítások:
SzerteEurópában és a tengerentúlon, valamint Magyarország számos városában

Díjak:
1974 Mexico,Ezüst Világkiállítás, 2 díj
1976 Erfurt, Nemzetközi Iparművészeti Quadriennále, első díj
1978 Jablonec, Ékszerbiennále, zsűridíj
1985 Miskolc, Ötvös Quadriennale, első díj
1986 München, Schuckscene, zsűridíj

DIVAT ÉS LAKÁS 1990 június 15 - július 8.

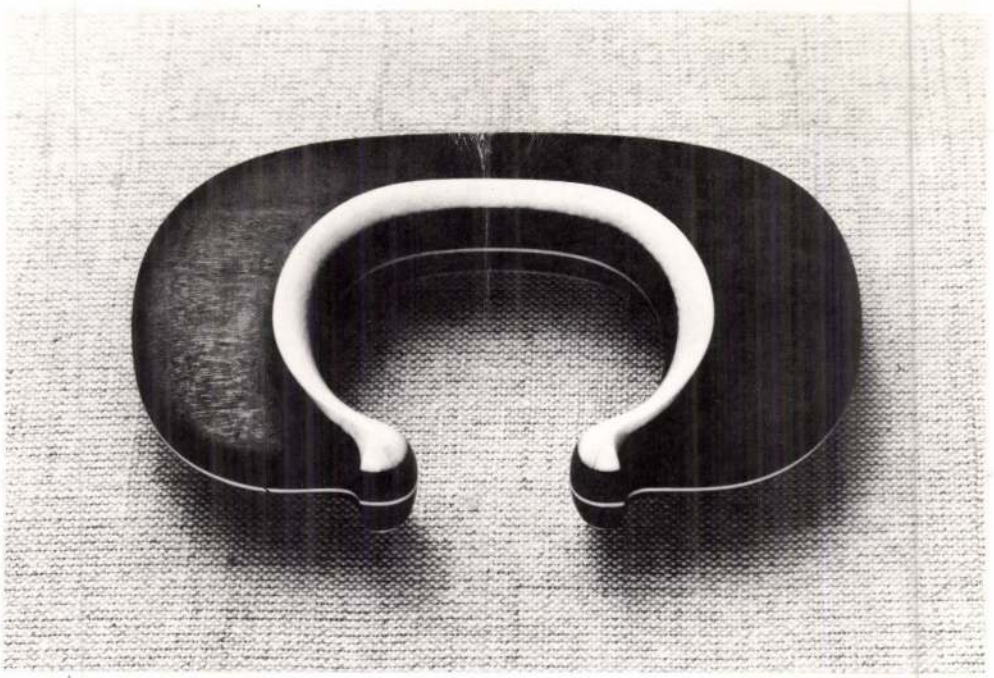

Fotó: Kollányi Gyula

Amikor mesterségemet kérdezik, mindig zavartan és bizonytalanul mondom: ötvös vagyok. Félek a veszélytől, bővebb magyarázatot kérnek. Az új terminológia: fémműves, talán jobb, de akkor mivel magyarázom a csak részben, vagy egyáltalán nem fémből készült tárgyaimat? A hiba ott lehet, hogy nem szabad egy mesterséget az anyaghasználattal azonosítani. Tárgyakat készítek, és a tárgy határozza meg a megfelelő anyagot. Hogy munkáim között mégis sok a fémtárgy, annak az élet rövidsége az oka, muszáj valamihez igazán érteni, legalább egy területen szakembernek lenni. Igy aztán mikor más anyagból dolgozom, a megmunkáláshoz való kulcsot az "idegen" anyagnak a fémtől való különbözősége adja meg. Jobb híján ezt a kulcsot használom saját életem technikai kivitelezéséhez is, változó sikerrel. Tehát mégiscsak ötvös vagyok.

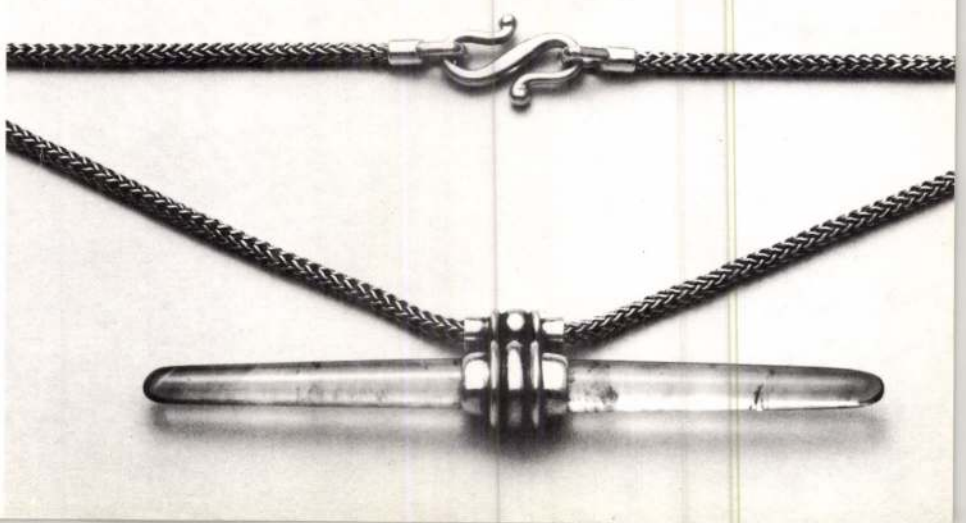

PÉTER JÁNOS

fotóművész

Két csillag a fotóművésznek

Two Star (két csillag) elismeréssel tüntette ki a Monochrom Print Exhibition művészi cím egyidejű elismerésével, az amerikai Fotó Világszövetség (PSA), eddigi sikeres szerepléséért, Péter János AFIAP fotóművészt, a Somogyi Fotó Klub tagját. Az alkotó 155 elismert (kiállított) fotója és 50 kiállítása után nyerte el a PSA kitüntetését.

Somogyi Hírlap 1996. aug. 6.

Peterdy Andor

9.

Kezembe került a héten a »Sourire«, amelynek címlapján *elragadó színezésű akvarell* ragadta meg a figyelmemet: két lovas, egy szitakötőszárnyú, tüllnadrágocskás, de ormótlan piroscsizmás nő, társával, egy ugyancsak — kánikulai stílusban tartott férfivel... Volt az egész rajzban valami *könnyed, megragadó báj*, csak a — *stílus után nem ismertem meg a szerzőt*, noha a *francia rajzolók ügyszolván valamennyien ismerőseim előttem*... Megnéztem az aláírást: ezt a rajzolót tényleg nem ismerhettem... *Peterdynek* hívják, — így volt aláírva — aki nem más, mint *Peterdy* Andornak és *Várnai* Zseninek, a költőházaspárnak Párizsban élő művészfia...

*

A Reggel

1936. aug. 3.

Peterbiz Márton

minister

Pozsony. XVI. szárad.

Lásd: Halász Lajos Tanárt

24090 Kõ

Halász Lajos János

miniator.

Egy XVI. századbeli, bőrrel bevont deszkába kötött kézirat ban, mely pozsonyi kapitalani könyvtában találtatik, 3 nevvel találkozunk, mely viselői eco-dexet irták vagy irattak: 1567-ben Peterbiz Márton, 1575-ben Pumberki Sniechin Mátyás és 1617-ben Halász Lajos János pozsonyi éneklő-kanonok. (Egy XVI. századi (1575) bőr Cantionale 3ik levele után olvassuk: Anno 1617. 29. Maij scriptum a Joanne Ludovico piscatore cantore poson. A 170. levélnek 4-ik sorában egy veres tentával ist nagy C betűbe fekete tentával ez áll: Martinus Peterbiz 1567. Knauz sz. talán ez irta a könyvet. Utolsó lapján pedig: Mathias Sniechin a Pumberk 1575. Talán ennek költségén s ekkor készült el végképen ezen bőrrel bevont, deszkába kötött kézirat. (Knauz. M. Sion. IV. 67.)

Ortvay T. Pozsony város tört. Pozsony. 1903. II. K. IV-r. 359. l.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 APR 13

KÉPES ÚJSÁG
Budapest

Péter Zsuzsa

1041

Péter Zsuzsa:
KECSKEPÁSZTOR

...GON

gról al-
inél tel-
ulturális
lag, elő-
hagyo-
álásával,

nerkedés
kes, von-
tőségét a

figyelmet
karcagi
amely a
őrffy Ist-
nsági kró-

emberek
ő és őrző
ovács Ist-

gyűjtemé-
zta német
ának kö-
teljesen
san ismét
és, és ma
gy gazdag
jutottunk.

njei a ku-
tik fel. A
nokat IV.
i Kis- és
. Életüket,
ait a ré-
omon tud-
itt cserép-
nakoponya

ták... A szövőszék bordáját is ebből mesterkedték, sőt még a bölcső és a koporsó fenekét is." — Érdekes darabja a kiállításnak — a csontkorcsolyán kívül — az 1853-ban formált nádvágó tolókasza, amelyet egy helyi kovácsmester készített.

Az állattartásnál használt eszközöket látva, nem nehéz ide képzelni a pásztorokat. Ebből az időből származnak az állatok megjelölésére szolgáló biogzó vasak, a karikások, a fanyergek és a béklyók. A gyűjtemény értékes darabjai a szöges kutyaörvek. Szigorú teleken, amikor kiéhezett farkascsordák támadták meg az állatokat, véres küzdelmekre került sor. Ebben az emberek és a kutyák egyaránt részt vettek. A szöges nyakörv megvédte a kutyákat a farkas éles fogaitól.

A pásztorélet jellegzetes és jeles tartozéka volt a nádból összeállított főzőkarám. A kisbojtár főzte az ételt, és ha elfáradt, szék helyett lókoponyára ült.

Múzeumi sétánkat Győrffy István emlékszobájában fejezzük be. A nagy tudósra Ortutay Gyula így emlékezett: „Olyan volt ő, mint szeretett kunjai,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 JAN

Társadalmi Szemle

1021

Péter Zsuzsa

Péter Zsuzsa Kórus

nem nélkülözheti az egyén tartalmasabb, felelősségteljesebb beosztásokba való törekvését.[1] A szocialista építés annál gyorsabb, eredményesebb, minél több aktív, alkotó, törekvő tagja van a társadalomnak. Az egyének és a társadalom egybehangzó igényei folytán a vállalatnál, a korszerű szervezetben ma már nélkülözhetetlen a dolgozók előmenetelének, életpályájának tervezése. E tervezést a dolgozó emberek igényeihez elképzeléseihez kell igazítani, össze kell egyeztetni a szervezet

haladnal
termelő

A szo
berek é
mezéséh

● A szo
zó emb
tületben
vállalatnál nem pusztán gazdasági termelő tevékenységet végeznek, hanem egyben az adott kollektíva tagjai, s a szocialista társadalom tagjai is. Életpályájukat tehát legalább e három minőségük meghatározza.

● A szocialista vállalatnál dolgozó ember életpályája egyre kevésbé függ össze jövedelmével és a státusz ismert anyagi szimbólumaival. Egyrészt azért, mert az egyén igényei is sokkal inkább a munka tartalmára, annak érdekességére, alkotó jellegére, a személyi képességek kibontakoztatására, az ehhez szükséges önművelésre stb. irányulnak, másrészt a társadalom többnyire értékes egyéni és szociális tulajdonságaik alapján ítéli meg az embe-

A jelen tanulmány rövidített változata annak az előadásnak, amelyet a szerző az ILO (Nemzetközi Munkaügyi Szervezet) budapesti kerekasztal-konferenciáján 1975 áprilisában tartott. Az előadás — amelyet az ILO publikál — tartalmazza a szerző elméleti felfogásának részletesebb kifejtését és a vállalat alkalmazotti állománya előmenetelének tárgyalását is, amelyre a jelen cikk keretében nem térhetett ki.

1 Lengyelországban a Trybuna Ludu széles körű vitát rendezett a szocialista karrier tartalmáról. Ebben a vitában is sokféle nézet ütközött: a karriert számosan a szocializmustól idegen fogalomnak tartották. A szerkesztőség nagyjából úgy zárta le a vitát (1974. október 15—19.), hogy a karrier olyan kezelése társadalomellenes, amely passzív magatartást sugall, amely arra ösztönzi az egyént, hogy ne törekedjék kiemelkedésre, képességeinek kibontására.

PÉTER Márta

1991. július 11.

krónika

— **A Magyar Cserkészek Tanácsának** védnöksége alatt nemzetközi cserkésztábor nyílt szerdán a Nógrád megyei Rárós-pusztán. A jamboreen félezer fiatal vesz részt.

— **HALÁLOZÁS:** A gyászoló család és az Iparművészeti Múzeum szomorú szívvel tudatja, hogy **Kormos Istvánné sz. Péter Márta** főigazgató-helyettes, Móra Ferenc Emlékéremmel kitüntetett művészettörténész 1991. július 2-án, életének 51. évében, súlyos betegségben elhunyt. Gyászolják: leánya, édesanyja, testvére, rokonai, barátai, valamint valamennyi munkatársa. Az elhunytat az Iparművészeti Múzeum saját halottjának tekinti. Búcsúztatása 1991. július 19-én, pénteken 14 órakor lesz a Farkasréti temető ravatalozójában, ahonnan a férje mellé helyezik örök nyugalomra. X

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Péter Zsuzsa

NÉPSZAVA
1963 DEC 29
K

Új szobrok Dunaújvárosban

1021

Jövőre Dunaújváros parkjai és terei újabb képzőművészeti alkotásokkal gazdagodnak. *Ságvári Endre* mellszobrát, *Kovács Ferenc* szobrászművész alkotását, Ságvári városrész egyik terén állítják fel. A Ságvári iskola előtt kap helyet *Péter Zsuzsa* szobrászművész *Ülő fiú* szobra. A Petőfi ligetben a Vasvári Pál általános iskola előtti térségen Bencsik István szobrászművész gyermekalakjait helyezik el.

Szentendre vonalon
naponta bejáró
vidéki lakosokat,
LAKATOSOKAT,
ESZTER-
GÁLYOSOKAT,
vizsgázott
KAZÁNFŰTŐT,
KAZÁNHÁZI
SEGÉDMUNKÁST,
FÉRFI SEGÉD-
MUNKÁSOKAT,
NŐI
MUNKAERŐKET
cérnázói
munkahelyre,
valamint
szakképzett
MŰSZAKI-
RAJZOLÓT

Budapest,
Guszev u. 25.

Híradástech
Vállalat
FELVÉTEL
KERES
gyengeáram
villamosmérn
technikust
kutatási
mérésekhe
gépészmérnö
gyártásfejleszt
vegyészt, fi
kémia szak
gyártmányfe
tésre, progr
és anyagb

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁDMEGYEI
HÍRLAP

Petőfi Szerda
1968 JUN. 2.

1021

Budapest V., Petőfi

Szoborterveinkről–sokszemközt

orok papírra vetésére
ételére részben egy
élmény, részben
televízióinyilatko-
dítást. Ez év ko-
előadást tartot-
az V. ke-
zobrairól,
lkép-
y

nem inkább azokról a szobortervekről, amelyek a város története során felmerültek, de nem valósultak meg. Ilyen végső soron ma is indokoltnak tekinthető gény a kiváló magyar szí-
sz, Vásárhely szülötte,
ahelyi József szobra.
az első világháború
rogramban volt és
adt. Ezen túl Pe-
lkóczi-szoborterv,
ákoszlop létesí-
felszabadulás
és Ság-
t fel a
lt el

Két intim hatású szobor is munkában van már: Nagy Géza négyhalas vízköpő figurát tervezett a Lenin utcai 80 lakásos bérház belső udvarára, Péter Zsuzsa kedves, az Őszi Tárlaton kiállított Fiú kecskével című szobra pedig a katolikus templom melletti parkban kerül felállításra. Ez utóbbi két szobor felállítása annál inkább örvendetes, mert elég szegények vagyunk intim hatású szobrokban. (Ilyen pedig szinte kiáltóan kívánkozik a Tanácsköztársaság téri bérházak által bezárt, nemrégen parkosított belső térre.)

Ez okból is, meg mert vásárhelyi művész alkotása, üdvözöljük örömmel Fekete János Pákász fiúját, amely s az Endre Béla Kollektív üterem udvarára kerül.
nezt szolgálja a Lekto-
kedvező döntése alap-
bó Iván Játszó csi-
bronza, amely a
sárhelyi Állami
dvarát, a XVIII.
egyszerű, tiszta
örülvett teret
bbé.
még jó né-
ndolás van,
sa szüksé-
k között
n az
tány
vb

A város történetének eddig nem eléggé feldolgozott, tragikusan elbukott haladó mozgalma volt a Törő—Pető-féle parasztmegmozdulás. Ez is érdemes megörökítésre. Emellett az érdekelt általános iskolák névadóinak domborműben, emlékoszlopban, vagy akár mellszoborban való emlék megőrzésére is gondolt a végrehajtó bizottság: Liszt, Ságvári, József Attila, Dózsa György neve szerepel a határozatban. Nem lenne teljes, ha a sajátos vásárhelyi munkaábrázolás kimaradna a szobrászi megjelenítés lehetőségéből: frókázó, építőmunkás, bikavezető szerepelnek a tervben.

A felsorolás nem teljes — a határozat ennél többet foglal magában: így többek közt a Szántó-Kovács kollégiumban már meglevő Szántó-Kovács mellszobor, és a zési tervben a Lenin utcában kialakuló téglalap alakú beszögellés kínálkozik. Úgy hiszem, mindenki egyetért azzal, hogy az itt élt művészek egy-egy portré szobrával hozzuk létre ezt az együttest. A határozat konkrétan Endre Béla, Pásztor János, Kallós Ede, Medgyessy Ferenc, Rudnay Gyula emlékének megörökítése mellett foglalt állást.

Vásárhelyen a magyar néprajz- és irodalomtudományban betöltött szerepét Török Károly-, Imre Sándor-, Bodnár Bertalan-szoborral vagy emléktáblával tudnánk méltóan megbecsülni.

A város történetének eddig nem eléggé feldolgozott, tragikusan elbukott haladó mozgalma volt a Törő—Pető-féle parasztmegmozdulás. Ez is érdemes megörökítésre. Emellett az érdekelt általános iskolák névadóinak domborműben, emlékoszlopban, vagy akár mellszoborban való emlék megőrzésére is gondolt a végrehajtó bizottság: Liszt, Ságvári, József Attila, Dózsa György neve szerepel a határozatban. Nem lenne teljes, ha a sajátos vásárhelyi munkaábrázolás kimaradna a szobrászi megjelenítés lehetőségéből: frókázó, építőmunkás, bikavezető szerepelnek a tervben.

A felsorolás nem teljes — a határozat ennél többet foglal magában: így többek közt a Szántó-Kovács kollégiumban már meglevő Szántó-Kovács mellszobor, és a gimnáziumi gipsz reliefek bronzba öntését is előirányozza. A terv széles körű, áttekintő voltát azonban azt hiszem, így is sikerült érzékeltetnem. A terv azonban nem szentírás és e sorok közzétételének éppen az a célja, hogy „a több szem — többet lát" igazsága alapján a város lakossága szóljon a tervekhez, egészítse ki azt javaslataival. Az indokolt javaslatok — úgy hiszem — a városvezetés részéről is meghallgatásra és elfogadásra találnak.

Még egyetlen gondolat: véleményem szerint azzal lesz város egy város igazán, ha nemcsak a központ fejlődik. Így teljesen indokoltnak tartanám a már felsorolt szobrok egy részének, vagy ezen túl egyéb, pl. a paraszti munkát, parasztembert ábrázoló szobornak a külső városrészek intimebb, zártabb, kisebb terein való elhelyezését. Gondolok itt a Malom utca elején levő, a Tabáni templom előtti és a Susánvendéglő előtti kis terekre, továbbá a Zsdánov téri parkra. Eddig, sajnos, nem sikerült elérni a fővárosi szakértőknél ennek a gondolatnak az elfogadtatását, holott egy-egy paraszti munkát ábrázoló, vagy parasztembert megörökítő mű ebben a környezetben eszmeileg is indokolt, és a környezettel harmonikus egységet alkot.

A terv széles körű, átfogó jellegű realizálása nem egy-két év, hanem hosszabb idő feladata. Megvalósítása azonban nemcsak a városvezetést, hanem az egész lakosságot érinti. Ezért osztjuk meg az elképzeléseket, a gondokat e sorok közrebocsátásával.

DÖMÖTÖR JÁNOS

PÉTER ZSUZSA: FIÚ KECSKÉVEL

Folyóiratszemle

Hősiesség — csak tragikusan?

Újfent erről kellett meggyőződnöm: *fura egy náció vagyunk, mi, hazánkfiai.* S habár egyet s mást már me_értem e pátriában, igazán hozzászokhattam volna az efféle dolgokhoz, nem érezném magam igaz patriótának, ha ilyenkor azért nem vágna újra meg újra mellbe a megrökönyödés.

Minden rokonszenvem *Nemeskürty* Istváné, aki elszánt és remes elhatározásokkal olyan igazságokat kürtöl szét ebben az országban, amelyeket sokan nem akarnak hallani. Mondom, övé minden rokonszenvem, mert tudom, miféle kanosszát kell járniuk azoknak, akik bezárt kapukat döngetnek, akik olyféle hamisságok álságát bizonyítják, amelyeknek szolgálatába pedig még jobb elmék is szegődtek. Csak az vigasztal, hogy legalább árulónak már nem titulálhatják (ugyan kit és mit is árulna el ezzel?), és külföldi hatalom ügynökének sem kiálthatja ki a rágalom (hiszen ki áldozna ma valutát arra, hogy rendszeresen pénzeljen egy délkelet-európai deheroizátort?! — még ha futballról lenne szó...).

Nemeskürty István tehát újra nekirugaszkodott. Nem tanulta az *„Ez történt Mohács után"* egyes részt-tanulságaiból, a kőszegiek átkai sem foganatak meg (pedig jószerével elátkozták, hiszen az idegenforgalmi értékű Jurisics-legendát kihúzta a talpuk alól), és úgy látszik, azt se hajlandó végképp megérteni, hogy akik IBUSZ-szal járják az országot, azoknak — a jelek szerint — IBUSZ-történelemszemléletre van szükségük. Nem, úgy látszik, Nemeskürty István nem alkuszik. Most a *Kritika* legutóbbi számában deheroizált. Ráadásul renitens módon olyan dolgokat kapar elő történelmünk mélyéről, amelyek még az akadémiának is szamárfület mutatnak. (Gondolom, haragszik is a szakma Nemeskürtyre.) Nevezetesen: kikubikolta, hogy *egy bizonyos Horváth Márkó (Márk) bizony jobban megvédte Szigetvárt a töröktől, mint később Zrínyi Miklós.* Ennek ellenére a kutya se emlékezik meg róla. A nevét évszázadok óta le se írják. Nemeskürtynek adjuk át a szót: *„...bár furcsa, hogy Zrínyit ünnepeljük, bár nem sikerült neki a vár megvédése, viszont látványos halált halt, ezzel szemben Horváth Márk ugyan győzött, de nem restellt életben maradni."* És ebből szerzőnk ezt a következtetést vonja le: *„...veszedelmes dolog, hogy nekünk mennyire erényeink a vesztes csaták, a véres tragédiák, a sikertelen vár-megvédések, a nagy nemzeti temetők."*

Azzal folytatom, amivel kezdtem: *fura egy náció vagyunk, mi, hazánkfiai.* Régebben úgy mondtuk: *„egyedül vagyunk"*, *„a bukott forradalom népe vagyunk"*, ma ilyeneket már nem

Illyés Gyula:

Vasúti söntés, balladával

A tömzsi kis gyári pohár
magától is azt mondja: Csönd!
a bor-tócsás asztalról fölemelve
az őszülő sorompó-kezelő
gyári-tömzsi ujjai közt.

Nyúlva épp oly egyforma poharakhoz
épp oly egyforma ujjaikkal
a pályamunkások bólintanak,
az épp oly egyforma szívükben.

Itt van a csönd, s csöndnek is marad.
De oly nyílt: bárki beleszólhat,
akár egy kertből hangzó operába

így folyik le hát szó nélkül a férfi-ünnepi beszéd,
az egyedi nagy vallomás, a szóló ária:
övegy magányú téli ágyról,
fütetlen konyháról, havas magányban,
fütetlen fülről; szájról, mely szó-fütetlen. —

De a kiszolgálóleány tovább siet,
le-leguggolva az ablak előtt, hogy
bejött-e már a hétvégi különvonat.

Ifjúsága zsúfolt honában,
kerengve küld egy mentegetődző mos
a tartalékból, amely megmaradt
vasárnaptól, testében bujdokolva,
s ki kell, hogy tartson szombat
tisztára gyújthatóan.

Ez is egy szólam.
Míg a tömzsi poharakat
lerakják, bólogatva szinte,
az egyformán okos kezek.

Vendégünk:

Kajári Gy

Sok-sok vasárnapon át a fenti — vendégünk — címszó alatt mutattuk be olvasóinknak a megyében élő és al kotó írókat, köl ket, zeneszerzőket képzőművészeke jelesen fe szobrászoka mikusol sokat. boml Ka k

● Városunk újabb két szoborral gazdagodott 1978. szeptember 16-án, a képzőművészeti világhéten. A kettő közül az egyik, a Halasi Vénusz, Péter Zsuzsa szobrászművész alkotása. A bronzból készült napozó nőalak a Semmelweis kórház szépen parkosított kertjében kapott helyet, és a vízmedencébe állított dekoratív talapzaton igazán kellemes látványt nyújt. Két felvételünk a szobrot és alkotóját mutatja be. (Kispéter Imre.)

csapata jutott a

60 m: 1. Szabó
zentmárton) 9.6,
Molnár Zoltán
01.8, 3. Markel-
: 1. Patyi Csaba
.05, 3. Mayer
István (Harta)
zalk.) 333. Kis-

(Szalk.) 10.4, 3. Tóth (Szakmár) 10.6. 400 m: 1.
czi (Harta) 1:17.1, 2. Kapitány (Homokmégy) 1:2
3. Pata (Fajsz) 1:25.2. Magasugrás: 1. Dóczi Má
(Harta) 115, 2. Németh (Fajsz) 105, 3. Nagy (Sza
85. Távolugrás: 1. Krisztián Szilvia (Harta) 372
Katona (Szakmár) 371, 3. Borbély (Szalk.)
Kislabdahajítás: 1. Czibere Ágota (Harta) 39.03
Kollár (Fajsz) 25.30. A pontversenyt Harta csap
nyerte és bejutott a Petőfi Népe Kupa döntőjé

ORTJA RÖVIDEN...

csúcsát. A három magyar közül ezúttal Kovács Judit volt a legjobb, a hatodik helyen végzett. Szobi Margit mindössze öt körrel lemaradva lett hetedik. A férfiaknál éles küzdelem folyt a magyar Nagy Béla, a szovjet Jesejev, a lengyel Nucskowski és a csehszlovák Hadas között, amelyből végül is a magyar került ki győztesen. Hetven méteren Nagy Béla egy körrel megjavította saját országos csúcsát is.

*

Az Olaszországban folyó röplabda világbajnokságon az „előkelőbb" helyekért küzdő középdöntők egyikében a Szovjetunió és Olaszország 6—6 ponttal vezet, míg Bulgária 5, a Kínai NK 4, Brazília valamint az NDK 3—3 pontos, a másikban Lengyelország és tal, aztán Dél-Korea és Japá pontos, Csehszlovákia valamint Mexikó 3 pontos.

Ami a 13—24. helyért játszó csapatokat illeti, az egyik csoportban Franciaország és Hollandia a listavezető egyformán 6 ponttal, a másikban Magyarország és Románia ugyancsak 6 ponttal.

*

Buenos Airesben „Obras '78" néven négyes tenisztornát rendeztek, amelyen Európát a svéd Borg és a román Nastase az Egyesült Államokat Connors, a rendező országot pedig Luis Clerc képviselte. Az első helyért Connors és Borg csatározott, az amerikai 5:7, 6:3, 6:3 arányban bizonyult jobbnak, harmadik helyre Nastase került, aki a Clerc elleni mérkőzésen 6:7, 6:3, 6:1

7. Kkfh. Műanyag	7	2	—	5	33:51	4
8. Kalocsai SE	7	1	1	5	36,5:47.5	3
9. Lajosm. KSE	7	1	—	6	21:63	2

HÍREK:

— Folytatódott a Kecskeméti Tipográfia I. oszt. minősítő versenye. Eredmények:

IV. forduló

Horváth—Borsos 0:1, Tőzsér—Krizsány 0,5:0,5, Kiss—Merász 0:1, Szabó A—Gór 1:0, Nagy—Mészáros 0,5:0,5, Kökény—Gömöri 0,5:,05, Donkó—Marosi 1:0, Kátai—Garaguly 0,5:0,5, Polgár—Balanyi 0,5:,05, Mihácsi—Solti 1:0.

V. forduló

Borsos—Tőzsér 0,5:0,5, Krizsány—Horváth 0,5:0,5, Merász—Nagy 0:1, Szabó A—Donkó 1:0, Kiss—Kökény 1:0, Mészáros—Polgár 0,5:0,5, Gömöri—Balanyi 1:0, Garaguly—Gór 1:0, Solti—Marosi 0,5:0,5, Kátai—Mihácsi 1:0.

Az állás:

Borsos 4, Krizsány, Tőzsér, Szabó 3,5—3,5, Horváth, Kiss, Nagy és Gömöri 3—3 stb.

1978 SEP. 17.

1021

ÜNNEPI HÉTKÖZNAPOK, HÉTKÖZNAPI ÜNNEPEK

A képzőművészeti világhét megyei megnyitója Kiskunhalason

Feldíszített város köszönti a képzőművészeti világhét kiskunhalasi eseményeit. A szép alföldi településen külsőségekkel is kifejezik, hogy a művészetet a hétköznapok fontos formálójának, életünk fontos részének tekintik.

A már hosszú évek óta kialakított kapcsolatoknak, tudatos, tervszerű ízlésformálásnak, a város irányító testületei által meszszemenően támogatott folyamatnak köszönhető, hogy az esztétikai nevelés jól halad ebben a városban, s nem véletlen, hogy itt rendezték meg a képzőművészeti világhét megyei megnyitóját. A hangulatot, a befogadás, az érdeklődés jó légkörét, már a pénteki események megteremtették.

Több százan gyűltek össze szombaton délelőtt a Lenin téren, a megyei rendezvénysorozat hivatalos megnyitójára. *Tánczos Sándor*, a városi tanács elnöke bevezetőjében kifejtette, hogy az előadások, viták hozzájárulnak a szép festmények, szobrok, iparművészeti alkotások gondolati világának minél teljesebb befogadásához.

A kaposvári Bors István szabadtéri szobrai előtt, ezeket jelképesen átadva a nagyközönségnek, így kezdte a megnyitó beszédét *Katanics Sándor*, a megyei pártbizottság titkára: „A képzőművészeti világhét megrendezése nem tekint vissza hosszú évtizedekre. De ha nincs is történelmi múltja, mégis jelentős nemzetközi eseményként tartjuk számon. Kiskunhalas a maga lehetőségein keresztül nagyon sokféle módon közelíti meg a képzőművészetek és a társadalom összekapcsolását. A Bács-Kiskun megyében tartandó rendezvények általában tükrözik ezt a sokszínűséget...”

● **Az ünnepi beszédet Katanics Sándor mondta.**

A megnyitót követően *dr. Szabó Miklós*, a városi pártbizottság első titkára vette át a város lakossága nevében *Péter Zsuzsa* szobrászművész Halasi Vénusz című, a kórház előtt elhelyezett alkotását.

Délután *dr. Major Imre* ismertette *Diószegi Balázs* festőművész munkásságát a Szilády Galériában rendezett tárlat megnyitóján.

Honthy Márta gobelin-, grafika- és tűzzománc-kiállítását *Bereczky Loránd*, az MSZMP Központi Bizottságának a munkatársa mutatta be a nagy számú érdeklődőnek a Semmelweis kórházban.

H. N.

● **Jobb oldali képünkön: Péter Zsuzsa: Halasi Vénusz (Tóth Sándor felvételei.)**

beszéléseket még hétfőn is folytatják.

KAIRÓ

„A Camp David-i csúcstalálkozót csak csoda mentheti meg a kudarctól. Anvar Szadat elnök nem hajlandó találkozni Menahem Begin izraeli miniszterelnökkel, mert a tárgyalási pozíciók közötti szakadék túlságosan mély" — írja legfrissebb számának vezércikkében az Akhbar Al-Jom című kairói hetilap. „Folynak az erőfeszítések az értekezlet „megmentésére, de a találkozó minden valószínűség szerint eredménytelen lesz, hacsak csoda nem történik..." (MTI)

val ragadva a gyár többi dol zóját, sokat bepótol még a le radásból.

Iskola, tornaterem, felúj

A Kiskunhalasi Építőipari V lalat dolgozói 105 százalékra t teljesítették az első félévi tervu ket. A múlt év azonos időszaká hoz képest 20 millió forinttal nö velték a termelési értéket. A sok kal több építőipari munkát alap vetően a termelékenység fokozá sával végezték el. *Király István* főmérnök az előző félévi eredmények ismertetéséhez mindjárt hozzáfűzte: a szocialista brigádok versenyével érték el őket.

[illegible] rosi általános iskolát határidő előtt, augusztus 20-ra átadták, s vele együtt a csak október 31-re vállalt tornatermet, sőt elvégezték a jövő évről előre hozott iskolafelújítást is. Az esztendő végéig a KUNÉP szocialista brigádjai még bizonyára hallatnak magukról egy-két hasonló munkasikerrel.

A. T. S.—O. L.

● **Vadzspaji indiai külügyminiszter, aki a héten Moszkvában folytatott tárgyalásokat, pénteken vidéki körútra indult a Szovjetunióban. A képen: Gromiko szovjet külügyminiszter (balra) búcsúztatja a repülőtéren.**

zásról, amelynek során kijelölik a Közös Piac országainak egyelőre csak tanácskozási jogú közös parlamentjébe „az európai honatyákat".

Mi a helyzet most „Afrika szarván"?

Az etiópiai évforduló ráirányította a figyelmet „Afrika szarvára", a földrésznek az Indiai-óceánba való szarv formájában beékelődő részére. Amikor az etióp—szomáli háború dúlt, sokat írt erről a térségről a világsajtó. Annak nyugati fele (természetesen a polgári, a jobboldali sajtó) különösen akkor hördült fel, amikor Kuba az etióp forradalom vezetőinek kérésére fegyveres segítséget nyújtott a szomáli betolakodók visszaverésére. Szomália csapatai kénytelenek voltak szégyenszemre visszavonulni saját határaikon túlra, az etióp győzelem láttán aztán elhallgatott az imperialista propaganda. Csak akkor éledt fel ismét a hangja, amikor Eritreában lángoltak fel a harcok az etióp kormány csapatai és a szakadárok között. De mert a hadihelyzet itt is Addisz Abeba javára alakult mostanában, „Afrika szarva" letűnt a nyugati lapok címoldalairól...

Szíad Barré, Szomália elnöke a héten megpróbált Brüsszelben

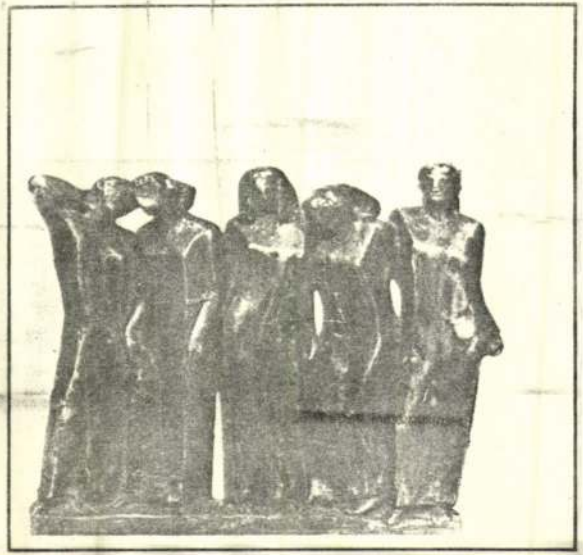

PÉTER ZSUZSA

1937. május 4-én Budapesten született. 1955—1961. között a budapesti Képzőművészeti Főiskolán tanult, Gyenes Tamás, Mikus Sándor és Pátzay Pál növendékeként. Kiállították müveit Újpesten, Dunakeszin és Balassagyarmaton. Müve áll Dunaújvárosban, Budapesten, Gyöngyösön, Szolnokon és Hódmezővásárhelyen.

Lakcíme: Budapest IV., Vas Gereben u. 18.

Kar, 1973, bronz, 30 cm

Magyar szobrászati kiállítás Bp. Műcsarnok 1974. V. 5-28.

1021 Peterdi Gábor

SUNDAY, JANUARY 23, 1972

On exhibit through Jan. 23 in "Drawings in Saint Paul" at the Minnesota Museum of Art is "Descent from the Cross II after van der Weyden" by Gabor Peterdi. This is a portion of the powerful drawing, which is part of the Museum's Permanent Collection. A superb graphic artist,

Peterdi studied in Budapest, Rome and Paris, and is presently a professor of art at Yale University. He acknowledged the inspiration of the 15th Century Flemish artist, Rogier van der Weyden, whose "Descent from the Cross" (now in the Prado Museum in Madrid) made him famous.

Néhány magyarázat:

— Olyan jó csinálni. Utána egészen könnyűnek érzem magamat.

— Kell egy kis testmozgás is...

— Ha elmegyek táncolni, a srácok rögtön észreveszik a mozgásomon, hogy komolyabban foglalkozom a balettal.

— Egyszer idelátogattam, és ittragadtam...

— Amikor befejeztem a balettiskolát, kerestem valamit, hogy tovább táncolhassak. Nem akartam abbahagyni, nekem szinte létszükséglet a tánc.

A jazz-balett legtehetségesebbjei nemrégen létrehoztak egy önálló tánccsoportot. Első műsorukkal őszszel lépnek közönség elé. Minden kedden és vasárnap találkoznak a Bartók Béla művelődési ház kis próbatermében, gyakorolnak órákig. Elfelejtik erre az időre az otthon, a munkahely gondjait, csak a lépések, mozdu[illegible] S közö[illegible] séggé [illegible] nító, munkás és főiskolás, eladó és vásárló egyetlen „törvényt" ismer csak: a ritmus és harmónia törvényét.

És azt hiszem, ez az aktív közösségbe-illeszkedés a dunaújvárosi jazz-balett legfőbb vonzereje.

Sós Péter János tudósítása

Gábor Viktor felvételei

1021

A legszorosabb kötelék

Eredetileg csak a költőnőt, Várnai Zsenit akartam meglátogatni. Aztán úgy alakult, hogy találkoztam a fiával is, jóllehet, a fia — Peterdy Gábor festőművész — vagy tízezer kilométernyire lakik. Mégis, már útközben felvillant bennem a lehetőség. Miért? Talán a Rózsadomb alján húzódó utca alkonyi, tengerszerű ködbeburkoltsága juttatta eszembe az anyáról a fiút, aki odaát alkot az óceán túlsó felén. Képei megtekinthetők a világ legtöbb múzeumában. A Szépművészeti Múzeumban is. De most az a különös lehetőség áll előttem, hogy kettős tükröződésben ismerkedjem velük: tán az anyától tudhatok meg valamit a fiúról, és a fiú képeiről visszavetítődik valami az anyára is. Mire megnyomom a csengő gombját, már az izgat, hogy a kettőjük alakját, a budai utcát és a tengerentúli messzeségben lebegő műtermet, valahogy egybeszőjem. Nemcsak az anya-fiú viszony miatt. Legalább olyan vérszerinti rokonság, hogy az egyik költő, a másik festőművész. Ma már mindkettő mögött világviszonylatban elismert életmű áll. Kell hát lennie valaminek, ami a biológiai köteléken túlnőve, egyetemes, szellemi értelemben összekapcsolja őket.

Várnai Zseni

Várnai Zseni közvetlen mosollyal fogad. Egyszerű idős néni, akivel a fűszeresnél is találkozhatnánk. A hangja kicsit reszketeg, a mozgása bizonytalan. Talán mert az egykori híres, sötéttüzű szeme meggyöngült.

De már ez a külső jellemzés is pontatlan. Bizonytalan mozgás? Egyenesen, céltudatosan a fia képeihez vezet. Meggyöngült látás? De hiszen belém látott, tudta, hogy miről szeretnék beszélgetni vele. Természetes gesztussal körbe mutat szobája falán.

— A fiam képei.

Amit tüstént észrevehet az ember: hogy a képeket — bár a falon széleik összeérnek — nyilván több évtizedes távolság választja el.

— Egy önarckép Gabi tizenhárom éves korából — mondja Várnai Zseni, s egy meghökkentően kiforrott, öniróniával odavetett kamaszportréra mutat. — És ez itt egyik legutóbbi önarcképe — ini egy agyonbarázdált férfiarc felé.

Ha az ember jobban szemügyre veszi, ezek a redők tulajdonképpen legalább annyira a rézkarctechnika szerves következményei, mint a művész-töprengéseké, élet-gondoké, sőt, ha alaposabban megnézi az ember: ezek a barázdák nem is annyira az arcon vannak, mint az arc előtt gubancolódnak sűrű hálóként, a világ bonyolultságának szövevényeként... s mintha ezek rakodnának rá, ezek szántanák keresztül-kasul töprengő arcát. A világ gondjai, mint a tulajdon húsába-bőrébe vésődött barázdák.

Oly szuggesztív az arc, hogy nehéz elszakadni tőle. De az asztalon már ott hever a rengeteg újságkivágás: The Sunday Star Bulletin, Montreal Star, New York Times, San Francisco Chronicle... és így tovább. Az anya keze végigsimítja a fiáról szóló cikkeket. Aztán mégis inkább egy albumot mutat.

— Ez itt a Black Bull sorozat. A Fekete Bika. Mindegyik kép egy külön dráma. „Az aréna", „A bika", „A matador halála" „A bika halála".

Nézem, amint a lapokat sorban elém teszi. Lenyűgöző borzalom. Az ember azt hiszi, a feneketlen fájdalom legmélyéig jutott el, aki a ló, az ember, a bika egymásbagabalyodott vergődését, szétmarcangolt testét ilyen velőtrázó kíméletlenséggel tárja a néző elé. Csakhogy a feneketlen fájdalomnak vannak mélyebb bugyrai is.

— Ez itt a koncentrációs táborról készült. — hallom az anya hangját. — Gabi önként jelentkezett az amerikai hadseregbe a második világháborúban. Részt vett a haláltáborok felszabadításában.

Nagy és szép tett. Ennél már csak az nagyobb, hogy amit látott, azt mások számára, az utókor számára is látomássá rögzítette, egyetemes érvényű tiltakozássá, mindenfajta erőszak, jogtiprás, embertelenség ellen.

S most a fiúból kisugárzó szellem hirtelen visszafordít az anyához. A tiltakozó *képekről* a tiltakozó *versek*

Peterdy Gábor: Vihar

jutnak eszembe, melyek minden fenyegető korszakban felcsendültek: az első munkástüntetéseket vérbefojtó önkény ellen 1912-ben, aztán az első világháború idején, aztán a fasizmus, az üldöztetés éjszakájában, aztán a második világháború megpróbáltatásai közt.

Sokmindent szeretnék kérdezni tőle, amint ott áll fia képei közt kicsin, törékenyen. Ha van költő, aki kora minden rezdülésére reagált, a század eleji sztrájkoktól a felszabadulásig, a gyermekszülés mámorától az első űrhajót üdvözlő újjongásig — nos ő az, ez az idős néni, akivel a fűszeresnél is találkozhatnék és nem látnék rajta semmi különöset. Mit írjak róla, amikor olyan kortársak foglalkoztak költészetével, mint Kosztolányi és Radnóti? Mit írhatnék róla többet, mint amit ő mond el, folyamatosan önmagáról a verseiben?

De hát mi az a legfontosabb, amit a versek közvetítenek? Talán éppen az anyaság. Talán éppen a fiához szóló költemények. Nemcsak az hogy: „Ne lőjj fiam, mert én is ott leszek!". Ezt a versét azért szeretem kevésbé, mert — bár igazi „nagy vers" — plakátvers lett belőle. De több tucat „nagy verse" van még az anyaságnak olyan kozmikus átéléséről s értelmezéséről, amely saját anya-mivoltát kitágítva a világ minden kisgyerekéhez köti. „Kis ember bimbók, szegény kis mártírok / az én szívem együtt sír veletek / Anyátok vérét elszívta az ínség / mielőtt ti még megszülettetek. / Bár volna mellem dús, kifogyhatatlan / akár a szilaj áradó folyam, /tinektek adnám minden édes csöppjét, / hogy nőjetek föl büszkén, boldogan." E sorokat 1911-ben írta, a vers címe: Anyaság.

És mit ír ötven évvel később, hogyan növekszik benne az anyaságérzés átfogó felelősség érzetté az egész ország fiataljaiért? „Tanulj

ámulni hazám ifjúsága / tanulj ámulni, ne vedd könnyedén / hogy ezredévnyit tört e kor előre / s minden napunk egy nagy hőskölteméný."

S vajon mit nem szabad „könnyedén" venni? Megmondja: „Most béke kell — béklyó az új erőre". Az új erő, az atom, csodákat tehet az emberiség hasznára, de sötét, ördögi eszközzé is válhat. „Vigyázz, vigyázz hát népek ifjúsága, / az élet-halál döntés reggelén / anyánk a béke, érte harcolni győzni / a legnagyobb, a leghősibb költemény".

Húsz verseskötete jelent meg eddig. Több életrajz-regénye. Most kiadják sorozatban az egész életművét. Úgy tűnik fel, bárhol belelapoznék a húsz kötetbe, ez csendül ki, mint vezérmotívum: hogy saját anyaságában, emberségében minden anyával, minden születő élettel, az emberiséggel azonosul. Ez az egyik jellegzetessége. A másik, hogy a modern versek korában ő népdal-lejtésű egyszerűséggel, tisztasággal ír. Az ember dúdolni szeretné a verseit, mint valami bölcsődalt. Talán ez az örök bölcsődal-dúdolás köti össze az óceánon át a fiával. És azt hiszem, ebben van egész költészetének titka, kulcsa — ugyanez a bölcsődalszerű tisztaság köti össze az emberekkel, a néppel. Várnai Zseni nem a sznobok költője. Nem szokás magasröptű szakmai körökben boncolgatni, elemezni, értelmezni, a verseit. Nem kell értelmezni őket, mert közérthetőek. A néphez szól, mint a legnagyobbak, s a nép ismeri, szereti költészetét.

A fia műveit méltató amerikai újság-kivágásokat nézegetem, s megkérdem, elteszi-e a róla szóló kritikákat, méltatásokat. Elmosolyodik, aztán egy nagy fadobozt vesz elő. A doboz zsúfolva van levelekkel.

— Kritikák? Méltatások? Nem szoktam eltenni. Ezeket teszem el — mutat a többszáz levélre. A többszáz levelet az országban működő többszáz „Várnai Zseni brigád" dolgozói írták. Anyák írták az anyának aki „Egy asszony a milliók közül". Találomra emelek ki néhányat. „A Fővárosi Építőipari Üzemgazdasági- és Ügyviteltechnikai Iroda bicskei telepén dolgozunk. Úgy döntöttünk, hogy az Ön nevét vesszük fel. Tavaly elnyertük a szocialista brigád címet. Azóta is igyekszünk mindent megtenni, hogy az Ön nevéhez méltón éljünk s dolgozzunk." ...„Mi valamennyien anyák vagy leendő anyák vagyunk, s úgy érezzük, élete, személye mindnyájunk számára eszménykép. Kérjük beleegyezését, hogy kis kollektívánk az Ön nevét felvegye... Debrecen Kohászati Étterem dolgozói."

A levelek az asztalon összekeverednek Peterdy Gábor tengeren túlról érkezett grafikáival. „Érzem nap nap után / Hogy kis agyad tömlöce egyre tágul-tágul / mindig többet, mélyebbet látsz a világbul"...

Ezt s ehhez hasonlókat írt ötven esztendeje. Az anyaságról írt. Akkor nem védték az anyákat, nem törődtek a még meg sem született kisgyerekekkel. Ő törődött velük. Most országos viták zajlanak, szenvedélyes cikkek jelennek meg anyaságról, nőkről, gyerekekről. Ő írt róluk, harcolt értük egy életen át. Bizonyára ezért érzik közel magukhoz az asszonyok Debrecenben, Bicskén, Komlón, Székesfehérvárott. És ezért — mert anyaságát világot átfogóan érzi s írja meg — azért keverednek oly meghitten a kaposvári, csepeli, ózdi asszonyok levelei a világ túlsó felén élő fiú képeivel. Mert a fiú az anyától örökölte a gondot a világért, az emberekért.

Tűnődésemből közvetlen szavai ébresztenek.

— Tudod, nagyon örülök, hogy Gabi tökéletesen beszél az anyanyelvén. Minden évben hazalátogat. A szülőanyjához s a szülőföldjéhez. — Elgondolkodva hozzáfűzi: — Mindkettőnk szemlélete, érzésvilága két alappillérhez kötődik: a hazai kultúrához és az emberiség haladó eszméihez.

Anya és fiú? Igen, de mégis azt hiszem ez a „két alappillér", ez a legszorosabb kapocs kettőjük között. Mert ez művészetük közös alapja is.

Soós Magda

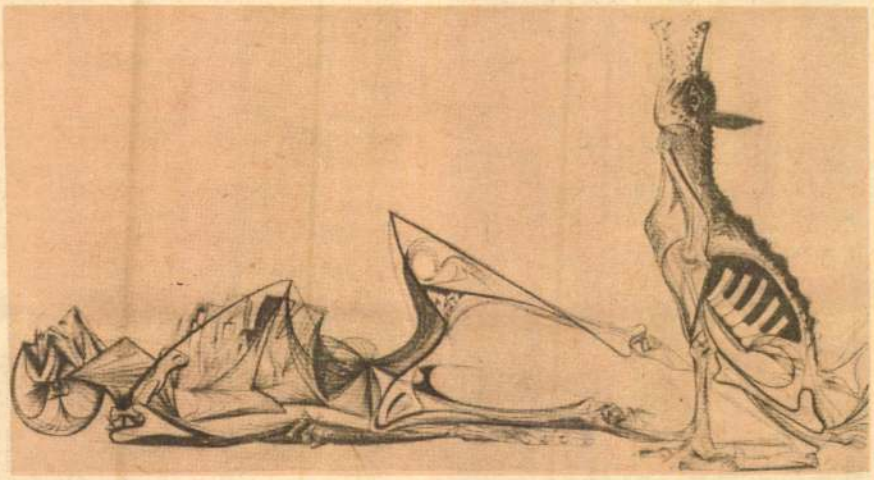

Rézmetszet a Genezis sorozatból **Novotta Ferenc felvételei**

VÁRNAI ZSENI KÉT VERSE

Zúzmara

Akinek fejét a
zúzmara befedte,
hasztalan vágyik az
messzi tengerekre.
Hogyha útrakél is,
csakhamar elfárad,
idegenül nézi
bár a legszebb tájat.

Hullámzó vizeken
szegény feje szédül,
repülőre szállni,
vágyik, jaj, de rémül,
fél a zuhanástól,
rettenti a mélység...
jaj, csak hazatérni!
egyetlen reménység...
csak övéi mellett
élni, amíg élhet,
szívében a világ
otthon is elférhet.

Amért fiat szültem...

Amért leánykám van,
aki nekem másom,
azért én magam csöppet sem
csodálom,
mint ahogy a rózsa
rózsabimbót ringat,
ő az én szívemből sziromlevél, illat.

Amért fiat szültem,
azért, amíg élek,
forró áhítatot, alázatot érzek,
amért gyönge testem
hatalmasat hordott,
azért minden órán hálálkodást
mondok.

Amért én lehettem
Őáltala áldott,
amért kicsinységem magassággá
vált,
amért én adhattam
érette a vérem,
ez az én örökkön fénylő dicsőségem.
Szinte nem is élek,
mint egy aranyoltár,
az ő szent jöttének emléke vagyok
már,

két karom ereklye,
mert ő pihen benne,
ajkamon a csókja, mintha pecsét
lenne.

Amért fiat szültem,
ilyen magasságost,
mindig csak magasba tekintek én
már most,

s hattyúi fehérben
őrizem a lelkem,
minden emberek közt fölismerjen
engem.

»Nem vagyunk ellenségei egymásnak«

Néhány évvel ezelőtt a miskolci II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár gondozásában vékonyka füzet jelent meg: Utópisztikus, tudományos fantasztikus művek bibliográfiája. A könyv 966 címszót tartalmaz, s az előszó szerényen megjegyzi, hogy „teljes bibliográfia nincs. Ez a kötet sem az, nem is követelheti magának a teljesség jogát." Még így első kísérletként, nem teljes formájában is hasznos vállalkozás volt felmérni az irodalomnak ezt a tartományát, hiszen a magyar irodalom is büszkélkedhet jó egynéhány utópisztikus és tudományos fantasztikus alkotással. Csak a legismertebbek: Bessenyei György nagyszabású állam regénye, a Tarimenes utazása, Jókai Mór A jövő század regénye, Babits Mihály Gólyakalifa, és utópisztikus háborúregénye, Elza pilóta, vagy a tökéletes társadalom, Karinthy Frigyes több műve, mint az Utazás Faremidóba, Capillária, aztán Karinthy Ferenc Epepe, Szathmári Sándor Kazohinia, és a legújabbak, Lengyel Péter Ogg második bolygója, Zsoldos Péter regénye A feladat, meg az Ellenpont.

Miért emlegetjük ezeket a műveket a tudományos fantasztikus írások, a science fiction művei között? És voltaképpen mi a sci-fi mint műfaj lényege?

Darko Suvin, a közismert elméleti szakember, a sci-fit a tudományos korszak folklórjának nevezi. A szovjet író, Jefremov szerint „a korszerű sci-fi lényege nem a népszerűsítés, hanem a tudomány társadalmi-pszichológiai hatása az ember életére és pszichikumára." Karinthy Frigyes 1921-ben a következőket írta: „Vernénél a fantasztikum a mulattatás, a művészi hatás eszköze, Swiftnél a gondolkodásé, filozófiáé, H. G. Wellsnél valóban öncél, alkalom és lehetőség arra, hogy formát adjon az ismeretlenről alkotott formátlan képzeletünknek anélkül, hogy ezzel a formával meghatárolná és további fejlődését, alakulását megakadályozná: anélkül szóval, hogy kivenné belőle a gondolati, filozófiai, spekulatív tartalmat."

Valóban a tudományos fantasztikus irodalomnak számtalan válfaja ismeretes. Vannak olyan művek, amelyek a kalandos vagy szerelmes cselekményt egészen egyszerűen egy másik bolygón, vagy másik csillagrendszerben, fantasztikus környezetben írják le, ám ettől a mű még nem lesz igazán fantasztikus. Főképp az utópisztikus és antiutópisztikus regényekben a fantasztikum csak ürügy, hogy a tárgyilagosság látszatát keltve, mintegy kívülről szemlélhessék az emberiséget, a társadalmat, s a fantázia népszerű köntöse alatt becsempésszék az emberek tudatába a jelen értelmezését.

A valódi, a legjobb tudományos fantasztikus művek szoros kapcsolatban állnak a modern tudományos világképpel. Vagy úgy, hogy igazolják, vagy úgy, hogy egy-egy alapkérdést végiggondolnak, végiggondoltatnak, s bebizonyítják, sokszor éppen az ötlet túlhajtása révén, hogy hol húzódnak a tudomány határai, illetve hol kezdődik a misztikum. Ennek a filozofikus science fictionnak a legismertebb képviselője az amerikai Asimov és a lengyel Lem.

Hazánkban a kortárs külföldi tudományos fantasztikus művek viszonylag későn kezdtek népszerűvé válni. Pedig a hazai hagyományok már előkészítették a talajt a kedvező fogadásra. Például Jókai Mór műve a Jövő század regénye szerencsésen ötvözte magába a kalandosságot, a történelmi „eseményeket" és a merészen szárnyaló fantáziát. Igaz ugyan, hogy történelemszemlélete néhol naiv és tévesen informált, de fő mondanivalója mindenképpen az emberiség haladása és a békés alkotómunka. Az örök béke feltételei között például ezt írja: „Az örök béke fenntartása végett mindkét szerződő fél aláveti magát az általános világtörvényszéknek, mely az európai nemzetek tizenkét, az ázsiaiak nyolc, az amerikaiak három s az afrikaiak három képviselőjéből alkotva, minden nemzetközi vitás kérdésnek aeropágjául fog szolgálni s annak ítéletei feltétlenül foganatosítandók lesznek."

Az elmúlt száz év alatt természetesen sokszor és sok kiadásban megjelent magyarul Verne Gyula (a neve is „magyarosodott"), meg H. G. Wells, hogy csak a műfaj nagyjait említsük. De a műfaj egészét csak néhány évvel ezelőtt kezdte feltérképezni a könyvkiadás. Előbb néhány antológia jelezte ezt a szándékot, aztán az egyes írók önálló művei is sorra kerültek. Valóban csak ízelítőül néhány név: a szovjet Sztrugackij szerzőpár, a lengyel Lem, a német Franke, az angol Aldiss és Hoyle, és a műfaj élő klasszikusa, Bradbury. Ám ezek mégiscsak elszórt kísérletek voltak. Gyökeres változás 1969-ben történt, amikor a Kozmosz Fantasztikus Könyvek, majd később a Kossuth Könyvkiadó sorozata megindult. (Ez utóbbi már megszűnt, a kitűzött feladatot teljesítette.)

A Kozmosz Fantasztikus Könyvek ízléses, modern formátumú paperback kötetei átgondolt és perspektivikus válogatásban mutatják be a külföldi és hazai sci-fi nagyjait és különféle irányzatait.

A sorozatban, amely már túljár a 25. köteten, megtalálunk a japán Abe Kóbótól kezdve, a lengyel Lemen és Borunon, a bolgár Dilovon, a szovjet Jemceven, Parnovon, Dnyeprovon, Bilenkinen, Ganszovszkijon át, a francia Boulle-ig, Barjavelig, az olasz Italo Calvinóig, az argentin Borgesig és az angolszász írókig, Clarke-ig, Bradburyig, Hoyle-ig, Asimovig, Aldissig, Simakig mindenkit. És ez a lista csak növekedni fog. A sorozatban a magyar sci-fi írók is otthonra leltek: Karinthy Frigyes fantasztikus novelláit A delejes halál című kötet gyűjtötte össze először, Laczkó Géza Holdbéli Dávid című utópisztikus regénye szintén jelentős értéke a magyar irodalomnak. A mai magyar írók közül Cserna József, Csernai Zoltán, Szepes Mária művei jelzik a fokozódó érdeklődést az írók között is. És Zsoldos Péter írásai, amelyek a gondolati elemek páratlan gazdagsága miatt csakhamar több kiadást megértek. Szintén a Kozmosz Könyvek kiadásában lát napvilágot a Galaktika, a rendszeresen megjelenő tudományos-fantasztikus antológia, amely nemcsak prózai műveket, hanem verseket, sőt tanulmányokat is közöl. A műfaj megismertetésének ez a komplex módszere feltétlenül hozzájárul a tudomány és misztikum határvonalainak a pontos meghúzásához. (Ugyanezt a célt szolgálják a Kozmosz Fantasztikus Könyvekben közölt utószavak, amelyek tudományosan foglalkoznak a regényben,

A „harmadik szemeszter" előtt

Tanévzárásról akartunk riportot készíteni a Képzőművészeti Főiskolán. Lefényképeztük a diplomamunkájukon dolgozó végzős hallgatókat, az évvégi szakmai osztályzatuk elnyeréséért festő alsóéveseket, bekívánc siskodtunk a munkákról döntő zsürik műhelytitkaiba. És mikor már minden »anyag« együtt volt, akkor derült ki, hogy a Képzőművészeti Főiskolán tulajdonképpen nincs is vége a tanévnek...

Aki év közben sikerrel forgatta az ecsetet, az a nyáron sem tud megválni tőle. Hiszen az alkotás a tehetség számára nemcsak kötelesség, de kényszer is. A festő, a szobrász, a grafikus akkor is alkot, amikor egy cukrászda meghitt sarkában beszélget egy kislánnyal, s akkor is, mikor járművek között, emberek áradatában bolyong az utcán. Megfigyel, élményt, tapasztalatot, hangulatot — formát, színt, vonalat gyűjt magába. És ecsethez, ceruzához vagy vésőhöz kell nyúlnia, hogy kifejezze magát.

Ilyenkor, nyár elején, a főiskola hallgatói vonatra ülnek és az ország különböző pontjain lévő művésztelepekre költöznek. Ez az ő — kötelező — »harmadik szemeszterük«. Az ötödévesek az idén — saját kérésükre — üzemekben: a Láng Gépgyárban, a Dej Hajógyárban, az Athenaeum Nyomdában töltik a nyarat, ahol a termelő munkával, a mindennapi élettel van randevújuk. A műhely sarkában felállítják majd a festőállványt és a vászonra varázsolják az anyagot formáló munkás vonásait.

Képriportunk a Főiskola műtermeiben készült a »harmadik szemeszter« előtt.

G. Zs.

Sikerült-e agyagba formálni mindent, mit érzek? Péter Zsuzsa ötödéves szobrász elmerülve vizsgálja munkáját

Magyar Hírdető
SAJTÓIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

14.

tárgyakról. Kaiser végül még egy zseb
nyom a markába:

— Fogd ezt a kést, s amikor elbúcs
Hans-tól, aki átvisz az Oderán, add át n

— *Már most Berlinben is odaadha*
neki.

— Édes fiam, mi Hansnak komoly ös
get fizetünk, hogy átvigyen a folyón.
lami biztosítékra is szükségünk van, amiből megtudhatjuk, hogy épségben megérkeztél Lengyelországba. Csak az Odera jobb partján adod oda Hansnak a kést, s megmondod neki, hogy tőlem kérted kölcsön, s elfelejtetted visszaadni. És itt van ez a nyakkendő. Tiszta selyem, kellemes mintájú, nem feltűnő. Nem azért kapod, hogy a lányok előtt páváskodjál. Nézd csak a nyakkendő bélését! Ez a szám nem a mosoda, vagy a gyár jelzése, hanem annak a határjelző oszlopnak a száma, ahol Hans vár majd rád, ha összegyűjtötted a szükséges anyagot, és vissza akarsz térni Berlinbe. Édes fiam, mi mindenre gondolunk, nem hiába a miénk a világ legjobb titkos szolgálata. És ne felejtsd el, hogy a lengyeleknek a háború óta egyetlen német ügynököt sem sikerült még elcsípniük!

Machura még aznap este megismerkedett Nyugat-Berlinben Hans-sal, azaz Heinz Landvoigt-tal. És másnap mindketten nekivágtak az útnak.

Kaiser úr zsebkése

Machura és Landvoigt felszállt Nyugat-Berlinben a magasvasútra, és kiszállt Berlin demokratikus övezetének határán, a végállomáson, ahol a népi rendőrök ellenőrzik a személyazonossági igazolványokat. Berlin két része, a nyugati és a demokratikus övezet között ugyanis szabad a forgalom, de Berlin demokratikus övezetéből csak az léphet ki a Német Demokratikus Köztársaságba, aki ténylegesen az NDK polgára.

Nagy a forgalom, a rendőröknek nem tűnik fel Machura és Landvoigt mesterien hamisított igazolványa. Mindketten fellélegeznek. Landvoigt előresétál. Erkner, a kis

esten
I. A

törökországi Izmirben történt meg velem, hogy egyhónapos tartózkodásra olyan szobát kerestem, ahol villany van. Abban az időben a tengerpart már gyönyörűen kiépült, de a városban még maradi viszonyok uralkodtak. Ennek ellenére sikerült mégis megtalálnom a keresett szobát, egy ódon ház emeletén. A két emeletnek beillő lépcsőket megmászva, kissé haragudtam ugyan a török építészekre, akik nem takarékoskodtak az építőanyaggal, de azért a háziasszonyom szobája melletti szép, nagy szobát kivettem. Kapukulcsot is kaptam, nehogy csöngetni kelljen.

Már az első este is tíz óra körül keveredtem haza. Kinyitottam a kaput és csak álltam, álltam a koromsötétben, a lépcsőnek nevezett meredek hegy aljában. Éppen azon gondolkodtam, hogyan kockáztassam meg a túrát a sötétben, amikor hallottam háziasszonyomat mozgolódni az emeleten. Úgy, tehát még nem alszik — gondoltam — biztos ami biztos, felkiabálok neki. »Bayan, bayan Musztafa!« (Asszonyom!) »Tessék, mit óhajt?« — kiabált vissza. Kérdem tőle, hogy a lépcsőn nincs-e világítás? »Dehogy nincs«, mondja, »ott a kapcsoló, rögtön a korlát mellett jobbra«. És tényleg o'' volt. Miután megtaláltam, és ön világosság, megmásztam a Himaláját, ismét csak szidva a török építészeket. Végre megérkeztem a csúcsra, pár perces légzőgyakorlat után kénytelen voltam újra beszólni háziasszonyomhoz: »Hol oltsam el a villanyt? Nem találom a kapcsolót!« A világ legtermészetesebb hangján válaszolt: »Hát nem mondtam már az előbb? Lent, a korlát mellett jobbra!«

P. I.

Kisplasztika

lés

el a Te országod... ide,
ozd el a béke honát!
ság! Ha így tennék, miként
tömegest a katonák?

hőz

n, mint dzsinn a szűk palackban,
ód elfér a Végtelen.
n is, bár szokatlan alakban:
nül tehetségtelen.

yről

asszony!... S bár mindenki látja,
kszik véle nyakra-főre,
pek ő a legjobb barátja.
ja, hogy mások barátnője.

onhoz

ékás, hogy vézna ám a vénád,
k művén orrontsz könnyű prédát.
iába csensz, komám, ha már
ról kisült, hogy — szamár.

ag

zet, rabelais-i tréfamester,
támadt e pajzán ideád?
agni kétértelmű testtel:
magban egy — hermafroditát!

HOLLÓS KORVIN LAJOS

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
1984 JAN 12

1021

Szobrok Csongrád megyében

Péter Zsuzsa: Kecskepásztor

A szobrászatban kedvelt és gyakori téma ember és állat kapcsolatának plasztikai megjelenítése. Az eltérő anatómiai sajátosságok változatos kompozíciós lehetőséget kínálnak a szobrásznak, de ezen túlmenően tág teret nyújt a téma a különféle érzelmek, kapcsolatok, nevezetesen az ember és állat viszonyának ábrázolására.

Péter Zsuzsa bronz szobra térdre ereszkedett fiatal legényt ábrázol, amint a karjaiban törékeny kecskegidát tart. Mozdulata, tekintete a gyermeki lélek tisztaságáról, őszinteségéről, szeretetvágyáról árulkodik. Az ösztönösen védelmet kereső fiatal állat és a maga környezetében éppúgy védelmet, szeretetet, megértést igénylő felcseperedő emberpalánta sajátos lelkiállapotát sűríti képi formába a szobor. A mű elhelyezését csak dicsérni lehet, hiszen az utca zajától távol eső csendes, szépen rendezett vásárhelyi parkrész ideális helyet kínál a jelenetnek.

Vásárhely, felállítva: 1976-ban. Anyaga: bronz. Másfélszeres életnagyságú.

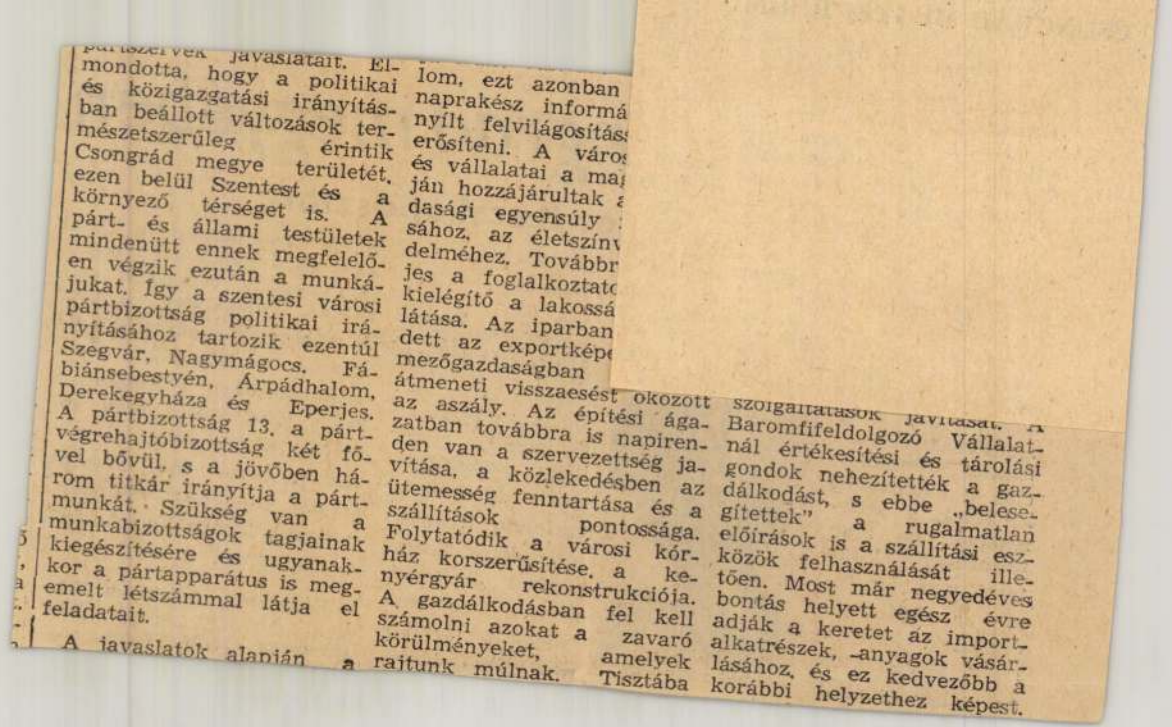

pártszervek javaslatait. El-
mondotta, hogy a politikai
és közigazgatási irányítás-
ban beállott változások ter-
mészetszerűleg érintik
Csongrád megye területét,
ezen belül Szentest és a
környező térséget is. A
párt- és állami testületek
mindenütt ennek megfelelő-
en végzik ezután a munká-
jukat. Így a szentesi városi
pártbizottság politikai irá-
nyításához tartozik ezentúl
Szegvár, Nagymágocs, Fá-
biánsebestyén, Árpádhalom,
Derekegyháza és Eperjes.
A pártbizottság 13. a párt-
végrehajtóbizottság két fő-
vel bővül, s a jövőben há-
rom titkár irányítja a párt-
munkát. Szükség van a
munkabizottságok tagjainak
kiegészítésére és ugyanak-
kor a pártapparátus is meg-
emelt létszámmal látja el
feladatait.

A javaslatok alapján a

lom, ezt azonban
naprakész informá
nyílt felvilágosítás
erősíteni. A város
és vállalatai a ma
ján hozzájárultak
dasági egyensúly
sához, az életszín
delméhez. Továbbr
jes a foglalkoztat
kielégítő a lakossá
látása. Az iparban
dett az exportkép
mezőgazdaságban
átmeneti visszaesést okozott
az aszály. Az építési ága-
zatban továbbra is napiren-
den van a szervezettség ja-
vítása, a közlekedésben az
ütemesség fenntartása és a
szállítások pontossága.
Folytatódik a városi kór-
ház korszerűsítése, a ke-
nyérgyár rekonstrukciója.
A gazdálkodásban fel kell
számolni azokat a zavaró
körülményeket,
rajtunk múlnak.

szolgáltatások javítását. A
Baromfifeldolgozó Vállalat-
nál értékesítési és tárolási
gondok nehezítették a gaz-
dálkodást, s ebbe „belese-
gítettek" a rugalmatlan
előírások is a szállítási esz-
közök felhasználását ille-
tően. Most már negyedéves
bontás helyett egész évre
adják a keretet az import-
alkatrészek, -anyagok vásár-
lásához, és ez kedvezőbb a
amelyek korábbi helyzethez képest.
Tisztába

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-976
1989 AUG 5

MAGYAR NEMZET
Budapest

Egy amerikai magyar grafikus

a stílusról és az asszociációkról

Peterdi Gábor festő- és grafikusművész — Peterdi Andor és Várnai Zseni fia — néhány napja családja, s barátai látogatására New Yorkból Budapestre érkezett.

Fiatal volt, alig 16 éves, amikor 1931-ben elhagyta az országot, hogy már egy sikeres — 1930-ban az Ernst Múzeumban rendezett — tárlattal a háta mögött külföldön folytassa tovább tanulmányait, s két esztendeig Olaszországban, utána pedig — egészen 1939-ig — Párizsban tökéletesítse tudását. Közben dolgozott, s a szívós munka rövidesen idegenben is meghozta számára az elismerést: 1937-ben a párizsi világkiállításon már

aranyéremmel jutalmazták

a Szellemi Együttműködés Palotájában festett freskóit.

A világháború kitörése előtt két héttel, 1939 augusztusában érkezett meg Amerikába, ahol véglegesen letelepedett. Jelenleg — elismert festőként és grafikusként tevékenykedve — művészi munkája mellett a fiatal amerikai grafikusok egyik szellemi vezetője és mestere: a Yale Egyetemen a sokszorosított grafikai tanszék vezetője. A grafikusművészetek technikájáról — számos hasonló tárgyú előadáson és tanulmányon kívül — könyvet is írt *Printmaking* címmel. E — számos kiadást megért — munkáját ma már az amerikai egyetemek mellett a Japánban működő művészeti iskolák is tankönyvként használják.

Amikor családja körében felkerestük Peterdi Gábort, természetesen hamarosan a művészetre, munkásságára került a szó; s műveit, grafikáit lapozva — festményeit sajnos nem hozhatta magával — egy sajátos, a mű felépítésével mindig

a természethez kötődő,

de a stíluskategóriák korlátait, a látvány primér benyomásait egyértelműen elvető művész világa tárul fel előttünk.

A lapok — céljuk és intellektuális indíttatásuk szerint — három sorozatba rendeződtek. Az elsőt — a John Ciardi költeményeihez kapcsolódva született és velük közös albumban megjelent — Genesist a költmények gondolatainak vizuális kibontása inspirálta. Mégsem illusztrációk ezek a kompozíciók, legalábbis a szó hagyományos, „szabályos" értelmében nem, hiszen alapjuk, s céljuk nem a versek vagy az egyes verssorok képeinek „megjelenítése" volt, hanem az általuk elindított asszociációs sorok papírra vetése a grafika eszközeivel; a szellemükhöz való csatlakozás, és tartalmuk megvilágítása egy új, és más nyelven fogalmazott gondolatkör szembesítésével. Ezért lehettek azután ilyen szabadok, szinte a versek nyomán született érzések hullámai szerint csapongók Peterdi Gábor metszetei és rézkarcai, ezért nem köti őket sem megszabott forma, sem stílus, és ezért fér meg sorukban békésen egymás mellett egy fa organikusan pontos képe, az alkonyat színeit sűrítő (a *Naplemente és utána* című vershez csatlakozó) lap, a tájak, sziklák, tengeri szivacsok és halak „asszociációival", és a kalligráfiák

szabad fegyelemmel alakított

forma- és színjátékával.

Születésük, formába öntésük indítékát és folyamatát Peterdi így fogalmazta meg a beszélgetés során:

— Ha dolgozom, sohasem az éppen akkor látott egyedi tárgy érdekel, hanem az általánosabb dolgok: a konkrét dologból, élményből kibontható asszociációk. Ezért nem érzem szükségét annak sem, hogy egyetlen „stílusban" dolgozzam, hogy előre el- és meghatározott formarendszer kössön. A stílust véleményem szerint mindig a mondanivalónak kell kialakítania. Hiszen fordítva, a stílus falai közé kényszeríteni a gondolatot, képtelen vállalkozás, és csak az lehet az eredménye, hogy a stílus „önállósul", és eszközből modorossággá válik.

Ez a gondolat irányította Peterdi Gábort minden művének készítésekor. Grafikáinak másik két csoportja: a *Napfogyatkozás* című sorozat és a Hawaiiban született, vagy az ottani élményeket tükröző akvarell- és metszetsorozat ugyanúgy a tudatosan irányított és felhasznált benyomások és a belőlük kibontott általánosabb tanulságok tükre, mint a Genesis.

H. Gy.

Kallódó műkincsek

Több száz, magánkézen levő védett műtárgy állapotát ellenőrizték az év első felében az Iparművészeti Múzeum szakértői. Az ellenőrzés hosszabb idő óta meglehetősen vigasztalan képet mutat. *A szakemberek a műkincseknek csupán 70—80 százalékát találják meg, a többi eltűnik, elkallódik,* holott a tulajdonosok rendszerint tudják, hogy *törvény szabályozza a védettnek nyilvánított tárgyak gondozását, eladását és ajándékozását.*

Hazánkban hozzávetőleg 1500 műtárgytulajdonost tartanak számon, ezek közül csak 150 a tulajdonképpeni gyűjtő. Ők óvják, gondozzák műkincseiket. *A védett műkincsek eladását vagy elajándékozását be kell jelenteni a művelődésügyi miniszternek.* A tulajdonos köteles gondoskodni a tárgy megóvásáról, szakszerű helyreállításáról. Az a műtárgytulajdonos, aki az előírásoknak nem tesz eleget, háromezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

Magyar
Ven

Caracasba
állítás nyílil
között. Dr. S
reskedelmi
ipari és ker
tok vezetőir
hétfőn Vene
kiállítás meg
zása előtt a
elmondotta, l
dez első ízben ohalló kiállítást Venezuelában. A többi között orvosi műszereket, gépipari termékeket, háztartási cikkeket mutatunk be. Venezuelai ipari és kereskedelmi kamarák, üzleti körök vezetőivel is tárgyalni kívánunk a két ország kereskedelmi kapcsolatainak fejlesztési lehetőségeiről. A magyar szakemberek Ecuadorba, Peruba és Brazíliába is ellátogatnak. Útjuk része annak a programnak, amelyet másfél évvel ezelőtt dolgoztunk ki hazánk és a latinamerikai államok gazdasági kapcsolatainak elmélyítésére.

Az augusztus 17 és 20-a közötti munkaidő-beosztás

Egyes vállalatoknál az augusztus 18-i és 19-i munkaidőt előre vagy utólag akarják ledolgozni, illetve szabadszombatokat e napokra akarnak áthelyezni, hogy az augusztus 17-i vasárnapi és a 20-i munkaszüneti nappal együtt négynapos munkaszünetük legyen. A Munkaügyi Minisztériumban elmondották, hogy augusztus 17-e és 20-a között a szokásos munkaidőbeosztást nem szabad megváltoztatni. A Munka Törvénykönyvének végrehajtási rendelete szerint pihenőnapot akkor lehet áthelyezni, ha azt a munkaszüneti naptól csak egy munkanap választja el. Az idei augusztus 20-át két munkanap választja el a vasárnaptól. Nem helyezhető át a szabad szombat az augusztus 17-e és 20-a közötti napokra és nem lehet a két munkanap közötti munkanapokat előzetesen vagy utólag ledolgozni.

Kísérleti gátak a Dunán és a Tiszán

A folyók mentén 4200 kilométer hosszú töltés védi a lakosságot és az ország értékeit az árvíztől. Az utóbbi 10 évben 20 millió köbméter föld beépítésével erősítették a gátakat, de a következő 15 évben további, csaknem 70 millió köbméternyi anyagból kell új töltést építeni, vagy magasítani, szélesíteni a régi árvédelmi vonalakat. Széles körű kutatások kezdődtek a védekezés fejlesztésére és a gáterősítés leggazdaságosabb módszereinek kidolgozására. Ennek érdekében a Vízgazdálkodási Tudományos Kutatóintézet a vízügyi igazgatóságok segítségével a Duna, a Tisza és néhány mellékfolyó mentén létesített kísérleti gátszakaszt.

Újabb felvételső

Egyre több a bizonyíték

Az Apollo—11 három űrhajósa és kísérőik a karanténállomáson szombaton majdnem vendégül láttak egy fiatal lányt, aki szintén közreműködik a Holdról hozott kőzetek vizsgálatában. Florence *Pipes* kisasszony ugyanis észrevette, hogy repedés van vizsgálati kesztyűjén. A vacuum-kamrába nyúló karját már éppen fertőtleníteni kezdték és fontolóra vették Pipes kisasszony elszigetelését, amikor kiderült, hogy a kamrában nem volt holdkőzet, és így nem kellett további biztonsági intézkedéseket hozni.

A szeizmográf éjszakája

A három űrhajós kitűnő egészségnek örvend, s ugyancsak egészségesek azok az egerek is, amelyeket a holdtalajból vett mintákkal oltottak be.

A holdról hozott kőzetminta első ládájának felnyitása légtelenített kamrában történt, a másodiké nitrogéngázzal töltött kamrában.

Az űrhajósok által a Holdon hagyott rengésjelző műszereket, amelyek napelemekkel működnek, kikapcsolták, mivel felállítási helyükre most a holdéjszaka sötétsége borul. A műszereket augusztus 18-án kapcsolják be ismét, amikor a Holdon felvirrad rájuk a hajnal. A holdi éjszaka hidegétől a műszereket *radioaktív izotópokkal üzemben tartott fűtőberendezések védik.* A műszerek azóta nem jeleztek újabb holdrengéseket, hogy röviddel a két űrhajós holdraszállása után a holdtalaj sorozatos csuszamlásait és három holdrengést regisztráltak.

A Hold pénteki távolsága

A lasertükör segítségével a kaliforniai Lick-obszervatórium tudósai megmérték, hogy a Holdnak a Földtől való távolsága pénteken 363 153 44 kilométer volt. A számítás 45 méteren belüli eltéréssel pontos és lehetséges, hogy a távolságot később egészen centiméteres nagyságrendű pontossággal lehet majd meghatározni. A tudósok egyike, dr. James *Faller* egy sajtóértekezleten elmondotta, hogy a megtalált sugártükör jól működik és 7—10 évig is használható lesz. Az említett kilométertávolság a pénteki napra volt érvényes. Mint ismeretes, a Hold elliptikus pályán kering a Föld körül, s ezért a két égitest egymástól való távolsága változó.

OBÁK

Működik a Mariner-7

Péter Vladimir

Magyar Iparművészet az
ezredfoRdulón 2003

224. l.

Péter Vladimir varázslatai ókori kultúrák figuráival

Péter Vladimir ötvös- és szobrászművész alkotásaiból nyílt kiállítás a szentendrei Erdész Galériában. A tárlat anyaga jórészt felkérésre, kifejezetten erre a kiállításra készült, azzal az emblematikus szoborral együtt, amely a galéria homlokzatára kerül majd. A művész különleges szobrait és ékszereit a hét végéig láthatják az érdeklődők.

Péter Vladimir szobrai elvarázsolnak. Nem kimondottan azért, mert az ókori kultúrák ismerős alakjait ötvözi meseszerű lényekkel, hanem azért, mert ezt olyan ráérzéssel és gondolatisággal teszi, melytől művei misztikusan bizarrá válnak. Szobrai – melyek legtöbbje bronzból készült – mégsem ijesztőek, a figurák különös kedvességet, sőt melegséget árasztanak magukból.

A Munkácsy-díjas, érdemes művész Péter Vladimir a megtelegújabb műveit felvonultató kiállításon a gyűjtők valódi gyöngyszemekre lelhetnek. Még csak néhány napja látogatható a bemutató, ám a műtárgylistán már piros jelzések mutatják, hogy melyik szobor lelt már gazdára.

A tárlat egyik érdekessége – a többi között – az a szobor, mely a galéria homlokzatát díszíti majd hamarosan. Ez a fiúarcú, női testet hordó, ám állati végtaggal megáldott szárnyas figura nemcsak nagy mérete miatt tűnik fel a kiállítótérben, hanem azért is, mert úgy ül ott a többi alkotás között, mint aki tudja, látja és érzi, hogy ő más, mint a többiek. Ironikus, felsőbbrendűséget árasztó arckifejezése mégis magányt rejt a külvilág előtt felvett álarc mögött.

Péter Vladimir szobrait azonban nem csak a kiállítótermek és galériák rejtegetik falaik között. Szentendrén az Anna Margit–

A művész Tapír című alkotása is látható a tárlaton

remtője hazánkban annak az irányzatnak, ami a régi kézműves munkát eleveníti fel, ám a hagyományokat gyakran iróniával fűszerezi. Tárgyaiban úgy emlékszik különböző korok, népek és kultúrák hagyatékára, hogy a régiek mesterségbeli tudásának szintjén XXI. századi műveket teremt. Az Erdész Galériában kiállított művei is jól tükrözik ezt. Szobrai kivétel nélkül bizarr, groteszk, rendkívül gondosan megmunkált, kiérlelt művek. Hihetetnek és mégis ismerősek, mert ál-nkból, történelmi emléktöre-kből tűnnek fel és varáel. A Péter Vladimir Ámos Imre Múzeum udvarán felállított oszlopon táncoló angyal vagy a Centrál Irodaház udvarán lévő kút, illetve a ferihegyi madarak is az ő keze nyomát viselik.

A művész különös, kultikus ékszereket is készít – a galériában is találkozhatunk néhánnyal – amikkel megújította a magyar ötvösművészetet. Merészen túllépett a hagyományos „nemes" ékszeranyagokon, és az ezüst, az arany és a féldrágakövek mellett felhasznál cserepet, üveget, bronzot, textilt, szarut, kovácsoltvasat, és bármit, amit saját kezével és gondolatiságával „nemessé" tud varázsolni. *DÉ*

Nem csitulnak a kedélyek az Orbán-monográfia könyvheti szereplése körül

Dacára annak, hogy Debreczeni József Orbán Viktor című monográfiáját az MKKE által felkért könyvheti zsűri többszöri nekifutásra se választotta be az ünnepi könyvhét katalógusába, a könyv mégis szerepel abban. Lapunk – a felháborodók egyikeként – megszólaltatta Csordás Gábort, a Jelenkor igazgatóját, és Gyurgyák Jánost, a könyvet megjelentető Osiris Könyvkiadó igazgatóját.

Csordás Gábor, a Jelenkor igazgatója felháborítónak tartja az ügyet, mely szerinte nyilván politikai nyomásra történt. Csordás szerint egy szakmai szervezet nem engedheti meg magának, hogy politikai nyomásra reagáljon. El van keseredve, mondván, a könyvhét a kortárs magyar irodalom ünnepe, ahol nem kellene politikai könyveknek megjelenniük. Már tavaly is furcsállta, hogy miközben az egyik legnagyobb magyar író, Nádas Péter könyvheti megnyitó beszédét tartotta, Orbán Viktor épp egy, a saját munkáját dicsőítő kötetet dedikált, ami elvonta a figyelmet a könyvhét valódi szándékáról. Idén az Orbán-könyv megjelenése kifejezetten negatívan érinti őket, mivel a Jelenkor sok kortárs szerzőt ad ki, akikről így eltereldik a figyelem. Csordás szerint Debreczeni könyvének könyvheti megjelenése nemcsak erkölcsileg, de szakmailag is kifogásolható, ugyanis a zsűri többedszerre sem szavazta meg, hogy felkerüljön a könyvheti listára. Az Osiris szerinte egyébként is túllépte a megengedett keretet, ugyanis egy kiadótól maximum öt könyv kerülhet a könyvheti kínálatba. Ezzel együtt nem Gyurgyák személyével, hanem a döntéssel van baja.

Az üggyel kapcsolatban megkérdeztük Gyurgyák Jánost, az Osiris Könyvkiadó igazgatóját is, akit szintén felháborított az ügy. De ő úgy látja, elképesztő, manapság milyen vitákat tud szítani a magát liberálisnak nevező értelmiség. Gyurgyák természetesnek gondolja, hogy mint igazgató, meg kell védenie saját kiadójának jogos érdekeit, nemkülönben szerzőit. Az Osiris az idén huszonkét művet adott ki a könyvhétre, s ebből tizenkettővel pályázott, amiből a zsűri mindössze kettőt választott be katalógusába: Hankiss Elemér és Lázár Ervin műveit. Erre fel írta Gyurgyák a levelet az MKKE-nek, amelyben felhívta a figyelmet a kiadójával szemben történt méltánytalanságra. Kérésünkre felolvasta ezt, s ebből kiderült, Debreczeni József könyve mellett az Arisztophanész- és a Molière-összes is szerepelt többek között azon könyvek között, melyek szerinte méltatlanul és érthetetlenül maradtak ki a beválasztottak listájáról. Gyurgyák nem érti, miért ne jelenhetett volna meg az Orbán Viktorról szóló mű is a listán, ha Lengyel Lászlótól is szerepel a Fortinbras-könyv, ami szintén a volt miniszterelnökről szól. Mi a különbség a két könyv között? – veti fel az igazgató. Amúgy a listán más politikainak minősíthető művek is szerepelnek. Gyurgyák szerint minden évben előfordulnak aránytalanságok, méltánytalanságok, amelyeket utólag – helyesen – az MKKE és a kuratórium orvosol. Most is ez történt. Így nem érti, miért kellett ezt az ideit ennyire felfújni, hacsak nem a kiadón keresztül akartak ismét egyet rúgni a volt miniszterelnökbe. Leginkább azonban azt nehezményezi, hogy a kuratóriumi tagok immár több éve a kézirat elolvasása nélkül döntenek, és azt is szeretné tudni, ha nem a kézirat és nem a mű számít, akkor micsoda. *KA*

Zempléni fesztivál, budapesti előkoncert

Augusztusban tizenegyedik alkalommal rendezik meg a Zempléni Művészeti Napokat, amelynek főtámogatója kezdettől az Antenna Hungária Rt. A fesztivál budapesti „előkoncertjét" már megtartották a Zeneakadémián, ahol a Liszt Ferenc Kamarazenekar és Massimiliano Motterle olasz zongoraművész lépett színpadra.

„Igaz, hogy a rendezvénysorozat csak augusztus 17-én kezdődik Sárospatakon, de úgy éreztük már tavaly is: nem árt egy kis előzetes, fővárosi nézőcsalogató. Reméljük, ízelítőt adva a Zempléni Művészeti Napokból, a budapestiek is ellátogatnak Magyarország egyik legszebb térségébe. Büszkék vagyunk, hogy kulturális szempontból a régió az ország szerves részévé vált, ugyanakkor bosszankodom is, mert eredménytelenül pályáztunk a Széchenyi tervre, noha az idegenforgalom fellendítéséről szól a mi fesztiválunk is. Szerencsére az Antenna Hungáriával kötött megállapodás már tizenegyedik éve elegendő garanciát nyújt a lebonyolításához" – mondja Rolla János, a Zempléni Művészeti Napok házigazdája, a Liszt Ferenc Kamarazenekar vezetője.

A történet ismert: Rolla a kilencvenes évek elején Zemplénben nyaralt, felfedezte a magyar történelemben meghatározó szerepet játszó, gazdaságilag azonban nem túl fejlett régió szépségeit, s elhatározta, művészeti fesztivált hoz létre Sárospatakon és környékén. A Zempléni Művészeti Napok – amelynek főszervezője kezdettől Merényi Judit, az Óbudai Társaskör igazgatója – évről évre fejlődött. Egyre több hazai és külföldi szólista és együttes fogadta el a Zemplénbe szóló meghívást, és a társművészetek is bekapcsolódtak a programba, amelynek már nemcsak Sárospatak, Sátoraljaújhely, Szerencs és Tokaj, hanem a régió jó néhány kistelepülése is otthont ad.

Idén kiváló zongoristák játszanak a Zempléni Művészeti Napokon: az olasz Massimiliano Motterle – a tavalyi Liszt Ferenc Zongoraverseny harmadik helyezettje –, az orosz Elena Bashkirova és a magyar Király Csaba, aki a kassai dómban ad zongora- és orgonaestet. (Az is hagyomány, hogy a fesztivál rendezésébe legalább egy koncert erejéig Szlovákia is bekapcsolódik.) A klasszikus zene mellett a műfaji változatosságról a Budapest Four Jazz Quartet, Tabányi Mihály harmonikagálája, Gryllus Dániel és Vilmos, valamint a Kék Duna Szalonzenekar gondoskodik. A pesti „előkoncerten" Mozart, Rossini, Liszt és Csajkovszkij alkotásai csendültek fel a Liszt Ferenc Kamarazenekar és Massimiliano Motterle előadásában. *ReA*

gaenak. Az előadást Gothár Péter rendezte. A stúdió- és nagyszínpadi fesztiválon a vendéglátó Lengyelország társulatain kívül az idén dán, svájci, szerb, orosz, szlovák, koreai, észt és lettországi színházak produkciói szerepeltek. *(MTI)*

.

Országos fotókiállítás Tatán

– Férfiak a XIX. és a XX. században címmel országos fotókiállítás nyílt tegnap Tatán, a Magyary Zoltán Művelődési és Ifjúsági Központban. A több mint száz kép nagyobb része csoportkép, a legrégebbi felvétel 1895-ben készült. A legtöbb képet a helyi Kuny Domokos Múzeum adta kölcsön, de a központ felhívására ezúttal is érkezett küldemény Szabadkáról. A tárlat június 16-áig tekinthető meg. *(MTI)*

TOP 20 Lemeztoplista 21. hét

Celine Dion

A Magyar Hanglemezkiadók Szövetségének (Mahasz) hivatalos eladási listáját a 21. héten készült felmérések alapján a következő előadók és albumok vezetik:

1.	**V-Tech:**	Búcsúzz el
2.	**Fiesta:**	A tűzön át
3.	**LGT:**	A fiúk a kocsmába mentek
4.	**Princess:**	A hegedű hercegnői (aranylemez)
5.	**Celine Dion:**	A New Day Has Come
6.	**Anastacia:**	Freak of Nature (aranylemez)
7.	**Groovehouse:**	Hajnal
8.	**Földesi Judit:**	Judit és a zenehanók 2.
9.	**Shakira:**	Laundry Service
10.	**Márió:**	A harmonikás (tripla platinalemez)
11.	**Charlie:**	Soul and Jazz
12.	**Zanzibar:**	Nem vagyok tökéletes (aranylemez)
13.	**TNT:**	Unplugged (platinalemez)
14.	**Hobó – Ghymes:**	Bakaballada
15.	**Pink:**	Missundaztood
16.	**Filmzene:**	A Gyűrűk Ura
17.	**Romantic:**	Nap, Hold, csillagok (aranylemez)
18.	**Modern Talking:**	Victory
19.	**Filmzene:**	Valami Amerika
20.	**Linkin Park:**	Hybrid Theory (platinalemez)

jósolta, számszerűen és egyediségében is csaknem fedi egymást.

Milyen források álltak a szerző rendelkezésére?

Végigjárta-ülte a könyv- és levéltárakat, a történelmi sóhivatalt, feltárandó és leltárba veendő az elvesztett szőke hajtincseket, rabbiképzőbeli értesítőket, az illegális kommunista mozgalmi felső

esetre valami sokszínűbb, jelentékenyebb, szomorúbb és ceruzarágó merengésre késztetőbb figura bontakozik ki, mint a ballib sajtó – általam gyakran olvasott – egyoldalú bélyegecskéiből.

Abban is nagyjából egyetértés mutatkozik az elbeszélésekben, hogy a korát tekintve – ötvenes éveinek végén – idő előtt meghalt Komlós, az utolsó jó néhány évé-

temről ne kérdezzél."

Szilágyi János

„Neki köszönhetem, hogy 42 éve a Magyar Nemzetnél dolgozhatok."

Kristóf Attila

„A halálos árammal teli távvezeték, amelyet közélet, magánélet, hatalom, karrier, politika, irodalom között kifeszített, számomra már nem volt

„…egy világnézet csődje volt az, amibe végül belehalt. …mentálhigiéniás okokból nem hazudta le az ötágú csillagot az égről."

Molnár Gál Péter

„…megkérdeztem tőle: Hogy vagy János? Azt mondta: Most rúgom az utolsókat. Másokba."

Verebes István

poénokat.

Farkasházy Tivadar

„…ami Komlós János életútját az ÁVH-hoz irányította, hogy volt egy vitathatatlan antifasiszta kötődése és emiatt egy megbízhatósága."

Lakatos Ernő

„…háromszor telerótta a …nagyelőadó valamennyi tábláját ógörög

„Hofit tulajdonának tekintette."

Vitray Tamás

„Ő volt a legelegánsabb prominens kommunista az országban."

Görgey Gábor

„profi módon halt meg, reggel hatkor… meg tudjuk írni a nekrológot."

Rózsa Gyula

HALLÓ!

A példamutatás hatása

A TV2 vasárnapi Tények című műsorban bemutatták Juhász Ferenc új honvédelmi minisztert. A szimpatikus fiatalember a kocsijában adott rövid interjú során nem csatolta be biztonsági övét. Emlékszem, még úgy 4-5 éve olvastam – talán éppen az önök lapjában – egy rövid hírt arról, hogy Ausztráliában egy miniszter vezetés közben adott interjút, és közben nem volt becsatolva az öve. Ezek után – a felháborodott nézők nyomására – kapott egy szép csekket a büntetésről. Eljutunk mi a közeljövőben ide?

Tóth Ferenc
Budapest

Demokráciában nem szokás

A távozott miniszterelnök és miniszterei, a frakcióvezető mind szükségesnek látják, hogy fenyegetőzzenek: mi lesz, ha nem az általuk kijelölt úton halad a Medgyessy-kormány. Az ország nagyobbik fele azért szavazott az MSZP–SZDSZ-koalícióra, mert nem akarta, hogy az ország az orbáni úton haladjon tovább. Vegyék már tudomásul, hogy a nép mást akart, és a népet nem lehet leváltani. A választások törvényesek voltak, tessék most már abbahagyni a riogatást, a lázítást, a félelemkeltést, ez demokráciában nem szokás.

Ambrus Mátyás
Pápa

Szombat és vasárnap kivételével 11-től 14 óráig várja hívásukat a rovat szerkesztője, **Zayzon Márta.** Telefonszámunk: **470-1311.** Ha kéri, visszahívjuk. Viszonthallásra!

„Ez a költségvetés jár a Nemzeti Filharmonikusoknak"

Kocsis Zoltán csütörtökön, hagyományos jótékonysági koncertjével ünnepelte ötvenedik születésnapját, tegnap este pedig barátai, tiszteletét köszöntötték a Magyar Tudományos Akadémián. Kocsis biztos benne, hogy nem ismétlődik meg a rendszerváltás időszakának elhibázott kulturpolitikája, és a Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Énekkar és Kottatár továbbra is megkapja a kiemelt állami támogatást.

(MH, jún. 1.)

Az állítás és a valóság

Megjegyzés Kocsis Zoltán interjújához

Kocsis Zoltán a vele készített interjúban a tervezett új budapesti koncertteremről szólva ezt mondja: „Ahhoz viszont mindenképpen ragaszkodnunk kell, hogy a Nemzeti Filharmonikusok próbaterme és irodahelyiségei az új hangversenyterem épületében kapjanak helyet. A nagy budapesti zenekarok közül ugyanis csak mi vagyunk „albérlők": nincs székházunk és próbatermünk, s régóta tart az az áldatlan állapot, hogy évente közel ötvenmillió forintot (vagy még többet) kell fizetnünk bérleti díjként a Vigadó Irodaház Kft.-nek."

Kocsis állítása nem felel meg a valóságnak. A Budapesti Fesztiválzenekarnak ugyanúgy nincs sem székháza, sem próbaterme, mint az ő zenekarának, azzal a különbséggel, hogy a zenekari irodák és a próbaterem bérleti díját a Fesztiválzenekarnak évi 320 millió, a Nemzeti Filharmonikusoknak 1,5 milliárd forint közpénztámogatásból kell kigazdálkodnia.

Kocsis az interjúban több érvvel igyekszik alátámasztani a Nemzeti Filharmonikusok kivételezett támogatását, így hivatkozik a zenekar repertoárjára és a fenntartandó kottatárra is.

Ezzel szemben a valóság az, hogy valamennyi szimfonikus zenekar ugyanazt a repertoárt játssza, és valamennyi szimfonikus zenekar tart fenn kottatárat.

Körner Tamás igazgató
Budapesti Fesztiválzenekar

Rosszindulat és ártó szándék

Nem sok változott a jobboldal parlamenti szerepléseinek színvonala.

A sok példából egyet választottam a szomorú valóság érzékeltetésére: A május 25-ei ülésen az MDF egyik prominens képviselője meggyőző komolysággal adta a parlament és minden érdeklődő tudtára, hogy Medgyessy Péter valóban „szegénységpárti". Bizonyítékként a jegyzőkönyvre hivatkozott, ami pontosan rögzítette az ominózus nyelvbotlást. Van valami ijesztő abban, hogy ezt egy, az ország ügyeinek intézésével megbízott (természetesen nagykorú) honatya adta elő.

Ha feltételezzük, fel sem merült benne a gondolat: nyelvbotlás történt Medgyessy részéről, az bizony nem fest hízelgő képet intelligenciájáról.

Ha viszont észrevette, és ennek ellenére állt a porondra „leleplezésével", azt aligha sugallhatta más, mint tömény rosszindulat.

(Vajon milyen gondolatok kóválygoghattak a fejében, amelyek arról győzték meg, hogy felszólalásának idézett része az ország javát szolgálhatja?)

Sajnos minden jel arra mutat, akik abban reménykednek, hogy elérkezett a megbékélés és országépítés korszaka – csalódni fognak. Az új ellenzéknek a jelek szerint nincs szándékában bármiféle „úri" gesztust gyakorolni, jóindulatú türelmi időt adni az új kormány első száz napjára.

Máris megdorgálták Csapody Miklóst, az MDF rokonszenvesen szuverén képviselőjét, mert esküjéhez és lelkiismeretéhez híven nem volt hajlandó megkérdőjelezni Kovács László alkalmasságát a külügyminiszteri pozícióra, és nem szavazott az új kormányprogram ellen…

Schedel Andor
schedel@dpg.hu

Időskorúak méltósága

Egyike vagyok azoknak, akik május 27-én, miután a híradásokban megnéztem az új miniszterelnök eskütételét, a postaládánkból kivettem egy nagyon szép miniszterelnöki borítékot.

Benne miniszterelnöki levélpapíron szépen megszerkesztett levelet, melynek tartalma nem egyezik meg az általam az elmúlt négy évben tapasztaltakkal.

Mindez még ironikus is lehetne, ha közgazdász lévén azonnal nem az jut eszembe, hogy mennyibe kerülhetett mindez. A boríték, a levélpapír, a levél megírása, a vasárnapi postai feladás költsége stb. Biztos vagyok benne, nem az aláíró Orbán Viktor fizette.

Másik problémám az, hogy volt-e joga a nyugdíjfolyósítónak kiadni az én pontos címemet a levél aláírójának?

Az e kérdésre válaszoló Varga Mihály volt pénzügyminiszter a képernyőről felvilágosított: nincs ezzel semmi gond, hiszen a posta amúgy is rendelkezik azoknak a címével, akiknek a nyugdíját viszi.

Arról, úgy látszik, nincs tudomása a volt pénzügyminiszternek, hogy nagyon sokan nem a postán keresztül, hanem folyószámlájukra utaltatva jutnak nyugdíjukhoz.

Sajnos, azt látom, hogy a volt miniszter továbbra is csökkent értelműnek tekint bennünket.

Somos Miklósné
e-mail

Vállalkozóiigazolvány-csere ma Magyarországon

Május közepe: telefonon érdeklődtem a XIII. kerületi okmányirodánál, ahol azt a felvilágosítást kaptam, hogy menjek be félfogadási időben, és töltsek egy papírt. Kivettem egy nap szabadságot, hogy elintézzem.

Pénteki napon reggel 8-ra odamentem, fél 9-ig sorban álltam, hiszen a félfogadás csak akkor kezdődik. Végighallgattam a tájékoztatót, hogy a gépkocsiügyintézéssel kapcsolatban ki milyen sorszámot kaphat melyik asztalhoz, ott pontosan mit intézhet. Lassan elkezdik osztani a sorszámot.

Lassan én is odaérek a pulthoz, ahol előadom, mi járatban vagyok.

A pult mögött álló úr mutogat egy a pultra ragasztott papírra, hogy csak hétfőtől csütörtökig tudnak a vállalkozói igazolványok cseréjével foglalkozni. Kérdésemre, ezt miért nem közlik a telefonon érdeklődőkkel, nem tud válaszolni.

Cserébe ad egy papírköteget, hogy azt kell kitölteni, és ezzel a kitöltött papírral menjek majd vissza, félfogadási időben, de persze pénteken ne.

Bosszankodva, hogy potyára vettem ki egy nap szabadságot, hazakullogtam.

Hétfőn telefonon felhívtam a fenti urat, hogy kitöltöttem mindent, mikor mehetek beadni a paksamétát.

Elmondta, hogy hétfőtől csütörtökig 9-től 3-ig. Megkérdeztem, ismét oda kell-e mennem hajnalban sorba állni a sorszámért, de közölte, nem kell.

Szerdán kivettem fél nap szabadságot, odamentem fél 1-kor, hónom alatt a paksamétával. A fenti úr ismét csak a pultra mutogatott, ahova időközben azt is kiírták, hogy oda kell menni reggel 8-ra, mert akkor kezdik el osztani a sorszámot és ezt az általam kitöltött paksamétát csak úgy tudják elvenni.

Most június eleje van. A kitöltött papírok otthon a polcon. Eddig másfél nap szabadságom ment el potyára, és már nem is merek újabb szabadsággal előhozakodni a munkahelyemen, mert mi egyéni vállalkozók is dolgozunk valahol, és nem tudunk az ügyintézők pontatlan tájékoztatása miatt egy hét szabadságot kivenni a vállalkozói igazolványunk cseréjére.

Kissné Lengyel Anna
Budapest

Köszönet a lapért

Tisztelt szerkesztőség!

Úgy neveltek és arra neveltem 45 éves pedagógusi munkám során tanítványaimat is, hogy az ajándékot mindenkor meg kell köszönni, bárhonnan érkezik. Most én is ezt teszem a Magyar Hírlap egy hónapon át megküldött példányaiért. Mint baloldali érzelmű, gondolkodású, idős ember, örömöt éreztem reggelenként a lap kézhezvételekor, amit fokozott, hogy politikailag rendkívül sorsdöntő időszakban történt mindez.

Törekvésük esetemben elérte célját, mert ígérem, hogy a jövőben, ha nem is előfizetői rendszerességgel (ezt anyagi lehetőségeim nem teszik lehetővé), de a politikai, gazdasági események függvényében e lapot veszem meg.

Abban bízom, hogy rajtam kívül sokan mások is ezt teszik majd, s ezáltal olvasótáboruk jelentősen növekszik.

Ősz Béla
Budapest

Kedves Olvasók! A Magyar Hírlap fenntartja magának a jogot, hogy a szerkesztőségbe érkező leveleket, illetve meg nem rendelt cikkeket szerkesztett vagy rövidített formában közölje. Kéziratokat nem küldünk vissza, és nem őrzünk meg.

Magyar Hírlap 1145 Budapest, Szugló utca 14.
Fax: 470-1296
E-mail cím: levelek@

Peterdi Gábor

A Magyar Nemzet galériája

1996 V. 18

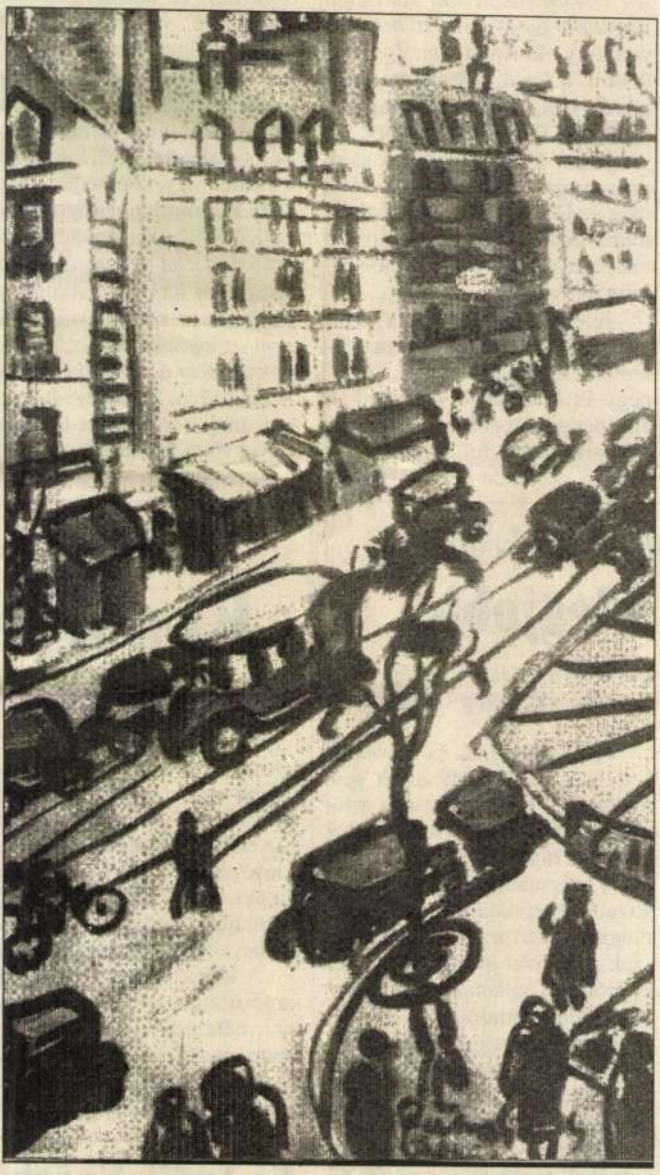

A budapesti születésű Peterdi Gábor nem tartozik a jól ismert művészek sorába idehaza, hiszen jóformán gyermekfejjel került ösztöndíjasként Rómába, majd Párizsba. Munkássága valójában az Egyesült Államokban bontakozott ki, ahol számos kiállításon mutatkozott be, hosszú ideig oktatott a Yale Egyetemen és több országban tankönyvként használt művet írt a sokszorosítótechnikáról. Hogy húszéves korában festett, eleven párizsi utcaképét ezúttal bemutassuk, erre egy zalaegerszegi tárlat kínál lehetőséget. A Városi Kiállítóteremben ugyanis június 30-ig Haas János gyűjteményét láthatják az érdeklődők Benedek Katalin művészettörténész válogatásában és rendezésében, ennek egyik darabja bemutatott képünk. A zalaegerszegi tárlat is újabb jele a lassan megélénkülő hazai gyűjtőtevékenységnek, és annak, hogy ez a látszólagos önérdekű szenvedély mi módon válhat a szellemi közvagyon gyarapítójává. A komoly szándékú gyűjtő tisztában van azzal, hogy egyéni kedvtelése akkor tölti be igazi szerepét, ha kincseit alkalmanként másokkal is megismerteti, örömét megosztja. Mint ahogy ezúttal figyelmünkbe vonta egy valamikori hazánkfia tiszteletre méltó életpályáját.

lőnek a megtakarítások

érséklődik az infláció

összességében *az üzleti szektorral szemben nem volt kénytelen nagyobb megszorítást hozni* a pénzügyi kormányzat. Így bár lassult, de nem tört meg a reálnövekedés, s hasonló várható 1996-ban is. Az MNB-elnök leszögezte: Magyarország a saját programja szerint állapodott meg az IMF-fel, s sajnos csak az idén, pedig tavaly a politikai visszhangja miatt jóval előnyösebb lett volna.

Jelezte azt is, hogy a nettó keresetek reálértéke – bár megjelentek másfajta adatok is – négy–öt százalékkal csökkent az első negyedévben. A jegybankelnök arra hívta fel a figyelmet, hogy a számítás helyes módjához az 1–4. havi árindexet és a 1–4. havi bérindexet célszerű f gyelembe venni. A jellem trend Surányi szerint, hogy *a p zitív reálkamatra biztonság számíthat a befektető, kiváltké a hosszabb távú befektetésekr* A megtakarításokról kifejtette: emberek úgy viselkedtek már valy is, mintha a szigorító sz ciális döntések „bejöttek" voln Ez azt is jelenti, hogy *a polgár világosan látják, az állami go doskodásra sem a nyugdíjakna sem az egészségügyi szolgáltat soknál, sem a szociális ellátásn hosszú távra nem lehet alapozn* erre utal a reálértékét tekintve növekvő megtakarítás.

(g. l.)

ıp – kereskedőknek

a legjobb

gyarul is a tartalomra, a fogyaszthatósági időt pedig elfelejtik közölni.

Az ásványvizek és szénsavas ivóvizek összetétele azért sem mindegy – figyelmeztetnek a fogyasztóvédők – mert bizonyos anyagok *túlfogyasztása* káros lehet a szervezetre. A fejlődő fogazatú gyerekeknek például a magas *fluortartalmú* temékek csak módjával ajánlhatók, a kőképződésre hajlamosaknak a magas kálciumtartalmú, a sódiétára szorulóknak pedig a nátriumban gazdag vizeket jobb mellőzni.

A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség továbbra is rendszeresen figyeli a forgalomba kerülő termékek minőségét, különös tekintettel arra, hogy az ásványvizek piacán extraprofitra lehet szert tenni. Egészséges csapvízből, palackozva, szén-dioxiddal dúsítva alkamasint ötszázszoros áron eladható italokat lehet produkálni. A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség egyébként megállapította, a hazai *csapvíz* 70 százaléka kiváló minőségű, és összehasonlíthatatlanul a legolcsóbb szomjoltó…

A sajtótájékozatón bemutatták a főfelügyelőség legújabb kiadványát, a kereskedőknek és a szolgáltatóknak szóló *Piactükör* című, kéthetente megjelenő újságot.

(osváth)

Megtagadott

Ki a felel

Annak a negyveneze embernek, akiket külön szemé lyijövedelemadó-ellenőrzésre ki jelöltek, mintegy a fele már tú van az egyeztetésen, s megkapt az első fokú határozatot. Eddi alig 500 fellebbezés érkezett a adóhivatalhoz – mondta *Piti* Zoltán, az APEH elnöke tegnap sajtótájékoztatóján az 1995. év adóbevallási tapasztalatokról.

A kétes visszaigénylésekke kapcsolatban felhívta a figyel met: célszerű lenne az adóked vezményekkel kecsegtető vállal kozások felelősségén is elgon dolkodni. A jogvitákat feltehe

Új Audik Győrből

Az Audi két új projektet ind Győrben – jelentették be a néme konszern vezetői. Az év másodi felében az Audi Hungaria Moto Kft.-be telepítik át és ott gyártj a V–6-os és a V–8-as motoroka s ezzel a magyar cég az Auc központi motorszállítójává vál A projekt részeként 1998-t megkezdik Győrben az Audi k modelljének összeszerelését i Az új projekt összesen 127 milli márka beruházást igényel, és 89 új munkahelyet teremt Győrben Az Audi Kft. 1995-ben 291 mil lió márka forgalmat ért el, nyere sége 29 millió márka volt. Tava mintegy 700 gépkocsit adtak el.

ás a leukémiás gyerekeknek

A V.A.M. DESIGN CENTER
MEGHÍVJA ÖNT

PÉTER VLADIMÍR

ötvösművész ékszereiből
'megnyitja: **Vincze Miklós**'
és

ERDŐS SÁNDOR

festőművész festményeiből
'megnyitja: **Kéri Ádám**'

rendezett kiállítására.

1995. május 30-án 19 órakor
Budapest 1061 Király utca 22.
Megtekinthető:
1995 május 31-tól június 17-ig
hétfőtől-péntekig 10-18h -ig
szombaton 10-13h -ig.

Simcsovits Péter
Budapest
Báthori u. 10.

1054

Péter Vladimír

A Wladis műhelyt 1993-ban Voller Kati alapította. A műhelyben Péter Vladimir művészeti vezetésével, tervei alapján egyedi, valamint kis példányszámú ékszerek készülnek. A Wladis ékszerek 925 ezrelékes (sterling) ezüstből s varázslatos hegyikristályokból születnek kézműves technológiával. A füstkvarcos gyűrűk és nyakláncok a mostani kiállításon láthatók először. A Wladis kollekciója eddig mintegy 90 ékszerből áll: gyűrűk, karperecek, láncok, kulcstartók stb. Magyarországon kívül Ausztriában, Hollandiában, Svájcban, Németországban és az Egyesült Államokban is sokan megcsodálták az ékszerek tiszta, szép formáit és viselik a Wladis műhely remekeit.

Erdős Sándor

1954-ben született Budapesten. A restaurátordiploma megszerzése után több mint tíz éve a Magyar Nemzeti Galériában dolgozik. Ez idő alatt rengeteg műtárgy ment át a kezén - korban és stílusban anyagban és műfajban a legváltozatosabb műalkotások. A művészet legkülönbözőbb korszakai, irányzatai hatottak rá, az anyaghasználatban nagy gyakorlatra tett szert. Képein pszeudo-szerkezetek jelennek meg érzékeny precizitással megrajzolva. Kemény vonalhálók, bonyolult szerkezetű csomópontok és játékos alakzatok együtt jelentkeznek. A valóságban nem létező modellek, térbeli összefüggések rendeződnek egységes képi kompozícióvá. A finom grafikai megoldások mellett, a tudatosan alkalmazott dekoratív elemek közelebb hozzák ezt az elvont képi világot mindennapjainkhoz.

D
E
S
I
G
N
O
M

MEGHÍVÓ

Az Erdész Galéria & Designom szeretettel meghívja
Önt és hozzátartozóit 1995. április 7-én
délután 4 órára

Péter Wladimir ötvösművész

ékszereinek kiállítására a WLADIS műhelyből

Kiállításra kerülnek ezüst és féldrágakőből készült ékszerek.
A galéria Szentendrén van, a Bercsényi u. 4. szám alatt.
Telefon/Fax: 00 36 26 317 925

Péter Vladimír ötvös Ai 2104 96'6

Szöveg: Slézia József, Fotó: Polgár Attila

HŰVÖSEN CSILLOGÓ RACIONALITÁS

INTERJÚ PÉTER VLADIMÍR ÖTVÖSMŰVÉSSZEL

Péter Vladimír több évtizede a Magyar Iparművészeti Főiskola ötvöstanára. Ékszereiben a nemes anyagok, a racionalitás és a személyes világ harmóniája teremtődik meg. Az eredmény: exkluzív design megfizethető áron.

A lehetőségek újragondolása

– Mióta tervez ékszert?

– Régóta. A pályafutásomat is ezzel kezdtem. Művészeti középiskolába jártam, s már az idő alatt is terveztem, készítettem ékszereket. A középiskola után pár évvel bekerültem az Iparművészeti Főiskolára, és folytattam a dolgot. Minden más irányú művészeti munkám mellett az ékszertervezést sohasem hagytam abba, mindig foglalkoztam vele.

Két évvel ezelőtt alakult úgy a helyzet, hogy Koller Katalin bátorításával és vezetésével megalakíthattuk a Wladis Műhelyt. Végre leporolhattam régi gondolataimat, és kifejezetten többszörösítő technológiára tervezhettem ékszereket. Végig kellett gondolnom, hogy mit jelent az olyan ékszer, amit én tervezek, én készítem el a mesterdarabját, és utána magas színvonalon, de mégsem az én kezem által készül korlátozott pél-

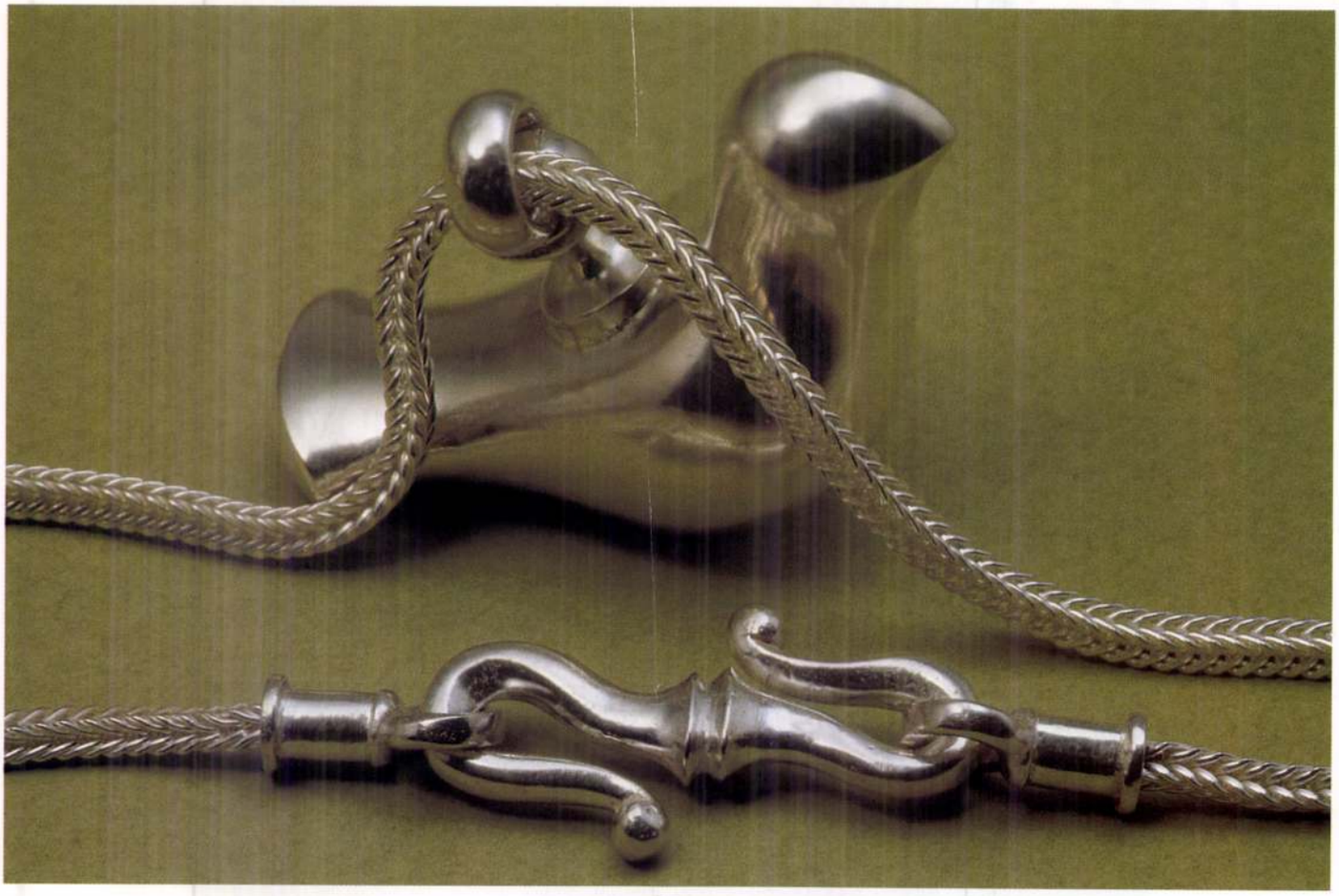

dányszámban. A formát és a technológiát ennek alapján újra meg kellett tanulnom. Annak idején ezt nem oktatták a főiskolán. A technológiai problémák tisztázásán túl szigorú kereskedelmi szempontokat is figyelembe kellett vennem. Nem változtattam stílust, a saját formavilágomnak azt a szeletét választottam ki, ami erre a piacra alkalmas. Ugyanakkor letisztult számomra a másik fajta ékszer lehetősége is, ami kifejezetten egyedi, személyes, csak rám jellemző, s amelynél a kereskedelmi, értékesítési szempontokat nem kellett olyan szigorúan szem előtt tartani, mint az előző típus esetében.

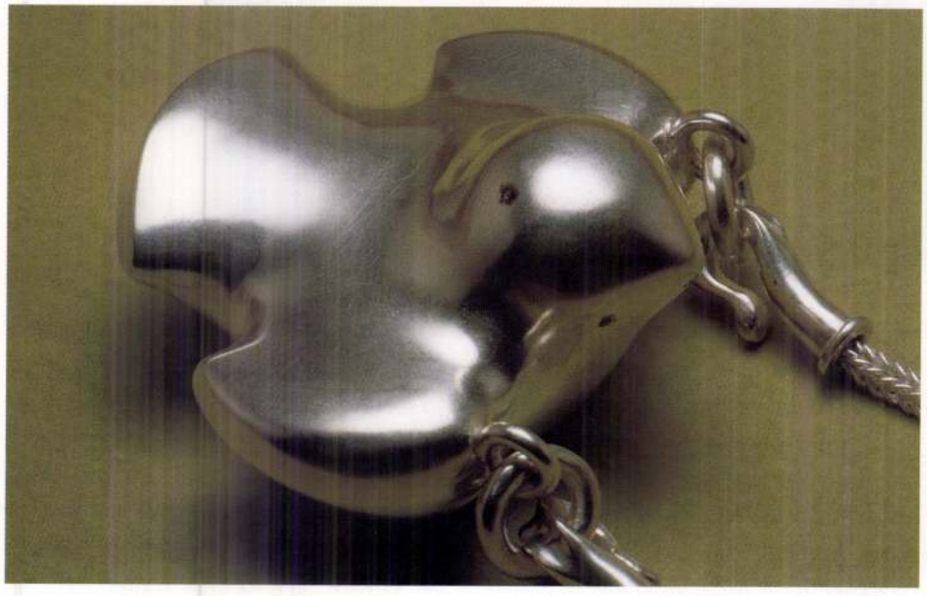

Galériatrendektől távoli közönségközeliség

– Kinek tervezi az ékszereit?

– Miután ötven év körüli vagyok, valójában ez a korosztály érdekel. Akaratlanul is az ő igényeiket próbálom kitapogatni és szembesíteni az én elképzeléseimmel. Ez azt jelenti, hogy a divat- és galériatrendektől függetlenül kellett az ékszereimet létrehoznom. Az úgynevezett galériatrend Magyarországon nem nagyon ismert. Létezik egyfajta többé-kevésbé autonóm ékszerműfaj, amely hasonlóan az ipar- és képzőművészeti műfajokhoz, erős kísérleti és kifejező jelleggel bír. Tőlem ez az attitűd többnyire idegen. Legszélsőségesebb dolgaim is megmaradnak a viselhetőség, a személyiség tűrési határain belül. A bennem lévő

racionális vénától nem tudok tágítani. Noha tárgyaim meglehetősen méretesek s nehezek, mindig az a kontroll működik bennem, hogy beilleszthetők legyenek egy egészséges személyiség önépítő törekvésébe.

Aki ezt a műfajt választja, annak hosszú évtizedek, évszázadok alatt folyamatos mutációkkal létrejött tevékenységet kell rekonstruálnia. Ez tágabb értelemben azt jelenti, hogy tárgyaim konzervatívak. Ösztönösen abba az időszakba nyúlnak vissza, amikor az ékszer a legprogresszívebb volt. Ez a periódus először valamikor a posztszecesszió, a korai funkcionalizmus idején jött létre. Ekkor vált az ékszer autonóm műfajjá, s zárkózott fel az összes többi alkalmazott művészeti műfaj mellé. Ekkor történt meg először, hogy erre a célra művészek terveztek ékszereket. Ennek egy második hulláma jött létre az 1960-as évek elején. Az az igazság, hogy az én első próbálkozásaim erre az időszakra esnek, mondhatni ez folyik az ereimben, s ez érdekel. Azóta tőlem idegen irányba hangolódott el a műfaj, s a képzőművészettel kokettál. Azt hiszem, hogy a 60-as évek volt az az időszak, amikor teljes harmóniában volt az ékszer a többi alkalmazott művészeti törekvéssel. Ezt szeretném rekonstruálni.

Elérhető exkluzivitás

– A Wladis ékszer elválaszthatatlanul összeforrt az ezüsttel. Miért szereti enynyire ezt az anyagot?

Miután ékszereim esetében egyfajta közönségnevelésről van szó, nem várhatom el, hogy a vásárlóknak túlságosan nagy összeget kelljen befektetniük ebbe a tanulási folyamatba. Nemes anyagot használok, de nem a legdrágábbat. Nem kell gondolkodnom a súlyon, a méreten. Bátran készíthetek erősen plasztikus, testes darabokat, mert az anyag értéke ezáltal nem növekszik túlságosan. A másik dolog, hogy az ezüst gyönyörű, barátságos anyag. Behelyezhető abba a progresszív öltözködési kultúrába, amely alakulóban van. Ehhez próbálok illeszkedni. Az ezüstön kívül használok még nemeskövet is. Ahhoz, hogy a Wladis-image felismerhető legyen, az első időkben nagyon szűkre szabtam ezeknek a nemes kiegészítő anyagoknak a skáláját, többnyire a hegyikristályra és származékaira. A hegyikristály, mint tökéletes fényáteresztő anyag alkalmas arra, hogy bizonyos optikai törvényszerűségeket, lencsehatásokat is megvalósíthassak vele. Az utóbbi időben kicsit tágítottam a felhasznált féldrágakövek skáláját. Így ékszereimnél megjelenik a karneol, a fekete ónix, de hasonlóan a hegyikristályhoz, ezek is homogén féldrágakövek. Tervezhető, szabadon alakítható anyagok, s értékük belül marad azon a határon, ami még megfizethető. Újabb kísérletbe is kezdtem, aminek sajnos még kevés a látszata. Szintetikus drágakövek tervezését is bevontam a palettámba. Ezeknek a 100-150 éve ismert köveknek a fizikai és optikai tulajdonságai többé-kevésbé megegyeznek a természetesével, viszont lényegesen olcsóbbak, tökéletesen egyszínűek, és az erőszakos tervezői kezet is elviselik. Rövidesen láthatóak lesznek ezek a tárgyak is.

Konfekcióköveket egyáltalán nem használok. Szerencsére vannak olyan nemzetközi cégek, amelyek terveim alapján tökéletesen elkészítik a formára szabott köveket. Az ezüst fehér hatása víztiszta vagy füstszerűen átlátszó féldrágakövekkel egyfajta szín- és megjelenésbeni hidegséget, neutralitást ad ékszereimnek, amelyet a formák bátrabb térbeli dimenziói ellensúlyoznak. Ez a kettős anyaghasználat két okból is praktikus. Az egyik, hogy tisztán

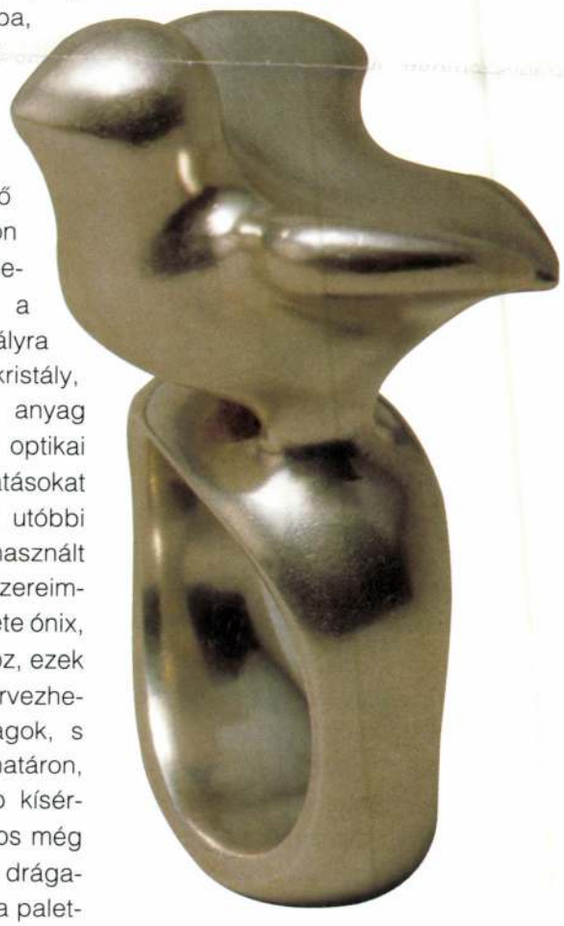

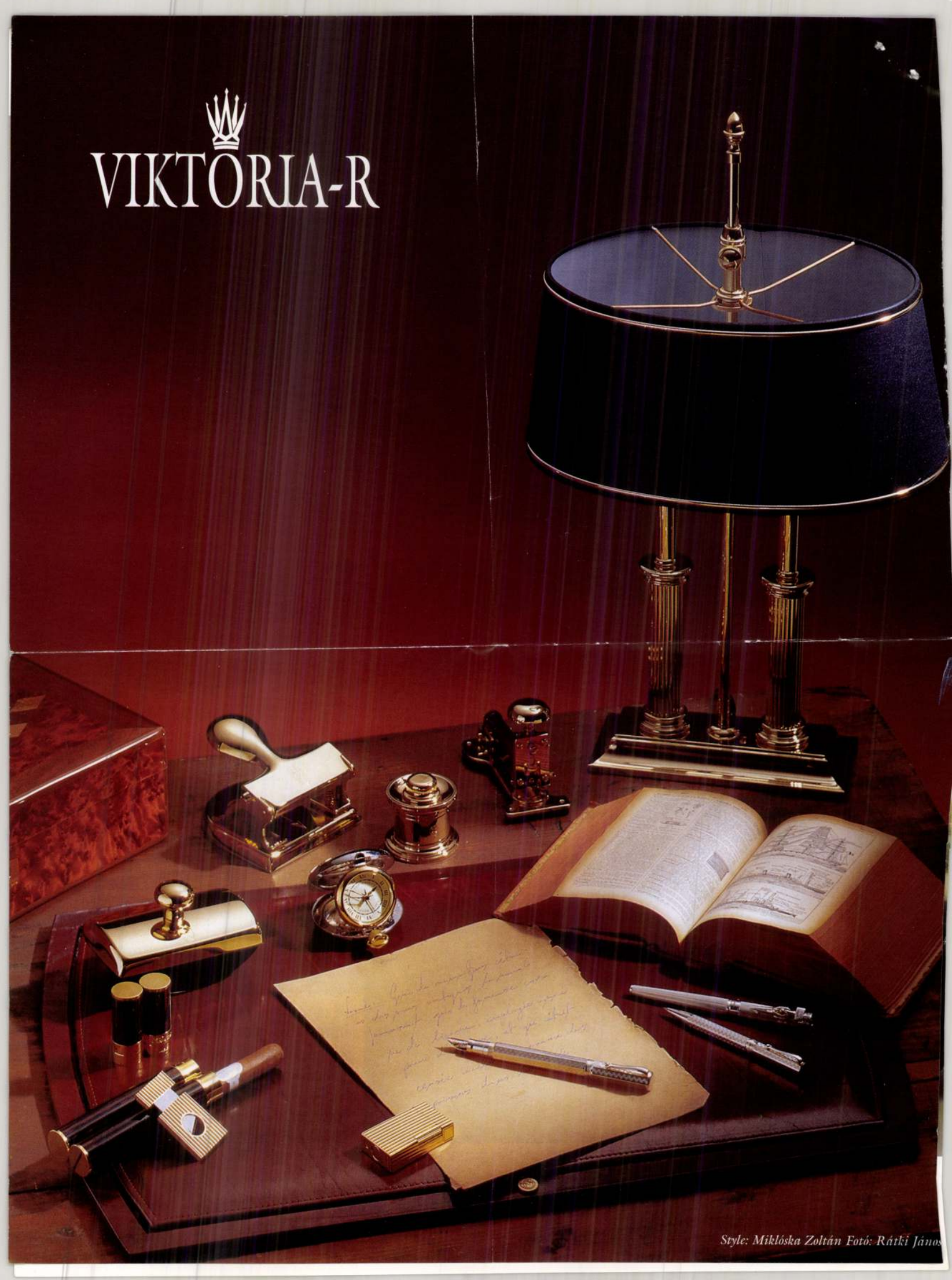
VIKTÓRIA-R
Style: Miklóska Zoltán Fotó: Rátki János

Péter Vladimír munkái a Dorottya utcában

Eddig főleg az ékszerei miatt tartották számon *Péter* Vladimírt. Ezekkel robbant be a hetvenes években, amikor a *design* fogalmát még magyarázni kellett. Péter Vladimír erőteljes, rusztikus ékszerei mások voltak, mint amit addig látni lehetett. Őseit legfeljebb az aszték vagy a perui ékszerek és kultikus tárgyak között lehet megtalálni, s a nagyméretű nyakékek szinte barbárnak hatottak a pipiskedő iparművészeti tárgyak között. (Jóllehet ha alaposabban megnézzük az ezüstgyűrűket, nyakékeket, kiderül, valamennyit a finom megmunkálás, a gondos kivitelezés jellemzi.) Különböző keménységű anyagokat illeszt össze (citrint, ezüstöt, bakelitot vagy hegyikristályt), mintha azonos tulajdonságúak volnának, és képlékenyen simulnának a művész akarata szerint.

Gyűrűit önmagukban is érdemes szemrevételezni: minden oldalról teljes értékű plasztikák. Olykor puha formákat használ, máskor építészeti elemekből dolgozik: szabályos mértani testekből, félkörívből, hasábból vagy félgömbből. Nincs elhanyagolható részlet, nyakláncain a kapocs vagy a függesztőkarika éppen olyan fontos és épp olyan gondosan megmunkált, mint maga a függő. A Dorottya utcai kiállításon, amely az ötvenéves művész számadása is egyben, most újra láthatók ékszerei, amelyeket szép tartókon helyezett el, ezzel is kiemelve plasztikai érdemeiket. De az ékszerek köre kibővült a nagyobb plasztikákkal: kutakkal, tartókkal, díszórákkal vagy cégérekkel. E gondosan megmunkált tárgyakból ugyanaz az életerő és egészséges jókedv árad, mint ami az ékszereket jellemzi. Pufók sellő hasal a márvány-„tó" közepén, a televízió Balaton-fesztiváldíján. Dundi elefántok díszítik a *Nagyházi Galéria és Aukciósház* cégtábláját. Bronz szökőkútjának halfiguráján pedig maga a művész áll tótágast. Gombos cipőben, angyalszárnyakkal huppant le egy oszlop tetejére egy játékos, kedves figura, *Anna* Margit emlékére, mintha a festő valamelyik képéről, vagy egyenesen a képzeletéből érkezett volna. Derű, játék, humor hatja át e plasztikákat. Nem csoda, hiszen katalógusának előszavában Péter Vladimír így vall saját munkájáról: *„Szerencsére elég ügyes és találékony vagyok, az anyagok egyre előzékenyebben viselkednek velem, cserébe igyekszem nem visszaélni ezzel a barátságos kapcsolattal. Könnyen dolgozom, eközben nem szoktam gyötrődni, legfeljebb tépelődni. Élvezem a munkát, annak önszabályozó ritmusát, a semmiből valamit teremtés örömteli rituáléját. Gyengéd érzelmeim vannak az anyagok, formák iránt".*

(fekete)

(A kiállítás november 30-ig tart nyitva.)

A TÉVÉ MŰSORÁRÓL

MAGYAR NEMZET
1997 nov. 26

társasága. A cég budapesti vállalatának, a Stora Hungária Kft.-nek az ügyvezető igazgatója az az Emri Gussi, aki korábban az IKEA és a Pannon GSM vezérigazgatója volt. A Stora tegnap megvásárolta a Papírker Rt. száz százalékát. Várhatólag több tízmilliárdos beruházást valósítanak meg Magyarországon. A cég vezetője szerint papírhiány lehet, a jelenlegi világpiaci zavar mögött többek között a távol-keleti lapkiadási boom húzódhat meg. A hiány érinteni fogja a magyar sajtópiacot, de hogy milyen mélységig, egyelőre nem jósolható meg.

(v. f.)

tok megjelenésével magyarázható – mondta bevezető előadásában *Schifner* Marianna, az Ipari, Kereskedelmi és Idegenforgalmi Minisztérium főosztályvezető-helyettese az Országos Kereskedelmi Szövetség keddi választmányi ülésén. Hozzátette: a tíz alkalmazottnál kevesebbet foglalkoztató, úgynevezett mikrovállalkozások az összes vállalkozásokon belül 96,64 százalékot képviselnek. A legtöbb kisvállalkozás még mindig a kereskedelem területén működik.

A bevásárlóközpontok hatásáról szólva megjegyezte: az eddigi tapasztalatok szerint megje-

romló pénzpiaci esélyeit. A tárca a rendelkezésére álló gazdaságfejlesztési forrásból az idén csaknem tízmilliárd forinttal támogatja a vállalkozókat, s ebből a kereskedők külpiaci megjelenését, minőségbiztosítási rendszerek kidolgozását segíti. A kedvezményes hitelt a legfeljebb tíz alkalmazottat foglalkoztató és maximum 2,5 millió forint alaptőkéjű vállalkozások igényelhetik, s ezeknek éves árbevétele nem haladhatja meg a tízmillió forintot, a kamat ez esetben 18 százalék, s a hitelt a helyi vállalkozói központoknál lehet igényelni – mondotta az IKIM képviselője.

DRÁGUL AZ M1-ES autópálya a díjak emelkedése miatt decemb ber 10-től. A személyautók és kis teherautók tarifája 1200 forintró 1250 forintra emelkedik. Az autó buszok a jelenlegi 4800 forint he lyett 200 forinttal többet fizetnek A nehézteherjárművek díjtétel továbbra is a fél évvel ezelőt megállapított 3200 forint marad.

A GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS ÉS A KÜLSŐ EGYENSÚLY stabilizálódása folytatódott az el ső háromnegyed évben. Az ipar termelés 9,7 százalékkal volt ma gasabb az év első kilenc hónapjá ban, mint a tavalyi év azonos idő szakában. A folyó fizetési mérle hiánya 0,7 milliárd dollárt tett k szeptember végén. A bruttó kere set reálértéken mérve 2,6 száza lékkal emelkedett, miközben a egy foglalkoztatottra jutó ipar termelés 13 százalékkal nőtt – de rül ki a Központi Statisztikai H vatal gyorstájékoztatójából.

SZOFTVERTOLVAJOKA ítélt tegnap a Győri Városi Bír

pénzpiac

Megszűnőben a „japán hatás"

Az előző napi 500 pontos zuhanás után *kismértékben erősödött*

A kismértékű erősödés az európai börzék legtöbbjére jellemző

miatt. Szinte nincs olyan nap, hogy a hivatalos lapban ne jelen-

Abszolút világpiaci rekordok

Hatszor tíz: az sok

A legolvasottabb francia művészeti folyóirat, a Beaux Arts Magazine márciusi számában közli Hatvan történelmi rekordár címmel minden idők legmagasabb műkereskedelmi leütési árainak toplistáját hat besorolási kategóriában, az eladás pillanatában érvényes árfolyamok szerint.

Impresszionista és modern művek

művész	az alkotás címe	leütési ár	árverező	árverezés ideje
Vincent Van Gogh:	Dr. Gachet portréja,1890	458 millió francia frank	Christie's New York	1990
Pierre-Auguste Renoir:	A Moulin de la Galette-ben,1876	432 millió francia frank	Sotheby's New York	1990
Pablo Picasso:	Nő keresztbefont karral,1901-1902	418 millió francia frank	Christie's New York	2000
Paul Cézanne:	Függöny, korsó és kompótostál,1893–94	369 millió francia frank	Sotheby's New York	1998
Claude Monet:	Medence vízililiomokkal,1900	200 millió francia frank	Sotheby's London	1998
George Bellows:	Tömeg pólómérkőzésen, 1910	178,5 millió francia frank	Sotheby's New York	1999
Paul Gauguin:	Mata Mua - Régen, 1892	154,4 millió francia frank	Sotheby's New York	1989
Édouard Manet:	A fellobogózott Mosnier utca, 1878	151 millió francia frank	Christie's New York	1989
Gustav Klimt:	A kammeri kastély az Attersee-n, 1909	138 millió francia frank	Christie's London	1997
Vaszilij Kandinszkij:	Fúga,1914	115,6 millió francia frank	Sotheby's New York	1990

Régi mesterek

művész	az alkotás címe	leütési ár	árverező	árverezés ideje
Pontormo:	I. Cosimo de Medici herceg arcképe, 1529–30	235 millió francia frank	Christie's New York	1989
Rembrandt:	Egy 62 éves hölgy arcképe, 1632	214,5 millió francia frank	Christie's London	2000
Leonardo da Vinci:	Hammer-kódex, 1506–10	162 millió francia frank	Christie's New York	1994
Andrea Mantegna:	A napkeleti bölcsek imádása, 1454–57	115 millió francia frank	Christie's London	1985
John Constable:	A zár, 1824	105 millió francia frank	Sotheby's New York	1990
Francesco Guardi:	Guidecca és Zattere – Velencei látkép, 1765–70	94,3 millió francia frank	Sotheby's, Monaco	1989
Frans Hals:	Tieleman Roosterman arcképe, 1666	89 millió francia frank	Christie's London	1999
Canaletto:	A londoni Old Horse Gárda, 1749	84 millió francia frank	Christie's London	1992
Tiziano Vecellio:	Vénusz és Adonisz, 1555	72,2 millió francia frank	Christie's London	1991
Adriaen de Vries:	Táncoló faun – bronz, 1610–15	64,2 millió francia frank	Sotheby's London	1989

A második világháború utáni művészet

művész	az alkotás címe	leütési ár	árverező	árverezés ideje
Willem De Kooning:	Csere,1955	20,6 millió amerikai dollár	Sotheby's New York	1989
Andy Warhol:	Narancsszínű Marilyn, 1964	17,3 millió amerikai dollár	Sotheby's New York	1998
Jasper Johns:	Rossz start, 1959	17 millió amerikai dollár	Sotheby's New York	1988
Mark Rothko:	Sárga lilán, 1970	14,3 millió amerikai dollár	Sotheby's New York	2000
Jackson Pollock:	Numero 8, 1950	11,5 millió amerikai dollár	Sotheby's New York	1989
Robert Rauschenberg:	Rébusz, 1955	7,2 millió amerikai dollár	Sotheby's New York	1991
Yves Klein:	RE 1, 1958	6,7 millió amerikai dollár	Christie's New York	2000
Francis Bacon:	George Dyer arcképe, 1966	6,6 millió amerikai dollár	Christie's New York	2000
Roy Lichtenstein:	Csók II., 1962	6 millió amerikai dollár	Christie's New York	1990
Lucian Freud:	Nagy enteriőr – Watteau után, 1981	5,8 millió amerikai dollár	Sotheby's New York	1998

A második világháború utáni francia művészet

művész	az alkotás címe	leütési ár	árverező	árverezés ideje
Yves Klein:	RE 1, 1958	51 millió francia frank	Christie's New York	2000
Jean Dubuffet:	Hajmérleg, 1962	28,9 millió francia frank	Christie's New York	1990
Nicolas de Staël:	Siracuse, 1954	11 millió francia frank	Ader, Tajan Párizs	1990
Hans Hartung:	T 47 - 10, 1947	8 millió francia frank	Jutheau Párizs	1990
Serge Poliakoff:	Kompozíció, 1969	5 millió francia frank	Sotheby's London	1990
Bernard Buffet:	Utcai jelenet, 1956	4,5 millió francia frank	Sotheby's New York	1990
César:	A Kentaur, hommage Picassónak – bronz, 1983	2,8 millió francia frank	P. Royère Lajeunesse Versailles	1989
Pierre Soulages:	Festmény, 1958	2,5 millió francia frank	Sotheby's London	1990
Arman:	Subido al cielo, 1961	2,3 millió francia frank	Sotheby's New York	1989
Germaine Richier:	Don Quijote – bronz, 1950–1952	1,9 millió francia frank	Sotheby's New York	1995

Kortárs művészet

művész	az alkotás címe	leütési ár	árverező	árverezés ideje
Jean-Michel Basquiat:	Önarckép, 1982	18,7 millió francia frank	Christie's New York	1998
Charles Ray:	Férfi manöken, 1990	16,8 millió francia frank	Christie's New York	1990
Brice Marden:	Pearlnek, 1970	14,3 millió francia frank	Sotheby's New York	2000
Bruce Nauman:	Rossz fiú/jó fiú, 1986	12,7 millió francia frank	Sotheby's New York	1997
Felix Gonzales-Torres:	Cím nélkül - Vér, 1992	12,6 millió francia frank	Christie's New York	2000
Jeff Koons:	Rózsaszín Párduc, 1988	11,5 millió francia frank	Christie's New York	1998
Chuck Close:	Cindy II, 1988	7,6 millió francia frank	Christie's New York	1999
Eric Fischl:	Délnézés, 1983	7,2 millió francia frank	Christie's New York	2000
Robert Gober:	Mély mosdó, 1984	6,3 millió francia frank	Sotheby's New York	2000
Damien Hirst:	Szerelmesen/Nem szerelmesen, 1998	5,7 millió francia frank	Phillips New York	2000

Francia kortárs művészet

művész	az alkotás címe	leütési ár	árverező	árverezés ideje
Martial Martial Raysse:	Tavaszi beszélgetés, 1964	1,1 millió francia frank	Sotheby's London	1991
Christian Boltanski:	Emlékmű - Odessza, 1989	1 millió francia frank	Christie's New York	2000
Jean-Charles Blais:	Vissza a pokol felé, 1984	790 000 francia frank	P. Royère Lajeunesse Versailles	1990
Roman Opalka:	Opalka 1965/1– ∞, 1965	570 000 francia frank	Sotheby's London	1997
Jean-Pierre Raynaud:	Polivinilfal, 1700, 1969	467 000 francia frank	Christie's New York	1990
Robert Combas:	Belmondo jegyese, 1984	450 000 francia frank	Poulin & Le Fur Párizs	1990
Jean-Pierre Pincemin:	Cím nélkül, 1976	440 000 francia frank	Charbonneaux Párizs	1990
Claude Viallat:	Cím nélkül, 1969	380 000 francia frank	P. Royère Lajeunesse Versailles	1990
Fabrice Hybert:	Az öt érzékszerv, 1989-1990	376 000 francia frank	Briest Párizs	2000
Pierre et Gilles:	Totem, 1983	332 000 francia frank	Tajan Párizs	2000

Arte és Blitz Galéria, Budapest

A kvalitás független a technikától

Az utolsó közös Arte–Blitz Galéria grafikai árverés befejezése után elgondolkodhattunk azon, vajon megmarad-e a rendezvény alkalomról alkalomra családiasabb hangulata akkor is, ha majd az Arte Galéria egymagában folytatja az aukciósorozatot – a tervek szerint ősztől új helyszínen, a Közép-Európai Egyetem aulájában. A hét sikeres árverés folyamata azért szakad meg, mert a Blitz Kossuth Lajos utcai galériájából Újpesten épülő múzeumába költözik (Műértő, 2001. január). Az enyhe aggodalom tehát az árverési közönségnek a változásoktól való idegenkedésére vonatkozik csupán, az elmúlt években ugyanis kivétel nélkül minden újító kísérlet fogadtatását ez jellemezte. Nemcsak a Blitz Galéria nem tudott a korábbiakhoz hasonlóan sikeres és kellemes aukciókat rendezni a Vigadóban, a novemberi Kieselbach-árverés közönsége is „visszasírta" a vígszínházi hangulatot.

Az Arte–Blitz hetedik, március 1-jei grafikai árverésén a 190 tétel között ezúttal is akadtak olyan művek, amelyekkel festmények között sem vallottak volna szégyent a rendezők. A grafikák csoportjában több műfaj is megtalálható, a kvalitás pedig független a technikától. Ez különösen igaz Aba Novák Vilmos Vízpart című 1924-es akvarelljére, amelynek árát 160 ezerről 440 ezer forintra vitték fel. Információink szerint azonban akadt gyűjtő, aki csak késve értesült eladásáról, közülük néhányan jelezték, hogy nekik többet is megért volna.

Uitz Béla többször reprodukált rézkarcát (Fürdőzők) a közönség tagjai egyhangúlag remekműnek tartották, ám 75 ezres kikiáltási ára nem aratott osztatlan sikert. Ennek ellenére a vételi megbízásoknak köszönhetően a licitet a helyszínen már csak 95 ezerről lehetett kezdeni, végül 120 ezer forintért vásárolták meg. Korniss Dezső Illumináció-sorozatának egyik darabjára, egy monotípiára ugyancsak többen jelentkeztek, s így 40 ezerről 120 ezerre vitték fel az árát. És hogy milyen értékes lehet egy sokszorosított grafika, arra remek példa Körösfői-Kriesch Aladár Naplementéje (litográfia), amelyet ugyan 15 ezer forinton indítottak, de 85 ezer forintért került egy telefonos licitáló tulajdonába. Kron Jenő litográfiáinak árát is szépen felvitték a licitálók, 18 ezerről 42, illetve 50 ezer forintra.

Gyarmathy Tihamér filctollrajza (Napfény) 100 ezer forintról indult, majd több mint háromszor ennyiért, 320 ezer forintért cserélt gazdát. Tekintve a festő iránt az utóbbi időben megnyilvánuló hallatlan érdeklődést, ez egyáltalán nem meglepő. Hasonlóan jelentős árat értek el más egyedi grafikák is: Ámos Imrének az alvó Anna Margitot ábrázoló tusrajzáért 170 ezer forintot fizettek, Frank Frigyes Hidegkúti táj című, vegyes technikával készült alkotásáért pedig 160 ezret. Barcsay Jenő apró rajza – ilyenből az Arte–Blitz aukciókon minden alkalommal szerepelt egy-kettő – 80 ezer forintért került új tulajdonoshoz, vételi megbízás útján. Patkó Károly 1920 körül készült akttanulmányaiért (tus, akvarell) 70 ezer forintot adtak a teremben, míg Szőnyi István Ökrös fogatáért 60 ezret fizetett új tulajdonosa.

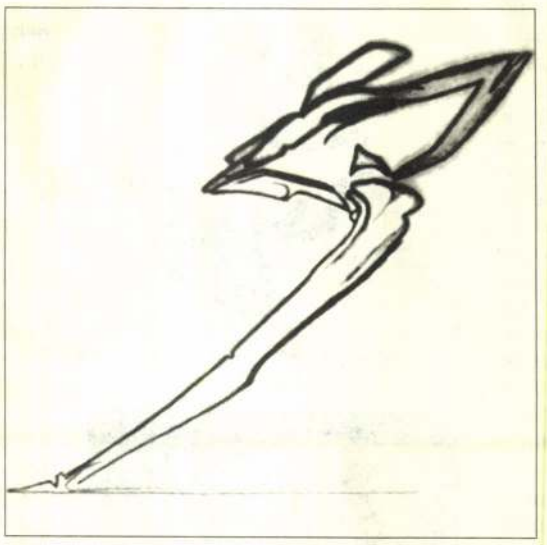

Ismeretlen alkotó: Táncos
tus, papír, 18x18cm

Érdekes színfoltja volt az árverésnek az a néhány, más-más technikával készült és feltehetően nem egy kéztől származó grafika, amelyet a gödöllői művésztelep művészei készítettek. Bár egyik-másik valóban csak vázlatfélének vagy kísérletnek tekinthető, mégis teljes értékű műveknek bizonyultak, már ami az árukat illeti. A legolcsóbb 15 ezer forintba, a legdrágább 50 ezerbe került.

Az utolsó tételek egyike Vértes Marcell rajza volt Toulouse-Lautrecről. Ez a mű volt talán az árverési kiállítás legtöbbek által megcsodált darabja – ha már a francia művésztől nemigen nyílik alkalom Budapesten képet vásárolni, most legalább bohém figurájáról lehetett. A grafika 36 ezer forintról indult, boldog tulajdonosa 110 ezer forintért vihette haza.

GRÉCZI EMŐKE

Polgár Galéria, Budapest

Szürke hétköznapok

A Polgár Galéria szezonnyitó árverésén – március 20-án, 21-én és 22-én – elmaradtak a háztól megszokott pozitív és negatív szenzációk. Újdonsággal azért szolgált Polgár Árpád: bejelentette, hogy ezen aukciótól kezdődően a ház a leütési árak szintjét sávosan osztva, az emelkedéssel fordítottan arányosan csökkenti a felszámolt járulék mértékét.

Az első napon nagy volt az érdeklődés a festmények és a szőnyegek iránt. Minden fontosabbnak tartott képhez – az indulóártól függetlenül – szöveges ismertetés készült a megszokott, kemény kötésű katalógusban. A reprodukciók közül néhány azonban elszíneződött, egy-két fotó olyannyira beazonosíthatatlanra sikerült, hogy a katalógus alapján vásárlót nem csekély meglepetés érhette, amikor szembesült az eredeti kép árnyalataival. Kirívó példa erre Márffy Ödön Hölgy tükörrel című festménye, amely valójában üde, világos alkotás, a reprodukciója pedig igencsak halványra sikeredett. Épp az ellenkezője történt a sztárkép, a 4,4 millió forintért leütött, Csók Istvántól származó Virágcsendélet esetében: a katalógus címlapján még igen élénk színű részletei belül elsötétedtek.

A kikiáltási árak meghatározásakor az arányok „helyes tartása" és a művészi érték lehető legjobb „belövése" nem egyszerű feladat. A libikóka két karjának végén a túl- és a leárazás veszélye fenyegeti az aukcionálót. Nehezen lehetne magyarázatot találni arra, hogyan értékelődhetett fel ezen az árverésen Pilch Dezső 1921-es – igaz, szép – „főműve" oly magasra, hogy még a bár gyengébb kvalitású, de mégiscsak Rippl-Rónai József festette kép kikiáltási árát is meghaladja. Ugyanígy a mondhatni jellegtelen Halápi János Balaton-parti képe 90 ezerről indult, míg Sir Philip, azaz László Fülöp, a nemzetközileg is elismert, Angliában letelepedett magyar portréfestő művének indulóárát 95 ezer forintban szabták meg. Ha eredeti a kép, akkor lesajnálóan alacsony az értékelés, ha más, akkor pedig túl magas.

A 132 festménytétel kétharmada kelt el. Igazán jelentős kiugrás, meglepetés nem volt, az összleütési ár megközelítette a 60 millió forintot. Több kép „gyenge" állapota visszafogta a liciteket, de egy erősen repedezett Aba Novák Vilmos-képért így is 4,6 millióig versengtek, majd egy Perlrott-Csaba Vilmos-műért is megadtak 1,4 millió forintot, pedig a kartonja majdnem teljes felületén hólyagos volt. Czigány Dezső jelzés nélküli munkája ötmilliós leütési árával kiemelkedett a mezőnyből. Rippl-Rónai József Somogyi parasztpár című képe esetében viszont talán magasnak bizonyult a kikiáltási ár, a túlárazott képek egyébként rendre visszamaradtak.

A második napon már gyérebb volt az érdeklődés, bár a ház történetében ilyen sok – 59 – bútortétel aukción még nem szerepelt. E tárgytípus képviselőinek zöme árában vagy reális licittel talált gazdára. Kiemelkedő volt egy különlegesen szép barokk komód, amelyért 600 ezer forinttól 2,8 millió forintig tartott a licit. Majd a vegyes tárgyak következtek, egy 18 ezerről indított XVIII. századi apácamunka 110 ezer forintért kelt el. Minden egyes darabja gazdát cserélt egy szép, védett óntárgygyűjteménynek. A kollekció zömét egy telefonos licitálónak ütötték le. Közülük legtöbbet, azaz 220 ezer forintot egy 1769-ből származó jelzett kannáért fizette a vevő. Jelentősen lelassult az árverés tempója, mert a tárgyak a leírását Polgár Árpád tételenként felolvasta. A tárgyilagosság kívánalmainak viszont nem minden esetben felelt meg, ugyanis következetesen utalnia kellett volna a tárgyak sérüléseire, javításaira, illetve minőségére. Ez azonban több alkalommal is elmaradt, például az egyik 130 ezer forintért leütött, kicsit sérült ónkanna licitje esetében.

„Szőnyegtéren" szokás szerint nagy volt az érdeklődés. A múlt századi darabok voltak a kelendők, a legkiugróbb árat egy XIX. századi dagesztáni szőnyeg érte el, amelynek 28 ezer forintról indult licitje 300 ezren állt meg. A sérült, kopott vagy elszíneződött szőnyegek megmaradtak.

A harmadik délutánon a 194 ékszertétellel még lassabban haladtak, mint előző nap. Az üveggyűjtők nem képviseltethették magukat túl nagy számban, mert sok tétel visszamaradt, de szerencsére egy ritkaságnak számító XVIII. századi darabra – 320 ezer forintért – akadt vevő. Az ezüsttárgyak grammárát igencsak mérlegelték a jelenlévők, így nem is „szálltak el" a licitek. Csak az érdekesebb darabok keltek el magasabb áron, így egy dupla szivartartó 18-ról 46 ezerért vagy egy 6,5 ezerről induló poudrier 16 ezer forintért. Az ékszerek sztárja, egy Cartier-gyöngysor visszamaradt, talán magas kikiáltási ára miatt. Aki viszont reális áron briliánsékszereket akart venni – igaz, nem különleges minőségben –, az megtehette. A ház tájékoztatása szerint az összleütési ár – a már említett festménytételeken túl – 35 millió forint körül alakult.

SÜLE KATALIN

Fiatal tervezők a kortárspiacról

Egyedi tárgyak növekvő presztízse

A kortárs ékszertervezés fellendülőben van – gondolja a nem szakmabéli laikus, az örvendetes módon szaporodó iparművészeti galériákat és a bennük föllelhető egyre szélesebb ékszerkínálatot látva. Mi van az érem másik oldalán, hogyan vélekednek az érintettek, maguk az ékszertervezők? Erről kérdeztünk hat fiatal ötvösművészt – Holló Istvánt, Marosi Lászlót, Orlai Balázst, Stomfai Krisztinát, M. Tóth Krisztinát és Tóth Zoltánt –, akik mindannyian a kilencvenes években szereztek diplomát az Iparművészeti Egyetemen, mestereik Péter Vladimir és Bánfalvi András voltak. Mind a hat művész állandó résztvevője a kortárs ékszereket bemutató kiállításoknak, és folyamatosan jelen van a magyarországi műkereskedelemben is.

A rendszerváltás előtti években a nemesfémvásárlásra és a fémjelezésre szigorú szabályok vonatkoztak, az alapanyagokhoz csak nehezen lehetett hozzájutni. Felszabadítóan hatott a szakmára, hogy néhány évvel ezelőtt végre sikerült kiharcolni, hogy az ötvösök nemesfémet vásárolhassanak és fémjeleztethessenek – emlékszik vissza Stomfai Krisztina. Ez a változás elősegítette, hogy egyre több fiatal tervező munkái kerüljenek piacra, bár manapság is sok türelmet igényel a forgalmazáshoz szükséges engedélyek beszerzése a Nemesfémvizsgáló és Hitelesítő Intézet bugyraiban – jegyzi meg Orlai Balázs. A lehetőségek tehát javultak, a kortárs ékszer forgalmazása azonban az ékszerpiacnak csupán kicsiny szelete, amely rendkívül lassan bővül. Az előrelépés akadályai leginkább a forgalmazás nehézségeiben keresendők, jelentik ki egybehangzóan a tervezők. A hazai galériák nem elég tőkeerősek, nem vásárolják meg az alkotóktól az ékszereket, csak bizományos értékesítésre veszik át, ez pedig súlyos anyagi megterhelést ró a készítőkre. Az alapanyag – többnyire ezüst, mert az megfizethetőbb – megvásárlása, valamint a tervezésre és a kivitelezésre fordított munkaidő és energia komoly befektetést igényel a művészektől – hangsúlyozza Tóth Zoltán. Az eladás esetleges; ahhoz, hogy némi jövedelemre számíthassanak, a tervezőknek körülbelül 10-10 darabos kollekciót kell leadniuk legalább négy-öt galériában. Ez Orlai Balázs számításai szerint üzletenként hozzávetőlegesen 200 ezer forintnyi anyagköltséget, vagyis 1 milliós befektetést jelent. Ráadásul az eladási árak túlságosan magasak, mert a galériák nagy haszonkulccsal dolgoznak, ami lelassítja, fékezi a tárgyak forgását. Előfordulhat, hogy egy-egy darab évekig nem kel el – véli M. Tóth Krisztina.

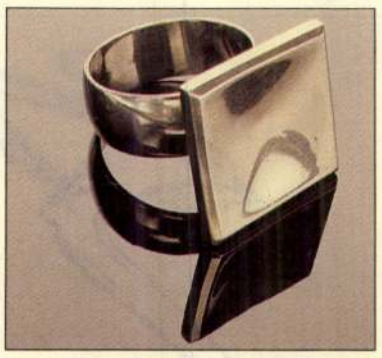

Marosi László: Gyűrű, 1999
öntött ezüst

Fotók: Polgár Attila és Molnár Géza

M. Tóth Krisztina: Tobozmedál, 1998
toboztermés, antikolt vörösréz, ezüst

Stomfai Krisztina: Gyűrű, 1998
textilbakelit, ezüst

Szűk a piac és túl sok az ékszerkészítő – jelenti ki Holló István. Elég nehéz rátalálni arra a rétegre, amely vevő lehetne a művészi ékszerre. Úgy tűnik, hogy a széles közönségnek egyelőre az olcsó, kommersz ékszerre van igénye, állítják mind a hatan. A fogyasztók szemében az ékszert nem a belefektetett szellemi munka, hanem a felhasznált nemesfém, illetve ékkő grammjának ára teszi értékessé, ezért aki tehetősebb, aranyat vesz briliánssal – mondja M. Tóth Krisztina és Stomfai Krisztina. Holló István és Orlai Balázs is megerősíti, hogy a vásárlók biztosabb befektetésnek, értékállóbbnak tekintik az arany ékszereket. Tóth Zoltán tapasztalata szerint sokan szívesen nézegetik a kortárs ékszert, mert érdekesnek tartják, aztán mégis maradnak a kockázatmentes, klasszikus daraboknál. A kortárs ékszer fogyasztói leginkább a közép- és a fiatal generációkba tartozó értelmiségiek, akik nyitottak e tárgyak szellemiségére, nem riadnak vissza a karakteres, nagyméretű, olykor nehéz darabok viselésétől. A kortárs ékszerek vásárlói számára a tárgy megjelenése számít elsősorban, ezért nem zavarja őket, hogy ezeket másképp kell viselni, általában nem hordhatók egész nap. Marosi László bizakodva tekint a jövőbe, hisz felfedezni véli az egyedi tárgyak presztízsének erősödését.

Optimizmusra szükség is van, mert az említett egzisztenciális problémák súlyát jelzi, hogy ékszerkészítésből a megkérdezett hat művész egyike sem tud megélni. A korábban pénztervezéssel komoly sikereket elért Holló István, aki kecses vonalú marokékszereivel van jelen a műkereskedelemben, és akinek ékszereiből az Iparművészeti Múzeum is vásárolt, éppen most készül elhagyni a szakmát. A harmonikusan elegáns, erős plaszticitást sugárzó öntött tárgyairól ismert Marosi László bútortervezéssel foglalkozik. A formatervezőként is nevet szerzett Orlai Balázs, akinek groteszk ékszerei egy-egy szólás, közmondás konkretizálásából születtek, egy irodában dolgozik. A niello technikát alkalmazó Stomfai Krisztina hat galériával áll egyszerre kapcsolatban. A csontokból, magvakból, termésekből és fémből ékszereket kreáló M. Tóth Krisztina ötvöstanulókat oktat. Tóth Zoltán más fémművesmunkája mellett tervezi és készíti lendületes, könnyeden elegáns alkotásait.

S. K.

Tóth Zoltán: Oroszlánfejes gyűrű, 1999
csont, ezüst

Beszélgetés Péter Vladimirral

Túl a kommersz kínálaton

Péter Vladimir a kortárs magyar ékszerművészet legnagyobb mestereként csaknem húsz éve oktatja fémműves formatervezők nemzedékeit az Iparművészeti Egyetemen. A kortárs ékszer piacát azonban nemcsak az elméleti képzésben betöltött szerepével határozza meg. A művészeti irányítása alatt működő, Koller Katalin üzletasszony által alapított Wladis Műterem az elmúlt években más tervezők számára is utat törve képes volt a kortárs ékszert sikeressé tenni, a vásárlók szélesebb rétegeivel elfogadtatni. Péter Vladimir munkáit külföldön is kedvezően fogadják, folyamatos a kapcsolata a neves belga Sofie Lachaert és a londoni Electrum Galériával, legfőbb célja mégis az, hogy az itthoni piacon jó minőségű, jelentős márkát teremtsen.

„Zsebtárgy", ezüst, Wladis Műterem

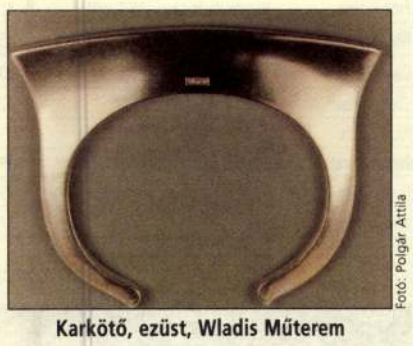

Fotó: Polgár Attila

Karkötő, ezüst, Wladis Műterem

– Meglehetősen nagy a rálátása az európai ékszerművészetre. Hogyan jellemezhetők a kortárs ékszer mai műfajai, piacai?

– Az ékszerpiac körülbelül 90 százalékát az ékszerboltokban árusított, kommersz ékszer uralja. A fennmaradó egytizedről, a művészi igénnyel tervezett és kivitelezett ékszerről fogok beszélni. E témakörben a piac egyik számottevő tényezője a divatékszer, amely egy-egy nagy divatcég – például a Gucci, Bulgari – imázsát tükrözi, ezért nagyon fontos a márkajelzése. Jó minőségű, professzionális tervezők által kreált tárgyakról van szó, amelyek valójában reklámhordozók. A divatékszernél lényegesen igényesebb az igazi design-ékszer, melyet a tervező neve és szelleme „fémjelez". E műfaj klasszikusai például a dán Hans Hansen és Georg Jensen, a német Joseph Becker, az angol Wendy Ramsha. A design-ékszerek modernek, de megszületésüktől kezdve biztos, hosszú távra szóló értéket képviselnek. Nálunk gyakorlatilag egyedi műalkotásoknak számítanak. Ezeket a művészeti galériákban ritkán fellelhető darabokat maguk a művészek készítik kézműves módon, nagyon kevés példányban. Szerte a világon kitűnő ékszergalériák vannak, Európában az élenjárók Anglia és Hollandia mellett Belgiumban, Dániában és Németországban; a kínálat rendkívül színes. Példaként talán elég a legnevesebbeket, a londoni Electrum, az amszterdami Ra, a holland Marzee és a bécsi V&V Galériát megemlíteni. Létezik végül az úgynevezett experimentális vagy kváziékszer, amely tulajdonképpen ékszer formájú képzőművészeti alkotás. Az efféle ékszer lényege az ötlet, a szellemi sziporka, nem pedig a hordhatóság.

– Magyarországon is megtalálhatók a kortárs európai ékszerpiac jellemző műfajai?

– A mi országunk eléggé kezdő a kortárs ékszer területén, de vannak már biztató, előremutató jelek. A piacot nálunk is természetesen a kommerciális ékszer uralja, nagyrészt importtermékek forgalmazásával. A művészi ékszernek viszont még nem minden műfaja nyert nálunk tért. A márkahordozó magyar divatékszerek már megjelentek, van néhány divattervező, aki a nemzetközi porondon is fel tud lépni, ők próbálkoznak kísérőtárgyak terveztetésével, egyelőre bátortalanul. Gyakrabban fordul elő, hogy cégek, vállalatok terveztetnek nemesfémből ékszerszerű ajándéktárgyakat alkalmazottaiknak, ügyfeleiknek. Magam többször is kaptam ilyen megbízást, és a növendékeimet is arra kondicionálom, hogy álljanak készen az ilyen munkára.

– Vannak ékszerrel foglalkozó magyar designerek?

– A design-ékszert hazánkban legmarkánsabban az általam vezetett Wladis Műterem képviseli. A Wladis márkájú ékszerek mind az én szellemi termékeim, amelyeket előbb-utóbb saját márkaboltban fognak árusítani. A „gyár" mindössze hatfős, kicsi manufaktúraként működik, de minden föllelhető benne, ami egy designer cégre jellemző. A hazai piac jellegzetes szereplői még a kézműves szférából fölemelkedett, vállalkozó szellemű mesterek, akik a nemzetközi trendekhez alkalmazkodó termékeket hoznak létre. Közülük Varga Miklós és Fördős László neve a legismertebb, ők a legkiválóbbak.

– Milyennek látja a fiatal ékszertervezők lehetőségeit?

– Az egyedi, „galériás" ékszerek tervezői túlnyomóan az Iparművészeti Egyetemen az elmúlt 15 évben végzett növendékeim. Akiben közülük van erő és szándék, mind szereplője a piacnak. Mivel a fiatal tervezőknek kevés a lehetőségük a világban való megjelenésre, kicsit bátortalanok, túlzottan egymásra figyelnek. Tulajdonképpen mindannyian egy iskolához tartoznak, gyökereik azonosak. Ez előnyöket és hátrányokat is jelent: markáns egységet képviselnek formavilágban, anyaghasználatban, ugyanakkor rontják egymás piacát. A hazai kereskedelemben a legnevesebb galériák az Erdész, a Palmetta és a Péter-Pál Galéria Szentendrén, illetve a budapesti V. A. M. Design, a Csók és az Anda Galéria, de egyik sem ékszerre specializálódott. Arculatuk az ékszer tekintetében eléggé egybemosódó, mert a galériások óvatosak, minden tervezőtől vesznek egy kicsit. A kínálat ezért mindenütt ugyanazokból a komponensekből tevődik össze, a mezőny nem húzódik szét.

– Hogyan jellemezné a kortárs ékszer vásárlóit?

– Szoros összefüggést látok a vásárlóknak a ruhában, cipőben, táskában kialakult igényessége és az ékszerhez fűződő elvárásaik között, de az általános kulturális szint, művészeti tájékozottság legalább ennyire meghatározó. A fogyasztók magatartása egyelőre meglehetős bizonytalanságot tükröz. A piacot működtető tényezők közül az imitációt emelném ki, amely mind a vásárlói magatartásra, mind a termékekre jellemző. Nem szabad elfelejteni, hogy a hagyomány legfőbb kulcsa az idő; későn kezdtük, de a hátrány csökkenőben van.

(Péter Vladimir a képzőművészeti ékszer iránt érdeklődők figyelmébe ajánlja Bánfalvi András tervezőművész Ékszerdoboz című, a közelmúltban megjelent könyvét.)

SPENGLER KATALIN

TEFAF – La Haute Joaillerie du Monde, Maastricht

Ékszerszekció a rengetegben

Senki sem sejthette 25 évvel ezelőtt, hogy a maastrichti TEFAF (The European Fine Art Fair) nemcsak Európa, hanem a világ egyik legnagyobb, legjelentősebb régiségvásárává növi ki magát. A tavalyi 66 ezres látogatószám idén tízezerrel gyarapodott, s 197 stand kínálta a szebbnél szebb műtárgyakat. A már-már gigászi méretek okozta gondokat a szervezők a kényelmi és esztétikai szempontok fokozottabb figyelembevételével próbálták orvosolni. Ennek a kétemeletnyi rengetegnek talán a legkisebb, de legragyogóbb részét alkotta a La Haute Joaillerie du Monde, az ékszerek szekciója.

Ebben az évben összesen 16 ékszerkereskedő bérelt standot: 13 európai és 3 New York-i. Az 5 angliai és 3 holland kereskedő mellett Belgium, Németország, Olaszország és Svájc is képviseltette magát. A kiállítók többsége XIX. és XX. századi eklektizáló, art nouveau és art déco ékszerekre specializálódott, de kínáltak XVI–XVIII. századi vagy modern darabokat is. A különböző korszakokat és földrajzi területeket reprezentáló üzletek mellett kitűnt a New York-i A la Vieille Russie és a londoni Wartski, amelyek anyagának jelentős részét a XIX. század fordulóján tevékenykedő Carl Fabergé aranyműves és ékszerész munkái tették ki. Az 1865-ben családi vállalkozásként indított Wartski ékszerészdinasztia egyik tagja, Emanuel Snowman volt az első, aki 1925-től egészen a II. világháború kitöréséig felvásárolta a szovjethatalom által elkobzott ékszereket. Így jutott a család számos Fabergé-darabhoz, valamint 11 egykor a cári család tulajdonában lévő, drágakövekből készült Fabergé-tojáshoz.

A hollandiai Van Gelder galériájában indiai mogul stílusú, illetve a Ching-dinasztia idején Kínában készült exportékszereket vásárolhattak az érdeklődők, a gyönyörű déltengeri barokk igazgyöngyökről nem is beszélve. Az angliai Norton család tulajdonában lévő S. J. Phillips – a világ legnagyobb antik ékszerkereskedése, amely 1999-ben ünnepelte fennállásának 130. évfordulóját – büszkélkedhetett a kiállítás legrégebbi ékszereivel. Az ő standjukon volt többek között látható az az 1623 körüli vésett aranymedál, amelyet Simon de Passe készített a spanyol Mária infánsnőnek. A cég vevőköréhez tartozik az angol anyakiralynő is.

A modern ékszerek kínálatából kiemelkedtek a milánói Gianmaria Buccellati-Mabuti alkotásai, aki többéves tervezői munkájának eredményével, a tavaly elkészült, évezredköszöntő Méhsejt-kreációval – egy 646 darab, összesen 52,16 karát tömegű, gyémánttal kirakott sárgaarany nyaklánccal és fülbevalópárral – érkezett a TEFAF-ra. A Londonban, Monte-Carlóban és New Yorkban egyaránt képviselt Graff főleg sárga gyémántjairól híres, amelyeknek most gyönyörű példányát, egy 50,8 karátos függőt csodálhattak meg a látogatók. A müncheni Hemmerle a hatvanas éveket idéző ékszerei között is feltűnést keltett az a gyűrű, amelynek vas- és fehérarany hordozójába egy 44,45 karátos csillagzafír került.

HUNYADI SZILVIA

MATÉRIA

MANUÁL

BÁN MARIANN

BITÓ KATALIN

MOLNÁR GABRIELLA

HORVÁTH MÁRTON

BODNÁR ENIKŐ

NYÍRI KATALIN

PÉRELI ZSUZSA

BRÁDA ENIKŐ

STOMFAI KRISZTINA

PÉTER VLADIMIR

BRÁDA JUDIT

SZŰCS BLANKA

SZILÁGYI JULI

HOLLÓ ISTVÁN

SZŰCS EDIT

SZILASI ANNA

KARSAI ZSÓFIA

TÓTH LÍVIA

AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM TISZTELETTEL MEGHÍVJA
A MŰHELYSAROK SOROZAT KERETÉBEN
A MANUÁL ÉS MATÉRIA CSOPORT
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

1999 SZEPTEMBER 7-ÉN DÉLUTÁN 6 ÓRÁRA.

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA
FRANK JÁNOS MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ.

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ 1999 OKTÓBER 17-IG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10 - 18 ÓRÁIG.

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM
BUDAPEST IX. ÜLLŐI ÚT 33-37.

A KIÁLLÍTÁST TÁMOGATTÁK:

A NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM ÉS A
FŐVÁROSI KÖZGYŰLÉS KULTURÁLIS BIZOTTSÁGA

GRAFIKA: SZEGEDI KATALIN

26. 8. 99

Sinkovits Péter
főszerkesztő
Új Művészet

Budapest
Báthori utca 10.
1054

A MŰCSARNOK MEGHÍVJA

PÉTER VLADIMIR

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
A DOROTTYA GALÉRIÁBA
1997. NOVEMBER 7-ÉN
DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA.
A MEGNYITÓN
SÁRKÖZY GERGELY JÁTSZIK.
A KIÁLLÍTÁS
NOVEMBER 30-IG
TART NYITVA.

A MEGNYITÓT A TORLEY TÁMOGATJA

PÉTER VLADIMIR

A városi élet tárgyai

A *Tölgyfa Galériában* (II. ker., Henger utca 2.) nemrég megnyílt fotókiállítás képein szökőkutakat, ivókutakat, napórákat, közórákat, játszótéri tárgyakat, cégéreket, kisszériás utcabútorokat tekinthetnek meg az érdeklődők. Olyan tárgyakat, amelyekkel nap mint nap találkozunk a köztereken, amelyeket rendszeresen használunk.

A tárlat címe: Alkalmazott plasztikák Magyarországon, avagy a városi élet tárgyai. *Polgár Attila,* az alkotó a kiállítási anyagot két és fél év alatt gyűjtötte össze. Bemutatja *Péter Vladimir* szökőkútját, amely a Remíz étterem-kávéháznál, Zugligetben található. Megtekinthetik fényképen *Orlai Balázs* és *Hajnal Péter* bálna szökőkútját a Fővárosi Állat- és Növénykert játszóterén, *Polgár Attila* és *Weichinger Miklós* plasztikáját a Porsche Banknál a Deák téren.

A kiállítás az alkotó szerint kifejezetten nyers, nincs rafináltan szerkesztve, a képek tárgycentrikusak. egyszerűen mutatják be az életet. A művész életvitelére hatással volt a munka, ugyanis a lefényképezett kutak, órák, padok, köztéri szobrok megszerettették vele a hajnali kelést, megtanulta a térben értelmezni a tárgyakat más és más pozícióból.

A harmincöt éves Polgár Attila tíz éve végezte el az Iparművészeti Főiskolát. A főiskola Mesterképző Intézetében diplomamunkaként közórát tervezett és készített egy dél-magyarországi város, Nagyatád részére.

Az iskolában a fémműves képzés a nyolcvanas évek közepén alapjaiban megváltozott. A reform *Gergely István* nevéhez fűződik, akit rektornak választottak meg. A belsőépítészként végzett és a Hungexpo oszlopos tagjaként nyilvántartott rektor újításai között volt a nemzetközi utazások szervezése, külföldi előadók meghívása, illetve lehetőséget teremtett arra, hogy a hallgatók megválaszthassák tanáraikat. A művésznek ebben az időszakban nyílt lehetősége arra, hogy évfolyamtársai alkotásait, munkáit lefényképezze. Öt évvel ezelőtt megkapta a Moholy-Nagy László-ösztöndíjat. A kétéves ösztöndíj után kedvenc területévé vált a viszonylag nagyobb műtárgyak és épületek fotografálása. A gyűjtemény kialakítása és fejlesztése érdekében létrehozta a Vaskutya labor Bt.-t.

Péter Vladimir fogalmi meghatározásával élve az alkalmazott plasztika a hasznos szobrászat kategóriába tartozik. A fotóművész egyik kedvenc, – Néro császártól származó – idézete szerint ez a művészet azért szép, mert: „Templomaink és középületeink dicsérete, szökőkútjaink, és emlékhelyeink dicséretével kell, hogy vetekedjenek." A tárlat február tizenegyedikéig tekinthető meg, hétköznaponként tíz órától délután hat óráig.

Buliczka Tünde

Péter Vladimir szökőkút szobra

VÉRSZABADSÁG 2000 II. 9.

1538 Budapest Pf. 463

NÉPSZABADSÁG

Telefonos hirdetésfelvétel zöldszámon:

06 (80) 388-888

hétfőtől péntekig 8–20 óráig, szombat–vasárnap 9–17 óráig, utána üzenetrögzítő.

Ha apróhirdetéseit hétköznap 17 óráig telefonon feladja, lapunkban másnap megjelenik.

PRIMUS NÉPSZABADSÁG

- Három hónapos, német juhász jellegű szuka kölyökkutya (2623)
- Kétéves, zsemleszínű, kedves, szeretetigényes, palota pincsi jellegű kan kutya (2620)

Cicák:

- Egyéves, szürke-fekete színű kölyökcicák (2619)
- Hároméves, fehér színű, kandúr cica (2605)
- Hat hónapos, szürke színű, hízelgő, szobatiszta kandúr cica (2600)
- Öt hónapos, cirmos színű, kedves nőstény házi cica (2579)
- Egyéves, cirmos színű, barátságos nőstény cica (2579)

Rex Kutyaotthon Alapítvány,
tel./fax: 230-4080
E-mail: rexiroda@elender.hu
Honlap: www.rex.hu

ervizek, üzletek

Kft.
tz

Z KFT.
kedés
0.
28) 410-299
KEDÉS
-981
TÓSHÁZ
rkaszerviz
er benzin
mag.

SUZUKI

SUZUKI

SUZUKI

Új Suzukit vásárol?

SUZUKI TOP

Az elérhető legjobb!

1139 Budapest, Frangepán u. 41.
1047 Budapest, Váci út 39.
Telefon/fax: 390-3580
1139 Budapest, Röppentyű u. 27–29.
Telefon/fax: 340-9328
1192 Budapest, Nagykőrösi út 162.
Telefon/fax: 280-7338
Alkatrészüzlet: 1136 Budapest, Pannónia u. 17/B. *Telefon/fax: 329-2449*

SUZUKI M7 LASLO

az M7-es autópálya érdi lejárójánál.

Új és használt gépkocsi értékesítése!

Szerviz, karosszériajavítás, alkatrész eredetiségvizsgálat, biztosítási ügyintézés helyben. Hitel 20% befizetéstől.

A hirdetés felmutatójának 100 000 Ft kedvezmény!

Cím: Érd, Iparos u. 36., M7-es autópálya lejáró., tel.: (23) 372-630.

Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 8–19 óráig, Szombat - vasárnap 9–14 óráig.

SUZUKI ÓBUDA

100 000 Ft

farsangi ajándékcsomag

Suzuki Swift

FARSANGI AKCIÓ

FEBRUÁR 15-ig

Peterdi Gábor

— **Peterdi Gábor festőművész festi Az Emberi Szolidaritás Palotájának falait Párizsban.** A francia kormány a párizsi világkiállításon érdekes palotát építtet, amelynek neve: »*Az Emberi Szolidaritás Palotája*«. A palota belső díszitését, freskómunkálatait a világhírű francia építész és festő, *Lurcat* és *Peterdi Gábor* magyar festőművész végzi. Peterdi Gábor öt év óta él Párizsban, ahol a francia művészkörök csakhamar felismerték és nagyraértékelték rendkívüli képességét és Lurcat sajátmaga hívta meg munkatársául e művészi feladatok együttes elvégzésére.

Pesti Napló

1937. ápr. 9.

Saját érdekében próbálja meg!

Értesítés.

Tisztelettel értesítem, hogy

XI., Kruspér-utca 5—7. sz. alatt

(a Budafoki-út mellett)

úri konyhát

nyitottam, hol elsőrendű, változatos és ízletes házi kosztot adok.

n próbálja meg!

Saját érdekébe

Est 934. III. 12.

FIATAL FESTŐK AZ ERNST-MÚZEUMBAN

Irta: Szomory Dezső

Olyan fiatalok, olyan igazi fiatalok, hogy van köztük egy, aki túloz is: tizennyolc éves! Hát szabad ez? Neve *Peterdi* Gábor. A költő Peterdi Andor s a költőnő Várnai Zseni fia, — ritka pedigré! Nem is meglepő, ha az ilyen együttesből egy ilyen tehetséges, egy ilyen egyéni utód származik. Több mint tehetséges: fegyelmezhetetlen! Több mint egyéni: a vadságig szilaj! Ez a művész, aki egy párizsi kávéház embertömegébe, az első sorba, *premier plan*-ba, odafesti Anatole France-ot szivarral a szájában s olyan hosszú izraelita szakállal, amilyen nem is volt neki! Nem tekintélytisztelő festő, a világért sem. — tizennyolc éves! Szinte meglelemlítő a maga színfantáziáival, aktivitásával, ördögien vicces meglátásaival, melyek olykor, nem tudom micsoda groteszk gotikában, szöges vonalakban s formákban a tragikumig emelkednek, mint az a három tagból álló *Család*, ami egy Szent család lehetne valami bányamunkások templomában, egy kődös-poros telepen. Van-e szíve ennek a fiúnak? Tessék megnézni, milyen mély és komoly, mikor egy női portréra azt mondja: *Anyám*. Nagyon kitünő fiú. Talán még nem festő, de már művész. Azt már mind tudja, amit nem lehet megtanulni. Rövidesen azt is tudni fogja, amit meg lehet tanulni. Rövidesen az a szép büszke vers lesz, amit apa, anya, együtt írhattak ezzel a címmel: *A mi fiunk!*

Peterdi Gábor

Peterdi Gábor, festő 1. MDK.

1915-ben született. („Négyéves volt 1919-ben.")

Az Árpád gimnáziumba, majd később a Turányi u.-i Mátyás gimnáziumba járt. (301 lap)

Gyermekkorában kezdett festeni. Kezdetben „fejből" tájakat. Turmayer biztatására olajjal is próbálkozott.

Rudnay elragadtatását fejezte ki.

13 éves korában cikk jelenik meg róla a színházi Életben.

14. éves, mikor kiállításra kerül.

Röviderem Pozsonyban egy kiállítás P. G. műveiből, ugyanakkor: Várnai Zs. nérzői estje. [1930]

47-48
51-52 lap
301 lap

Várnai Zseni: fényben, viharban Gy. 1958

Peterdi Gábor, festő 2. MDk.

Bálint Rezső, ari Párisból érkezett meg, „individualista" képek festésére biztatta.
A „kiégettség" korszaka volt ez.
Afrikába ragyott, de csak Rómába jutott el.
1931 nov. 16 felvékli vizsgát ten az Olasz Akadémiára. „Önarckép"-et fest. (Kék háttérben piros ~~bl~~ bluzos alak.) (309 l.)
Egy grófnő arképét is festi és akvarelleket csinál. (317 l.)
Rómában naplót írt. (Egy János nevű, egyébként nobrán, u nokatestvérével együtt élt kint.)

Váznai Zsenni: fényben, viharban – Bp. 1958

Peterdi Gábor, festő MDk.

14 éves, mikor Bálint Jenő cikket ír róla a Reggel című lapba. [1929.] 197 lap.

kb 1927 vagy 28 táján kezdett a fiú komolyabban festeni. A Margit utcában (?) laktak akkor.

Témái: A levéltár és környéke. A pesti oldal, vizágszendélet

Álomszerű, csillogó, ragyogó előadás jellemezte.

Várnai Zsenit – édesanyját – is lefestette

sötétkék fényes selyemruhában, csipkegallérral, piros kötésű könyvvel kezében.

Háttal állva, „lelki szemeivel látva" festette.

Rudnay magyra értékelte. 209-210-211 lap.

Várnai Zseni: fényben, viharban Bp-1958.

Peterdi Gábor, festő. MDK.

1938-ban Honegger fr. építén révén új nagy meglicatáshoz jut:
Couté nevű gyarmatáru cég új fiókürletében kellett freskókat festeni. P. G. nagyon szerette a vízalatti élet ábrázolását is. Már otthon is festett ilyesmit. Pl Gyöngyhalászok c. festmény: alábukó néger a víz alatti növények, a tengeri zákok, polipok, meduzák stb között. De a nagy falfelületek is nosszák.
Egyébként – családja érdekében – reklám-grafikára is vállalkozzék. 290 lap.
324 lap
331 lap.

Várnai Zseni: Fényben, viharban
Bp. 1958.

Peterdi Gábor, festő MDK.

P.G. Párizsban több képet festett egy rózsakajú kisfiúról, akit a szülei (trató rossi és Eugène Bencze) elneveztek Scandale-nak. Komoly sikere volt mint „tipikus francia" gyereknek.

321-323 lap.

Vámai Izeni: Fényben, vihorban (Regényes önéletrajz)
Bp. 1958

Peterdi Sándor, festő MDK.

Hír P. S.-ról 1939 tavaszán:
értesíti szüleit, hogy augusztusban kiutazik Amerikába. Egy new-yorki galéria tett ajánlatot kiállításra.
Hívja szüleit Párizsba, hogy elbúcsúzhassanak.
Peterdiék elaknak 2 Rudnay képet, hogy Kénzhez jussanak a kiutazáshoz.

384 - 385 lap

Vámai Ireni biztos abban, hogy fiának, P. Sándornak nagy sikere lesz Amerikában.

403 - 409 - 410
417 - 425 lap.

Vámai Ireni: Sémyben, vikarban
Sp - 1958

Peterdi Gábor, festő MDK.

1930. Pozsony. Peterdi Gabi kiállítása a Primás-palotában.
A 15 éves művész minden képét megvásárolták.

390 lap

Várnai Zseni: Sényben, vihorban Bp. 1958.

Peterdi Gábor, festő MDk.

Vámai Ibeni 1938-ban utazott fiához
P. G.-hoz Párizsba.

Vámai Ibeni: fényben, viharban (Regényes önéletrajz
Bp. 1958

MDK

Petrovdi Sándor, festő 1.

Művei: (Párisban mutatta be Vásnai Zseninek.. 1938-ban)

1., Haláltánc. Középen egy női akt lebeg. Mögötte: zöld fényben nontember, a háttérben: egy felrobbant világ.

2. Kínai katona. A földön egy kínai katona felvonló hullája. Zöld, sinek, helyenként fekete és szörös. A holttestből fények, logarak kelnek ki: tarkák, színesek, zagyogók.

3. Dózsa György. Lángoló ember, tüzes trónon.

4. Terméhenység. Nagy méretű kép! Erőtől duzzadó női alak, gyümölcsöktől, növé nyektől körülvéve.

Vásnai Zseni: fényben vikarban
Bp. 1958.

Petardi Gábor, festő 2. MDK

5., Gyilkos kakas – képsorozat. „Ez a gyilkos náci kakas", amely a gyűlöletet és a halált kukorékolja

és sorban:
szendéletek, virágok, gyümölcsök, paripák stb.

261–262. lap.
237, 245, 247 lap.

Váznai Zseni: Fényben, viharban (Regényes önéletrajz)
Bp. 1958.

Peterdi Gábor, festő

MDK.

Műve: Black Bull (– fekete bika –) című
rézkarc mappa.
Előszót: Sherry, amerikai esztéta írt
hozzá

A rézbe karcolást s. a rézkarcot nyomását P. G.
John Buckland Wright angol grafikus
párizsi műhelyében végezte

283. l.

Várnai Zseni: Fényben, riharban
Bp. 1958.

Peterdi Gábor, festő

MDK

Meglizatást kapott (1936?), hogy a világkiállításra megfesse a „Les Échanges Intellectuels a Travers le Monde" (a Szellemi Együttműködés) palotájának freskóit.

Akkor 22. évében volt!

263-264 lap

Várnai Zseni: Fényben, viharban (Regényes önéletrajz) Bp. 1958.

"Peterdi Gábor, festő" MDK.

A világkiállítás freskóinak kivitelezésében
50 festő-munkatárs segített P. G.-nak.
A kiállítás katalógusában
így volt feltüntetve:
„Collaborateurs:
Honegger et Peterdi."

Honegger építész volt: az építkezési
munkák vezetője. 264 lap.

Várnai Zseni: Sényben, viharban
Bp. 1958.

Peterdi Gábor

Amerikában él, absztrakt műveit a Műcsarnokban, 1970. augusztus havában először mutatták be Magyarországon. Ezeideig csak grafikusként is merték.

Passuth Krisztina: Modern Hungarian Artists living abroad. The New Hungarian Quarterly, Bpest, 1941. 41 sz. 2071

2

Peterdi Gábor

Lágy ecsetkezeléssel kék és rózsaszínű tonusu pinchet vet vásznára.

Passuth Kriptina: Modern Hungarian Artists living abroad. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 41 sz.

2071

Peterdi Gábor 3

Reprodukció; színes, egész táblón: „Molokai", olaj, vászon, 177 x 126 cm, 1969.

Passuth Krisztina: Modern Hungarian Artists living abroad; The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 41 s.

209 l

Peterdi Gábor

20. n. reprodukció: „Ülő akt," ceruza rajz, 44 x 28 cm.

Körner Éva: Ungarische avantgarde, München, 1971.

Petrádi Gábor

neve említve

Művészettörténeti Értesítő 1972

139, 140, 323. old.

Peterdi Gábor

Szerepelt a magyar színművészek XX. századi művészetét bemutató kiállításán (Szépművészeti Múzeum).

Magyar Hírlap 1970. II. 28. 7. o.

Peterdi Gábor

Amerikában élő magyar származásu müvész,néhány müvét a Szépmüvészeti Muzeumnak ajándékozta.

Magyar Hirlap 1969. 2.évf.183/9.

Peterdi Gábor

Idegenbe szakadt és ott gyökeret vert magyar festők, szobrászok és grafikusok munkáit mutatja be a Magyarok Világszövetsége által rendezett kiállítás. Egyik-másik jelentős művész – mint Peterdi Gábor különböző alkotókorszakának termékeit sorakoztatja fel a rendezőség.

(b.e.) Magyar művészek a nagyvilágból

Ország-Világ 1970/39 23 old.

Petőfi Gábor

58. p.: reprodukció: „Temetés" kb. 1930.

Tusrajz.

Körner Éva: Ungarische avantgarde,

München, 1971.

Peterdi Gábor

(Várnai Iseni Amerikában elő fia) munkai kiállitásra kerültek a Szépművészeti Múzeumban.

P.I.: A Szépművészeti Múzeum ujabb kiállitásai

Népművelés 1969/9 37 old.

Peterdi Gábor

fiatal festőhéjnt Kassák Lajos gárdájához tartozott.

Kőrner Éva: Ungarische avantgarde, München, 1971.

oldalszám nélkül

Peterdi Gábor

külföldön dolgozó mester nem szerepel grafikáival az alanti műben.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972. 22 i. 10 l.

PETERDI GÁBOR, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár új szerzeményeinek jegyzékéből.
A közölt képek jegyzéke:
32./.-PETERDI GÁBOR,- Narancsárusnő,-vászon,tempera. 115 80 cm.-Ltsz.68.638.-Kunvári gyüjteményből.-Fekete repr. 305.old.

KOMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.
A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. XIII. 1968. Pécs, 1971.

Peterdi Gábor

Budapesten született 1915-ben. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán végez tanulmányokat. 1930-33 között a Kassák Lajos „Munka" körének tagja.

Körner Éva: Ungarische avantgarde, München, 1971.

oldalszám nélkül

Peterdi Gábor

Expresszív figuratív festmények és rajzok. 1933-ban áttelepül Párizsba. 1939-ban az Egyesült Államokba tér. A Yale egyetem professzora. Absztrakt grafikát készít.

Körner Éva: Ungarische avantgarde, München, 1971.

Peterdi Gábor

Részt vett a "XX. sz. magyar származásu művészek külföldön" c kiállitáson.

Mücsarnok, 197o.

Major Máté: Külföldi magyar művészek kiállitása

Nagyvilág 197o/11 1715. old.

Peterdi Gábor festő, grafikus

Szerepel a Műcsarnokban. (1970. aug.-szept.)

Beke László: Külföldi magyar művészek? 1-6. o.

KRITIKA, Bp. 1970. október VIII/10

Peterdi Gábor
festő

Részt vett a tárlaton

Horváth György: Magyar származású művészek külföldön
Nők Lapja, 1970. szeptember - 39 szám.

Petrdi Gálot
szobrász

„Kompozíció"
(repro)

Horváth György: Magyar származású művészek külföldön
Nők Lapja, 1970. szeptember - 39 szám.

Pelsőczi Gábor

a Párizsban élő fiatal grafikus egy-egy
kiállításáról a Munka munkálása volt.
Kritikáit, írásait említi, idézi

CsaplárFerenc: A Munka-kör képzőművészeti tevékenysége
Művtört;Ért.1972.2.sz.124-132.l.

139.l.

Peterdi Gábor
(1915-)

Virágcsendélet
Olaj, vászon 80X60
1929

Kikiáltási ár: 3000 ft.

33.Müvészeti Képaukció,árverés 1974 május 21-22

PETERDI GÁBOR, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
268./.-PETERDI GÁBOR,- Néger házaspár,-olaj,vászon,-
61+ 50 cm.-Ltsz,68.639.- 309.old.

KORVÁRY PÁLMO: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények,11. 309.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,-XIII. 1968.
Pécs,-1971.

PETERDI GÁBOR, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
267./.-PETERDI GÁBOR,- Narancsárus nő.-tempera, vászon,-115 80 cm.-Ltsz.68.638,-309.old.

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,-XIII.-1968.
Pécs,-1971.

PETERDI GÁBOR, festő

A művészek felajánlásaikkal is gyarapitják a Modern magyar Képtár anyagát. Sokszor kiállitásokhoz kötődnek e kapcsolatok. A külföldön élő magyarok budapesti kiállitása alkalmával ugyancsak számos adománnyal gazdagodott a Képtár.-Többek között Peterdi Gábor festménnyel is. 290.old. 16.jegyz

MOMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtar története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1973.

Peterdi Gábor

Josephine Baker francia táncosnőről készitett rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Délibáb, Bp. 1933. jan. 21. VII. évf. 4. sz. lo. lap.

PETERDI GÁBOR, festő

Aug.20-tól a Magyar Külföldön élő magyar mesterek-Budapesten.c.kiállitáson szerepel.-Tekintélyes,Budapesten most bemutatkozó művész a Yale egyetem professzora,a kö költőnő,Várnai Zseni fia. 25.old

László Miklós: Külföldön élő magyar mesterek-Budapesten 24.old

Muzeák,Múzeumi Magazin, 1970. 2.sz. Bpest

Peterdi Gábor (1915 –)

„Gendelet" o.v. 60x49 J. l. 6.
Peterdi 39.

Ziziáltási ár: 3000 ft

BÁV 39. Képaukció katalógus 1976 május

Peterdy Gábor

a külföldön élő magyar művész alkotásait láthattuk a Szépművészeti Múzeum állandó kiállításán.

Sós Magda: Képzőművészetünkről.

Magyar Hírek, 1975. jan. 4. 9. old.

Peterdi Gábor

Részvétel a kiállításon

XX. szd-i művészet
Szépművészeti Múz. 1975.

PETERDI Gábor

1. Tavasi szél olaj 197 x 163 cm
2. Molokai —"— 177 x 126 cm

XX. Századi Művészet
Szépműv - Kúz - 1975.

PETERDI Gábor

Tavasi szél rezg.

XX. Századi Művészet
Szépműv. Múz. 1975.

Peterdi Gábor, festő-grafikusművész

Orosz, litván, isch és más keleti festők és szobrászok sora megy Párizsba s a „század" elején a művészet élvonalába kerül. Ők alkotnak ily irányzatokat nyugaton. Mert a nyugatnak volt szüksége éltető erőre, arra a táplálékra, amit az ősi erejét, vonásait őrző kelet adhatott. Ide tartozik Peterdi Gábor, Szenes Árpád és még többen.

Borghida István: A művészet semmilyen ágában sem olyan fontos a közvetlen kapcsolat más központokkal, mint a képzőművészetben.
Korunk, 1979. febr. 73. old.

Peterdi Gábor

Visszaemlékezése: Tájaim életrajza. Gyermekkori emlékek, Róma, Párizs. Megismerkedés Szenes Árpáddal és Vieira da Silvával.

1933-39 közt: a Concorde-téri tüntetés, spanyol polgárháború, München.

1939. New York, majd Florida. Ezután a tudhatói: Francia-, Olasz-, Németország, Ausztria, Magyarország.

Rowaytonban kezd egy sorozatot az életciklusok érzékeltetésére: Rügyezés, Lisra és szikla, A tavasz diadala.

Sparning (Szaporodás)-ciklus

Ford-ösztöndíjjal bentszerzés: Washington, Oregon, California, New Mexico és Colorado-államokat.

Alanka

Peterdi Gábor: Tájaim életrajza.

Magvető-almanach 1966/1. 287-91. l.

Peterdi Gábor

Szül.: Bp. 1915. Peterdi Andor és Várnai Zseni fia. 6 éves korától rajzol, első kiállítás 15 éves korában (Ernst Múz.). Rómába utazik, ahol hatalmas kompozíciókat készít. Kalandos életmód.

1931. Párizs, az Atelier 17-hez csatlakozik. William Hayter indszítja fiszelmét a rézkarc felé

1937. A párizsi világkiáll. aranyérme a Szellemi Együttműködés palotájának freskóiért

1939. New York. Hosszú ott él. Egy év a fronton.

A New York-i Brooklyn Museum grafikai iskolájának megalapítója. A New York-i Hunter College, majd 1953-tól a Yale Egyetem tanára. 1964-ben a firenzei Accademia tinteletbeli tagjává szolgáltja, a közelmultban a Yale Egyetem „Master of Art" címét kapta.

Printmaking c. könyve a metszés technikájáról

1965-ben a tokiói grafikai Biennálé I. díja.

Magnető-almanach 1966/1. 284-5. l.

Peterdi Gábor

1938-ban a Tamás Galériában szerepel a Párisban élő magyar (absztrakt) művészek bemutatkozó kiállításán.

Hárs Éva: Martyn. Bp. 1970. 10-11. l.

Peterdi Gábor M.D.K.

Budapesten született 1915-ben. A budapesti, római, párizsi akadémiákon tanult. Tizenöt-éves korában rendezte első önálló kiállitását Budapesten nagy feltünést keltve. Müvészete elismeréséért sok kitüntetést kapott, melyek között a legfontosabb a Prix de Rome 1930-ban és az aranyérem 1937-ben Párizsban. Müvei közel ötven muzeumban, képtárban és könyvtárban vannak elhelyezve.

Magyar album. Szerk. Incze Sándor. Elmhurst 1956, American Hungarian Studies Foundation. 47.p.

PETERDI GÁBOR, festő, grafikus

1938. jan. 30.-febr. 8. között parizsi magyar müvészek kiallitasa a Tamas Galéria 93. kiallitasan Budapesten. A katalógusban a kiallitók között Peterdi Gabor neve is szerepelt. 342. old. 20. jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331. old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

PETERDI GÁBOR

A költő Várnai Zseni fia, a Yale Egyetem professzora. Az Egyesült Államokból küldte el alkotásait az alábbi tárlatra.

Artner Tivadar: Külföldön élő magyar művészek kiállítása a Műcsarnokban.

Békés Megyei Népújság. 1970. szept. 27.

PETERDI GÁBOR

Új művészet

2002. jún.

35.o.

MDK

Peterdi Gábor, festö
1915-...

Szolnoki tájkép. Jel. Olf. Vászon.

v. Ernst Muzeum VI. művészeti aukció. Kiáll. 1947
Kat. 25.1. okt. 12-19.

Petőfi Sándor

New-Yorkban élő magyar

művész

Vigília, 1965, 3 sz., 180 old.

Peterdi Gábor

Amerikában élő magyar
művész (Vásnai Zsenfia)

Vigilia, 1957. III. n., 17/old.

Peterdi Gábor festő

Pesti Hirlap. 1931. dec. 29. 8

magyar festő sikere a newyorki
magyar kiállitáson

Peterdi Gábor festő

Pesti Hírlap. 1932. jun. 19. 10

f. j. Tavaszi tárlat a Nemzeti

Szalonban

Peterdi Gábor M.D.K.

festőművész. Szül. Bp.,Pestujhely, 1915.
15 éves korában már önálló kiállitása van.
A budapesti Képzőművészeti Főiskolán kezdi tanulmányait, majd Rómában és Párizsban folytatja. Kitüntetései: 1930, 1937, 1952, 1958.
Jelenleg a Yale University és a Hunter College (New York) tanára.

O.Sz.K. reprint

szövarch 20.-200.lap

Peterdi Gábor.

Az Ernst muzeom kiállitást rendezett müveiből 1930-ban.

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

szövarch 20.-201.lap

Peterdi Gábor.

Kiállitotta müveit az Ernst muzeom 1934-ben

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Peterdi Gábor.

Párisi magyar müvész a Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:
A képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Peterdi Gábor, festöm.

„a Rómában élö fiatal festöm. nagy sikert aratott a newyorki reprezentativ magyar kiállitáson, ahol egyik festményét egy dollármilliomos hétszáz dollárért vásárolta meg." /Fényképe a 48.lapon./

Müvészek.

Tolnai Világlapja. 1932. 3. sz.

M.D.K.

Peterdi Gábor

Fényképét munkaközben bemutatja a lap, valamint egy önarcképének repr.-ját. /A lap hiányos, igy nem lehet megállapitani a fiatal müvészre vonatkozó beszámoló cimét./ A cikk közli, hogy a fiatal müvész rendkivül termékeny, a beszámoló remekműveinek nevezi alkotásiat, s megemliti mesteri kompozicióit, virágcsendéletét, mikófalvai tájképét stb. Negyedik gimnazista. Rudnay Gyula ajánlotta az Iparmüvészeti Főiskolai felvételre, de nem vették fel.

Szinházi Élet. Bp. 1929. szept. 8-14. XIX. évf. 37. sz. 59. lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Peterdi Gábor

2

Később az U.S.A.-ban telepedett le.
A Yale-i Egyetemen előadó. Szülei:
Peterdi Andor és Várnai Zeni. Címe:
108 Highland Av., Rowayton, Conn.

Fehete Márton: Prominent Hungarians
Home and Abroad, München, 1966. 334 l
231 l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Peterdi Gábor

Született Budapesten 1915 szeptember 17-én. Festő. Tanulmányai: a budapesti Képzőművészeti Főiskolán, majd Rómában és Párizsban. 1930: Római díjnyertes. 1937: arany díjas, Párizs.

Fekete Adolton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l.

231 l.

MDK

Peterdi Gábor, festő

szerepelni fog.

(f.f.): Külföldön élő magyar művének tárlata 2.

ESTI HIRLAP. Bn. 1969. dec. 31.

Petersti Gábor

Említve

A Szépmův. Múz. újabb kiállításai
Népművelés, Bp. 1969. ... 9. 37. l.

Peterdi gábor

Szerepelni fogok alábbi táslaton a tiszt. művészeti mureumban

(f. f.): Külföldön élő magyar művészek táslata

Esti Hírlap 1969 XII. 31

Petersti Gábor

A Szépművészeti Múzeumban állít ki.

Világszámlennagyarművészettel

Esti Hírlap, Bp. 1970. feb. 27.

Peterdi Gábor

cikke: Gondolatok a metszetkészítésről. - Művészet, 1966. 7.évf. 9. sz. 6-8.l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

258. l.

Peterdi Gábor

Szerepel a Külföldön élő magyar művészek tárlatán Budapesten

N.N.: Kapcsolat a Szülőfölddel

Magyar Hírek 1970 ~~[illegible]~~ III. 21

MDK

Peterdi Gábor, festő

Itthon is bemutatnak műveiből a Jubileumi Kiállításon.

8.

— : Hír

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 28.

Peterdi Gábor, festő

MDK

Szerepel az áng.-ban megnyíló

tárlaton.

U.L.: Százezer magyar látogatót vámok
Nyugatról 9

Népszabadság, Bp. 1970. márc. 22.

MDK

Petendi Gábor, festő

- Szerepel majd a jubileumi kiállításon.

—: Világszemle magyar művészekkel 2.

ESTI HIRLAP. Bp. 1970. febr. 27.

directe küldetni,
ctcza 7. nám) a ki
nekem már átadta
a fenuti önzeg ki-
ékessé vált.
nélyebb tiszteletem
ával maradok

nak
alázatos szolgája
Möllerstvány.

peterdi Gábor
Római táj

Ernst-Muzeum CXXXI. /jubiláris/ kiállítása.
1932. május, 13 1.

Peterdi Gábor

15 éves korában koll. kiáll. volt az Ernst Múzeumban.

Bálint Jenő:

P. a 15 éves festőtalentum. A Reggel 1930. aug. 25.

Peterdi Gábor

festő U. 3218

Ekkor 16 éves.

A College Art Association (Newyork) modern magyar művészek kiállítására 1931. dec. megnyitóra egy téli tájképet.

Pesti Hirlap 1931. dec. 29. (Magyar festők sikere a newyorki magyar kiállításon.)

Klein Rezső, rövidáru nagykereskedő, Baja, Br. Eötvös-u. 4. 5–06

Schlesinger Miksa rövidárunagykeresk. Baja, Szt István-tér 1. 2–47

Beszterce

Sander Hermann kézműés rövidáru keresk. Beszterce Horthy Miklós-tér 42. **48**

Bonyhád

Hirschfeld Testvérek, Bonyhád. 49

Budapest

ALBACHÁRYNÉ ÉS KORAI gomb, csat, öv, divatáru, csipkeáru és szabókellék gyári raktára. Budapest. V. Deák Ferenc-tér 1. 180-220
Bizományi lerakat: II. Margitkrt 38/a. 366-999

Gyártás Gábor, rövidárunagykeresk. iroda: Bpest. V. Deák Ferenc-u. 16/18. 182-723
üzlet: 181-314

Rövidáru Részvénytársaság Handels Actien Gesellschaft Wien alap. Bp. V. Gróf Tisza István-u. 18 180–484

Rudolph A. r.-t. Budapest, XIII. Petneházy-u. 47. 292–136

Cegléd

Platz Gyula, kefe és rövidáru nagykeresk. Cegléd. Szolnoki-u. 4. 2–97

Petardí

d.

Tamás Galería

93.4

ORSZÁGOS MAGYAR
RÉGÉSZETI TÁRSULAT

BUDAPEST 80.
MAGYAR NEMZETI MUZEUM

M e g h i

Az Országos Magyar Régészeti é
junius hó 8.-án - kedden - dél
Péter Tudományegyetem Bölcsész
történeti és Keresztény Archae
körut 6-8.sz. I.em.

v á l a s z t m á n

Peterdi Gábor

festő.

Amerikában él,
hol 1943-ban meg-
nősült.
Magánértesülés
1943. VI. 8.

7 Kl: 13.

1.

Balaton partjának egy részletét tünteti fel a
zel és jobbról vitorlás ~~[illegible]~~ csónakkal. Az
nádás és terület, hol F, három tehén tünik fel, a
iszik. A tó felett nagyszámú sirály röp-
lhös. Alól a balsarokban a mester jelzése
HAZY K."

vászonra, méretei 157:191 cm.
~~[illegible]~~ a 69859/96 sz. rendelet alapján (12/97)
frt.

n. 18-án kelt 57012. sz. leirattal kiadatott a
szemunak (428/900.) F
ékés mezei Körlöny 1900. évi, septbr 20-án kia-
k napi ujdonságaiban „a békéscsabai muzeum"

Vid. Muz.

PETERDI GÁBOR
102 Őszi virágok olajf. 1000.—

Nemzeti Szalon

Csendélet kiáll. 1932 febr-marc

NEMZETI SZALON

1932. FEBRUÁR—MÁRCIUS

Peterdi Gábor

Tavaszi borulás
Rómában
Én Rómában, önarchép
Kalozók
Tavasz az Aventinuson

Nemzeti Szalon
tav. kiáll. 1932 jun

A M. KIR. KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL
KIADVÁNYAINAK TERJESZTÉSI IRODÁJA
BUDAPEST, FŐPOSTA, HIVATALOS OSZTÁLY
2. FIÓKSZÁM

400/1935. szám.

Tárgy: **Magyarország Tiszti Cím- és Névt**
1935. évfolyamának megjelenése.

Minden hivatalnak, közintézmér
egyaránt használható útbaigazítója vo
Statisztikai Hivatal által rendszeresen

Magyarország Tisz

A M. Kir. Központi Statisztika
törekedett, hogy a szóbanforgó mű
legyen. E célból a mű

legújabb

magában foglalja a minisztériumok e
összes állami, városi, községi közhiva
mint az egyházak, összes lelkészi hivat

Peterdi Gábor

l.

Ernst Museum kiáll

146. sz.

1934. márc.

Peterdi Gábor

l.

Ernst Mur. Bi. kiáll
92. n.

DAMKO JÓZSEF :

52. Meditáló barát. - Szobor, br. Mag : 41 cm. Jelz.h.: "Roma 1964";felirat elől: "Meditatione".

DERKOVITS GYULA / 1894 - 1934 / :

53. Híd télen. - Quoachefestm., p. 83x 121 cm. Jelz.j.o.k.: "Derkovits".

54. Önarckép. - Olajtemp., v. 86 x 138 cm. Jelzés nélkül.

DÉSI HUBER ISTVÁN :

PETERDY GÁBOR :

213. Mikófalva. - Olajf., v. 50 x 70 cm.
Jelz.b.a.s.: "Peterdy G."

Székesfőv. képz. gyűjt. kiáll.
1944.

Peterdy Gábor

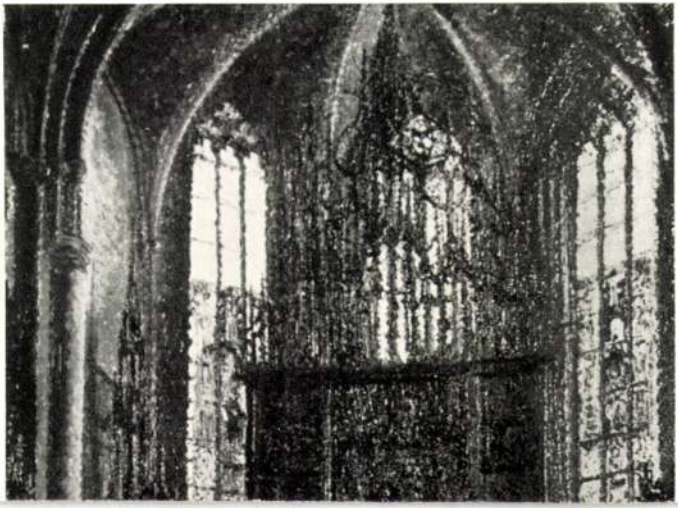

Peterdi Gábor

festő

koll. kiáll.

Ernst Museum 146. kiáll

kat.

laid könyvtáramban

A tuloldali ikkel
kapcsolatban a
Következő kérjek repr.

1.) Bálint Jenő Karri-
katurája.

2. Édesanyám, olaff.

3. P. mütermében,
fénykép után.

Peterdi Gábor

írod

Bálint Jenő:

Kisfiu a festőállvány
előtt. P. művei.
(A művészet világából)

Melyik képes
lapból való, cset-
leg meghérdezni
Bálint Jenőt!
fordítsa

Vászon. 33×42,5.

Theer Robert (1808—1863).

234. FÉRFI KÉPMÁS. Jelzés lent job
Miniatür. 14×11.

Thoma Johann (19. század).

235. BOSPORUS. Jelzés lent jobbra:
Vászon. 66×103.

Thoma Johann (19. század).

236. AZ ARANY SZARV-ÖBÖL. Jelzé
Vászon. 66×103.

Thoren Otto von (1828—1889).

237. TÁJ FOLYÓVAL. Jelzés lent jobl
Fa. 22,5×33.

Toorenvliet Jacob (1635?—1719).

238. VÁSÁRI JELENET. Jelzés lent
Vászon. 72×103.

Uden Lucas van (1595—1672).

239. TÁJKÉP. Lent jobbra a művész
Vászon. 131×172.

Peterdy Gábor

Budapestre hozták Fedák Sárit

Kedden délelőtt egy amerikai repülőgép Salzburgból, illetve Bécsből Budapestre hozta *Fedák* Sárit, *Radó* Ernő csendőrszázadost, *László* Dezső alezredest és *Tarnai* Béla rendőrszázadost. A háborús bűnösöket *Várnai* Zsani fia, *Peterdy* Gábor amerikai hadnagy kísérte Budapestre. Fedák Sári nercbundában, elegánsan szállt ki az amerikai gépből. A repülőtéren *Péter* Gábor vezérőrnagy vezetésével a politikai rendőrség várta őket. Rabomobilon az Andrássy-út 60-ba szállították Fedák Sárit és útitársait. Kedden a délutáni órákban kezdték meg kihallgatásukat.

Magyar Nemzet
1945. dec. 19.

HEILIGE UND SELIGE
DER RÖMISCH-KATHOLISCHEN KIRCHE

DEREN ERKENNUNGSZEICHEN,

PATRONATE UND LEBENSGESCHICHTLICHE BEMERKUNGEN

VON

FRANZ VON SALES DOYÉ

★

Peterdi Gábor
festő

Várnai Zseni költönő fia

lásd oko

Forum
1934. 146. l.

együtt vörösmárványlapokból alakokat megfelelő kimélyítéssel való behelyezéssel ábrázolták, a által jelennek meg. Az egyik lapon, ák inkrusztációs stílusára emlékezöl áll, egy római Signifer negatív ıér márványberakás teljesen kitört iányoznak, egészen életteljesen hat tásában (ha ez a kifejezés itt helyes) ezethető le. Emellett szól mindenek vezetés, a főmozdulatok meggyőző ı rugalmas tartása és a bejhajlított) tökéletessége, vagy azt is mondez csak antik, vagy renaissance készülése mellett döntően szól lagmotívum, továbbá a trón más lítás, melyeknél a fehérmárványis megjelenik a mi sziluettünk lőtt a nehézkes román redőképzés tt belső vonalvezetés.

sajátságos módon azon a területen ahol azokat leginkább keresnők: holott folytatólagos fejlődéssel, a lan keringésével kell számolnunk, a 10—11. századig kimutathatóan ár Friedensburg felhívta a figyelmet gy az 1300 előtti időkből alig egy melyeknél római mintaképek utáni [4]) A dinasztikus, állami gazdasági, lási művészeti életviszonyoknak

Peterdi Gábor

festő

kall. kiáll.

Ujság. 1930. okt. 19.

(e.a.: Három fiatal művész az Ernst-Múzeumban.)

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Peterdi Gábor

koll. kiáll.

Forrás

Ujság 1934. márc. 18.

(e.a.: Az Ernst-

muzeum csoportkiállítása.)

Peterdi Gábor

Egy tizenötéves festőnövész.
Magyar Hírlap 1930 okt. 17.
U. 3086.

Kul. 1915-ben. Az Ernst Múzeum két egész termet bocsátott rendelkezésére, hogy ott mutassa be festménygyűjt. Senkitől sem tanult. Öt éves kora óta rajzol. Olaszországba és Párizsba vágyik.

—

Peterdi Gábor

Önarckép c. műve

repr.

Képzőművészet

1930. 34. sz.

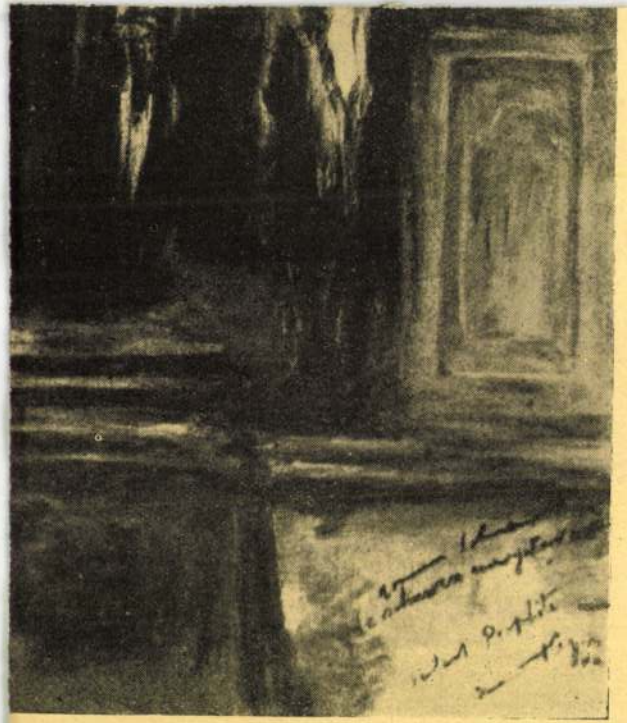

LÉVY-BLOCH (PÁRIS): *A TÓRA*

othschild — Báró Rothschild Edmondné gyűjteményéből)
, Marouteau et Cie)

i szeptember havi műmelléklete *Supplément de Mult és Jövő*

〈 Peterdi Gábor 〉

〈 7. Gondolatok a művészetről. Múlt és Jövő. 1930. XI. 356. l.

A cikk Lázár Éva csomagjában.

Peter di Gábor
festő
Koll. kiáll. az Ernstben
1930 okt.

1062. *Árpád.*

Derékon alólig, balrafo
karimájú érem előlapján oly
kinyujtott jobb kezében rét
csipőjére támasztotta, bajus
hogy nyakvédős sisakot, ba
pánczélinget visel, oldalán
irata az emelkedett perem
I. CAPITANEVS. HVNGARORV
rakáson átugró paripa látha
TERRENT«.

Rézszínü ólom, átmérője 8
40 K. — Havas (Hirsch) En
(787–907). — Átvétetett az 19
909), az 1910 február 25-iki 6
sz. leiratok, illetőleg az 1910 ja
márczius 23-iki (519–910) sz. j
tett 1908 január 31-én (41–90

402. *I. Napoleon halotti k*

E maszk a császárnak csak
nyitott szájjal, míg a nyak alat
holtat babérkoszorúval és balra
tünteti fel. Fölirata fölül: »NAI
két sorban: »SOUSCRIPTION . .
a metszésnél balról: »DR AN
»FONDÉ PAR J. RICHARD ET QU

Bronz, méretei 29·7 : 12·5 cm
200 K. — Átvétetett a Nemzeti
április 14-én (97–885 rgst. sz. N°
15-én (303–888 rgst. sz. B.: 15.).

PETERDI *Gábor*, festő, * 1915. Autodidakta. Az Ernst-Múzeum 1930. gyüjt. kiállítását rendezett művejből. L 1934.

L 1931-32-ben a Római Collegium Hungaricum ösztöndíjasa

L. Gy. II. 292 l.

Peterdi Gábor

festő és költő

szül. Pestujhely 1915

szept. 17.

Egyébként lásd

Révai XXI. 685. l.

Peterdi Gábor

New-yorkban él

Műve a modern magyar Képtárba került (Pécs)

N.N.: látható az új szerzemények

Dunántúli Napló 1971 VIII. 27

Peterdi Gábor

Festményei az Ernst-muzeum csoportkiállitásán

P.N.930.X.19.

Peterdi Gábor

Munkái az Ernst-muzeum csoportkiállitásán.

E.K.930.X.19.

Peterdy Gábor

Művei az Ernst Múzeum kiáll.-án.

M.O.930.X.19.

Peterdi Gábor

Munkái az Ernst-muzeum kiáll.-án.

P.H.930.X.19.

Peterdi Gábor

Művei az Ernst-muzeum csoportkiállitásán.
A főváros megvette "Mikófalva" c. festményét
a Főv.Muz.számára.

M.930.X.31.

Peterdi Gálor

Dermedt hegyek
Föld és víz
Elsüllyedt kincs
Bika
A kövek uralma
Szikla

} repr.

Magvető-almanach 1966/1. 285, 286, 289, 292, 296-7, 301. l.

Petérdi Gábor

Rézkarcokkal

Szerepel az alábbi táslatban

H. Gy: Kiállítás a műcsarnokban:
nagyok szasmárán műtvészek
Külföldön

Nagyok Nemzet 1970 IX. 8 4 old.

PETERDI GÁBOR

AMERIKÁBAN ÉL. TASISZTA FESTMÉNYEIBŐL NÉHÁNY KIÁLLITVA A MŰCSARNOKBAN.

BEKE LÁSZLÓ: KÜLFÖLDI MAGYAR MŰVÉSZET?

KRITIKA, 1970. OKT.

Peterdi Gábor

Yale Egyetem professzora. Szerepel az alábbi tárlaton.

Artner Tivadar: Külföldön élő magyar művészek kiállítása a Műcsarnokban

Veszprémi Napló, 1970. okt. 3

Pedersti Gábor

Említve

Hanaugoró M.: Képet, zabrotot világrészből
Esti Hírlap, Bp. 1970. aug. 31.

Petőfi Sándor

"Kompozíció" rep.

Horváth György: Magyar származású
művészek külföldön

Nők Lapja, Bp. 1970. sep. 20. 14-15. l.

Peterdi Gábor

szül.: 1915, Bp. Festő, grafikus.
Bp-en a Képrőn: Főiskolán tanult, 1933-ban Párizsba, 1939-ben az USA-ba költözött, ahol a Yale Egyetem tanára lett. A 30-as években kialakította önálló stílusa. Vékony vonalakból komponál, általában tájképi élményeket. Kiváló grafikai technikák mestere. Számos művét ajándékozta a Szépm. Múz.-nak.

XX. századi magyar művészek külföldön. Bp. Művelt Nép, 1970. Bev.: Dr. Bognár József. 61. l.

Peterdi Gábor

Kiállított művei.

Tavasi nellő	1966.	o.v.	200 × 163 cm
Halcsakala T.	1969	"	198 × 152 cm
Sziklák	"	"	173 × 153 "
Lanikai VIII.		"	177 × 127 "
A nap nikla		rézkarc	850 × 550 mm
Ravine T.		"	750 × 550 "

XX. századi magyar nármazású művészek külföldön.
Bp. Műcsarnok, 1970. Bev.: Dr. Bognár József. 61. l.

PETERDI GÁBOR

Művei szerepelnek a magyar szárnyas művészek kiállításán, a Műcsarnokban.

(b.e.) Magyar művészek a nagyvilágból.

Ötlás - Világ, 1970. szept. 30.

Peterdi Gábor

Dark Mountain	rézkarc	570 x 820 mm
Fetett sivatag	"	550 x 750 "
Háborgó tenger	"	570 x 720 " (repr.)
Grand Canyon	"	— " — (— " —)

XX. századi magyar származású művészek külföldön.
Bp. Műcsarnok, 1970: Bev.: Dr. Bogdán József. 61. l.

Peterdy Gábor

feltűnő tehetségű, bár nagyon fiatal festőművész, műcsik az amerikai közönség nagy tetszéssel éloerte.

Malcolm Vaughan: Exhibition of Modern Hungarian Paintings

„Idegenforg. Tudósító" I. évf. 5. sz.

1932. V. 18.

Peterdi Gábos

fratal, tehetséges festőnincsen kiállítása vezette be édesanyjának Várnai Zsenivel szerzői estjét.

Várnai Zseni Pozsonyban.

M. H. 930. XI. 30.

Petersdi Gábor

Említve

Tóth Béla: Budaly György Gametszetei
Hajdu-Bihari Napló, 1970. nov. 5.
S. l.

Peterdi Gabor festő

magyar pármazási művék, 108
Highland Ave., Rowayton/Conn/USA.

International Directory of Arts I.
Berlin 1965/66 8 közlése alapján

MDK

Peterdi Gábor, grafikus, festő

Képei a Műcsarnokban.

Haranguró Márta: Képek, szobrok öt világ-városból 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. aug. 31.

Peterdi Gábor

A művész és a rajz (A New York-i Metropolitan Museum of Arthan tartott előadás

Művelt-almanach 1966/1. 283–302. l.

Peterdi, Gábor

Fertő.

108 Highland Ave., Rowayton (Conn)/
USA

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966.
I. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche
Zentraldruckerei AG. 1004 l., ill. 771.1.

Peterdi Gáros

1939 tavaszán, barátjával Richy-
vel, egy am. szobrásszel egyett Zimey
Amerikába. Egy N.Y.-i galériálok
ajánlatot zapott a kiállítása meg-
rendezésére.

Vásnai Zseni, Fénybeu, víharban,
Bp. 1958.

Petrdi Gábor

John Buckland Wright, angol grafikus
műtermében kercolta rézbe P. G. a
Black Bullt, (a Fekete Bika) c. mappáját
szerepet elénevét Sherry, a nagy nevű amerikai
szőlő ista
1931-ben Rómában volt, naplót is
vezetett – „Kalózok" c. képéről is
és egy grófnő portréjáról, amit erőben
bellépett.

Várnai Zseni: Ismeben, riharban Bp. 1958

3 16
283

Petardi Gábor

Első vásárlója egyszerre Bálint Jenő volt, 15 koronál adott egy szines cenzurával festett répécet. B. J. ütte az első felfedező cikket P. G.-ról a Reggelben. Akkor P. G. 14 éves volt és óriás vásárlást festett olajjal.

Várnai Zseni, Fénybeu, vihar ban, Bp. 1956

197.

Peterdi Gábor

1938 táján rémült répeinek
ciurei: Haláltánc, Kinai katona,
Dózsa György, Termézegyszeg, Gyiktos
Kalas.
a „Les Échanges Intellectuels à Travers
le Monde" palotájának a freskóit
testelle a világtiállítás 22 éves zrákba.
Vásárhelyi Zsemi, Fényben, Vihar-ban,
Bp. 1958.

Peterdi Gábor

Műveivel szerepel az Ernst- múzeum tárlatán

XI. 19.

U. 93

Peterdi Gábor

Szerepelt a Munkácsy-Céh kiállitásán az Ernst Múzeumban.

Pesti Napló, 932.IV.3.

Petrőfi Gábor

Peterdi Gábor

"Téli tájkép" c. műve, a Munkácsy-Céh kiáll.-é
az Ernst-Múzeumban.

M.H.932.IV.3.

Peterdi Gábor

friss, tehetséges piktor.
Tavaszi tárlat a N. Szal.-ban.

(m. v.) N. U. 932. VI. 19.

Peterdi Gábor festő

még majdnem gyermek, két figurális vásznа fejlődést mutat a komoly művészi elmélyedés felé.

„Kalózok"

„Önarckép" Tavaszi tárlat a N. Szalonban (évadzáró.)

P. H. 932. VI. 19.

(f.s.)

M.D.K.

Peterdi Gábor festőművész

Várnai Zseni és Peterdi Andor fiát a brooklyni muzeum igazgatója meghivta a grafikai osztály tanszékére.

Szinház, Bp. 1948. május 18-24. IV. évf. 21. sz.

Peterdy Gábor

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiállitásán.

N.U.932.IV.8.

Interdy Weber

Peterdi Gábor, festőm.

sokfelé orientálódó vásznait láttuk.
Tavaszi párlat a Nemz. Szal.-ban.

-io.

M.O. 932. VI. 19.

Peterdi Gábor, festőm.

a modern olasz piktorok nyomán keresi figurális képeiben a kifejező monumentalitást.

Nemz. Szalon tavaszi tárlata.

B.H. 932. VI. 19.

Peterdy Gábor

N. Szal. szezonzáró kiáll.-án
Rómában készült kompozicióit
mutatja be a fiatal nűvész:

Dékány András
M. 932 VI. 19

Peterdi Gábor, festőm.

tehetséges fiatal művész vásznai
válnak ki az együttesből.
A N. Szal. tav. tárlata.

? 932. VI. 19.

Peterdi Gábor

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiállitásán, az Ernst-Múzeumban.

P.H.932.IV.3.

Peterdi Okbor

Peterdi Gábor

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiáll.-án.

E.K.932.IV.3.

Peterdi Oskar

Peterdi Gábor

Alkotása, a szfőv.képzőm.-i gyüjteményének kiáll.-án a Műcsarnokban.

P.H.932.VI.19.

Péterdi Gábor

Alkotása, a szőv.képzőm.-i gyűjteményének
kiáll.-ra a Műcsarnokban.

P.H. 952.VI.19.

Peterdi Gábor

Nemzeti Szalón csendéletkiállításán szerepelt.

Est 932. II. 21.

Patardi Gábor

Nemzeti Szalón csendéletkiállításán szerepelt.

Pesti Napló 932. V. 21.

Peterdy Gábor

Nemzeti Szalon kiállításán
Csendélettel szerepelt.

PH. 932. II. 23.

MDK

Peterdi Gábor

Őszi virágok. Olajf.

Az első magyar representativ csendélet kiállitás katalogusa. Nemzeti Szalon. 1932. Febr.-März.

MDK

Peterdi Gábor

Művei az Ernst-Muzeum csoportkiállitásán.

Képzőművészet, 1934. 92.lap

M.D.K.

Peterdi Gábor festő

Amerikában élő magyar festő

Master of Art diplomával tüntette ki a Yale Egyetem, ahol a grafikai tanszék professzora

Napló

Magyar Nemzet 1965. nov. 16. 4.l.

Peterdi Gábor

K. Mit

PH. 1932. IV. 3.

MDK

Peterdy Gábor, festőm.

Most mindössze 15.éves . Nagyszerű szinérzéke van. Idővel a magyar festőművészet egyik kiváló egyénisége lehet belőle.

Az Ernst Muzeum csoport kiállitása.

Képzőművészet.1930. 34.sz. 224.l.

M.D.K.

Peterdy Gábor

Három festményének repr.-ját hozza a lap:
1. Önarckép,
2. Őszi kép,
3. "Litle girl with her doll" c. képek az Enst-muzeum kiállitásán.

Szinházi Élet. Bp. 193o. okt. 26.-nov.1. X^{A}. évf. 44. sz. 117. lap

Vajna Éva:

Laktos Magazin. 1930. II. évf. 5 p.
385-386 old.

Peterdi Gábor festménye:
Édesanyám.

Vajna Eór.

Lantos Magazin. 1930. II. éf. 5 sz.
385-386 old.

Peterdi Gábor rajza: Bálint Jenő karikatúrája -

Vajna Éva.

Lantos Magazin. 1930. II. évf. 5a.

385 old.

Péterdi Gábor munterméhez.

MDK

Peterdy Gábor

Mokófalva. Olajf. 50x70 cm. Jelz. b.a.s.:
"Peterdy G."

Fővárosi Képtár jub. kiáll. 1944. január.

Peterdy Gábor

MDK

Mikófalva, olf.

Mücsarnok 1944 Székesfőv.Képtár Jub. Kiáll.

MDK

Peterdi Gábor, festő

Megemlítve.

Székely András: Vasarely

7.

Népszabadság, Bp. 1969. júl. 24.

MDK

Peterdi Gábor, festö

Tavaszi borulás Rómában.
En Rómában/önarckép/.
Kalózok.
Tavasz az Aventinuson.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1932.junius. Kat.

MDK

Peterdi Gábor
festményei:

Őszi felhők.
Erdei ut.
Budapest.

Ernst Muzeum kiállitásai CXIV. 114. /1930./

MDK

Peterdi Gábor
festményei:

Mikófalva.
Aratás.
Kecskeméti piac.
Gladiobuszok és dáliák.
Szolnoki táj.
Paradicsomvásár.

Ernst Muzeum kiállitásai CXIV. 114. /1930./

MDK

Peterdi Gábor
festményei:

Vároldal őszi ködben.
Önarckép indián tollakkal.
Budai részlet.
Konyhacsendélet.
Izzó hőség.
Mesetáj.

Ernst Muzeum kiállitásai CXIV. 114. /1930./

MDK

Peterdi Gábor
festményei:

Budai hegyvidék tavasszal.
Feketekesztyüs hölgy.
Virágcsendélet.
Az orsz.levéltár ősszel.
Pipacs és harangvirág.

Ernst Muzeum kiállitásai CXIV. 114. /1930./

MDK

Peterdi Gábor

Önarckép, festm. repr.

A M.Arcképfestők Társ.I.kiáll. Képzőmüv. 1930.

34.sz. 219 l. kép

PETERDI GÁBOR, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár gyüjtemények vétele, vagy ajándékozás révén gazdagodik, ill. esetenként vásárlások útján gyarapodik. 1969-től 1973-ig kb. 1500 darabbal nőtt a gyüjtemény anyaga. Ezekből képek jegyzéke. Festmények: 55. sz.-PETERDI GÁBOR: "LANIKAI8 ."c. müve. v.o.-174+154 cm.-Ltsz: 70.456.-IX. tábla.-299. old. Fekete repr.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

Peterdi Gábor

Petróczy Katalin: "Müterembál Párisban" c. beszámolóját a művész három rajzzal illusztrálta.
Repr.

Délibáb, Bp. 1938. okt. 8. XII. évf. 41. sz. 72-73. lap.

Peterdi Gábor

Petróczy Katalin: "A Montparnasse" c. elbeszélését illusztrálta három rajzzal. Repr.

Délibáb, Bp. 1938. nov. 26. XII. évf. 48. sz. 59-60. lap.

Peterdi Gábor

"Argentina utolsó gálája Párisban" c. megemlékezést irta ~~ix~~ a müvész és illusztrálta a hires táncosnőről készült képével. Repr.

Délibáb, Bp. 1936. aug. 29. X. évf. 36. sz. 11. lap.

Peterdi Gábor

"Duncan próféta, akiben Izadora lelke táncol" cimü beszámolóját Párisból küldte be a lapnak. A cikket irta és illusztrálta a müvész.
Repr.

Délibáb, Bp. 1936. okt. lo. X. évf.
42. sz. 16-17. lap.

Peterdi Gábor

Irta és illusztrálta "Irók énekelnek" c. beszámolóját. Az egyik rajz: "Dekobra énekel", a másik: "Colette énekel".
Repr.

Délibáb, Bp. 1936. nov. 7. X. évf.
46. sz. 12-13. lap.

Peterdi Gábor, festő

Vasarely adományának figyelemre méltó része a kortárs művészek alkotásainak sora, mely a Modern Magy. képtár birtokában addig volt európai anyaggal kiegészítve egy jelentős nemzetközi gyűjtemény alapjait képezheti. Az ő műve is egyike volt ezeknek. 334.old. 7.jegyz

Romváry Ferenc: A Modern Magy. Képtár története
Új szerzemények IV. 343.old

A Jan. Pann. Múz. Évk. XIX. 1974. Pécs

Peterdi Gábor (1915-)

„Téli táj" o.v. 40x50 cm

J.l.l.: Peterdi Gábor

kikiáltási ár: 5000 Ft.

BÁV 46.Képaukció katalógus.Bp.1978.szeptember

Péter Ivanka

Kecskepásztor - a emlitést
éidemel.

Telepy Katalin: Mezőgazdaság a képzőművészetben.
Művészet, 1971.január - 26.lap

Péter Zsuzsa

Tanulá lányka a szobrát (emlj)
Szolnokon állítják fel

MTI 1969 IV.22

Péter Ismesa
szobrász

M.D.K.

A Studió „Család" pályázatán
a szobrászati III. díjat kapta

Bolgár Kálmán: A Studió „Család" pályázata
Művészet, 1963. április – 24 lap

Péter Z. Zsuzsa szobrász M.D.K.

Boly község kórháza részére elkészitette " Kendős lány " c. kompozicióját

Napló

Magyar Nemzet 1965. április 22. 4.1.

Péter Zsuzsanna

Fürdő fiút ábrázoló alumínium relief

Dunaújvárosban állítják fel. (Rép.)

Dunaújváros 1966. máj. 17.

M.D.K

Péter Zsuzsa
szobrász

„Pásztor"
(repr.)

Pozsány Ö. Gábor: Még egyszer a Tizedekről.
Műrészet, 1968. szeptember – 33 lap

Péter Zsusse

Pastor

(repr)

Művénet, 1968, repr. Pogány Ö. G.

Mégegyner a Tizenegyedikből

37.l

Péter Zsuzsa

Tanulólányko c. szabra kolmokra

Kerül (eml.)

Tanácsok lapja 1968 XII. 19

Péter Zsuzsa
szobrász

„Olvasó Lili" c. műrét ajándékozta a hódmezővásárhelyi kollégiumnak.

Dömötör János: Szabó Iván
Tiszatáj, Szeged 1970. IV.

Ba
Si
Siófokon

Néhány héten belül három új, kényelmes, gazdagon felszerelt szakszervezeti üdülő nyitja meg kapuit. Elsőnek — május 1-én — a SZOT és a Bőripari Szakszervezet közös erőfeszítésével épített bakonybéli üdülőt avatják. Kilenc nappal utóbb az Ezüstparton, Balatonszéplakon megnyílik a Vasasszakszervezet támogatásával létesült üdülő, a következő napon pedig elfoglalják helyüket Siófokon a SZOT—Csepel

Péter Zsuzsa

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ESTI HÍRLAP

1970 ÁPR 30

1021

SZOBOR A PARKBAN

Gyerekek és nyugdíjasok a Bosnyák téren

A zuglóiak pihenését, szórakozását szolgálja az a park, amelyet ma ünnepi külsőségek között *Szávó Béla*, a kerületi tanács vb-elnöke adott át a Bosnyák téren. A meglehetősen elhanyagolt területet kétmillió forintos költséggel hozták rendbe. Korszerűsítették a közvilágítást, a kicsiknek homokozókat, pancsolókat, a tizenéveseknek kerítéssel körülvett labdázóhelyeket létesítettek. A nyugdíjasokat sakkozó- és kártyázóasztalok várják. A virágokkal, cserjékkel beültetett parkot *Péter Zsuzsa* szobrászművész két és fél méter magas lányalakja díszíti.

Péter Zsuzsanna

1. Zsuzsanna bronz 25 cm
2. Játszó fiú —"— 25 cm

Tizenhatodik Őszi Tárlat Vásárhelyen
Tornyai János Múzeum

Péter Zsuzsa

Tanuló leányka c. nobra a Tahin körzeti ált. iskola elé kerül szolnokon (eml.)

N.N.: Ujabb képzőművészeti alkotások szolnokon

Nagyvarsa 1969 IV. 23

MDK

Péter Zsuzsa

Pásztor, gipsz

Derkovits, terr.

11. M. Képzőm. kiáll. Miskc. 1968.

Péter Zsuzsa M.D.K.

Munkái a kiállitáson

A pedagógus-müvész konfliktusa
Gondolatok a IV. Orsz. Pedagógus Képzőművészeti Kiállitáson
Köznevelés 1965. febr. 26.

MDK

Péter Zsuzsa szobrásznövendék

A Képzőművészeti Főiskola ötödéves szobrász-növendéke. (Felvétel – pe repr.)

Gy. Zs.: A „harmadik szemeszter" előtt. (képsorozattal)
Ország-Világ, Bp. 1960. július 6. 14. l.

Péter Zsursa
szobrász

M.D.K

„Olvasófén" c. szobra.

Művészet 1960. október. — 41 kep.

Péter Ysuzsa

Megbírást kapott Péter Ysuzsa, a gyöngyösi Iskola u. Általános Iskola előkertje süttői mészkő pávarács elkészítésére

------:Köztéri munkák.

Müvészet,1976. szeptember - 48.oldal.

Péter Zsuzsa

A művész alkotásaival részt vett
Salgótarjánban a Tanácsköztársaság
téren megnyílt nyári szabadtéri
szoborkiállításon.

NÉPSZAVA, 1977. augusztus 7.
8. oldal.

A közleményt lásd
Vigh Tamás címszó alatt

Pe/Zsurse

AJTÖFIGYELŐ

UDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

elefon: 138-068, 337-748, 340-726

GYAR NEMZET

Budapest

970 APR 30

— Új parkot avattak szerdán Zuglóban, a Bosnyák téren. A virágokkal, cserjékkel beültetett parkot Péter Zsursa szobrászművész csaknem két és fél méter magas lányalakja díszíti.

1021

MAGYAR
HIRDETŐ

MA

Péter Zsuzsa, szobrász

— SZABADTÉRI SZOBORKIÁLLÍTÁS. Salgótarjánban, a Tanácsköztársaság téri nyári szabadtéri szoborkiállításon Vigh Tamás, Borbás Tibor, Borsi István, Márkus Károly, Péter Zsuzsa, Ráthonyi József és Veszprémi Imre alkotásai láthatók; a József Attila Művelődési Központ előcsarnokában pedig Kiss István Kossuth-díjas szobrászművész kisplasztikai kamaratárlata nyílt meg.

—: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1977. aug. 2

Péter Zsuzsa
festőművész

A Petőfi Művelődési Házban
Tóth Béla, Péter Zsuzsa festő-
művészek és Kovácsik Pál ötvös
rendezett tárlatot.

Horváth Béla: Kiállitási jegyzetek.
MŰVÉSZET, 1972.október-november,60.oldal

Péter Zsuzsa
szobrász

„Csónakosá"-ban és Zsuzsanna"-
jában Péter Zsuzsa Ferenczy Bem
és Medgyessy művészetét követi.
Jó szinvonalú „Kecskepásztor"-a.

Horváth Béla: Kiállitási jegyzetek.
MÜVÉSZET, 1972.október-november,60.oldal

Péter Ysuzsa szobrász

Közös kiállítása mjélik három művésszel, szept. 15-én Dunakeszin, a Petőfi Sándor Műv. Házban.

P.P.: Művészeti napok Dunakeszin
Pest m. Hírlap, 1972. szept. 2.

Péter Zsuzsa

Bemutatott művei:

„Pásztor", gipsz, 120 cm;

„Dorkovits", terrakotta, 40 cm.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968

141

Péter Zsuzsa

„Tanuló leányka" c. szobrát Szolnokon a Tallinn körzeti általános iskola elé állítják.

Krónika

Magyar Hírlap, 1968. december 8. 9.l.

Péter Zsuzsa szobrász

a Fáti úti általános iskolában rajzot tanít, Tóth Béla szobrász felesége. Rákospalotai műteremházukban minden az alkotásra emlékeztet. Gyöngyösre kerülő kőpávái – hat méter hosszú négy madár – már az udvaron fogadják a látogatót.

Sirokmány Lajos: A gyulai vitéz mestere.
Magyar Ifjúság, 1975. jan. 17.

Péter Zsuzsa, nobrász

Tóth Béla nobrászművész felezége.
Balassagyarmaton. márc. 10-én
fejeződik be gyűjteménye kiállításuk.

– : □ Balassagyarmaton 2

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. márc. 8.

Péter Ísuzsa
fővárosi szobrász kiállítása Balassa-
gyarmaton. Munkái közül Derkovits
eleven mintázású portréját emeljük ki.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/67 6 old.

Péter Ursula
és Fajth Béla szobrászművészek alkotásait
mutatja be a balassagyarmati Horváth Endre
Galéria.

Kiállítások.

Magyar Hírlap 1972/59 6old.

Péterdi rk.

Kápolna

Ep. 1815–17.

l.

Mihályi falnogyhm

40. l.

Sobbszór

45, 46. l

Eggenberg R.

Mellig, kissé ba
elöl kopasz, haja r
gallérja réteges, vér
felé kendő halad.

„RVDRECHT VON.. EGGE

a kép alatt: „FORT

s a fej felett: „39."

Rézmetszet,

1147

Peterdi

Párisi m. művészek a Tamás Gal. Esti Ujs. 1938. jan. 30.

Peterdi

1938-ban a magyar absztrakt festők tárlatán vesz részt a Tamás Galé-riában.

Hárs Éva: ~~[illegible]~~ Martyn Fe-
Corvina 1970. venc 11.

Pelerdi

Részt vett a müncheni magyar tárlaton 1972-ben

Bodri Ferenc: Magyar tárlat Münchenben

Nagyvilág 72/11 1755. old.

Peterdi
Lajos

A pécsi képtárban láthatók
a művész alkotásai.

Romváry Ferenc: Pécs - a muzeumok városa.
Művészet, 1973.szeptember - 33.oldal

Peterdi Andor

neve említve

Művészettörténeti Értesitő 1972

137, 140. old.

Peterdi Andor

-nak a Munka c. folyóiratban 1933-34-ben publikált
műveit említi

Csoplár Ferenc: A Munka-kör képzőművészeti tevékenysége
Művtört. Int. 1972. 2. sz. 124-132. l.

137-138. l.

Peterdy

Munkácsy Mihály
arczepe, olaj 18
Jelz.: Peterdy 84

Mag. Nemz. Renaissance
Társ. aukciója
1921.

Gulyás Pál dr. II. 240

Peterdy

Alkotását nyereménytárgynak vásárolták meg,
a Munkácsy Céh sorsjátékkal egybekötött kiállí-
tásán.

P.H.932.IV.14.

Peterdy

Peterdy Andor

Alkotása, a szfőv.műgyüjteményének kiáll.-án
a Műcsarnokban.

N.U.932.VI.17.

Peterdy Andor

Alkotása, a sztálinmunkástemetőben kiállí.-ban
a Műcsarnokban.

M.U.932.VI.17.

Peterdy Andor MDK

Mikófalva

Mücsarnok 1932. Budapest közönségének képzőművészeti gyüjteményéből rendezett kiállitás

MDK

Peterdy festő

M.Nemz.Reneszánsz Társ. 2. aukc. 1921.

Peterdi Andor

MAGYAR MUVESZET
1930. 564

s ali a hollandusból jó nagy
kölcsönt remél kis kamattal, a-
mellett olyan kölcsönt, amit nem
kérnek egy hamar vissza.
Megegyezni azonban nem
tudnak, mert a hollandus nem
látja ~~kettő~~ ~~elégel~~ eléggé biz-
tosítottnak a tőkéjét. Mert tör-
ténjeink ezen a téren nagyon
lmaradottak. Hiába van a kölcsön
akár első helyre betáblázva, mé-
gis megesbetik, hogy a hitelező
hosszú évekig kartó pereskedé-
után sem tudja pénzéhez jutni,
mert tegyük fel az adósnak
nagy érdemei vannak. S így

Peterdy Andor

Mikófalva. dlg

Tm. Byr 1932

arczélben, vértben és sima
men van ábrázolva. Arcz-
ık alapja lefelé nyulik, füle
a és kecskeszakálla hosszú.
em mentén haladó vonal-
LVM. DEI.«.

10 cm. — Lelt. sz. 1058. — Ér-
mil ajándéka 1907 április 30-án
09 november 24-iki 5395 (1950–
6 (351–910) és a 3211–910 eln.
január 10-iki (2095–909) és az
) sz. jegyzékek alapján. — Be-
41–908).

Peterdi Gábor
Grafikus

Non figuratio vérkarcait állította ki a tárlatón

Bauer Jenő: Magyar származásu müvészek külföldön.
Müvészet, 1971.február - 36.lap

Peterdy gábor

Kiáhitott művét a szép. mův. muzeumnak ajándékozta

Sobós hagda: XX. sz-i magyar szásmarásu művészek kiáh.

Magyar Hírek 1970 XII. 12

Peterdi Gábor

1

Peterdi Andor és Vásnai Zseni fia.

1931-ben, 16 éves korában külföldre ment, mintán 1930-ban az Ernst Múzeumban sikeres tárlata volt

Magyar Nemzet
1969 augusztus 5
4. old.

Petrádi Gábor

Élt évig Olaszországban, majd 1939-ig Párisban működött. 1937-ben a párizsi világkiállításon aranyéremmel jutalmazták a Szellemi Együttműködés Palotájában festett freskóiért.

Magyar Nemzet
1969 augusztus 5
4. old

Petrdi gábor

Nagyméretű kompozíciója

most került a Janus Pannonius

Múzeum képtárába

N. N.: A képtár új szerzeményei

Dunántúli Napló 1970 XII. 19

Petrdi Gábor 3

1939 augusztusában telepedett le Amerikában selenby a Yale Egyetemen a sokszorosított grafikai tanszék vezetője. Könyvet írt „Printmaking" címmel.

Magyar Nemzet
1969 augusztus 5
4. old.

Peterdi Gábor 4.

Naplemente és utána

Napfogyatkozás c. művei emlétve

Magyar Nemzet

1969 augusztus 5

4. old.

Peterdi Gábor

Szerepel a Külföldön élő magyar Képzőművészek Kiállításán a Szépművészeti Múzeumban. Megnyitó: augusztus 20.-án

- Napló -

Magyar Nemzet 1970 február 28
4. old

MDK

[Peterdi] Gábor [festő]

Várnai Zseni fia. 1958-ban az anya szobájának falát fia művei díszítik: festmények, rajzok, rézkarcok. Köztük a Néger szent család c. hatalmas olajfestmény. Gábor ekkor több mint huszonöt éve távol él hazájától.

Székely János: A hetven esztendős Várnai Zseni.
Alföld, Debrecen, 1960. 3. sz. 132. l.

MTAK Kézirattár Ms 4586/65.

Kézirás Greco Retrato de hombre.

lapon.

Címzés: Főtisztelendő dr. Fülep

kony /Hungria/ u.p. Pécsvárad

3rov)—

Pikszai Rudolf szobrász

élt 79 évet

síreml.: Pikszai R.

26/1-1-5/6

Rákoskeresztur

Peterdi Gábor (1915 –

„Svábhegyi réglet" o.v. 50x50 cm

s. f. j.: Peterdi G. 932.

Eredetiái ár: 6000 ft.

BÁV 48.Müvészeti Képaukció Bp.1979.május

Peterdy Gábor (1915-

„Néger fejtörő" o.v. 90x77 cm
J.f.j.: Peterdy Gábor Paris
Kikiáltási ár: 6000 Ft.

BÁV 49.Képaukció Budapest,1979.szeptember

Peterdi Gábor, festő

megcsúlítve

Rónai Mihály András: Peterdi centenáriuma. 7

Népszabadság, 3p. 1981. máj. 30.

MDK

Peterdy Gyula /1862-1885/

Falusi ivóban.Olajf.45x38./Jelzett./

Árverési Közlöny.94.aukció. 35.l.

MDK

Peterdy György, festöm.

Falusi ivóban. Orf. Jelz.

Árv.Közl. 1940. 1.rk.sz. 32.1.

MDK

Peterdy György

Falusi ivóban.Olajf. 45x38./Jelzett./

Árverési Közlöny.93.aukció. 32.1.

MDK

Peterdi Gyula

Tájkép disznókkal, of.

Képkiállitási Kalauz. Kolozsvár, 1883. 6 l.

MDK

Peterdy Gyula, 1862-85.

Falusi ivóban, of.

Árv. Csarnok, 194o. jun. 94.sz.

35 l.

Peterdy Gyula

szül. 1862. febr. 28.
3 gimn.
1876/7. I. esti tanfolyama
beperti muntarajz tanodiaban -

Laindrasa, római VI. 206.

Peterdy Gyula

1877/8. I. esti tanfolyam
szül. 1862 febr. 28. Budapes-
ten. 6 gimn.

1878/9. I. esti tanfolyam

1878/9. II. esti " "

1879/80 I. I. szakosztály
festőnövendék.

1879/80 II. vendéglát.

Makai Görg 1692 felirat kurucz puska
csövén VI. 137

Peterdi Gyula

1879/80 – 1881/82

Ferkèpzomfoiskèvk

122. l.

finüzés jelentősége művészeti szempontból óriási lehetett az ókorban. Ebben a két művészi iparágban fejlődött ki ugyanis a kínai díszítőművészet legtöbb formája. Már az újabb kőkorszak emlékein kimutathatók némely művészeti szempontból alapvető szövés- és fonásminták. Az ókori bronzemlékek és jadefaragványok ékítményein is felismerhető gyakran a textil-eredet. Stein Aurél csodálatos színhatású ékítményekkel borított kínai S.-szöveteket fedezett fel Lou Lanban, melyek a Han-korszak régibb felében (Kr. e. I—II. században) készülhettek, de nagyrészt a megelőző Ch'in-korszak stílusát képviselik. Hasonló S.-szöveteket ásott ki a Noin Ulában a Kozlov-féle expedíció és ilyfajta brokátok találhatók a Shómu japáni császár által alapított Shósóin nevű kincstárban. Ezeken a S.-szöveteken olyan motívumok is találhatók, amelyek előfordulnak a megfelelő korú perzsa művészetben is. Kétségtelen, hogy ezidőben sokat nyerhetett Kína művészete a nyugatázsiaitól, elsősorban az iránitól. Egyáltalában nem tekinthetjük azonban tisztázottnak azt a kérdést, hogy az ókor végén uralkodó kínai díszítő stílusban mi az iráni és mi az eredeti kínai elem. Keletázsiai eredetű minden esetre a sárkány és a főnix *legrégibb* formája és a kínai eredetű rombuszalakú szövésminta is, mely Konstantinápolyban a *diaszpron* nevet kapta. Ez a motívum ismerhető fel az ékítményt jelentő legrégibb kínai írásjegyben (wen). Elterjedt azonban e forma a keletnyugati irányba haladó kereskedelem és népvándorlások egész útvonalán. A S.-készítmény kínai neve *ssu* (Koreában *sir*). Ebből lett a görög , valamint a is a kínai nép megnevezésére. A selyemszálat a görögök -nak nevezték el, melynek latin alakja *sericum* lett. (Ebből származnak a S. európai nevei *(silk, satin, soie* stb. és a magyar S. szó is)

Peterdy Gyula

Mil. Budapesten 1862 febr.
28. 6 gmn Bpesten
1880/81 I. vendégtatog.
1880/81 II " "
1881/82 I. " "
1881/82 II. " "

Hizsnyói v. k. templom VIII. 49

Peterdi Gyula

feszeszét akademia tehetséges
vok növendéke, kinek képességei
szép sengyelre. jogosítottak s kinek
korai halálat őszegs, edes anya
s több testvér gyászolja.

Var. Ny. 1885. 166. l.

Peterdy Gyula

Thieme Becker
x XVI. 478. l.

Lyka

Peterdi József építész MDK

44.sz. terv repr.

Schmiedl Ferenc: Négytanterems felsőtagozatu általános iskola tervpályázata Magyar Építőművészet 1955. IV.évf.7-8.sz.232.l.

PETERECK, Ignatz, pozsonyi pallér

I. P., Maurerpallier, 2 hetes fia meghalt. (1813, II. kötet, 179 l)

—

II. az, 7 hónapos lánya meghalt. (1818, 397 l)

—

Preuburger Zeitung
(Genthon)

M.D.K.

Pelerecr Miklós ötvösmester

cq 1732-es barsmegyei adat szerint Komáromban, Kassán és Szombathelyen tanult és Szentkereszten működött.

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18.Jahrhundert. Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.
279. old

Peterecz Miklós

ötvös.

XVIII. 27.

Varannai Palko

ötvös inas.

Mestre Szendrei Márton Kassán. 5 évre Hegödött 1696. jun. 3.

Mihalik. Kassavárosi ötv. tört. Bpest 1900. 323. l

M

Peterecz Miklós

ötvös

1732 Szentkereszt (Bars)

Körmöcbányán, néhai Feikeisen Jánosnál tanult.

Magyarországi ötvösök, 26 l.

Cholnoky Jenő dr. X. 168.

PETEREK, Johann, pozsonyi pallér

J. P., Maurergeselle, † 69 éves korában, Pozsony, 1808 junius 5. (1808, 585.l)

Preßburger Zeitung
(Gentner)

M.D.K.

PETEREK és Wagner építőmesterek

A Zugligeti út 57. sz. villa belső át-
alakítása (1894.)
u.e. kibővítésének terve, ami nem való-
sult meg

Budapest műemlékei II. Bp. 1962. 580.l.

MDK

Peterek

épitész

Magánép. eng. Bp. Vállalk. Közl. 1906. máj. 9. 8.l.

Péterfalvai (Petersdorf)

Kehely
1500 Körül

l. Arch. Ert
1912. 105. l.

MDK

Péter Zsuzsa

neve az előszóban említve

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J. Muz.
1967. okt.

MDK

Péter Zsuzsa

Derkovits, terr.

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai János Muz.
1967. okt.

A régi kollégium kis udvarára került 1961-ben a szobor. Az akkori környezet megfelelő is volt számára, különösen az ebédlő árkádos falai adtak jó keretet a műnek. Ma már a régi épület is vesztett ízéből az elé épített ereszek miatt és az

zett, földre tett könyvet fogja. Tekintete elgondolkozást, elmélyülést tükröz.

Péter Zsuzsa fiatal szobrászművésznek még egy szobra — a *Fiú kecskével* — kerül az illetékesek által már elfogadottan Vásárhelyre. A mű már el is készült,

(Fotó: Domötör M.)

csak a helykijelölés és a leszállítás van még hátra.

D. J.

Vásárhely szobrai

1021

Péter Zsuzsa: Olvasó fiú

Elhelyezés: Szántó-Kovács János Középiskola kollégiuma udvara. *Anyaga:* műkő.

Már hetedik éve hozta *Szabó* Iván a Képzőművészeti Főiskola növendékeit Hódmezővásárhelyre, amikor megszületett az elhatározás: ne csak a főiskolások vigyenek élményeket magukkal a városból, hanem itt létüknek művészi nyoma maradjon a városban is. Ennek az elgondolásnak első megvalósulásaként *Péter* Zsuzsa alkotta meg és adományozta a számukra helyet és ellátást adó kollégiumnak *„Olvasó fiú"* című szobrát.

egész környezet eléggé rendezetlen. Miután azonban remény van rá, hogy a környezet rendezésre kerül, a szobor itt maradása jelen körülmények közt is indokolt, mert az olvasás és az iskolai, kollégiumi környezet nagyon is harmonikusan kapcsolódik.

A szobrot kis ovális vízmedence egészíti ki, ebből forrás téglák halmaza emelkedik, melynek tetejére került maga a szobor. Fiatal, trikós, lábát maga alá húzó, ülő fiú. Baljával a talapzatra támaszkodik, jobbjával pedig a bal oldalán elhelye-

Péter Zsursa

„Tanuló leányka" c. szobrát
Szolnokon állítját fel a Tallin
Körzeti ált. iskola előtt.

Nápszava 1969 április 23
2. old.

MDK.

Péter Zsuzsa

Kiállitási hir

Izzó 1967 febr.18.

MDK.

Péter Zsuzsa

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 jan.p.42.

M. D.

Péter Zsuzsa
nobrán

Pásztor" figuráját állitotta
"ki ra tárlaton.

Ritky Valéria: A XIII. vásárhelyi őszi tárlat.
Művészet, 1967. január - 37 lap.

Péter Zsuzsa

Ülő fiú c. szobrát a dunaújvárosi Ságvári-iskola előtt állítják fel jövőre.

Új szobrok Dunaújvárosban.
Népszava. 1963. dec. 29. 91. évf. 303. szám, 8. lap

Péter "suzsa szobrász M.D.K.

Ülő fiu-szobor "unsaujváros Sárvári városrészében

Napló

Magyar Nemzet 1963. december 29. 4.1.

Péter Isuzsa

Megbízták Péter Isuzsát, hogy a kiskunhalasi, Semmelweis Kórház parkja részére „Női figurá"-t készítsen.

— Köztéri munkák.
Művészet, 1979. február – 47. lap.

Péter Zsuzsa, szobrász

Az 1978-évi képzőművészeti világhét keretében Kiskunhalason, a Semmelweis kórház előtt került átadásra a művész „Halasi Vénusz" c. kompozíciója. (emlitve).

P.M.: Szobrok a városokban.
Petőfi Népe, 1978. szept. 19.

Péter Zsigmond id.

mükedvelő festő

A XIX. 4. elején

Halason (?) élt:

Tooth János Halasi

Kronikájának (kézirat

a kiskunhalasi városi

levéltárban F) lefestette

a város címerét di-

szesen.

F, 1809–1814.

Tooth János: Kis-

Kun-Halas város

története. Nagykőrös

1861. 1. l.

130

A királyné, ki

któber 26-án. ugyanott 1727 augusztus 28-án.
er k. 2. r. 22).

kart asztalnál ülő Eszther balra for-
bátyját: Mardocheust, ki bal kezét
őtte, hogy férjének: Asverus királynak,
eesküdött. ~~Eszther~~ előtt nyitott könyv
, nyakán gyöngyfüzért, szük ujjú ruhát
Mardocheus nak pedig, ki arczelben látható, haja,
barna, köntöse sötét-piros és rövid
. fölül jobbra, A. v. Gelder f. 1685 ~~[illegible]~~

4: X. 22-én 2000 márkán (1190 frt.) 131/95
(~~135/95~~) 153/95)
49/95 min. számot.

Peter Sigmund festő

A Budavári Palotában „a grafikai gyűjtemény legszebb lapjai" közös elnevezésű ciklusok sorában XIX. sz-i városképek és utirajzok kiállításán szerepel műve „Peter Sigmund festette Patakon, 1804-ben" a remete lakóhely c. akvarelljét, amelyen középkori vár, lovagi torna a háttér. (emlőtve).

Wágner István: Tárlat a Várban.
Magyar Hírlap, 1976. jún. 16.

Péter Zsigmond

152. A remete. lakóhely Patakon. 1804.
akv. 183 x 247 mm Ltg. 1953-4741

153. Inepfenthal. 1804
akv. 272 x 193 mm Ltg. 1953-4

XIX. sz. városképek és útirajzok MNG 1976

Péter Zsuzsanna

készítette Kohán György
mellszobrát mutatja Gyulán,
avatóra fel a Kohán képtár
előtt

Népszabadság, 1986. XII. 17

Péter Zsuzsanna

Kohán György emlékének ajánlja
Gyukán

Magyar Nemzet 1986. XII. 17.

K Peter és Zwillinger

Eszergyarosok

[illegible]

[illegible] Bp

[illegible]

l

Ezredeves kiáll

XVI. cs. 17. l.

K Péter és Zwillinger

Ekszerész

Mich
Led

Ráth György 1896

212. h

Folyó partja.

660 Andrea Lucatelli

K Péter és Zwillinger

ékszerész

mill. nagy érem

l.

Közlezrkiáll

1429. l.

[illegible]

[illegible]

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

ragaszkodol hozzá, hogy iróságod
ságodnak több a kára, mint a has
az iróságodat.

Végezetül: az a nézetem, vi
amint látod, egyetmást tisztázn
állapot nem méltó Hozzád.

Ha mégis azt választod, ho
sem Várkönynak cikkeidben mellő
tél, mégis szeretném, ha irásba
mégis ugy gondolnád, hogy valam
arra kérlek, közlés előtt jutta
illetéktelen cenzurázás miatt,
ezt a népet s én tudom, hogy mi

PÉTER VLADIMIR

Magyar Szemle

2003/2.

8. old.

	Final study plan: Peri- and postnatal study with the compound BNP-166 in rats (s.n.: 0329)	T12
	Draft report: One generation reproduction toxicity (segment I) with the compound BNP-166 in rats (s.n.: 0212)	T8
	Final report: Safety pharmacological study of BNP-166 on renal function upon intravenous administration in anaesthetized dogs (s.n.: 0215)	PH2
	Final report: 28-day inhalation toxicity study with the compound BNP-166 in rats, followed	

PÉTER VLADIMÍR

Magyar Iparművészet az
ezredforduló n 2003
146.l.

308.

Fülep Lajos - Révészné Alexander

Kedves Magda, örülök a jó hirnek
urával[1] gyakran találkozom, ma na
együtt bolygunk a miniszteriumok
a magaméban.[2] Hogy meddig maradok
nem soká.[3]

Szivből üdvözli Fülep

PÉTER VLADIMIR

Bojár Iván András: Uj ház középkori falakon

Népszabadság 2000 febr. 16, 28

sitzt ein Putto
ngdraperie, die
Überbau ist in
diesen ist eine
eben dem Wappen
ionswert dieses,
eßlich auf die
bt kaum Auskunft

676-2o.11.1745)
Joseph I.,
. Zu letzterem

tsch wird in der

Péter Vladimir ötvös

A Széchenyi Akadémia tagja lett. 1993.ápr.6.

Péter Vladimir

Ötös i féminines quadriennale

Magyar Nemzet 1985. VII. 29.

Péter Vladimir

Loska Lajos: Földközelben
Beszélgetés kő Pállal

Művészet, 1982. junius

Péter Vladimir ötv.

Londoni Electrum Galleriben
kiállítás 1984 v. 1985.

→ Gorka Géza ifj.

MŰVÉSZET 1985/10/7

Péter Vladimir, író

L: Kozma Lajos

Bodri I. Művészeti könyvsorozat 363-368

Jelenkor, Pécs, 1982 dec.: XXV/4

London, december 21.

A londoni Lancester House-ban

ma írják alá a 15 hetes kemény alkudozás után létrejött egyezséget:

a Rhodesia jövőjéről kötött megállapodást. Az egyezményt angol részről *Lord Carrington* külügyminiszter, a fehér telepesekkel lepaktáló salisburyi rezsim részéről *Muzorewa püspök,* volt miniszterelnök, a Zimbabwei Hazafias Front részéről *Mugabe* és *Nkomo* társelnök írja alá.

A tűzszünet két hét múlva lép hatályba,

s két hónap múlva pedig választásokat tartanak Zimbabwe-Rhodesiában.

Az egyezmény aláírása után ismét legális lesz a Zimbabwei Hazafias Front, s minden hatalom az újonnan kinevezett brit kormányzó: *Lord Soames* kezébe megy át. Salisburyba egyébként megérkezett az első brit katonai alakulat, amely — a nemzetközösségi békefenntartó erő részeként — közreműködik a megállapodás végrehajtásának ellenőrzésében.

Péter Vladimir ötvös

Vadas József: A művészeti ipartól az ipari művészetig cimü könyvében foglalkozik a művésszel

Magyar Hirlap 1979/217/1o
Gondos: Vadas tanulmányai

Péter Vlagyimir

A Műcsarnokban , a Manuál csoport tagjaként szerepelt a tárlaton.

Péter Vladimir
már 1973-ban csilingelő-muzsikáló verkliszobrot, amolyan régimódi „robotembert" szerkesztett.

Magyar Hirlap 1979/213/6

Wagner: A Mánuál csoport a Műcsarnokban

Péter Vladimir

PÉTER VLADIMIR vurstliszerű bárdekorációt, cégérszerű faldíszt, valamint patikaedényszerű szelencéket, dobozokat és mellszoborszerű papírnehezékeket készít sorozatban — meglepően egységes stílusban és hangulatban —, hogy ezzel vehesse körül magát túlracionalizált otthonában a modern kor rohanó embere. A cifra rámájú tükrök, a fejfogantyúval ellátott ajtókopogtatók, a furcsa fedelű úrnák még praktikusak is, amellett, hogy atmoszférát teremtenek, szeretettel-jesen ironizálnak. Nem is beszélve az olyan divatékszerekről, mint a fésűt vagy kést tartó medál, a nyakban lógó sip.

79/213/6

oport a Műcsarnokban

Péter Vladimir ötvös

A Mánuél iparművészeti csoport tagja,

szerepelt Dunaujvárosban az Uitz Béla teremben megnyitott tárlaton

Magyar Hirlap 1979/245/8

Péter Vladimír, ötvös

L. Péreli Zsuzsa

Bagotaj: A Manuál munkacsoport 2.

Esti Hirlap, Bp. 1979. szept. 1

Péter Vladimir, ötvös

L: Bón Mariann

Harangozó M.: Kivderítő Tárgyak 2.

Esti Hirlap, Bp. 1979. szept. 8.

Péter Vladimír, ötvös

lat illetékesei elmondták,
ezen a télen eddig 17 ha-
vas napot tartottak nyil-
ván; kiszórtak 9000 köbmé-
ter homokot és 2000 köb-
méter magnéziumkloridot.
A gépek és kezelőik össze-
sen 32 centiméternyi havat
takarítottak el. Egy centi-
méter hó eltakarítása az
időjárástól függően félmil-
lió-egymillió forintba ke-
rült,

a tél eddig mintegy 18
millió forintjában van a
vállalatnak.

Ezekben a napokban a
BKV is alkalmaz hómunká-
sokat. Ma reggel 180-an ta-
karították az autóbusz- és

(hanangozó): TV-hotesz.

Esti Hírlap, Bp. 1980. jan. 9

2.

Péter Vladimir, iparművész

L. Péreli Zsuzsa

P. Lőcs J.: A manuál – ember 7

Népszabadság, Bp. 1979. szept. 14.

Péter Vladimír

Müve szerepelt a "Manuál" iparmüvészeti csoport kiállitásán a Mücsarnokban.

Horváth György cikkét lásd:Péreli Zsuzsánál

Magyar Nemzet 1979.szeptember 16.

Vladimir Péter

Im Hamburger Ausstellungsraum „Koppel '66" wird zum ersten Mal eine ungarische Schau veranstaltet 26 bildende Künstler stellen sich dem hanseatischen Publikum vor: der Goldschmied Vladimir Péter.

(NN): Ungarische Kunst bei Hamburger Taegen, Daily News, 19.12. III.3.

Péter Vladimír

iparművész

„Manual" iparművész csoport a Műcsarnokban.

Szocialista Művészetért

1979 okt. 10.

Péter Vladimír

fémnyető, bronzműrés

A „Manuel" csoport Tömös Kiállítása

Vas Népe

1979 okt. 7.

1) Folytatás

Péter Vladimir

bronzműves

Kiállítás a Művelődés

S.É.: a Mamál-csoport kiállítása.

Visegrád

1979 aug. 29.

Péter Vladimír

iparművész bronzművei

munkái a Műcsarnokban szeptember végéig láthatók

S.É.: agyagszpok, textilbábúk...

Népújság (Sleves)

1979 szept. 30.

Péter Vladimir, szobrászművész.

L. Bán Mariann

– A Manuál-csoport kiállítása –

8.

Népszabadság, Bp. 1979. szept. 1.

Péter Vladimir, szobrász- és ötvösművész

Hat fiatal képzőművész Szilasi Anna, Bán Marianu, Péter Vladimir, Szilágyi Júlia, Horváth Márton és Péreli Zsuzsa kiállítása egy regényes kis pincegalériában megnyílt. Ezek a tárgyak a maguk eredeti ötlet világával újdonságot jelentenek a franciáknak. - A galéria tulajdonosa Clott Duchlerk úr, szőnyegszövő maga is.

a Hét.

1978. nov. 12. Televízió 19.00

Péter Vladimir

A MANUÁL csoport tagjai:
Bán Mariann, Horváth Márton, Péreli Zsuzsa,
Péter Vladimir, Szilas Anna, Szilágyi Julia.

1975-ben alakult az iparművészekből álló csoport.

--------Manuál csoport.
MŰVÉSZET, 1979. augusztus - 46. lap.

Péter Vladimír, ötvös-szobrászművész

a Corvina Kiadó az ünnepi könyvhétre új sorozatot indított az élő művészetről, „Mű-terem" címmel. Az 1978-79-es programjában szerepel a kiadó tervei között az ötvös Péter Vladimír, az építész Makovecz Imre.

Művészeti Magazin

1978. júl. 9. Kossuth, p. 55

Péter Vladimir

"Sótartó falikut" cimmel Vadas József számol be hat fiatal müvész kiállitásáról a Mücsarnokban.
A müvészek felsorolása mellett bemutatja müveiket is:
Pérely Zsuzsa gobelinekkel, Szilasi Ann a üde rongyszőnyegekkel, Péter Vladimir bronz edényekkel és fali tükrökkel, Bán Mariann felfüggesztett angyalkáival és sótartó méretü fali kutjaival, Horváth Márton üveggyöngyeivel, Szilágyi Julia falképeivel szerepel a tárlaton.
A résztvevők müvészetével és munkájával részletesen foglalkozó kritikát lásd: Pérely Zsuzsa nevénél. Élet és Irodalom, Bp.1979.szept. 15. XXIII.évf. 37. sz. 12. lap.

Péter Vladimir

Magyar művek Londonban

M. Kenszt

1987. okt. 10.

Péter Vladimir

Kiállítás Londonban

Alpine Gallerysen

Magyar Nemzet 1987. X 3.

Péter Vladimir, ötvös
halván

L: Anna Margit

Székely András: Postré hangokból

Ti Tükör Bp. 1986. okt. 5.

30
XXIII/40

Vladimir Petet

The member of Manual – Vladimir Petet 36, – Vladimir Petet calls himself a „metal ox craftsman-cum sculptor", turning out jewelry of heavy steel, glass, plastic and amber as well as 1.5-metre tall statues of plastic material.

Y.F.: The Manual group: Rebels against academic modernism.
Daily News 1983. okt. 21.

Péter Vladimir,

Németh Géza, Váli Dezső kiállítása az Európa Klubban. (V. Károlyi Mihály u. 9.) 1970. jan. 12.-én 6 órakor megnyitja Bálint Endre. Rendezte S. Nagy Katalin. Nyitva jan. 26.-ig.

Egy-egy művet reprodukálva

Kiállítási meghívó

PÉTER VLADIMIR, ötvös

A Corvina MŰHELYTITKOK című sorozatában megjelent: "Fémek, kövek, mesterek" /1972/ című műve.-Felmerült a kérdés, hogy az illusztrációk között miért nem szerepelnek saját művei?-Tiltakozott.-Szerintevoly nagy a képzőművészet egészéből bemutatható képanyag, hogy szerénytelenség volna hivakkodni saját illusztrációival. De ezt művei ismeretében alszeméremnek tartjuk, művei ellentmondanak ennek. 104.old

S.NAGY KATALIN: Könyvekről----Műhelytitkok 101.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1973. 12.sz. Bp.

PÉTER VLADIMIR, ötvös

"Fémek,kövek mestere",1972,c.könyvében irja:mindenkit be levon az ékszerkészitès,a targyformalas folyamataba.Vegy egy kalapacsot,egy lemezkorongot és"a kalapalas módsze re a következo:a talpkörön elindulva ,gondos egymas mel letti kalapacsütésekkel,mindvégig a kerülettel párhuzamo körök irányaba,tehat a belsö körtöl csigavonalban a kerü letig".Az eredmény:egy edény hasonlithat a népvandorlas korra vagy egy modern ékszer. 102.old

S.NAGY KATALIN: Könyvekről----Mühelytitkok 101.old

VALÓSÁG, A TIT, folyóirata, 1973. 12.sz. Bp.

PÉTER VLADIMIR, ötvös

"Fémek, kövek, mesterek" /1972/ című könyve az ember xxxmű manipulációs készségére, tárgyformáló vagyara szamitva, a SZÉP aktiv létrehozására serkent, és a sajat magunk által termelt "szépen" keresztül a mások alkotasaiban rejlő szépség felismerésére, elfogadasara ösztönöz.
104.old

L.NAGY KATALIN: Könyvekről----Műhelytitkok 101.old

VALÓSÁG, A TIT. Folyóirata, 1973. 12.sz. Bp.

PÉTER VLADIMIR, ötvös

"Fémek,kövek,mesterek"1972.c.könyvében mondja:fölösleges határt vonni a használati tárgyak és az egyéb tartalmat hordozó alkotások szépsége között".A kézművesség és a munka dicsérete a könyve: és közben nemcsak a forma törvényeivel ismertet meg,de e munkak szépségével is.
102.old

S.NAGY KATALIN: Könyvekről----Műhelytitkok 101.old

VALÓSÁG, A MTT. folyóirata, 1973. 12.sz. Bp.

PÉTER VLADIMIR, ötvös

A Corvina MUHELYTITKOK c.sorozatában könyve: "Fémek, könyvek, mesterek".1972.-Magától értetődő természetességgel szamol be az anyaggal banni tudasról, a fémek, kövek olyan ismeretéről, amit természetesen elvar mindenkitol. 102.old

S.NAGY KATALIN: Könyvekről------Muhelytitkok 101.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1973. 12.sz. Bp.

PÉTER VLADIMIR, ötvös

"Fémek, kövek, mesterek" /1972/c. könyvében az ötvösmunkakor lemezdomborításon, zománcozáson, ötvözésen, a szkita csörgőkön, körmeneti kereszten, bizanci sztauroték án, bronzkori kardon keresztül a szépet megismerni, a vizuális esztétikumot meglátni és annak örülni is tanit. 102.old

S. NAGY KATALIN: Könyvekről------Műhelytitkok 101.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1973. 12.sz. Bp.

Péter Vladimír

ötvös

A művész 1975-ben a helsinki-stockholmi magyar ipaművészeti kiállítássa készül.

— Kiállítási napló.

Művészet, 1975 márc. - 49 oldal

Péter Vladimír

ötvös

Péter Vladimír részt vett a Mexikói Ezüst Világkiállításon, a Jablonci Ékszerkiállításon és a Dél-Amerikai Magyar Sparmüvészeti Kiállításon.

— : Kiállítási naptár

Müvészet, 1975. márc. – 49 oldal.

Péter Vladimir

ötvös

Péter Vladimir és felesége Bán Marianne közös kiállítást rendezett 1974-ben Hajdúböszörményben.

—: Kiállítási naptár
Művészet, 1975. márc. – 49 oldal.

Péter Vladimir

ofirs

Az 1973-as évben végzett Péter Vladimir az Iparmüvészeti Főiskolán. Ugyanebben az évben nyertese a VII pályázatnak

— : Kiallítási naptár.

Müvészet, 1975 márc. – 49 oldal.

Péter Vladimir

Ötvös

Az Ujpesti Mini Galériában nyílt
Péter Vladimir ötvös és Bán Mária
ötvös kerámiáinak kiállítása.

—: Kiállítási naptár
Művészet, 1975. márc. — 49 oldal.

Péter Vladimir

Fogel Mária, Kecskeméti Sándor, Koller Éva, Droppa Judit, Péter Vladimir és Szimsy Lajos fiatal iparművészek alkotásaiból rendezett kiállítást nyitották meg V.l.-én Békéscsabán a Képcsarnok Vállalat Munkácsy-bemutatótermében.

Magyar Hirlap 1974/12o 8.o.

Péter Vladimír

ötrösmüvész

fratal Sparmüveszek Bemutatója
Derkovits A. Bp 1974

Péter Vladimir, ötvösmüvén, ipermüvén

Mexikóban π. díjat nyert.

— : Ötvösmüvén 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. máj. 15.

Péter Vladimir, iparművén

Szerepel.

Székely András: fiatal iparművének a
Derkovits Teremben

7.

Népszabadság, Bp. 1974. febr. 5.

Péter Vladimir

Részt vett az Iparművészeti Vállalat és a KISZ-Bizottság meghirdette pályázaton fiatal iparművészek számára.

(Sz. Zs.) VIT-kiállítás a Liszt Ferenc téri Könyvklubban; Ipari Művészet, 1973/5. sz. 27. l.

Péter Vladimir iparművész

Fiatal iparművészek kiállítása nyílt meg ma a Derkovits-Teremben ahol bőr- és ötvös nyakékei szére-pelnek.

Esti Krónika II.

1974. I. 24. 20.00 Petőfi /11/V.

lgyakorlat

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁJ 15

Nógrád

Péter Vladimir ötvös-művész

— **Magyar siker Mexikóban.** A közelmúltban Mexikóban 28 ország részvételével megrendezett ezüstműves világkiállításon szép magyar siker született: a művészi ékszerkategóriában Péter Vladimir fiatal magyar ötvösművész nyerte a második díjat. Különösen elismerésre méltó az eddig ismeretlen magyar művész kiváló szereplése, hiszen Péter Vladimir nemrég szerezte diplomáját az Iparművészeti Főiskolán.

4021

NOGRAD, a Magyar Szocialista
Főszerkesztő: 13-94. 14-40. Sportro
Irányítószám 3101 Terjesz

Péter Vladimir ötvösművész

Békéscsabán a Munkácsy Teremben hat fiatal iparművész mutatkozik be műveivel máj 2.-án, köztük van a művész munkája is.

Nógrád, 1974. ápr. 30.

Péter Vladimir iparművész

a Derkovits-teremben megnyílt a főiskolát 2-3 éve befejezett, vagy most végzett iparművészek kiállítása, melyen szerepel munkája; ékszereit bőrből, fémből díszíti.
(repr.)

Molnár Zsolt: Fiatal iparművészek bemutatója.
Magyar Ifjúság, 1974. febr. 22.

Peter Vladimir

Ölrös

Vihorvyhórszýra függesztett
nyakék (vejro)

Lederer Margit: A bírsu is ékszer
Tükör, 1974. okt. 29 – 19 sap.

Péter Vladimir, ötvös

Dicséretet kapott Jablonecben.

– Magyar ötvösművészek külföldi sikere

6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974 szept. 3.

Péter Vladimir

A koronként változó művészi izlésen tünődik Frank János elmefuttatása "Izléses" cimmel. Bizonyitékul néhány nevet emlit meg. Először Deim Pál egyik képére és Kemény György korábbi plakátjaira vonatkozó kritikákra hivatkozik, majd rátér Lechner Ödön korára és Kozma Lajos művészetére. Utánuk Fischer József és Kozma Lajos következik a cikkben, végül a fiatalok közül Péter Vladimir és Horváth Márton ékszerei, valamint Pérely Zsuzsa gobelinjei kerülnek sorra példaképpen az állandóan változó, mindig más és más izlésre vonatkozóan. A cikket lásd: Kemény György nevénél. Élet és Irodalom, Bp. 1977. febr 26. XXI. évf. 9. sz. 12. lap.

Péter Vladimír

Élszerterverő, részt vesz a Kiállí-
táson

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
Műcsarnok, 1975. jún – júl.

Péter Vladimir

Munkájának reprodukciója

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. Miskarcon, jún–júl.

Péter Vladimir

Frank János a "Müterem" c. rovatban -a fiatal ötvösmüvész nevét cimül adva- átfogó képet ad tanulmányairól, eddigi müvészi pályájáról s alkotásairól, amelyek közül egyik müvét a lap bemutatja.
A beszámoló megemliti a müvész édesanyját, Anna Margit és feleségét Bán Marianne müvészeket.
A kritikát lásd: a müvész nevénél, cédulájához mellékelve.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. junius 7.
XIX. évf. 23. sz. 12. lap.

Péter Vladimir iparmüvész

Az Ujpesti Mini Galériában rendeznek kiállitást Bán Marianne és Péter Vladimir iparmüvészek, -közli a lap a Kulturális eseményeket ismertető rovatában.
A két müvész kiállitása április 1.-ig tekinthető meg.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. márc. 15.
XIX. évf. 11. sz. 8. lap.

Péter Vladimir

Ékszert ábrázoló képét hozza a lap a művész kiállításáról.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. márc. 29.
XIX. évf. 13. sz. 10. lap.

Péter Vladimir
iparművész

„Nyalékek" (neprok)

— Öltözhódés

Művészet, 1975. magus - 20 oldal.

Péter Vladimír

Ötrös

Péter Vladimír elszerint a mexikói Ernst kiállításon.

Herczeg Ibolya: A jubileumi ipsamüvészeti . . .

Müvészet, 1975. május - 8 oldal.

Péter Vladimir

A közelmúltban volt Péter Vladimir-nak a Nemzeti Galériában ~~volt~~ tárlata, ahol mint szobrász mutatkozott be.

Bán András: Péter Vladimir élszerű. Tükör, 1977. június 12 - 3. lap.

Péter Vladimir

Péter Vladimir különböző anyagokból készült ékszereket. Ékszerei vashasak, elementárisak.

Bán András: Péter Vladimir ékszerei
Fáklya, 1977. június 12 - 3 lap.

Péter Vladimir

Marhacsont, terzakotta, erüst, kovácsoltvas, vörösréz, borostyán, bőr stb. anyagot használ fel ékszereihez Péter Vladimir.

Bán András: Péter Vladimir ékszerei.

Tiktor, 1977. június 12 - 3. lap.

Péter Vladimir

Az „Iparművészet 1975"-ön
részt vett a művész.

Bedecs Éva: Kavicsok művészete.
Tükör, 1976. márc. 30-14 oldal.

Péter Vladimir iparművész

Az Iparművészeti Múzeum „Mai magyar iparművészek" c. kiállításon szerepelnek ékszer-művei. /említve/

Láttuk, hallottuk.

1975. febr. 23. Petőfi 21.08 M.

Péter Vladimir iparművész

az Iparművészeti Múzeum II. kiállításán szerepelnek ékszerei.

Vadas József: Mai magyar iparművészet.

Kritika, Budapest, 1975. márc.

Péter Vladimir újságíró

L.: Bán Marian

—: Hír

8.

Népszabadság Bp. 1976. szept. 14.

Péter Vladimir

Kifogyhatatlan ötletes munkáival szerepel a találatok.

Kocsogh Ákos: Ötvösök és fémművesek Miskolcon.
Népszava, 1976 november 12 – 5. oldal.

Péter Vladimir

Péter Vladimir ólvasműves
kiállítása a Csók István Galé-
ria grafikai termében május
26-án nyílt meg.

------:Kiállítási naptár.
Művészet,1977.május - 48.oldal.

Péter Vladimir, Iparművész

Hat magyar iparművész, – köztük a művész is – kiállítása nyílt meg a belgiumi Brugge városában.

Hétfői Hírek, 1976. szept. 13.

Péter Vladimir

Erfurtban a nemzetközi iparmüvészeti bemutatón szerepelt és a biráló bizottság oklevéllel jutalmazta divatékszer garnituráit.

Magyar Hirlap 1978-154-8
Wagner: Merre tart az iparmüvészet?

· Péter Vladimír, ötvös

L. Tevan Margit

(h.m.): Mindig jót és jobbat 2.

Esti Hirlap, Bp. 1978 jan. 18.

Péter Vladimir

A Csók István Galériában Péter Vladimir ötvösművész kiállitása május 24.-től

a Nemzeti Galériában Dobrányi Ildikó festőművész kiállitása május 26.-tól

a Műcsarnokban Barna Miklós festőművész kiállitása május 29.-ig tart nyitva, - mint a lap közli a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. május 21.
XXI. évf. 21. sz. 8. lap.

Peter Vladimir
Chris

Vzpomínku tomuto pracovitému –
[illegible], který se nemůžeme nyní
[illegible] [illegible].

Vypravěl: Peter Vladimir
[illegible], 1930 [illegible] – [illegible]

Péter Vladimir
ötvös

Kisméretű forrója azzal tanus-
kodik, hogy a szobrászat nyelve
sem idegen számára.

Ugvári Béla: Péter Vladimir
Művészet, 1970. junius – 44 lap

Péter Vladimir

„Minden ötvösmunkáján valami eleven, élőlényszerü vadság és frisseség tapasztalható, valami sulyos mondanivaló.." -mint a beszámoló irja.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. febr. 14.
XIV. évf. 7. sz. 12. lap

Péter Vladimir

A müvész ötvös munkáit az Eötvös-klub kollektiv kiállitásán mutatták be.
Perneczky Géza: "Halhatatlanság" cimmel ir több kiállitásról, s közöttük a müvész munkáiról: "a népvándorláskori és a bizánci kultura formavilágát varázsolta ujra élővé... rézből, fogakból, csontokból, fémszilánkokból különös függőket készitett, régi fegyverek fémbetétes élét, buzogányszerü fejét kovácsolta ki apró, de nem finomkodó formában."

Élet és Irodalom, Bp. 197o. febr. 14.
XIV. évf. 7. sz. 12. lap

Péter Vladimir
Ötvös

A művesség erénye nagyméretű erős plasztikájú érmein és kisplasztikáján kisebb mértékben jelentkeik.

Ugvári Béla: Péter Vladimir
Művészet, 1970. junius – 44 lap

Péles Vladimir

nevét és munkáit emliti, méltatja

Beke László: Fiatal iparmüvészek kiállitása, 197o. december, Jászberény. - Magyar Épitőmüvészet, 1971.2.sz. 55. l.

Péter Vladimir
ötvös

Az Eötvös klubban Németh
Gérával, Váli Dezsővel közös
kiállításon mutatkozott be.

Ujvári Béla Péter Vladimir. . .
Művészet, 1970. junius - 44 lap.

PÉTER VLADIMIR

emlitve ld.Probsztner János

Wéber Tünde: Világhirös kerámia

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.44.sz.10-11.

(17 old.)

Péter Vladimír

ötvös, szobrászművész

„A létez megnyilvánulásai"
„Beszélgetés Péter Vladimírrel.

László Menyhárt ciNe.
1988 febr. 16.

Művészet
88/6

Péter Vladimír

iparművész

kiállítása az Ernst Múzeumban

lásd Attalai Zitánál

(P. Szücs J.: Egyenek kalácsot?)

Népszabadság, 1990. júl. 10.

Péter Vladimír Hobrázt

Kiállítóson szerepel az

Eötvös Klubban

Vigília 1970 április

275. old.

Képzőművészet

Péter Vladimír

Ekszerekkel (eml.)

szerepel az alábbi távlatban

Beke László: Fatal ipar művészet

Liánitása 1970 dec. Jászberény.

happak Építőművészet 1971 2 sz.

55 old.

Péter Vladimir

"Csengettyüemberke" c. müvének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. május 8.
XV. évf. 19. sz. 13. lap

Péter Vladimír
ötvös

Munkássága nem szorítkozik az ötvösség hagyományos tárgykörére.

Nyvári Béla: Péter Vladimír
Művészet, 1970. Junius – 44 lap

Péter Viktoria
érettségizõ tanuló MDK

alkotásai /kiállitva az I. ker. Hazafias Népfron
klubjában/ bizonyitják az I. kerületi Képzõmüvés
Kör müködésének eredményességét.

Müterem 1958 I.évf. 7. sz. 46ó. o.

TÁJÉKOZTATOM,

hogy az AGROINFORM gondozásában immár újabb kiadásban lát napvilágot a

SZERVESTRÁGYA GAZDÁLKODÁS

című szakkönyv.

Közismert, hogy a szervestrágya háttérbe szorulásával együttjárt a témához kapcsolódó szakanyag elszegényedése is. Ezen a problémán igyekeznek segíteni a szerzők, akik a téma avatott ismerői.

1984-ben megjelent első kiadás nagy lendületet adott a szervestrágya újraértékelődésének, a *hígtrágyával* járó prob-

PETER Vendelin

GÁT Eszter: Pest-budai zongorakészítők. =
Tanulmányok Budapest Múltjából XXIII.Bp., 1990
178-179.p.

210-212.p.

158-159.p.

Hódító volt és titokzatos

Marlene Dietrich emlékezete

A rejtélyes eszménykép eltávozott. Unokája, *Pierre Riva* szavai szerint, szerdán kora délután párizsi lakásában – egy könyv olvasása közben közben – békésen elhunyt Marlene Dietrich, a német film leghíresebb világsztárja.

Az érdesség határát suroló hangja, hűvösen villanó pillantása, bódító szempillái és végtelennek tünő, hosszú lábai, már akkor szárnyakat kölcsönöztek a férfifantáziának, amikor ez a kifejezés talán még nem is létezett.

Könnyedén csípőre helyezett karral kínálta fel magát a csodálatra, de e mozdulat ugyanakkor már a „három lépés" távolság betartására is felszólított. Mesterien alakított gyámoltalansága mögött olyan nő ereje húzódott meg, aki tudja, hogy mit akar.

Visszaemlékezés szilánkjai szubjektívek – Marlene Dietrich sajátossága a róla alkotott kép számtalan változatáról gondoskodott. Eszménykép, amely azonban félelmeket tudott ébreszteni; rejtvény, amelynek vonzó hatása pillanatok alatt hideg idegenségbe csapott át; bálvány, amelyben a közönség mindig megtalálta saját elképzelését a nőkről. Inkarnációja annak, amit a film képes formálni valakiből.

Mindig a félhomály hangulata lengte körül, akár a boroshordón ülve rakta keresztbe remekül formált lábait, akár matróznak öltözve futtatta végig ujjait a harmonika billentyűin, akár hófehér frakkban, fején cilinderrel adta elő sanzonjait. Elérhetetlen volt és megtámadhatatlan, nem képezte senkinek a tulajdonát sem filmjeiben, sem a mindennapi életben. Már a 30-as évek végén megvált férjétől *Rudolf Siebertől*, de soha nem vált *el* tőle. Világkarrierjét a híres rendezőnek, *Josef von Sternbergnek* köszönhette, aki azonban soha nem dicsekedhetett azzal, hogy a „Dietrich" az ő felfedezettje lenne. *Max Reinhardt* színiiskolájában tanult, Berlin színpadjain lépett fel és már kisebb filmszerepeket is kapott, amikor a von Sternberg által készített *Kék angyal (Der blaue Engel) sztárt csinált belőle.*

Pályafutását az Amrikai Egyesült Államokban folytatta. Széles művészi repertoárjának számtalan bizonyítékát szolgáltatta olyan – azóta klasszikusnak számító – alkotásokban, mint *Marokkó, Shanghai-Express, A szőke vénusz.* Rendőr hadnagy édesapjától örökölt porosz fegyelme híres volt a hollywoodi stúdiókban.

Josef von Sternberget az ismert rendezők egész sora követte: *Ernst Lubitsch, Orson Welles, Billy Wilder, George Marshall.* Megkapta az amerikai állampolgárságot, szembefordult a náci Németországgal, számtalan emigránsnak nyújtott hathatós segítséget, frontszolgálatot vállalt az amerikai katonák szórakoztatására. Innen számítható karrierjének második szakasza, mint sanzonénekesnő, mint show-sztár. E korszaka 1953-ban kezdődött Las Vegasban, ahol tomboló sikert aratott, éppen úgy mint 1964-ben Moszkvában. Karcsú alakja és fantasztikus előadókészsége segítette abban, hogy korát sikerrel leplezze. 1960-ban tért vissza először szülőhazájába, ahol nem mindenki várta tárt karokkal. Nemzetközi kiállása a hitleri Németország ellen, az amerikai hadseregben vállalt feladata nemcsak barátokat szerzett neki – koncertjei viszont mindenütt telt házak és a tomboló siker jegyében zajlottak le.

1975-ben Sydneyben combnyaktörést szenvedett, ezt követően már csak egyetlen, apró filmszerepet vállalt, majd befejezte pályafutását, visszahúzódva a maga választotta magányba Párizsban, ahol nemrégiben 90 évesen elhunyt.

A háza előtti hirdetőoszlopokon fényes plakátok hívták fel a figyelmet a cannes-i nemzetközi filmfesztivál megnyitására – Marlene Dietrich fényképével, úgy ahogy, továbbra is él az emberek emlékezetében: hódítóan és titokzatosan. Végrendeletében állítólag úgy intézkedett, hogy Berlinben szeretne nyugodni. *Eberhard Diepgen* – a város főpolgámestere – azonnal bejelentette: „Mindent megteszünk, hogy akarata teljesüljön. A berliniek az őt megillető részvéttel búcsúznak majd tőle.

Stefan Lázár

Szó-váltás

Szegény, szemtelen Közszellem...

Ősrégi tollforgató közhely: a téma az utcán hever. Én is belebotlottam szegénybe. Elég rossz állapotban volt. Megesett rajta a szívem. Nem akartam csak úgy elmenni mellette, bárha már régóta hozzászokhatott, hogy őt legföljebb emlegetni szokás, mostanában főleg le- és fölmenőleg, ám valójában a kutya sem törődik vele. Pedig a szó legteljesebb értelmében közügy, hogy mi van vele. A sorsának az alakulása mindannyiunk életébe beleszól. Attól függően persze, hogy merre tart. Lehet ugyanis belőle afféle megkeseredett gyűlölködő, akiből valósággal spriccel az indulat; lehet diktátor, aki mindenkire rátelepszik, s fikarcnyi ellentmondást sem tűr, különben jobbik esetben erkölcsi, netán valóságos hullát csinál szembeszegülőből. Igaz, lehet derűs és vidám is, optimista életszemléletű, aki körül burjánzik a mosoly, noha köztudomásúlag nálunk az élet nem csupa méznyalás. Különösen nem az itt, a Kárpát-medencében, ahol a szegény kis *Közszellemmel* mindig baj volt. A többség sosem volt megelégedve vele, szüntelenül berzenkedett ellene, s makacsul a maga képére akarta formálni. A mennyeieknek hála, ez nemigen sikerült, maradt még benne némi reményt keltő, bár tagadhatatlan, hogy az ellentétes hatások alaposan eltorzították. A hatalom például állandóan rá akart telepedni. Manapság viszont mintha az ellenhatalom állította volna a szolgálatába – holott ő emberemlékezet óta csak szabad és demokratikus szeretne lenni. Valószínűleg a naivitásának köszönheti, hogy végül is az utcán – vagyis az Isten *szabad* ege alatt – kötött ki.

– *Mi van magával?* – kérdeztem tőle kissé szánakozva pillantva elnyűtt, borostás arcába.

– Semmi – mormogta bizalmatlanul. – Minek köszönhetem a nagyhatalmú sajtó leereszkedését? Témaszűkében van? Vagy kifogyott a szidnivalóból? Esetleg közszellemeskedni óhajt?

– *Miért nem hiszi el, hogy csakugyan kizárólag magára vagyok kíváncsi?*

– Gondolja, hogy én vagyok az első, aki nem hisz a sajtónak?

– *Észre sem vette, hogy rendszerváltás volt?*

– Csak nem azt akarja ezzel mondani, hogy most már csakis az igazat írják?

– *Nézze, ne bántsuk egymást. Nem vethetünk semmit sem egymás szemére. A Közszellem talán nincs még messze az igazságostól?*

– *Hát éppen ez az! Maga nem tud szakítani azokkal, akikkel azelőtt összeszűrte a levet. Ma is az ő nótájukat fújja.*

– S kinek a nótájára kellene átváltanom?

– *A saját magáéra. Most már nincs kötelező induló, nem kell hozzá „rendszerhű" képet vágni, szükségtelen ugyanarra a ritmusra lépni, és fölösleges szigorúan bizalmas suttogással fültől fülig adni tovább az igazságot. Nyíltan is megmondhatná, ami a szívét nyomja, amit szeret, s amit nem. Senki sem átkozná el érte.*

– Hol él maga, tollnokocskám?

– *A lakcímemre kíváncsi?*

– Nem, a maradék józan eszére.

– *Ne szemtelenkedjen!*

– Nem tetszik a stílusom? Na és maguk a sajtóban hogy cseverésznek egymással? Mint a vadkeletre szakadt angol lordok? Én még nem is emlegettem a jó édesanyukájukat.

– *Ne tegyen úgy, mintha nem a szitkozódó-gyülölködő Közszellem modora ragadt volna át a sajtóra, hanem pont fordítva, az üsd-vágd sajtóstílus a Közszellemre.*

– Melyik volt előbb? A tyúk vagy a tojás?

– *A sajtóban csak az tükröződik, ami van.*

– Szép, régimódi okoskodás. Csupán arról feledkezik meg, hogy az újságok némileg javíthatnának is egyet s mást a helyzeten.

– *Csakhogy úgy látszik, kedves Közszellem, maga teljesen javíthatatlan.*

– Honnan tudja? Megpróbálkozott már vele?

– *Nem látja, hogy két éve kidagadnak a homlokomon az erek az erőlködéstől? Maga meg mintha mi sem történt volna, egyre ingerültebb, egyre útszélibb lesz. Hová vezet ez? Ha így folytatja, megüti a guta.*

– Ez a veszély korántsem csak engem fenyeget.

– *Hanem még kit?*

– Ha így érünk el Európába, a jó öreg kontinensünk is gutaütötté válik: maradtunk volna ott, ahonnan elindultunk...

Veszprémi Miklós

A remény színében

Zöldövezet címmel új folyóirat jelent meg nemrégen az ökologikus gondolkodás jegyében. A természetvédelmi baállítottságot támogató s a környezetbarát technológiák népszerűsítését célzó kiadvány alapítványi és szponzori támogatással valósult meg. Szerkesztői kitűnő érzékkel hozzák össze a művészetet a jövőbemutató, életteret féltő szemléletet – lásd Makovecz Imre cikkét *a magyar organikus építészetről* a *Szépmívesség* rovatban –, a tudományt és a hiedelmet *Harkai István* és *Jankovics Marcell* írásai a mesék valóságot tükröző csillagászati jelképeiről. Hangsúlyos témaként szerepel a lapban a hagyomány, illetve a most választható életmódok, kulturális szokásrendszerek kérdéskör; külföldi szerzők tollából való a *Szombat reggeli beetetők*, amely a játékipar reklámhadjáratainak a gyerekekre gyakorolt hatását taglalja, míg *A táncházmozgalom jövője* cím alatt Halmos Béla értekezik e műfaj eddig öntörvényű eredményeiről, életképességéről.

A Zöldövezet első száma –, melynek beköszöntőjét *Szőcs Géza* írta – már fedőlapjával is egyfajta választást, kényszerhelyzetet sugall; a szürkék, feketék töredezett formái mintha az ökologikus gondolkodás égető fontosságára utalnának, míg a zöld alakzat játékos formái a természettel újra elérhető harmonikus viszony megteremtését jelképeznék a remény színével. Miután a lap terjesztéséről csak annyit lehet tudni, hogy negyedévente jelenik meg, egyetlen biztos megrendelési hely közölhető, a szerkesztőség címe (1221 Bp, Gerinc u. 109.)

– Bankó –

A rendező huszonegy éves

Dupla vagy semmi

Beszélgetés Horváth Csabával

Mester és tanítványa – mondhatnánk. Mégsem teljesen igaz az állítás. Ugyanis az alábbi történetben tanítvány „rendezi" mesterét. *Horváth Csaba* hihetetlenül fiatal: huszonegy éves. A Nemzeti Színház óriási lehetőséget nyújtott neki. Ma este a Várszínházban bemutatják Gogol művét, az Egy őrült naplóját, melyet ő rendez. Mestere, *Körtvélyessy Zsolt* több, mint harminc évvel idősebb nála: a színdarab főszereplője. Horváth Csabával a próba előtt beszélgettünk.

– *Hogy bízták meg ezzel a feladattal?*

– Legendás történet. Zsolt valamikor az „Egy őrült naplója" kötetébe beleírta: ezt a szerepet ő tudja legjobban eljátszani...Tavaly megkerestem. Nekem még nincs rendezői diplomám. Székely Gábor kirúgott: tehetségtelennek, alkalmatlannak tartott. De ez csak erőt adott. Így lehet, hogy jót tett, mert belekerültem a „darálóba". Ez az első produkcióm. Dupla vagy semmi. A Nemzeti történetében ez teljesen egyedülálló dolog: egy embernek, aki nem végzett főiskolát, lehetőséget adtak. Azt mondták: kezdjünk el próbálni! Kész állapotban megnézték a darabot és onnan zöld utat kaptunk.

– *Egyedülálló a korkülönbség is. Körtvélyessy Zsolt kiforrott művész, ön pedig – reméljük – most indul. Okozott ez gondot?*

– Időbe telt, míg összeszoktunk. Megéreztük az egymásrautaltságunkat. De összetalálkoztunk.

– *Kitől tanulta a szakmát?*

– Kaposváron dolgoztam két évig, *Ascher Tamás* foglalkoztatott. Ő volt az egyszemélyes egyetemem. A gondolatait most is hasznosítom.

– *Miért pont ezt a művet választotta?*

– Úgy láttam, van a darabban valami, amit másképp lehetne csinálni, mint eddig tették. Nemcsak a szenvedést, a szenvedés feloldását is felmutatjuk. A hétköznapi stresszben élő ember, hogyan kerülhet megtisztult állapotba, amelyben fölrepíthet magának egy értékrendet. Popriscsin, amikor bejön a darab elején, zaklatott, a végére viszont tudja, hol a helye a világban. Ez példa értékű lehet.

– *Ezután a rendezés után mi lesz önnel?*

– Rendezői asszisztensként dolgozhatnék tovább. Az ember nem tudja, mikor és hol dől el az élete. Nem tudom, hol a helyem. Késleltetni akarom a döntéseket. Az emberek bizalmatlanok. A fiatalokkal nincs idejük foglalkozni. Nem érzem, hogy igazán szükség lenne ránk. Nekem szerencsém volt. A fiatalokról azt mondják: agresszívek, miközben kivetették őket az életbe. A túlélés lehetősége a tét. A fiatalok nem székeket, csak lehetőségeket akarnak. Újfajta gondolkodásmódra lenne szükség. Amikor Sík tanár úr megnézte a próbát, azt mondta: mennyi búvó energia szunnyad az emberekben, amiről nem is tudunk.

– *Életfilozófiája?*

– Megpróbálom pozitívan felfogni az életet.

* * *

Amikor beszélgetésünkben idáig jutottunk, nagy fekete kalapban megjelent Popriscsin, Körtvélyessy Zsolt. Kíváncsi voltam, mit szól ő ehhez a fiatalemberhez, aki pesszimistán optimista.

– A véletlen szerencse találkozása. Az öt hónap alatt kölcsönösen tanultunk egymástól. Ha valamit rutinból csinálok, ő szól és ezért hálás vagyok neki. Popriscsin pedig valamit tenni akar és állandóan falakba ütközik. Azt keresi, amit mindenki, hogy hosszú keringés után eljusson saját magához.

– *Hogy találkozott Popriscsinnel?*

– Jött velem szembe. Egy antikváriumban bukkantam rá. Fantasztikus, senki, de senki nem hallotta, csakis én – kezdődik a darab, én pedig hozzátettem: senki, de senki nem tudja eljátszani, csakis én.

* * *

Erre mondhatjuk: a lehetőség adott. Most ők következnek...

Frigyesy Ágnes

Függönyrojt

Váltások

Maholnap itt az évad vége, s vele a változások bejelentése. *Teljesen természetes dolog, hogy a színházakban ilyenkor lezajlanak a különböző cserék. Színészek, rendezők mennek és jönnek, a váltások leginkább a vetésforgóhoz hasonlítható rendje és rendszeressége miatt.*

A változásoknak általában megint csak természetes okai vannak. Színész, rendező úgy érzi: máshol jobb lesz neki, jobban ki tudja futni a formáját, tehetsége jobban érvényesül. Vagy: érvényesülési gondjai nem voltak ugyan, de egy idő után jó elmozdulni, mások között is próbára tenni a képességeket. Sokan azt tartják: négyöt év után célszerű a váltás, még akkor is, ha a kapcsolatok felhőtlenek voltak, az illető művész nem veszett össze senkivel, s vele sem veszett össze senki. (Ez, ebben a szakmában, elég ritka dolog, de azért előfordul...) Sokszor azért vált valaki, mert azt mondja: bárhol jobb lesz, mint itt volt. Tehát rosszul érezte magát, megsértődött, megsértették stb., s elmegy, bár semmi garancia rá, hogy ahová megy, ott más, jobb várja. Mindegy; csak el! Hogy aztán két év múlva ott is ugyanezzel a szöveggel távozik, az már más kérdés. Mert hát ugye, ott is csak ugyanaz van. Vagy ha nincs, amikor ő odamegy, biztosan lesz, mert ő egy ilyen *pechvogel.*

Az okok néha (s ma egyre gyakrabban) nem ilyen személyesek, alanyiak. Egyszerűen arról van szó, hogy X színházban *többet tudnak fizetni*, mint Y-ban. És ez mostanában olyan vonzerő, aminek nehéz ellenállni.

Ritkán olyasmi is előfordul persze, hogy egy színház *csapatot* keres, sajátos arculatú gárdát óhajt összeverbuválni, és ehhez megfelelő embereket szerződtet. Tehát valamilyen jól körülhatárolt *koncepció* esete forog fenn. Az ilyen helyekre azonban nyilván csak olyanok mennek, akik egyetértenek ezekkel a koncepcionális (művészi) elképzelésekkel. S tudunk olyan váltásokról is, amikor valakinek valami nagy szerepet ígérnek, illetve, a színház egy tervezett fontos bemutatójához keres és talál egy vagy több megfelelő embert. Nem kell nagy jóstehetség hozzá, hogy azt mondjam: ez a fajta megoldás egyre gyakoribb lesz, hiszen a színházaknak mind kényszerítőbben szükségük van a közönségvonzó előadásokra, s ezekben elengedhetetlen egy-két-három *sztárszínész* jelenléte.

Vannak aztán olyan válások, amelynek nem vetnek jó fényt a váló felekre. Most is hallottunk egy ilyenről, a váló színész jóvoltából, aki, mintegy *az ajtórésből, még visszadöfött* volt színháza s annak vezetése irányába. Válóperes ügyvédek és bírák előtt nagyon is ismert ez. A válással hirtelen minden rosszá válik, még az együtt töltött szép napokat is elfelejtik a felek, s csak azt keresik (vagy keresi az egyik fél), mi rosszat mondhatnak a másikra. Nem ízléses eljárás, nem is kulturált, s emberileg sem díjazandó. A válás mindig nehéz, de *mindig lehet tisztességes*, vagy legalábbis mindig annak kellene lennie.

Mindnyájan sportdrukkerek vagyunk. Tudjuk tehát, mily roppant sportszerűtlen, ha az esetleg bennünket ért szabálytalankodást ott helyben, mi magunk megtoroljuk, visszarúgunk, visszaütünk, visszaköpünk. Ilyen esetekben a sportpályán, a küzdőtéren, a ringben nem kerülhetjük el a piros lapot, a kiállítást. Én abban a lehet hogy ósdi hitben élek, hogy a művészetekben, s így a színházban is, *csak sportszerűen* szabad küzdeni és viselkedni. Én még (de talán nemcsak én) emlékszem egy kifejezésre: *fair play.*

(takács)

ÁLLÁSPONT

Király tábornok – Amerikából nézve

A tábornokkal kapcsolatban már 1989–90-ben, s napjainkban mind gyakrabban felvetődött kérdések csak otthon újkeletűek. Király Béla az emigráció előtt sem tisztázta magát mind a mai napig, bár erre az évek alatt számtalanszor kapott felszólítást! Az amerikai és kanadai magyarság dermedten fogadta a hírt, hogy hazatelepülve, képviselőnek is jelölteti magát – pedig akkor itt még nem is volt köztudott, hogy „egyedüli" jelöltként „versenyez" e pozícióért! A Magyar Szabadságharcos Emlékbizottság már 1990. június 30-án levelet küldött Király Bélának (is), hátha maradt még benne némi becsület és hallgatva rájuk, jobb belátásra tér. Be kell vallanunk, naivak voltak, amikor azt írták:

„Az Egyesült Államokban és Kanadában élő 1945-ös és 1956-os magyarok megdöbbenéssel vettük tudomásul, hogy Ön hazatelepült és otthon képviselőként szándékozik tevékenykedni.

Nem tudjuk, kit akar Ön képviselni a magyar parlamentben, de mi, akik ismerjük az 1944–45-ös szereplését, otthoni és az emigrációban való tevékenységét, nagyon csodálkozunk, hogy érzett magában annyi erkölcsi tartást, hogy felelősséggel tudná a magyarság érdekeit képviselni. (...)

Úgy gondoljuk, élnek Magyarországon nagyon sokan olyanok, akik erre a megtisztelő és felelősségteljes feladatra méltóbbak. (...)

Ezért javasoljuk és tanácsoljuk, hogy egészségi állapotára hivatkozva mondjon le mandátumáról, hogy ezt egy Önnél méltóbb 56-os kaphassa meg. Ez az Ön tekintélyén semmi foltot nem ejtene. Az erkölcsi elégtételt már úgyis megkapta, s ez személyes hiúságát kielégíthette. (...)"

Az 56-osok ezután kilátásba helyezték túlságosan is udvarias és visszafogott levelükben, hogy amennyiben ezen kérésüknek belátható időn belül nem tesz eleget, „úgy a magyar és a nemzetközi sajtó hasábjain megkezdjük azoknak a tényeknek és nyilatkozatoknak a közlését, amelyek elsősorban az Ön nimbuszát rombolnák le, és ezen keresztül ártanának a magyar parlament hitelességének" is.

Szomorú, hogy mindig így járunk: a magyar becsület és tisztesség védelmében – a nagy többség védelmében – nem cselekszünk, míg a másik oldalon, másoknak csöppet sincs lekiismeret-furdalásuk, hogy ezt kihasználják! Most az új Országgyűlés tisztességének és tekintélyének védelme miatt nem derülhetett ki a hazai magyarság számára, hogy Király Bélát az igazi 56-osok – leszámítva azt a néhány „nimbuszsegédjét", akik részt vettek ezért-azért a „Forradalom Sasmadara" nevű glória nehézkes „felszerelésében"! – Király Bélát nem tekintik 56-osnak, igazi szabadságharcosnak, hősnek pedig még inkább nem. A ludovikások, régebbi társai pedig becsületes katonának sem. Megnevezései errefelé nem túl hízelgőek rá nézve, ám annál kifejezőbbek! Az 1989-es Nagy Imre-temetés például azért veszítette hitelét a kint élő magyarság előtt, mert Király úr (is) megjelenhetett és beszélhetett ott. Az Amerikai–kanadai Magyar Élet című hetilapban (1989. augusztus 10.) azt írta Balogh Ernő, aki az üres koporsónál volt jelen: „Király Béla, az 56-os forradalom pizsamatábornoka úgy ugrált a felvevőgépek és mikrofonok előtt, mint egy hollywoodi statiszta, amikor főszerephez jut. Volt valami groteszk, erőltetett és nevetséges az egészben."

Király és a Gömbös-lány

Ám már megszoktuk, hogy hamar megkapjuk a vádat: ezek fasiszták! Nézzük hát, mit írt Királyról a számára „eszmetársi" másik oldal, a kommunistáké, akik közül Szabó Miklós – mint azt Budapesten 1984-ben Berecz János előszavával kiadott Csendes háború című könyvében megírta, ügynökként „szolgálta" Kádár rendszerét és feladata volt a műemigráns szerepének eljátszása, hogy szétrobbantsa az emigráns szervezeteket – találkozott Ausztriában Királlyal (297. oldal): „Király nevét ismertem. Nemcsak mint az ellenforradalom katonai vezetőjéét, hanem Dömötör ezredes tanítványaként is. Tudtam róla, hogy a Horthy-rendszer alatt Gömbös-lányt vett feleségül, majd a felszabadulás után elvált. Ez önző, karrierista jellemre vallott."

Szabó elvtárs jó emberismerő volt, hiszen abból élt. És nagyon pontosan volt tájékoztatva az otthoni eseményekről. Talán ezért merte odavágni Királynak (298. oldal): „Értesüléseim szerint haltak meg a budai hegyvidéken néhányan harcostársaid közül, amikor te már itt Bécsben élvezted a biztonságot!" Micsoda véletlen, hogy ezt az emigráció 56-osai is így, vagy „még így" tudják! Azt hírelik idestova 36 éve, hogy Király Béla egyetlen puskalövést sem tett (Gellért Tibor), de tűzparancsot sem adott. Hogy honnan veszik ezt, nem tudom, de ennek fényében kár azon keseregnie a „képviselő úrnak", hogy bánnák vagy nem bánnák, ha ő főbe lőné magát. Már csak azért sem – mondják a régi ludovikások –, mert az ilyesmi a katonai, tiszti becsülettel kapcsolatos, így ők csöppet sem tartanak attól, hogy Király Béla esetében ez szóba jöhet.

Szívből megértik azt is errefelé, hogy Király Béla nem szándékozik visszatérni az Egyesült Államokba, bár nagyon sajnálnák, ha az otthoniakat „boldogítaná" továbbra is. Ám annak a 14 ezer kötetnek a tartalmát nagyon szeretnék látni, amelyeket mecénásként ingyen szándékozik szétosztani a magyar ifjúságnak, mert félnek, hogy maga válogatta össze és csöppet sem biztosak abban, hogy építeni fogja a megajándékozottak szellemét! Azt is megértés fogadta, hogy az SZDSZ-frakció nem hagyja lemondani. Azt mondják, mivel ők már a kommunista éra alatt is kiszaladgáltak és kapcsolatot tartottak a „Forradalom Sasmadarával", bizonyára jól ismerik. Sohasem tudhatják, ha elengedik kötelékükből, mikor fordul ellenük, hisz oly sokszor fordult már „szélirányba", s akkor hány millió, éppen soros guruló dollárról fog számot adni. Biztosabb, ha frakción, kebelen belül marad.

Az emigrációt is becsapta

Magasabbra talán már nem tör. Bár... Törhet még magasabbra is. Mondják, figyelmeztetni kellene Für Lajos miniszter urat: vigyázzon székére. Király Béla már az emigráláskor is alkalmasnak találta magát a honvédelmi miniszteri pozícióra, bár akkor még élt Maléter Pál. Szabó Miklós is megemlékezik erről említett „művében", amikor arról ír, hogy kormányalakításra jöttek össze (299. oldal): „Szóval adott Király tábornok úr mint honvédelmi miniszter, Heltai úr mint külügyi államtitkár, a székesfőváros polgármestere, valamint Kéthly Anna államminiszter..." Megtudhatjuk, hogy e kormány de jure elfogadtatását Király már letárgyalta Amerikában. Hogy milyen alapon? Erről később azt írja Szabó; Benjámin Olivértől tudta meg: „Király az amerikaiaké. Szőröstől-bőröstül." Aztán így folytatja emlékezéseit: „Amikor a Kővágó által javasolt időpontban ismét találkoztunk a kis schönbrunni kávéházban, sokkal okosabb voltam. Potoczkyról sok adat állt rendelkezésemre. Király Béláról pedig tudtam, hogy régóta a MIC (az amerikai katonai hírszerzés) ügynöke és kiérkezése óta, feltehetően az CIA-é is. Kővágó szabadkőműves volta sem maradt titok előttem." Hogy mindezt honnan tudhatta a kommunista ügynök, nem tudom, de az emigrációban teljesen hasonló „vádak" keringtek már a könyv megjelenése előtt is.

Mindenesetre az emigráció nagy része belátta, hogy rég nem azzal mocskolja be a magyar parlamentet, ha elmondja mindazt, amit Királyról tud, hanem éppen azzal, ha továbbra is hallgat és eltűri, hogy otthon mást hirdessen a képviselő magáról, mint amit itt tudnak róla a még élő tanúk. Belátta, hogy a több évtizedes, szinte hermetikus elzártsága a hazaiaktól azt eredményezte, hogy otthon kialakulhatott Király „forradalmi nimbusza", úgy, mintha itt is élő lenne ez, holott itt egyetlen percig sem tarthatta magát e nimbusz! Ezért, és mert a néhány éve nyilvánosságot kapott dokumentumok máig nem kaptak érdemi választ Király Bélától, valamint azért, mert az emigráció sem kapott érdemi választ több mint 30 éve folyamatosan feltett kérdéseire, az új magyar demokrácia és az 56-os forradalom tisztaságának védelmében megkezdődött a tanúvallomások és adatok gyűjtése, rendezése. Választ vár, még mindig választ vár Király Bélától és hitelt érdemlő ellendokumentumokat, mert az előhúzottak tarta!mát nem ferdítette el senki! Azok magukért beszélnek. Olyan dokumentumokat várunk, amelyek a Honvédelmi Közlönyökkel legalább egyenértékűek (1944. szeptember 20-i, 1945. január 13.-i számok), amelyeket nem is kell magyarázni.

Vorosilov homlokon csókolta

Az emigráció választ vár arra, a Hitlertől, Szálasitól vagy Rákosi Mátyástól kapott kitüntetései közül melyiket becsüli legjobban Király úr, fenntartja-e még az itt szállóigeként keringő mondását, miszerint mind közül az volt számára a legnagyobb kitüntetés, hogy Vorosilov marsall homlokon csókolta?! Szeretnénk megtudni végre, a felsoroltak közül melyik volt igazi gazdája, kit szolgált hűséggel, katonai esküjéhez méltón, meggyőződésből, mert – ha minden más tevékenységétől el is tekintünk – a legenyhébb eset az, hogy kétszer szegte meg tiszti esküjét! Szeretnénk megtudni, hogy még mindig úgy gondolja-e, mint azt az 1980-as évek elején írta: Magyarországon a kádári szocializmus kimagasló eredményeket ért el, azaz teljesültek az 56-os követelések; s ha ezt fenntartja, mit keres még Magyarországon, a szocializmus súlyos következményeivel küszködő új demokráciában? Ha pedig ez is csak tévedése volt, aki ennyire nagyot téved politikai téren, hogyan képviseli az átalakuló ország népének érdekeit? Mit hisz, mit gondol most?

S ha legalább ezekre a kérdésekre választ kapunk, azt már igazán Istenre bízzuk, hogy előtte feleljen azért, hogy lelkesen harcoló magyar fiatalok estek el, miközben Király Béla már Bécsben csücsült. Azt sem firtatjuk, mit vallott az ENSZ előtt, s elegendő volt-e ez Kádáréknak a Nagy Imre-per koncepciójának megalkotásához. Az emigráció azt várta el, hogy tiszti becsülethez méltóan már a Ringben és más lapokban nyilvánossá vált dokumentumokat érdemben megcáfolja. Ehelyett csúsztatott, ferdített és mocskolódott. Tette ezt úgy, mint az 56-os „Forradalom Sasmadara" vagy „hőse". Nem tagadta meg önmagát, most mégis sokan remélik errefelé, hogy talán most az egyszer, életében először, s egyben utoljára tudni fogja a kötelességét! Mint ahogyan ebben a „civilizált világban" tudja most az az 52 (ötvenkettő!) szenátor és képviselő, akik bejelentették: nem indulnak el még egyszer a választásokon, mert a gyanú árnyéka rájuk vetődött, nevezetesen az, hogy nem túl tiszták pénzügyeik. Errefelé már ez is elegendő a közszolgálati pozíció önkéntes feladásához, mert civilizált világban csakis tisztességes – és annak is látszó! – emberek képviselhetik a választókat! Ha erre Király Béla is rájön és az ő esetében is bekövetkezik ez, az emigráció eltekint annak firtatásától, hogyan is történt a Szabadságharcos Szövetség szétrobbantása, milyen pénzügyek és perek zajlottak körülötte, mert akkor az valóban itteni ügy marad és teljesen eltörpül a gazdacserék és esküszegések, meg a hon árulgatása, szabadságharcosok cserbenhagyása és egyebek mellett!

Stolmár G. Ilona

Névjegyünk: a pénz

A „forint-per" margójára

A „Gondolat–jel" 1992. március 1-jei adásában, valamint a HVG február 29-i számában Péter Vladimir főiskolai tanár úr kinyilatkoztatásai és kioktatása tárgyszerűséget elváró emberekben aligha keltettek mást, mint – nagyon finoman fogalmazva – viszolygást. Lehet egy intézkedés rossz, de ha azt nyilvánosan úgy minősítjük, hogy az „első szótól az utolsóig klasszikusan csapnivaló tákolmány, szakszerűsködő mázzal nyakon öntve", és „otromba iromány", mégis illenék megmondani, hogy miért az, valamint elvárnánk a főiskolai tanár úrtól azt is, hogy mondaná meg, szerinte mi lett volna a jó, a helyes, ha már – ahogy ő mondja – tanáros beidegződésének engedett. Nehezen kihámozható ugyan, hogy a tanár urat zavarja az általa „...össznemzeti pályázat"-nak minősített nyilvános pályázat, tehát azon – elméletileg – bárki részt vehetett. Tény, hogy a szakma több kiemelkedő művésze nem vett részt a pályázaton és ők nyíltan meg is mondták: távolmaradásuknak ez az oka. Meg a „rövid határidő is természetesen közrejátszott" – nyilatkozik Péter tanár úr.

Természetesen lehet valakinek igaza akkor is, ha maga nem művelője a vitát kiváltó témának. Oktathat és kioktathat a tanár úr, hogyan kell pénzt tervezni, ha maga sohasem tervezett. Kinyilatkoztathat, hogy mi az érem, mi a különbség az érem és az érme között akkor is, ha éremgyűjteményekben és éremkiállításokon nem tolonganak alkotásai. Nekem mégis az a gyermekmondóka jut eszembe, hogy „volt egyszer egy ember, aki fél karjával fel tudott emelni egy gőzmozdonyt. De ezt nem tette."

A nyilvános pályázatot a Magyar Nemzeti Bank írta ki, amelynek szövegét véleményezésre elküldte a művészek érdekeit képviselő Képző- és Iparművészeti Lektorátusnak. A módosított megjelent szöveggel (az „otromba irománnyal") a lektorátus egyetértett. A Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége az érem, valamint a szobrász szakosztályok tagjait július 9-én külön levélben értesítette a kiírásról. A Szövetség egyetértése egyértelmű. A művészek viszont – legalábbis azok, akik eddig pénzt (emlékpénzt) terveztek –, már hónapokkal előtte tudták, hogy a kiírás meg fog jelenni, tehát a gondolattal foglalkozhattak. E tudat (talán nem is teljesen etikus) előnyt adott a művészeknek, akik közül sokan nem éltek a pályázat adta lehetőséggel.

Borítékolt nyertes?

Véleményem szerint is aligha helytálló az a többször hallott vélemény, hogy könnyebb kritizálni, mint alkotni (azaz pályázás helyett zsűrizni), valamint, hogy a pályázaton részt nem vevő művészek nem merték magukat megmérettetni. Egyetlen művész, kutató, szakember sem szeret dilettánsokkal mérkőzni. Magam is elítélem a dilettáns numizmatikai munkák megjelenését, de nem azokra haragszom, akik írják, vagyis nem tudják, mire képesek, hol a helyük (ezért dilettánsok), hanem a kiadókra és a lektorokra. Az e pályázatra beérkezett műveket szakzsűrik bírálták, akik a dilettáns műveket nem engedhették előtérbe kerülni. A lektorátus által összeállított bizottság (amelynek tagja lett Péter Vladimir is) 18 pályamunkát talált alkalmasnak művészi értékelésre és tett javaslatot a Magyar Nemzeti Banknak ezek díjazására. Ugyanakkor ők maguk értékeltek igencsak alulra több művet, köztük Munkácsy-díjast is, amint ez a jeligéket takaró nevek nyilvánosságra kerülésekor kiderült. Indokolt lett volna hát a csak művészeket meghívó pályázat? Akkor Holló István aligha kerülhetett volna be. Ha meghívásos pályázatot írt volna ki a bank, hányat és kit javasoltak volna? A nyilvános pályázat kiírásakor példa is volt a bank előtt: 1926-ban a pengő rendszer pénzeire is nyílt pályázatot hirdettek. Egy „névtelen" műszaki egyetemista (Pálinkás János) nyerte meg.

A zsűrik valamennyi tagja őszintén bírált, hiszen nem tudta, kit takar a jelige. Vagy mégis volt, aki tudta? A Napi Világgazdaság 1991. december 31-i száma közzéteszi a „díjnyertes" alkotó nevét, Péter Vladimir művészeti zsűritag tanítványát, Holló István ötvösművészt. A 11 legjobbnak ítélt munkát de-

Gedai Csaba felvételei

cember 28.–január 19. között állították ki a Nemzeti Múzeumban és bocsátották közönségszavazatra. A sajtó és a televízió többszöri bejelentésére 12 748 állampolgár szavazott. Tény, hogy a magyar nép egészének véleményét nem biztosan tolmácsolhatja ez a közel 13 000 ember, de akit érdekelt, hogy milyen lesz pénzünk, az elment és szavazott. 12 748 szavazó polgár véleményét nem lehet félretenni azzal, hogy „nem túl sok ember". Péter Vladimir tanítványára 591-en adták szavazatukat, ami a 7. helyre volt elegendő. A szavazóládákat 1992. január 20-án nyitották ki. A jeligéket takaró neveket őrző borítékokat 1992. február 7-én a televízió nyilvánossága előtt bontotta fel a bank. Ki döntötte el már decemberben, hogy Holló István nyerte meg a pályázatot?

A zsűri mérlegelése

„A tehetség és az elmélyült felkészülés révén létrejött a csoda" – írja Péter Vladimir tanár úr a tanítványáról. A nemzetközi zsűri ezt a csodát nem érzékelte. Itt a következő szavazati módszert választották. Közösen megtekintve a pályaműveket, kijelölték az első 10 munkát, amelyet azután rangsorolni kellett. A 7 zsűritag felállította a saját elképzelése szerinti sorrendet és a helyezéseket összeadta az egyes zsűritagoktól. Így a legkevesebb pontot kapott lett a legelőbbre sorolt. Holló István „Lamantin" jeligével küldött pályázata kapta e módszerrel a legkevesebb pontot; egyetlen zsűritag sem tette az első helyre. Ellenben kapott négy tagtól 2. helyet. A második helyre tett Kósa István terve több pontot kapott, mert két zsűritag 10. helyre tette, míg három zsűritag elsőre. Mindez azt mutatja, hogy szó sincs csodáról, legkevésbé Holló István csodájáról. Pályázatának előlapja a MAGYAR KÖZTÁRSASÁG felirat mellett csupán az értékjelzést ismétli meg római számokkal; egyik variációja szerint címerünk XIX. századi (tehát ábrázolhatatlan) formájával. A római szám ismétlése tematikailag érthetetlen, néha zavaró (egyik látogató az összefonódott XX értékjelzést vasúti kereszteződésnek vélte). A hátlapja, az értékjelzéses oldal vitathatatlanul tiszta, ám a megvalósításra kijelölt Bartos István („Rege" jelige) pályázatán hasonlóan tiszta a kép, de ötletesebb, művészibb.

Valamennyi pályázat – Holló Istvánét kivéve – a magyar történelem, a valódi, vagy vélt magyar jelleget tette terve elő- vagy hátlapjára. Ma divat e hagyományokat és jellegzetességeket ellenezni. Néhány példa a külföldi forgalmi (nem tematizált emlékpénz!) pénzábrákról: spanyol lovasiskola lovasa, havasi gyopár (osztrák 5 és 1 schilling), bányászfej (belga 50 cent), fát ültető nő (cseh 1 korona), Eisenhower, Kennedy, Washington, Hamilton, indián fej, bölény (USA pénzek), erőmű, magvető nő (francia 10 és 5 frank), kanoeban evező indiánok, rénszarvasfej, hó (kanadai dollár, 25 és 5 cent), Tell Vilmos (svájci 5 frank), búzakalász, datolyapálma, antik lyra, gránátalma, menora (izraeli 1, 10, 25 agora, 1 font). Ezek sorában igenis helye van magyar pénzeken Árpádnak, Szent Istvánnak, a turulnak, a jáki templomnak, vagy akár a magyar nősziromnak és kerecsensólyomnak.

A forint „új ruhái"

A Magyar Nemzeti Bank számára két állásfoglalást – a lektorátus által összehívott művészek és a nemzetközi zsűri ajánlása – valamint a közönség szavazata áll rendelkezésre.

Ennek alapján két pályaműből lesz egy és egységes sorozat. Bartos István és Kósa István együtt végzik el a szükséges módosításokat és a banki gondosság Magyarország egyik legkiválóbb éremművészét (több emlékérménk tervezőjét, számtalan, e pénzeket bíráló zsűri tagját, a mostani művészeti zsűrinek is tagját), Kiss Nagy András konzulensnek kérte fel.

Az elnöki döntésben tehát valamennyi állásfoglalás – a két zsűri és a közel 13 ezer állampolgár véleménye – érvényre jutott. Péter Vladimir újabb kinyilatkoztatása (HVG 1992. február 29.): „Bod Péter Ákos úr, az ismert polihisztor, új területén is demonstrálva univerzalitását és független szellemét, fölülbírálta kül- és belhoni szakértők véleményét, rábökött két tisztességesen kivitelezett, ámde szerény értékű és alapos félreértésen nyugvó munkára azzal, hogy majd ezeket ügyesen egy sorozattá buherálják egy felkért vállalkozó kedvű szobrász felügyeletével" – a demokráciával és sajtószabadsággal visszaélő rágalmazása a bank elnökének és a lejáratás megpróbálása egy olyan éremművésznek, aki számtalan munkájával, igen sok hazai és nemzetközi kiállításon bizonyított, amit – egyebek között – Kossuth-díjjal honoráltak.

Meggyőződésem, hogy Péter Vladimir főiskolai tanár úr gyötrődése ellenére (vagy éppen azért?) a Magyar Köztársaságnak olyan pénze, névjegye lesz, amely egyszerre lesz európai és magyar.

Dr. Gedai István

a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgató-helyettese, az Éremtár vezetője, a nemzetközi zsűri elnöke

Péter Vladimir

Tr.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Péterfi István

1937/38. IV. éves
fest.-nak,
rendes hallg.
I-II.
félév

Ferkèpzomfoiskèvk
1937/39. 151. l

Technika 1931. 3-4. szám - ápr.

A m. kir. József-műegyetem tervezési tanszékén (Dr. Kotsis Iván tanárnál) készült feladatok gyüjteménye.*)

Sammlung von Aufgaben die am Lehrstuhl für Entwerfen (Prof. Dr. Kotsis) an der Königl. ung. Josef Tech. Hochschule Budapest durchgearbeitet wurden.

XXIX. sz. TERVEZET.

Városi szálloda és söröző. Készítette: *Péterffy István* szig. építész hallgató 1930/31. tanév.

Entwurf No. XXIX. *Hotel und Bierhalle.* Verfertigt von *I. Péterffy* Kand. Arch. Lehrjahr 1930/31.

Az épület egy nagyváros belső részén épülne, két utcára néző saroktelekre, oly elrendezésben, hogy a forgalmas utcára nyiljék a söröző bejárata, míg a csendesebb utcából közelíthető meg a szálló bejárata.

A szálloda rendszere oldalfolyosóból nyíló előszoba- ill. fürdőszoba-traktus, melyen át nyílnak a lakószobák. Tehát eme rendszerrel teljesen zajtalan szobák, és minden szobához fürdőszoba építhető, mely körülmények egy nagyvárosi szállónak hovatovább elengedhetetlen kényelmi tényezőivé válnak.

A szálló összeköttetésben áll a sörözővel. amely fedett udvarban van elhelyezve, sőt az étterem söntése, tálalója és ruhatára közös vele. Igy lényeges megtakarítások érhetők el, továbbá a söröző állandó üzeme ki is egyenliti az éteremnek esetlegesen ingadozó forgalmát. A földszinten még üzlethelyiségek is terveztettek azzal a meggondolással, hogy azoknak bérbeadása a szállodára üdvös üzletágak szemelőtt-tartásával történjék.

A konyha ablakai külön udvarba nyílnak, mely által a söröző fölötti udvarrész vendégszobák nyitására alkalmassá válik és az udvari terrasz kellemes tartózkodási hely lehet.

Az épület külső kialakítása teljesen egyszerű és korszerű formát mutat. A legfelső emeleten szakaszokra osztott fedett tetőterrasz áll a vendégek rendelkezésére, mely nappal, ha virágokkal van díszítve és éjjel, ha ki van világítva, a homlokzatnak érdekes diszét képezi és a vendégeknek — belvárosban! kellemes, levegős tartózkodási helyéül szolgál.

*) Folytatólagos rovat.

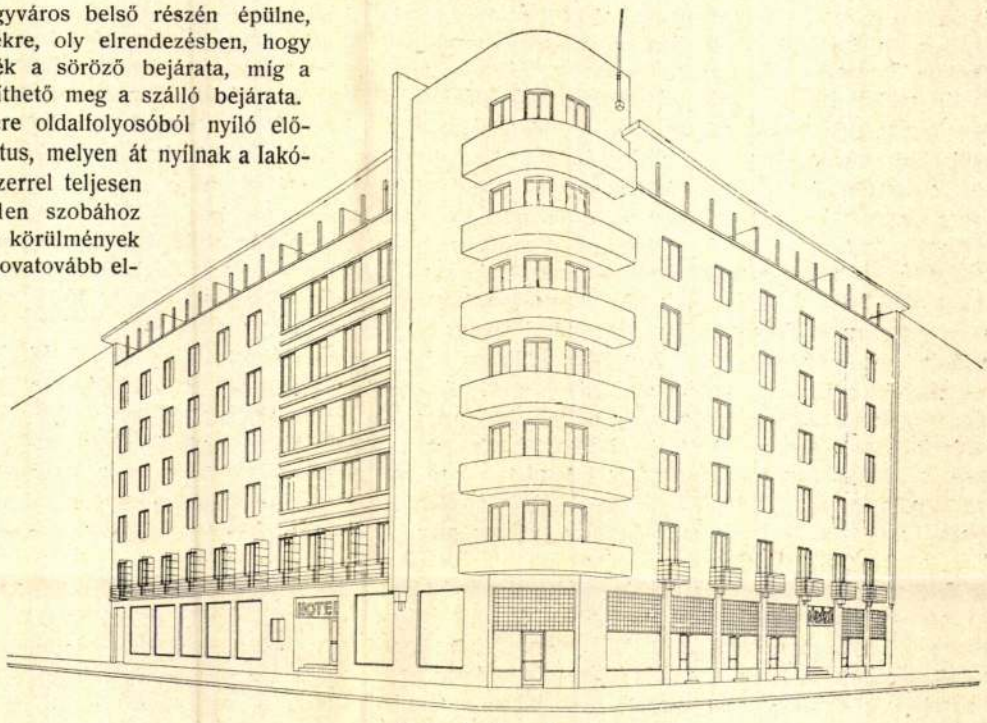

Távlati kép.

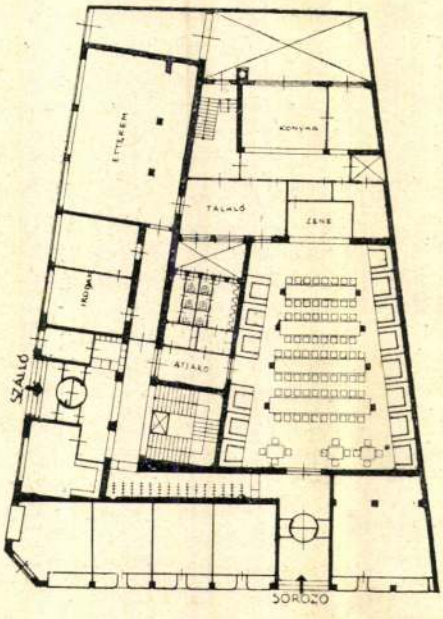

Földszinti alaprajz.

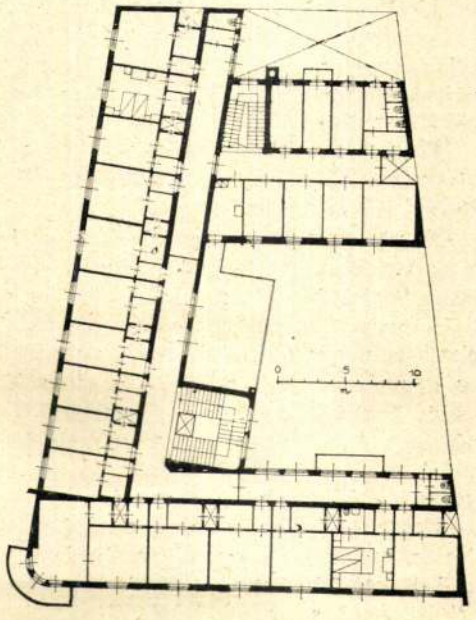

Emeleti alaprajz.

kutatott redőboltozatok csak az Alföldön: Kunmadarason, Püspökladányon, Nyíregyházán, Sonkádon, Ricsén, Békéscsabán, Csanádapácán, Orosházán, Hódmezővásárhelyen, Nagykőrösön és a főváros környékén, Isaszegen és Rákoscsabán — és még mennyi a Dunántúlon!

Tekintettel azonban arra, hogy a szoboszlói második fúrásban ismételten túlhevített vizeket tártunk fel, egy új feladat nyilt meg előttünk: a föld belső melegének, mint hajtóerőnek gőz-gáz-keverék alakjában való felhasználása. Toscánában, Kaliforniában, Alaskában és Japánban is ezt az erőforrást már évtizedek óta sófőzésre és turbinahajtásra (villamos áramfejlesztésre) használják. Hozzánk a larderelloi kihasználás híre csak 24 év mulva ért el s akkor, 1928 tavaszán Bud János pénzügyminiszter úr megbízásából a toscanai előfordulásokat meg is vizsgáltam s vizsgálataim eredményét „Uj energiaforrás" címen le is közöltem.[3]) Olaszországban s az említett többi helyeken ezt a jelenséget vulkáni utóhatásnak tartják, de mert Larderello vidékén p. u. csak gabrok, illetve azokból átalakult szerpentinek vannak s fiatal vulkánosság csak 100 km-re kezdődik, én a természetes gőzexhalációkat és a mesterséges gőzexploitációkat az ottani mélyreható tektonika következményeinek tartom és nem vulkánizmusnak. Bizonysága ennek többek között az, hogy a legmélyebb sassoi fúrásuk (500 m) sem ért el fiatal vulkáni kőzetet és hogy a környékben mindenféle kőzet tektonikusan összve van törve, zúzva, de főképen az, hogy a hajduszoboszlói második fúrásban már 1510 m mélyen neogén üledékekben 116 és fél fokos hőmérsékletet találtunk s ez 2032 m-ig a fúrás végén 127 és fél fokra emelkedett föl csupa üledékes kőzetben, pedig ott igazán bajos még a környéken is vulkanizmusról beszélni. De Karcagon, Szolnokon, Szegeden, Kalocsán, sőt a budapesti forróvizek környékén sem beszélhetünk komolyan vulkanizmus hatásáról. Az Alföldön is csak tektonikus elváltozásokra kell gondolnunk, ahol az Alföld helyén volt hegység pásztás lesüllyedésével kapcsolatosan a hidrotizált kőzetek fokozatosan felmelegedtek s a forró oldatok s ezek gőzei-gázai a magasan fekvő fiatal kőzetekbe vándorolva: azokat is abnormisan felmelegítik olyan még elérhető mélységben, ahol azokat fúrásainkkal feltárhatjuk. (Mint pl. a hajduszoboszlói második fúrásban.)

Fenti tanulmányom mellett ezekre a jelenségekre vonatkozólag utalok N. A. Gautier, Weszelszky és Doelter idevágó munkáira.

Az bizonyos, hogy ma már ebben az irányban egy nagy világprobléma küszöbén állunk, amelynek megoldása óriási átalakulást fog előidézni a világ gazdasági életében, hiszen nem nehéz elképzelni, hogy mit jelenthet az egyszerű fúrások útján nyerhető természetes gőz-gáz-keverék széles körben való feltárásának és ipari kihasználásának lehetősége? Egy régi utópiának: a föld belső melege kihasználásának megvalósulásáról, új, minden eddiginél olcsóbb energiaforrás széleskörű felfedezéséről van szó.

Hasonlítsuk csak össze ezt a lehetőséget a ma még divatos, szénből való energianyeréssel. A széntelepeket fel kell kutatni, meg kell fúrni, bányákat, üzemeket kell létesíteni, a szenet ki kell bányászni, az eltüzelés helyére kell szállítani; s a végén az eltüzelés után 10—15%, maximumban 20% effektív energiát tudunk belőle hasznosítani, a többi haszontalanul vész el. Ugy rémlik, itt az emberiség energiaveszteséggel dolgozik, amikor a mai gazdasági élethez energiát termel. Az energiaveszteség azonban egyben tőkeveszteség is s ez gazdasági elsorvadásra, elszegényedésre vezet, amikor annyira iparosodott az emberiség, mint most. Ezt sajnálatosan látjuk is már az egész világ gazdasági krízisében. A tőke és a kis államok csak fúzionálva tudnak a gazdasági versenyben létalapot találni. (Két nagy világtőkecsoport, az egyesült Németbirodalom, az egyesült Olasz államok, az Amerikai Egyesült Államok, a világbank és Páneurópa terve mind erre vezethető vissza s a tömörülések oka inkább gazdasági, mint politikai, hiszen a politika is csak a gazdasági érdekek szolgálatában áll). Viszont tagadhatatlan a tőke fúziójának, szakadatlan centripetálizmusának gazdasági és politikai hátránya, amely az egyéni függőség és alárendeltség fokozásával szegénységnek, elégedetlenségnek és háborús torzsalkodásoknak a szülője. Ha a világgazdaság áttérhetne olyan energiaforrás kihasználására, amelynek kinyerése valóban energia-nyereség lenne, az tökenyereséget, gazdagodást, jólétet, nyugalmat, a tőke és a politikai törekvések centrifugálizmusát váltaná ki, ahol a kisebb embercsoport, ország s azon belül az egyén is könnyebben megőrizheti anyagi és szellemi függetlenségét. Közelebb juthatnánk így a világbéke utópisztikus gondolatához is, mint a fegyverkezések vagy lefegyverzések sziszifuszi munkájával.

Egy bizonyos, hogy a világ gazdasági életét csőd fenyegeti minden vonalon s ennek egyik okát én a mai energiatermelés energia- és tőkeveszteséges voltában látom. Tehát oktalanság lenne, ha nem ragadnánk meg minden kínálkozó alkalmat arra, hogy a bajt legalább enyhítsük és elodázzuk. Törekedjünk arra, hogy energiaszükségletünket, — vagy csak annak egy részét is, lokálisan bár, — az Alföld földgáz, olaj és hévvíz előfordulásainak nagyobb arányú feltárásával az eddiginél gazdaságosabb alapra fektessük, különösen akkor, amikor a hajduszoboszlói második fúrás tanusága szerint reményünk lehet egy minden eddiginél olcsóbb új energiaforrásnak a feltárására.

Én mindenesetre, mint eddig, — a változott körülmények között is, — minden erőmből azon leszek, hogy ezeket a nagy feladatokat megoldjuk s hogy ez valóság lehessen, erről a helyről tiltakozom az ellen a híresztelés ellen, hogy Csonka-Magyarországon nincsen földgáz, hiszen Püspökladányon 45 éve használják, Csanádapácán, Nagygerendáson, Orosházán, Nagyszöllőspusztán, Mezőhegyesen, Aradon, Baján stb. évtizedek óta mótorokat, malmokat hajtanak, fűtenek, villamosságot fejlesztenek vele s Hajduszoboszlón villamos központot táplál a feltárt mennyiségnek a negyedrésze. A *mi* gazdasági helyzetünk nem engedi meg azt a fényűzést, hogy véka alá rejtsünk s parlagon hevertessünk továbbra is olyan energiaforrásokat, amelyek nemcsak gazdaságosabbak, mint az eddigiek, hanem apaszthatják szénbehozatalunkat és megkímélik az egyéb célokra szükséges hazai szénkincsünket, megakadályozzák annak időelőtti elfogyását s gátat vetnek a szén iparbénító magas árának.

Kérem a magyar mérnökök segítségét ehhez a munkához s adja a magyar Isten, hogy összefogásunk eredménye az emberiségnek új energiaforrásokat juttasson.

[3]) Bány. és Koh. Lapok. 1928.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-063, 337-748, 340-720
1972 JUL 21
NÉPSZABADSÁG

Péterfy Gizella

PÉTERFY GIZELLA RAJZA

1021

Mondta, hol...

— Fizet ott?

— Á, nem fizetek. Dolgozok érte.

— Nem volna kedve idejönni lakni? Én azután is megfizetem, amit addig. Hogy ne legyek egyedül.

Mikor megmondta Rajzinénak, hogy elmegy, az asszony kiabált. Elnevezte mindennek, hálátlannak, tolvajnak, utolsónak. Ő meg csak állt és hallgatta. Egyszer átfutott a fején, hogyha megkapná és betapasztaná a száját, mi lenne? De csak állt, azután megfogta a spárgával átkötött bőröndöt és ment.

Kicsi szoba volt az övé. De szép, nagy ablaka volt mégis és fűtés is volt benne. Mert csak egyszobás volt a lakás, a hallban meg, azt mondta a nagysága, nem szokás aludni. De jó volt neki a kicsi szoba, szép, fehér faágy volt benne, meg kétajtós szekrény, neki még sok is a három polc az egyik felében, a másikban meg az akasztani való ruhának egy rúd, no, az is elég éppen, még

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MKJ – 4

KÉPES ÚJSÁG

Budapest

Péterfy Gizella

1021

Péterfy Gizella: EZÜST LAKODALOM (tus)

A na
igazságérzet közö

Elmondta: Zsurzs Éva

Zsurzs Éva Kossuth-díjas rendező nevét a televízióból jól ismerjük. Számtalan — közöttük nem egy nagysikerű — tévéfilmet rendezett. Második ifjúsági filmjét nemrég mutatták be a mozik. Erről — A törökfejes kopjáról — beszél az alábbiakban:

Úgy kezdődött az egész, hogy mivel az én első ifjúsági kalandfilmem, a Koppányi aga testamentuma szép sikert aratott — egy hasonló típusú film rendezésére kértek föl. A törökfejes kopja is lé-

MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Péterffy Gizella

Népszabadság

1973 JUN

PÉTERFFY GIZELLA
RAJZA

1021

tek, mint a hód épít a tavak partján, ti frók a fejeteken állva kukorékolhattok vagy a csillagok harmóniáját hozhatjátok le: ebben a városban ezt senki nem tudhatja meg, mert ebben a városban nem vesznek könyvet."

5

És Móricz Zsigmond riportja majdnem-majdnem igazolja a halinát és az özvegyeket.

Hogy mi változott itt az utóbbi negyedszázadban?

Azt nem lenne helyes összekeverni a tegnappal. A párhuzam vagy a szembefordítás valószínűtlen. Arról majd más-

Péterfy Gizella

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 SEP. 14

PETŐFI NÉPE
Kecskemét

1021

Péterfy Gizella rajza

— Még csak két szót — állította meg Forrest. — Igaz, ez nem az én dolgom, de tisztellek és ezért szeretnék jó szolgálatot tenni neked. Ha úgy érzed, hogy jogtalanul beszélek, szólj félbe, nem fogom zokon venni.

— Nem, nem, mondd csak — képedt el Konrad zavartan —. Miért? Mi történt?

— Még nem történt semmi — nyomta meg a még szót Forrest, s továbbra is félrenézett. — Mondd csak, szemmel tartod te a kedves feleségedet?

— Nem értem önt, uram...

— Valaki közölte velem, hogy a feleségedet este a Paradise-klubban látták — hogy túlságosan józan volt Viszont azt hiszem, nem szükséges elmondani, hogy a klub gazdája épp ez Maurer, s a bandája alig hanem nagyon jól tudja hogy a kedves feleséged a én főfelügyelőm asszonya Ez minden, amit mondan akartam neked, Paul, d azt ajánlom neked, gondol kozz el rajta. Ez árthat a ügynek és nem használ feleségednek sem.

II.

Konrad egész csapata ké személyből állott: Magg Phieding titkárnőből é Van Rosch nyomozóbó Mindketten szívvel-lélekke dolgoztak, s amikor Kon rad az irodába lépett

Tizennyolc ország legjobbja

PÉTERFI István
Marosvásárhely, 1953. február 25.
IA Képz. Főisk. Kvár, grafikus

Banner Erdély

Péterfi Gizella

GIZELLA FESTŐ-
Kő Pál, Munkácsy-
művész alkotásai-
s vasárnap a
Gárda Műve-

Magyar Hirlap 1978-185-9

A gyanúsított két rendőr

Hivatali visszaélés büntettének alapos gyanúja miatt folytat nyomozást a Budapesti Ügyészségi Nyomozó Hivatal két közlekedési rendőr ellen. Mindketten a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság állományába tartoznak. K. Sándor rendőr főtörzsörmester és H. Illés rendőr zászlós július 7-én hajnalban Adrian Paunescu román szenátorral szemben intézkedett közúti ellenőrzés során. A büntetőeljárást ténymegállapító vizsgálat előzte meg, amelyet az üggyel kapcsolatban tett román szóbeli jegyzék, valamint az újságokban megjelent híradások nyomán folytattak le.

A szenátor azt állítja, hogy az egyik intézkedő rendőr megütötte, majd a pisztolyát rászegezve valutájának átadására kényszerítette. A ténymegállapító vizsgálat ellentmondó adatokat tárt fel, így a történtek megállapítására elrendelték a nyomozást. A szabadlábon védekező két rendőr a gyanúsítottkénti kihallgatáson azt állította, hogy nem intézkedtek a szenátorral szemben. (MTI)

❑ A Budapesti Árutőzsde mára újból összehívta közgyűlését, amely eldönti, hogy csatlakozike az árutőzsde a létrehozandó Központi Elszámolóházhoz és Értéktárhoz. Az előző közgyűlés határozatképtelen volt.

Elmarad a kiskirályfi frigye Spanyolhonban. Tegnap ugyanis megjelent a hivatalos cáfolat, mely szerint Felipe spanyol trónörökös nem veszi feleségül polgári származású szerelmét, a 29 éves Isabel Sartoriust. A házasságot állítólag a legjobban Felipe anyja, Szófia királyné ellenezte, mert a menyjelölt mamájának élettörténetében sok a sötét folt. János Károly király és családja azonban hivatkozhatott egy 1776-ból származó spanyol törvényre is, amely szerint királyi családtag csak hasonló körből házasodhat.

❑ *Ismét a nógrádi megyeszékhely ad otthont a Hungarocon '93 országos sci-fi találkozónak. A tudományos-fantasztikus műfaj kedvelői július 30-tól augusztus 1-ig Salgótarjánban „táboroznak" – ufók megjelenésében bízva.*

❑ Szerdai számunkban írtunk a Cola presszó előtti késelésről, amelynek gyanúsítottját akkor még körözte a rendőrség. Azóta – még 20-án a késő esti órákban – elfogták az elkövetőt: a büntetett előéletű Németh Józsefet.

❑ *Japánban, Tojamában hétfőn szívroham következtében, 84 éves korában elhunyt Szymon Goldberg lengyel származású amerikai hegedűművész. Szymon Goldberg 1990 óta a tokiói székhelyű új japán filharmonikus zenekart vezényelte. 1955-ben Goldberg megalakította a holland kamarazenekart.*

❑ Az idei turista főszezonban is távol maradnak a vendégek a dalmát tengerpart üdülőhelyeiről. A turizmusból befolyó jövedelmek valószínűleg nem érik el a tervezett egymilliárd német márkát.

❑ *Szabadság és nemzet – liberalizmus és nacionalizmus Közép- és Kelet-Európában* címmel jelentetett meg tanulmánykötetet a Gondolat Kiadó. A tanulmányok történelmi áttekintést adva mutatják be a liberalizmus általános eszmerendszerét, illetőleg az egyes nemzeti sajátosságokat.

❑ Befejeződött a rakétalövészet. A Magyar Honvédség alakulatai a tervezettnél egy nappal korábban, tegnap befejezték a hortobágyi légvédelmi rakétalövészetet. A sikeresen végrehajtott gyakorlat helyszínén sem tűzeset, sem más rendkívüli esemény nem történt.

❑ *Zöld sávot nyitottak a román vámosok tegnap Ártándnál és Nagylaknál. A román vámosok szúrópróbaszerűen ellenőrzik az itt átkelőket, s akinél mégis vámköteles árut találnak, annak 100 ezer lej (9-10 ezer forint) helyszíni bírságot kell fizetnie.*

❑ *Elhunyt Jean Negulesco román származású amerikai rendező, a „Titanic" és a Marilyn Monroe főszereplésével bemutatott „Hogyan házasodik egy milliomos?" című, világsikerű filmek alkotója. Negulescot 93 éves korában Spanyolországban érte a halál.*

❑ Tragédia egy ménesben. Negyvenhárom értékes ló pusztult el egy hegyi legelőn Saint-Julien-En-Quint közelében, amikor rendkívül heves vihar tört ki, s a megriadt állatok egy szakadék felé kezdtek el vágtatni, majd a 200 méteres mélységbe zuhantak.

❑ *Orosz bankárok tanulnak mától az USA-ban. A 229 orosz banktisztviselő 8 hetet tölt az Egyesült Államokban, hogy megtanulja az amerikai bank- és pénzügyi rendszer módszereit. Először a Connecticut állambeli Fairfield Egyetemen hallgatnak előadásokat, majd 3 hétig különböző amerikai bankoknál folytatnak gyakorlatot.*

❑ Sáskajárás sújtja Nigert. Az afrikai vándorsáska pusztítása miatt tartanak attól, hogy hamarosan éhínség tör ki az országban.

Csibe, a Budapesti Világkiállítás kabalafigurája – Bányai István munkája – tegnapelőtt jött a világra. Péter Vladimir, a zsűri tagja mutatta be

Nagy Béla felvétele

A Magyar Köztársaság elnöke – a miniszterelnök javaslatára – az 1956-os októberi forradalom és szabadságharc idején a nemzet szolgálatában és a haza szabadságának védelmében szerzett érdemei elismeréseként Tar Pálnak, a Magyar Köztársaság washingtoni rendkívüli és meghatalmazott nagykövetének az 1956-os Emlékérem kitüntetést adományozta. Az emlékérmet Göncz Árpád tegnap a Parlament Nándorfehérvár termében adta át. Jelen volt Jeszenszky Géza külügyminiszter

Cser István felvétele

❑ *A Nemzetközi Radioökológia Unió Budapesten rendezi meg nyári iskoláját július 26-a és augusztus 7-e között. A sugárzásökológiának nevezett tudományág mostani kurzusára Európa 11 országából érkeznek a sugárvédelemben tevékenykedő biológusok, fizikusok és mérnökök.*

❑ Árad a Duna. Elsőfokú árvédelmi készültséget rendeltek el tegnap reggel 6 órától a Duna szigetközi szakaszán. Az intézkedést az tette szükségessé, hogy a rendkívül csapadékos németországi időjárás miatt árhullám indult el, s a Duna felső szakaszán bekövetkezett változások jelentős vízállás-emelkedést idéztek elő a Szigetköznél is.

❑ *Félóránkénti forgalomváltással igyekeznek gyorsabbá tenni az átkelést a magyar–ukrán határon Záhonynál. A Tisza hídjának javítása miatt a megállapodás szerint félórás váltással engedik a be- és kilépő forgalmat. A magyar oldalon alig kell várakozni, míg a túloldalon 60–70 órás várakozásra kényszerülnek az érkezők.*

❑ Megkerült az a 23 éves joghallgató, akinek a felkutatására a lakosság segítségét kérte a rendőrség. A fiatalember magánéleti problémái miatt távozott előzetes bejelentés nélkül hazulról július 8-án, s most saját elhatározásából tért haza.

❑ Dél-dunántúli traumatológiai központ lesz Pécsett. A népjóléti és a honvédelmi tárca együttműködésével már jövőre elkészülhet az intézmény – közölte Andréka Bertalan, a Népjóléti Minisztérium helyettes államtitkára, aki az új intézmény létrehozásával kapcsolatos kérdésekről tárgyalt tegnap a PÓTE rektorával és a honvédség egészségügyi szolgálatfőnökével.

Halál egy manilai masszázszalonban. Fidel Ramos fülöp-szigeteki elnök biztonsági szolgálatának egyik tagja kedd hajnalban a szolgáltatást végző hölgytől távozván a pénztároshoz szaladt, aki vesztére, megkérdezte tőle, mi a probléma. A valószínűleg nem kielégítő teljesítménnyel elégedetlen vendég erre fegyvert rántott, és fejbe lőtte a pénztárost.

❑ *Népzenei tábor nyílt tegnap Síkfőkúton. A rendezvényre a volt Kis-Jugoszláviából, Ausztriából és az erdélyi Székről érkezett 50 résztvevő, akiket Juhász Zoltán és Sáringer Kálmán, az Egyszólam Együttes tagjai oktatnak a furulya és duda megszólaltatására.*

❑ **Holtan találták egy Washington melletti parkban kedden, a Potomac folyó közelében Vince Fostert, Clinton elnök tanácsadóját, a Clinton család barátját. A 48 éves jogász halálát tűzfegyver okozta. Az AP fehér házi forrásokra hivatkozva azt jelentette, hogy Foster valószínűleg önkezűleg vetett véget életének.**

❑ *A kamionok beléptetési rendjét módosítani kívánjuk. Tényleges intézkedésekről azonban egyelőre nincs szó – közölte az MTI-vel tegnap Suha György, az Országos Rendőr-főkapitányság szóvivője. A kamionstop tervéről Túrós András, az ORFK közbiztonsági főigazgatója tett említést a román és magyar rendőrtábornokok gyulai találkozóján.*

❑ Korábban soha nem tapasztalt bűntényekre sarkallja az embereket Kárpátalján az üzemanyag-ellátás ínséges helyzete. Rövid idő alatt immár másodszor fúrták meg és ütötték csapra a megye területét átszelő nemzetközi kőolajvezetéket, ezúttal a hegyvidéki Nagyberezna közelében.

Eltemették Sándorfi Györgyöt

Sose felejtjük el a sorsnak azt az áldását, hogy ilyen társunk is lehetett – ezekkel a szavakkal búcsúztatta Kónya Imre, az MDF országgyűlési frakcióvezetője a július 6-án elhunyt Sándorfi György képviselőt, akit tegnap kísértek utolsó útjára rokonai, barátai, politikustársai. A római katolikus egyházi szertartás után Szabó Iván pénzügyminiszter az elhunyt jó barátjaként mondott gyászbeszédet. Személyes hangvételű méltatásában kiemelte Sándorfi György 1956-os érdemeit, illetve mérnöki munkásságát és régészeti tevékenységét.

❑ *A színházi nyár újabb helyi programjaként várszínházi napokra várják Kőszegen a közönséget. Ma este fél kilenckor a Jurisics Vár belső udvarában mutatják be Machiavelli Mandragóra című kétrészes zenés komédiáját.*

❑ Az ENSZ Polgári Repülésügyi Szervezetének (ICAO) legfrissebb jelentése szerint tavaly hat százalékkal növekedett a légiforgalom a világon, s az idén is megközelítőleg ugyanilyen mértékben növekszik majd.

A nagy konyhaművész

A „nagy kormányos" nemcsak Kína történetébe írta be magát? Újabban élénk vita kerekedett kedvenc harapnivalóinak felsorolásából, hogy szerepelhet-e Kína kuliináris szótárában. Mao Ce-tung azért került újfenn reflektorfénybe, mert Nankinoban egy maszek étterem nemcsak a vezér nevét vette fel, hanem a néhai elnök kedvenc ételeit is felszolgálják benne a Mao jelvényt viselő pincérek. Az APA és DPA hírügynökség tudósításából megtudtuk, hogy a sertéssültet szójamártással és ecettel szerette igazán. Ínyenc lehetett Mao, mert kedvelte a sertésbelsőségekből főzött levest gombával – hunani módra elkészítve. A betérő vendégek nem ütköznek meg a kínálattól, annál inkább a bejáratra pingált Run-ce feliraton – Mao eredeti keresztnevén. A kínaiak azon háborognak, mi történne, ha ezentúl a diszkókat, kávézókat vagy a közfürdőket neveznék el az egykori bölcsről? Vagy talán Marx Károlyról?

Kínában tilos étteremeknek olyan nevet adni, amely rossz befolyást gyakorol. Egy városi vezető védelmébe vette a nagy kormányost, dehogy van rossz hatással a társadalomra – jelentette ki magabiztosan. Gyaníthatóan a politikusra gondolt ekkor, s nem a konyhaművészre. Kár.

B. T. J.

❑ Kővágóörsön rendezik meg a IV. Országos Fafúvós Tábort és Zenei Fesztivált július 26. és augusztus 2. között. A zenekedvelőknek gazdag programot ígér a helyi Művelődési ház, a katolikus és az evangélikus templom.

❑ *Moszkvában három fegyveres kedd éjszaka kivonszolta az utcára, majd lelőtte az „Aiszt" kávéház azerbajdzsán nemzetiségű igazgatóját. A golyózáporban két másik személy is életét vesztette. A rendőrség elfogta a támadókat, akikről bebizonyosodott, hogy bérgyilkosok voltak.*

❑ Gyenge, vagy legfeljebb közepes gabonatermést aratnak a Duna-Tisza közén. A már betakarított őszi árpa hektáronként 3,5-4 tonnát termett, az eddig learatott búza három tonnát.

❑ *Közvetítésre vállalkozott Irak és Irán között Muhammad Ali, a nehézsúlyú ökölvívás egykori legendás bajnoka, abban a vitában, hogy milyen feltételekkel engedjék szabadon az 1988-ban lezárult háború óta kölcsönösen fogva tartott katonákat. Muhammad Ali tegnap máris Iránba utazott.*

Az oldalt szerkesztette
B. Tóth János

Időzített rablás

A német származású B. Gert alighanem azzal a gondolattal telepedett le hat évvel ezelőtt Budapesten, hogy márkában kapott nyugdíjából gondoktól mentes éveket biztosítson magának a hátralévő időre. XIII. kerületi, Hegedüs Gyula utcai lakása is ennek megfelelően volt berendezve: díszes porcelánoktól aranyékszerekig, festményekig minden értékes tárgy előfordult a szobákban. Természetesen a 76 éves férfinek annyi készpénze is volt, hogy nem magának kellett ellátnia a háztartást, nyugodtan fogadhatott egy bejárónőt, aki – szerencsére – alig néhány ajtóval távolabb lakott tőle. E. Jánosné nyugdíjához kiegészítésként természetesen meglehetősen jól jött az összeg, amit kapott. Ezért nemcsak a lakás rendbentartását, a főzést, hanem még az öregúr kutyájának rendszeres sétáltatását is vállalta.

Ezt tette július 19-én este is. Alighogy elindult a pórázzal a kezében, csengettek az ajtón. Elképzelhető, hogy az idős férfi azt hitte: a hölgy jött vissza valamiért. Ám mikor látta, hogy az ajtóban egy rendőrőrmester áll, azonnal beengedte őt három társával együtt. Hogy mi történt addig az alig több mint fél óráig, míg a néni vissza nem tért a kutyával, nem lehet tudni. Egy tény: ahogy kinyitotta a bejárati ajtót (amelyhez kulcsa volt), rémülten hőkölt hátra, hiszen a tulajdonos összekötözve, vérbefagyva hevert a szőnyegen.

A mentők néhány perc múlva fékeztek a ház előtt, s első látásra megállapították: az öreget kalapáccsal és húsklopfolóval olyan erővel verték fejbe, hogy sérülései életveszélyesen súlyosak. A kihívott rendőrök megállapították, hogy sok értékes tárgy és arany ékszer hiányzik, viszont megtalálták az őrmesteri rendfokozattal „díszített" egyenruhát is, amelynek zsebében egy névre kiállított kedvezményes utazásra jogosító MÁV-igazolvány volt. Az adatok szerint: tulajdonosa 1972-ben született, és a III. kerületben lakik a Lajos utca 74. alatti házban – azonban oda hiába vonultak ki a rendőrök, senkit nem találtak. A nyomozók most az kutatják, hogyan lehetett a rablótámadást szinte percre pontosan végrehajtani, abban az alig fél órában, amíg a német öregúr egyedül tartózkodott lakásában.

F. A.

Félreértés

De Mucikám, nem te mondtad, hogy tízkor az Osztapenkónál?!

Szmodis Imre rajza

ÚM-információ

A Díjbeszedő Rt. nem végrehajtó hatalom

A nyár közepén is sokaknak eszébe jut, hogy hamarosan ismét többet kell havonta fizetni, hiszen érkeznek a fűtésszámlák. Lapunk munkatársa arra volt kíváncsi, hogy a főváros lakossága mennyire tartja be a fizetési szabályokat és milyen összeggel tartozik a Díjbeszedő Rt.-nek.

– A június 30-i adatok alapján Budapest lakossági hátraléka elérte a 3,2 milliárd forintot. Ez első hangzásra iszonyatosan nagy összegnek tűnik, de ha számba vesszük azt, hogy az 1993 év első félévében 19,7 milliárd forintot számláztunk ki, ennek 97 százalékát ki is fizették, akkor nyugodtan állíthatom, hogy elégedett vagyok – mondta *Kozsa Pál* vezérigazgató.

– *Hány évre visszamenőleg küldik a számlákat?*

– A tartozások jog szerint öt évig élnek, de csak nagyon kirívó esetben találkozhatunk 1991 előtt keletkezett adóssággal. A tavaly december 31-én rendelkezésünkre álló adatok szerint az összadósság 2,642 mlliárd forint volt, idén csupán 607 millióval növekedett, de ennek csak 3 százaléka maradt kifizetetlen.

– *Miből tevődik össze ez a hátralék?*

– Legtöbb az áramdíjakból, eléri a 1,2 milliárdot.

– *Nem vágják le ez esetben a vezetékeket?*

– Ez nem a mi dolgunk. Mi adatokat gyűjtünk, és továbbítunk megbízóinknak, akik eldöntik, mit tegyenek. Elvileg megtörténhet, de disztingváltan, azaz olyan esetben, ha a tartozás 10 ezer forint fölött van és három hónapnál régebbi keltezésű.

– *Miből adódik a legtöbb vita?*

– Leggyakrabban ott van félreértés, hogy 1991-es, elmaradt számlákra az ismételt felszólítás után azt hitték az érintettek, hogy feledésbe merültek.

– *Vannak-e Budapesten kiemelten problémás területek?*

– Megközelítőleg egyforma mindenütt a helyzet.

Papp Antonella

Hiány miatt „halál"

A röplabdázás híveit érzékenyen érintette a hír, amely a Kaposvári Somogy SC röplabdacsapatának megszűnését adta tudtul. A bajnok férfiegyüttes „halálát" az anyagi feltételek hiánya miatt mondták ki.

Sipos Attila a (volt) klub ügyvezető elnöke adott tájékoztatást a döntés hátteréről. Elmondta, hiába voltak a remek eredmények, a kétszeres bajnokcsapatnak *nem sikerült megfelelő szponzort találni*. Az elmúlt szezonban szinte *végig anyagi gondokkal küzdöttek*, az egyesület kasszája *üres*, húszmillió forint kellene a szakosztály működéséhez. A feltámasztáshoz egy új egyesületet kellene alapítani megfelelő szponzorok segítségével. A város Kaposvár önkormányzata nem hagyta magára a csapatot. *Szita Károly* alpolgármester holnap reggelre várja a volt egyesület vezetőit, hogy közösen találjanak megoldást a problémára.

Mielőtt Schmitt Pál (jobbról), a Magyar Olimpiai Bizottság elnöke ma délelőtt átnyújtja a spanyol királynak nagyköveti megbízólevelét, akadt egy kis dolga itthon is... Tegnap ugyanis együttműködési megállapodást írt alá a MOB első embere, és az Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank Rt. elnök-vezérigazgatója: Csányi Sándor (balról). Ennek értelmében az OTP Rt. az atlantai olimpia évéig, azaz 1996. december 31-ig minden esztendőben tízmillió forintot biztosít a MOB-nak. A bank ezzel a tizedik tagja lett a Hajós Alfréd Olimpiai Társaságnak, melybe a magyar sport legrangosabb támogatói tartoznak. Az OTP-vel egyébként pontosan 25 éves az olimpiai bizottság „viszonya". 1968-ban, a mexikói ötkarikás játékok előtt kezdődött a románc. Márpedig ennyi közösen eltöltött idő egy házasságnál is komoly „teljesítmény", hát még egy üzleti kapcsolatnál... (sz.)

Nemzeti Sport Fotóügynökség – Záhonyi Iván felvétele

Szorulhat a marseille-i hurok

FIFA-kegyelem az Olympique-nak

Szoros gyűrűvel zárta körül tegnap a rendőrség a valenciennes-i bíróság épületét, ahol délután kettőkor megkezdődött a francia labdarúgó bundabotrány *hatalmas érdeklődéssel várt eseménye*, az ügy résztvevőinek *szembesítése*.

Az ügyben eljáró ügyész és vizsgálóbíró hét személyt idézett meg: a Valenciennes három játékosát, akik ellen passzív korrupció, vagyis a *vesztegetési pénz elfogadása miatt* folyik eljárás, továbbá egyikük feleségét, aki tanúként szerepel, s aki átvette a vesztegetési pénzt az Olympique Marseille egyik játékosától. Vesztegetés vádjával kerül szembe a többiekkel ez a játékos, *Eydelie*, tanúként vesz részt a szembesítésen felesége, aki tudott a korrupciós ügyről. Ők valamennyien *elismerik* a vesztegetési kísérletet, amelyet egyébként még a mérkőzés idején a csapat egyik érintett játékosa jelentett a mérkőzést vezető bírónak.

Vallomásukkal szemben csupán egyetlen tagadás áll: az Olympique Marseille igazgatója, *Bernes* szava. A többiek szerint ő volt az egész akció kezdeményezője és kivitelezője, Bernes viszont tagadja ezt.

A bundabotrányban új fejlemény, hogy a hatóságok *hivatalosan is elindították* a becsületsértési eljárást a marseille-i klub milliomos politikus-elnöke, *Bernard Tapie* ellen, mert az „gestapós módszereknek" nevezte a vizsgáló ügyész eljárását.

Ugyancsak új fejlemény, hogy a FIFA főtitkára, *Joseph Blatter* egy francia vidéki lapnak adott interjújában kijelentette: sem a nemzetközi, sem az európai szövetség *nem szándékozik eljárást indítani* a marseille-i csapat ellen mindaddig, amíg a francia szövetség nem hozza meg erről döntését. Korábban Blatter azt jelezte egy interjújában, hogy az UEFA felfüggesztheti a csapat játékjogát a BEK küzdelmeiben a francia döntés nélkül is. Most azonban azt hangoztatja, szavait félreértették. A francia szövetség nyomatékosan leszögezte, meg akarja várni a vizsgálat eredményét, mielőtt döntést hozna az ügyben. Ha viszont a vád beigazolódik, a Marseille csapatát visszaminősítik az első osztályból.

Világbajnokság előtt az ifik

Ritka a kajak-tripla

Ezekben a napokban Dunavarsányban edzőtáborozik a magyar ifjúsági kajak-kenu válogatott, amely a jövő hét második felében a csehországi Rasicében versenyez a korosztályos világbajnokságon.

– Huszonhat fiatal utazik a világbajnokságra, de ez nem jelenti, hogy mindannyian rajthoz is állnak – nyilatkozta *Giczy Csaba* vezetőedző. – Mindhárom szakágban vannak ugyanis tartalékok, akiknek szereplésére *csak rendkívüli esetben kerül sor*. Ilyen lehet egy váratlan teljesítmény-visszaesés, ezért is tartunk szombaton és vasárnap főpróbát, ahol ellenőrizzük a kiválasztottak formáját.

– *Az ifjúsági világbajnokságon 15 számban avatnak győztest. Akadnak olyanok, akik több éremszerzési lehetőséget is kapnak?*

– A szabályok szerint háromnál több számban senki sem indulhat, de ez is *komoly megterhelést jelent* a fiataloknak, így csak elvétve akad példa a triplázásra.

– *Mikor hirdeti ki, hogy ki melyik számban jut bizonyítási lehetőséghez?*

– A hét utolsó két napján lesznek az úgynevezett pontosító versenyek, utána vasárnap dél körül, *a táborzáráskor ismertetem* a válogatott végleges összetételét.

– *Hogyan alakul a további program?*

– Hétfőre szabadnapot kapnak a válogatottak, kedden pedig autóbusszal indulunk Csehországba, a világbajnokság színhelyére.

Sportbörze

MINERALIMPEX

Ingyenes hirdetési lehetőséget szertnénk magánszemélyek és közületek figyelmébe ajánlani hetente megjelenő, Sportbörze című rovatunkban. Az ESMA Sajtóügynökség részére kedd délig beérkező, nem kereskedelmi jellegű, sporttal kapcsolatos hirdetések az Új Magyarország csütörtöki és a Nemzeti Sport szombati számában térítésmentesen jelennek meg. Hirdetésfelvétel: ESMA Sajtóügynökség, cím: 1143 Bp., Istvánmezei út 1–3. Tel.: 252-0349, 252-7896, Fax: 113-8841.

A Magyar Kézilabda Szövetség felajánlja a skandináv országokban érdekelt vállalatoknak, magánszemélyeknek az 1993. évi világbajnoki döntőn részt vevő női válogatott mezén elhelyezhető 550 ncm-es mezreklámot. A világbajnokságot november 24. és december 5. között rendezik Norvégiában. Az eseményről bő terjedelemben sugároz a norvég és a Magyar Televízió, az Eurosport, valamint a skandináv tévétársaságok mindegyike. Érdeklődésüket várja Sinka László a Magyar Kézilabda Szövetségben (1143 Bp., Dózsa György út 1–3.), telefon/fax: 113-6650.

A Központi Sportiskola Triatlon Szakosztálya támogatókat keres a magyar válogatottban szereplő, valamint utánpótlás korú sportolóinak hazai és nemzetközi versenyeken történő részvételéhez. Bővebb információ: KSI Triatlon Szakosztálya, Barna Gyula, tel.: 114-4884, 251-3222, 251-1222 vagy Royal Motor Kft. Reisz János, tel.: 129-7455, 129-6262, 129-6628 és fax: 129-5202.

Teniszezők, figyelem! Korosztályos teniszversenyt rendez az UTE augusztus 2-től 7-ig, a Margitszigeten. Nevezés a helyszínen.

Gyereklabdarúgásban tapasztalt, edzői képesítéssel rendelkező személy jelentkezését várja egy budapesti nevelő klub, az 166-7900-as telefonszámon a reggeli vagy a késő esti órákban.

A Női Labdarúgásért Alapítvány jó ismeretségi körrel rendelkező reklám-, és szponzorszerző szakemberek jelentkezését várja. Alkalmazásuk lehet: fő-, vagy mellékállás, valamint megbízási szerződés alapján. Fizetés az átlagosnál sokkal magasabb. Felvilágosítást ad: Virág Iván (cím: 1084 Bp., Déry Miksa u. 6.), tel.: 133-3670, vagy Teschner Emil, az 132-6442-es telefonszámon. Az első feladat egy vélhetően nagy sikerű időszakos sportmagazin (nem női foci) menedzselése. Sportmenedzserek jelentkezését várjuk, akik úgy érzik, hogy bármilyen formában, kölcsönösen előnyös feltételekkel együttműködni tudnának. Az alapítványt az APEH közérdekűsítette, így kérésre igazolást tudunk adni.

A Magyar Testnevelési Egyetem Továbbképző Központja az idén is beindítja a mentalhygienes posztgraduális szakosító képzést felsőfokú végzettséggel rendelkezők számára. A képzésre olyan testnevelő tanárok jelentkezését várjuk, akik az alkalmazott pszichológia iránt érdeklődnek. A másoddiplomát adó, államvizsgával záruló, 6 féléves képzés 1994 januárjában indul. Az oktatás havonta egyszer két nap, pénteken 14.00–22.00 óra között, és szombaton 9.00–14.00 óra között. Terveink szerint a képzés költségfedezetének kb. 25%-át, félévenként 4000 Ft tandíjat, valamint a szakanyagok költségét, a hallgatóknak egyéni vagy munkahelyi hozzájárulásból önmaguknak kell megszerezniük. A felvételt egyéni és csoportos interjú előzi meg, melynek időpontjáról a jelentkezési határidő után értesítést küldünk. Jelentkezni csak írásban lehet, a következő címen: Magyar Testnevelési Egyetem Továbbképző Központ, Metzingné Király Zsuzsa; 1123 Bp., Alkotás u. 44., telefon: 156-4444/206 mellék. A jelentkezéshez az alábbi adatokat kérjük: név, lakcím, telefon, születési hely, idő, valamint a jelenlegi munkahely. Csatolni kell továbbá a korábban már megszerzett diplomáról készült fénymásolatot, rövid terjedelmű önéletrajzot és szakmai önéletrajzot, 3 db saját névre megcímzett, felbélyegzett borítékot. A jelentkezési határidő: 1993. szeptember 20.

A Központi Ifjúsági Alap a gyermekek és fiatalok magyarországi nyári üdültetési és táboroztatási gondjainak enyhítésére pályázatot hirdet. A pályázat célja, hogy a 6–18 éves korosztály nyári szünidőtöltését segítő célkeretek elmaradása következtében felmerülő pénzügyi hiányokat pótolja, illetve segítsen azok enyhítésében. Az elkülönítésre kerülő pénzkeretből prioritást élveznek:

– a halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok táboroztatása,

– a munkanélküliség szempontjából kiemelten hátrányos helyzetű térségek által szervezett üdültetések és táboroztatások,

– a határon túl élő fiatalok magyarországi táboroztatása,

– a szakmai táborok szervezése (pl.: kulturális, népi-hagyományőrző, életmód, hazafias nevelést segítő, katonai pályára irányító stb.).

A pályázat a már június–július hónapban lebonyolított, és a kiírásnak megfelelő táborok esetében is beadható.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

– a szervező intézményre, vagy szervezetre vonatkozó adatokat,

– a táborozásra vonatkozó információkat,

– a tábor költségeinek bemutatását,

– a már megszervezett táborok írásos értékelését.

Benyújtási határidő: 1993. július 26. Cím: 1357 Budapest, Pf.: 2.

Miniszterelnöki Hivatal Ifjúsági Koordinációs Titkárság. Érdeklődni a 269-5068-as telefonszámon lehet.

A BVSC Uszodában augusztusban tanmedence bérelhető. Érdeklődni lehet a 251-3308 telefonszámon.

A Renova SE női labdarúgóegyesülete, az országos női bajnokság többszörös bajnokcsapata, a Magyar Kupa '93-as győztese is nehéz helyzetbe került. Várjuk azoknak a sportszerető szponzoroknak, magánszemélyeknek a támogatását kívánják elősegíteni. Reklámozási lehetőséget biztosítunk megbeszélés szerint. Levélcím: 1054 Bp., Széchenyi utca 3. Telefon: 112-1858, 131-3380, 131-3397. Fax: 131-3368. Telex: 22-5990.

Tanulj meg könnyen, gyorsan evezni, kajakozni, kenuzni a Római-parti Sportközpontban, neves oktatók részvételével. Jelentkezni lehet: 8–18 év között. Öt nap (hétfőtől péntekig), napi háromszori étkezéssel 1600 Ft/fő, egészen augusztus 27-ig. Cím: Sportközpont, 1037 Budapest, Nánási út 67. Tel.: 250-4579. Felkainé Gállos Éva, Feketéné Ambrus Mariann, Bándy Tibor várja a jelentkezőket.

Leány, tini labdarúgókat (1978–1982. közötti születésűeket) vár a Tüvati Ferencvárosi László Kórház Sport Klub (cím: Bp. IX. ker., Vágóhíd u. 27/29.). Jelentkezni lehet: 1993. augusztus 3-tól, kedd, csütörtök, péntek 14.00 és 17.00 óra között Gyenes Róbert edzőnél, igazolt nagypályás labdarúgónak, kötelező edzésrészvétellel.

A Mozgáskorlátozottak I. Budapesti Tájékozódási Versenyét 1993. augusztus 25-én, szerdán rendezi meg a Mozgáskorlátozottak Budapesti Sportszövetsége (cím: Bp. V. ker., Curia u. 3.). A verseny helyszíne: Margitsziget (versenyközpont: Nagyszökőkút). A jelentkezés módja: 1993. augusztus 10-ig. levélben. Jelentkezési cím: dr. Jaiser János, 1037 Bp., Gyógyszertár u. 62. Nevezési díj: 20 Ft, mely a helyszínen fizetendő. A verseny 15.00 órakor kezdődik, a helyszínen jelentkezni 14.30-ig lehet. Kategóriák: 1. rollkocsis tájékozódás, 2. gyalogos tájékozódás. A versenytáv: 2,5 km. A tájékozódási feladat megoldásához a rendezők a Margitsziget térképét biztosítják, amelyen feltüntetik az érintendő pontokat.

Aki (totó)tippel:

Szanyi Andor

SZERENCSEJÁTÉK RT. SZERENCSE KOVÁCSA

súlyemelő

1. Bröndby–Gabrovo	1
2. Bydgoszcz–Rapid Wien	2
3. Korinthosz–Trelleborg	2
4. Norrköping–FC Koppenhága	1
5. P. Szczecin–Lausanne	2
6. Dunajská Stredá–Malmö	X
7. Slavia Praha–Aalborg	1
8. Leipzig–Häcken	1
9. Slovan–Silkeborg	1
10. FC Zürich–Wacker Innsbruck	1
11. Young Boys–Aarhus	1
12. Olomouc–Salzburg	1
13. Wiener SC–Aarau	X

Tudja-e, hogy
1 Ft alatti önköltségi áron is lehet
fekete-fehér vagy színes
másolatot készíteni?
Mi tudjuk a titkát:
RISOGRAPH!
Bővebb felvilágosításért hívja fel: a
Fehér-Riso BT-t!
Telefon/fax: 217-2980

A KOCKÁZAT Rt., mint a DUNABAU 43. THERMOVILL Kft. felszámolója, értékesíti
a Thermovill Kft. anyagkészletét:
csőanyagok, szerelvények, csőkapcsoló idomok, szellőzési anyagok, kábelek, vezetékek, elektromos szerelvények, kéziszerszámok, HILTI-fúrógépek, irodai berendezések.
Értékesítés: 1993. július 19-étől, naponta 8-tól 16 óráig, amíg a készlet tart.
Érdeklődni lehet Kovács Gyula ügyvezetőnél, 8 és 16 óra között, cím: Budapest III., Hévízi út 6/C, telefon: 188-7513.

A KOCKÁZAT Rt., mint a DUNABAU 43. THERMOVILL Kft. felszámolója, értékesíti a DUNABAU 43. Thermovill Kft.-nek az Installátor Épületgépészeti és Termékgyártó Kft.-ben levő, **900 000 Ft névértékű üzletrészét.**
Az Installátor Kft. 1992. évi, legfontosabb mérlegadatai: árbevétel 10 354 E Ft, nyereség 60 E Ft, a tagok részére osztalék nincs.
További információt ad, illetve a vételi ajánlat benyújtható: Kótai Ferenc ügyvezető, Installátor Kft., cím: Budapest, Hévízi út 6/C 1033. Telefon: 188-4323/114.
A vételi ajánlatot 1993. szeptember 1-jéig, "Installátor" jeligével lehet benyújtani. Eredményhirdetés: 1993. szeptember 6-án 10 órakor.

Szedd magad!
Őszibarack szedhető, kg-onként 35 Ft-os áron,
a pomázi Munkatherápiás Intézet dolinai és kiskovácsi gyümölcsöseiben
A dolinai kert a pomázi HÉV-állomástól a Rákóczi úton közelíthető meg, a kiskovácsi gyümölcsös pedig a dobogókői út mellett található.
Nyitva tartás: hétköznap 7-től 16 óráig, vasárnap 7-től 12 óráig. Telefon: (26)-325-022, (26)-325-288

INTÉZMÉNYEK, ÓVODÁK, ISKOLÁK, MŰVELŐDÉSI HÁZAK FIGYELMÉBEI
Parkettalerakás, -átrakás,
-csiszolás, -lakkozás.
Hagyományos, mozaik- és szalagparketta.
Szőnyegpadló-lerakás
PVC-burkolást, nyugati technológiával, hegesztve is vállalok.
Közületeknek és magánmegrendelőknek egyaránt, kétévi garancia.
TASNÁDI LÁSZLÓ
parkettázó és műanyagburkoló kisiparos
Telefon: (24)-379-366
Üzenet, tel./fax: 173-8104

A DEBRECENI HÉT TÁRLATAI. A júniu
2—10-ig tartó „*Debreceni Hét*"-nek meg volt
maga művészi jelentősége is. A Déry-múzeum
ban rendelkezésre álló két kiállítási terem egyi
kében az irodalmi és művészeti kérdésekkel egy
aránt foglalkozó *Ady-Társaság* kiállítása vol
látható, amelyen *Berki* Irma, *Félegyház*
László, *Káplár* Miklós, *Senyei Oláh* István é
Vadász Endre festményei, valamint *Gáborján*
Szabó Kálmán, a budapesti Györgyi Kálmán
emlékkiállításon is feltűnést keltett fametszése
s *Medgyessy* Ferenc a Szépművészeti Múzeum
számára megvásárolt ülő női szobrának kiseb
bített másolata volt kiállítva. Itt összesen 3
műtárgy volt látható. A Hortobágy sajáto
atmoszféráját lehellték *Káplár* Miklósnak
képei, amelyek éles megrajzolásukkal a goblein

Péterfy Jenő
Képrőmúcsek
1934. VIII. 74 sz. 146 l

Péterfy Jenő: A királyi vár alatt, a Kőműves ucca

Angol mosóselyemkelmék nagy választékban.

Nagy karácsonyi és ujévi selyemáru eladás

SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA

lyoni és párisi selyemkelme-különlegességek áruházában

BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCZA 4.

8463

Kezdődik november hó 15-én és tart december hó végéig.

A többek között a következő áruk kerülnek eladasra, u. m.; Angol mosóselyem, méterje **1.25, 1.35** és **1.40** kr. Valódi lyoni tiszta selyem, foulard és japonnais méterje **58** kr. és följebb. Fekete lyoni mintázott selyem egész toillettekre, méterje **85** kr. és följebb. Csikos és koczkás finom taffetasok méterje **95** kr. és följebb.

Szives figyelmébe ajánljuk maradék osztályunkat, hol egész toilettek és juponokra alkalmas maradékok rendkivül olcsó áron kaphatók. — A fenti szabott árak november 15-től deczember végéig érvényesek. — Czégünknél a tulbecslés teljesen ki van zárva, mivel az árak minden egyes czikken számokban láthatók.

Vidékre mintákkal készséggel szolgálunk.

Angol mosóselyemkelmék nagy választékban.

A női szépség

emelésére, tökéletesitésére és fentartására legkitünőbb, teljesen ártalmatlan, vegytiszta és zsirmentes készitmény a 8296

Margit Crême

Rövid idő alatt szüntet szeplőt, májfoltot, pattanást, böratkát (miteresser) és minden más bőrbajt. Kisimitja a ránczokat és himlőhelyeket. még koros egyéneknek is üde bájos arczszint kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint. **Margit hölgypor** 60 kr, 3 szinben. **Margit szappan** 35 kr. **Margit fogpép** (Zahnpasta) 50 kr.

Készitő FÖLDES gyógyszertára,

Aradon Deák Ferencz-utcza 11. sz.

Főraktár: **Török József gyógyszertára,** Budapesten, Király-utcza 12.

Rogátsy-féle LILIANA-CREME.

Bámulatos hatás. **Teljesen ártalmatlan.**

Minden hölgy, aki szép lenni és tetszeni akar, és a szépségét legidősb koráig fenntartani kivánja, csak Rogátsy-féle **Liliana**-cremet használja, mert csak ezáltal lehet a valódi szépséget elérni. A ránczos arczbőrt elsimitja és bársonypuhává teszi.

Szeplők, májfoltok, himlőhelyek, pörsenések, pattanások, barna vagy sárga arczszin, arczvörösség stb. egyszerre elmulnak büvös gyorsasággal és a legdurvább bőr is frissé, fiatalossá, bájossá válik. 8141

1 tegely ára 50 kr., hozzávaló szappan 50 kr.

Rogátsy-féle LILIANA-PUDER.

kétségkivül netovábbja minden pudernek. Főelőnye, hogy tartósan födi az arczbőrt és szabad szemmel alig látható. Bál, szalon és nappali bőrszépitő szerrül szolgál. Teljesen ártalmatlan.

ROGATSY KÁLMÁN gyógyszertára a Szt-Istvánhoz NAGY-KIKINDÁN.

Budapesten, **Török József és Egger L. és J.** uraknál.

Rendelések pontosan és diszkréten eszközöltetnek.

Szerencsések lettek sokan

nálunk vásárolt SORSJEGYGYEL.

Kisérelje meg Ön is szerencséjét

TÖRÖK A. és Tsa bankházánál

Budapest, Váczi-körut 4/f.

Rövid idő alatt a magyar osztálysorsjátékban a szerencsés vevőknek

több mint 2.000,000, két millió koronát fizettünk ki.

Török A. és Társa bankháza, a magy. kir. osztálysorsjáték főelárusitója,

BUDAPEST, VÁCZI-KÖRUT 4 f.

Sziveskedjék az alanti megrendelő-levelet igénybe venni. 8437

Hagyatékokat, régiségeket,

ezüstöt, ékszert, készpénzért vásárol 8412

LÖFKOVITS

ékszerész, Debreczenben,

ugyanő — grammonként 1 kr munkadij ráfizetésével — régi ezüstöt becserél legdivatosabb 13 próbás éteszközökre.

GINDERT ISTVÁN

készités raktáron tart jó előszoba és konyha butorokat, háztartási eszközöket (teljes konyha-berendezéseket).

BUDAPEST, 8457

Gyár: VI., Klapka-utcza 5.

Raktár: VI., Teréz-körut 8.

Rumot, finom likőröket

házi használatra hideg úton, minden készülék nélkül kitünő minőségben bárki előállithat.

Kezelési könyv és árlap ingyen. 8422

WATTERICH A.

BUDAPEST

Dohány-utcza 5. sz.

Alapittatott 1869.

Dugók, gummitömlők borkezelési czikkek.

LEVÁGANDÓ.

LEVÁGANDO!

Kérjük czen megrendelő-levelet hozzánk bérmentve küldeni.

MEGRENDELŐ-LEVEL.

Török A. és Társa uraknak Budapesten.

Váczi-körut 4/f.

Sziveskedjék a magy. kir. szab. osztálysorsjáték I. osztályához ..... eredeti sorsjegyet küldeni.

Az összeg ..... frt ..... kr. értékben { utánveendő. / bankjegyekben (postabélyegekben) mellékelve. / postautalványnyal küldöm (A nem kivánt törlendő.)

Pontos czim: { Vezeték- és keresztnév: ..... / Lahely: ..... / Utolsó posta: ..... }

Báthory Endre Lengyelország felé s e közben ölték meg a fölkelt csiki székelyek Csik-Szent-Domokos közelében. Megjegyezzük egyszersmind, hogy a czikk szerzője, dr. Balló István ur kéziratában ez adat is helyesen volt fölemlitve.

Karácsonyi vásár. A karácsony és ujév alkalmából selyemkülönlegességei révén meglepetéssel lép a közönség elé a Szénásy, Hoffmann és Tsa czég. A vásár a czég áruházában, (Bécsi-utcza 4.) már november 15-én kezdődik és tart deczember hó végéig. Bővebb felvilágositás a czég lapunkban megjelent mai hirdetése.

HALÁLOZÁSOK.

Dr. Péterfy Jenőt, a jeles tudós irót ott temették el, a hol meghalt, horvát földön, a Károlyváros mellett levő legközelebbi vasuti kis állomásnál, *Netreticsben*, nov. 7-ikén. Pokrajesz Péter, a károlyvárosi állomásfőnök intézkedett a temetésről. A városban és a környéken is mély hatást tett, mikor megtudták a halott kilétét. A nők virágokkal hintették tele koporsóját, s a temetésre az egész környékbeli értelmiség összegyült a kis faluban. A budapesti VIII. kerületi községi főreáliskola tanári karát Böhm János, dr. Chovancsák István és Tölgyi Gyula tanárok, a Kisfaludy-Társaságot Goldziher Ignácz és Lederer Béla, az Eötvös-kollégiumot Szilasi Móricz és Falvai tanárok képviselték. A gyászszertartáson a károlyvárosi reálgimnázium igazgatója Strohal Rezső, Prica, Vucsak és Damazska tanárok társaságában az ifjuság egy részével szintén megjelent. A sirnál dr. Chovancsák István, Goldziher Ignácz és dr. Falvai Árpád mondottak búcsúbeszédeket. A koporsóra a budapesti kiküldöttek koszorúkat helyeztek. A VIII. kerületi reáliskola V. osztályának növendékei külön koszorút küldtek felejthetetlen osztályfőnöküknek sírjára.

Neszmély Artur, hirlapiró, az «Egyetértés» dolgozó társa elhunyt nov. 9-ikén 26 éves korában, Budapesten. A legelevenebb tollu és természetű hirlapírók közé tartozott, kit a politikai körökben mindenütt jól ismertek, az írói körökben szerettek. A napi sajtó névtelen munkatársai közé tartozott, kik minden nap új értesülésekkel látják el a lapokat, sokat dolgoznak, de a közönség nem tudja nevöket. De a fővárosban nincs politikus, a ki ne ismerte volna a kis vézna termetű, sánta fiatal embert, a ki mindig ott volt a képviselőház folyosóin, ha kellett, ott volt a bécsi reichsrathban is. A politikusok szivesen beszélgettek vele a napirendben levő kérdésekről, mert ügyes tollal, tapintatosan tudta megirni lapjának. A gyönge testű ifjút lappangó betegség emésztette s alig tiz napi betegség után vetett véget életének.

Dr. Greizinger Iván, a fővárosi Rókus-kórház alorvosa, 38 éves korában meghalt Székesfehérváron. A képzett orvos, ki hetedfél évig a kórházban gyógyította a betegeket, a jelesebb zeneszerzők közé tartozott. A hirneves Volkmann tanítványai közől való, s mint hegedűművész is ritka tekhnikával játszott. Sok zeneművet irt, melyeknek csak egy része jelent meg. Két nagy misét is szerzett, s ezen kívül számos egyházi zenedarabot, több vonósnégyest, vagy 30 műdalt, *Ivanovic* és *Ivon* név alatt számtalan felkapott tánczdarabot, *Iványfy* név alatt vagy 70 szép magyar dalt s több zongoradarabot, hegedű átiratokat, magyar ábrándokat.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Hanzély János, kir. tanácsos, a közoktatásügyi miniszterium számvevőségének nyug. igazgatója, több magyarországi pædagogiai egyesület elnöke és választmányi tagja, munkás életének 78-ik évében, Budapesten. — báró Gaál Nándor, nyug. honvédezredes, Pozsonyban, 63 éves korában. — Oszetzky János, aranymisés plébános, Temes-Szent-Andráson 76 éves korában. — Zsivkovits Dragolyub, módosi gör. kel. esperes-plébános, 54 éves, Temesvárott. — Petőfalvi dr. Pleininger Ferencz, nyug. belügyminiszteri osztálytanácsos élete 64. évében. — Koss József, m. kir. bányatanácsos, főbányahivatali főnök, Zalatnán, 59 éves korában. — Jeszenszky Dezső, a zombori főgimnázium tanára 54 esztendős korában. — Zsigmond Mihály, nyug. fővárosi tisztviselő 55 esztendős korában.

Özv. Bezerédy Károlyné, Bezerédy Bertalan budapesti aljárásbiró édesanyja, 82 éves korában, Budapesten. A szabadságharcz kitörésekor 20.000 forint értékű ékszereit a haza oltárára tette. Világos után pedig igen sok bujdosónak adott menedéket és támogatást. — Özv. Székely Imréné, szül. Halassy Malvin, a néhai népszerü zeneszerző, híres magyar ábrándok költőjének özvegye, tamáshidi pusztáján. Halálát egyetlen leánya, Székely Irén zongoraművésznő gyászolja.

Szerkesztői mondanivalók.

Egy elhagyott nyárilakról. Erős hangulat ömlik el rajta, némi javitással közölhetővé lehetne tenni. A második versszakban, a hasonlat, hogy a falevél mint lelke ment vele, erőltetett. De még inkább javításra szorúl a két utolsó versszak; a banyát innen már ki kellett hagyni, az «én felém» csak rím kedvéért került a versbe, ki is rí belőle.

Kirándulás a pusztára. Rajz. A nagyon hosszú lére eresztett dolgozat, nem egyéb, mint száraz leirása, vagyis inkább egyszerű felsorolása annak, hogy a szerző, a ki egyszer valami tanyára kirándult, mit látott ott és útközben mit vett észre, följegyezvén minden apróságot és érdektelen dolgot, mig a természet szépségeit teljességgel nem vette észre, sem sok más olyant, melyek a pusztát, pusztai életet legjobban jellemzik. Kivánságához képest kijelenthetjük, hogy bizony ezen dolgozatában a tehetség nyoma nem igen mutatkozik.

Az agg koldús. Úgy tárgyánál, mint kidolgozásánál fogva figyelemreméltó. Csak az a kár, hogy kissé vontatott, kissé száraz, nem tudja magával ragadni az olvasót.

SAKKJÁTÉK.

2140. számu feladvány. Sahlberg R.-tól.

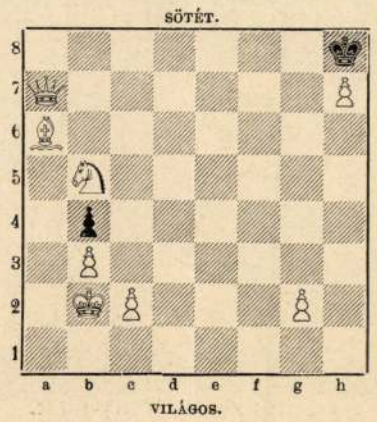

Világos indúl s a negyedik lépésre matot mond.

A 2125. sz. feladvány megfejtése Chocholous Gy.-től.

Világos.	*Sötét.*	*a.*	*Világos.*	*Sötét.*
1. Va4—a5 :	Kd5—c6 (a)	1.	--- ---	Kd5—c6 (b)
2. Va5—a6 †	Kc6—d5	2.	Va5—e1 †	t. sz.
3. Hb5—c7 mat.		3.	V mat.	

Világos.	*b*	*Sötét.*
1. --- ---	---	c4—c3
2. Hb5—d4 †	---	t. sz.
3. V v. H mat.		

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi Sándor — Kovács József. — *Lipótvártt:* Hoffbauer Antal. — *Gyulán:* Nuszbek Sándor. — *A pesti sakk-kör.*

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 42-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Halál ellen nincs orvosság.*

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utcza 9.

Gummiáruk, betegápolási czikkek *sérvkötők (óvszerek* F. Bergueránd párisi gyárostól) legelőnyösebben beszerezhetők *Polgár Sándor* egyetemi kötszerésznél, Bpest, Erzsébet-körut 50. 6734

Vese, húgyhólyag, húgydara és köszvény-bántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által
a Lithion-forrás
Salvator
kitünő sikerrel rendelve lesz. 7523
Húgyhajtó hatású!
Kellemes izü! Könnyen emészthető!
Kapható ásványvizkereskedésekben és gyógyszertárakban.
A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.
Budapesten, főraktár Édeskuty L. urnál.

Megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:
Ember volt...
és egyéb
elbeszélések.
Irta
HERMAN OTTÓNÉ.
Ára füzve 1 frt 40 kr.

ÉLET.
ELBESZÉLÉSEK
Irta
JAKAB ÖDÖN.
Neogrády Antal
czimképével.
Ára füzve 1 frt.

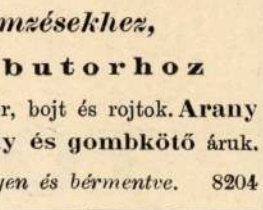

Mirtus
créme
azonnal bőr finomitó (zsirtalan és ártalmatlan) **arcz- és kézi créme** eltávolit minden **bőrhibát** tégely 1 frt.

3 kiállitási kitüntetés.
Hozzá **Puloheradin** szappan 40 kr, poudre 50 kr.

8459
Készíti, szétküldi az **Apostol gyógyszertár, Budapest József-körut 64 c.**

Hohenberg Ferencz
BUDAPEST,
VI., Nagymező-utcza 46. sz., saját ház
Kézimunka himzésekhez,
függöny és butorhoz
mindennemü paszomány, zsinor, bojt és rojtok. **Arany csipke, zsinór, paszomány és gombkötő áruk.**
Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. 8204

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább ágyvizes
SAVANYU-KÚT 8701

Vérszegények és lábbadozók
Serravallo Chinabort vassal igyanak
1/2 liter ára 1 frt 20 kr.
1/1 liter ára 2 frt 20 kr.
Készitő Serravallo gyógyszerész Triesztben.
Pompás izü, a miért a gyermekek is igen szivesen iszszák.
Sokszor kitüntették, Minden gyógyszertárban kapni. 8014

Henneberg selyem
8029
csak akkor valódi ha közvetlen gyáraimból rendelik
fekete, fehér és szines 45 krtól 14 frt 65 krajczárig méterenként — sima, csikos, koczkázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szin és árnyalatban stb).
Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen és házhoz szállitva.
Minták póstafordultával.
Magyar levelezés. — Svájczba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.
HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben
(cs. és kir. udvari szállitó).

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

NÉPSZABADSÁG

1021 SEP 19

1021

PÉTERFY GIZELLA RAJZA

PÉTERFY GIZELLA

való kiválás *drámai lényegét*
keltetni negatív és pozitív.
des és fényes felületek játék
csak szép *anyaghatást* ad
még organikus mozgást sem
Organikus mozgásával, Guly
képesztően *gondatlanul*
darabjával még azt az eszté
nyújtja, amely ebben a műf
mum.

Szívesen elnézi viszont a
si hibákat az ember a fiata
Gyulának, aki ezúttal az el
ta. Bocz elvont-stilizált szob
nélkül valók, nem is szakadnak el min-
dig kellően merész fantáziával és egyé-
niséggel a negyven éves fél-figuratív-
szürreális plasztikától, de szerves-hajlé-
kony konstrukciójuk, finom, dekorativ
aszimmetriáik biztatóan keltik fel a
címként megjelölt *Virág* szépségét is,
szerves épülését-vegetációját is. (Min-
denképpen biztatóbbak, mint az ezúttal
ide sorolandó két idősebb mester mos-
tani munkái: az emberi, teljes gondola-
tokkal teli plasztikát művelő *Borsos*

szi-
árait
örül,
cso-
szel-
és
nány,
vise-
észe-
mbe-

reket és gyakorlati művészetpolitikai tisztségviselőket igyekszik megnyerni magának, a legjobb úton vagyunk afelé, hogy ez a látszat-munkamegosztás végképp megvalósuljon. A képzőművészeti kritikusok legnagyobb része is elkötelezte magát. Az egyik oldal mindenféle modernség mellett, ha külföldet utánoznak, azért „mert ilyen nálunk még nem volt", ha gyenge színvonalon utánoznak, azért, „mert úgyis mellőzik". S a másik oldal azzal indo-

Péterfy Gizella festő

Vernyiém. Mivén Cély 1994

PÉTERFY GIZELLA

Gizella Péterfy, painter
8174 Balatonkenese, Bajcsy Zsilinszky utca 3.
Telephone: +36 88 381-226

Born in Marosvásárhely, 1943. Between 1963 and 1968 she studied under Aurél Bernáth at the College of Fine Arts. She has been living in Balatonkenese for 10 years.

Péterfy Gizella, festő
8174 Balatonkenese, Bajcsy-Zsilinszky utca 3.
T: 88-381 226

1943-ban született Marosvásárhelyen. 1963-1968 között a Képzőművészeti Főiskola hallgatója, Bernáth Aurél növendéke. Tíz éve él Balatonkenesén.

Egyéni kiállításai:

1972. Budapest, Ferencváros Pincetárlat
Törökszentmiklós,
1974. Ózd
1975. Budapest, Csepel Galéria
1976. Budapest, Stúdió Galéria
1977. Budapest, József Attila Színház
1977. Hajdúszoboszló
Hajdúböszörmény
1978. Velence, Kápolnatárlat
1980. Tamási
Bonyhád
1984. Visegrád, Salamontorony
1985. Heves

1986. Heves
1989. Celdömölk, Kemenesaljai Művelődési Központ
1993. Marcali

Köztéri munkák:
1986. Heves, Városháza tanácsterem
1989. Salgótarján, Megyei Könyvtár
1990-1991. Baja, Német Gimnázium
1992. Paks, Római katolikus templom
Balatonkenese, II. világháború elesettjeinek emlékműve
1993. Baja, Német Gimnázium Kollégium
1994. Ajnácskő, katolikus templom, Mária-oltár

Közgyűjteményekben található munkái:
1978. Budapest, Irodalmi Múzeum; Radnóti-töredékek
Nagybátony, Múzeum; Nő őszi rózsákkal
Szekszárdi Múzeum; Ádám Éva

Díj:
1993. Tavaszi Tárlat, Veszprém, nívódíj

Tagság:
1968. Magyar Köztársaság Művészeti Alap
1971. Fiatal Művészek Stúdiója
1991. Veszprémi Művész Céh
1993. Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

Irodalom:
Kernács Gabriella: Katalógus előszó. Zalaegerszeg, 1975
Péterfy Gizella: Életrajz magamról. Katalógus,
Celldömölk, 1989.
Jankovits Marcell: Péterfy Gizella: Jelenések Balassiról,
Művészet 1989/7.

PÉTERFY GIZELLA

Csend
olaj, vászon, 80 x 50 cm, 1987.

Silence
oil on canvas, 80 x 50 cm, 1987

járót még egyszer lecsalta magához. De visszatérni már nem volt ereje. Megvált az élettől, mielőtt haza érkezett volna.

Értékes és érdekes ember dőlt ki vele. Élete delelőjén állott még csak. Szellemi öröksége azonban így is méltóvá teszi, hogy emlékét megőrizzük.

A MAGYAR HAJÓZÁS MÚLTJA.

A magyar hajózás történetéről, fejlődéséről, igen érdekes adatokat találunk a *Gonda* Béla most megjelent «A magyar hajózás» czimű jeles könyvében.

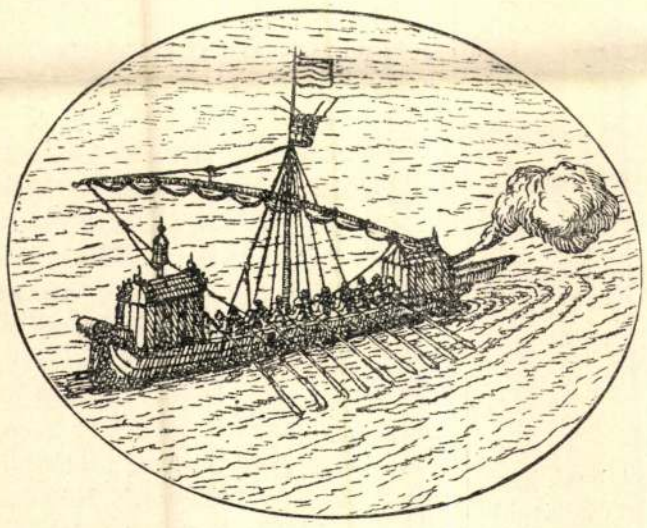

DUNAI TÖRÖK HADIGÁLYA A XV. SZÁZADBÓL.

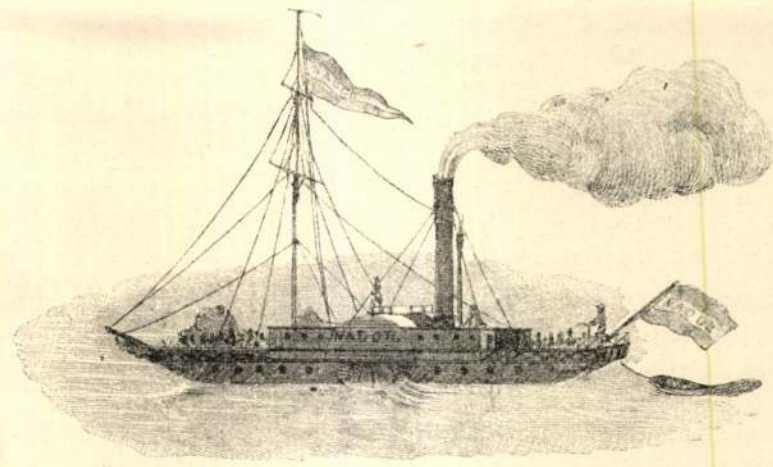

A «NÁDOR» GŐZHAJÓ.

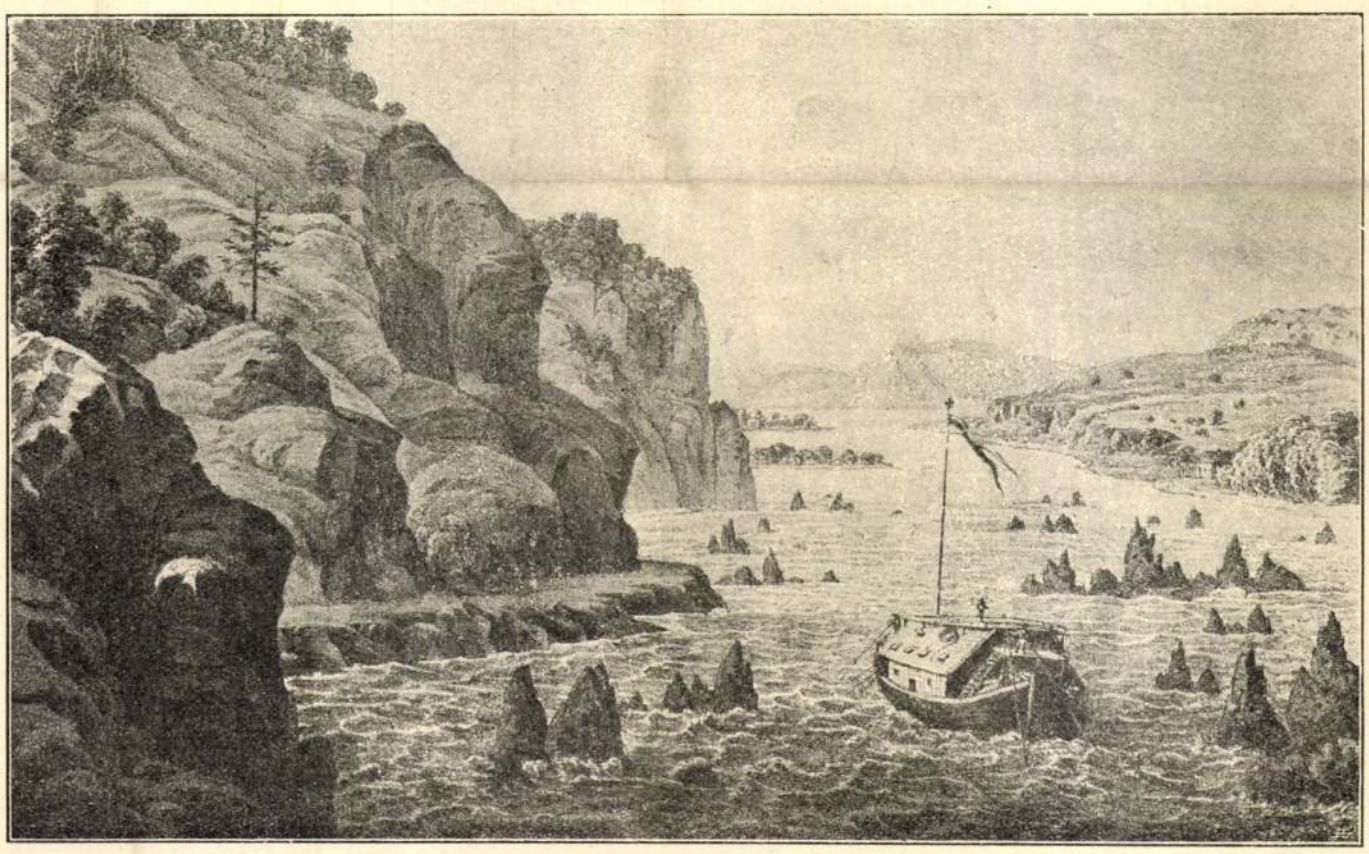

HAJÓK A VASKAPU-ZUHATAGBAN A SZÁZAD ELEJÉN.

Hajózásunk története visszanyúlik Magyarország állami életének legkezdetéig. S ha mindjárt kezdetben csupán a rév-átkelésre szorítkozott is ez a hajózás, de az kétségtelen, hogy különösen a Dunán — melyen már a rómaiak élénk hadi és szállítási hajózást űztek — a hajózás már a legrégibb időben honos volt. Egy 1148-ból való okmány például, melyben a pesti rév a kerepesi révvel együtt említtetik, már tanuságot tesz arról az élénk kereskedésről, melyet akkortájt a Dunán át s azon le- és fölfelé borral, sóval és élelmiszerekkel folytattak. A keresztes hadjáratok alkalmával is a hadak egy része a Dunán evezett le a Feketetengerre s úgy ment a Szentföldre.

Különben a Dunán már a XII. században az átviteli hajózás is figyelemre méltó volt. Regensburg városának ugyanis már ekkor hatalmas térfoglalását is. S a XVII. század vége felé már az átviteli kereskedelemnek is jelentékeny tényezőjévé kezd válni a Duna folyam. 1671-ben egy társaság alakúlt, mely német gyártmányokat és magyar terményeket szállított a Dunán keletre. Ebben az időben a Tiszán is megindúl a hajózás alúlról egész Szegedig.

A XVIII-ik század közepe táján a Balaton taván is megindúlt a rendszeres hajózás. A keszthelyi uradalmak tulajdonosa, Festetich gróf ugyanis 1760-ban hollandi hajóépítőkkel nagy vitorlás hajót építtet, melyen 12 megrakott szekér elfért s a melyet különösen sószállításra használtak. Ez a hajó egészen a tengeri vitorlás hajók mintájára épűlt s még ágyúkkal is fel volt szerelve, úgy elől a tatján, mint hátúl a farán.

A folyamokon járó hajók nehézkes vontatása ráterelte az érdeklődést oly mesterséges eszközök és készülékek szerkesztésére, melyek a sok vesződséggel járó lóvontatást mellőzhetővé tennék. Erre törekedett gróf Batthyány Tivadar is, a ki 1790-ben husz évre szabadalmat nyert saját találmányú hajójára, mely a viz ellenében is jár. 1797 szeptember 17-ikén Bécs mellett a Dunán kisérletet is tett ezen saját szerkezetű hajóival, melyeket «Bucintoro»-nak nevezett s egykorú tudósítások szerint ezek a kisérletek fényesen sikerültek. A hajó különböző nagyságban készült, de sem szerkezetéről, sem későbbi sorsáról nincsenek adataink s az az egykorú kép, mely róla fenmaradt, csakis külső alakjáról nyújt némi tájékozást.

II. József nagyszabású terve, melylyel a dunai hajózást szerves kapcsolatba akarta hozni a fekete-tengeri hajózással s ez által Magyarország, illetve az osztrák birodalom és az aldunai és fekete-tengeri kikötőkkel rendszeres kereskedelmi összeköttetést kivánt létrehozni, — nem sikerűlt ugyan: a török uralom nyomása alól felszabadúlt ország gazdasági föllendülése azonban úgyszólván önkénytelenül maga után vonta a tömeges szállításra egyedül alkalmas hajózás fejlődését. Nemcsak a Duna, de a Tisza, Maros és Száva folyók mind jobban benépesültek a már egész 5—6 ezer mázsa szállítóképességgel biró fahajók egész rajával; Szeged, Sziszek, Károlyváros, Pest, Győr, Komárom fontos hajózási központokká váltak. 1794 szeptember havában megalakúlt a kir. magyar szabadalmazott hajó-

mennie Fejérvárynak a királyhoz, meglágyítani szivét s tolmácsolni a magyar nemzet óhajtását.

Ah, akkor volt ez a katona a legnagyobb, mikor abban a kopott lötyögős frakkban járt a miniszterelnöki palotából a királyi kastélyba és onnan vissza olyan propozicziókkal, melyekre a király homloka ránczot vetett.

De hát a hazájáért tette. S bizonyára nem kiván érte jutalmat s nem is jár neki. Egy olyan gentleman, mint Fejérváry, mindent azért tesz, mert az adott esetben nem tehetett mást. S ezzel vége. Nem is akarjuk mi őt ezért dicsérni, csak megjegyezzük, mert elégtételünkre szolgál, hogy az ő fényes karriérje a politika hálátlan mezején az egyetlen megnyugtató pont. Mert daczára annak, hogy egészen a kulisszák mögött folyt le a Fejérváry működéséből az, a mi történelmi és maradandó, a nemzetben volt annyi szimat és látás, vagy sejtelem, hogy kiérezte benne a legbecsesebb államférfiak egyikét és szeretetének szárnyaira vette.

A tünődő ember, a ki kétségbeesve nézi az örökké működő guillotinet a politikában, a politikusok kopását, leőrlését, a bünöket, melyeknek hallelujáját zengenek, és az erényeket, melyeket megköveznek, a tünődő ember meglepetve áll meg a Fejérváry karriérjénél:

— Hátha mégis érdemes komolyan dolgozni a közügyekben.

*

Bármily nagy külső eredményeket produkált is, Fejérváry működésének mégis legbecsesebb része az, a mi nem látszik. A miről beszélni nem lehet, a mit csak sejthet a távol álló. A kulisszák mögötti Fejérváryt kellene ismerni. Az apró bajok, a kis perpatvarok elintézőjét, a homlokredők elsimítóját, szóval azt az úgynevezett jó szellemet, a kiről az a magyar közmondás van: «Jó az öreg a háznál», az az «öreg» ő, a kit előrántanak, mikor a többiek vannak bajban s a ki maga kergeti el a többieket maga mellől, mikor ő van bajban.

S ő gyakran van bajban, mert hiába, a nemzet szíve úgy van berendezve, hogy a keserűség belőle többnyire a katonai dolgoknál csordúl ki.

A legutolsó nagy atak is, mely az «éjféli ülést» okozta s a legzajosabb jeleneteket, melyek a magyar parlamentben valaha előfordultak, ellene irányúlt.

Ott állt a felkorbácsolt indulatok viharával szemben nyugodtan, csendesen, hidegen, mint egy gránitszikla. Minden lángolt, sustorgott, ropogott körülte, s ő ott állt összetett karokkal, közömbösen.

Egy háta mögött ülő honatya fejcsóválva szólt hozzá.

— Csodálom, hogy egy cseppet sem vagy ideges.

A gavallér miniszter, ki soha sem hazudott, mosolyogva felelte hátra fordúlva, ugyancsak olyan halkan:

— Dehogy nem vagyok ideges. Csak nem látszik rajtam, mert inkább meghalok, mintsem mutatnám.

*

A kormányok jönnek-mennek, de Fejérváry mindig marad. Ő maga is tudja ezt s egyszer odavetette a vele gúnyolódó szónoknak.

«Hiába okoskodnak az urak, mert én ezen a helyen addig maradok, a meddig én látom szükségesnek.»

Valóban olyan ő, mint a manchetta-gomb. A nemzet gyakran vált tiszta inget, de a manchetta-gombot el nem dobja, marad az új inghez. Mert aranyból való.

Ellinger Ede fényképe után.

PÉTERFY JENŐ.

PÉTERFY JENŐ.

1850—1899.

Váratlan gyász érte a magyar irodalmat. Nem a nagyközönség előtt folyton szereplő kiválóságok egyikét döntötte le a halál, a kik már nevük leirásával is jellemezve vannak s így elhunytuk puszta bejelentése már elegendő a széles körű részvét fölébresztésére, hanem egy csöndben dolgozó munkás férfiút, a kinek a nekrológja egyszersmind az első életrajza is. *Péterfy* Jenő, a ki a múlt héten egy Horvátországon átrobogó gyorsvonaton főbe lőtte magát, kevesek által ismert, de eme kevesek által különösen nagyra tartott egyéniség volt. Nem mintha a külső elismerés teljesen távol maradt volna tőle: kevés számú barátjai közt több elsőrangú irodalmi szereplő volt. Gyulai Pál sokat tartott kivált aesthetikai képzettségéről, ezt méltányolták benne a Kisfaludy-társaság tagjai is, a kik már régebben maguk közé választották. De Péterfy a társaság ülésein is csak ritkán jelent meg. A társas összejöveteleknek még ezt az alakját is lehetőleg kerülte. E visszahúzódó természete miatt neve csak ritkán forgott a nyilvánosság előtt. Rendesen magányába vonúlt és dolgozott fáradhatatlanúl, sőt telhetetlenűl; mintha a munkában kereste volna a boldogságot, de a nélkül, hogy meg is találta volna. Hanem megtalálta a magával való meghasonlást, mely végre gyilkos fegyvert adott kezébe.

Az irodalomban azonban elég nevezetes nyomokat hagyott maga után, hogy elhúnyta alkalmából körűlményesebben is megemlékezzünk róla. Életének főbb adatai a következők:

Péterfy Jenő 1850 július 8-ikán Budapesten született. Itt végezte tanúlmányait a középiskolában és az egyetemen. 1872-ben tanári oklevelet nyert, melylyel a belvárosi főreáliskolában szerzett magának állást, honnét később a VIII. kerületi, zerge-utczai főreáliskolához került. A magyar és német nyelvet s az ezekhez tartozó irodalmakat tanította. Bár ideges természeténél fogva nem igen volt alkalmas a tanítással járó izgalmak s a gyakran kicsinyes gondok elviselésére, mégis lelkiismeretesen teljesítette kötelességét, s tanításába is bevitte azt a hevet, mely személyét és írói működését oly megnyerővé tette. Tanítványai tisztelték benne az igazi tanítót, a ki nem csak a megszabott tanterv hivatalos végrehajtója volt, hanem személyében és életfelfogásában is példáját adta a tudománynyal való foglalkozás nemesítő hatásának.

Irodalmi működését a napi sajtóban kezdte meg. Az «Egyetértés»-nek volt 1880-ig, három éven át szini birálója. Mint ilyen, feltünően tömör, tartalmas, mély filozofiai gondolkodásra valló itéletével tünt fel. De már ekkor jelentkezett életének átka, az idegesség. Az éjjeli munka közepette gyakran elejtette a tollat s nem tudott tovább dolgozni. Fejéhez kapott, mintha ott benn valami zavar támadt volna. Fiatal korában ilyenkor akaratereje még győzedelmeskedni tudott s dolgozott tovább. Néhány év múlva abbahagyta a hirlapirást; de nem a munkát. Mind tömörebb, több és kimerítőbb gondolkozást kivánó művekbe fogott, melyek díszt szereztek ugyan nevének, de a miattuk való szellemi megerőltetés aláásta egészségét. A nyolczvanas években jelentek meg a «Budapesti Szemlé»-ben tartalmas és tartós értékű tanúlmányai. A magyar irodalom legkiválóbb regényirói: b. Eötvös József, b. Kemény Zsigmond, Jókai Mór, aztán Bajza József, meg néhány külföldi nagyság: Dante, Ibsen, Taine voltak tanúlmányainak tárgyai. Ennek a műfajnak, az *essay*-nek legjobb magyar példányai közé tartoznak ezek az értekezések. Különösen szép a báró Kemény Zsigmondról szóló tanúlmánya, mely a magyar irodalom eme nagy műveltségű elméjének méltó elemzése. A külföldieket pedig azzal az önállósággal és egyéni szempontokból itéli meg Péterfy, a mi idegen irókról szóló magyar ismertetésekben annyira ritka. Ezek a tanúlmányok szerezték meg számára még meglehetős fiatal korában a Kisfaludy-Társaság tagságát. 1887-ben érte ez a kitüntetés, melyet ő úgy fogadott és viselt, mint a ki még a legnemesebb czím elnyerését sem tekinti értékgyarapodásnak, tudván, hogy a lelki kiválóság független az elismeréstől. Az ő irodalmi munkássága nem az a könnyen támadó, könnyen ható és könnyen múló kérész-életű termelés volt, mely alkotójának vidám egészségben késő aggkort enged megérni. Az ő, mennyiségre nézve kicsiny, de minőség tekintetében elsőrangú aesthetikai munkássága olyan, mint a régi ötvös művészet nehány remeke, melyeknek kifaragásával és csiszolásával mesterük egész életét eltöltötte. S csak a műértő itélheti meg aztán, mennyi munkát emésztett föl ez a néhány darab.

Péterfy művei sorának kiegészítéséül megemlítjük még, hogy lefordította *Taine*-től «A XIX. század franczia filozofusait» s kiadott egy Plató válogatott műveit tartalmazó kötetet. Legutóbb még három kiváló tanúlmányt irt a Budapesti Szemlébe a három görög tragikusról.

A lelkiismeretes és lényeget kereső, gondolkodó munkásság húsz év alatt idegrendszerét rokkanttá tette. Péterfy halálra fárasztotta az agyvelejét. Utóbbi időben már annyira ideges volt, hogy sehol sem lelt nyugtot. De hogy más ezt észre ne vehesse, különben is zárkózott életét még zárkózottabbá tette úgy, hogy mivel utóbbi években már családja is elhalt mellőle, egészen remetévé lett. Nagy ritkán ha találkozott vele egyik vagy másik ismerőse, csak épen említette az idegességét, de komolyabb belső meghasonlást sejtető nyilatkozatot nem lehetett tőle hallani. Ezért minden ismerősét mélyen megrendítette öngyilkosságának hétfői híre. Úgy látszik, a délszaki táj, a tengerpart varázsa, mely minden szép lelkű embert ellenállhatatlanúl vonz, őt is, a szenvedélyes Itália-

Péter Vladimir, 5 hús

Könyv az ötvösről

Az egyik legrégibb kézművesmesterség mai művelőjét, *Péter Vladimirt* ismerhetjük meg *S. Nagy Katalin* könyvéből, mely a Corvina Műterem sorozatában jelent meg. A régiségre való utalás nem véletlen, mivel Péter Vladimir munkái finoman ötvözik az ősi lecsiszolt, kiérlelt formákat és a mai igényeket.

A sokoldalú művészt sokoldalúan mutatja be a könyv. Olvashatunk tanulmányt, interjút, kritikát és műelemzést a nagyon szép fotók magyarázószövegeként. S. Nagy Katalin könyve mindenki számára érthető módon közelíti meg és tárja föl Péter Vladimir munkásságát, ismerteti meg velünk egy alkotó anyagműves gondolatait. A könyvet olvasva módszert is megismerhettünk, miként kell és lehet közeledni egy művészeti ág alkotójához és munkájához, miként kell akár apró tárgyakból is kibontani, s nem belemagyarázni az értékeket és a gondolatot.

Péter Vladimir elsősorban ékszereket készít, így a vele való beszélgetés tárgya is az ékszer, mely lehet kultúrtörténeti emlék, kultikus eszköz, amulett. Vall viselőjének egyéniségéről, lehet figyelmet fölhívó jel mások számára, tehát kapcsolat ember és tárgy, ember és ember között. Péter Vladimir ékszerei egyhez nem akarnak kötődni az ékszerek sokféle funkciója közül: a társadalmi státushoz. Tagadja a nemes és nem nemesfém közötti értékbeli különbséget. Számára az anyag, *„abban a pillanatban nemessé válik, ha munkamennyiséget fektet bele; megnemesedik a megmunkálás által”*. Munkája során aprólékos gonddal társítja a különböző anyagokat, a vasat, a rezet, az ezüstöt, a követ, a bőrt, sőt, a hangot is, annak révén, hogy megszólaltatható agyag- és fémsípokat készít ékszerként.

Bagota Edit

→ Bagota Edit

2.

tott megállapodást. Az egyezményt angol részről *Lord Carrington* külügyminiszter, a fehér telepesekkel lepaktáló salisburyi rezsim részéről *Muzorewa püspök*, volt miniszterelnök, a Zimbabwei Hazafias Front részéről *Mugabe* és *Nkomo* társelnök írja alá.

s minden hatalom az újonnan kinevezett brit kormányzó: *Lord Soames* kezébe megy át. Salisburyba egyébként megérkezett az első brit katonai alakulat, amely — a nemzetközösségi békefenntartó erő részeként — közreműködik a megállapodás végrehajtásának ellenőrzésében.

PÉTERFY GIZELLA, FESTŐMŰVÉSZ

„Keresnünk kell helyünket a világban. Ebben amiben élünk. Feladatokat kell vállalni és azt megvalósítani vagy végrehajtani. Minden embernek megvan a küldetése, dolga az életben. Fontos, hogy örömet leljünk munkánkban a küzdelem ellenére vagy általa. A művészet csak emberszeretet és a világ szeretete által tud hatni. Ez szellemi hatás, amire tegnap, ma és a jövőben is szükség van. Az anyagi világ megfogható, de mulandó."

GIZELLA PÉTERFY, KUNSTLAMERIN

„Wir haben unseren Platz in dieser Welt zu suchen. Und zwar in dieser, in der wir leben. Wir müssen Aufgaben haben und diese realisieren oder durchführen. Ein jeder hat seine Mission, seine Arbeit im Leben. Wichtig ist, daß man Freude daran hat, trotz des Kampfes oder gerade dadurch. Die Kunst kann nur durch Nachstenliebe und durch Liebe der Welt wirken. Das ist eine geisitge Wirkung, die genauso erforderlich ist heute und morgen, wie sie es gestern war. Die materielle Welt ist zwar zu ergreifen, jedoch vergänglich."

MS. GIZELLA PÉTERFY, PAINTER

„One of our aims is to find our rightful place in this world. In the real world. We must undertake and carry out certain tasks. Every person in this world has a mission in life. The important thing is to enjoy our work in spite of struggle or because of it. Art is a matter of love of humanity, exerting an influence on the world through love. It effects the mind, a mental need of the past, present and the future. Materialism is, though, real, but merely temporary."

PÉTERFY GIZELLA
festőművész

8174 Balatonkenese
Bajcsy-Zs. u. 3.

Péterfy Gizella

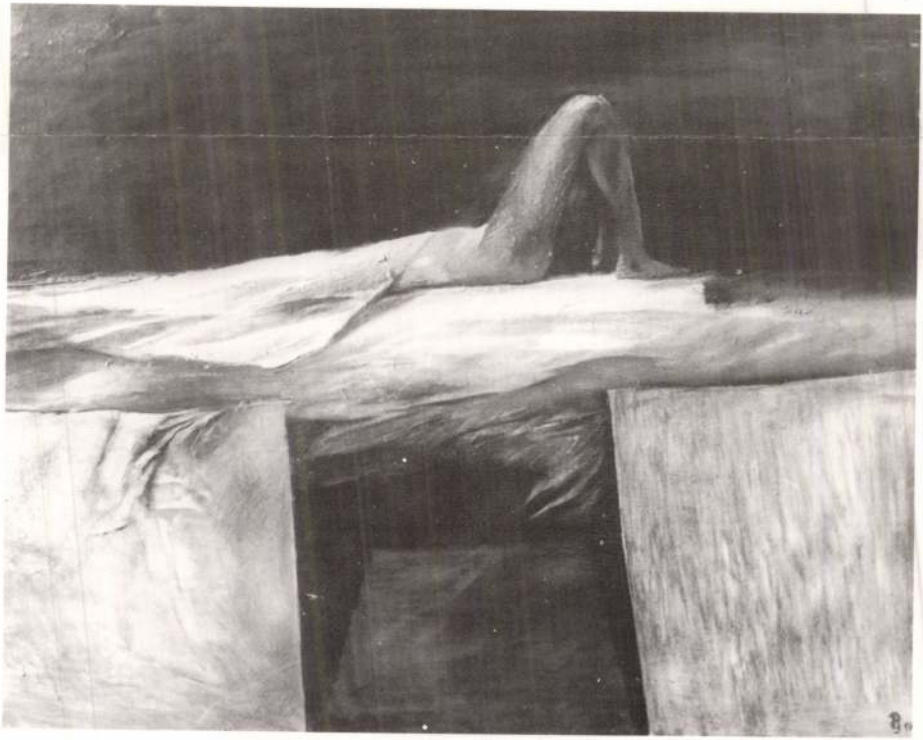

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

Europa könyv
és lap vál

Budapest

V Rothermere u 12

Péterfi Károly

1858. novembertől rajztanító az alsó kollégiumban

Értesítője

A marosvásárhelyi ev. ref. kollégium — az 1894–95. iskolai évről. Marosvásárhely 1896. 62 8. l.

Péter Vladimír, ötvös

● A HAJÓ TÖRTÉNETE. A Corvina Műterem sorozat újdonsága Péter Vladimir ötvös, ékszertervező munkáit bemutató illusztrált kiadvány: S. Nagy Katalin válogatásában, tanulmányában. Megjelent

12

–. A hajó története

Esti Hírlap, Bp. 1979. dec. 11

Tardi Sándor

Tardi Sándor rajza

parádé a vásáron. Az Úttörőközpont pedagógusnője elmond, hogy egy londoni jutalomutazáshoz érdemes gyereket fogjon. Csinos arcú, jó előmenetelű, az úttörőmunkában kiváló gyermeket a nép sűrejéből. Aki valamilyen hangszeren is tud játszani. Hegedű, gitár, szájharmonika, még a köcsögduda is számításba jön... Megkezdődik a kollektív felhajtás. Ijedt kis gyerekarcok lépnek a bizottság elé. Úttörőnyakkendős, kopasz gyermekkertészek, logomániában szenvedő pedagógusok, gügyögve buzgó hivatalnokok intézkednek. S járják el sípszóra a bürokratikus láncláncláncot. A formálisan végzett társadalmi feladatok kreatúrái ők. A kép kegyetlen. De föl-ujjongok néha: oly mulatságos. Hiszen itt egy kitűnő, világtágító alkalom mucsai kivitelezéséről van szó! A dolog mindjobban érdekelni kezd... Aztán megjelenik a Kiválasztott. Egy pattanásos képű, gi- [illegible] Hogyan sikerült ez ügyes-bajos ügyű embereket a kamera elé csábítani? Elmitem Vetik saját meg nem történt történetüket? Nyilvánosan berúgatni a falusi korcsmázót? Lefektetni a szemérmes mamát a házastársi dunna alá? Az iskolaigazgató nyakára hágni az úttörősálat? És hol rejtőzött vajon *Koltai Lajos* bravúros felvevőgépe? Hányszor rögzítették ugyanazt a jelenetet? Mennyi selejtszalagot fogyasztottak el? Dárday István munkanaplóját ugyancsak szívesen olvasnám.

Azon persze, vitatkozhatnánk, hogy ez a hibrid műfaj — a maga ál-művészetével és instruált valódiságával — hosszú távon életképes-e? De erre most nem térnék ki. Az eredmény egyelőre elcsitítja aggályaimat.

És különben is: jutalomkritikát írtam. Dárday István és munkatársai számára, a nagyszerű teljesítményért. Meg némiképp magamnak is. Annak örömében, hogy egy új magyar filmet végre a legjobb lelkiismerettel, zavartalanul dicsérhetek.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 24. XIX. évf.21.sz.13. lap.

Képzőművészet

VADAS JÓZSEF:

Valódi álmok

Három kiállítás bizonyítja: az álom és a nosztalgia nem az öregek kiváltsága. Péterfy Gizella és Gecser Lujza egyaránt harminc éves, Fekete Tamás sincs sokkal túl a negyvenen.

A *Csepel Galériá*ban

Péterfy Gizella

fantasztikus hangulatú festményeket állított ki. Egy-két művét láthattuk már a fiatalok stúdiójának közös tárlatán, de csak így összegyűjtve, az elmúlt öt év termését látva lehet valamennyire reális képet alkotni róla. Szándékosan kerülöm az egyértelmű fogalmazást. A festő ugyanis még tapogatja világát. Egyik-másik művében nem nehéz felfedezni a szálat, amely Gulácsy Lajos hajnali pirkadású látomásaihoz köti. Ezt a valóság felett lebegő tájat azonban elhagyta újabb munkáiban. Érdesebben fogalmaz. Nyoma sincs a korábbi — alighanem Bernáth Auréltól tanult — lágyságnak és megbocsátó melankóliának. Olykor majdhogynem irritáló színekkel festi meg az életbe révedő emberi alakokat, jobbára asszonyokat. Felhasználva a századforduló szimbolizmusának eredményeit is. Ha az öreg modell mellé fiatal nőt fest, akkor nem a két test fiziológiai különbségét ábrázolja, hanem az elmúlást, a nagybetűs élet örök körtáncát. Ahogy álmainkban képzeljük. Péterfy távoli példaképei — Puvis de Chavannes vagy Hodler festményei — nem bizonyultak folytathatónak, inkább csak a menekítő zsákutca tanulságaival járultak hozzá a modern festészet kibontakozásához. Tehát nincs könnyű dolga a művésznek. Igaz, olykor épp a lehetetlennek látszó feladat a leginkább időszerű.

A *Petőfi Irodalmi Múzeum*ban

Fekete Tamás

kisplasztikái szintén a régmúltat idézik. Tárgyakkal — a szimbolizmus korát. Nagyanyáink, a ma már nem is egészen fiatalok nagyanyáinak szekrénye, tűzhelye, vaságya, széke, órája, fogasa sorakozik egymás mellett a vitrinekben. Mégpedig vörösrézből hegesztve és húszharminc centiméteresre kicsinyítve. Mint álmaink: valóságosak és mégis megfoghatatlanok — hiszen fekvésre, tárolásra, ülésre, főzésre nem használhatók. Ha közeledünk hozzájuk, kiderül álomvalóságuk és érintésünkre azonnal elenyésznek. Fekete Tamás emberábrázolás nélkül beszél itt az elmúlásról, ha úgy tetszik: a halálról. Egy anonim lény tárgyait rakja elénk — kiegészítve ezt a képzeletbeli polcot az utcán látható suszterműhellyel és a körúti fákat védő ráccsal. Nekünk kell elképzelnünk hozzájuk lakóját, ezt a sehol sem látható és mégis mindenhová odakéredzkedő szellemfigurát. A kiállítás főszereplői talán nem is a szobrok, hanem a remekbe sikerült installáció (Somogyi Ágnes rendezésében): az üvegvitrinekben muzeális leletekként kaptak helyet a művek. A kalickák arra figyelmeztetnek: relikviákat látunk; az egymást metsző és egymásra tükröződő üveglapok vibráló látványa pedig — mintha csak ékszerkirakat előtt állnánk — pompás csalétkeket kínál.

Minden álom a valóság elemeiből építkezik.

Gecser Lujza

burjánzó textiljeinek építőköve: a fonal. Amelyet azonban a megszokottól eltérő módon használ fel. Nem szövetet készít és nem ruhát köt belőle. Hanem különféle változatos formájú konstrukciókat alkot. Mégpedig: a fonál anyagának törvényei szerint. Így olyan alakzatok keletkeznek, amelyek szeszélyesnek látszanak, akárcsak az álmok; holott nagyon is logikusak, már-már matematikailag egzaktak: a fonál súlya, nehézkedése, térbeli viselkedése, rugalmassága és tartása szervezi e műveket. A térbe lógatott, sisal-anyagból készült, átlátszó reliefek és a három kiterjedésű fonálkötegek láttán kevés csak annyit mondani: textilszobrok. Fonálmok? Ez az elnevezés pedig csupán az izgalmas látványra hívja fel a figyelmet. Miközben pontosan érzékelteti a munkák hangulatát, azt a hamis látszatot kelti, mintha az újpesti *Mini Galériá*ban kiállított textilek impresszionisztikusak lennének — szemre és filozófiára egyaránt. Holott az ellenkezőjéről van szó. Gecser Lujza szigorúan konstruál. Egy-egy műve virágra, állatra vagy éppen subára emlékeztet. De szó sincs naturalizmusról. Ez a fajta művészet nem a külső formát másolja le, hanem abból a tényből indul ki, hogy a virág, a lepke vagy a suba formája nem véletlen szeszély műve. Miért ne lehetne ez a felismerés a látszatnál igazibb valóság?

1975. MÁJUS 24.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 24. XIX. évf. 21. sz. 13. lap.

PÉTERFY GIZELLA

Péterfi Károly

Péterfi Pál. 10347.

Mellig, balra. Magas mellénye és egyelejü kabátja zsinóros.
Felirata a kép alatt három sorban:

ORVOS-TUDOR
KIBÉDI PÉTERFI PÁL
született 1792-ben -- meghalt 1861-ben.

a balválnál: kőrajz Maszák H. Pest, 1861.
alól balra: Rajz Péterfi Károly 1861.
jobbra: Nyomt. Pollák Testvérek Pesten 1862-ben.

Kny., alányomással, melynek méretei 54:49 cm.

Szn. 5-901
127-901-1.

Péterfy Gizella festőművész 6.) Folytatás (vége)
Jankovics Marcell: Jelenések Balazsiról. Egyoldalú riport egy rendhagyó falkeperől.
(Rész.)

MŰHELY

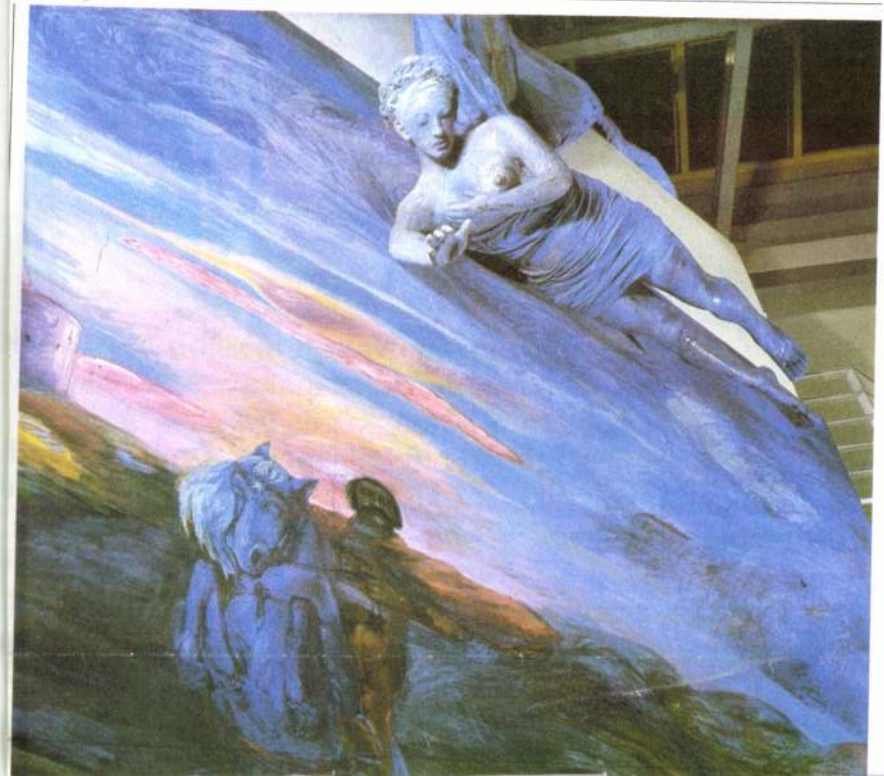

Művészet, 1988. 4., 34-old.

./.

„Az állandóság akarata, a mulandóság örökléte"

Cziráki Lajos művészete

Cziráki Lajos a magyar képzőművészet idősebb mesterei k
azok köré tartozik, akiknek munkásságát a század első
évtizedei (pontosabban a 30-as, 40-es évek)
progresszív-liberális polgári értelmiségének szellemisége h
át. (E zaklatott korszakban induló és sokfelé ágazó életmű
közül leginkább *Szabó Vladimir*é az, amely törekvéseiben
legközelebb áll Czirákiéhoz.) Mindmáig meghatározó szá
az a törekvés, amely a természetelvű ábrázolást elvont fo
erkölcsi és filozófiai megközelítések tárgyává teszi. Művei
szellemi töltése és a jól kivehető vágy a műalkotás időtle
érvényessége iránt is innen ered.

Péterfy Gizella festőművész 4.) Folytatás.
Jankovics Marcell: Jelenések Balassiról. Egyoldalú riport egy rendhagyó falképről.

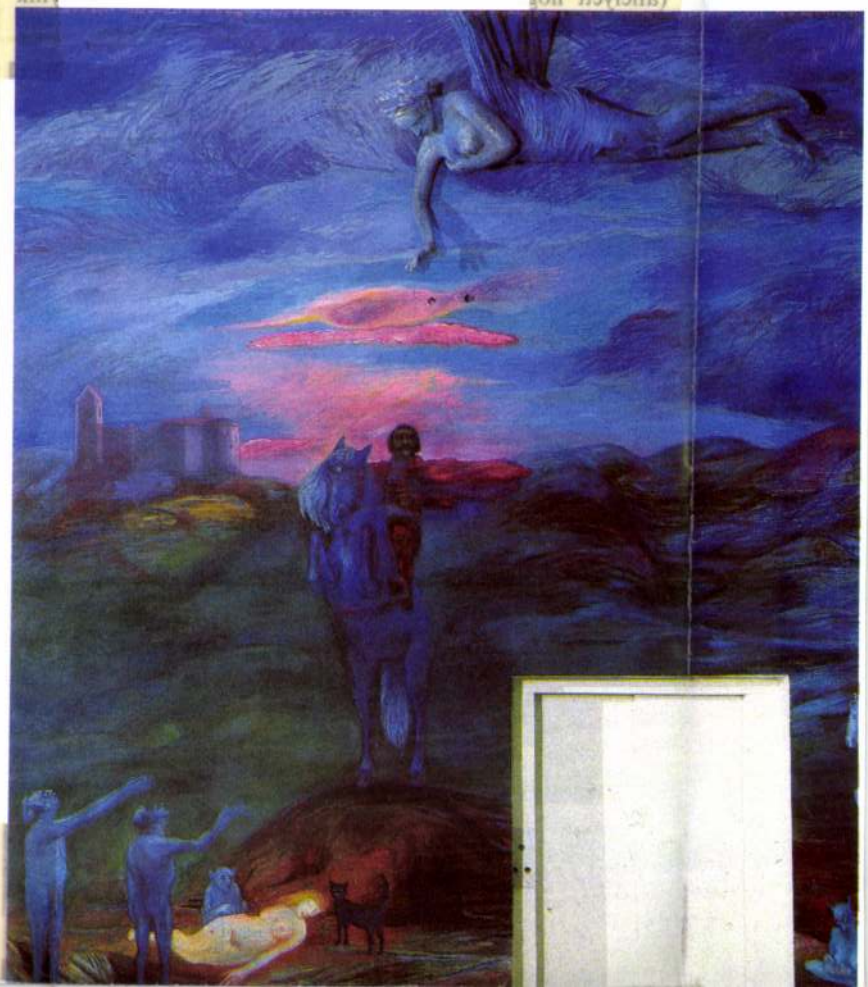

Művészet, 1988., 7., 35-old.

szemügyre öke
módon megker

Péterfi Károly

Péterfi Károly, Marosvásárhelyről (egy másik névjegyzékben P. szülőhelyeként Déva szerepel), 20 éves korában, 1851—52 a festészet alapelemeit hallgatta.

Fleischer Bécs 74 l

403.

ó, ül s szembe néz. Hátrafésült haja
ézik, szakálla nincs. Nyakkendője körül
gallérú kabátját begombolva hordja. Kezeit
nékuek támlájából jobbra csak egy kis rész tűnik

érétei 12. 8 : 11 cm.

6.

erre.

M. aj. 1874. X. 12.

PÉTERFI *Károly, kisbédi*, festő, Erdélyben. Az 1870—80-as években rajztanár volt Marosvásárhelyen. Kisbédi Péterfi Pált ábrázoló arcképét 1861. Pesten Maszák Hugó rajzolta kőre.

E-g. II 2921

SAJTÓFIGYELŐ
HAZAI HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1971 JUL 24

Vásárhely szobrai

Péter Zsuzsa: Olvasó fiú

Elhelyezés: Szántó-Kovács János Középiskola kollégiuma udvara. *Anyaga:* mükő.

Már hetedik éve hozta *Szabó* Iván a Képzőművészeti Főiskola növendékeit Hódmezővásárhelyre, amikor megszületett az elhatározás: ne csak a főiskolások vigyenek élményeket magukkal a városból, hanem itt létüknek művészi nyoma maradjon a városban is. Ennek az elgondolásnak első megvalósulásaként *Péter* Zsuzsa alkotta meg és adományozta a számukra helyet és ellátást adó kollégiumnak *„Olvasó fiú"* című szobrát.

A régi kollégium kis udvarára került 1961-ben a szobor. Az akkori környezet megfelelő is volt számára, különösen az ebédlő árkádos falai adtak jó keretet a műnek. Ma már a régi épület is vesztett ízéből az elé épített ereszek miatt és az egész környezet eléggé rendezetlen. Miután azonban remény van rá, hogy a környezet rendezésre kerül, a szobor itt maradása jelen körülmények közt is indokolt, mert az olvasás és az iskolai, kollégiumi környezet nagyon is harmonikusan kapcsolódik.

A szobrot kis ovális vízmedence egészíti ki, ebből forrás téglák halmaza emelkedik, melynek tetejére került maga a szobor. Fiatal, trikós, lábát maga alá húzó, ülő fiú. Baljával a talapzatra támaszkodik, jobbjával pedig a bal oldalán elhelyezett, földre tett könyvet fogja. Tekintete elgondolkozást, elmélyülést tükröz.

Péter Zsuzsa fiatal szobrászművésznek még egy szobra — a *Fiú kecskével* — kerül az illetékesek által már elfogadottan Vásárhelyre. A mű már el is készült, csak a helykijelölés és a leszállítás van még hátra.

D. J.

(Fotó: Domotör M.)

von óvatosan bántam vele. Most már hat éve éneklem ezt a szerepet. Úgy vagyok vele, mint maga Borisz Gounov, aki ezt mondja az opera szövege szerint: „Több hatalomhoz jutottam már, hatodik éve uralkodom" — Én hat éve éneklem ezt a szerepet, úgy érzem, nekem is nagyobb hatalmam van már rajta, mint kezdetben. Szegeden kezdem meg Borisz cár uralkodásának hetedik esztendejét.

Gyuszelev alkatra is „királyi". Jó megjelenés, atlétikus alkat jellemzi az idei operaelőadás egyetlen külföldi szereplőjét, akivel Szimetár Miklós franciául társalog a próbákon. Nikola ugyanis az említett francián kívül kifogástalanul beszél oroszul és olaszul, de német nyelven sem „adják el".

A szegedi előadáson egyik legnépszerűbb, számára a legtöbb sikert hozó szerepét énekli. A Borisz pályájának egyik szimbóluma is. Ez a zene csábította el a festőállvány mellől, s ez a szerep hozta számára az első nagy sikereket is. Reméljük, hogy Szegeden ezeknek a sikereknek a száma növekszik.

PETRI FERENC

A ... lő ... zel... I... Kis... vos...

BV...

V... tav... pat... tékl... diadalmaskodott lelkes ellenfelével szemben.

Legjobb dobók: Marosi (4), Deák (2), illetve Riegler (2), Bátorfalusi (2).

R. K. Subotica—Szeged 9:9 (4:3)

Vezette: Szűcs—Salánki. Egyenlő erők küzdelme folyt

...ét gól-...es csa-...en volt ...ak na-... Góllö-...uponyó ...4., Lé-... Ambrus

...bb

Csepel—Szentesi Kinizsi 12:11 (8:5).

Kiskunhalasi MÁV—Szeged 10:6 (7:2).

Férfimérkőzések:

Bp. Vasas—Zenta 32:25 (18:13).

Szegedi Volán—Csepel 17:11 (9:8). Nagy meglepetés!

A hét vége műsor...

SZOMBAT

Kézilabda: Nemzetközi kézilabda kupamérkőzések. A szabadtéri játékok sportrendezvénye, második nap, újszegedi Kisstadion, fél 9-től 12-ig, délután 16-tól 19-ig.

Motorcsónak: Nemzetközi verseny a Tiszán és az országos bajnokság első pontszerző futama, Szeged, a Szalámigyár és a Szőke Tisza hajó közötti szakaszon, 16.

Vízilabda OB II: MTK—SZEOL, sportuszoda, 15.

VASÁRNAP

Atlétika: Megyei felszabadulási kupaverseny I. forduloja, Tisza-parti stadion, 9.

Kézilabda: Nemzetközi kézilabda kupamérkőzések, harmadik napi küzdelmei, döntők, Újszeged, Kisstadion, 9-től 12-ig.

Motorcsónak: Nemzetközi verseny és országos bajnokság I. pontszerző futama, Szeged, 10.

Vízilabda OB II: Kazincbarcika—HÓDIKÖT, Kazincbarcika, 11.40, Samu, MAFC—Szentesi Vízmű, Császár-uszoda, 11, Vuszek.

Péterfy Gizella, festőművész, 3.) Folytatás.
Jankovics Marcell: Jelenések Balassiról, Egyoldalú rejtett egy rendhagyó felképrét

MUHELY

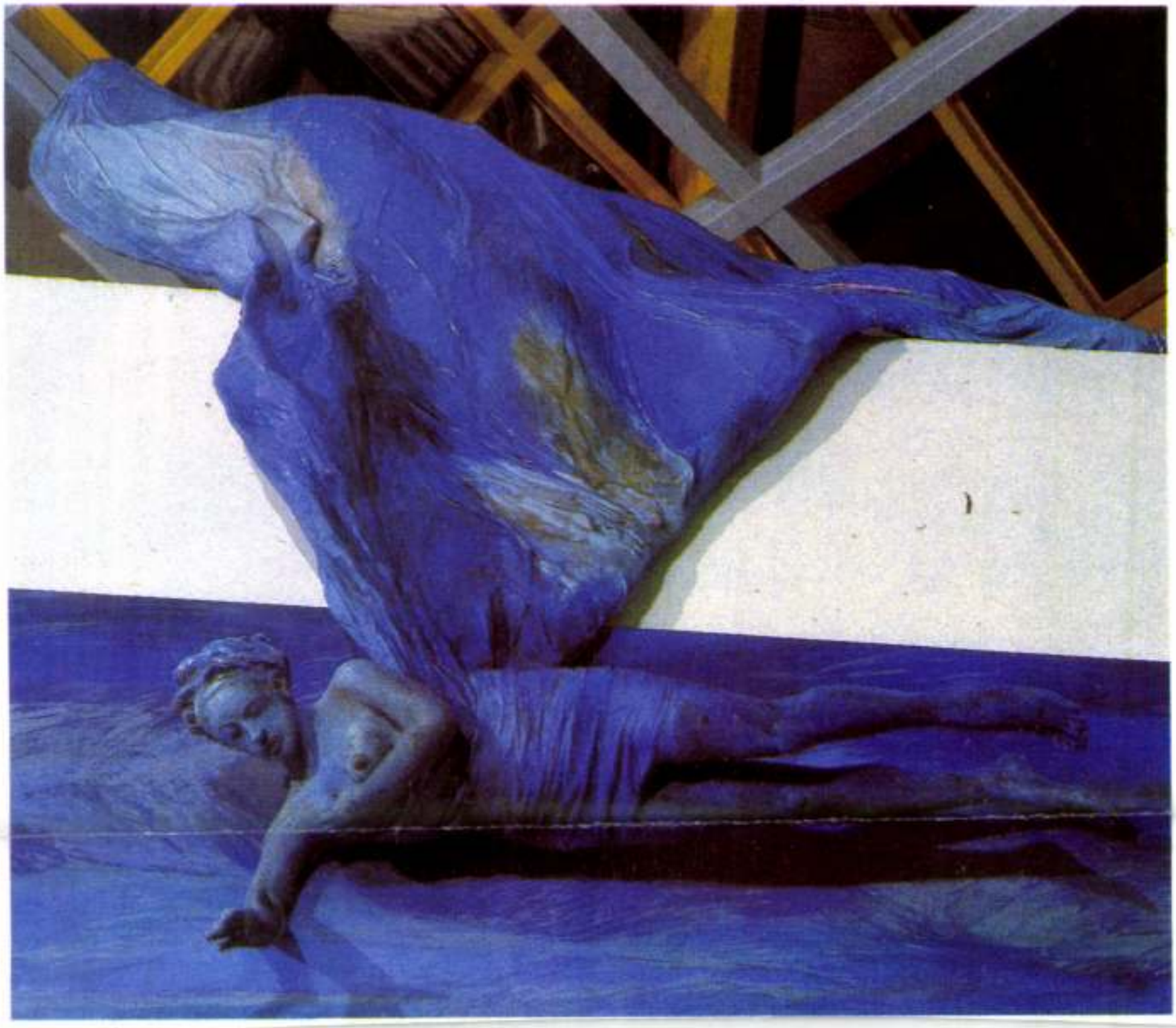

Művészet, 1989, 7., 35-old.

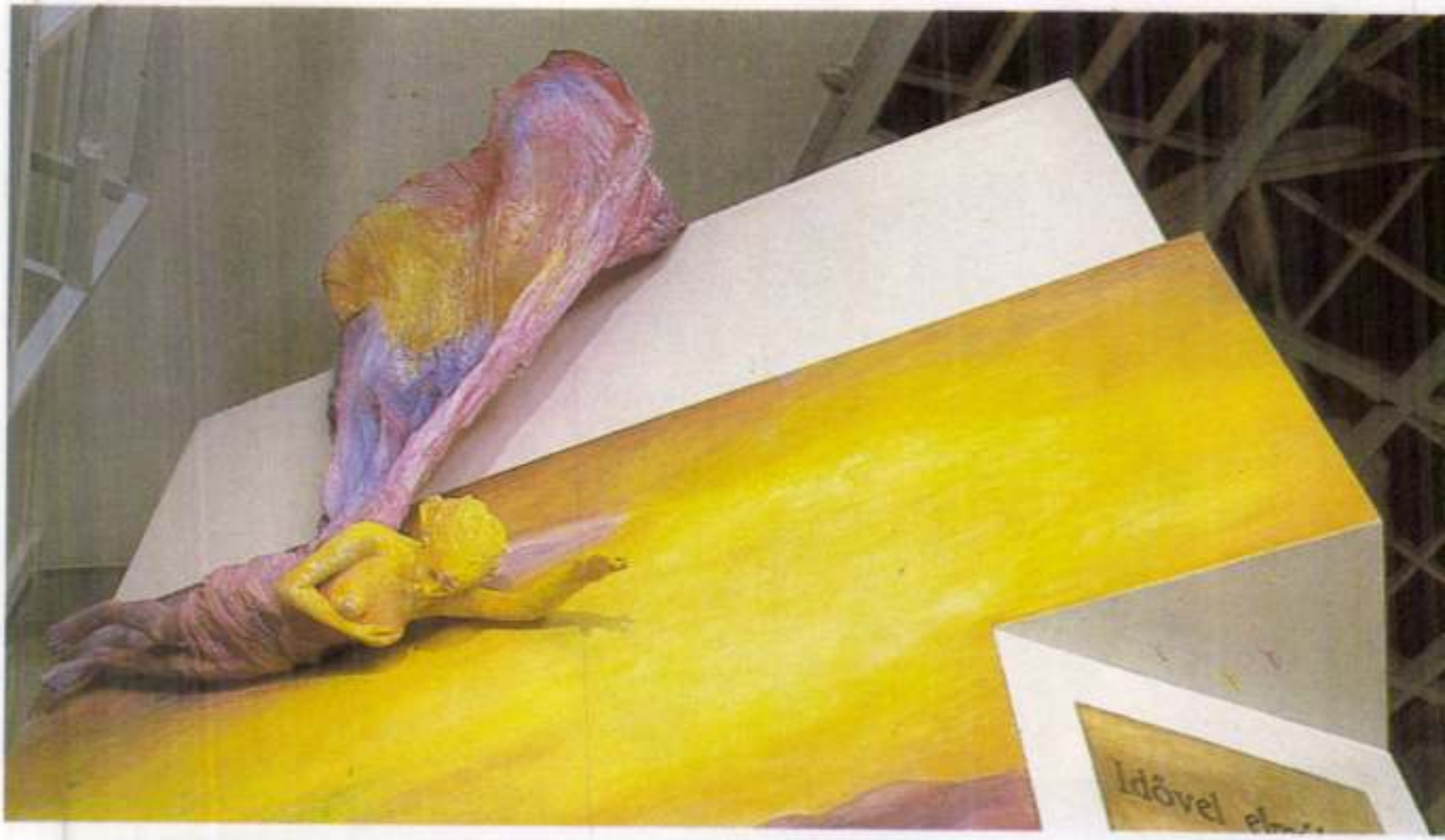

falkép – tulajdonképpen pannó – többi részlete. Azonnal megragad a látvány varázsa, furcsa bája és a Műből (csak felém?) áramló csipetnyi irónia (már az angyal szája szélén ülő mosolyban is ott lebeg). Mivel a mellékalakok kivétel nélkül kicsinyek és a képmező alján láthatók, azonnal odarohannék, hogy közelről vegyem

mikor olyan aranyosak!), de megállít a falsíkok lecsapott élére festett felirat. (Nem tudom, más hogy van vele, nekem minden feliratot azonnal el kell olvasnom.) Hát persze, egy Balassi-idézet az, (szerintem) legszebb versé-ből. Az időzítés tökéletes. Akár olvasni, akár pannót idézni jő a könyvtár-ba az ember, a szeme megakad a fel-

Péterfy Gizella, festőművész 1.) Folytatás

Jankovics Marcell: Jelenések Balassiról. Egyoldalú kport egy rendhagyó falképről

Művészet, 1989, 7., 34-okt.

P. Éterfy Gizella, festőművész 2.) Folytatás.

Jankovics Marcell: Jelenések Balassiról, Egyoldalú viport egy rendhagyó falképről

Művészet, 1989., 7., 34-old.

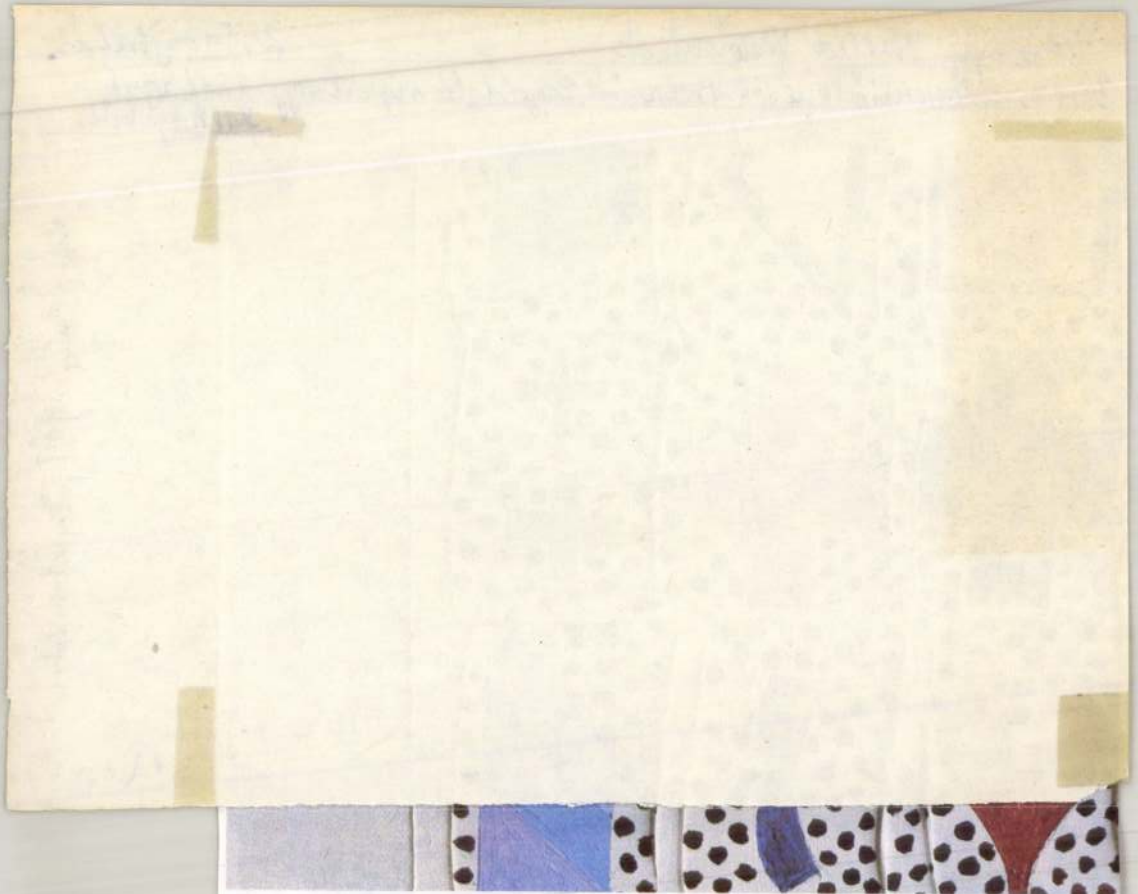

Bartl József: Kompozíció, olaj, vászon, 50 × 40 cm, 1988 (fotók Sulyok Miklós)

PÉTERFY Gizella

Palócföld, 1989.3.sz.

A Balassi Bálint Megyei Könyvtár (Salgótarján) 1989. április 24-én *Péterfy Gizella* alkotásával gazdagodott. Avatóbeszédet *Pozsgay Imre* mondott. A borító II. felvételei az ünnepségen készültek. A műalkotás elemzésére visszatérünk. (Fotó: Tóth Veronika).

1990

... emur-
... Nehányuk kivéte-

... alatt derűs és komoly, kihalt és újra feltámadó szokások sokaságát so-

művelődési otthonában mutatták be, illetve ajánlották az olvasók figyelmébe.

Pinceavató — gesztenyesütéssel

Egy kismalac volt a sztár szombaton a Múzeumfaluban

Nemcsak boros, kissé borongós is volt szombaton délután az új pincék felavatására meghirdetett mulatozás a Vasi Múzeumfaluban. Nemcsak az esőre álló időjárás miatt, hanem mert kénytelenek voltak „folyamatában bemutatni a pincék építését". A három pincéből ugyanis csak egy van kész, egy másik félig, a harmadik pedig csak alapjaiban, ám a határidő szorításában felavatták valamennyit, hiszen a pályázati pénzekkel el kell számolni. A kész velemi pincét rendhagyó módon fel is szentelték, ami nem szokás, de dr. Bárány László — püspöki engedéllyel — mégis eleget tett a kérésnek.

A velemi ház avatójára nemcsak a velemi polgármestert hívták meg, de stílusosan egy ottani gesztenyesütőt is: Reményi Zoltán híres arról, hogyan teszi héjaválóvá sütéssel a gesztenyét, amelyet elő- és utóételnek egyaránt fogyasztott a népes közönség. Sőt a pincepörkölt és a házipogácsák elfogyasztása között is be-beálltak a sorba néhány szem forró-friss gyümölcsért. Gyümölcsfajtákból egyébként igen bőséges kínálatot hoztak a káldiak: körtéket, szőlőket, különböző almákat, valamint vastag húsú, csábítóan piros somot, amely savanyúságával jól becsapta a kóstolgatásnak ellenállni nem tudót... A gasztronómiai élvezetek után még mindig maradt további kedvcsinálónak némi mézes pálinka, s zöld mázas kancsókban tartalékolt finom bor, amelyeket szintén zöld mázas edényekből lehetett fogyasztani. Ugyanis használják már a Múzeumfaluban Farkas Adrianna (Nagyrákoson élő fazekas) korábban nagy dérrel-dúrral üdvözölt, eredetileg százdarabos, de időközben kibővített lakodalmas készletét.

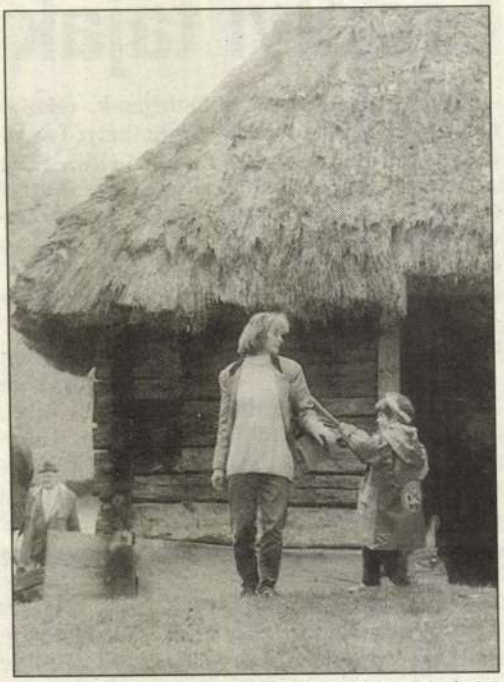

Benkő Sándor felvételei

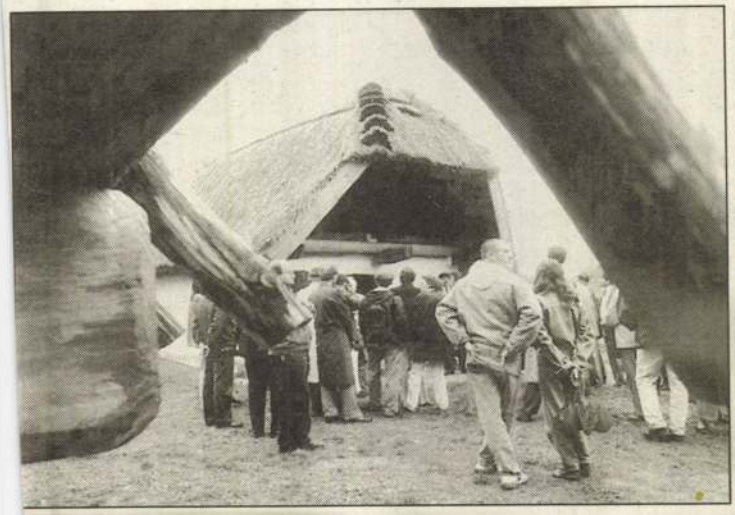

Az őszies hangulatról a gyerekek egyáltalán nem vettek tudomást: vígan hancúroztak a lassacskán betelepülő állatfarm lakóival, s hajtóvadászatot rendeztek a Magdika után, „aki" egy vörös szőrű kis mangalica malac, s csak nemrég érkezett, de már megtanulta, hogyan szökjön meg kosarából. Dúlfalvy Zsuzsanna, az állatok gondozója elmondta, hogy az itt élő kecskék közül az egyik hamarosan ellik, úgyhogy lesz örömük az állatóvodát rendszeresen látogató kisiskolás csoportoknak.

látszott ismét alkalmasnak megmozgatni az anyagi hátteret biztosító forrásokat. A Dunántúl területéről először jelentkezik ilyen léptékű és mélységű munka, s szellemi erejét figyelembe véve ez a kötet talán az egész

tők voltak — a lakosság 50 százaléka!" A néprajztudós szerint egy nemzedéken belül nem lesz még egy lehetőség ilyen horderejű munka kiadására; 50—70 év múlva fogják újraírni Vas megye népművészetének történetét;

jaikat ig... az utolsó pillanatig... A... szeti vonatkozásaiban és tartalmi gazdagságában is emberöltőre szóló monográfia, a *Vas megye népművészete* című kötet a Savaria Múzeumban kapható.

Erdélyi tájak a Trébelyben

— Nem a festmények különlegesek, talán inkább a sorsuk — mondja Péterfy Gizella a szombathelyi Trébely Galériában látható képeiről —, mert most mentem először haza úgy, egyedül, felszereléssel, hogy festeni fogok. Kijártam a természetbe és lefestettem, amit láttam. Ezek amolyan ujjgyakorlatok, etűdök. A tájban való festés mindig pihentető, felszabadító — mint a zenészeknél a kamaramuzsika. Nem elégíti ki, csak játszik, mert örömmel tölti el. Mint engem, amikor átengedhetem magam a látványnak...

● **Merklin T.**

Szováta, Alsó-Sófalva, Sóvárad, Atyha, Parajd — az erdélyi medence peremvidékének falvai ezek; itt a Só-vidéken van a Bucsin is, ahol a különben Balatonkenesén élő Péterfy Gizella festegetett ezen a nyáron. A festőnő kétéves korában került át Magyarországra; azóta itt él és dolgozik; terjedelmes lenne az a kiadvány, amely összefoglalná fotókon az országban szerte látható alkotásait... Megfogalmazásaiban feltűnő, hogy mégis mindig Erdélyt érti, amikor azt mondja „hazamegy".

— „Haza" — ez a szó természetesen jön a számból. Négyen voltunk gyerekek, Ózdon töltöttük az iskolaidőt (minden hétvégén levelet írva az otthoniaknak), a nyári szünidőt pedig Erdélyben. Pont olyan ez, mintha valaki elmegy Nyugatra, aztán „hazajön", és „itthon" tölt bizonyos időt. Számunkra így volt normális.

— *Az ön férje Kő Pál szobrász, a Képzőművészeti Főiskola rektorhelyettese. Sokan tudják, hogy szobrait a felesége „fejezi be" — kifestésükkel, színezésükkel...*

— A férjem hivatalos felkérések szerint is az alkotótársam. Közös munka volt a Magyar Nemzeti Bankban a *Kakasos fiú*; végigfestettem a mohácsi emlékparkot is. A férjem színekkel való kapcsolata nem nagy erejű, nem tudja, mit kezdjen velük... Én meg borzasztó élvezettel, nagy szabadsággal festem ki a szobrait...

— *A két műfaj összedolgozásából pedig egy új jön létre: a gyönyörű festett szobroké, mint például a „Nagy szerelem" című alkotás...*

— Nemrégiben Baján készítettem egy életfát, amely szemből úgy néz ki, mintha a fa gyökere meg a lombja összetartozna. Oldalról azonban láthatóvá válik, hogy a gyökér térbeli, a lomb síkban helyezkedik el, s egyenként van megfestve minden levél...

A színtónusokkal alakítom át a felületet. Azt az illúziót szerettem kelteni, amit a barokk tudott: más legyen a sík, mint ami. Például egy templomi mennyezetre festett égbolt szinte kihúz az épületből, olyannyira képes érzékeltetni a tér hatását... A szobrokat is úgy festettem: ellenük, és egyben kiemelve a felületeket, átvágva és megborzolva őket a színekkel.

A szobrászat és a festészet úgy egészítik ki egymást, hogy az egyik látomás átmegy a másikba: „megfoghatatlanul" váltják egymást.

❄❄❄

Péterfy Gizella festményeinek kiállítása tegnap délelőtt nyílt Szombathelyen, a Zrínyi utcai Trébely Galériában.

Kő Pál Nagy szerelem című szobrát is Péterfy Gizella festette ki

Péterfy Gizella

"Valódi álmok" cimmel Vadas József több kiállitásról szóló kritikájában ir a müvészről és a Csepel Galériában rendezett tárlatáról. Fekete Tamás kispalsztikáiról és Gecser Luja textiljeiről ugyanebben a kritikában számol be, mely Péterfy Gizella nevénél,/cédulájához/ mellékelve látható.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 24.
XIX. évf. 21. sz. 13. lap.

MDK

Péterfi - Szinte

Művészet 1937. 6. sz. 43.1.

Péterfi

l.

Lykanomzromantika
115. l.

MDK

Péterfi - Szinte

Forum terv, repr.

Művészet 1937. 6. sz. 42.l.

Pèterfia Borbála

az egyik szerzője az alábbi pályázaton megvételt nyert 9.sz. pályatervnek.

Hofer Miklós: Szombathelyi vá rosháza tervpályázata, 197o. - Magyar Epitőművészet, 1971.2.sz. 2-8. 1.

Péterfia Borbála, Ybl-díjas építész 4.) Folytatás

Orlay. Istvánt: A Sziget.

a Margit hid felé induhva, a Budára néző part a sportzóna; így alakult ki, ezt a rendet nem lenne célszerű alapvetően megbolygatni. A program szerint megszüntetnénk a Dózsa-tenisztadiont, - fele részben életveszélyes rom, ugyanakkor jelentősen növeli a gépkocsiforgalmat, egy-egy versenynek több ezer nézője van. Vitatható a XIII. Ker. Tanács napközis táborának ottani elhelyezése is. Nem a funkciója, hanem szerkezeti elhelyezkedése miatt kellene innen kitelepíteni, olyan szűkös a terület, hogy lehetetlenség miatta a Sziget északi részét összekapcsolni az ősparkkal. - A sportzónában vitatott volt az Úttörőstadion helyzete, az 1969-es program kitelepítésre javasolta, átépítésével eleve nyitottabbnak tetszik a létesítmény. Építészetileg jól igazodik a tájhoz, területfoglalása sem zavaró.

Budapest folyóirat, 1988., 7., 21-22-old.

Péterfia Borbála, Ybl-díjas építész 3.) Folytatás.

Orlay István: a Sziget.

Elvégeztük a városrendezésben ma még ígyszerű ún. kisarchitektúra-környezetkultúra elemzést is. Vizsgáltuk, milyen állapotban vannak a buszmegállók, hogyan fest az épületek és környezetük rendezettsége. Az összkép nem szívderítő... – Ezek ismeretében hozzásegítettek az alapelvek megfogalmazásához. Vagyis, mi legyen a Sziget funkciója. Itt van egy isteni adottságú hely, természetes határokkal, amit körbenőtt a város. Az egy lakosra jutó zöldterület Bpesten kevés, átlag 8.9 négyzetméter, de a belső kerületekben csak néhány tengérnyi. Kialakult a meggyőződésünk, hogy a Sziget legyen védett zöldterület. Ez elemi feltétele élővilága megmentésének. – A mostani terv alapelve, hogy a Dunaparton jól használható, kellemes sétányok vezessenek.

Budapest folyóirat, 1988., 7., 21-old.

Péterfia Borbála, Ybl-díjas építész 2.) Folytatás.

Orlay István: a Sziget

Ezt követte a városképi szemle: hogyan fest a Sziget Pestről és Budáról és milyennek látszik a jobb- és balparti városrész a Szigetről. Majd elvégeztük a kilátásvizsgálatot, ennek eredménye szintén „esztétikai anyagként" került a dossziéba. Fontos kérdés volt, jól hasznosítjuk-e a Sziget szerkezeti adottságait. Ehhez járult a műemléki és kultúrtörténeti vizsgálat, ez nemcsak a középkori romakra, hanem a szobosparkra és annak pontos geodéziai mérésére is kiterjedt. Alternatív javaslatok készültek arra, hogyan lehetne csökkenteni a forgalmat oly módon, hogy kedvezőbb legyen a tömegközlekedés. A hidrológiai vizsgálat a kutak hozamával, a lievizek hasznosításával foglalkozott. A közművek vizsgálatát talajmechanikai mérések követték.

Budapest folyóirat, 1988., 7., 20-21-old.

Péterfia Borbála, Ybl-díjas építész, tervező. 1.) Folytatás.
Oszlay István: a Sziget.

A vezető tervező Péterfia Borbála eddig jobbára középületek tervezésével foglalkozott. (A szegedi könyvtár-levéltár épületegyüttesért kapott 1976-ban Ybl-díjat). A Margitsziget részletes tervének készítésének megbízása még sem érte váratlanul. Az első megbízást még 1986 dec.-ben a XIII. Ker. Tanácstól kapta: állítsunk össze egy előprogramot a Margitsziget majdani rendezési tervéhez. Készítsünk helyzetfelmérést, mit lehetne ott csinálni a rend érdekében. Ez volt, az első munkafázis. Sajátságos városrendezési feladatról lévén szó, minden részletre kiterjedő környezetvédelmi vizsgálatot végeztünk: levegőtisztaság, zajvédelem, talajszennyezettség, stb.-re.

Budapest folyóirat, 1988., 7., 20.-old.

Péterfia Borbála, Ybl-díjas építész

József Dénes: Építettük 85

Építészet.

Az Építésügyi Tájékoztatási Központ 1975 óta minden tavasszal megrendezi az „Építettük..." kiállítást, melyen az előző évben elkészült, v. felújított létesítményeket mutatják be. – Ha a legkosszerűbbnek tartott építészeti szerkezetek csalódást okoznak, a téglában még mindig bízhatunk. A szegedi Somogyi-könyvtárnál Pomsár János és Péterfia Borbála a város téglahagyományát újította fel, amikor a téglaburkolatba ornamentikát terveztek. Kár, hogy a tégla szellemének átérzése az egész tömegformálást nem hatotta át. [említve].

Kritika, 1986., szept., 44-old.

Péterfia Borbála, építész

L: Kóris János

— Díjak, kitüntetések – 1985 8.

Élet és Irodalám Bp 1985. ápr 5. XXIX/14

Pétervári Borbála

az alábbi pályázaton 1. dijat nyert 6. számú terv egyik szerzője.

Borvendág Béla: Szegedi Könyvtár és Levéltár tervpályázata, 1971. - Magy.Ép.müv.1972.5.sz.12-16.l.

Péterfia Borbála

P.J.: Orvosi rendelő, 100 fős óvoda, 60 fős bölcsőde, Budapest, X. Kőbánya. - Építészek: Pomsár János, Péterfia Borbála, statikusok dr. Dulácska Endre, Falus Ferenc.

Magy.Ép.műv. 1972.5.sz. 30-33.l.

Péterfia Borbála, építész

L.: Pomsár János

V. Zs.: Kömpotár . . . . 12.

Nérszava, Bp. 1975. nov. 10.

Péterfia Borbála, epitém

L.: Pomsár János

4 I. díjas terv: Repn.

Bezerédy J.: Sikéres volt ... 476-477.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1971 1. augusztus XXI/8.

Péterfy István

Keramikus

1922–24

Évinisk 1930. 87. l.

Lendva.

A hegyes vidék középteréb
vár, az előtérben pedig a tábo
man képeznek csoportot, kiknek
az ágyúhoz támaszkodik és a ha
szalagon, mely fölött mértani

LINDVA.

fölül balra: 91
jobbra: 148
alól középütt: cccc
a lap hátán pedig az [redacted] Eilfft

Rm., mér. a vk. 1

131-91-1

Péterfy István

művészeti szak

l.

Ferk`pzomfoisk`vk

1939-41. 146. l.

Egyházkerület Igazgatótanácsa.

, 1944. január hó 10.

előadótanácsos.

Péterfy István

l.

Ferkèpzomfoiskèvk

1939/41. 101. l.

132. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. FŐIGAZGATÓSÁGA
213 1944
Prz.: IV. 24 n.

FELSŐMAGYARORSZÁGI RÁKÓCZI MÚZEUM

KASSA
BÁTHORI ISTVÁN-TÉR

Ad 34/1944.sz.

Méltóság

Méltóságod kegyes v

1944.április hó 1-én 20.000 azaz

utólagos elszámolás kötelezettség

költségeinek részbeni fedezésére.

Tekintette arra,hog

használódott, van szerencsém mély

elszámolást az eredeti nyugtákkal

Kérem,hogy ezt az e

váhagyólag tudomásul venni méltóz

Kassa, Méltóságos

Péterfi István II. c

fest. nak

Ferk(pzomfoisk)vk

1935-36. Jo. l.

L nyomdai előállítási

P a tartozás törlesztésképpen a

P. d.

Az őrszeg kiutalványozása esetén a Bizottságot még 34.420.000 K-terheli.

Sv.

24—73. Divald graf. műint.

Peterfi István

Ferkpzomfoisk vk

1939-41, 152. l.

tetet pontosan közli. A teljességet a jelen-
ományos szempontokat nemcsak az adat-
a bibliográfiában egykép érvényesíti. Nem
n korábbiakat szigorú kritikával kigyomlálta.
végérvényű, feltételes, esetleg csak irányadó-
n éppúgy rámutat, mint az ellentétes véle-
t, az egyszerű említéseket, vagy csak utalá-
nmi sem válik a kötetnek nagyobb hasznára,
, összesen 365. Az anyagot a festményeknél
yaknál anyaguk szerint, mindenkor időrend-
ben sorakoznak.
yeknek az 1944—45. évi téli és tavaszi
ontosabb darabokat a harcok idején védett
nyek egészükben csak csekélyebb károkat
k teljessége érdekében, nem vettünk figye-
jeztük be, s zártuk le a számba vett irodal-

Keresztény Múzeum bevezetését Gerevich
rét Lepold Antal, a Könyvtárét Tolnainé
sai jórészt Gerevich Tibortól származnak
. Keresztény Múzeum iparművészeti tár-
yegek) jegyzéke, a San Marco-gyűjtemény
publikációja, a Régészeti Múzeum anyagát
ján írtuk le. A kincstár újabb leltározói és
, Gerevich Tibor, Lepold Antal. A könyv-

Cesar Lajostól származik.

PETERFY Cirella szobrán

emlékmüve Balatonlenere, Ref. temető.

ld. M. Fórum, 1991. aug. 8. 9. p. ll

Péterfi László a Népművészek Egyesületének elnöke.

A népi iparművészet iránt érdeklődők mennyiben, a Néprajzi Múzeumban is érdekes kiállítást, láthatnak. Áttekintő, összefoglaló kiállításról van szó, de nem mentes a gondoktól. Ezért rövid beszélgetésre meghívtak két szakembert: Nagy László, a Népi Iparművészeti Tanács elnökét, a kiállítás rendezőjét és Péterfi Lászlót a Népművészek Egyesületének elnökét.

Stúdió '83.

1983. XII. 13., TV 1. műsor, 20.50 /ismé/.

MDK

Péterfy Jenő

Reggel a csorbai tónál, of.

Tav.tárlat, N.Szal. 1934. jun. 7 l.

MDK

Péterfy Jenő

Gellérthegy Somlói uton, olaj

Uj Szalon tav. kiáll. 1934. máj.

Péterfy Jenő

festő

Aranykacsa utca

c. képe repr.

Taban kiáll.-az

Uj Szalonban

Ho M Hu 38. l.

Budai basa.

Egész alak, áll, jobb
tart, bal kezében pedig botra
vidék ostromlott varral. Feli

Ware Bildnus des in

Rm., mér. a

Szn. 1
1761-

MDK

Péterfy Jenő

Dénes T.dr.: A magyar műbirálat mesterei. II. Péterfy Jenő /1850-1899/. Képzőművészet 1932. 5.sz.

Péterffy Jenő

Alkotásával szerepel a Nemzeti Szalon tav.tárlatán.

N.U.934.VI.10.

MDK

Péterffy Jenő

Az Uj Szalon kiáll. Képzőművészet 1934. VIII. 74. sz. 144.l.

MDK

Péterffy Jenő

Képzőművészet 1934. VIII. 74.sz. 144.l.

MDK

Péterfy Jenö, festö

Arbe. Olajf.

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat. 1931. szept. kat.

MDK

Péterfy Jwnö, festö

A Királyi vár alatt. Olajf.
Aranykacsa ucca. "

Uj Szalon.-Tuban kiállitása. 1934.máj.-1934.ápr.
Kat.

MDK

Péterfy Jenö, festö

Olajfestmény.

emzeti Szalon.-Öszi Tárlat.1932. szept. Kat.

MDK

Péterfy Jenö, festö

Kikötö Arbeban. Olf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931.junius. Kat.

Péterfy Jenő MDK

Gellérthegy Somlói uton, olf.

Uj Szalon 1934. május.
Tavaszi kiállitás

Péterffy Károly

M.D.K

1862-ben segédként alkamazza Dósát a rajzóra kon.

M. Thiss Pál: Dósa Géza
M.M.M. Évkönyve 1952, 166 l.

Péterfi Károly

rajzlanár

Marosvásárhely

l. + 1910.

Lyka közös

116. l.

MISKOLCI NEMZETI SZINHÁZ

Telefon: 17-14 | Igazg.: **Földessy Géza** | Telefon: 17-14

1947 augusztus 15-én, pénteken este fél 8 órakor

OPERAEST

Az Állami Operaház tagjainak és balettkarának felléptével
az Állami Operaház 30 tagú kórusának közreműködésével
Karigazgató: Rouball Vilmos. — Karnagy: Vincze Ottó
Aszisztens: Rácz Károly és Dárdai Andor.
Balettmester: Cieplinszky János.
Rendező: Angyal Nagy Gyula.

Péterfi Károly

rajztanító

Hulatett, 1826-ban.

Tanította a szabadkeri rajzot a elemi iskolában.

Tanári

évenkét szama 35.

a Kollégiumi

A marosvásárhelyi ev. ref. Kollégium értesítője az 1894-95. iskolai évről – Marosvásárhely. 1896.

(Második rész. A Kollegium jelene.) 8. l. 24

Pétéfi Karól

Zapolö

Cisd

Marzak Hugot,

aki tán tud meg
felvilágosítást
adni Pétéfiről

Péterfi Károly, kibédi

rajztanár Marosvásárhely

1870-80-as évek

Emlékkönyv a Székely Nemzeti Múzeum 50-és jubileumára. Sepsiszentgyörgy 1929.

737. l.

Péterfi Károly F.M.19.2.

Erdélyből jött Bécsbe utóbb rajztanár otthon.
/Ly.N.r.r 115./

MDK

Péterfi Éva, VI.o.tan.

Kispest. Állami Általános Leányiskola.

1o. A gyász.

Magy. Ifj. Képzöm. Kiáll. /VIT/ Gyermekrajzok.
Föv.Képtár. 1949. aug. 16. -szept.1o. Kat.

Péterfi István
Halottvivők, terrakotta

XVI. Tavaszi Szalon. Nemzeti Szalon, 1941. Julius, 10 l.

Corvinák díszítéseit is, mindenbizonnyal a Cassianus mesterrel azonosított Felix Petancius Ragusanus, a budai miniátor műhely vezetője festette.

A Pontificaleban a figurális díszítésű iniciálékat fekete vonallal szegélyezett aranyalapra festi a miniátor. A színes betűkből mindig levelek ágazódnak el a lapszélekre s a szöveghasábok közé. Az elnyujtott, csipkézett szélű levelekbe hosszúkás aranytallérokat illeszt a miniátor, avagy arannyal béleli a leveleket. Az iniciálék belső alapja fekete, kék, piros vagy zöld színű, s arany mintákkal vagy öt ponttal festett színes virágokkal díszített. Csak a templomábrázolásoknál ad tájképi hátteret. A figurák sematikusak. Arctípusuk azonos. A gyöngyös infulás püspököket pirosbélésű fehér ruhába s lila vagy kék palástba öltözteti. Az egyszerűbb iniciálék többnyire aranyalapra festett színes betűk, néhol kis növényi díszítéssel. Belső alapjuk a figurális iniciálékhoz hasonlatosan mintázott. A címlap keretdíszítése mellett több olyan lapszéldíszítést is találunk, amelyek a lap alsó és felső szélét ékesítik, a szöveghasábok között húzódó szalaggal (10b, 13a, 14a lapon). A miniátor főleg a kék, rózsaszín, zöld, piros, lila, ritkábban a sárga színeket alkalmazza.

1a—3b lap: Benedictiok, tótnyelvű orvosi receptek XVI. századi írással.

3b lap: XVI. századi bejegyzés: „Reuerendus dominus Stephanus de podmanycz dominus et prelatus ecclesie Nitriensis est ordinatus in presbiterum in festo purificacionis gloriose virginis Marie etc. Consecratus vero in episcopum in festo sancte Dorothee virginis et martyris anno Domini

Peterfi István

III. évs fest. nakos halleg.

Képzm. Fóisk. Évk.

1936/37. 74 l.

Ferképzomfoiskévk

Péterfi István

szobrász

Halottvivők,

terrakotta

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon

1941

6727
T. 6351. _

ülő főúr kinyujtott balkezében
szelt hegyes vidék. Felirata:

ARISCHER MAGNATEN.

. Trentsensky in Wien.
des Nachdruckes.

19.9 cm.

95

Péterfi István

1938/39. V. éves

orvosnövendék

I-II. félév

Ferképzomfoiskévk

1937/39.

158. l.

Péterffy István

Városi szálloda és
söröző terve.

Készült a József mű-
egyetem tervezési tan-
széken dr. Kotsis
Iván tanárnál.

Technika 1931, 84 l.

formelle. Une circonstance autrement importante dans l'appréciation de la nature juridique et politique de cette garantie est l'interdépendance qui existe entre cette garantie et les changements territoriaux opérés par les traités et dont elle découle. Cette corrélation est soulignée expressément dans la Lettre d'envoi du traité polonais des minorités, connue sous le nom de Note Clemenceau. Une conséquence juridique de cette étroite connexion est entre autres le droit de regard assuré par les traités respectifs aux Etats dont le territoire a été mutilé, c'est-à-dire le droit de suivre le sort des minorités détachées d'eux, comme le délégué hongrois le rappela un jour en termes exprès devant la Société des Nations. D'autre part, c'est ce rapport entre les clauses relatives à la protection des minorités et les changements territoriaux qui confère une portée politique à la garantie genevoise.

Une perspective de plus de seize années est un recul suffisant pour nous permettre d'apercevoir distinctement les causes pour lesquelles l'appareil — par ailleurs d'une délicatesse et d'une précision si admirables — de la Société des Nations semble avoir complètement achoppé dans la question des minorités nationales.

Péterfi Gizella

A kerekeméti művésztelepen dolgozik

N. N.: A kerekeméti művésztelep télen

Petőfi Népe 1971 I. 15

Petőfy Gizella

Szerepel a kecskeméti hűvéntelep bemutatójár

Sz. J.: Kecskeméti kamaratáslatok

Petőfi Népe 1969 I. 19

Péterfy Gizella

A salgótarjáni Kórházi Galéria két évre múltra tekinthet vissza. Az eddigi kiállításokon szerepelt művével a művész.

(M): Kórházgaléria.
Magyar Ifjúság, 1977. júl. 29.

Pétarfy Gizella festő

„Kain és Ábel" o. 100x100 cm

c. tépe szerepel az 1978-as Studió Kiállításon

– Katalógus a Könyvtárban –

Péterfy Kiella, grafikus

Rajz:

Repr.

Péterfy Kiella: rajza M. 5.

[illegible] Szabadság, B[illegible].1972. júl. 2. 4.

Péterfy Gizella, [ ]

Kiállít

↓

—: Új tárlat a Stúdió Galériában 2.

EST/HIRLAP, Bp. 1972. jún. 27.

Péterfy Gizella, festő

A ferencvárosi Pincetárlatban
nyílt meg kiállítása.

— : Hír 8.

Népszabadság, Bp. 1972. febr. 4.

Péterffy Gizella

Bemutatott műve:

„Nagymama", tus, 29 x 20 cm.

Rozványi Márta: Studió 71

Budapest, 1971

Péterffy Gizella

Bemutatott műve:

„Kis zöld csendélet", olaj, 60×50 cm.

Rozvány, Mónika: Stúdió '71.

Budapest, 1971

Péterfy Gizella, grafikus

Rajz:

Repr.

Péterfy Gizella: rajza M. 8.

Népszabadság, Bp. 1971. szept. 19.

Péterfy Gizella festő

Részt vett a Fiatal Művészek Studiojának 74. évi tárlatán az Ernst Muzeumban.

Dévényi Iván ismertetése.

Vigilia 74/12 854. o.

Péterfy Gizella

Lajos ül tusrajz 27x30 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul. – szept.

Petterfy Gizella

Éden tusr. 70x100

Studio Galéria 72

Péterffy Gizella, Jstö

Kiállítása nyílt meg a
Csepel Galériában. (V. 6.)

— : Hír 8,

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. máj. 7.

Pétery Gizella

Éden	olaj	80×60 cm
Önarckép	—u—	50×60 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. júl. – szept.

Péterfi Gizella

Bábu füsttel, tojástemp, 70×100

7. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1974.

Péterffy Gyula
festő

A Csepeli Galériában, május 6-án
nyílt a művész kiállítása.

—: Kiállítási naptár.
Művészet, 1975. május 49 oldal.

Péterfy Gizella

A Ferencvárosi Pincetárlat helyiségében Haász István grafikusművész kiállitása május 22.-ig,

Péterfy Gizella festőművész kiállitása a Csepel Galériában május 25.-ig tekinthető meg,-közli a Kulturális eseményeket ismertető rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május lo.
XIX. évf. 19. sz. 8. lap.

Péterfy Gizella

Ének című kiállítása

Június végén nyílt meg a Stúdió Galéria '72. (Bp. Bajcsy Zsilinszky út 52) a fiatal képzőművészek kiállító terme. Legszínesebb kollektív kiállításával ünnepelték.

Népművelés 1972/8 43old.

Péterfy Gizella

Nagyanyám tojástemp.

60x80

Studio '73 Ernst Múzeum Bp.

Péterffy Gizella

Nagyméretű tus 29x20 cm

Studio 71

Petrétfy Gizella

Kis zöld csendélet olaj

60 × 70 cm

Studió 71.

Petőfi grafika
grafikus

A művész részt vett a tárlaton.

Kovács Gyula: Studió '72
MŰVÉSZET, 1972.december - 31.oldal

Péterfy Gizella

A legfiatalabb képzőművészek "Studió '72" cimmel rendezték meg kiállitásukat az Ernst Muzeumban, melyről Vadas József: "Lépcsők" cimmel ir. A női kiállitókat, férfi kollégáik elé helyezi, bár -mint megjegyzi-, szerényebb programmal vesznek részt a tárlaton, de nem merülnek el olyan "kiábrándító" egyformaságban, mint ifju müvésztársaik.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. jan. 13.
XVII. évf. 2. sz. 12. lap.

Péterfy Gizella, grafikus

Rajz: Kép.

Péterfy Gizella: rajza

M. S.

Népszabadság, Bp. 1973. jún. 13.

Péterfi Gizella festőművész

A salgótarjáni Kohász Művelődési Központ ifjúsági klubjában hétfőn kiállítás nyílik Péterfi Gizella és Kő Pál alkotásaiból.

Nagrád, 1976, jan. 31.

Péterfy Gizella

Az Egyesült Izzó Sportcsarnokában Makrisz Zizi grafikus, és Makrisz Agamemnon szobrász kiállitása megtekinthető március 13.-ig. A hajduszoboszlói Városi Művelődési Központ kiállitótermében Péterfy Gizella festőművész kiállitását március 6.-án, a Magyar Nemzeti Galériában Uitz Béla festőművész emlékkiállitását március 8.-án, a Helikon Galériában Pálfy Gusztáv szobrászművész kiállitását március 10.-én nyitják meg.-közli a lap a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. márc. 5. XXI. évf. 10. sz. 8. lap.

Péterfy Gizella festőművész

A József Attila Művelődési Központban Tóthné nagy Amália és Becsei Zsolt iparművészeti kiállitása december 31.-ig tart nyitva.

Péterfy Gizella festőművész kiállitását a Studió Galériában december 22.-én nyitják meg, - mint a kulturális eseményeket ismertető rovat közli.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. dec. 18.
XX. évf. 51. sz. 8. lap.

Péterfy Jirella

Péterfy Jirella festőművésznő kiállítása a Stúdió Galériában december 1-én nyílt meg.

------:Kiállítási naptár.
Művészet, 1976.december - 48.oldal.

Péterfy Gizella festőművész

A Ferencvárosi Pincetárlat helyiségében Mersits Piroska kiállitása megtekinthető december 8.-ig,
a Studió Galériában december 1.-én Péterfy Gizella, nyitja meg kiállitását,
a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállító helyiségében Pázmándy kerámiai-plasztikai kiállitásának megnyitása december 3.-án lesz, a kulturális eseményeket ismertető rovat közleménye szerint.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. nov. 27.
XX. évf. 48. sz. 8. lap.

Péterfy Gizella

Hagyományosan a Szabadság
kisgalériában Péterfy Gizella
festőművésznő kiállítása már-
cius 6-án nyílt meg.

---- Kiállítási naptár.
Művészet, 1977. március - 48.oldal.

Péterffy Gizella, szobrán

L: Egyed Zoltán

46-48

Tinta József: A „Központi Váltó és Hitelbank RT

Magyar Építőművészet, Bp. 1983

83/3

Péterfy Gizella

Péterfy Gizella festőművész
kiállítását a Stúdió Galéria-
ban megnyitották

Akác László: Péterfy Gizella képei.
Tükör, 1977. jan. 9 - 41. oldal.

Péterffi Gizella

A Velencei Galériában Péterffi Gizella és Kő Pál julius 24.-ig,
a Helikon Galériában Lóránt Zsuzsa szobrász julius 27.-től,
az Ózdi Kisgalériában Bodrogi Sándor, Bolyos Sándor és Bolyos Sándorné népi iparmüvészek augusztus 3.-ig mutatják be müveiket,-közli a lap a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. julius 22.
XXII.évf. 29. sz. 8. lap.

Péterfy Gizella festőművész.

A Budapesten élő művészházaspárnak – Péterfy Gizella és Kő Pálnak – alkotásaiból nyílt meg kiskunmajsán kiállításuk. A kiállítás szeretettel 12 olajkép és 10 akvarell látható augusztus végéig.

Petőfi Népe, 1978. aug. 16.

Péterffi Gizella, fest.

□ PÉTERFFI GIZELLA festőművész és Kő Pál szobrászművész kiállítása július 24-ig tekinthető meg a Velencei Galériában.

-: □ Péterffi Gizella ... 2.
Esti Hírlap,
Bp. 1978 júl. 15.

Péterffy Gizella, festőművész

Perbálon a lakótelep előtti felvonulási épület egy galériát rejt magában, melynek neve: falusi galéria. A lakótelepen igen sok művész lakik, akik kapcsolatban állnak a nem ittlakó művészekkel, - pld. Péterffy Gizellával, Kovács Tamással és több művésszel.

Galádi tükör

1984. V. 12. Kossuth 8.30 /Beinné/.

M.D.K.

Péterffy István

szobrát és dombormüvét kiemeli Füsi József: "1941 husvétja: a kiállitások hete" c. kritikájában, amelyet a Képzőmüvészeti Iskola növendékeinek kiállitásáról ir.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1941. ápr. 18-24.
IV. évf. 16. sz.

Péterfalvi Molnár Mária

Ötvösmunkákat állitott ki (zománccal diszitett aranyozott ezüst kehely, ezüst virágváza) a római ösztöndijas művészek kiállitásán.

N.U.931.V.24.

péterfalvi Molnár Mária

Ötvösművészeti tárgyai, a római Magyar Intézet
első kiáll.-án a Nemzeti Szalonban.

Ujság, 931.V.24.

Péterfalvi Molnár Mária

Fém-munkái, szentségtartó, aranyozott kelyhek, szenteltviztartó, disztárgyak, a római ösztöndijas művészek kiállitásán.

P.H.931.V.27.

MDK

Péterfalvi Molnár Mária

Gerevich T: Római magyar müvészek. Magyar Szemle,
1932. XVI. 3.sz. 236 l.

MDK

Péterfalvi Molnár Mária

Szentségtartó, ezüst

Kehely, ar.ezüst

" " "

Római Magy. Int. ösztöndijas müvészeinek

1. kiáll. N.Szal. 1931. máj. 19 1.

s, eklektikus homlokzattal, barokk

e részletes kalauza. II. kiad. Bp. 1930,

MDK

Péterfalvi Molnár Mária

Bonbonniere

Virágváza, ezüst

Pecsétgyürü, arany

Római Magy. Int. ösztöndijas művészeinek

1. kiáll. N.Szal. 1931. máj. 19 1.

egyemeletes, 2+1+1+1+2 ablakos,
zsa. Balra egykorú üzletajtó. Kapu-
III. század.

v. Eger, 1937, 26 l, képpel -

MDK

Péterfalvi Molnár Mária

Szenteltviztartó, vör.réz

Tálca, ezüst

Római Magy. Int. ösztöndijas müvészeinek

1. kiáll. N.Szal. 1931. máj. 19 1.

ntes, ives kapuval, különben el-

Gerő László: Magyar városképek.

Péterfalvai Molnár Mária

A római Magyar Intézet
kiállításáról

Fenti ötvösmunkái

Repr. –

Magyar Iparművészet

1931. 87. l.

T. 4885.

ufgang oder von Pest feliratu al-
ről felvéve, a mint az az 1686-iki
ölötte Prospect von Mitternacht,
ue és Prospect vom Mittag oder von
babérkeretbe foglaltan adva.

. 31.1 : 38.5 cm.

2.

Pétterfalvi Sándor

Polyás repr. fa

Dél-dunántúli Képzőművészek

Kiállítása 1968 1969

MDK

Péterfay-Eördögh Lajos

Harci szurdék, paszt.

Tanulmány, paszt.

N.Szal. őszi tárlat, 1921. szept.

14 l.

Péterfay Eördögh Lajós

1920. máj.

kiáll. Nemzeti szalonban

Körtefák, olaj. 2500.–

Gyümölcsös, olaj. 2500.–

Tabán, tusrajz 1500.–

1921. szept. n. o.

Harci szurdék, pasztell, 3500.–

Tanulmány, pasztell, 2500.–

Hampel József: A bronzkor emlékei Magyarországban V. 34, 38.

1923. vajrolta és festette a Vedő Ligák Szövetségének Dudits Andor: Eskü a Vérmezőn c. festmenyére vonatkozó díszes adománylevelét, mely a M. Tört Képcsarnok tulajdona.

Petersen

Eördögh Lajos

Jegyző

Szépművészeti Múzeum iratára. 641/1923. n.

MDK

Péterfay-Eördögh Lajos

Körtefák	olajf.
Gyümölcsös	"
Tabán	tussrajz

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatának katalógusa. 1920. Majus. 17, 18.l.

MDK

Péterffy, ötvös.

Kolozsvári ötvös ök 17cc-tól 1848-ig.

Jaka b Elek: Oklvecéltár Kolozsvár története II. és I kötetéhez II.sz. Bp.1888. 73c.l.

MDK

Péterffy épitész

A Pesti Városháza 1937. 2.sz. 10.l.

MDK

Péterfy épitész

Budapest - Városközpont tervpályazatan, megvasárolt terv./Képpel./

Tér és Forma 1937.76.l.

Péterffy és K

Szinte

épitészek

l.

A Pesti Városháza

1937. 2. sz. 10 l.

Sopron (Oedenburg), o 1927 október 2

i t k á r U r !

ira ide vagyok kötve az irodához,este

ujságnál helyettesitenem,ugyhogy elsej

y Budapestre utazhassak a képemet meg-

gyeskedjék addig irányomban türelemmel

en felutazom Pestre s előzőleg értesi-

nogy a haladék nekemi s kellemetlen,

dezettnek tudni több okból,azonban min

innen elmozdulni.Szivességéért előre

kiváló tisztelettel:

Péterfy és Szinte

épitészek –

műcs
céd

cód:

Tér és Forma

1937. 76. l.

(Budapest-Városközpont terv pályázata, képpel.)

megvásárolt
terv

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Péterffy Ákos
Grafikus

M.D.K.

„Parent"

Élit és Irodalom, 1968. május 25. - 6lap

Petéffy à Gries
grafikus

M.D.K.

„Tàj"

Élet és Irodalom, 1968. julius 27 - 3 lap

Pětorffy Ágnes

„Ártatlanság" a gobelinje

szerepel Dél-Pest megye táslatán az

Eötvös Klubban

Pestmegyei Hírlap 1971 május 18

4. oldal

Péterfy Ágnes

... felfedeztem a falon két festményt. Csakhamar kiderült, hogy az egyiket Keserű Ilona, a másikat Péterfy Ágnes festette.

Bertha Bulcsu: Interjú Lázár Ervinnel. Jelenkor XII. évf. 1969. júl.-aug. 7-8. sz. 683. l.

Péterffy Ágnes

festőművész harálátogatott

Monorra.

Fogarasi Olga: A pálya kez-

detén.

Pest Megyei Hírlap, 1966. IV. 16. 4. o.

Péterffy Agnes

„Éneklő, zenélő gyerekek" c. képe
"nek reprodukciója.

Pest Megyei Hírlap, 1966. IV. 16. 4. O.
(Manor és Vidéke)

Péterffy Ágnes

Süvöltelő nők c. képének (részlet) reprodukciója.

Pest Megyei Hírlap, 1966, IV. 16. 4. o.

Péterffy Ágnes
grafikus

M.D.Y

„Öregasszony"

Élet és Irodalom, 1967. ~~[illegible]~~ dec. 2 - 12 lap.

Péterfy András

"Igéző szemü női fejét" emliti meg B.B.M.: "Szinek, képek, hangok, fények" c. beszámolójában, mely az Egyetemi Szinpad előcsarnokában rendezett kiállitásról szól, ahol több müvész társával együtt szerepel a müvész munkája.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. május 8.
XV. évf. 19. sz. 12. lap

Péterffy Anna

Kul. Halmiban 1894 aug 17

Ref. 4 polgisk.

1920/21. II. elsőeves mu-
vésznő. Benkhardt.

Hanay dr. III. 162.

Péterffy D - - - rajzai

A magyar kapu Kolozsvárt 1.) megjelent a „A hid kapu Kolozsvárt." 2.

1.) Hazánk s a külföld. 1868. ir. 533 l.
2.) " " " " 536.

Péterfy Gizella, grafikus

MDK

Rajz: Rejz.

Péterfy Gizella: Portré

M.6.

Népszabadság, B.i.1970.okt. 25.

MDK

Péterfy Kiella, grafikus

Raji:

Rep

Péterfy Kizella: rajza

M.7.

Népszabadság, Bp. 1971. jan. 24.

PÉTERFY Gizella orvosnő

emlékmüve Balatonlenese, Ref. temető.

ld. M. Fórum, 1991. aug. 8. 9. p. ll

osch, Andreas: Aus dem kirchlichen Visitationsbericht 1617 – Ein Beitrag zur religiösen Lage in der Steiermark unter Ferdinand II. 197
ainer, Johann: Die Entwicklung der Diözesaneinteilung in der Steiermark. Mit besonderer Berücksichtigung der Zeit Karls II. und Ferdinands II. 233
ppan, Wolfgang: Nikolaus Beuttners Gesangbuch, Graz 1602, und die mündliche Überlieferung 261
elbitsch, Friedrich: Die Residenzstadt Graz als Heimat des steirischen Buchdruckes. Ein Überblick über die Zeit der steirischen Frühdrucker (1559–1618) 297
odolitsch, Georg: Drei steirische Mausoleen – Seckau, Graz und Ehrenhausen 325
ckl, Othmar: Die bürgerlichen Vermögen steirischer Städte und Märkte im 16. Jahrhundert. Ein Beitrag zur Sozial- und Wirtschaftsgeschichte des Frühkapitalismus 371
erwinka, Günther: Die Eroberung der Festung Kanizsa durch die Türken im Jahre 1600 409
eunteufl, Walter: Die Entwicklung der innerösterreichischen Länder 513
lbrecht, Dieter: Tilly zwischen Liga und Habsburg. Eine Episode aus dem Dreißigjährigen Krieg 525
rriaanse, Maria Wilhelmin: The founding of Leyden university 537
litarbeiterverzeichnis 559

Schriftleitung:

o. Univ.-Prof. Dr. Alexander *Novotny* und o. Univ.-Prof. Dr. Berthold *Sutter*

Steiermärkische Landesbibliothek am Joanneum, A-8010 Graz, Kalchberggasse 2

Péterfy Gizella festőművész 5.) Folytatás

Jankovics Marcell: Jelenés ek Balassi ról. Egyoldalú riport egy kendhagyó falképről.

A 36-os oldalon két címnélküli kép. (repr.)

Művészet, 1989., 7.; 36-old.

Harsányi Zsolt szobrának felavatására

Tisztelt ünneplő Vígszínház, Kedves Harsányi Család!

London, 1997. május 22.

Örömmel értesültem róla, hogy Harsányi Zsolt szobrát felállítják a Vígszínházban. Első gondolatom az volt, hogy milyen jó lenne, ha az ünnepélyes avatáson részt vehetnék. Hogy ez mégsem lehetséges, igazán sajnálom, hiszen Zsolt bácsihoz sok-sok kedves gyermekkori emlék fűz. Gyakori vendég volt szüleim házában és én éreztem, hogy nagyon jó barátok. Tudom, hogy Apám iránti barátságból vállalta el a színház vezetését embertelen időkben. Korai halálát akkor megsirattam, de most boldog vagyok, hogy immár végleg visszakerült kedves színházába, melynek embert próbáló időkben nemcsak igazgatója volt, de amelyben annyi szép színpadi sikert is aratott. Örülök, hogy Zsolt bácsi és Édesapám most itt újra együtt lehetnek!

Igen, Harsányi Zsolt szobrának itt a helye azok közt a nagyok közt, akik segítették felvirágoztatni a Vígszínházat.

Éljen az emlékük!

Roboz Zsuzsi

Könyvszemle

Szentmihályiné Szabó Mária: Emberé a munka ... Istené az áldás

Tulajdonképpen egy *családregény* ez a mű: egy magyar kereskedőcsalád története az 1830-as évek elejétől az 1880-as évek derekáig, de egyben ennek az időszaknak művelődéstörténete is, egy debreceni kalmárcsalád mindennapi életében ábrázolva.

A szerző Szentmihályiné Szabó Mária (1888-1982) az érmelléki Ottományban született, és kolozsvári újságíróként kezdte pályáját. Később került Budapestre, ahol a két világháború közötti időszaknak egyik legnépszerűbb és igen termékeny írónője lett. (Mellszobra a budapesti Ráday Könyvtárban áll.)

Ezt a nagy terjedelmű és nagyon olvasmányos művét az 1930-as években írta. Most – hatvan esztendő múltán – változatlan utánnyomásban adták ki. Az első könyv is (*Emberé a munka ...*), a második könyv is (*Istené az áldás*) két-két kötetet foglal magában, de egyetlen és nagyrészt valóságos tényeken alapuló történet az egész. Különlegessége, hogy ez a regény egy vidéki magyar kereskedőcsalád dolgos, küzdelmes életéről szól, egy olyan polgárcsaládéról, melynek a köz javát is szolgáló munkája, becsületessége, művelődni vágyása a mai magyar társadalom előtt is követendő példa lehet.

Várady Miklós és fia, *Lajos*, valamint az utóbbinak felesége, *Veronika* a regény legfőbb szereplői. Várady Lajos még mint gyermek kerül a színmagyar Debrecenből – cseregyerekként – a német nyelvet tanulni a Magas-Tátra tövében fekvő Késmárkra, ahol éveket tölt, és egy ottani – szepesi szász – család körében és boltjában a kalmárságot is tanulja. (Debrecentől a felvidéki Késmárkig szekéren akkor még tíz napig tartott az út.)

Az ifjú Várady Lajos később kalmársegédként a történelmi Magyarországnak egy másik szegletében, az erdélyi Brassóban dolgozik, s onnan tér haza végül – sok munka- és élettapasztalattal gazdagodva – apjának boltjába, Debrecenbe. Itt hamarosan ő lesz a fő-

nök, és családot alapít. 1848 márciusában árubeszerzés végett jár Bécsben, amikor ott kitör a forradalom. A szintén forradalmi Pesten át igyekszik vissza Debrecenbe.

A szabadságharcot otthon, *Debrecenben* éli át családjával, miközben a maguk eszközeivel segítik a harcoló honvédeket. A regénynek ezt az érdekes és izgalmas részét olvasva az jut eszünkbe: íme, a történelem – alulnézetben. Hazánk történelmének ebből a szakaszából ma sokan csak az 1848. március 15-ei kezdetnek és az 1849. október 6-ai gyásznapnak mint végpontnak az eseményeit ismerik; ezzel szemben a regény a két időpont közötti másfél évről is részletesen ír: Egy város és egy család akkori mindennapjaiban idézi föl 1848-49 örömeit, szorongásait, a nemzeti öntudat magasra lángolását s azután az orosz és osztrák megszállás keserűségét. (A valóságos életből vett alak a regényben *Poroszlay* Frigyes debreceni főbíró is, akiről ma Debrecennek egy hosszú utcája van elnevezve.)

Ez a sokgyermekes kereskedőcsalád az 1860-as évektől kezdve válik Debrecen város életének jelentős tényezőjévé, amikor munkája révén nem csak vagyonosodik Várady Lajos, hanem *egyre többet áldoz közcélra*, mert úgy érzi: „A vagyon – kötelez!" Felelősséget érez nemcsak önmaga és családja, hanem a tágabb városi és nemzeti közösség iránt is. Megtanulta már Késmárkon, a tudós *Hunfalvy* Páltól, hogy a jó polgárnak bármi a foglalkozása, szolgálnia kell a magyar nyelvet, a magyar kultúrát. „Szolgálnia kell ezt a szegény, ébredező nemzetet!"

Becsületesség, munkás élet, szorgalom jellemzi a Várady családot, meg az egymás iránti szeretet, segítőkészség. Sokat elárul róluk az a szóhasználat, hogy itt a szülők megszólítása: „kedves atyám" és „kedves anyám". *Ez a család a szigorú nevelési elvek ellenére sincsen soha válságban*, mert a szülők és gyermekeik jól érzik magukat ebben a céltudatos, szeretetteljes nagy családban. Szeretik munkájukat, de a könyveket, a színházat, a muzsikát is, és szívesen áldoznak a kultúrára. (Sajnos, a XX. század végének újgazdagjairól ezt nemigen mondhatjuk el! A Várady Lajosék kötelességtudása, hazaszeretete, erkölcsi tartása és jellemszilárdsága is példája lehetne sok mai gazdag és nem gazdag embernek.)

Élvezetes stílusban, *gazdag és ízes magyar nyelven* íródott ez a regény. Szemléletességének példájaként álljon itt belőle egyetlenegy, a napkezdetet festő mondat: „A Nagytemplom tornyából már kihirdette a reggelt a harangszó."

*

Ez az összesen több mint ezerszáz oldalas családregény lehetne a *magyar Dallas.* Mi Amerikából kölcsönözzük a magyar otthonokba a televízióban hétről hétre megszólaló Dallas című filmsorozatot, pedig talán Szentmihályiné Szabó Mária nagy családregényéből is készülhetne egy sokrészes, de magyar filmsorozat. Életre kelhetne ennek képeiben és mindvégig érdekes párbeszédeiben a múlt századi magyar világ, amelynek sok-sok mondanivalója lehetne a ma élő magyarok számára. Bár nem tudom, hogyan tudnák filmre vinni a magyar családregény szereplőinek a regényben igazán művészi lélekrajzát is.

Csak egyvalamit hiányolhatunk e nagy családregény új kiadásából. Azt hogy *utószóként* nem csatoltak hozzá egy olyan tanulmányt, amely a szerzőről és életművéről részletesebb tájékoztatást adna a mai olvasóknak, mivel Szentmihályiné Szabó Máriáról az 1995-ben megjelent *Új magyar irodalmi lexikon* is csak igen szűkszavúan szól.

(Kálvin Kiadó, Budapest 1995.)

Pásztor Emil

1938-ban, az első embertelen kirekesztő törvény megjelenése után *Jób* Dániel és *Roboz* Imre, a Vígszínház igazgatói azzal a kéréssel fordultak hozzá: fokozatosan vegye át tőlük a vezetés tisztét, hiszen őket előbb-utóbb elparancsolják helyükről. Harsányi Zsolt tapintatosan vállalta a kényes feladatot, hogy az egyre súlyosbodó időkben a színház élére áll, minden erejével, ügyességével és okos bátorságával azon lesz, hogy megőrizze az intézményt s megvédje azokat, akik benne munkálkodnak.

Egy *halkszavú* humanista kezdte el igazgatói tevékenységét 1938 november elején, a mind *lármásabbá* váló korban. Hívta, biztatta írótársait, főként a fiatalokat: írjanak a Vígszínház színpadára illő színjátékokat. „Hogy milyen darabokat keresünk? – kérdezte cikkében, és válaszolt is rá: – Nem kifogástalant, nem kipomádézottat, nem ropogósan rutinosat. Hanem újat. Új mondanivalót ..."

Milyen boldog volt, amikor új írónak, új formának, új mondanivalónak színpadot adhatott! Elsősorban *Az atyai ház* című *Remenyik* Zsigmond-színműre, a negyvenes évek elejének legnemesebb, legpoétikusabb drámairói alkotására gondolunk, amely Harsányi igazgatásának egyik nagy művészi sikere volt.

Milyen szeretettel vette körül legendás elődjét, *Ditrói* Mórt, akinek tiszteletére és javára, 90. születésnapja alkalmából matinét rendezett a Vígszínház, vezető művészeinek közreműködésével. A társalgóban egymás mellett ültek műsor előtt, egy fotós lefényképezte őket, a felvétel megjelent, ezzel az aláírással: „A Vígszínház igazgatója *hajdan* és *ma*: Ditrói Mór és Harsányi Zsolt." Hitvallást, vállalást tükröz ez a fénykép.

Ötesztendős igazgatásának csupán két pillanatát emeltük ki. Annak a fél évtizednek gondjairól és örömeiről, hétköznapjairól és ünnepeiről hosszú oldalakon át ír *A Vígszínház története* című könyvében *idősebb Magyar* Bálint, aki 1955 és 1958 között, ugyancsak nem könnyű években igazgatta ezt a színházat, kiválóan.

Engedtessék meg személyesebb hang is. Tizennyolc évesen, kezdő színházi újdondászként, interjút készíthettem Harsányi Zsolttal. Itt, ebben a házban, odafönt, a sűrű dohányfüst felhőzte igazgatói szobában. Barátságosan fogadott, és – ő kezdett kérdezgetni engem ... Talán a maga kolozsvári indulására gondolt, egyik cigarettáról a másikra gyújtva, kíváncsian fürkészve azt a pályakezdőt, aki akkor én voltam ... Soha többé nem találkoztam vele. Néhány hónappal később, 1943. november 29-én elment „a nem ismert tartomány"-ba, „melyből nem tér meg az utazó".

A legmegbecsülőbb nekrológot a *Magyar Csillag*ban, *Illyés* Gyula irodalmi folyóiratában *Keresztury* Dezső írta róla. Idézem néhány mondatát: „Pályáját a sajtóban kezdte, és haláláig szenvedélyes újságíró maradt ... A színházhoz kezdettől fogva vonzódott ... Színdarabjaiban is ugyanazokat az isteneket szolgálta, mint újságírói munkáiban: a pillanatot s a közösséget. Kitűnő szerepeket s elsőrangú színpadi helyzetképeket tudott teremteni ... Szabadságszerető volt, s a szabadságot a maga életében akarta leginkább megvalósítani ... Ura volt életének, és vállalta érte a felelősséget."

Milyen furcsa, hogy most – szobor-alakban látom viszont. És ezentúl, ha idejövök, mindig *így* is láthatom Harsányi Zsoltot. Aki pedig *bennem*, a szív táján, sok élőnél elevenebben él ...

Dalos László

érzi a *Magyar rapszódia* című Harsányi Zsolt-regény Liszt Ferenc-ábrázolását.

Ezen a helyen és most elsősorban a színházi embert, a rendkívül sokoldalú színházi embert kell néhány vonással fölidéznünk. Szinte látjuk a tizenkilenc-húszéves bölcsészt, aki Kolozsvárott két újságnak is ír színi bírálatokat. Ugyanabban a Szamosparti városban tehát, ahonnan a nagyhírű elől, *Ditrói* Mór egy sereg kitűnő színésszel valamikor Budapestre indult, hogy megteremtse az 1896-ben megnyílt Vígszínház páratlan első társulatát.

A Kolozsvár-azonosság persze, véletlen. De hadd idézzük *Mécs* Lászlót, a költőt: „Hiszek a véletlenben, mely megett / Isten nevet ..." . Szinte látjuk a huszonegy éves Harsányi Zsoltot, aki nemcsak ír a színházról, de írni is kezd a színháznak. Igaz, előbb inkább fordít. Milyen különös, hogy a komoly norvégtól, a Nobel-díjas *Björnson*tól a *Ha az új bor forr* című vígjátékot fordította a kolozsvári színháznak; nem sokkal utána, másodikul a komor svéd *Stindberg* verses vígjátékát, az *Abu Kászem papucsát*.

Közben pedig írja és szerkeszti a nála valamivel fiatalabb *Incze* Sándorral együtt a *Színházi Újság* nevű hetilapot. E kolozsvári sajtótermék rendkívüli kelendőségén fölbuzdulva 1910-ben Budapestet akarják meghódítani, előbb a *Színházi Hét*, majd a *Színházi Élet* című képes újsággal. Némi buktatók után a két színházi hírlapíró elérte, amire vágyott. A Színházi Élet azután huszonnyolc éven át népszerű hetilap volt. A hatalom erőszakos mozdulata szüntette meg egyik napról a másikra, 1938 novemberében.

Harsányi Zsolt Pesten is színházaknak fordít. Először a Budai Színkörnek: operettet – mert muzsikál is, kitűnően zongorázik. Huszonöt éves és már operát fordít a Városi Színháznak: az André *Chénier* zeneköltőjének, *Giordano*nak kevésbé ismert operáját, a *Szibériát*. Egyfelvonásosokat ír a kabarénak, sanzonszöveget *Medgyaszay* Vilmának, operettlibrettót *Szirmai* Albertnek, *Huszka* Jenőnek, *Reinitz* Bélának. Az Operaház a *Don Juan, A varázsfuvola* és *A sevillai borbély* fordítására kéri fel; ezek az átköltések ma is élnek. Akárcsak a *Marica grófnő* és *A cigányprímás* című *Kálmán* Imre-, *A három grácia*, a *Frasquita*, majd *A mosoly országa* című *Lehár* Ferenc-operettek poétikus dalszövegei.

A tegnapelőtt és tegnap még ifjú színházi hírlapíróból gyorsan sokoldalú színházi emberré érik. Bámulatos a munkabírása, és – mondjuk ki! – a szorgalma. Igaz: gyorsan dolgozik. De pontosan, szépen. Harsányi Zsolt a megbízhatóság jelképe lett a megbízhatatlanságtól is szenvedő magyar színházi világban. Nyilván nem véletlen, hogy *Kodály* Zoltán *Háry János*ának ő az egyik szövegírója.

A színházcsinálásba már harmincnégy évesen, 1921-ben belekóstol: csaknem egy esztendőn át ő a Renaissance Színház művészeti vezetője.

No, és a Vígszínház? Kapcsolatuk 1915-ben kezdődik: a Lipót körúti teátrumban kap színpadot Harsányi egyfelvonásosa, a *Téli lakás*. Nemsokára a *Végre egyedül* című zenés játékot fordítja a Vígszínháznak, majd az *Ablakok* című háromfelvonásos *Galsworthy*-vígjáték szólal meg itt az ő magyarításában. Körülbelül ugyanakkor a Nemzeti Színházban indul nagy sikersorozata, *A vén gazember* színpadi változata. Ezt is fölülmúlja a Vígszínházban második *Mikszáth*-dramatizálása, *A Noszty fiú esete Tóth Marival*. Eredeti színdarabot is vár tőle a Víg, így kerül sor egy évvel a Noszty fiú után *A zenélő óra* című Harsányi Zsolt-vígjáték bemutatására, 1927-ben. Több könnyű fordítás, aztán a *Beszterce ostroma* színpadi változata követi ezt, majd a nagy visszhangot keltő *O'Neill*-dráma, a *Különös közjáték* átköltése.

Néhány évvel később ő fordítja a Nemzeti Színháznak a hatalmas O'Neill-trilógiát, amely a magyar keresztségben az *Amerikai Elektra* címet kapja. Az ország első színháza mutatja be *Shakespeare Makrancos hölgy*ét és *Schiller Tell Vilmos*át, szintén az ő fordításában. A Nemzeti tűzi műsorára a Noszty fiút, A zenélő órát, és 1942-ben a színműíró Harsányi Zsolt talán legnagyobb sikerét, *A bolond Ásvayné*t.

Fájlaljuk, hogy nem lehet jelen, de szívből örülünk annak, hogy itt köszönthetjük özvegyét, Gitka asszonyt, Fruzsina lánya és Zsolt fia kíséretében. Megőrizzük kegyelettel és hálás szeretettel dr. Harsányi András emlékét, mint aki nemcsak édesapjának, a neves írónak, a Vígszínház igazgatójának kívánt emléket állítani, de akinek a magyarság, a magyar kultúra, a magyar nyelv gazdagsága és szépsége iránti elkötelezettsége is benne van mindabban, ami ma most itt történik: Harsányi Zsolt szobrának leleplezésében, s a róla elnevezett díj átadásában.

Ezek után pedig engedjék meg, hogy most őszinte örömmel bejelentsem: A Kuratórium első, alakuló ülésén, április 23-án teljes egyhangúsággal Benkő Gyulának, a Vígszínház kitűnő színművészének ítélte oda első alkalommal a Harsányi Zsolt-díjat.

Benkő Gyula, aki 1939 óta tagja a Vígszínháznak, akkor kezdte el itt magasra ívelő színészi pályáját, amikor Harsányi Zsolt volt a színház igazgatója. Az eltelt csaknem hatvan év alatt nemcsak szakmai elismerést szerzett magának, de méltán nyerte el a közönség megbecsülését és szeretetét is. Személyében olyan művész nyeri el először a Harsányi Zsolt-díjat, aki arra nemcsak méltó, de súlyt és rangot is tud kölcsönözni annak. Reméljük, Benkő Gyula örül a díjnak. Mi pedig szeretnénk őt arról biztosítani, hogy a magyar közönség örül Benkő Gyulának és büszke rá, akinek rendkívül színes, tartalmas és értékes életműve megtestesíti az igényes művészi munkát és az Alapítvány célját: a magyar nyelv szépségének és gazdagságának megőrzését, ápolásának magasztos szolgálatát.

Kívánjuk, élvezze jó erőben és egészségben a megérdemelt elismerést, a közönség részéről őt övező megbecsülést és szeretetet. Szívesen átadnám a díjat Benkő Gyulának, illetékes is volnék, de nem teszem. Van itt valaki, akiben tovább él az egykori igazgató és nagy öröm, hogy ő adhatja át az oklevelet. Most pedig kérem dr. *Harsányi* Zsoltot, a névadó Washingtonban élő unokáját, szíveskedjék a család és a Kuratórium nevében első ízben átadásra kerülő Harsányi Zsolt-díjat Benkő Gyula színművész úrnak átnyújtani.

Aranyos Zoltán

Harsányi Zsolt szobránál

Harsányi Zsolt szobra. Péterfy László alkotása

Egy mai húsz-, harminc-, negyvenesztendős elég keveset tudhat róla. Először tehát az idő koordináta-rendszerében helyezzük el, így: Harsányi Zsolt hírlapíró, író, költő, műfordító, életének utolsó öt évében a Vígszínház igazgatója, 110 évvel ezelőtt, 1887. január 27-én született és 1943. november 29-én hunyt el.

Nevének hallatán vagy olvastakor van, akinek először az jut eszébe: ő írta a *Rechnitzer halála* című háborús eposzt; ő fordította *Byron* Child Haroldját, *Goethe* Hermann és Dorottyáját.

De sokkalta többen a *Szólalj, szólalj, virrasztó!*, az *Ecce Homo*, az *És mégis mozog a föld* és a többi nagysikerű életrajzi regény írójára gondolnak. A rádió mikrofonja előtt a minap *Vásáry* Tamás, a zseniális zongoraművész és karmester arról beszélt: Mennyire igaznak, hitelesnek

Péterfy László szobra Confessio 1997/3

Bizonyos vagyok abban, hogy ez a nagyon szép és jó helyen, jó környezetben nyíló kiállítás sok hívet toboroz majd Keresztes Dóra művészetének. Lépjünk tehát be az ajtón, lépjünk közelebb a mindannyiunkat – gyerekembert és felnőttet – egyként megszólító képekhez.

(Elhangzott a Máriaremete – Hidegkúti Ökumenikus Általános Iskola aulájában Keresztes Dóra kiállításának megnyitóján, 1997. április 21-én.)

Nagy Gáspár

Szoboravatás – Harsányi Zsolt-díj

A Harsányi Zsolt-díj első kitüntetettje: Benkő Gyula

Megható és felemelő ünnepség részesei voltunk a Vígszínházban 1997. május 22-én. A Harsányi Zsolt Alapítvány Kuratóriuma első ízben adta ki a Harsányi Zsolt-díjat, amelyet *Benkő* Gyulának, a Vígszínház kitűnő színművészének ítélt oda. Az ünnepség másik nagy eseménye volt *Harsányi Zsolt* (1887-1943) mellszobrának felállítása. *Péterfy* László művész alkotását *Marton* László, a Vígszínház igazgatója leplezte le.

A Kuratórium döntését *dr. Aranyos* Zoltán elnök ismertette, amelyre meghatóan válaszolt Benkő Gyula. Az ünnepi beszédet *Dalos* László mondotta. Az ünnepséget az alább közölt meleghangú levéllel köszöntötte *Roboz* Zsuzsi, Roboz Imre, a Vígszínház hajdani igazgatójának Londonban élő leánya. (Lapzárta után értesültünk, hogy Benkő Gyula június 30-án, életének 79. évében visszaadta lelkét Teremtőjének)

(– A Szerk.)

Hölgyeim és Uraim!

Mielőtt, mint a Harsányi Zsolt Alapítvány Kuratóriumának elnöke, eleget teszek megtisztelő kötelességemnek és bejelentem a Harsányi Zsolt-díj odaítélésével kapcsolatos döntést, úgy érzem, van egy másik feladatom is. Szeretnék megemlékezni *dr. Harsányi András*ról, Harsányi Zsolt fiáról, az Amerikai Független Magyar Református Egyház néhai püspökéről, aki családjával – feleségével és gyermekeivel együtt – indította el a Harsányi Zsolt Alapítvány és Díj ügyét, de nincs, már nem lehet közöttünk, mert nem érte meg ezt a napot, amelyre pedig úgy készült lélekben.

Dr. Aranyos Zoltán, Harsányi Zsolt, Benkő Gyula (fotó: Kanyó Béla)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 038-068, 337-748, 340-726

1978 — 1

VALÓSÁG

Péterfy László

szont mindig az első helyek e

1021

Péterfy László: Anya és gyermek

it.

Az ilyen összeállítások kapcsán gyakran erül fel a kérdés: vajon mi maradt ki a tetből? Ám e gyűjteménynek az esetében ilyesminek nincs sok értelme. Az antoló- valamennyi írása alapvető, fontos da- oja a foglalkozási presztízs irodalmának. het ugyan sajnálni egy-egy írás — pél- ul Davies módszertani-elméleti tanul- nyának vagy a Gamson és Schuman llemes vizsgálatát ismertető cikknek — ihagyását, de ez félig-meddig ízlés kér- se.

Az antológia fő érdeme, hogy nyitott és gy továbbgondolásra serkent: ebben hű- esen tükrözi a foglalkozási presztízs- tatás helyzetét. A réteg- és osztálytago- lás vitatott kérdéseivel kapcsolatos oblémákat, ideológiai és módszertani gályokat a bevezetés jól foglalja össze. r, hogy néhány, az ideológiai szintű gközelítéssel csak közvetett módon ösz- függő, hétköznapian gyakorlati kérdést

Péterfy László, szobrász

emlékoszlop-avatás, kiállítás és vásár

Amatőr fafaragók Miskolcon

(Tudósítónktól.)

A közművelődési intézményekben és iskolai szakkörökben tevékenykedő több ezer amatőr fafaragó képviseletében 14 megyéből érkezett félszáz részvevővel csütörtökön háromnapos országos tanácskozás kezdődött Miskolcon. A találkozón — amely az amatőr fafaragók első országos konferenciája — hét előadást tartanak az Akadémia, a Népművelési Intézet, a Szentendrei Szabadtéri Múzeum, valamint a miskolci Herman Ottó Múzeum szakemberei.

Nem véletlen, hogy a rendezvény házigazdatisztét Miskolc, illetve a Molnár Béla ifjúsági és úttörőház — annak fennállása ötödik évfordulóját ünneplő, Márton Jánosné népi iparművész vezette — fafaragó szakköre tölti be. Ők kezdeményezték a találkozót, abban bízva, hogy az egymástól elszigetelten működő, különböző felfogású szakkörök eredményesebben vállalhatnak részt a közízlés formálásából, az ifjúság vizuális neveléséből, ha egységesebb szemléletet, közös célokat sikerül kialakítaniuk.

E törekvésüknek szimbóluma, egyben szép tárgyi bizonyítéka az az emlékoszlop, amelyet Péterfy László szobrász tervei alapján a szakkör 28 fafaragója, egy több mint másfél évszázados vörösfenyőből Emília-naptól Anna-napig közös munkával készített el, s amelyet tegnap avattak az ifjúsági ház udvarán. A bükki Lustavölgyből származó védett fenyő 30 mázsás törzséből — az erdőgazdaság ajándékából — kilenc és fél méter magas nőalakot formáltak az alkotók.

A háromnapos tanácskozást vasárnap a Szabadság téren négy megye népi iparművészeinek, illetve népművészeinek munkáiból rendezett vásár követi.

Szakr

Nips

9.

rigálok. — 22.45: A gondolat ... — 12.30: Zenekari muzsika. — 13.33: Kossuth-nóták — Ket- ... Operettrészl.

Péterfy László

Péterfy László munkáiból nyitottak csütörtökön kiállítást a tatabányai népházban. Az erdélyi születésű és 1966 óta Magyarországon élő művész 12 szobrát és 15 grafikáját mutatják be.

>

Magyar Nemzet 1986. X. 3.

A veszprémi Művészetek Háza
tisztelettel meghívja
1999. december 4-én, szombaton 11 órára
a Csikász Galériába
(Veszprém, Vár u. 17.)

PÉTERFY GIZELLA

festőművész

k i á l l í t á s á r a

Megnyitja:
Szelényi Károly
fotóművész

Közreműködik: Szakács Ádám – hegedű

A kiállítás 2000. január 31-ig látogatható, naponta 10–17 óráig.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Élet és Irodalom

1969 FEB 15

Péterfy László
1021

Péterfy László: Pásztor

ANCSEL ÉVA:

Az el z dilemm

A bio'ógusok azt mondják, ha meg akarjuk érteni az emberi szemet, akkor ismernünk kell a Napot, mert annak sugaraihoz alkalmazkodva fejlődött ilyenné, az evolució messzi múltjában. Ha szemünkkel ma is látunk, bár mérhetetlen idők óta nem változott, ez egyszerűen azért lehetséges, mert nem változott a Nap sem. Másként, hiába lenne szemünk, vakok lennénk.

Szemünket a Nap, személyiségünket a Kor alakítja, amelyben élünk. Csakhogy a Kor nem marad a Naphoz hasonlóan változatlan. Ma nem ugyanazokat a sugarakat bocsátja ki, mint akár húsz évvel ezelőtt. Így megeshet, és meg is esik, hogy az ember ott találja magát, szemközt egy megújult világgal, amelyben a régi viszonyok közt kialakult személyiségével nem tud mit kezdeni. Vakon áll az új történelmi Nap alatt, nem látja, amit látni kellene, vagy elborul a tekintete attól, aminek örülni kellene. S hiába fülel, nem hallja, amit hallani kellene, vagy vészjelzésként fogja fel a valóság új hangzatait.

S ez tragikus, valahányszor a haladás elkötelezettjeivel történik. Emberekkel, akiket saját világuk lehagy, túlhalad fölöttük, vagy éppen úgy érzik, hogy elmarad mögöttük s arculatában alig ismerlommal, úgy ahogy a forradalon egyik pillanatról a másikra. Társ döbbenten nézték, s nem értettél legtöbbjüknek hónapok kellette amíg hozzá tudtak igazodni a vá tozáshoz."

Mikor ezt olvastam, megdöbbe tem, és azt mondtam magamba hogyan, hónapok?! Mikor soksz évek, évtizedek se elegendők!?

Ha pedig így van, ha hiányz az állhatatosság és a nagyon bát önkorrekció egysége, akkor mer hetetlenül kialakul a személyis fejlődésének és a történelmi lyamatoknak az *aszinkronitá* mely annyi keserves konfliktush vezet.

Ismerünk embereket, akik pe fognak minden órát, mely nem övékhez igazodik. Perbe fogják történelem objektív óráját is, lehet hogy öntudatlanul. Avagy idő sérültjeiként húzódnak viss s teszik mindezt a hűség erköl szándékával.

Mindnyájan nehezen viseljük a fejlődés erősebb cezúráit, közben korunk sokszor az élesv gás filmtechnikai módszerére em keztetően hasít az életünk Ilyenkor tiltakozunk és azt mor juk, hogy „hűek akarunk marad önmagunkhoz." Elkötelezettek e tében ez annyit jelent, hogy hű akarnak maradni ahhoz a törté

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 DEC 4

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

Péterfy László szobrászművész

□ PÉTERFY LÁSZLÓ szobrászművész kiállítása nyílik meg ma a székesfehérvári művészbarátok klubjában. A kiállítás a hónap végéig lesz nyitva.

4021

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 JUN 5

DOLGOZÓK LAPJA
(KOMÁROM)

Péterfy László grafikai művek

1021

PÉTERFY LÁSZLÓ KIÁLLÍTÁSA

A tatai nyári program szerves része a szabadtéri szobrok kiállítás. A megyei művelődési központ szoborkertjében 5-én, szombaton 17 órakor Samu Géza szobrászművész nyitja meg Péterfy László művésztársa kiállítását. A művek július 15-ig, hétfő kivételével naponta 15—20 óra között tekinthetők meg.

latok zsinórban 10 pontot
csináltak. Ez láthatóan ide-
gesítette a TBSC-t, pedig
most lelkesedésre lett volna
szükség, ám ez hiányzott.
Így aztán a Nógrádi SE
15:11-re nyerte a játszmát, és

A STÚDIÓ GALÉRIA MEGHÍVJA ÖNT

PÉTERFY GIZELLA

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1976. DECEMBER 22-ÉN

SZERDÁN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRÁRA

STÚDIÓ GALÉRIA

BUDAPEST, V. BAJCSY-ZSILINSZKY ÚT 52.

MEGTEKINTHETŐ: 1976. XII. 22 – 1977. I. 8.

HÉTKÖZNAP 9,30–18 ÓRÁIG

SZOMBATON 9–14 ÓRÁIG

PÉTERFY GIZELLA

studio galéria

MEGHÍVÓ

Fk.: Pogány Gábor — 76.487 — Képcsarnok V. Ny

Péterfy Lajos

Nevely

Magyar 18. század-kutató Társaság
Hungarian Society for 18th CenturyStudies/SociétéHongroise d'Etude du 18e Siècle
1088 Budapest, Múzeum krt. 6-8., I/126.
tel.: (1) 411 65 00/5806, 5101, 5226

Meghívó

Szeretettel várjuk Társaságunknak a 2012. év *Mecénások és mecenatúra* tematikus előadássorozata keretében megrendezésre kerülő 2. rendezvényére,

BUBRYÁK ORSOLYA
művészettörténész
MTA Bölcsészettudományi Központ,
Művészettörténeti Kutatóintézet

Az idő rostájában.
Az Erdődy család hitbizományi gyűjteményének kialakulása
című előadására.

Időpont: 2012. június 27. 15.00 óra
Helyszín: az ELTE BtK Dékáni Kis Tanácsterme (1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A., I. em.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1972 AUG 26

Péterfy László

1021

Péterfy László szobra

híreink

GALLEGOS-DÍJ

A Romulo Gallegos irodalmi díjat ez évben Gabriel García Márquez kolumbiai írónak ítélte a zsüri *Száz év magány* című regényéért, amelyet 165 ismert európai és latin-amerikai spanyolnyelvű mű közül választottak ki. A 24 000 dolláros Gallegos-díjat ötévente ítéli oda a venezuelai Művészeti Intézet. Az idén spanyolországi, argentin, venezuelai, chilei, mexikói, perui, bolíviai, kolumbiai, ecuadori, Costa Rica-i, paraguayi, uruguayi, Puerto Rico-i, guatemalai, dominikai, nicaraguai, panamai és kubai írók pályáztak.

RÉGI CÉGÉREK

Csatkai Endrének, a kiváló magyar művészettörténésznek, a soproni múzeum egykori igazgatójának könyvét jelentette meg angol nyelven a Corvina Kiadó. A gazdasági, ipartörténeti és művészeti szempontból egyaránt jelentős munka máris felhívta magára az angol kritika figyelmét. *A Times Literary Supplement* a könyvecskét lenyűgöző olvasmánynak tartja. Angliában, ahol a királyokról, nagy lovasversenyekről, rejtélyes sorsú hajókról elnevezett vendéglők látogatói szívesen keresik föl a londoni Mocskos Dick Kocsmáját pusztán a név, a tradíció, a mű-pókhálókkal és ál-piszokkal előidézett matrózkocsmahangulat kedvéért, biztosan sikert arat majd az érdeklődők körében

közös interjút. A magyar írók elmondták, hogy bár az irodalom más-más műfaját művelik, Szibéria valamennyiük számára a felfedezések földje volt. Beszámoltak például tobolszki élményükről: az irodalmi estről, amelynek nyolcezer fős lelkes hallgatósága volt. „A XX. század magyar irodalmában — mondták — sok szó esik Szibériáról, a magyar katonákról, akiket az első világháború ére a vidékre vetett, s akik tízezrével harcoltak a vöröskatonák soraiban a szovjethatalomért. Fél évszázad telt el azóta, s mi, magyar írók, egy átalakult, megújult földre érkeztünk, ahol tulajdon szemünkkel láthatjuk a gigantikus munka eredményeit. Az olvasót mindig érdekelte a természetet leigázó és termékennyé varázsoló ember alakja. Nélküle egyetlen irodalmi mű sem igaz és teljes. Sokszor jutott ez eszünkbe Tyumeny vidékén járva és figyelve az olajat, földgázt megszelídítő, új városokat teremtő emberek önfeláldozó munkáját."

WALTER BENJAMIN-ÖSSZKIADÁS

A *Suhrkamp*-könyvkiadó 1975-re fejezi be Walter Benjamin filozófiai műveinek összkiadását. Az eddig háromkötetes, összesen 5000 oldalra tervezett gyűjtemény jórészt könyvformában még kiadatlan cikkeket tartalmaz, köztük a frankfurti rádióban tartott felolvasásokat, mű-értelmezéseket és a *Frankfurter Zeitung* hasábjain

elbíráló zsűri úgy döntött, hogy összevontan adja ki az első díjat, méghozzá két zalai erdész-írónak.

Az előkelő helyezést a keszthelyi erdész, Wentzely Dénes „Ha üzen az erdő — menni kell" című, és a Zefag Rt. erdészeti című írása nyerte el. A harmadik díjat Tóth István: „Csak emlékezni jöttem!" című pályamunkája kapta.

A díjakat egyébként szeptember 3-án a budapesti Játékszínben, az I. Országos Vadászati Kulturális konferencián adják át a nyerteseknek.

Kiállítássorozat keretében

Kárpát-medencei magyar művészek bemutatkozása

Mintegy háromszáz határon túli magyar művész mutatkozik be a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társasága által szervezett, két hónapig tartó kiállítássorozaton. A tárlat szeptember 3-án nyílik a Magyarok Világszövetsége székházában.

A rendezvény célja, hogy a hazai közönség is megismerhesse a Kárpát-medencében élő erdélyi, vajdasági, kárpátaljai, szlovákiai magyar művészek alkotásait.

A seregszemlét bemutatkozó kiállítások előzték meg 1995-ben Dunaszerdahelyen, Zentán, Ungváron és Marosvásárhelyen. Ennek a válogatásnak az eredménye az a gyűjtemény, amely szeptembertől Magyarországon is látható.

A kiállítássorozat Erdély bemutatkozásával kezdődik szeptember 3-án, majd a vajdasági és kárpátaljai művészek állítanak ki szeptember 24-től. A rendezvény harmadik szakaszában, október 15-től 30-ig a szlovákiai és a magyarországi képző- és iparművészeti alkotások kapnak helyet.

Az eseményt *Péterfi László* szobrászművész, *Bereczky Lóránd* Munkácsy-díjas művészettörténész, a Nemzeti Galéria főigazgatója, valamint *Dobos László*, a Magyarok Világszövetségének alelnöke nyitja meg. **(MTI)**

és Kiadó Részvénytársaság az
államilag elismert szakképesítést

kurzusok:

20% kedvezmény!

es könyvelő
önyvvizsgáló

könyvei árából kedvezményt ad.

ek birtokában - maga szervezi

akvizsgára felkészítő kurzusainkat eltérő óra-
ink megtalálhatóak a megyeszékhelyeken és a

ingyenes tájékoztatónkat!

D. tér 6. I/18.

EKT ... JÓ TUDNI

egyidejű felmutatásával együtt érvényes. Idegenektől minden esetben kérjenek igazolványt!

A nyugdíjbiztosítás dolgozói a nyugdíj megállapítását követően nyugdíjasokat csak kivételes esetben (például tanúmeghallgatás) keresnek fel, azonban nem szabad-, illetve munkaszüneti napokon, hanem csak munkanapokon.

Kovács László igazgató
Zala Megyei Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság

Pályázat

A KDNP Pápai Szervezete (8501 Pf. 244.) országos novellapályázatot hirdet tehetséges amatőr írók felkutatására. Téma: honfoglalás, millecentenárium, '56-os szabadságharc.

A pályázat jeligés, a szerző nevét, címét külön borítékban kell mellékelni. Nevezési díj: 300 forint/fő. Beküldési határidő: 1996. december 9.

Minden pályázó oklevélben, a legjobbak pénzjutalomban részesülnek.

Érdeklődni lehet a részletekről a 30/560-026 telefonon is.

Péterfy Gizella Napló 1996. IX. 30

A nagyra becsült Pilinszky

Látogatás Péterfy Gizella festőművész balatonkenesei műtermében

Balatonkenesén közel az iskolához van egy nádfedeles ház, ami nyugalmat biztosít az alkotáshoz *Péterfy Gizella* számára.

Mivel az iskola Pilinszky János 75. születésnapján a költő nevét veszi fel, kikerülhetetlennek éreztük azt a lehetőséget, amit a művésznő – szándékunk méltó megvalósításához – nyújthat. Elképzelésünket ismertetve szívesen fogadta kérésünket.

– Pilinszky János számomra ismert és nagyra becsült költő és gondolkozó, személyesen nem találkoztam vele. Elsősorban a televíziós szerepléseit szerettem, a saját versmondásait és a költészetét. Meglepett, hogyan kerül Balatonkenesére névadónak Pilinszky János, mivel nem tudtam, hogy gyermek- és ifjúkorának nyarait itt töltötte. Ezért érthető, hogy őt választják az iskola névadójának, meg azért is, mert ez lenne az első róla elnevezett iskola az országban. Küldetésszerűnek érzem a sorsnak ezt a a lépését, mert minél jobban beleásom magamat Pilinszky művészetébe, annál inkább elcsodálkozom, hogy mennyire megérdemli, hogy egy iskola névadója legyen.

Péterfy Gizella: – Pilinszky költészete abszolút egyedülálló

Gyermekkori titkok

– Az elmondottakon kívül mivel indokolná meg ezt?

– Pilinszky költészete abszolút egyedülálló. Se a magyar, se a világirodalomban nem tudok hozzá hasonlót, mivel olyan titkot nyújt át nekünk, amilyent a gyerekkorból őriz meg mindenki. A gyerekkor és a felnőttkor határán van az iskolaélet, amibe durván belegázol az iskola, és nagyon sokat ront a gyereknek az önmegismerésében.

Pilinszky különös szeretettel és különleges csodálattal figyelte a gyermekeket. Ő pedig annyira gyermek maradt élete végéig, ami példátlan. Ha Pilinszky szellemiségét a balatonkenesei pedagógusok legalább töredékében át tudják adni az itt felnövő gyerekeknek, akkor ez nagy példa lehet az országban.

– Vajon befolyásolhatta-e a költőt emberi és alkotói szempontból az, hogy kötődött Keneséhez?

– A Fürdő utcában ma is megtalálható villájukban, a Balaton közelében nyaralva nagyon meghatározóak voltak gyermekkori élményei, amire a versei bizonyítékok elsősorban. Ezek közül többet első kötetébe – a Trapéz és korlátba – is bevett. A későbbi versekből is érzelmileg szivárog az itt szerzett természetismeret, a titkoknak a kutatása, felismerése, az önmagamból kilépek, és a vízen, égen keresztül nézek ki abba a világba, amiben már válaszokat nem tudok adni, mert teljesen távol áll a realitástól.

Kötődés Keneséhez

– Mennyiben lesz ez érzékelhető a készülő festményen?

– Nagy szerencse, hogy Keneséhez kapcsolódom. Ezt a világot nagyon szeretem, belülről ismerem. Majdnem olyan, hogy magamat is egy ilyen világban kellene hogy ábrázoljam. Ezért könnyű nekem ez a feladat. Remélem, hogy sikerülni fog, de nem szabad elbízni magát az embernek. A lehetőség, a víz, az ég, a Balatonkenesében létező magány és varázslat a víz közelében, a hullámok, az éjszakai fények ugyanolyan sajátos élményei voltak Pilinszkynek, mint nekem vagy majd az utánunk jövőknek lesznek, ha nyitottan figyelik ezt a világot.

– Mi a célja – a gyerekekkel kapcsolatban – alkotásával?

– Az iskolának festett képet azzal a céllal akarom elkészíteni, hogy a gyerekek megértsék és megérezzék azt a világot, amit ők is látnak, csak nem rögzül beléjük, mert esetleg elviszi az élet olyan felületes dolgok felé őket, amik a hétköznapok követelései. De ha nap mint nap találkoznak a képpel, akkor én biztosra veszem, hogy össze tudják kapcsolni a valósággal, gyermeki érzelmeikkel, csodálkozásaikkal, félelmeikkel, olyasfajta elvágyódással, amit az ember magányában él meg.

Örömteli munka

– Ahogy itt a műteremben az elkészült vázlatra nézek, a Pilinszky-fotóktól és rajzoktól körülvéve arra gondolok, hogy Péterfy Gizella művészete mennyire pontosan és gazdagítóan fejezi ki azt a szándékot, ami az iskola elnevezését illetően vezérelt bennünket.

– A világ dolgait fel kell mutatni és át kell adni! Ahogy ezt Pilinszky megtette költészetével, én igyekszem a festészetem által továbbadni az iskolának, a gyerekeknek.

Nagy örömmel végzem ezt a munkát, és nagyon szeretnék maximálisan jót adni!

Kecskés József

Tíz házból négy nyaraló

Élet Kővágóörsön, a Káli-medence legnagyobb településén

Kővágóörsről, a Káli-medence legnagyobb településéről az első adatok 1263-ból maradtak az utókorra. Ebben az évben már állt a Szent László tiszteletére emelt templom.

A Boldogasszony tiszteletére épült templomáról 1394-ben a Boldogasszonyörs nevet vette fel, 1548-ban malomkővágó iparáról már Kővágóörsként említik. A török támadók 1548 és 1553 között felégették a falut. 1700-ban evangélikus vallású egytelkes nemesek lakták, első prédikátoruk Kassai Huszár András volt. A település 1720 után indult fejlődésnek. Kővágóörs összlakossága 1770-ben 962, 1880-ban 1773, egy évtized múltán 2092 volt, évente átlagosan 39 újszülöttel gyarapodott a lélekszám. A múlt század közepén a településhez 5,888 hektár terület tartozott, aminek 22 százaléka szántó, 17 százaléka rét, legelő, 21 százaléka erdő és 8 százaléka szőlő volt. A lakosság fő megélhetési forrása századunk közepéig a szőlőtermelés, borgazdálkodás és állattartás volt. Kővágóörs fejlett cséhes iparral és kereskedelemmel büszkélkedett, aminek fellendítésében fontos szerep jutott a 18. században letelepedett 70 zsidó családnak. A községben alakult 1963-ban az első körzeti könyvtár. Az adatok többsége a Laczkó Dezső Múzeum munkatársa, *Lackovits Emőke* a honismereti gyűjtemény megnyitásakor, 1994. augusztus 20-án elmondott beszédéből származik.

Sok nyaralótulajdonos, kevés szobakiadó

A múzeum építésénél a helyiek és a nyaralótulajdonosok is végeztek társadalmi munkát. A gyűjteménynek nyáron nagy a látogatottsága, a kiránduló iskolások is érdeklődnek. A korán érkezett hideg időben a nyáron zajos, forgalmas utcák néptelenek voltak. Feltűnt, a házakon kevesebb Zimmer frei tábla lóg, mint más tóparti településeken. Kővágóörsnek a hozzá tartozó Pálkövével együtt alig ezer az állandó lakóinak száma. Az épületek 40 százaléka nyaraló.

– Mivel a Balaton-parton vagyunk, nem pályázhatunk a hátrányos helyzetű települések támogatására. Támogatást csak állandó lakosainkra kapunk, az infrastruktúrát pedig a nyaralóknak is éppúgy biztosítanunk kell. Az idegenforgalmi adóból sem tervezhetünk jelentősebb bevételt. Családtagok után nem kérhetünk, azt pedig körülményes volna ellenőrizni, a magánháznál megszálló rokon-e vagy fizetővendég. Pálkövén a stranddal szemközti tábor lakói, mivel kiskorúak, mentesülnek a közteher alól – beszélt az adóbehajtás nehézségeiről *Szabó Dénesné* polgármester, aki ötödik éve áll a falu élén.

Középület-felújítás milliókért

Külföldiek, többségében svájciak vásároltak a településen nyaralót, az árak viszont nem ekkor szaladtak el, hanem mikor évekkel ezelőtt népszerű lett a medence. A régi, jellegzetes nádas házak lakhatatlan állapotban is több millióért kelnek el, a 40–50 éves lakások szinte eladhatatlanok.

Az ingatlantulajdonosok egységesen négyzetméterenként 300 forint építményadót fizetnek, a lakóházaknál minden bejelentett személyre 30 négyzetméter kedvezmény jár. Szemétszállítási díjat és telekadót nem állapított meg az önkormányzat. A polgármester asszony méltánytalannak tartja, hogy a nem kincstári tulajdonú, nonprofit tevékenységre használt ingatlanok felújítási költségei után nem igényelhető vissza az áfa. Kővágóörs az iskoláját, orvosi rendelőjét és a polgármesteri hivatal épületét renováltatta több millióért. A visszakapott pénznek volna helye a költségvetésben.

Az állattartók nem értik, a településen lakó állatorvos miért nem kap hatósági jogkört, miért tartoznak ´94 nyarától a tíz kilométerre fekvő Badacsonytomajhoz. Orvoshoz Salföld és Kékkút betegei is Kővágóörsre járnak, a legközelebbi fogorvos Révfülöpön rendel. A művelődési házban a könyvtárrészt elválasztó szétnyitható üvegfal és a német nyelvű könyvek a zürichi könyvtár ajándékai.

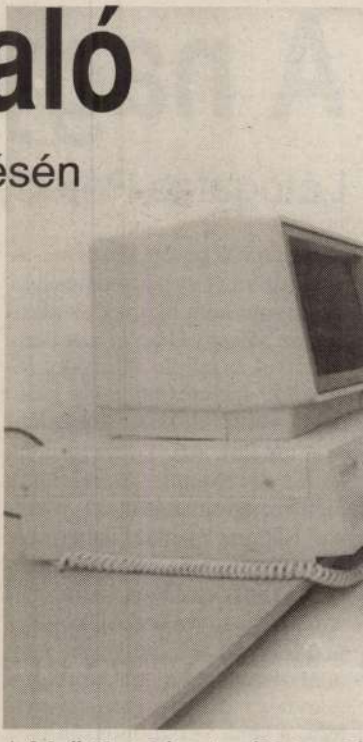

A felsősök, talán a továbbtanulá

Honismereti gyűjtemény őrzi a település múltját

Szívesen vállalkoznak

SZEPTEMBER
20 Péntek
Friderika
Frid

KOTYOGÓ

Nem vagyok bent

Moróz Mór töprengéseiből

Amint kihúzom a lábam az irodából – keresnek. Nem csak úgy keresnek, hanem halálra keresnek. Sürgős ügyben a minisztériumból, Párizsból, Balatonfalváról. Hol vagyok? Hol lehetek, hogyan lehetne engem a föld fenekéből is előkeríteni?

Ha nem találnak meg, negyven vagon ott vesztegel a sarki hidegben, vagy az északi-sarki, vagy a Gulyás utca sarka hidegében. Ha nem találnak meg, nincsen, aki megadja a jóváhagyást özvegy Bubekné vérátömlesztéséhez. Ha nem találnak meg, érvénytelen a legfrissebb dél-amerikai puccs. Ha nem találnak meg, tíz vödör fáradt olaj marad a levegőben, megáll a pumpagyár szívverése, nem kapnak abrakot a zsuki tenyészet lovai, megáll az élet, megáll az ész!

Hol vagyok?

Valami egyszerű helyen vagyok, az irodától talán húsz centire, egy kávét hörpölök éppen, és közben megbeszélem Lórival, hogyan lehetne az alagutakat úgy kivilágítani, hogy a saját sötétségük energiáját használják fel a fényenergia nyerésére. Lórinak vannak ilyen találmányai, csak biztatni kell őt, mert gyenge az önbizalma. Öntöm belé az önbizalmat, s közben halálra keresnek.

Egy vezérigazgató, két revizor, egy sebészprofesszor, egy masszőr, két nyomozó, nyolcan a kilencedik kerületből és még negyven névtelen...

Őrjöngenek a telefonban, személyesen mászkálnak le és fel a plafonon, egymásnak adják a kilincset.

Mert éppen nem vagyok bent az irodában.

És érdekes, amikor bent vagyok, senki sem keres,
nem kellek senkinek,
egyedül vagyok,
unom magam,
társaságra, ügyekre vágyom...
De nem jön senki.

Ahhoz, hogy jöjjön valaki, el kell mennem. De ha elmegyek, hiába jön.

Ráadásul szeretek egy nőt, aki engem nem szeret. Ellenben halálosan szeret egy másik nő, aki nekem nem kell.

Kértem: cseréljenek. Nem lehet.

Csak fordítva lehet.

Úgy látszik, minden csak fordítva lehet...

Kvári Sinkó Zoltán

Egyszerűen szép

Péterfia Gyula kiállítása Nagyvázsonyban

Ritkán summázunk egy kiállítást úgy, hogy egyszerűen szép. Pedig ez a szó illik legjobban *Péterfia Gyula* iparművész kiállítására, mely a nagyvázsonyi Tetőgalériában látható.

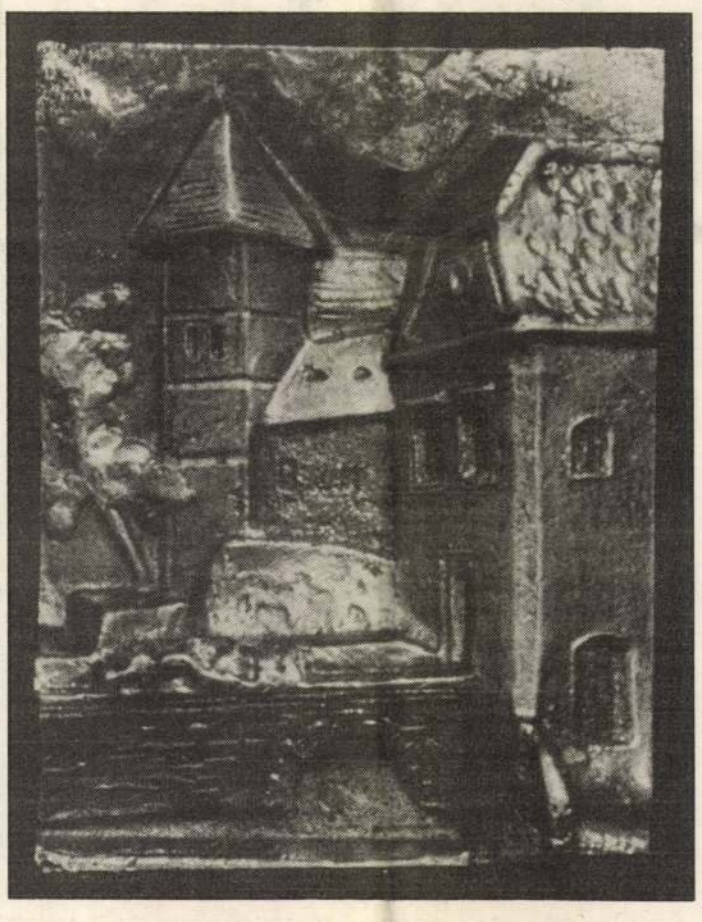

A művész vallja magáról: „Konvencionálisnak tűnik kiállításom anyaga, rendhagyó munkák nem láthatók. Ennek az az oka, hogy alkotói identitásomban akár bizonyos lemondások árán is ragaszkodom a művészet és a művészek azon felfogásához, melyet a XIX. sz. elején születő ipari forradalom ez idáig lassan elsorvasztott. Én is vallom tehát – ha idézőjelben mondom is –, hogy oltárképre, portrészoborra ma is szükség van. Ezért munkáim nem elsősorban kiállítóterembe készültek, hanem mindig valamilyen, a megrendelő kívánta funkciónak felelnek meg.

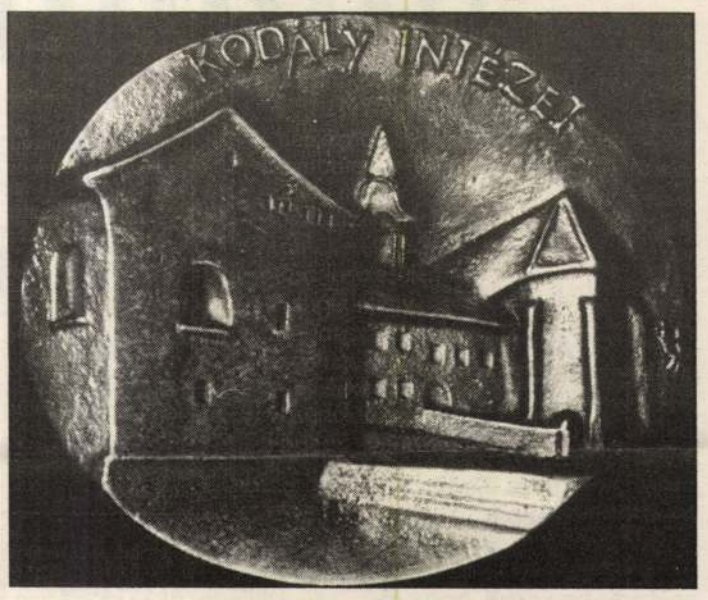

Az alkalmazkodás azonban nem jelent számomra csak kiszolgáló, alárendelt viszonyt, mert a már majdnem kihalt tradíció szellemében igyekszem eljárni. Egyeztetem, ötvözöm a megrendelői érdeket, elképzelést a saját esztétikai elgondolásommal. Ezért munkáim nem öncélúak, nem formabontók és nem is csupán díszítő jellegűek. Így talán egyfajta kínos erőltetettség sem érződik rajtuk...?"

Nos. Erőltetettségnek nyoma sincs. Annál inkább érződik a biztos szakmai tudás, a szigorú – az anyag tulajdonságait szem előtt tartó –, mégis könnyed alkotói folyamat. A kiállított alkotások éppen ezért nem csupán egy szűk, műértő szakmai kör érdeklődésére tarthatnak számot, hiszen egyszerűen szépek.

Vázsonyi Varga Béla

Betyárvilág a Bakonyalján

Környékünkön sok szép monda él a múlt századi betyárvilágról.

Főleg a katonaság elől menekülő, erdők sűrűjében meghúzódó névtelen szegénylegényekből álló csoportok egy-egy legendás „vezér" szolgálatába szegődtek. A Bakony délnyugati lejtőin, a Keszthelyi-hegységben és a Zalai-dombság erdeiben Sobri és Savanyú Jóska bandája tanyázott. S amíg embereikről névtelenül maradtak fönn és élnek apró történetek, addig a vezérek alakját valóságos mítosz övezi. Út menti csárdákat neveznek el róluk; emlékfákat tartanak számon, ahol megpihentek, ahová lovukat kikötötték, vagy ahol éppen végzett velük a pandúr fegyvere.

Gyerekkoromban hallottam a *Vad lányok likjáról*, amely a Rezi-vár környékén adott otthont a betyároknak. Magam is felismertem a *„kü asszonyt"* a vár romjai közt, akit azért sújtott az istencsapás ilyen büntetéssel, mert Úrnapján a nagymise alatt vitt ebédet a betyároknak. Amikor aztán cseperedvén kezdtem megkérdőjelezni ezeket a történeteket, kezembe kerültek Darnay Kálmán sümegi régész írásai, aki *ki is ásta a felakasztott betyárok koponyáit* a Sümeg határában lévő Ilona-major melletti akasztódombon.

Mindez azért jutott eszembe, mert napjainkban mintha reneszánszát élné a lassan feledésbe merülő betyárromantika. Sümegi ismerősöm bizonygatta nemrégen, hogy bizonyos oldalágon rokonságban van Savanyú Jóskával, amire természetesen a mai napig büszke. Elhittem neki... Sümegprágán a Csernelypince mai tulajdonosa kutatgatja az ősi betyárfészek történetét, amely szerint a falu határában tanyázó – valószínű, Sobri Jóskához tartozó – utolsó prágai betyár itt fejezte be „pályafutását". Mindezt idős helyi emberek is bizonyítják, ne kételkedjünk hát a szomorú-szép történetekben...!

Mint ahogyan azt se kutassuk, hogy Sobri Jóska önkezűleg vetett véget életének, ahogy azt Eötvös Károly megörökíti a Balatoni utazásban, vagy esküvője napján jöttek érte a pandúrok, ahogyan a sümegi várjátékok keretében az elmúlt hetekben olyan szépen megelevenítették a veszprémi Petőfi Színház művészei a bakonyi betyár történetét.

Így volt – nem így volt? Ne keressük ezekkel kapcsolatban a tiszta igazságot! A nép így hiszi, így szép...

Egerszegi Ferenc

FIGYELEM!
Az Államigazgatási Főiskola veszprémi intézetével együttműködve a főiskola felvételi vizsgájára – jogra is – felvételi tesztekkel kiegészített 210 órás felkészítő tanfolyam indul 1993 szeptemberétől Veszprémben

Érdeklődni és jelentkezni a dr. Poór, Veszprém, Pf. 294 címen levélben, saját névre megcímzett és felbélyegzett borítékot mellékelve, illetve a 06/88/329-207-es telefonon lehet 18 óra után

(53704/1H)

Fogságba esésem története (4.)

„A fiúért jöttünk..."

A favágás nem volt megerőltető munka. Révfülöpről is hiányzott sok férfikéz. Még a Budapestről odamenekült nyaralótulajdonosok között is sokkal több volt a nő. Így azután akadt munka bőven.

Sűrűn húztuk a rókafűrészt. Zizegett a pengéje és jól vitte az akácot, a kiszáradt mandulafát, kiöregedett barackot. Élt a felső soron egy idős ember, akinek mestersége volt a fűrészek élezése.

– Nektek ingyen, fiúk. Én jóban voltam a százados úrral.

Sokat mesélt a nagybácsimról, Siha Imre bezupált századosról. A tanítómester még az első világháború végén egyenruhában maradt hadnagyként. Azután lassan-lassan emelkedett a ranglétrán. Nem sokáig. Egy foghúzás után vérmérgezést kapott, és az elvitte. Kitty néném özvegyen maradt a gyerekekkel.

Nekem nagyon megörült, mert a fiai mind kisebbek voltak, még leventesorba se kerültek. Egyedül a nagylány jelentett volna támaszt a családnak, de Lenke nem sokat mozdított odahaza a háztartáson. Pedig ereje volt. Abban az évben ő lett a Balaton átúszóbajnoka, és az újságok csupa nagybetűvel írták a nevét: SIHA LENKE.

Szóval egyből előléptem családfenntartóvá. Reggel indultunk Zolival fát vágni. Sohasem időre, mert a házaknál, nyaralóknál megmutatták, hogy mit kell felaprítani és berakni a fészerbe. Az időnket már mi osztottuk be.

Nem alkudtunk.

Ha valaki adott avasra sárgult szalonnát, pár tojást vagy lisztet, szívesebben elfogadtuk, mint a pengőt. Emlékszem, egyszer birsalmasajt keménységűre aszalódott sárgabaracklekvárt vittünk haza. Egy mamika este felnyúlt a sifon tetejére, és onnan vett le egy üveggel.

Éva néni homlokon csókolt mind a kettőnket.

– Nagyon rendes fiúk vagytok – mondta. Bizony már régen hallottam ilyen szavakat, és Tiszasüly jutott eszembe. Mit csinálhat most apám? Biztosan megjavította már azóta a kerékpárt.

Az alsó úton nagy volt a mozgás. A menekülőket, a szekereket elterelték Kővágóörs felé, mert a jobb utat a németek használták, meg a nyilasok. Egy nyugalmazott ezredesnél vágtuk a fát, amikor zaj érkezett a Balaton felől. Valami nagykutya szedte a sátorfáját nyugat felé, mert leállítottak minden mozgást úgy fél órára.

– Költözködik a nyilasvezér – mondta az ezredes. Honnan tudta, vagy csak sejtette? Elég annyi, hogy nem éppen barátsággal emlegette Szálasit. Ki ő, mi ő? Akkor nemigen tudtuk, csak azt, hogy a nyilasok szedik össze az embereket, még a fiatalokat is.

– Csak titeket el ne vigyenek Németországba – így a nyugalmazott ezredes. Valami vitézi titulusa is volt, de mi inkább a fával, a kiöregedett szőlőtőkékkel, a venyigével törődtünk. Az ezredesnek szép bélyeggyűjteménye volt. Egy este behívott a nagyszobába, és megmutatta. Az első világháborúban orosz fogságba esett, és ott kenyérért vásárolt száz, nagyon értékes, régi orosz bélyeget. Azt mondta, hogy a cár képe van rajta. Nekünk az teljesen mindegy volt, de amikor kimondta, hogy ezeknek a bélyegeknek darabja száz pengőt is megér, ha eladná, egy pillanatra megállt bennem az ütő.

Egy bélyegért száz pengő, amikor jó ha 2–3 pengőt kaptunk ketten egy napra. A méltóságos asszony, kontyba kötött hajjal és nagyon vézna kezekkel kávét főzött, és hozzátette:

– Máskor kapnátok kuglófot is, de hát most ilyen időket élünk.

– Ugyan, kedvesem! – mondta az ezredes – Mit tudják ezek a gyerekek, hogy milyen idők vannak most.

Híre jött, hogy a kővágóörsi úton fölborult és kiégett egy német teherautó. Odarohantunk, de már nem mi voltunk az elsők. Az üszkös roncsok között kapirgáltunk. Találtunk is néhány pár bakancsot. Azt hazavittük. Az ezredes másnap meglátta a lábunkon.

– Ezek mind talján bakancsok. Az olasz katonák viselnek ilyet.

Nagy volt az elképedésünk. Hogyan kerültek ezek a cipők a csizma alakú országból a Balaton mellé? Az ezredes megmagyarázta, hogy olasz hadosztály is volt az orosz fronton, és ott bizony keveredett a ruházat, az ellátás. Ki tudja, hogyan szerezték meg a németek.

Bántuk is mi azt. Jól jöttek az új bakancsok, de csak a fiúknak jutott, azoknak is nagy volt még a lábukra, de viselték vastag zoknival, amit Éva néni kötött. Ez már egy darabka ismerkedés volt a fronttal, meg a háborúval. Egyelőre kellemes ismerkedés.

Már érezhetően később virradt, nem is nagyon igyekeztünk kibújni az ágyból, a dunna alól. Még akkor sem, amikor erősen megverték a bejárati ajtót.

Kitty néném kiszólt.

– Ki az, mit akar?

– Csak a fiúért jöttünk, aki maguknál van, az a rokon gyerek.

– Mi a baj vele?

– Semmi..., semmi, csak megérkeztek a vagonok az állomásra, és neki is jönnie kell, mint leventének.

A két idős nemzetőr, vállukon a dióverővel, karjukon nemzetiszínű karszalaggal szigorúan meghagyták, hogy a szerelvény két óra múlva, pontosan tíz órakor indul. Addigra ott legyek és vigyek magammal kétnapi hideg élelmet. Már megint ez a visszatérő parancs. Szerencsére most tudott mit pakolni Kitty néném. Pénzt nem kaptam, pedig minden pengőt odaadtam a családnak. Lenke, a nagylány viszont félrehívott, és egy apró, köves gyűrűt nyomott a markomba.

– Jól jön ez még. Tedd zsebre.

Áldottam is érte később, de most a fiúk lekísértek az állomásra. A szerelvény előtt javában pöfékelt a mozdony, indulásra készen. És milyenek is a gyerekek. Zoli azzal búcsúzott, hogy átölelt és azt mondta:

– Aztán ne maradj sokáig! Siess vissza!

(Folytatjuk.)

Gáldonyi Béla

„Csak tíz év múlva ne ez a dal legyen"

Mondjátok, mi a baj?

Gondolatok Cseh Tamástól, Földes Lászlótól, Jordán Tamástól

„Hát jó. Kezdem.

***Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer vagy kétszer, de az is lehet, hogy háromszor, mert semmit sem lehet tudni. Semmit"* – kezdi Bereményi Géza a Nyugati pályaudvart. Közben könnyes szemmel beszél a tv-ben arról, hogy eltűntek a lakások, a kocsmák, s az asztalok, melyek mögé elrejtőzve alkotni, beszélgetni lehetett.**

Ma erre nincs idő. Nincs idő meghallgatni egymást, odafigyelni valamire, ami más, az elejtett mondatok között megállni, elmélázni: mit is jelentenek a szavak, amiket csak mondunk, mondunk, mondunk...

Elporladnak az utak

Nincs idő ránk, huszonévesekre. *(Idő van. Gothár Péter '85.)* Nincs idő a versekben, filmekben, dalokban, felszínen mozog minden – és a szenny megtapad. Baj van, mert ez a világ édesen nyáladzó mozicsillagok elszánt bámulására rendezkedett be.

Ez ma az alkotás, a siker, a dicsőség záloga. A megkülönböztetés még ott pöffeszkedik: kommersz, de a különbség lassan elhalványul s egybefolyik minden.

A tehetséges emberek előtt, kik félszegen keresgélik egymást s lehetőségeiket, elporladnak az utak. Az új kultúra friss ivadékai, a baseballsapkás „egyengyerekek" honnan és kitől tudják majd meg az álmokat, a feleletet nyújtó könyvek, versek címét?

Itt, ahol a szép kifordított, az öröm elkorhadt.

CSEH TAMÁS „Baj van, nagy baj van. Egységes volt az értelmiség szembenállása egy rendszerrel, ebben egyformák voltunk, s kialakult egy tolvajnyelv. Mikor megszűnt ez az összetartó erő, ledőlt ez a birodalom. Sokak alól kicsúszott a szőnyeg ideológiailag. Ám ez a kisebbik baj, mert az értelmes ember megtalálja a maga mondanivalóját, hiszen ez a világ színes és izgalmas. A gond ezzel a világgal az, hogy a pénz irányít, ami nem ismeri az erkölcsi és a kulturális értékeket. Olyan világot élünk, ahol a legértékesebb alkotásnak is véres hús szaga van a pénz miatt. Sok érték fog elhalni így, és szűkebb lesz az elit. De remélhetőleg a művészetben is kialakul majd egy réteg, amelyik tőkéhez jut, s még tehetséges is.

Betört a nyugati kultúra – a franc akarta ezt. Falun olyan kocsmába jártam, ahol csak juhászok ittak, s nő nem tehette be a lábát. Ma flippergépen játszanak órákon keresztül, míg kutyáik, a becsületes kis pulik, kint ülnek az utcán, s nem értik a flippert."

S a művészek? Hány akad köztük, aki mosolytól fuldokló, szóláriumtól hámló arcú sztár, affektáló álművész, az elit, a büszkén vállalt és hangoztatott sznob.

Bajban vagyok ezzel a világgal. Elveszni látszik a tiszta önkifejezés, a művészet démonsága.

Rosszak a filmek, kuszák a versek, s halkul a zene – egyre fogynak a kapaszkodók. Persze erre lehet mondani, hogy nem ennyire fekete-fehér...

De a régi varázslók megtántorodtak, fogy az energia, a mondanivaló.

FÖLDES LÁSZLÓ: „Én nem vitatkozni akarok s meggyőzni téged, mert nincs miért. Nem arról van szó, hogy mi a baj, és fel kéne adni, belefáradni – én nem fáradtam el. Itt van egy új közönség, akiket megtaláltunk. Ha nincs bennem annyi emberség és tehetség, hogy megszelídítsem őket, akkor megette a fene az egészet. De ez így volt '80-ban és '88-ban is.

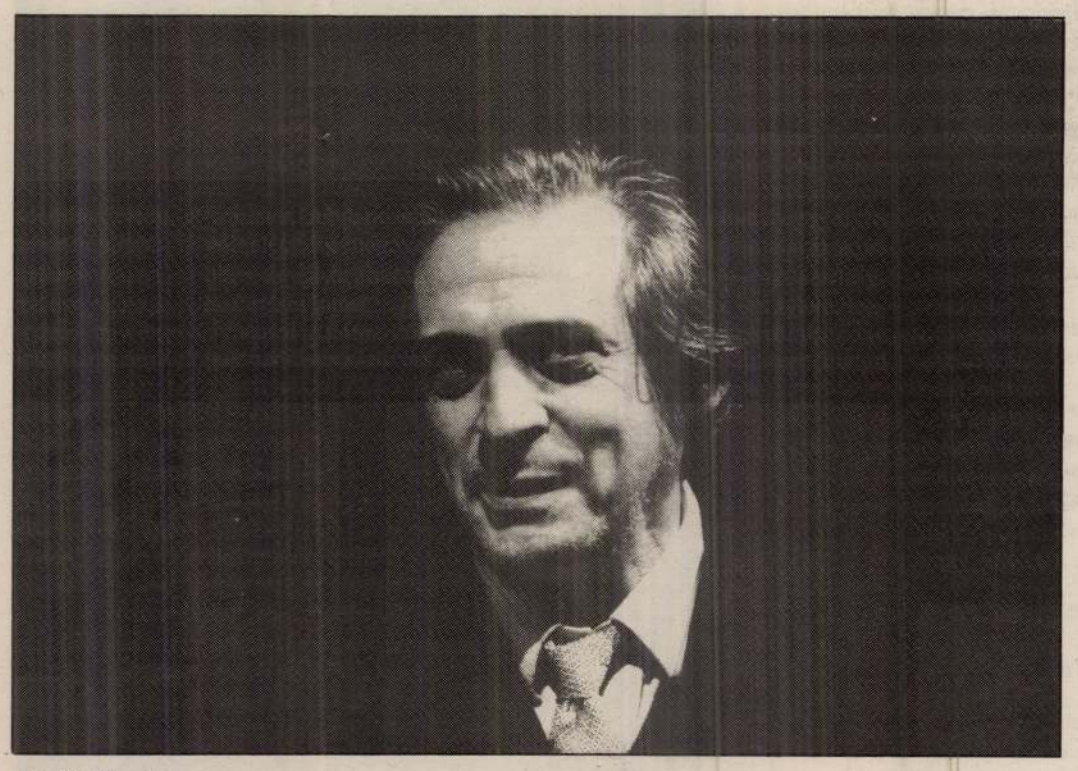

Jordán Tamás

Máskor is voltak dolgok, amik nem sikerültek, de ettől ez még el nem veszett, ez még megfordítható. Ma is ki tudom fejezni magam a rockzenében. Az más kérdés, hogy ez mennyire sikeres a jelenlegi helyzetben."

Lassan és kövéren szétterül egy szürke hályog, ami bár elrejti a sebeket, de nem gyógyít, hanem fertőz.

Ne szedjétek szét!

FÖLDES LÁSZLÓ: „A zenekar nem tudott megfelelni azoknak az elvárásoknak, amiket maga elé tűzött. Elvesztettük a csatát, de nem sikerülhet minden jól. Mi nem pénzért készítünk lemezt.

Ha az elmúlt 15 évből 14 sikerült, s csak az utolsó hibádzik, akkor én elvárom azoktól az emberektől, akikkel együtt éltük át azokat a fantasztikus koncerteket és éveket, hogy ne adják fel egyből, ne legyintsenek, maradjanak mellettem."

Tűnőben vannak értékek s helyükön tályog tátong.

(Tudod, hogy nincs bocsánat – József Attila)

Elbámészkodtunk, s hirtelen ránk zúdult a valóság. Vigyétek, ami eddig megszületett, s nyugodtan szedjétek szét – hangzik a jelképes szólam.

CSEH TAMÁS: „Sokan a divatnak vetik alá magukat. Jön az új korosztály, letol minket, és hozza a saját értékeit. Hogy ezek milyenek lesznek, nagy kérdés. Erre nincsen válasz. Most a kétség uralkodik, de mindig is kevesen fordultak a kultúra felé.

Én azért énekeltem, hogy a szavak, gondolatok, hitek átmentődjenek. Emlék legyen róluk – mint egy öreg bárka a Dunán.

Ott áll, megnézhető, kibírja még a következő nemzedéket. Rendben van, csináljatok rajta disznóólat, de ne szedjétek szét. Az ember így hagy üzenetet. Lehet, hogy akad majd olyan, aki kivési a falát és beleírja a nevét, vagy levizeli a deszkákat, de nem fogok haragudni ezért.

Mindig sokfélék lesznek az emberek, de én alapvetően hiszek bennük. Nem vész kárba a létrehozott érték, erre minden korosztály rájött eddig."

Nézem a Ripacsokat (Kern, Garas), ők egy nadrágban dalolnak.

Komédiáznak? Csak azt a bohócot tapsolják meg, akin látszik a fájdalom.

CSEH TAMÁS: „Büszke vagyok arra, hogy magyar művész vagyok. Az elmúlt 20 évet semmi mással nem töltöttem, csak a dalokkal. Ezért mosakodtam, ezért vettem tiszta nadrágot, ezért ébredtem reggel, mindent ezért csináltam. Ha ez érződik, akkor megérte. Ezt is akartam, hogy lássák. Olyan vagyok, mint egy hajóács, aki nem ad ki rossz csónakot a kezei közül, régi mesterember tisztessége van benne."

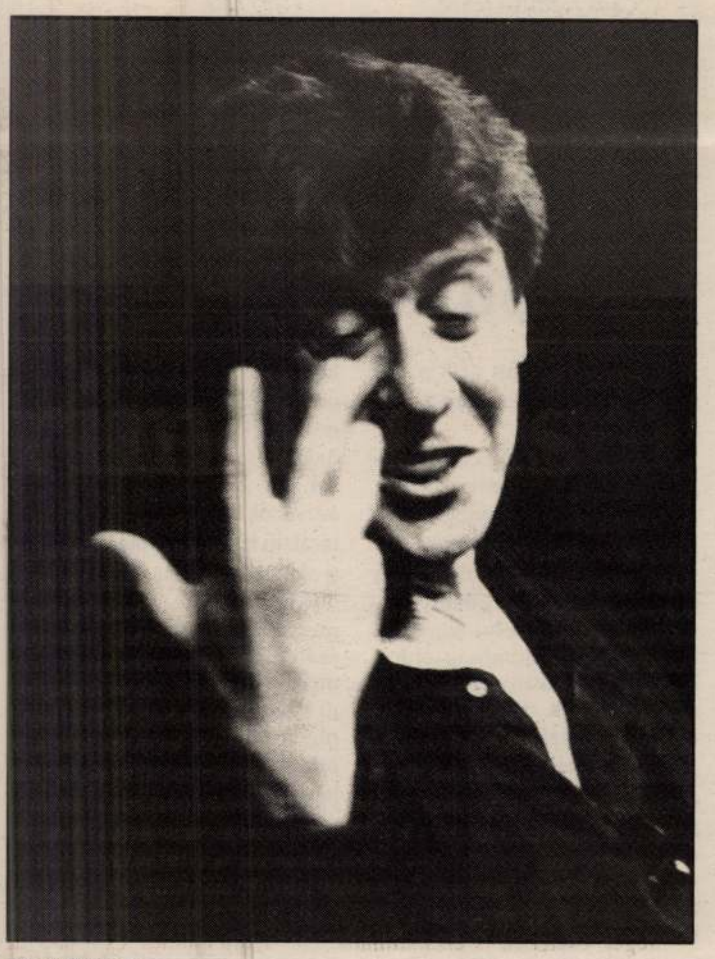

Cseh Tamás

Vannak még tiszta gondolatok, s működnek még erők. (Moloch)

Lesznek lakások újra

JORDÁN TAMÁS: „Szókratész ma kristálytiszta gondolkodást és logikát ad, nem apellál semmi másra, mint az alapvető erkölcsi törvényekre és morálra. Erre a nevetségesnek tűnő tanításra most mindenkinek szüksége lenne, mert ez a tartás és hit hiányzik, ami sugárzik Szókratészből. Arra keres választ, hogy miért van az ember. Mi az, ami fontos, és mi az, ami kevésbé."

Kiürült s felhígult valami a magyar művészetben, hiányzik a megfelelő töltés és esszencia. Érzékelik ezt a művészek is a maguk módján, de a válasz és a kiút elbujdosott.

A nagy generáció elvesztette hitét, beletörődés és cinizmus jellemzi. Nincsenek eszmék, friss eredeti alkotások, kevés a lemintázható egyéniség.

Keveset ad a mai világ – elhullanak benne a személyiségek, s elejti varázsát a művészet.

FÖLDES LÁSZLÓ: „Megváltozott az egész világ. Ezt az időt, ami most van, nem lehet eltalálni. Olyan lemezt, mint a Vadászat, valószínűleg soha nem fogok írni. Nehéz a gondolatokat ma megfogalmazni. Vannak utak, melyek befelé vezetnek – ez lehetséges, hogy járható út. Nem szabad feladni és ítélkezni. Most egy változás pillanatában vagyunk, meglátjuk, mi lesz két év múlva, vagy sokkal jobb lesz, vagy belehalunk.

Én '56-ban kaptam egy erős ingert, mely 33 éven át különböző fokozatokban hatott. Mi, akik ezt átéltük, s a '90-es változásokat, mi már nem tudunk igazán eredetit alkotni."

JORDÁN TAMÁS: „Tanácstalanság és megtorpanás tapasztalható a magyar művészetben, de a társadalom még nagyobb bajban van, s ez visszahat. Rossz a magyar színház, a műfaj devalválódott, nem születnek ma igazán jó dolgok.

Nagyon nehéz erről beszélni.

Egy rémisztő és elmagányosító világban élünk most."

CSEH TAMÁS: „A kényes és elhivatott ember kivár és győzni fog. Az egyívású ember, a szándékkal bíró, előbb-utóbb megtalálja a másikat. Lesznek lakások újra, ti, huszonévesek ezt meg fogjátok csinálni. Meg fog történni a jó, pár év múlva."

Martinovics Tibor

Földes László

MEGHÍVÓ
M E G H Í V Ó

PÉTERFIA GYULA

Sok szeretettel meghívom Önt és
kedves ~~családját~~ munkatársait
szeptember 30-án induló tárlatom
megnyitójára, amely este öt órakor
kerül megrendezésre.

A megnyitót
Katona Tamás polgármester és
Marsi László művelődés szervező tartja.

A kiállítás október 14-ig tart nyitva,
a Halászbástyában található
Szent Mihály Kápolnában.

Témája
Franciaországi utazásom.

Tisztelettel:
Péterfia Gyula

Péterfia

G KISNYOMDA BT — 1046 Budapest, Nádor u. 15. • Tel./Fax: 379-1827, Mobil: 06 20 941 1139

DÍJHITELEZVE

Új Művészet
Szerkesztősége
Budapest
Bathory u. 10

1054

MEGHÍVÓ

Fk.: Orbánné dr. Horváth Márta – SZ. Kft. GY. 93.21935

Konvencionálisnak tűnik kiállításom anyaga, rendhagyó munkák nem láthatók. Ennek az az oka, hogy alkotói identitásomban akár bizonyos lemondások árán is ragaszkodom a művészet és a művészek azon felfogásához, melyet a XIX. sz. elején születő ipari forradalom ez idáig lassan elsorvasztott.

Én is azt vallom tehát – ha idézőjelben mondom is –, hogy oltárképre, portrészoborra ma is szükség van. Ezért munkáim nem elsősorban kiállítóterembe készültek, hanem mindig valamilyen, a megrendelő kívánta funkciónak felelnek meg.

Az alkalmazkodás azonban nem jelent számomra csak kiszolgáló, alárendelt viszonyt, mert a már majdnem kihalt tradíció szellemében igyekszem eljárni. Egyeztetem, ötvözöm a megrendelői érdeket, elképzelést a saját esztétikai elgondolásommal.

Ezért munkáim nem öncélúak, nem formabontók és nem is csupán díszítő jellegűek.

Így talán egyfajta kínos erőltetettség sem érződik rajtuk ...?

A GYŐRI VÁROSI KÖNYVTÁR
Herman Ottó u. 22. sz.

tisztelettel meghívja

Péterfia Gyula

iparművész,

a Bercsényi Miklós Közlekedési Szakközépiskola és Gimnázium tanára

kiállításának megnyitására

1993. március 16-án, kedden 17 órára

A kiállítást megnyitja:

P. POLÁN HILDEBRAND OSB

Megtekinthető:

1993. március 17-től április 2-ig
hétfőtől–péntekig 14–18 óráig

PÉTERFI Gyula grafikusművész

Hopp Ferenc, a népmesei hős

Ha tehetném, sok olyan kapitalistát kívánnék magunknak, mint amilyen Hopp Ferenc volt – mondja hosszú sóhajjal *dr. Ferenczy Mária*, a neves gyűjtőről elnevezett Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum igazgatója. A *kapitalista* kifejezés ebben az esetben természetesen idézőjeles. Az optikusinasból népmesei módon, sok szorgalommal, nagy kitartással cégtulajdonossá váló világutazó nevét ugyanis az ötvenes években egy ideig nem is viselhette az otthonában bemutatott gyűjtemény.

Az idén hetvenöt éves múzeum alapjait pedig egyedül vetette meg a Calderoni és Társa tanszergyártó vállalkozás örököse – azaz a Társa, Hopp Ferenc. Gyűjtőszenvedélyét számtalan utazása, öt világkörüli útja táplálta. Eleinte csak úti emlékeket vásárolt, később kezdett érdeklődni a művészi munkák, régiségek iránt. Halála után, 1919-ben a gyűjteményt és az Andrássy út 103. alatti villát az államra hagyta.

Az egyre gyarapodó kollekció már a két világháború között kinőtte a kis házat. 1948-ban szervezetileg az Iparművészeti Múzeumhoz csatolták, két évvel később a raktárak is az Üllői úton kaptak helyet. A következő változást a Ráth György Múzeum csatlakozása hozta: 1955-től az Iparművészeti Múzeum első főigazgatójának házában állították ki a hagyaték kínai és japán darabjait, majd később egy kis restaurátor műhelyt is berendeztek itt. A bővülés – s az ezzel együttjáró széttagozódás – utolsó állomása volt, amikor hat évvel ezelőtt, helyhiány miatt a Hopp Ferenc Múzeum igazgatójának irodáját is beköltöztették az Üllői útra.

Az Iparművészeti Múzeum második emeletének jórésze valójában a Hopp Ferenc Múzeum. Az egykori főiskolai rajztermek tágasságából ma már nem sok látszik: a szobák napsütöttek, magasak és virsli alakúak – raktározásra így a legalkalmasabbak. Ferenczy Mária nem kis megelégedéssel meséli, hogy annyi év után végre enyhülni látszanak a gondjaik, ugyanis a tető felújítása a végéhez közeledik, megszűnnek a beázások, és a beépített tetőtérben újabb rakterülethez jutnak. Éppen ideje volt, ugyanis a sorozatos nedvesedések miatt az elmúlt hat évben három alkalommal kellett pillanatok alatt evakuálniuk a több ezer törékeny, sérülékeny és felettébb értékes műtárgyat – egyenesen a Lechner-féle szecessziós épület kupolacsarnokába. Az ilyen történetek végén persze ritka a zavartalan happy end: a papírgyűjteménybe így is belekapott a penész, még most is dolgoznak a helyreállításon.

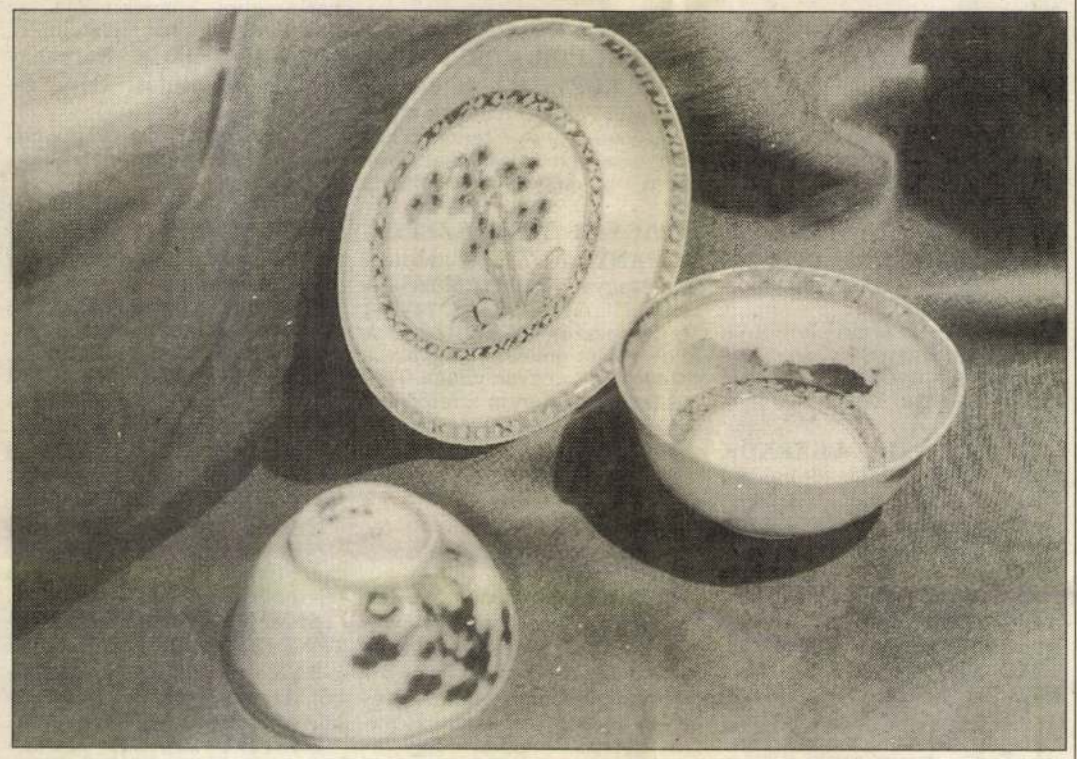

A porcelánok olykor a tenger mélyéről kerülnek elő

RÉDEI FERENC FELVÉTELE

– Nagy eredmény, hogy az műtárgyakat mostanra sikerült anyagfajták szerint szétválogatni, így minden adott a klimatizált raktározás megvalósításához. Már csak a berendezés hiányzik – fűzi hozzá az igazgató asszony, és máris belebonyolódunk annak taglalásába, hogyan szerzi meg manapság egy múzeum vezetője az intézmény működtetéséhez szükséges összeget, vagy legalább annak töredékét. Pályáznak éjt nappallá téve, szponzorok után kutatnak, megragadnak minden lehetőséget. Így is lépten nyomon tetten érhető a pénzszűke: kevés a muzeológus, nem elég az egyetlen számítógép, az utolsó pillanatban állították helyre a Hopp-villa tetőszerkezetét – kiderült, hogy az első nagyobb idei hótól összeomlott volna.

Mindez már azért is elgondolkodtató – véli Ferenczy Mária – mert a Kelet iránti érdeklődés manapság szinte divat mifelénk. A kultúra valódi tényeivel, a magyar gyűjtők, tudósok által egybehordott, nagyrészben feldolgozott anyaggal azonban csak ebben a páratlan – noha kissé mostoha sorsú – múzeumban lehet megismerkedni.

N. K. J.

VÉLEMÉNY

A bécsi H. úr esete a magyar építészekkel

A *Figyelő* ez évi 37. számában *Hundertwasser és a demokrácia* című írásomban javasoltam Budapest főpolgármesterének, hogy központi költségvetésből megvalósuló épületek tervezői megbízását – legalább Budapesten – kizárólag nyilvános pályázatokon lehessen elnyerni.

Javaslatomra *Schneller István* alpolgármester úr a *Népszabadság* 1994. szeptember 30-i számában reagált a *Hundertwasser vagy valaki más?* címet viselő írásban: Schneller hangsúlyozta, hogy Hundertwasser nem az épület – levéltár – tervezésére kapott megbízást, hanem a kialakításban való részvételre, s a magyar építészek vállalták a vele való együttműködést.

Bevallom, Hundertwasser budapesti tevékenysége (közreműködése vagy tervezése?) csak jó ürügy volt számomra, hogy javaslatomat megtegyem. Ezért a továbbiakban a neves festőt csak H. úrnak nevezem, jelezvén, hogy lehetne X. Y. úr vagy bárki más. Mivel azonban nem értettem pontosan, hogyan vesz részt az új levéltár kialakításában H. úr, ha nem tervez, megpróbáltam a teljes történetet megismerni.

Az első meglepetés az volt, hogy a televízióban korábban bemutatott tervező – nem az épület tervezője! Ugyanis az új budapesti levéltár engedélyezési tervét *Péterfia Borbála* Ybl-díjas építész készítette feszített munkával 1994. január, február hónapban. (Az egy másik történet, miért kell előre tervezhető, előkészíthető, közcélú beruházásokat még ma is szinte máról holnapra tervezni „ad hoc" jelleggel.) Igaz, a tervező – mint megtudtam – 1978 óta foglalkozik levéltárak tervezésével, ehhez a munkához is „mellékesen" 500 oldalnyi szakirodalmat fordított.

Péterfia Borbálát korábban személyesen nem ismertem, ezért elfogulatlan véleményem a megismert tervanyagról: kiváló! A tervező nemcsak az igen szigorú levéltári szakmai követelményeket volt képes egyszerűen és szellemesen kielégíteni, de véleményem szerint a jó arányú, mértéktartó épület a tervezett fás, parkos környezetében – ha megépülne, örömteli más minőséget képviselne Budapest mai hiszteroid és marketingszellemet árasztó építészetében.

A második: Péterfia Borbála építész Schneller István 1994. május 12-én írt levelében értesítette – szerzői joga alapján –, hogy nem járul hozzá a tervek módosításához, a módosított terveken a nevét nem tüntethetik fel.

Mi volt a szerző tiltakozásának indoka? 1994 áprilisában a szerző beleegyezése és tudta nélkül átadtak egy sorozat tervet H. úrnak. H. úr a tervet jó vastag ceruzával kiigazította, kóchajat rajzolt a tetőre, és néhány lóláb formájú oszlopot a földszintre.

Majd az 1994. április 30-án kelt emlékeztetőben *Joram Harell* – H. úr menedzsere – az első pontban rögzíti, hogy a tervezés elvállalásának feltétele, hogy H. úrnak nem kell harcolnia (szó szerint!) a magyar építésszel, és az elfogadja az együttműködés általa ajánlott módszerét. A továbbiakban: ha a főpolgármester megbízza a tervezéssel H. urat, akkor H. úr építésze, *Peter Pelikan* hajlandó fogadni a magyar építészt, és megadja a szükséges felvilágosítást. (Szó szerint!) És hogy teljesen egyértelmű legyen, nem egyszerűen épületdíszítésről, kialakításban történő részvételről van szó, az emlékeztető szerint a levéltár új tömegmodelljét majd H. úr modellezője, Schmidt úr készíti el 50-100 schilling honorárium ért.

Ezután gyorsan intézkedik a Főváros Önkormányzatának kulturális ügyosztálya, mint megbízó 1994. május 10-én utasítja a tervezőt, hogy H. úr vázlatai alapján készítsen új tervvázlatot.

Péterfia Borbála, a magyar tervező azonban megírja levelét!

A megbízónak ezután a levél után egyetlen – jog szerint – tisztességes lehetősége maradt volna: kifizetni az elvégzett munkát, és új terv készítésére megbízást adni H. (X., Y. vagy bárki más) úrnak.

E helyett a főváros önkormányzatától munkaellátása miatt függő tervező vállalat továbbra is kész volt az együttműködésre és kijelölt egy új tervezőt (?), koordinátort (?) a Péterfia Borbála által készített terv módosítási feladatainak ellátására.

Csak arról feledkezett el mindenki, hogy a törvényben szabályozott szerzői jog ma már az építészet műfajában is egyértelműen a szerző, a tervező személyéhez kötött. Folytatódott az eredeti szerző munkájának az áttervezése a szerző nélkül. Budapestről az eredeti tervek mentek faxon Új-Zélandra (H. úr most ott él). H. úr vastag ceruzával berajzolta a módosításokat, és elküldte azokat Bécsbe a menedzserének, ő Budapestre a megbízónak, és megkapta végül a kijelölt új tervező (?), pontosabban szerkesztő. Megszületett az új lépcsőzetes belsőudvaros tömegmodell. Szépséghibája csak az, hogy a földszintre – ahol a közönségforgalom zajlana – már nem érkezik le az udvar, csak egy mennyezeti lyukon lehet fölpillantani az égre, viszont az emeleti udvarrészekre a raktárak néznek. (Ez az udvar ráadásul annak a függőleges gépészeti ellátó magnak a helyére került, amely biztosította volna a föld alatti és feletti raktárak klimatizálását, energiaellátását stb.)

A történet vége? Kívánom, hogy rossz jós legyek, de úgy vélem, ez a levéltár, amelynek építését ebben a hónapban kellett volna elkezdeni (egy tömegmodell alapján ez lehetetlen) – végül nem épül meg pénzhiány (stb.) miatt, és mindenki akarva akaratlanul is vesztes lesz.

Semmi bajom ennek a rossz budapesti történetnek a szereplőivel, ismerten és ismeretlenül is jó szándékú embereknek vélem őket, de szeretném, ha Budapesten is lehetetlen volna az, ami Bécsben vagy bárhol lehetetlen.

El tudja-e valaki képzelni például, hogy Bécs város önkormányzata rendel egy festményt H. úrtól, majd Bécs polgármestere miután megtekint egy magyar építész festményeiből rendezett kiállítást (van is ilyen kiállítás jelenleg Budapesten), fölkéri az építészt, hogy kicsit „humanizálja" H. úr képét. Majd Bécs kulturális ügyosztálya utasítaná (felkérné?) H. urat, hogy a magyar építésztől érkező vázlatok alapján készítse el a kép átfestését. H. úr előtte felkeresheti a magyar építész titkárát, aki hajlandó őt fogadni Budapesten, és felvilágosítást ad az együttműködés feltételeiről stb.

Megértem Péterfia Bori építészkollégámat, aki szinte vi[illegible] rált, amikor építészkamarai b[illegible] szélgetésünk végén hall[illegible] megjegyezte: „Emberi öné[illegible] tel ezt nem lehet kibírni!"

Visszavonom írásom b[illegible] tőjében fölemlített ja[illegible] mat. Tévedtem! *Bognár[illegible] nak*, Kecskemét mérnö[illegible] ja vezetőjének szíves [illegible] tásából értesültem, h[illegible] ros közgyűlése má[illegible] cemberében megalk[illegible] csinnadratta nélkü[illegible] számú rendeletét, [illegible] központi költségvetés[illegible] megv[illegible] házások tervez[illegible] nek elnyerését i[illegible] szabályozták. [illegible] rendeletből 4[illegible] „A pályázati [illegible] mennyi r[illegible] egyenlő es[illegible] az alkal[illegible] lek tekin[illegible]

Ezért [illegible] tel ajá[illegible] budap[illegible] közgy[illegible] szíve[illegible] mét[illegible] kal[illegible] em[illegible] b[illegible] r[illegible]

LELET

Három évvel azután

Ha Budapestre látogatunk, bánjunk csínján a csomagokkal. Csak annyit vigyünk, amennyit az ülés fölötti tartóban el tudunk helyezni – a többit személypoggyászként kell feladni, s a szállítási díj 100 kilométerenként az egy forintot is meghaladja. Hasonló a helyzet az élelmiszerrel. Leghelyesebb, ha csak az útra pakolunk: *szalonnát, sonkát, kolbászt, szalámit, kemény tojást, sajtot, gyümölcsöt, lehetőleg kenyér között, úgy, hogy ne kelljen szeletelni, vagy kezünket összezsírozni vele.* Budapesten ugyanis rengeteg az olcsó étterem, másrészt megérkezés után a pályaudvarok kijáratánál városi vámvizsgálaton kell átesnünk: csak az élelmiszereket és a szeszes italokat vámolják meg.

Hordárok állnak a csomagokkal érkező utasok rendelkezésére a pályaudvarokon. Míg külföldön sok helyen az utasnak magának kell csomagjait a vasúti kocsi ablakán kiadnia, a budapesti hordárok felszállnak az érkező kocsikba. A poggyász beszállítását a városba viszont nem vállalhatják. Díjazásuk a csomagok számától függ: az első darab 1,50 forint, minden további darab 60 fillér.

Aki csak egyetlen napot tölt Budapesten, leghelyesebb, ha délelőtt a pesti, délután a budai körsétát járja végig.

Pesten a legutóbbi ostrom ugyan romba döntötte a Vigadó épületét – csak az északi frontja maradt úgy-ahogy épen, a Deák Ferenc utcai homlokzat a bombák és a tűzvész áldozatául esett –, de előtte, az egykori kedvelt uzsonnázókert, a Hangli helyén *ma szépen rendezett parkban a szovjet repülők hősi emlékműve áll.* Előtte fut a korzó, ahova *a mai ember nem magát mutogatni jár, hanem munkája után megpihenni, kiszabadulni a nagyváros kőrengetegéből.* A korzón dél felé csaknem az ideiglenes Petőfi hídig, északnak a még ma is használhatatlan, felrobbantott Lánchídig sétálhatunk. A hajdani szállodasoron sajnos *csak a nagy áldozatokkal helyreállított Bristol Szálloda van üzemben.* A Petőfi térről sétálhatunk át Budára, az Erzsébet híd pótlására épített ideiglenes Petőfi hajóhídon.

Odafönt a Várban érhet aztán minket egy-két meglepetés. *A Dísz tér és a Hunyadi János út jobb kézre eső sarkán álló üszkös saroképület volt az ostromig a Magyar Külügyminisztérium, s a tér déli oldalát elfoglaló romház volt a magyar Honvédelmi Minisztérium.* Nem sok maradt a Sándor-palotából sem, nem üzemel a Sikló, a királyi palotába pedig csak azért sétáljunk be, hogy jól megnézzük magunknak. *Az épület még romjaiban is festői, és jellemző tényezője a gyönyörű budapesti városképnek.*

(Dr. Markos Béla: Budapest és tágabb környéke.

Az adatok az 1948. március 1-jei állapotokat tükrözik.)

N. K. J.

Intelligens irodaházak

Bécs északi részén tervezik egy új technológiai park létrehozását. A Compress jelentése szerint az új intézmény „a 21. század nagyvárosi technológiájának" mottójával, sokoldalúan össze akarja hangolni a hosszú távú tervezést, az innovációt, s mindennek gyakorlati alkalmazását az építésben, energiagazdálkodásban, városi közlekedésben, egészségügyben, ellátásban, a víz- és csatornahálózat fejlesztésében, valamint a hulladékok eltávolításában. Például új, környezetbarát építőanyagokat kísérleteznek ki, „intelligens irodaházakat" terveznek, kidolgozzák a közlekedés optimális irányításának új módszereit. A bécsi várostervezéssel foglalkozó tanácsos szerint az új park segít abban, hogy Bécs környezetbarát, ökováros legyen.

Az építkezést, amelyet nyilvános pályázat előz meg, 1995 végén kezdik, s az első ütemben 500-700 millió schillinget fog felemészteni.

Ma is hatnak az egykori tervek

A közelmúltban befejeződött vagy befejezés előtt álló jelentősebb budapesti középületek újszerűen bemutatkozó külseje felidéz valamit abból a korból, amikor a magyar főváros dinamikus fejlődést élt át. Az 1870-től az első világháborúig terjedő időszakban hétről hétre átalakuló városban szinte naponta kerültek tető alá olyan épületek, amelyek nemcsak az egy időben megerősödő városi polgárság otthonai lettek, de közösségi életük politikai-kulturális, egészségügyi, vagy oktatási célú helyszínei. Ma, ha kisebb arányban is, de hasonló folyamat zajlik a fővárosban. Az elmúlt öt-hat év során körülbelül hatszázötven új ház épült Pesten, körülbelül kétszázra tehető azok száma, amelyek vagy a fölfrissülő pénzügyi szektor, vagy a társadalmilag nélkülözhetetlen szociális ágazat korszerűsítését, fejlesztését szolgálják. Kulturális célú nagyberuházásra egyelőre nincs mód olyan mértékben, ahogyan száz évvel korábban lehetett, ám a város mai vezetése – a Nagykörút, vagy a Hungária körút holnapután megtérülő infrastrukturális beruházásai mellett – felújításokkal igyekszik érvényt szerezni az eredetileg gondosan megtervezett, ma már azonban öntörvényűen továbbélő fejlődési, fejlesztési irány parancsának.

Budapestet ugyanis nagyon körültekintően tervezték meg eleink, s most amikor a fejlődés katalizátoraként újra színre kerülő piaci mechanizmus lép működésbe, a szinte genetikusan kódolt program kerül érvényre ismét. A konkrét feladatokon túl egy-egy megújuló épület (mint a Vásárcsarnok, az Új Színház, a Műcsarnok vagy most a Vígszínház) egyszersmind a város eredeti elgondolásának szimbolikus elismerését, céljainak továbbvitelét jelzi. A százötven-kétszáz új bank- és irodaház egy új Budapest helyszínei immár egy új réteg újfajta életformájának közegei. A kultúrában továbbra is érvényben maradó hagyomány megtartásának – pénz hiányában – egyetlen módja az eredeti értékek megőrzése. A minap átadott, felújított Vígszínház esetében tehát nem csupán annak örülhetünk, hogy ezentúl kellemesebb és kényelmesebb körülmények között élvezhetjük a népszerű társulat előadásait, de általánosan annak is, hogy a szűkös lehetőségek ellenére van mód a városi élet sokszínűségének megőrzésére, a megtervezett továbblépések különféle szempontjai közötti belső arány megőrzésére.

Egykori szépségében adták át a napokban a Vígszínházat, amely népszerűsége ellenére sem tartozik a főváros építészettörténetileg méltányolt épületei közé. A Vígszínházat tervező müncheni iroda, Ferdinand Fellner és Hermann Helmer a múlt század hetvenes éveinek elején alapított tervezőműhelye évtizedeken keresztül jelentős színházépületek sorának terveit ontotta. Nevéhez kötődik a Nemzeti (eredetileg Nép-) Színház épülete, majd a mai operettszínház elődje, a Somossy Orfeum gazdagon díszített tömbje is. A Fellner és Helmer iroda közel ötven színházat tervezett. Ők alakították ki a temesvári, a kolozsvári színházakat.

Fellner és Helmer pompát és nagyvilágiasságot sugalló körúti tömbje a barokk kastélyépítészettől kölcsönözte jellegzetességeit. A homlokzat burjánzó díszítése, az érkezés attraktív biztosítása sosem volt arányban az épület viszonylag kicsiny méretével. Az öt-hat emeletes bérházak szorításában meghúzódó Vígszínház mindig többnek akart látszani valós méreteinél, s ebben a nagyravágyásban a századforduló gazdaságilag izmosodó új polgárságának eszményei fejeződtek ki. Már apáink is itt nőttek fel, itt láttak színházat először, itt révültek el gyerekként a fejük felett kavargó aranyangyalkák mesés világától. Most bízhatunk abban, hogy egy jó ideig elbűvölnek megint.

Bojár Iván András

HANGVERSENYEK

BARTÓK BÉLA-EMLÉKHÁZ (II., Csalán út 29.) 28-án 18 órakor a Magyar Zongorás Trió – Szentpéteri Gabriella (zongora), Modrián József (hegedű), Rádi Ildikó (cselló) – hangversenye. Műsoron: Csajkovszkij: a-moll trió, op. 50.

BUDAPESTI FESZTIVÁLZENEKAR PRÓBATERME (III., Selmeci u. 14–16.) 29-én 18 órakor a Budapesti Fesztiválzenekar hangversenye. Szólista: Kiss Ernő – hegedű. Műsoron: Mozart: c-moll szerenád, (oktett) K. 388; G-dúr hegedűverseny, K. 216; D-dúr induló, K. 335/1; Haydn: g-moll szimfónia, No. 39.

MERLIN SZÍNHÁZ (V., Gerlóczy u. 4.) Kakaókoncert gyerekeknek, műsorvezető: Forrai Katalin.

ZENEAKADÉMIA (VI., Liszt Ferenc tér 8.) 29-én 19.30-kor a Magyar Állami Hangversenyzenekar koncertje. Vezényel: Fischer Ádám. Műsoron: Mahler: VII. szimfónia.

Kisterem: 30-án 19.30-kor Komlós Katalin fortepianoestje. Közreműködik: Zádori Mária (ének). Műsoron: Galuppi: F-dúr szonáta, d-moll szonáta, J. Crh. Bach: G-dúr szonáta, No. 3; Mozart: D-dúr szonáta, K. 576; Haydn: Arianna Naxosban – kantáta, Hob. XXVIb: 2; Mozart: Változatok az „Ein Weib ist das herrlichste Ding" témájára, K. 613.

TÁRLATOLGATÓ

ADY EMLÉKMÚZEUM (V., Veres Pálné u. 4–6.) Ady Endre otthona.

AQUINCUMI MÚZEUM ÉS ROMKERT (III., Szentendrei út 139.) Istenek, katonák, polgárok Aquincumban.

ARANY SAS PATIKAMÚZEUM (I., Tárnok u. 18.) A patika története. Gyógyszerészet a reneszánsz és a barokk korában.

ARTPOOL GALÉRIA (VI., Liszt Ferenc tér 10.) Robert Adrian kortárs művész kiállítása.

ART-X GALÉRIA (II. Pasaréti út 65.) Bortónyi Katalin Svájcban élő virágsziromművész figurális virágképeinek kiállítása.

BAJOR GIZI SZÍNÉSZMÚZEUM (XII., Stromfeld Aurél u. 16.) Jászai Mari-emlékszoba, Márkus Emília-emlékszoba, Bajor Gizi-emlékszoba, a Nemzeti Színház emlékszobái, Madách Színház-emlékszoba, Ibolyás folyosó.

BARTÓK BÉLA-EMLÉKHÁZ (II., Csalán út 29.) Bartók Béla emlékszobái. Bartók Béla életútja. A Magyar Posta bélyegei Bartók Béláról. Bartók a képzőművészetben.

BÉLYEGMÚZEUM (VII., Hársfa u. 47.) A világ postabélyegei.

BIBLIAMÚZEUM (IX., Ráday u. 28.) A régészet és a Biblia. A Biblia írás- és szövegtörténete. A magyar nyelvű Biblia története. A Biblia a világ nyelvein.

BOCSKAI GALÉRIA (XI., Bocskai út 47.) Csiszór Zsuzsanna, Kovács Lola, Gajzoló Donáta, Szabó Márton, Gyorkös Máriusz kiállítása.

BUDAPEST GALÉRIA KI-
LLÍTÓHÁZA (III., Lajos u. 8.) Pátzay Pál szobrászmű- z kiállítása. Fiatal fotó 1994.
UDAPESTI TÖRTÉNETI
EUM – VÁRMÚZEUM (I., György tér 2.) Gótikus k a budai királyi palotá- da középkori királyi ája. Régészeti ásatások en. Budapest a közép- Holocaust Magyaror- lékezz! – Sós László Éva plakátkiállítá-

'ÉNYI GALÉRIA
vtétényi út 35.) festőművész kiál-

ABIRINTUS –
I., Úri u. 9.) bábfigurás lalástól Má- noptikum.
CUM (V., nnonia li- Aquin- a ősi át-

Alkot- ékei –

ÉS
'E-
3.)
z

CSONTVÁRY GALÉRIA (V., Vörösmarty tér 1.) Válogatás mai kortárs képzőművészek alkotásaiból.

DARVAS POSZTERGALÉRIA (II., Fillér u. 3.) Kiállítás Henri Toulouse-Lautrec műveinek poszternyomataiból.

DOROTTYA GALÉRIA (V., Dorottya u. 8.) Quiteus – A Sydneyi Magyar Műhely kiállítása.

DOVIN GALÉRIA (V., Haris köz 1.) Gémes Péter grafikusművész kiállítása.

DUNA GALÉRIA (XIII., Pannónia u. 15.) Eszik Lajos grafikusművész kiállítása.

EL KALÁSZI GALÉRIA (III., Dereglye u. 1.) Kortárs művészek kiállítása. Kesztyűs Ferenc festőművész kiállítása.

ERDŐS RENÉE-HÁZ – KIÁLLÍTÓTEREM (XVII., Rákoshegy, Báthory u. 31.) Helytörténeti gyűjtemény. Epress-gyűjtemény. Néprajzi szoba. Merzse-mocsár dioráma. Erdős Renée-emlékszoba. Gyergyószentmiklósi képzőművészeti és néprajzi kiállítás.

ERNST MÚZEUM (VI., Nagymező u. 8) Nyolcvanas évek – képzőművészet című kiállítás.

ÉRI GALÉRIA (V., Ferenciek tere 5.) Magyar és külföldi kortárs művek. Sheila Isham amerikai festőművész kiállítása.

EVANGÉLIKUS ORSZÁGOS MÚZEUM (V., Deák tér 4.) Evangélikusság a magyar kultúrában. Kossuth Lajos emlékezete.

FERENCVÁROSI PINCETÁRLAT (IX., Mester u. 5.) A Fiatal Iparművészek Stúdiója ösztöndíjas művészeinek kiállítása.

FIATAL MŰVÉSZEK KLUBJA (VIII., Andrássy út 112.) Fred Crayk festőművész (Nagy-Britannia) kiállítása. Világválogatott – Dr. Máriás és Bada Dada kiállítása.

FRANCIA INTÉZET (I. Fő u. 17.) Bullás József computergrafikusművész kiállítása. Juan-Carlos Belon Lemoine, a chilei származású, Marseilleben élő fotóművész kiállítása.

FÜRDŐMÚZEUM (III., Flórián téri aluljáró) Az aquincumi katonai tábor területén két évszázada előkerült fürdő maradványai, a II. légiós helyőrség nagyfürdője, a padlófűtés központi rendszere, a hideg-meleg vizű medencék.

GAZDAGRÉTI KÖZÖSSÉGI HÁZ – RÉT GALÉRIA (XI., Törökugrató u. 9.) ef. Zámbó István képzőművész kiállítása.

GOETHE INTÉZET (VI., Andrássy út 24.) Dobd-El-Kultúra – Környezetbíráló művészet.

GUTENBERG GALÉRIA (VIII., Kölcsey u. 2.) Reininger József (Ungvár) festőművész kiállítása.

GÜL BABA TÜRBÉJE (II., Mecset u. 14.) Török kori műemlék a kőzsámolyon álló sírkápolna, a muzulmánok ma is ismert zarándokhelye.

HADTÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Tóth Árpád sétány 40.) A kézifegyverek története. A hadak története Magyarországon, 896–1648. A Magyar Királyi Honvédség, 1922–1943. Díszudvar – a XIII. századi városfal maradványai. Katonák, várak, fegyverek. Híretek együtt él velünk – emlékkiállítás a Magyar Királyi Honvédség létrejöttének 125., a Hadilevéltár és a Hadimúzeum alapításának 75. évfordulójára. A kitüntetések művészete. Juhász István és a lőelemképző.

HIDEGKÚTI GALÉRIA (II., Máriaremetei út 37.) Berecz László festőművész kiállítása.

HERCULES-VILLA (III., Meggyfa u. 19–21). A II–III. századi lakóépületek. Színes – mintegy 60 ezer kockából összeállított – mozaikpadló a Hercules-mítosz ábrázolásával.

HOPP FERENC KELET-ÁZSIAI MŰVÉSZETI MÚZEUM (VI., Andrássy út 103.) A kínai buddhizmus művészete (X–XIX. század). Hopp Ferenc emlékezete.

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM (IX., Üllői út 33–37.) Művészet és mesterség. Historizmus és eklektika. Finn design – finn életmód. Műhelysarok: Kortárs iparművészeti bemutató – grafika. Ékszerek és ötvösművek.

JÁTÉKSZÍN – ELŐCSARNOK (V., Teréz krt. 48.) Séta az erdőben – Stafanovits Péter kiállítása.

JÓKAI EMLÉKMÚZEUM (XII., Költő u. 21.) Jókai Mór-emlékszoba.

JÓZSEF ATTILA-EMLÉKSZOBA (IX., Gát u. 3.) József Attila-emlékkiállítás.

JÓZSEFVÁROSI GALÉRIA (VIII., Nap u. 1.) Peter Baldinger festőművész – Pannon és más hősök c. kiállítása.

KASSÁK MÚZEUM (III., Fő tér 1.) Kassák Lajos irodalmi, képzőművészeti munkássága 1919–1967. Kassák Lajos kollázsai 1960–1966.

KERENGŐ (Jáki kápolna, XIV., Városliget, Széchenyi-sziget, Vajdahunyad vára) A galériához tartozó képzőművészek alkotásai.

KIÁLLÍTÁSI CSARNOK (XIV., Olof Palme sétány 1.) Claudio Knöfli Békaperspektíva című szobra. Helyszínelés – Berlini és budapesti főiskolások kiállítása.

KISCELLI MÚZEUM, FŐVÁROSI KÉPTÁR (III., Kiscelli út 108.) Emlékek Pest-Budáról, XVIII–XIX. század. Válogatás a Fővárosi Képtár XX. századi gyűjteményéből. Az Arany Oroszlán patika. Emlékek Pest-Budáról – XVIII–XIX. század. Kovács Attila grafikusművész kiállítása.

KODÁLY ZOLTÁN EMLÉKMÚZEUM ÉS ARCHÍVUM (VI., Kodály körönd 1.) Pillantás az alkotóműhelybe. Emlékszobák.

KORINTHOSZI TEREM (Műjégpálya, XIV., Olof Palme sétány 5.) Kagyló-, csiga-, korallkiállítás.

KOSZTOLÁNYI KULTURÁLIS KÖZPONT (IX., Török P. u. 3.) Z. Réti Kamilla ezoterikus festő kiállítása. Hagyományőrző ikonok – Csizmadia Alexa kiállítása.

KÖZÉPKORI ZSIDÓ IMAHÁZ (I., Táncsics M. u. 26.) A budai zsidóság késő középkori lakónegyedének – egykori nevén a Zsidó utcának – egyik, a XIV. század végén épült imaháza.

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM (XIV., Városligeti krt. 11.) Eredeti járművek. A hajózás története. A közúti közlekedés története. A városi közlekedés története. Királyi vonatok, udvari utazások. Colorado expressz Elektro-ABC modellvasút kiállítása.

KRESZ GÉZA MENTŐMÚZEUM (V., Markó u. 22.) A magyar mentésügy 100 éve. A világ legnagyobb mentőszervezetei 1244-től napjainkig. Titanic-emléksarok.

LAKÁSMÚZEUM (III., Fő tér 4.) Kun Zsigmond néprajzi gyűjteményéből rendezett kiállítás.

LENGYEL INTÉZET (VI., Nagymező u. 15.) Viszonyítási pontok – a Varsói Kortárs Művészeti Központ gyűjteményéből.

LISZT FERENC EMLÉKMÚZEUM ÉS KUTATÓKÖZPONT (VI., Vörösmarty u. 35.) Liszt Ferenc egykori berendezett lakása a Zeneakadémián. Százéves a Magyar Liszt Társaság.

LUDWIG MÚZEUM (Budavári Palota, A épület). Nemzetközi kortárs művészet. Több mint tíz – Tízéves a Soros Alapítvány. Timm Ulrichts (Münster): installáció. John Lennon litográfiái.

LUTTÁR GALÉRIA (XIII., Hegedüs Gyula u. 24.) Vasarely-grafikák.

MAGYAR ÁLLAMI FÖLDTANI INTÉZET TUDOMÁNYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNYE (XIV., Stefánia út 14.) Kőzetek, ásványok, geológiai ritkaságok.

MAGYAR ELEKTROTECHNIKAI MÚZEUM (VII., Kazinczy u. 21.) Az erősáramú elektrotechnika története.

MAGYAR NEMZETI BANK BANKJEGY- ÉS ÉREMGYŰJTEMÉNYE (V., Szabadság tér 8.) A pénzkibocsátás Magyarországon.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA (I., Dísz tér 17.) Középkori és reneszánsz kőtár. Gótikus faszobrok és táblaképek. Késő gótikus szárnyas oltárok. XVIII–XIX. századi festészet, szobrászat és éremművészet. A Habsburg-kripta. Pannonia Regia – Művészet a Dunántúlon 1000–1541.

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM (VIII., Múzeum krt. 14–16.) Magyarország népeinek története az őskőkortól a honfoglalásig. Magyar koronázási jelvények. Bronzkori kincsek Magyarországon. Nemzetiségi térképek.

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM LEGÚJABB KORI TÖRTÉNETI MÚZEUMA (Budavári Palota, A épület.) Kincsek a Tokapu-szeráj gyűjteményéből (Nagy Szulejmán és kora). Szerelem régi képes levelezőlapokon.

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM kiállítása a Magyar Nemzeti Múzeumban (VIII., Múzeum krt. 14–16.) Magyarország állatvilága. A földtörténet emlékei Magyarországon. Az őslények világa. Természetbúvár-terem (előzetes bejelentkezéssel).

MALOMIPARI MÚZEUM (IX., Soroksári út 24.) A malomipar története.

MÁTYÁS-TEMPLOM (I., Szentháromság tér). Egyházművészeti gyűjtemény.

MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM (XIV., Városliget, Széchenyi-sziget, Vajdahunyad vára). A magyar mezőgazdaság és állattenyésztés története. 100 éves a Gundel. Fénykép a változó paraszti társadalomban – Egy falusi fotográfus képei 1936–1970. Gyermekek üzenete – a Családév alkalmából meghirdetett gyermekrajzpályázat legjobb alkotásainak bemutatása.

MŰ-TEREM KIÁLLÍTÓ (VII., Dohány u. 16.) A test kétértelműsége.

MTA ZENETÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Táncsics M. u. 7.) A zeneélet és a hangszerkultúra emlékei Magyarországon. A zene a magyar éremművészetben.

NEMÉNYI LILI–HORVÁTH ÁRPÁD-EMLÉKSZOBA (Pesterzsébeti Múzeum, XX., Baross u. 53.) Emlékkiállítás.

NÉPRAJZI MÚZEUM (V., Kossuth tér 12.) Az őstársadalmaktól a civilizációkig. A magyar nép hagyományos kultúrája. Reguly Antal-emlékkiállítás. Karácsonytól pünkösdig (székely dramatikus népszokások). Bálint Zsigmond fotókiállítása. Élő népművészet című XI. országos népművészeti kiállítás. Vargha László-emlékkiállítás.

NO. 5 GALÉRIA (V., Apáczai Csere János u. 5.) Állandó kiállítás a galéria művészeinek munkáiból. Szőnyi György Drops című kiállítása.

NYUGAT EMLÉKMÚZEUM (XII., Városmajor u. 48/B) Pérely Imre íróportréi.

ÓBUDAI HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY (III., Fő tér 1.) Békásmegyer múltja – életmódtörténeti kiállítás. Kispolgári szecessziós enteriőr a Kőszegi-hagyatékból. Játéktörténeti „raktárkiállítás" kicsiknek és nagyoknak.

ÓBUDAI PINCEGALÉRIA (III., Fő tér 1.) Király Vilmos szobrai.

ÓBUDAI TÁRSASKÖR GALÉRIÁJA (III., Kiskorona u. 7.) Válogatás Czumpf Imre festőművész hagyatékából.

ORSZÁGOS MŰEMLÉKVÉDELMI FELÜGYELŐSÉG KIÁLLÍTÓTERME (I., Táncsics M. u. 1.) Konrád Chmielewsky építészete.

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR KIÁLLÍTÓTERME (Budavári Palota, F épület). Corvina-termek: Ember az embertelenségben – Emlékezés az első világháborúra. Térképtár: Térképek Erdélyről. Vitrintárlat: Képes levelezőlapok az első világháborúból. Kézirattár: Keresztury Dezső 90 éve. Ars Librorum sorozat: Csak át kell menni a hídon – fotókiállítás az I. kerület testvérvárosa, Carouge tiszteletére.

ORSZÁGOS ZSIDÓ VALLÁSI ÉS TÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY (VII., Dohány u. 2.) A zsidó vallás kegyszerei. A második világháború magyar zsidótörténete.

ŐRMEZEI KÖZÖSSÉGI HÁZ (XI., Cirmos u. 8.) Rózsa Zsuzsa textilképei.

PANDORA GALÉRIA (VIII., Népszínház u. 42.) Kortárs művészek kiállítása.

PATAKI GALÉRIA (X., Szent László tér 7–14.) Szervátiusz Jenő szobrászművész kiállítása.

PESTERZSÉBETI MÚZEUM (XX., Baross u. 53.) Pesterzsébet és Soroksár történeti emlékei.

PETŐFI CSARNOK (XIV., Zichy M. Út) Repüléstörténeti és űrhajózási állandó kiállítás.

PETŐFI IRODALMI MÚZEUM (V., Károlyi u. 16.) Déry Tibor dolgozószobája. Móricz Zsigmond dolgozószobája. Radnóti Miklós-emlékkiállítás. Petőfi és kora. Balassi Bálint-emlékkiállítás. József Attila-emlékkiállítás. A Károlyi-palota emlékei. Csicsery Rónay István washingtoni könyvkiadója, az Occidentai Press tiszteletére rendezett kiállítás. Haranghy Jenő-emlékkiállítás. Déry Tibor-fotók.

POSTAMÚZEUM (VI., Andrássy út 3.) Postatörténeti állandó kiállítás.

RÁDIÓ- ÉS TELEVÍZIÓMÚZEUM (Diósd, Rádióállomás, Kőbányai u.) A magyar rádiózás története.

RÁKOSPALOTAI MÚZEUM (XV., Pestújhelyi út 81.) Madarász Viktor hagyatéki kiállítása.

RÁTH GYÖRGY MÚZEUM (VI., Városligeti fasor 12.) Kína művészete. Japán művészete. Koreai írószoba a XIX. század végén. Porcelánok a tenger mélyéről és más szerzemények.

REICH KÁROLY-EMLÉKSZOBA (XII., Tusnádi u. 31. Tel.: 156-1726) Az emlékszoba telefonbejelentésre látogatható.

SEMMELWEIS ORVOSTÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Apród u. 1–3.) Képek a gyógyítás múltjából. Arányi János (1812–1887), a kórbonctan hazai megteremtője.

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM (XIV., Dózsa György út 41.) Egyiptomi kiállítás. Régi Képtár. Századvég–szimbolizmus. XIX. századi francia művészet. XX. századi gyűjtemény. Idősz. XVII. századi olasz barokk festészet (Márványcsarnok). Barokk szoborgyűjtemény. Mélyföldszint – Majovszky terem: Piranéző – Piranesi parafázisok. Grafikai gyűjtemény: A Praun-gyűjteményből származó rajzok. A múzeum 27-én és 28-án technikai okokból zárva tart.

SZOBORPARKMÚZEUM (XXII., Balatoni út) Szobrok és emlékek a szocializmus időszakából.

TAM-TAM KLUB (XIII., Csanády u. 19.) Fiatal ismeretlen művészek kiállítása.

TELEFÓNIA MÚZEUM (I., Úri u. 49.) Távközlés-történeti állandó kiállítás.

TÉR GALÉRIA (XI., Kosztolányi D. tér 4.) Macskássy Izolda kiállítása.

TM GALÉRIA (V., Fehér Hajó u. 10.) Kortárs művészeti alkotások kiállítása.

TŰZOLTÓMÚZEUM (X., Martinovics tér 12.) A tűzvédelem fejlődése az őskortól napjainkig.

ÚJPEST GALÉRIA (IV., Árpád út 66.) Nemzetközi kisgrafikai kiállítás, '94.

VAM DESIGN – ARTEMIDE LÁMPAGALÉRIA (V., Szerb u. 8.) Állandó kiállítás a világ legnevesebb tervezőitől.

VASARELY MÚZEUM (III., Szentlélek tér 1.) Victor Vasarely alkotásai.

VÁR GALÉRIA (I., Táncsics út 17.) XX. századi magyar és külföldi, valamint kortárs festmények, grafikák, szobrok.

VÁRMEGYE GALÉRIA (V., Vármegye u. 11.) A sepsiszentgyörgyi műhely c. kiállítás.

VÉGÁLLOMÁS GALÉRIA (Hűvösvölgy, 56-os autóbusz végállomása) Csikszentmihályi Réka textiltervező kiállítása.

VIGADÓ GALÉRIA (V., Vigadó tér 2.) A Magyar Festők Társaságának Európa elrablása című kiállítása.

VIZUALART GALÉRIA (I., Mária tér 3.) 3+4 – Belsőépítészek és díszlettervezők kiállítása.

BULI VAN

ALMÁSSY TÉRI SZABADIDŐKÖZPONT (VII., Almássy tér 6.) 29-én Cadillac rock and roll klub. 30-án gyerektáncház a Hegedős együttessel, Sirtos – görög táncház, izraeli táncház, 31-én Rece-fice – délszláv, bolgár, görög táncház.

BANÁN KLUB (III., Mátyás király út 15.) 28-án Wei Wu Wei-koncert.

BENCZÚR-KLUB (a Postás MK-ban, VI., Benczúr u. 27.) 28-án rockklub: közönségtalálkozó az Omega tagjaival, fellép az Odeion együttes.

BLUE BOX MOZIKLUB – ÓZON KLUB (IX., Kinizsi u. 28.) 28-án Sörgyári Capricció, 22.30-tól Gadó Trió koncertje.

BUDAVÁRI LABIRINTUS (I., Úri u. 9.) 29-én NES.

CRAZY CAFE (VI., Jókai u. 30.) 28-án, 31-én és 2-án karaoke, 29-én Gerendás Péter és zenekara, 30-án Télapó Akció Csoport, 1-én Fekete Csilla és Paál József.

E-KLUB (X., Népliget) 28-án Harley Davidson Band, Hobo Blues Band.

ELSŐ KERÜLETI MŰVELŐDÉSI HÁZ (I., Bem rkp. 6.) 28-án Téka táncház, 29-én Blues-rock koncert – Török Ádám és a R. A. B. B.

FIATAL MŰVÉSZEK KLUBJA (VI., Andrássy út 112.) 28-án Tereskova Special + Old Atom, Üllői úti fuck II. búcsúkoncert. 29-én Korai öröm koncert + Acid Rave Party.

GUILLOTINE LIVE MUSIC CLUB (IX., Üllői út 45–47.) 28-án Memphis Train, 29-én Sztriptíz, 30-án és 31-én Rock and Disco, 1-én Hevesi Tamás és az Abo Abo, 2-án One Time Band.

JÓKAI KLUB (XII., Hollós u. 5.) 29-én Egy csepp Írország – ír táncklub, előadások, Irish Rovers-koncert.

JÓZSEFVÁROSI KLUB (VIII., Somogyi B. u. 13.) 29-én „Békebeli" házibuli, 30-án Méta táncház.

KOSZTOLÁNYI MH (IX., Török Pál u. 3.) 28-án Tara – ír zenei klub.

KÖZGÁZ D. C. (IX., Fővám tér 8.) 28-án Dániel Annah, mozifilmek: Vipera, Mr. Jones.

KÖZGÁZ „JAZZ" KLUB (IX., Kinizsi u. 2–6.) 28-án Dresch Mihály és együttese.

MARCZIBÁNYI TÉRI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT (II., Marczibányi tér 5/A) 28-án Crazy Car disco, 29-én Sí börze, Kaláka-koncert, 31-én indiai zeneklub a Calcutta Trió vezetésével.

RINCON LATINO – LATIN KOCSMA (VIII., Kiss József u. 12.) Mindennap latin-amerikai ízek, koktélok, zene. Szerdán, pénteken és szombaton 21 órától tánczene.

MADE INN MUSIC CLUB (VI., Andrássy út 112.) 28-án Géniusz, 29-én rockdisco, 30-án „Görög tűz".

MIX-ODU (XII., Hollós u. 5., Jókai-klub) 28-án Katidance (modern tánc), Bujdosó Eszter (soul), Szikla and Zsemle (rock and roll), dzsesszpince: Fekete Csilla.

SAIGON LIVE ROCK KLUB (V., Arany J. u. 13.) 28-án Great Fun Blues, 29-én Hobo és a Pávatoll, 30-án és 31-én Techno Party, 1-én Deák Bill Blues Band, 2-án St. Martin.

SZFMH (XI., Fehérvári út 47.) 28-án Dél-amerikai népzenei klub a Los Gringos együttessel, 30-án Nosztalgiaklub, 31-én Takáts Tamás Dirty Blues Band klub.

TILOS AZ Á (VIII., Mikszáth tér 2.) 28-án Ef. Zámbó H. D. B., 29-én Barbaro Elektronikus Balkán, 30-án T. Á. P. színház.

A Pro Fitness GYM és a High Life Kft. Stars of Body Building címmel bemutatót rendez a Budapest Sportcsarnokban. A rendezvényre 15 világhírű amerikai body buildingsztárt hívtak meg. A közelmúltban Atlantában megrendezett Mr. Olympia verseny résztvevőit és győzteseit első ízben láthatjuk Magyarországon. A férfiak mellett a női szuperklasszisok is fellépnek. A bemutató előtt bonyolítják le a Budapest bajnokságot, valamint a magyar páros bajnokságot, a Magyar Testépítő és Erőemelő Szövetség szervezésében.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖNYVESHÁZA KÁVÉHÁZA (VI., Király u. 50.) 28-án Barkochba est, a játékot Lator László vezeti, utána a Kreisler duó koncertje. 29-én Lyukas óra.

ANGOL
A világ legolcsóbb nyelvtanfolyama
Hat hetes kísérleti program heti 2x2 órában
Csak 1900 Ft.!
Intenzív nyelvtanfolyamok
heti 3x3 és 5x4 órában november 7-től
ih International House
Nyelviskola és Tanárképző Központ
Budapest, II. Bimbó út 7. Tel.: 212 4010, 212 4219

Péterfia Borbála, Ybl-díjas építész [11.] Folytatás. (vége)
Oszlay István: A Sziget.

Jól tudjuk, hogy a Thermal nagy kapacitású gyógyászati részlegének kihasználásához vendégek kellenének. S ehhez szálláshely is szükséges. A hotel közelében lévő terület azonban túl szűkös ahhoz, hogy ott még egy szálloda felépüljön és jól működjék. Hogy benne lesz-e az elfogadott rendezési tervben, hogy a Szigeten nem épülhet újabb gyógyszálló — erre nem tudok válaszolni. Javaslatunkban mindenesetre ez a vélemény szerepel...

— *Bízik abban, hogy ha elfogadják rendezési tervét, akkor annak szellemében alakul — tehát: javul — a jövőben a Margitsziget sorsa?*

— Az a véleményünk, hogy mind nehezebb lesz megtorpedózni Budapest „zöld hajóját". Ebben az ügyben nemcsak érzelmileg, észérvekkel is elkötelezettek vagyunk. Sok mérlegelés után, a legjobb meggyőződésünk szerint fogalmaztuk meg javaslatainkat, s bízunk benne, hogy ezek érvényre jutnak. Ha a Sziget történetét vizsgáljuk, kiderül, hogy sorsa sokszor változott. De megnyugtató, hogy mindig jóra fordult.

Budapest folyóirat, 1988., 4., 22-old.

Péterfia Borbála, Ybl-díjas építész 10.) Folytatás.
Oszlay István: A Sziget.

Budapest folyóirat, 1988, 7., 22-old.

— Érintettünk kényes témákat, ami hátravan, az több ennél. A szállodaépítés ugyanis kölcsönhatásban van a rendezési terv valamennyi fő tételével.

— Mivel egy új szálloda építésnek terve konkrétan is felmerült, alaposan foglalkoztunk a kérdéssel. Akkor még nem is sejtettük, hogy a városszépítők fórumán milyen elszántan kiáll mellette *dr. Beck Béla,* a Fővárosi Fürdőigazgatóság vezetője. Előadásomban ott is kifejtettem: ha a Sziget pihenőpark, akkor nem szabad területéből újabb darabot kihasítani, sőt, mind több, egykor közterületet kell visszaszerezni. Nem szabad újabb épületet emelni itt már csak azért sem, mert egyes övezetekben a beépítési százalék máris nagyobb az OÉSZ-ben meghatározott értéknél. Javaslatunk ellenzi a meglévő szállodák bővítését is, jóllehet, a Ramada terjeszkedni szeretne. A közparkból akar újabb területet lekeríteni számos intézmény, így például a lebontásra, kitelepítésre javasolt Dózsa-teniszstadion is. A Nagyszálló tetőterében ugyanakkor vállalati irodák vannak, ami igazán fényűzés, hiszen mintegy ötven férőhelyet lehetne bennük kialakítani. De a problémát úgy is megoldhatnók, ha a meglévő, zártkörű épületek mai rendeltetését megváltoztatva, átalakítjuk kis szállókká. Hasonlóképp, kisebb léptékű hoteleket rendezhetnének be a vendégházakból is. Így egy tenyérnyivel sem csökkenne a közpark.

Petrezsla Botbála, Ybl-díjas építész 9.) Folytatás
Szalay István: a Sziget.

A szigeti tömegközlekedés javítására mi az alábbi megoldást szorgalmazzuk: a Margit híd felől érkező 26-os busz ne „forgolódjon" a Zenélő kútnál, hanem menjen tovább, át az Árpád hídon Pestre, így teremtve közvetlen kapcsolatot a Váci útnál az észak-déli metróval. Visszaútban pedig a Marx téri metróállomást összekötő buszjárat, valamint a tervezett Váci úti nagyparkoló megépítése jelentősen csökkenthetné a Szigetre igyekvő gépkocsik számát. Nem így a lóvasút, amelyet a nosztalgia támasztott fel, s amely új színfoltja lehet ugyan a Szigetnek, de potenciális közlekedési eszköze nem. Megépítésére készültek tanulmánytervek; személy szerint nem lelkesedem az ügyért. A lóvasút „járulékos beruházásai" — istálló, kocsiszín, szolgálati lakás stb. — újfent a zöldterület csökkentésével járnának. Szívesen látnánk inkább környezetkímélő járműveket a zajos-füstös buszok helyett...

Budapest folyóirat,
1988., 4., 22-old.

Péterfia Borbála, Ybl-díjas építész, 8.) Folytatás
Orlay István: A Sziget.

Budapest folyóirat, 1988. 7., 22-old

— A Sziget északi csúcsához értünk. Ismét egy kiszemelt „áldozat", az agyaggalamblövő pálya. Miért ítélte kitelepítésre?

— Azért is indokolt az agyaggalamblövő pálya kiköltöztetése, mert nem tekinthető közösségi létesítménynek. Területén nincs említésre méltó növényzet, nem kell fákat kipusztítani, ezért javasoljuk étterem építését a Sziget északi csücskére. Vonzó hely lehetne — talán kerül is rá pénz —, szép kilátással, mintha egy hajó orrában ülnének a vendégek. A híd alatt lévő honvédségi raktárt is fel kellene szabadítani, helyén kb. 150 férőhelyes nyilvános parkoló lehetne.

— Ezzel együtt sem csillapodna lényegesen a parkolóhelyínség. Az OÉSZ előírása szerint a Szigeten 3100 parkolóhelynek kellene lennie, s a hatod része sincs meg. De — gondolom —, a rendezési terv közlekedési programjának nem ez volt a fő témája.

— Szóba kerültek a parkolók, minthogy szükség van átalakításukra, a meglévő férőhelyek ésszerű csoportosítására. Újabbak építését azonban kizárja a rendezési terv, mivel értékes zöldterületeket kellene miattuk feláldozni.

Péterfia Borbála, Ybl-díjas építész 7.) Folytatás
Orbán István: A Sziget.

De van itt egyéb gond is! A Sirály csónakház sorsa még nem dőlt el, jóllehet, itteni működését nem tartjuk szükségesnek. Kitelepítésre javasoljuk, már csak azért is, mert éppen itt a vendéglátásnak kellene szerezni megfelelő épületet. A Kaszinó melletti csónakház — ha letisztítják róla a toldalékokat — alkalmasnak látszik arra, hogy egy meghitt hangulatú kisvendéglőként szolgáljon. Hajdan itt állt az Ybl-féle ivócsarnok, melynek, furcsa módon, megvan a teljes alapja. Javaslatban szerepel, hogy a helyet adják vissza eredeti rendeltetésének, és akkor itt egy kulturált vendéglátó együttest lehetne kialakítani. A vendéglátás gondjait egyébként a Sziget két végpontján létesített éttermekkel-büfékkel szándékozunk megoldani. A közbenső szakaszra vonatkozóan is mellékeltünk a rendezési tervhez vázlatokat. Hogyan képzeljük el az enni-inni óhajtó sétálók kiszolgálását, amit most, úgy-ahogy, a ronda kis bódékkal oldanak meg. Aztán vannak itt olyan helyek is, amelyek zöldterületként nem jöhetnek számításba, ezeknek olyan szerepet szánunk, melyek színesítik a Sziget életét. Fontos, hogy a kiegészítő, színesítő, szórakozást szolgáló helyek is szerkezetileg pontosan illeszkedjenek a Sziget egészéhez.

Budapest folyóirat, 1988. 7., 22-old

Péterfia Borbála, ybl-díjas építész (6.) Folytatás.
Oslay István: A Sziget.

— A főúttól jobbra, a pesti oldalon virágoskertek, ligetek, napozórétek, játszóterek sorakoznak. Ilyen kellemes gond volt a parkzóna rendezése is?

— Ellenkezőleg, a pesti oldal területszerkezeti viszonyai elkeserítően rosszak. A hajóállomástól felfelé a Duna-part hosszú szakaszon el van zárva. Az ember alig hogy elhagyja a Margit hidat, azt hiszi, véget ért a sétány. Nem az épületek zavaróak igazán, hanem a bekerítettségük. A teniszpályák miatt amúgy is leszűkül a sétány, ha nem lenne kerítés, a park elérne egészen a vízpartig. A Honvéd sportegyesület a Hajógyári-szigetre költözött, volt épületét szépen rendbe hozták, most a honvédség klubháza. Más kérdés, hogy közérdeket szolgál-e. A rendezési terv megszünteti a területet övező kerítést. (Ki lesz erősebb, a Főváros és a közvélemény, avagy a kerítés? — A szerk.) Az 1969-es fejlesztési javaslat nyomán a sport ugyan „kiköltözött" az MTK-VM elaggott csónakházából is, de mivel a kezelői jogot nem vonták vissza, most abból is csakhamar a honvédség vendégháza lesz...

— Ki volt meggondolatlan? A Főváros? Ki volt elnéző? A kerületi tanács? Érdemes ezt most felemlegetni, ugyanis az új rendezési tev jó elképzeléseit máris tönkreteheti a következetlenség.

— Hogy miért nem szűntek meg ezek a kezelői jogok, nem volt feladatunk utánajárni, de őszintén szólva módunk sincs rá...

Budapest, 1988., 7., 22-old.

Annál jobban kirí a sportzónából a Közlekedési Minisztérium klubháza — csupán egy kis csoport érdekét szolgálja —, melyet a rendezési terv a parti sétány éttermeként kívánt hasznosítani. E funkcióváltásra csak távlatban kerülhet sor, indokolt azonban a kerítés azonnali elbontása. Az épület helyfoglalása nem lenne zavaró, viszont felújítása alig minősíthető látványt eredményezett. Rendeltetését illetően hasonló problémát vet fel az Országos Tervhivatal sporttelepe és vendégháza. Ők sem „szívlelték" meg az 1969-es kitelepítési javaslatot. Felszabadítása után a kellemes, szép épületben akár könyvtárat is lehetne berendezni.

— *A legkeményebb dió az ásványvíz-palackozó „zajos jelenléte"?*

— Első nekibuzdulásunkban szívesen kitelepítettük volna. De az egyeztetések során valóban kemény ellenállásba ütköztünk. A fő kérdés, igaz-e, hogy a Magdaforrásra települt üzem elveszti piacát, ha odébb költözik. Ez még tisztázásra vár. Tény, e minősített gyógyvíznek nagy jelentősége van polgári védelmi szempontból is. A különféle üdítő italok itteni gyártását azonban meg kellene tiltani, és kötelezni a vállalatot, hogy az igen szép épületben működő üzem zajos gépsorait cseréljék ki csendesebb és korszerűbb berendezésekre. Itt is, mint sok más intézménynél, a terv kompromisszumot javasol a pihenés körülményeinek, feltételeinek további javítása érdekében. Az ásványvíz-palackozó mellé például ivócsarnok építését és gyógypark kialakítását terveztük.

ebben a müsorban érinteni szeretnénk. Ezt nálam sokkal jobban megtette Illyés Gyula Hattyudal ébreszt, avagyLehet-e a népnek müvészete cimü könyvében. Engedjék meg, hogy felolvassak belőle néhány sort!

"Anagy kérdések,amelyekre ő is a választkeresi, a következők: Milyen a népmüvészetek hatása ma? Mégpedig nemcsak a müvészi, hanem a társadalmimozgalmak nézőpontjából? Elmult-e valóban a népmüvészetek aktiv kora? Értve ezen, hogy termékeiket müzeumi anyagnak tekintsük-e vagy olyannak, amely mondhatni, a napi életben is szerepet kaphat. Néhány elemévelelevenen átfolyhat-e a jövőbe? " - irta, illetve kérdezte Illyés Gyula.

1021

Péterfy László szobrászt-műnek.

1980. augusztus 27. Televizió 21,45 Vgné

Fiatalok órája

- Kőszegtől hét, Szombathelytől 21 kilométer távolságra, az osztrák határ közvetlen közelében található egy alig 400 lakósu kisközség, Velem. Ha Kőszeg felől érkezünk, igy illeszkedik a tájba, az egyik legszebb fekvésü magyar falu. A Magyarország Utikönyve a következőket irja róla: Szub-Alpin klimáju, üdülőhely-jellegü település. Számos nyaraló, néhány kisebb vállalati üdülő, KISZ ifjusági tábor, megyei gyermeküdülő, elszállásolási lehetőség magánházaknál, a községben és a villanegyedben vendéglő, panziós ellátással. Kellemes kirándulóhely az 586 méter magasságban lévő Szend Vid kápolna. A Szent-Vid hegy, az ie. előtti első évezredben, a Dunántulon élt pannonok őseinek teraszos, fellegváras települési központja volt. Fölötte a tetőn áll a kápolna, igen szép kilátással.
A szép kilátásban gyönyörködött ugyana Fiatalok órájának stábja is, kétszeri odautazásunknak azonban egészen más célja volt. 1975-ben, a Vas megyei Müvelődési és Ifjusági Központ egy közös kiállitásra hivta meg a vasi fafaragókat. A zsüri egyik tagját, Péterfi László szobrászt felkérték, tapasztalatairól, véleményéről, beszélgessen el a z érintettekkel, a faragókkal. A beszélgetések eredményeként, egyik eredményeként, a jelenlévők egy tárgyformáló studióthoztak létre. Azóta kéthavonta, két-három napont együtt tölt a társaság, együtt dolgoznak, beszélgetnek, értékelik, elemzik egymás alkotásait. És két esztendeje nagy vállalkozáshoz fogtak, saját alkotómühelyt kezdtek épiteni. És 1980. augusztus 20-án , debreceni, egri, budapest, hajduszoboszlói, etyeki segitséggel, rendkivüli intenziv munka után, az épületet átadták. It t készültek beszélgetéseink, amelynek alapja, legfontosabb kérdése az volt, mi a népmüvészet jelentősége napjainkban, átmenthetőek-e és hogyan a népmüvészet hagyományai? Van-e érdeklődés a fiatalok között a népmüvészet iránt? És lassan elérkezünk a kapuhoz!
Köszöntöm a kedves nézőket! Az eddig látott filmet és az ezután következő filmeket sem egyedül nézem, vendégeket is hivtuk a studióba. Köszöntöm először is azt a két fiatalembert, akik augusztus20-án a Népmüvészet IfjuMestere cimet kapták, Vajcsák Attila Egerből érkezett, mester ségének cimere, az ölében látható, Ő szolgáltatta a muzsikát az első képsorok alá. Mellette Koch Árpád ül, Ő fafaragó, Recsken él, és dolgozik.
Tisztelettel köszöntöm Somogyi József szobrászt, aKépzőmüvészeti Főiskola rektorát!
Elsőként Kedves Nézőink ismerkedjenek meg a studió müvé-

szeti vezetőjével, Péterfi Lászlóval, és a Ház, szépület tervezőmérnökével, Erdei Andrással! - filmről. Hiless enneka Háznak a funkciója?

- Ez a Ház műhelyház lesz, elég tágan értelmezett műhelyház, mert nemcsak a különböző faragások technikai kivitelezésének a szintere lesz, mint műhely, hanem a beszélgetéseknek, az előadásoknak, a tanfolyamoknak, és egyáltalában emberi együttlétnek és emberek találkozásának. Egy kaput és egy hidat bárki elkészithet, de hogy azt ugy készitse el, hogy ne csak a térben helyezkedjen el, hanem egyuttal az emberi tudatban is azt a szerepet betöltse, hogy hid, ami a jelent a multtal összeköti, ez már egy kicsit komolyabb dolog . A hagyomány megismerésével,amiről az előbb beszéltem, együttjárt az, hogy nemcsak technikai ismereteket elevenitettünk fel, és próbáltunk meg a gyakorlatban, hanem ezeknek a tárgyaknak, a hajdani tárgyaknak az emberek életében betöltött szerepét is tisztázni próbáltuk. Mindenki tudja, aki a régi falut ismeri,vagy még most is többé-kevésbé hagyományosan épült vagy élő faluban jár, hogy egy faluban, egykapu, egy bejárat, nem egyszerüen nyilás záró szerkezet csupán, hanem az jelképesen beszél a családról, abentlakókról, gazdáról, annak a törekvéseiről, gondolatairól, terveiről, tehát, aki sokat ad magára, mert adhat, esetleg gazdagabb volt, az nagyobb kaputis épitett, de az isnagyobb és cifrább, vagy hát gondosabban épült kaput készitett, aki tulajdonképpen nagyobb tervekkel indult azélet nek, és sokat várt az élettől. Ha kivülről indul az ember, akkor a kép félig-meddig állatformát utánzó , hónajkötésben nyilvánul meg, illetve a stilizált napkorongba, amita hid zárja, a hid fedélszerkezetének timpanonját. Ha most azt, hogyaz ember a vizen átlépve, bekerül valahová, azt megpróbáltuk ugy kifejezni, hogyugyanazok a jelképek, amelyek kint, mintegy pozitiv formában jelentkeztek, az a hid belső részénél, másképpen, negativ formában jelennek meg. Ez aza kapu, amit első közös vállalkozásunkként elkészitettünk 1976-ban, amint a felirat is mutatja.

- Ha most gondolom, hogy itt is sokmindennek van jelentése, a kapu egyes alkatrészeinek.

- Igy van, jelentése van. Mi nem egy konkrét kaput akartunk ezzel megvalósitani, tehát nem egy funkcionáló kaput,hanem tulajdonképpen egy kapu-tanulmányt, amely kapu-tanulmány egyesiti magában mindazokat a legfontosabb elemeket, amely elemek valahol a magyar tájakon egymástól kialakultak. Mádudvari kapukon volt általános ez a felül külön, a tető fölé emelt, és megfelelő formában kialakitott mondhatnám orromdisz. A kapukötésnek ez a sajátos formája,

nemcsak itt Vas megyében, hanem Erdélyben is, ésa fával bővelkedő helyeken, ahol ilyen kiskapukat épitettek, általános volt.

- A kapu elhelyezése is szándékos, és koncepciót jelző.

- Igen, ez rendkivül fontos, és pontosan a három épülő dologra, a már két felépült dolog és a harmadik a ház, ami elkészült, ennek az egytengelybe való helyezésével akarta felhivni a figyelmet arra a fontod dologra, hogy a nép hagyományában, a paraszthagyományban, a népmüvészetben, minden esetben volt egy többlet,gondolati többlet a tárgyak mögött, nem egészen egyszerüen csak disztárgyak voltak ezek hajdanában, szépen megformált tárgyak, hanem egyuttal kifejeztek valamit, amit az ember, a környezetével kapcsolatosan érzett, és ebben a formában fejeződöttki.

- Hát, ahogy Péterfi Laci elmondta, jelsoron keresztül eljutottunk a házig. A ház egyik alapgondolata az, hogy a környezetétől minél kevésbé üssön el, a domb és a hegyhát része legyen. Ezért van ez a középső földsánc, amin most végigmegyünk, és a földsánc közepéről látszik az a leendő, mostmég üres nyilás, amibe egy életfa szinbólum, mint zsalu kerül, ez jel, de ezt ajelet szeretnénktudatositani azzal is, hogy fölötte napként borul az épület fölé a kémény,és benne, hogyha kitárul ez az ajtó, mögötte, a ház közepében, szivében fog égni a tüz. Na most ezt a tüzet egyrészt a kettéhasitott életfa, amit mindjárt megmutatok, részben pedig ez akét bálvány, egyik és másik, amit majd szeretnénk talán egy kicsit részletesebben is kifaragni! - A bálványok között belépve kerülne kb. ilyen módon az életfa, alul szétágazva, és felül,mintegy kitárult karu ember, a zsalura. Belül a tüz,na most mielőtt az ember belépne, ez a teljesen hagyományosnak tünő, de mégsem szokásos eresz megoldás, amit együtt a faragókkal együtt gondoltunk ki, hagyományos azért, mert szerkezetében, amig itt, mint csomópontok láthatók, teljesen a régi paraszti hagyományok szerint ácsmesterek és parasztemberek, földmüvesek hagyományai szerint épültek, ilyen szempontból hagyományos. Nem hagyományos azonban a ház azért, mert egyesitett két önálló épületet, na mostbelül, hogyha belépünk, és az egész fölött egykissé áttörten, ahogy majd itt látszik, kissé áttörten, tehát a gerendákat és az épületnek a szerkezetét megmutatva, szeretnénk egy olyan galériát készitenì, itt a lépcsője is látszik a sarokban, olyan galériát, amelyik árköltségénél fogva, módot ad arra, hogy felülről az egészteret, mint gondolatot, átlehessen tekinteni, és körben ugyanakkor akár kisebb kiállitásra, akár pedig nyári szállásholyként lehessen használni az egész felső szintet. Még egyet-

len egy dolgot! Az épület szerkezetéről annyit, amennyit azelőzőleg mondtam, hogy végtelen egyszerü és hagyományos fuszerkezetről van szó, amiben az a csodálatos, hogy a faragókkal együtt sikerült saját kétkezi munkánk által rájönni a ház készitésének a gyönyörüségére, és sikerült egy olyan szerkezetet találni, amelyiknél azt hiszem egyszerübb és célszerübb, egyszerüen nem létezik!

- Amikor az imént látott,hallott beszélgetések etrögzitettük, még kb. tiz nap volt augusztus 2o-ig, a Ház átadásáig. És a tiznap alatt az ottlévők rengeteget dolgoztak. Kérem, hogy most ismerkedjenek meg a kész házzal is!

Tanusithatom, hogy nagyon jó ebbena Házban enni, inni,aludni is. - habár azt még személyesen nem. Megismerkedtek tehát a kész Házzal, megismerkedtek a velemi tárgyformáló stadió szellemi vezetőjével,de még- nem tudják, hogy tulaj donképpen kik és épitették ezt a házat. Kezdjük hát az ismerkedést a faragókkal is!

Amikor arról beszélgettünk, hogy miért jó itt nektek, és miért érzitek magatokat jól, akkor mindnyájan elsősorban azt mondtátok, hogy nagyon jó a közösség, és második helyre tettétek azt, hogy meg hát a munka, amit végeztek. Hát én azt hittem,hogy forditott a sorrend, hogy a munka hoztalétre ezt a közösséget.

- Hát lényegében az van, hát a nagy munka kapcsán jött össze ez a közösség. Mert köztünk voltak olyanok, akik idejöttek, és azt hitték,hogy majd bent üldögélünk itt a társalgóban, és beszélgetünk, és semmi. És, amikor látták,hogy mi dolgozunk, és nem kis tárgyakat, nagyokat dolgozunk, és csak ugy dolgozunk, hát ők nem is maradtak. Tehát azok maradtak itt, akiket a munka fog össze. Mert nem azt mondom, hogy mi nem pihentünk sohasem, csak állandóan dolgoztunk. Nem, hát dolgoztunk is, meg beszélgettünk is.

- Nagyon kevés lehetőség van itt mindenkinek otthoni körökben faragni, vagy olyanmunkát végezni, amire itt lehetőség nyilik. Anyagbeszerzésre gondolok, vagy nagyobb tárgyak készitésére. Senkinek sem áll azt hiszem lehetőség arra, hogy egy-egy nagyob b tölgyfát szerezzen, amiből egy kopjafát készit, vagy nagyobb használható játékot, ami gyerekeknek, gyerekekre gondolok, játszótereken lévő hintalovakra, vagy egyéb hasonló játékokra. Vagy azt hiszem a birálatra, ami a legjobb kritiká, ebben a társaság ban hangzik el egy-egy munkáról, mert önmagaazt hiszem senki nem fogja tudni a saját készitését elbirálni, olyan jól, mint az itt hasonló foglalkozásu kollégáktól való vélemény.

És azthiszem, ez formálja a studió tagjait is.

- Olyan szerszámokat is megismerek, szakmai fogásokat, amit különben soha nem ismertem volna meg. Meg maga a közösség, az, hogy példaképül lehetne állitani az ország bármely közösségé elé, ahol emberséget lehet tanulni, munkaszeretetet,

- Ez a Ház egy népmüvészeti alkotás? Helyesen fogalmazom igy?

- Jellegét a népi épitészet hagyományos épitészet adja meg, azért népmüvészet, népi épitészet körébe tartozik. Manapság nem épitenek már igy sem falun, sem városon, tehát a régi népi épitészet volt a boronafalu házak, talpas házak, amiketugyanugy raktak össze.

- Akkor ezt a Házat ugy is tekinthetjük, hogy a gyönyörü szép nagy konzerv, fából?

- Nem konzerv, akkor lenne konzerv, hogyha ezt mi mutogatnánk, deezt mi nem mutogatni fogjuk, hanem használni. Mindenki használni fogja. Itt fognak lenni faragók, fazekasok, börösök, tehát ezt használjuk, itt lakunk,élünk, dolgozunk.

- Ugyanezt a házat téglából fele annyi idő alatt és tizedannyi pénzből fellehetett volna épiteni, nem?

- Csak mi akartunk tanulni!

- Épitkezni,

- Meg akartunk tanulni igy épitkezni! Tehát nemcsak a könyvekből kiolvasni, hogy milyen volt régen az az épitkezés, hogy hogyan is rakták össze azt a tetőszerkezetet, meg a falakat, hanem mi magunk, gyakorlatban akartuk ezt elsajátitani.

- Ésvajon az itt megszerzett tudományodat fogod-e még hasznositani valahol még házépitésnél?

- Hát ezt előre nem tudom, lehet!

- Lehet, szerintem biztos, hogy bárhova,máshova hivnak még bennünket, segiteni, mint ahogy itt voltak a debrecenieK. Gondolom ők is fognak még valamit épiteni, ahol tudjuk hasznositani, az itt szerzett ismereteket.

- Az ember csak ugy elnézegeti a népmüvészeti boltokat, ahol nem az igazi népmüvészeti tárgyakat árulják, azok olyan vásári bóvli dolgok, mert igen sok olyan dologvan ott, borsos áruk van. Mert szerintem normában nem lehet

népmüvészeti tárgyatelőállitani. Mert, amit háziiparban, énnem a háziipart akarom ezzel leszólni, távol álltőlem, kell minden országnak egy olyan bolt, ahol az idegenek vásárolnak, és az valutát hoz nekünk, de az nem az igazi népmüvészet. Én nem azt irnám ki, hogy Népmüvészeti Bolt, hanem egy Háziipari Üzlet.

- Énszerintem, ha ebből a tárgyból, tárgyakból lenne bolt, és ezt lehetne látni, most lehet, hogy rosszul fogalmazom, mertén nem az üzletet látom benne, de tényleg,ha ezt látnák, akkor változtatni lehetne az üzésformán. Szóval izlést lehetne formálni azzal, hogy ez az igazi, népi.

- Végülis mindenki a saját izlése szerint rendezi be, csak sok ember annyi pénzt beleöl olyan lim-lom dolgokba, amibe nem érdemes. Ezeket a dolgokat pedig leszólja.

- Itt Tamásnak nagyon igaza van, mert tényleg azthiszem a mai világban az fontosabb, hogy kivül-belül csempe legyen a házon, meg szines tapéta, meg poster, meg jóégtudja mi, holott azokért a pénzekért egy sokkal izlésesebb konyhát lehetne berendezni, egyszerü festett, vagy meszelt falra gondolok, egyszerü, füszer-sótartóval,

- Ne haragudjatok! Miből gondoljátók, hogy a Tix izlésetek a magasabb rendü?

- Az értéke, a jobb izlés.

- Nem azt mondom, hogy magasabb rendü, dehát csak ott egymás mellé tennénk két lakást, tegyük fel, ami be van rendezve, egy szépen, fehéren meszelt konyha, mai, modern lakás, a modern beépitett butor, szekrénnyel, és szekrénysor, gáztüzhely, meg hütőszekrény, de akkor az étkezősarok már egy ilyen, általunk készitett , vagy amit én készitettem, asztal, szék,tálas fogas, fölötte, és népi tányérokkal, nem ezzel az olajfestékkel festett tányérokkal.

- Ne maradjunk csak az épület belső részénél, hanem az épületkülső részét is vegyük figyelembe, a mai parasztt, illetve falun épülő házak, ezek vagy kockák vagy téglatestek. Most nem tudom, hogy nem lenne-e szebb egy ház, ha akármilyen féle variációval, megvariálni azt akockát.

- Régen is szabályos téglatestü házak voltak, nem?

- Ma nem mindegyik,

- Azért ott volt egy udvar elrendezés. Ott mindennekmeg-

volt, minden épületrésznek megvolt a maga funkciója, és azt úgy ishelyezték el, például a keritett házak.

- Néhány alkotó néhány gondolata villant fel Önök előtt! Lehet velük egyetérteni, lehet velük vitatkozni. Mindenesetre, aki vitatkozni akar, annak érveket kell érvek ellen szegeznie. De vajon kik ezek az emberek, akik ezeket, szerintem sok okosdolgot elmondták? Kik foglalkozás szerint? Folytassuk az ismerkedést!

- Szombathelyről érkeztem, a szakmám mechanikai műszerész, de a foglalkozásom tüzoltó.

- Én Sárvárról érkeztem, Plépost László vagyok, a szakmám asztalos, és restaurátor vagyok a Nádasdi Muzeumban.

- Hát én Balogh Tamás vagyok, és Sárvárról jöttem szintén, lakatosként dolgozgatom, a köznapokban.

- Kovács Alajos vagyok, Sopronból jöttem, érkeztem, és épitésztechnikus vagyok, és jelenleg a Sopron Kőszobrász Restaurátoroknál dolgozom. Müemléken.

- Boros Gyuszi vagyok, Körmendről jöttem, Nyugat-Magyarországi Fagazdasági Kombinátnak a 25.sz. üzeméből, gépi famegmunkáló vagyok Körmenden.

- Szombathelyről jöttem, Hódosi Péter vagyok, a Városi Tanácsnak a házinyomdáját egyengetem,

- Vágner Gábor vagyok Szombathelyről, Nyugat-Magyarországi Fagazdasági Kombinát müvezetője vagyok.

- Vörös János vagyok kisiparos, Micről jöttem.

- Milyen kisiparos?

- Szobafestő,

- Zöld Gábor vagyok, Vasvárról jöttem, nyugalmazott tanár.

- Na most mindenki elmondta ugye a polgári foglalkozását, melyik a hivatása? Mi a hivatása?

- Hát én a fafaragást érzem hivatásomnak, illetve hát, ha majd egyszer megengedhetem magamnak azt, akkor csak ezt akarom csinálni! Azt hiszem lehet, hogy el fog jönni az is!

- És hogy viszonyul ez a kettő egymáshoz?

- Én ugy vagyok az ilyen, hát végülis, amit parancsra kell végezni, azt nem csinálom olyan szivesen, mint amit önmagamtól csinálhatok. Mert végülis itt is dolgozni kell. Sőt, énállitom, hogy itt sokkal többet dolgozom, - lehet, hogy a főnököm fogja nézni - sokkal többet dolgozom itt, mint a munkahelyemen. Itt naponta ledolgozom a 15-16 órát, ott a 8 órát, és hát nem tudom ki hogy van vele, de nem mindenki dolgozza ki a nyolc óráját.

-Ti hogy látjátok, hogy ez a fajtatevékenység nincs kihalóban?

- Hogy én nem féltem a mi mozgalmunkat, mert ittmindegyikünknek van gyereke, és szinte mindegyikünk gyereke volt már itt. Én is mást a tábor alatt jártamotthon, és a fiamnak az volt az első kérdése, hogy na apu, hogy áll a Ház!? Ebbiztos, hogyha ide eljön egyszer, akkor már továbbviszi ezt a szellemet, vagy rögződik benne, hogy tanuljon közöttünk.

- Bizony szép számmal akadtak ott gyerekek is. Véleményükre miis kivácsiak voltunk. Imeegy csokorral!

- Amit itt tapasztaltam, és ami nagyon megfogott,az a közösség, maga a közösség. Én állithatom, hogy ilyet még nem láttam! Szóval ilyen közösséget, ami itt összejött, az épitéssel, tehát az épités maga összefogta az embereket, ilyet még én nem láttam!

- Azt mondod, hogy ilyet Te még nem láttál, pedig már tizenhány éves vagy?

- Én már 18 éves éltem eddig, de hát nem sokat mozdultam ki a városból.

- A Te édesapád tervezte ugye ezt a házat?

- Igen.

- Hát csak mindig ilyen kis házakat épit? Olyan szép nagy panelházakat nem épit?

- Nem, Budán csinált ilyen szép nagy házakat,

- Mekkorát?

- Hát olyan jó nagy házakat, amilyeneket szoktak, ilyen tiz emeletes házakat, és olyan szép, ilyenjó kis házakat.

- Melyik tetszik Neked jobban?

- Hát szerintem ez sokkal szebb,

- Miért?

- Többiek is beledolgoztak, meg

- Ha?

- Hát , ha én szólhatok,

- Igen,

- Nekem azért is, mert ott tulajdonképpen csak épitészek dolgoznak, és itt meg, tulajdonképpen ez nem is rendes közösség, azok ott a szakmájukat végzik. És itt pedig egy közösség! Hát együttvagyunk, és ugy dolgozunk, nem ugy, hogy komolyan dolgozik, mert ez a szakmám, hanem azért,hogy együttlehessünk, hogy megépüljön ez a ház,hogy legyen miben jól érezzük magunkat, és amikor ittvagyunk, többször is leszünk itt Velemben, és akkor, hogy legyen miben együttlegyünk.

- Itt éjszakai müszakban is dolgoznak, reggeltől estig, az emberek, és aki éjszaka dolgozott, négyig, az még reggel beáll dolgozni. És nincs olyan, hogy valaki kihuzza magát a munka alól, mert mindenki nagyon szivesen dolgozik.

- Vajon miért nincs ez igy a gyárakban? Hivatalokban? Üze mekben?

- Hát azért nincs igy, mert amit az emberek a gyárban, futószalagos termelésnél elkészitenek, azt nem érzik magukénak,és nem ugy csinálják, hogy ez az enyém is. Mert régebbi időkben, vagy máshol, azért jobbak például a minőségek is, mert nem, mert az emberek maguknak is érzik, hogy maguknak iscsinálják a dolgokat. És ebben a Házban is mindenki érzi, hogy az ővé is lesz eza Ház, és mindent beleád az épitésébe, a legjobb tudása szerint dolgozik.

- Ugy, mint a többiek, annyira részt tudunk majd venni a táborban, akkor gondolom, mindenki igyekezni fogmajd, hogy valami jót csináljon ő is, hogy meg kell próbálni, éshogyha nagyon akarja az ember, akkor biztos sikerül!

- A gyerekek között volt azonban unoka is. A faragók között szép számmal találtunk, a viszonylag idős korosztályhoz tartozókat is. A beszélgetések során kiderült,hogy legtöbbjük alig néhány esztendeje foglalkozik fafaragással. Egy hangulatos munka-vacsora közbenmegkérdeztük őket,

hogy ötven-hatvan évesen miért kezdtek egy vadonatúj tudomány elsajátitásához?

- Én, mint főkönyvelő, állandóan egy idegfeszültségben éltem a munkakörömmel kapcsolatban. És a faragásban egy olyan megnyugtató foglalkozásra találtam, amiben felüdültem. Nyugdij előtt öt évvel kezdtem el a faragást, és amikor láttam, hogy van valami eredménye a munkámnak, akkor arra gondoltam, hogy ez milyen jó lesz nyugdijas koromban, a szabad idő kitöltésére

- Tudományos munkatárs voltam, nyugdijba mentem, muris, összefugtam az igazgatóhelyettesemmel, levett egy csomó nyugdijasórát, akkor kezdtem el faragni, az emberben az a hasznosság, maradt egy csomó időm, nekiálltam, jelentkeztem Körmenden, hogy hogy, mint, és azt mondták, hogy majd Velemben megtanulom az igazi jó stilust. Idekerültem, itt aztán minden fát faragtunk. Ilyen finomakat, meg ilyen gorombákat is, egyszer csak nagy ház lett például itt.

- Talán összesen öt éve faragok, vagy még talán annyi sincs egészen, hogy az ember próbálja hasznosan kitölteni azt az időt, illetve előkészülni arra a nyugdijra, amikor már az embernek tényleg nincs egy olyan állandó lekötöttsége, és kell, hogy valami az embert lekösse. Hogyha az ember, nem tudom én, a munkában elfárad és hát nekem nincs olyan célom, hogy én visszamenjek dolgozni, mert elég volt az a 44-45 év, amit eltöltöttem a munkában, valamivel viszont az embernek le kell kötni magát, és ez vitt arra, hogy valamivel foglalkozni kell. És, hogyha foglalkozik az ember, akkor próbál hasznos dologgal foglalkozni.

- Kitudná azt esetleg nekünk elmondani, hogy ez tényleg csakelfoglaltságot jelent, vagy azért enél valamivel több?

- Nem elfoglaltság, hanem pszichológusok sokat piszkálják ezt a témát, a hasznosságtudat, és nem szöveg ez. Azember érzi, hogy itt felszabadul az energiája, minden, és az estét úgy zárhatom le mindig, hogy na alkottam, csináltam valamit, egy döntő valami. Azt a nyugdijbakészülők előre programozzák be maguknak mindig, hogy valamit kell, amivel majd a hasznosságtudat érzése, valahogy kiteljesedik bennük.

- Nekünk fafaragóknak örömet jelent az, ha kézbevesszünk egy fát, és abban gyönyörködünk, hogy micsoda gyönyörü, természetadta érzése van, mit lehet abból kihozni. Öröm az, ha sikerül megállapitani, hogy ebből mit tudok megfaragni. Öröm az az idő, amig faragom, és öröm az, amikor

elkészül, hogy valakit megajándékozok vele. De szerintem jobb adni, mint kapni, több örömet jelent az.

- Az érdekesség az, hogyén kerestem,épp a népies, szóperedeti komoly dolgokat, hogy hogy tudnám elsajátitani. Pesten jártam szakköröket, kerestem szakköröket, és ugy jutottam el a Népmüvészeti Intézetig, ott azt mondták, hogy Pest környékén ne is keressem. Igy jutottam el ide Velembe. Ennyit kellett utazni, hogy végre a napit megtaláljam, és ahol egymegfelelő szakirányitást kaphat az ember. Szomoru, ugylátszik, az urbanizáció elnyomja ott az emberekben már ezt a régi érzést. Ezta régi hagyományt.

- Tulajdonképpen mi értelme van annak a tevékenységnek, amelyet itt kb. husz ember folytatott két héten keresztül? Most nem annyira konkrétan értem, hogyhát elkészült ezza gyönyörü Ház, hanem távlatokban, va y talán országosra általánositva.

- Az elmult harminc évben annyira keveset tröröddött, tegyük fel az ipar, hogy tulajdonképpen megmentse azokata népi butorokat, a népi használati tárgyakat, és hát egy olyan folyamat kezdődött el, hogy müanyag került előtérbe, és megmaradt az, ami élő, megmaradt a fa, eltünt, elmaradt a fa, és helyébe került a müanyag. Ha most itt próbálnánk visszaállitani az ember környezetébe az élőt, a fát, és hát abból olyan használati tárgyakatkészitenl, azzal a motivumrendszerrel, azzal a népi formával,ami tulajdonképpen az elmult időszakban, az emberek saját maguk által készitett használati eszközeit csinálta, mi azt átvinni ebbe arohanó világba, ha szabad ezt a kifejezést használnom, és ebbe a fényes, ebbe a rideg, ha szabad ezt mondanom, ebbe a rideg világba, tehát az volna a mi feladatunk!

- A cél az tulajdonképpen az volna, hogy ha mi megbecsül jük a mult emlékeit, a mi hagyományainkat, akkor ezáltal mindenképpen betölthetjük azt a hid szerepet, amely átköt bennünket, az utánunk következőknek. Vagyis itt arról van szó, hogyha ebbe a mostani elég sivár környezetkultu ránkban valahogy sajátságosan, a mai 2o. századi emberi mértékeknek megfelelően csináljuk meg azokat a használati tárgyainkat, amelyek gyökerében a mi népünk kulturájában gyökereznek, akkor mi hozzátettünkvalamit ahhoz az európai kulturához, ami sajátságosan csak minket jellemez. Ha ezt nem tudtuk hozzátenni, akkor tulajdonképpen ugy belesimulunk ebbe az európai kulturába, mint bármelyik, más nemzet, és azt a sajátságosan egyedi izt, ami csak miránk jellemző, ezt veszitjük el. Es ezáltal

viszont elveszitjük a mi saját magunk nemzeti jellegétis.

- Galánfi András, Hajduszoboszlón él és tanár. Mint tanár, ki a fiatalokkal napi kapcsolatban van, hogyan látja, hogy mennyire fogékonyak a fiatalok ezek iránt a gondolatok iránt? Ezek a tárgyak iránt?

- A gyerekek mindig olyan iránt fogékonyak, amelyet ugy érzik, hogy hittel adnak számukra. És ez ahit, ez olyan lendületre senkerni őket, mellyel, ha jól irányitottkezekkel irányitjuk őket, akkor a játékaikon keresztül mes terségeket, anyagokat ismerhetnek meg, amitől sajnos a mostani világban egyre jobban elvannak zárva, és pontosan az anyagok ismeretén belül,vagy ennek a hiánya miatt, a mesterségektől is elvannak zárva. És én ezeket hiányolom a játékaikban, ezért vannak ilyen próbálkozásunk abban is,hogy a játszóterek,amelyek a vastrevarzák világában valami lélektelen, sivár, emberi életet adhatnak a gyermek számára, valahogy azzal a fával kell felmelegiteni, amely egyrészt a természeti körforgást is adják a gyermekszámára, nemcsak, mint esztétikumban nevelnek az ember gyermek korában.

- Hadd kérdezzek meg egy másik tanárt, aki Sárváron tanit, hogy sok-e az ilyen hitet adó tanár?

- Hát sajnos nem Van közöttük egypár, de nagyonrésze nem.

- A faragók együttmüködése más szakmák képviselőivel, a bőrösökkel, kovácsokkal, szövőkkel, nélkülözhetetlen volt a Ház elkészültéhez. De ugyanugy nélkülözhetetlen volt sok szerv, intézmény együttmüködési készsége, segitsége is. Ha az összes titkát feltárná, hogy hogyan sikerültide társadalmi munkát szervezni, hány cég közremüködését sikerült igy vagy ugy megnyerni, akkorakár a Kék Fényben is szerepelhetne. Hát természetesen ez egy kis tulzás!

- Hát ezt tréfának szántam valóban, mert 29 vállalattal, intézménnyel, köztük a Honvédség is,akik ide jöttek segitettek, dolgoztak, épitettek nekünk, velünk együtt. Talán nem is volt az olyan nehéz. Ma az emberek megértik, hogy valamit a multunkból megkell valamit mentenünk, és észrevették, hogy ennek a stúdiónak minden tagja azt a multat próbálja menteni, a hagyományainkat, aszép jó hagyományainkat, és a munkánk ezt a célt szolgálja, és a szocialista brigádok, a vállalatok vezetői, a Honvédség, parancsnokai,beosztott katonái örömmel tették, amit tettek. Azt persze, ezt kelkellett minden esetben mondani, hogy miért csináljuk, hogy mit akarunk. Megkellett értetni az

emberekkel, ésez nem volt egy olyan nagyon könnyü dolog, hogy jót akarunk, jó szándék van bennünk, és hát itt a példaerre!

- Vas megye mindig nagy figyelmet szentelt a népi nemzeti értékeinek a megőrzésére. Példákat lehetne itt említeni. Többek közt talán a legéberebben fennmaradt őrségi népi településszerkezetnek a helyxreállitására, vagy éppen itt a közvetlen szomszédságunkban, a cágki pincesornak a helyreállitására, és még több tájhánnak a megóvására is gondolok. Ez a mostani ház, amelyik ebbe a természeti környezet bejól beillik, azért nem a régiekneka rekonstrukcióját jelenti, hanem egy alkotóközösség, amai élet funkcióit is figyelembevéve, tervezte és épitette fel ezt az épületet.

- Önmagának, mi a szándékotok, tervetek ezzel a Házzal?

- Hát elsősorban az szándékunk, hogy a népi kismesterségnek hódoló alkotókat, amatőr alkotókat összefogjuk, tényleg a műhelyfeltételeket biztositsuk a további tevékenységükhöz. De ezen tul is kell lépnünk! Nem egyszerüen a monuális készség lehetőségére kell itt lehetőségetteremteni, hanem tovább kell lépni, ebbe a körbe kell bevonnunk a következő lépésben már a tudományágakat, a néprajzot, a szellemtörténetet, és mindazokat a z egyéneket, közösségeket, tudományos intézeteket, akik ezzel a területtel alkotómódon foglalkoznak. Hosszabblélekzetü alkotótáborokat szeretnénk itt szervezni, rendezni,mégpedig olyan alkotótáborokat,amelyek közreműködne abban , hogy ez csodálatos természeti környezet további értékekkel bővüljön. Ennek a studiónak még az eszmei maszna, hogy az itt közreműködő studiótagok , Vas megyekülönféletelepülésein, elsősorban a városokban, továbbistudiók létrehozásán munkálkodnak, és ezek meg is alakltak.

- Ezek voltak tehát a V.lemberkészitett filmjeink! Zsámboki Árpád, aki egyébként augiztus 2o-án a Kiváló Népművelő cimet is megkapta, utolsógondolatában azt mondta, hogy örül annak, hogy ezek a faragók ott dolgoznak,mert saját városukban, falvaikban honló fafaragó studiókat hoznak létre.

PÉTERFY László *129, 131, 132, 133*
Nyárádselye, 1936.
IA Képz. Főisk. Kvár, festő és szobrász
(1966 óta Magyarországon él.)

Banner Erdély

Péterffy László, valrón

Faszobrok a játszótérre

A XII. kerületi Pártbizottság szervezésében amatőr fafaragók táborozása fejeződött be a budapesti Szabadság-hegyen. Borsod megye díszítőművességét ápoló miskolci fafaragók — közöttük szakmunkás, mérnök, technikus, asztalos, nyugdíjas és tanuló egyaránt megtalálható — Péterffy László szobrászművész irányításával a Böszörményi úti játszótérre készítettek köztéri gyermekjátékokat, amelyeket ma délelőtt adták át a kerületieknek.

— Faszobrok a játszótér

8

Szabad Hullap Bp. 19[illegible] aug. [illegible]

Mit mond az alkotó?

Egy különös szoborról — szavakban

1021

Péterfy Lászlóval, az Erdélyből áttelepült szobrászművésszel budapesti, Bartók Béla úti lakásán beszélgetünk. Körös-körül régi népi használati eszközök, farogott, festett bútorok és könyvek: művészeti kiadványok, s főként néprajzi tanulmányok.

A szobrász kérges kezét megszorítva, kérdés nélkül is tudom, még mindig faragja a Zalaegerszegre készülő, a városi tanács épülete elé kerülő szobrát.

— *Már nem sokáig* — mondja, miközben előkeresi a szobor vázlatát —, *május végére befejezem.*

Különös, szokatlan alkotást láthatunk nemsokára tehát Zalaegerszegen. Eltér, nagyos is eltér a megszokott köztéri plasztikáktól.

A sziklába vésett jelenet egy részlete
(Péterfy László rajza)

De halljuk mit mond erről az alkotó?

— Maga a három méteres kő egy balta alakú természetes formát, egy sziklát idéz. Rajta emberi és állati figurák, növényi alakzatok hálózata látható. Bár azonosítható, felismerhető formákat ábrázol, mégsem életkép. Itt ugyanis nem az európai stílusokra jellemző, a látványhoz kötődő szemléletmód érvényesül. Ez a kompozíció, az alakok egymás mellé helyezésével, az egyléptékűséggel az ősművészetek, illetve a népművészet ábrázolásformáját idézi. A figurákban két alapvető emberi magatartás jelenik meg. A jó és a rossz küzdelmét, az építő és romboló — ha úgy tetszik, a békét és a háborút képviselő — ember magatartását láthatjuk itt. A színekkel is ezt próbálom hangsúlyozni, a feketével a rosszat, az arannyal a jót, a békességet jelölöm.

— *Szóba került itt a kétféle szemléletmód közötti különbség. Mi jellemzi az egyiket, s mi a másikat?*

— A reneszánsz mesterek az egy ember által, egy bizonyos pontból szemlélt világ kivetítését tartották fontosnak. Márpedig más ember, más nézőpontból ugyanazt a jelenséget egészen másképpen látja. Ezzel szemben az ókoriak, a középkoriak, vagy éppen a népművészet képviselői a dolgokat nem önmagukban vizsgálták, hanem a jelenségek közötti viszonylatukban. Ilyen viszonylatok viszont csakis az emberek fejében fogalmazódhatnak meg. A valóságban ezek nem láthatók, nem foghatók meg, ezért csak jelképekben fejezhetők ki.

— *Sokan esküsznek rá, hogy a modern környezetben csak absztrakt szobroknak van létjogosultságuk. Igaz volna ez?*

— Nekem nincs véleményem. Szerintem Zalaegerszegen, a városközpontban éppen az ellenpont elve alapján érvényesülhet egy ilyen szobor. Ugyanis annak a mesterséges — a vízszintesek és függőlegesek kombinációjából álló — világnak a másik pontján a természet jelentkezik, a maga sajátos formáival, a fákkal, bokrokkal, virágokkal. Ez a plasztika lényegében a két világ összekapcsolását is jelenti.

Egy pillanatnyi szünet után még hozzáteszi:

— Az ember nemcsak a maga által épített környezetben él, vagy, ha igen, akkor állandó nosztalgiát érez a természet iránt. S ezt a vágyát, ha másban nem, hát egy ilyen gesztusban, mint ez a szobor is, kivetíti. Ez — úgy gondolom — talán magyarázat arra is, miért nem vagyok úgynevezett nonfiguratív szobrász, miért nem választottam a képzőművészet manapság annyira korszerűnek hitt kifejezési formáját.

— *Hadd kérdezzek rá, miért is nem?*

— Szerintem a művészet azt a célt szolgálja, hogy az ember és ember közti kapcsolatot, megteremtse, erősítse bennünk azt a gondolatot és szándékot, hogy megtaláljuk a kapcsolatot a természettel. A művész a maga eszközeivel felhívhatja a figyelmet arra, hogy a környezet pusztulásával az ember is veszélybe kerül. Ezt a szándékát megjelenítheti olyan formában is, amit úgy nevezünk, hogy nonfiguratív művészet. Erre a legzseniálisabb alkotók meg is találták a módot, a formát. De ezeknek az alkotóknak millió epigonjuk született. A későbbi, hasonló művekből már legtöbbször hiányzik az igazi, mély emberi töltés. Ha ugyanis egyszer egyhelyen valaki valamit kimondott, az már nem ismételhető. Hiszen a művészetnek éppen ez a lényege.

Szelestey László

BAKONYI LAJOSNÉ, a nagykanizsai Centrál étterem konyhafőnöke, a Belkereskedelem Kiváló Dolgozója kitüntetés tulajdonosa.

VIDÓCZY FERENC, a szécsisziget-ti áfész-bo't vezetője a Munka Érdemrend bronz fokozata kitüntetés birtokosa.

RAJKÓ ISTVÁNNÉ, a zalaapáti vegyesbolt vezetője Kiváló Szövetkezeti Munkáért kitüntetésben részesült.

MŰSZAKI BOLT LENTIBEN

ÉPÜLŐ 1000 ADAGOS ÉTTEREM KESZTHELYEN

UNIVERZÁL SZÖVETKEZET HÁZTARTÁSI SGÉPJAVÍTÓ SZERVIZE ZALASZENTGROTON

ZALAEGERSZEGI FODRÁSZ-KOMBINÁT

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR
TUDOMÁNYOSSÁG
1970 DEC

1021

Anket és ballada

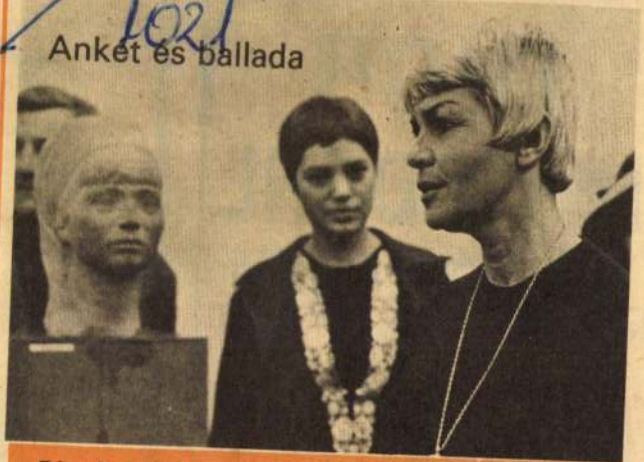

Péterfy László szobraiból és festményeiből rendeztek kiállítást a Csepeli Galériában. A nagysikerű kiállítás ankétját Kerékgyártó István vezette, majd Jancsó Adrienn és Faragó Laura magyar népballadákat adott elő.

Péterfy László

T
HE
PÁRIZSBAN

Thor Heyerdahl, a világhírű norvég régész és etimológus, aki legutóbb a papiruszból készült Ra II. nevű tutajon utazta végig az Atlanti-óceánt, nemrég Párizsban járt, és sajtókonferenciát tartott. Ennek keretében válaszolt az újságírók kérdéseire, amelyek új könyvében megjelent két tengeri utazásával kapcsolatosak. Képünkön Thor Heyerdahl a „Ra II." fényképére mutat, amelyen – társaival együtt – a hosszú tengeri utat megtette.

MEDENCETULAJDONOSOK FIGYELEM!

MÉG TART A NYÁR!

Érdemes felkeresni szaküzletünket,
ahol vízkezelő anyagok és uszodatartozékok
széles választékával állunk rendelkezésükre.

TEMPERO KISSZÖVETKEZET

Budapest XIII., Hegedűs Gy. utca 24. Telefon: 129-0609

PEUGEOT
gyári klímaberendezés
beépítése megrendelhető.

Peugeot márkaszerviz
Budapest, Mezősas u. 6. 1162.

Österreichische Firma

sucht für den Vertrieb und Beförderungs ihrer Gewürze und Gewürzmischungen bei den Ungarischen Fleischindustrie Fachmann der:

- beherrscht Praxis im Fleischindustrie
- verhandlungsfähig in deutscher Sprache
- hat eigenen Wagen
- Bereit wöchentlich mehrere Tagen im Land verreisen (Industrien zu besuchen)
- erfolgsorientiert.

Als Gehalt und Vorteilen bieten wir an:
- Anlernungsmöglichkeit im Ausland
- anreizende Lohnung und Spezenvergütung
- im Falle entsprechendes Ergebniss Firmen PKW.

Jelentkezni lehet „Gewürz, NSZ" jeligére, a kiadóba.

TNT Express Hungary

Dinamikus külföldi vállalat
értékesítési feladatokra, budapesti irodájába fiatal, sikerorientált,

angolul beszélő munkatársakat keres

A kézzel írott, fényképes önéletrajzokat a TNT Express Hungary címére lehet elküldeni: Budapest, Mártírok útja 245. 1204.

AUTO KLIMA
Weileder GmbH.
München.
Tel.: 00 49 89-329 10 29
Fax: 00 49 89-320 30 87

Amerikai vállalat tőkét kíván befektetni magánvállalatokba
vagy biztosítja az önálló működésükhöz szükséges összeget, 100 000-től 10 000 000 USD-ig.
Az ajánlatokat német vagy angol nyelven, a vállalat adatainak ismertetésével és az összeg nagyságának megjelölésével, a következő címre küldjék el:
Corporation, Poste restante, A 8021 Graz, Austria

SZINKRON '87

AUTÓCENTER

Örömmel értesítjük ügyfeleinket:
- a viszonteladókat
- a felhasználókat
- a fogyasztókat,

hogy a SKODA és a LADA gyárakból a SKODA, a LADA és a SZAMARA gépkocsik alkatrészeinek és karosszériaelemeinek forgalmazását megkezdtük és folyamatos szállításuk biztosított.

A közvetlen gyári beszerzés nemcsak a minőségben, de a kedvező árakban is tükröződik.

★★★

A TRABANT, a WARTBURG és az IFA alkatrészeket és karosszériaelemeket gyári importból, szintén piacképes áron kínáljuk.

★★★

Az igényekkel szinkronban továbbra is biztosítjuk a személy- és tehergépjárművek szélvédőellátását.

★★★

A felsoroltakon kívül a hagyományos személy-, teher- és mezőgazdasági gépek hazai gyártású és importbeszerzésű alkatrészeit, karosszériaelemeit is forgalmazzuk és terítjük, az ország területén, partnereink számára.

Győr, Szövetség u. 6.
Telefon: (96)-12-251. Fax: (96)-17-243.

Extra minőségű
svájci
használt ruhák vására
a Sütő utcai általános iskolában
(Budapest V., Sütő u. 1., a metró Deák téri megállójánál).
Nyitva tartás:
a nyári szünidő ideje alatt, hétköznap 9-től 18 óráig, szombaton 9-től 13 óráig.
Szeretettel várjuk kedves vásárlóinkat!

Gyógynövény Kutató Intézet Rt.

A Gyógynövény Kutató Intézet Rt.
Gyógynövénygyűjtés és -felvásárlás címmel, képesítést nyújtó, vizsgakötelés
tanfolyamot tart
szeptember 16–21. között.
Részvételi díj: 9750 Ft.
Felvilágosítás: 168-8042.

Egy márka, amelynek saját boltja van:

COMMODORE MÁRKABOLT

C 64/II. 11 200 Ft + áfa
VC 1541/II. 12 800 Ft + áfa
C Datasette 2000 Ft + áfa.

Programok, szakkönyvek, kiegészítők és különféle médiák, szórakoztató elektronika (Panasonic, Sharp) nagy választékban.

Várjuk kedves vásárlóinkat Budapesten, a XIII., Balzac u. 35. sz. alatt, 9-től 18 óráig.

Novotrade 2 C Kereskedelmi Kft.

TOTÉV
Kereskedelmi Vámszabadterület

PUNTO FRANCO

Külkereskedő partnereink rendelkezésére állunk a következőkben felsorolt szolgáltatásainkkal:
- kereskedelmi raktározás
- tranzitraktározás
- konténertelepitési lehetőség
- ekmányolás.

Tolna Megyei Önkormányzati Építő- és Szerelőipari Vállalat

Szekszárd, Keselyűsi út 22. 7100.
Telefon: (74)-11-122/121, 16-313.
Telex: 14-221.
Telefax: (74)-16-313.

VÁM ZOLL TOTÉV

A Budapest-vidéki Távközlési Igazgatóság

III. kerületi munkahelyére, Vax VMS környezetbe adatfeldolgozásban jártas

rendszerszervezőt keres

Jövedelem: megegyezés szerint.
Érdeklődni lehet telefonon, Markovits Árpádnál (180-0914) vagy Szilágyi Gábornál (118-2596).

MAGYAR TÁVKÖZLÉSI VÁLLALAT
Budapest-vidéki Távközlési Igazgatósága

Pénzszállító páncélautó,

Mercedes 608 D típusú,

eladó,

vizsgáztatva, felújítva, garanciával.

Megtekinthető: augusztus 22-én 10 órától a SZOVAUT csepeli járműtelepén: Budapest, Szállító u. 6. 1211. Előzetes információt ad Hajdú Péter, a 157-0270-es telefonszámon.

A gyakorlat elmélete

A banki biztosítói és vállalkozói szférában elhelyezkedni kívánó,

érettségizett fiatalok részére kétéves üzletviteli szakképzés indul

1991 szeptemberében.
A főiskolai orientációjú oktatást a Pénzügyi és Számviteli Főiskola biztosítja, a folyamatban levő minisztériumi hozzájárulások megszerzése után.
A képzés egyévi költsége 120 ezer forint.
A részvevőket a Magyar Üzletemberképző Iskolamodell-alapítvány támogatja.
Érdeklődés, információ, előzetes igénybejelentés a

Praktikum Oktatási Stúdiónál
Budapest XIV., Nagy Lajos király útja 202–204.
Ügyintéző menedzser: Vass Lászlóné.
Telefon: 251-2455. Fax: 251-1549.

Ahol a tudás zsebre megy

Összekapcsolunk **embereket** és **ötleteket**

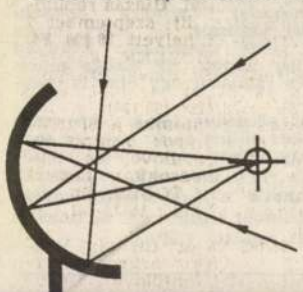

Jó tudni, hogy az ember az egyik legnagyobb osztrák villamosipari vállalatnál indítja pályafutását.

A jelen és a jövő kommunikációs rendszerei.

Megfelelő műszaki képzettséget és szakmai tapasztalatot szerzett, valamint jó német- és angolnyelv-tudású

VEVŐSZOLGÁLATI TECHNIKUST

keresünk

a privát kommunikációs rendszerek területére, Magyarországon:

- az értékesítés műszaki előmozdítására és a vevők betanítására
- privát telefonalközpontok szereléséhez és üzembe helyezéséhez.

Ehhez **ötletes** emberekre van szükségünk!

KAPSCH

Írásos jelentkezését a következő címre küldheti el:
Kapsch Aktiengesellschaft
Personalwesen
A-1121 Wien, Wagenseilgasse 1.

Csavarkompresszor, már 190 000 Ft-tól

90 m³/órától 48 000 m³/óráig.
Mi nemcsak kompresszort kínálunk, hanem teljes megoldást, az Ön igénye szerint.

Kiválasztás – Tervezés – Telepités – Lizing
Kompresszor – Szűrő – Szárító – Légtartály

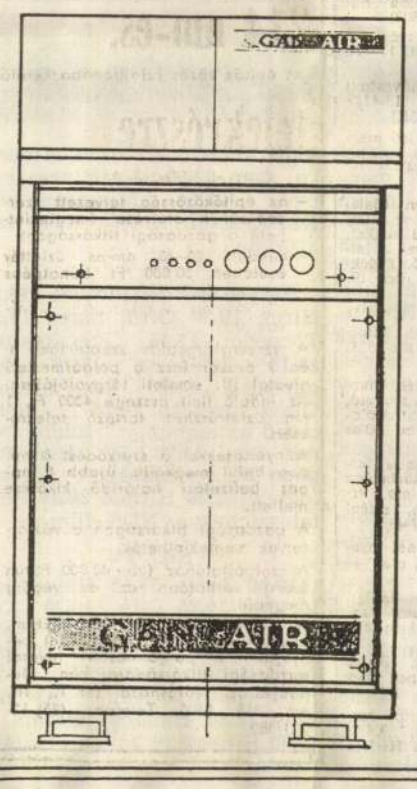

Ganzair Kft.
Kiskunhalas,
Széná s u. 15. 6400.
Pf.: 158.
Tel.: (77)-21-601,
(77)-21-166.
Telex: 26-342.
Fax: (77)-21-173.

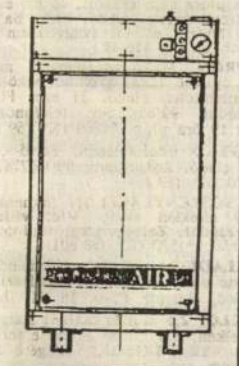

A DunaTrans Kft.

nagy árengedménnyel értékesít használt tehergépjárműveket és rakodógépeket:

Dac billenős, 5 tonnás,
Kamaz billenős, 12 tonnás,
Dac fixplatós, 6 tonnás,
Barkas vegyes használatú, fixplatós, 1 tonnás,
Star, 6 tonnás,
Kamaz fixplatós, 10,8 tonnás,
Kamaz KCR–6000-es,
Tatra AD–80-as autódaru.

Az árusítás helye:
Budapest XIX., a metró Határ úti parkolója.
Ideje: hétfőtől péntekig 8-tól 16 óráig, szombaton 8-tól 13-ig.
Telefon: 06-60-23-546.

HÍREK

● MEGHALT ZAMPA. Nyolc-
tavanhárom éves korában csü-
sütörtökön Rómában elhunyt a
avilághírű olasz filmrendező és
kforgatókönyvíró, az olasz neo-
berealizmus atyjaként tisztelt
a Luigi Zampa — közölték pén-
lanteken a hírügynökségek. A ki-
mitűló rendező halálát egy comb-
niszitét következtében fellépő
mplikációk okozták.

—
lyi KOLLÉGIUMMÁ alakítot-
magát Kunhegyesen az MSZMP
kategori székházát. Az önkor-
szerinyzat a pártház tizenhárom
tükrözját alakíttatta át a diá-
ben azzámára, s megfelelő ki-
zik, hálóhelyiségeket és tanu-
családcát is berendezték.
tartotta
juk ke VEKVŐ BETÉTEK. Egy
pótlék tt két és félszeresére
— Ön lakossági devizaszámlák
kedvezm a magyar pénzintéze-
mekek? — közölték az MTI
— A re a Magyar Nemzeti
kedvezm an. Elmondták, hogy
jes körforint 30-án 99 milliárd 607
jövőben forint — csaknem 1,3
rom- va 1 dollár — értékben
mekesek lakossági tulajdonú,
kapnánal fizetőeszközt, míg egy
Másrészt zelőtt ez az összeg 39
összegét 979 millió forint volt.
get tekin MA. Talán már az év
készült: új gazdasági formában
tunk, hoget a Chemolimpex
létminim kereskedelmi vállalat
vonható talakulási szándékot az
ezt a jogknak megfelelően már
ládok a gették a befektetési ta-
— A gl cégek körében.
kos áfá-jc A. Az MTI értesülése
újabb nég várhatóan teljesen
tulajdonba kerül a
Kozmetikai és Háztar-
M pari Vállalat, bár az
Vagyonügynökség még
tött ez ügyben. Az
Roszi Vagyonügynökség ju-
határidővel zártkörű
Tavassz hirdetett meg a kül-
újabb és úektetők részére. Az
az MDF-f közül a Colgate-
Balás Istve áll a legközelebb a
rás közö képzeléseihez és pro-
fejlemény
gusztus
frakciótit ATÉRŐK. Az auszt-
Salamin eben közelében tör-
tőt a frak yar buszbaleset újabb
több száz ürültje érkezett haza
lan felv . Ketten közülük ha-
több fra ek, a harmadik be-
pedig azz isát magyar kórház-
ket a mag atják.
dekében
solni. Az MFIHÚS. Árkedvez-
Salamin ükció indítása a ba-
ideig hall eskedelemben is el-
MDF képv lennek látszik —
intézett szakemberek a Ba-
András. előlk Egyesülése
Nehezmé ának legutóbbi ülé-
hurcoltatás a húsbaromfi-ága-
Balás Istvá éről és kilátásairól
tal használt k.
zőt. Úgy tűn
Balás levele
a képviselő
sajtónak, eze **nem...**
az MDF-sz
vádolható *rról, hogy a világ-*
szólt. Úgy *rőkészítésére szer-*
let alakult Kapos-
lgatjuk a helybé-
jaszkodását, akik
helyett most a
" bemutatkozásá-
Annak közlésétől
, hogy a déli part
arlamenti nem
atja tovább, mert
ák szerint a me-
Ha egy*et az ügyön.*
hibabejelen*gyiak önbizalma*
hogy a hib*ló.*
Napok
fonom — n
életet él, és
kadatlan str
az ő készül
benne. A ka
nyomnom, h
laljon benne.
bizonyos hely
oldalra billen
lábujjhegyre —
gyok a telefon
mam sincs, m
nem a nulla-h
Meghibásodott
szüntelen ostro
pasztja a fület
zóból? Nem t
metszete, és ez
vonalakban, m
A magyar
03 reformálásá
palotát, gigászi
legyen legalább
hat, könyöröghet
Talán nemcs
jó 03-ra.
Az egész, csu
jönne.
Lenne egy po
mindenki fölhív
jobbulna a magy
nyomban javító-s

Egyszer csak elindultak a játékasztalok

Magyar szemtanú az Oceanoszról

Tegnap esztergomi lakásán felhívtuk Gál Gábort, aki az augusztus 4-én Dél-Afrika partjai közelében elsüllyedt Oceanosz görög tengerjárón dolgozott krupiéként. A 21 éves fiatalember csütörtök este érkezett haza.

— Hogyan emlékszik vissza a katasztrófára?

— A szerencsétlenség bekövetkeztekor éppen dolgoztam, így eleinte fel sem tűnt, hogy történt valami. A hajó ugyan jobban ingadozott a megszokottnál, de végül is ez nagyobb hullámzás esetén természetes. Aztán az amúgy igen nehezen mozdítható játékasztalok egyszer csak „elindultak" a helyükről, némelyik ketté is tört.

— Minden hirtelen történt? Vészjelzést nem hallott?

— Nem.

— Hogyan mentették az embereket?

— A hírekkel ellentétben mindössze 140 személyt menekítettek ki helikopterrel, a többi 440-et mentőcsónakok segítségével. Először mentek a gyerekek és a nők, persze csak azok, akik vállalták a csónakba szállást.

— Mi igaz a hírből, hogy a kapitány az elsők között hagyta el a süllyedő hajót?

— Nem egészen fedi a valóságot. A kapitány megvárta, míg a mentőcsónakokba szállók mind elhagyták a hajót. Ugyanakkor az is igaz, hogy az első helikopterre felszállt. Ilyen értelemben tehát végül is magára hagyott majdnem 140 embert, s máig nem véli magát felelősnek ezért. Azt mondja, nincs törvény, amely kimondaná, a kapitánynak kell utolsóként elhagynia a süllyedő hajót.

— Mi történt, miután elhagyták az Oceanoszt?

— Igen nehezen jutottunk ki a partra a szárazföld felől fújó, mintegy 140 km/h-s erősségű szélben. Több órán keresztül tartózkodtunk a vízen, ezért is kaptam tüdőgyulladást.

— Kórházba szállították?

— Igen, néhány napot kivizsgálás alatt töltöttem egy durbani kórházban. Később egy Beach Hotel nevű szállóba vittek, ahonnan ugyan kijárhattunk a városba, de a hotelt fegyveres őrök vigyázták, s a szobákból sem telefonálhattunk külföldre.

— Sokáig nem is tudták a pretoriai magyar nagykövetségen, hogy a hajón tartózkodott.

— Őket csak szerdán sikerült elérnem, mert sem én, sem a biztosítótársaság, sem a vállalat, melynek alkalmazásában álltam, nem tudta, hogy létesült magyar diplomáciai kirendeltség Dél-Afrikában. Végül azonban kapcsolatba léphettem *Szalai László* ideiglenes ügyvivővel, akinek nagyon sokat köszönhetek. Az ő segítsége tette lehetővé, hogy hazautazhattam.

— És mihez fog most?

— Egyelőre még nem tudom. Most természetesen a család a legfontosabb, elsősorban a kislányom, aki abban az időben született, míg én kint dolgoztam.

Jancsó Anna

A NAP RAJZA: Hárász András

ÁTHIDALÓ JAVASLAT

— *Nyugdíjasbérlet!!!*

NÉPMŰVÉSZEK, NÉPMŰVELŐK

Ugyanazt a pályát választanám

Pénteken Budapesten, a Néprajzi Múzeum dísztermében a közművelődésben kimagasló munkát végző személyeket köszöntött és tüntetett ki Andrásfalvy Bertalan művelődési és közoktatási miniszter.

A népművészet fejlesztése terén kimagasló eredményeket elért hét népművésznek a *Népművészet Mestere* díjat nyújtotta át, húsz népművelőt *Népművelésért* díjjal tüntetett ki, közművelődési tevékenységük elismeréseként öten *Bessenyei György-díjat* vehettek át. A magyar múzeumügy érdekében kifejtett munkájukért négyen *Móra Ferenc-díjat*, a magyar könyvtárügy és levéltárügy érdekében kifejtett tevékenységük elismeréseként nyolcan *Szabó Ervin-díjat* kaptak. A népművészet megőrzésén, átörökítésén több évtizeden át fáradozók közül négyen *Életfa-díjat* kaptak. A *Népművészet Ifjú Mestere* címet tizenhatan nyerték el.

*

Az ünnepség után az 59 éves *Császi Ferenc* hajdúszoboszlói fafaragóval, a Népművészet Mesterével beszélgettünk.

— Tanult mesterségem kerékgyártó, 1954 óta dolgozom a szakmában. Népi iparművészettel 1974-től foglalkozom. Szakmám motívumait használom fel a bútorok készítésekor: a szekér saroglyájának és forgórészének vonalvezetését. Készítek gyermekjátékokat játszóterekre, hintákat, kiskocsikat. Mindig az a célom, hogy ne csak szép, hanem praktikus is legyen a munkám. Gyakran faragok haranglábakat. *Péterfi László* szobrászművésszel most jártunk Japánban, ahol közösen székelykaput építettünk. Két évvel ezelőtt kaptam meg a *Magyar Kultúráért* kitüntetést, valamint a *Gránátalma* díjat.

Szerencsére szakmai utánpótlás is van. Volt egy kerékgyártó tanítványom, aki már dolgozik. Jelenleg Debrecenben vezetek fafaragó szakkört. A családban is folytatódnak a hagyományok: az egyik lányom sző, a másik korongozik. A kitüntetést a szakmám elismerésének tekintem. Ha újra kezdhetném, ugyanezt a pályát választanám.

Szalay György

Indiai repülőgép katasztrófája

Nem sokkal leszállás előtt pénteken lezuhant az Indian Airlines nevű indiai légitársaság egyik Boeing 737-es utasszállító repülőgépe az ország északi vidékén — jelentette a PTI indiai hírügynökség.

A Boeing 68 személlyel a fedélzetén Kalkuttából az északkeleti Imphal városa felé tartott. A szerencsétlenség a célállomás előtt 8 kilométerrel történt — jelentette a PTI, hozzáfűzve, hogy a katasztrófát senki nem élte túl.

Katalin kincse

Katalin orosz cárnő Leningrád közelében levő egykori palotájának híres borostyánszobája, amelyet a második világháborúban a németek leszereltek és elszállítottak, állítólag a tenger fenekén nyugszik. Legalábbis ezt állítja Heinz Schön, aki a háború alatt mint tengerésztiszt szolgált a német haditengerészet „Wilhelm Gustloff" nevű hadihajóján.

A Novosztyi szovjet sajtóügynökség jelentése emlékeztet rá, hogy a „Wilhelm Gustloff"-ot 1945 elején elsüllyesztette egy szovjet tengeralattjáró. Schön — a Novosztyi kölni irodájának jelentése szerint — azon a véleményen van, hogy a német hadihajó szállította a világhírű borostyánszobát.

Lottószámok: 9, 10, 13, 60, 64

A Szerencsejáték Rt. tájékoztatja a fogadókat, hogy a 33. heti szelvények értékelése során öttalálatos szelvényt nem találtak, ezért a 34. hétre átvitt jutalom nettó összege 14 322 375 forint. (MTI)

Műsorok

Margitszigeti Színpad: Mise (9). **Vidám Színpad a Hild Udvaron:** Minden kegy elkelt? (8). **Játékszín:** Armand/Zarah (fél 9). **Fővárosi Nagycirkusz:** Cirkuszparádé (3, 7). **Fővárosi Művelődési Ház:** Tálentum Kulturális Fórum (20.45). **MOM Művelődési Központ:** Budapesti Táncesték (20.45).

Napos nap

A Norvég-tenger térsége fölött ciklon örvénylik. Áramlási rendszerében egymást követően újabb és újabb nedves léghullámok haladnak a Brit-szigeteken át Északkelet-Európa fölé. Vonulásukat gyakori eső kíséri. Szárazföldünk többi részén napos, meleg az idő. Az Ibériai-félszigeten tombol a hőség, helyenként 35—40 fokig is fölmelegszik a levegő a délutáni órákra.

Hazánkban pénteken csaknem zavartalanul sütött a nap, délutánra általában 25—29 fokig emelkedett a hőmérséklet. Ez éppen megegyezik az ilyenkor megszokott értékkel.

Ma estig nagyrészt napos, igazi nyári meleg idő várható. A változó irányú szél csak kissé élénkül meg, a hőmérséklet csúcsértéke 25 és 30 fok között alakul.

A Duna vízállása Budapestnél tegnap 348 cm volt, mára 335 cm várható.

Mire jó a vulkánkitörés?

A Fülöp-szigeteki Pinatubo vulkán közelmúltban lezajlott kitörése olyan nagy mennyiségű hamut lövellt ki a Föld légkörébe, hogy a világméretű melegedés (az ún. üvegházhatás) valószínűleg néhány évre megáll, sőt esetleg még csökken is a Föld átlaghőmérséklete.

Az amerikai meteorológiai szolgálat legújabb mérései szerint a 25 kilométer magasságban a Föld körül keringő hamu- és porfelhő a levegő hőmérsékletét világátlagban fél Celsius-fokkal, a trópusokon pedig legalább két fokkal csökkentheti. A Pinatubo vulkánból kiszabadult hamu- és gázfelhő ugyanis visszaveri a napsugarak egy részét.

Míg az átlag fél Celsius-fokos lehűlést a legtöbb ember aligha fogja érzékelni, a szakemberek szerint ahhoz elegendő lesz, hogy átmenetileg kiegyenlítsen olyan hatásokat, amelyek az ún. üvegházhatásra vezethetők vissza. Hogy mennyi ideig tart majd a lehűlés és milyen erős lesz, egyebek mellett a Pinatubo kitörésének erősségétől is függ. Ezt pedig a tudósok még nem állapították meg végegesen. (DPA)

Rendőrségi felhívás

Többrendbeli, különösen nagy kárt okozó csalás alapos gyanúja miatt folytat eljárást a Somogy megyei Rendőr-főkapitányság vizsgálati osztálya **Takács Tibor** negyvenegy éves ságvári lakos (ideiglenes lakhelye Siófok) ellen, aki nagy összegű kölcsönöket vett fel magánszemélyektől — különböző befektetési célokat megjelölve —, amelyeket nem fizetett vissza. A rendőrség kéri, hogy a károsultak jelentkezzenek a megyei rendőrfőkapitányság vizsgálati osztályán (levélcím: 7400 Kaposvár, Szent Imre u. 14/c, telefon: 14-422) vagy bármelyik rendőrnél.

Dúvad

Egy fekete — és a csendőrség szerint „meglehetősen nagy" — nőstényfarkas tartja izgalomban a stájerországi Mautern (loebeni körzet) lakosait, és hagy maga után véres nyomokat: a dúvad egyetlen napon 19 birkát tépett szét és ráadásul egy őzet is elejtett.

Mint pénteken ismeretessé vált, a farkas július 29-én szökött meg — négy méter magas kerítést átugorva — a mauterni vadasparkból, ahová a herbersteini vadrezervátumból szállították át néhány nappal ezelőtt. (APA)

KÖZLEMÉNYEK

1991. AUGUSZTUS 15—20-IG a Rózsadomb Hotelben, Budapesten a Jelenünk és Jövőnk című kiállításon a Békéscsabai Konzervgyár először jelenik meg a nyilvánosság előtt új termékeivel. Tegnap szakmai bemutatón ismertették meg partnereikkel új termékskálájukat. (X)

A BUDAPESTI ANARCHISTA CSOPORT, a Feminista Hálózat és a Magyar Narancs című lap **Szabad, gondolkodó konferenciát** rendez a pápa magyarországi látogatása alkalmából.

A MAGYAR SZENT KORONA ZOMÁNCKÉPEI címmel kiállítás nyílik vasárnap **Nyáry Éva** festőművész munkáiból a tatai várban. **Dr. Kiszely István** délelőtt 10 órakor nyitja meg a kiállítást, amely felett **dr. Habsburg Ottó,** a Páneurópai Mozgalom elnöke vállalt védnökséget.

AUGUSZTUS HARMADIKAI számunkban évesen közöltük a bihari jégkárosultaknak szánt adományok számlaszámát. Az adakozni kívánók tehát adományaikat a Mezőbank Rt.-nél nyitott számlára postai úton fizessék be vagy utalják át. Számlaszám: 219-98911. Az utalványra vagy az átutalásra írják rá: **„A bihari jégkárosultak javára."**

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA ünnepi nyitvatartása az alábbiak szerint alakul: augusztus 19-én, hétfőn és 20-án, kedden a kiállítások nyitva, augusztus 21-én, szerdán és 22-én, csütörtökön pedig zárva lesznek.

RÁDIÓ- ÉS TÉVÉMŰSOR

...H RÁDIÓ

...nle **8.30** Csalá-
...ínes népi mu-
...ános Pál pápa
(helyszíni
...) **13.05** Klasz-
...en **14.10** Sza-
Mindennapi
Énekeljük
...nóti Miklós
híres éneke-
...25 Új Zenei
...áni krónika
zene **17.05**
...0 A Camb-
...átszik **17.40**
zenekara
...szló énekel
Sporthírek
...ok: Az is-
...ű **20.05** A
Zenekar
János Pál
...n. Össze-
Strauss:
...ő **22.20**
...t barokk
...rsenymű-
...elvételei-
tán

PETŐFI RÁDIÓ

6.03 Útitárs **10.00** Szórakoztató antikvárium **10.30** Könnyű melódiák **11.03** Hogy tetszik lenni? — Vas megyében **11.33** Jó ebédhez szól a nóta **12.30** Útitárs **14.00** Magunkat ajánljuk **15.55** Magazin **17.03** Az elfelejtett szalagok. Bob Dylan **17.30** Miért vidám a kenguru? **18.30** Slágerlista **19.03** Népdalest **19.52** Jacobi Viktor: Leányvásár **22.05** Francia dallamok — magyar előadók **22.42** Derűre is derű **23.03** Sporthíradó **23.10** Noktürn. Éjszakai beszélgetés **0.15—5.50** Éjfél után

BARTÓK RÁDIÓ

9.10 Zenekari muzsika **10.00** Hangfelvételek felsőfokon **11.08** Új lemezeinkből **12.05** Kertesi Ingrid operaáriákat énekel **12.30** Follow me! **12.45** A Voice of America sorozata nyelvtanulóknak **13.00** Kívánságműsor szombaton **14.00** Zenekari muzsika **15.05** Lemezbörze helyett **16.05** A pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem női kamarakórusa énekel **17.00** Carlos Kleiber hangversenyfelvételeiből **18.00** Szlovák nemzetiségi műsor **18.20** Román nemzetiségi műsor **18.40** Szerbhorvát nemzetiségi műsor **19.05** Német nemzetiségi műsor **19.25** Holnap közvetítjük **19.40** Ruha István hegedül **20.30** Mindennapi irodalmunk **21.00** A Liszt Ferenc Kamarazenekar Bachestje **22.22** Gene Harris és a Marlboro Superband felvételeiből **23.02** Jelenkori történet 4. rész **0.10** Lemezújdonságok

TV 1

5.45 Jó reggelt, Magyarország! **5.50** Falutévé **6.00** A Reggel **8.30** Panoráma **9.30** José. Kanadai film **9.55** II. János Pál pápa szentmiséje. Közvetítés Pécsről **17.20** Szerbhorvát nemzetiségi magazin **17.50** Katolikus krónika **18.05** Pénzvilág **18.15** Gyereksarok **18.50** Mindörökké (ism.) **19.15** II. János Pál pápa Magyarországon **19.30** Híradó **20.00** Telesport **20.20** Verseny a lejtőn. Amerikai film **22.05** Rejtélyes randevú **22.50** Miasszonyunk. NSZK-tévéfilm **0.35** Késő esti krónika

TV 2

6.00—9.00 NAP-kelte **16.20** Hírek **16.30** Ötről hatra **17.30** Torpedó **17.45** Gyerekeknek **18.15** Telesport **18.40** Esti egyenleg **19.00** Édes otthon. Olasz tévéfilm **20.25** „...néha téved az ember..." Buday Dénes dalai **21.20** II. János Pál pápa Magyarországon. Összefoglaló **22.00** Híradó **22.35** Pestalozzi hegye. NDK-film

SIÓ TV

19.00 Játék **19.15** Helybéliek fóruma **19.25** Clip **19.30** Tóparti traccsparty **20.25** Clip **20.30** Játék + nap vendége **21.28** Rendőrök mesélik **22.02** Riportok **22.12** Humor-összeállítás **22.30** Halálos játszma I. **24.00** Hírek **0.10** Játék + sztárvendég

ESTI MŰHOLDPROGRAMOK

SCREENSPORT

17.00 Lóerőverseny **18.00** Tutajverseny **18.30** Motorcsónak-vb **19.00** Amerikai frisbee-bajnokság **20.00** Nemzetközi atlétika **22.00** Profi golf **0.00** Nemzetközi motorverseny **1.00** Boksz

SUPER CHANNEL

17.00 Fiatalok fóruma **17.30** Magazin **18.00** Autó- és motorsportmagazin **19.00** Videodivat **19.30** Jeruzsálem **20.00** Hírek **20.10** San Angelo harangjai **21.50** Egyveleg-különkiadás **22.50** Egyveleg

RTL

17.00 Játékshow **17.45** Csodálatos évek **18.10** Mister Rettenetes **18.45** Híradó **19.20** Houston Knights **20.15** Gyerünk, gyerünk **22.40** Ibizai széplányok **0.10** Robinson erotikus kalandjai **1.40** Gyerünk fel (ism.) **3.00** Ibizai széplányok **4.25** Robinson kalandjai **5.45** Rajzfilm

NAP-KELTE

Hétfőn 7.00—10.00 óra között ismét NAP-kelte a TV 2. csatornáján hírekkel, vallási rovattal, kulturális magazinnal, sporttal és külföldi jelentésekkel.

Tervezett témák: Szlovák nemzetiségi találkozó Pilisszántón — Bangladesi segély: még 20 tonna rakomány kell — Jimmy Connors az örökifjú teniszveterán — A tudomány világa: kémikusok világkonferenciája Budapesten — Hungarológiai kongresszus Szegeden — Csendélet Csorba Simontól: Futócipő ecsettel — Játsszunk Variát! — A Kinn, padon Prepeliczay István, a Kisgazdapárt parlamenti képviselője.

Műsorvezető: Havas Henrik. A műsor hívható: a 114-3873 és a 251-0490 telefonszámokon.

Péterfy László, szobrász

Fafaragók Horányban

(Munkatársunktól.)

A Szentendrei-sziget festői üdülőhelyén, *Horányban* fafaragótábort szervezett a Népművelési Intézet. *Galánfi Andrásnak*, a népművészet ifjú mesterének vezetésével harminc, többségében Szabolcs-Szatmár megyei amatőr alkotó dolgozik tíz napon át együtt a Duna melletti településen, de jöttek Somogyból és Bács-Kiskun megyéből is.

A fafaragók ezekben a napokban különféle tárgyakat készítenek a KPVDSZ Vörös Meteor Természetbarát Szövetség helyi üdülőtelepe számára; így például *Péterfy László* szobrászművész tervezte szabadtéri játékszereket, libikókákat, emlékpadokat és tájékoztató oszlopokat.

– : Fafaragók Horányban

Népszabadság Bp. 1981 júl. 30.

9.

II.KER. ÖNKORMÁNYZAT
PITYPANG ISKOLAGALÉRIA
1025 PITYPANG U. 17. ÁLTALÁNOS ISKOLA
TEL: 1889-707
GALÉRIAVEZETŐ: SZALAY PÁL
MŰKÖDTETI A II. KER. PEDAGÓGIAI
SZOLGÁLTATÓ KÖZPONT

DR. HALÁSZ & SZALAY

PÉTERFFY 20tín

JUVAT VIVERE MEGHÍVÓ

A PITYPANG GALÉRIA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS CSALÁDJÁT,
BARÁTAIT

PÉTERFFY ZSÓFIA

TÁRLATÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1996. FEBRUÁR 16-ÁN 18 ÓRÁRA

A KIÁLLÍTÁST
SZIRTES JÁNOS
FESTŐMŰVÉSZ
NYITJA MEG

A kiállítás megtekinthető március 8-ig
tanítási napokon 12.30-17.00 óráig

1998 sept. 23.

8 Magyar Nemzet

PÉTERFIA Gyula

NAPLÓ

SZÉKESFEHÉRVÁR Önkormányzata és a Szent István Király Múzeum a pákozdi csata százötvenedik évfordulója alkalmából kedden a városháza nagytermében A béke és a háború kérdése 1848-ban címmel konferenciát rendez.

PÉTERFIA GYULA kiállítása nyílik meg szeptember 30-án, szerdán délután öt órakor Budapesten, a Halászbástyán található Szent Mihály-kápolnában.

Nemzet

magát nézzük..."

iazavar

eményezések híján az ellenfél
aga létjogosultságának igazolását
ban, hogy a vádaskodás túl friss
mban, s egyre több polgár lesz
mondja verébnek, nagyfejű.
zönség némileg meglepődve fo-
Gyöngyösön tett kijelentését,
a kormány nyomulásának, an-

A vállalkozó szemével

Segít-e a Világbank és a Valutaalap?

Szalay Antal, a beledi Provertha-üzem tulajdonosa már több alkalommal fejtette ki véleményét rovatunkban gazdasági kérdésekről. Mint Németországban élő, magyar származású vállalkozót ezúttal arról kérdeztük, hogyan látja a Világbank és a Valutaalap szerepét a kelet-európai országokban.

– Szalay úr! A két héttel ezelőtti beszélgetésünk azt a benyomást keltette, mintha ön szerint adósságaink létrejöttéért a hitelt adók is bűnösek lennének. Tényleg ez a véleménye?

– Igen. A véleményalakítás módjáról azonban a neves marburgi közgazdászprofesszort, K. Paul Henselt idézem, miszerint 90 százalék hivatkozás és 10 százalék egyéni elgondolás már egy nagyon jó arány. Nos, amit ön az én véleményemnek nevez, annak a legkevesebb 90 százaléka nemzetközileg elismert gondolkodók tollából származik.

– Eljött tehát a bűnhődés ideje a régi bűnökért? Az egész világra kiterjedő adósságválság netán összefüggésbe hozható a Világbank és a Valutaalap tevékenységével? Eredetileg mikor és milyen feladatok megoldására hozták létre ezeket az intézményeket?

– A Világbank és a Valutaalap alapításáról 1944 júliusában 44 nemzet valuta- és pénzügyi konferenciáján az egyesült államokbéli Bretton Woodsban határoztak. A gondolat megfogalmazói és az intézmények szervezői amerikai és angol szakemberek voltak, közöttük a neves közgazdásztudóssal, John Maynard Keynesszel. A konferencia résztvevői abból a helyzetből indulhattak ki,

– hogy a II. világháború az ellenség gazdaságának tökéletes megsemmisítésével rövidesen befejeződik;

– hogy ezekből a gazdasági területekből rövid időn belül nem lehet jóvátételt kitermeltetni;

– hogy a technológiai, másrészt a hadiipari fejlődés következtében – különösképpen az USA-ban – a termelési kapacitások jelentősen megnőttek;

– hogy a háború befejezésével nagymértékű felesleg lesz termelési kapacitásokból, ami csődökkel és munkanélküliséggel jár.

Ezeknek a gondoknak a megoldása, a gazdasági növekedés háború utáni fenntartása különösképpen érdekelte Keynes professzort, aki munkáit elsősorban foglalkoztatáselméletből írta.

A Világbank feladatául tehát azt tűzték ki, hogy segítse elő a háborútól tönkrement országok gazdaságának újjáépítését, lendítse fel a fejletlen tagországok gazdasági növekedését. A Valutaalap pedig a pénzstabilitás megőrzésével, nemzetek közötti szabad mozgásával és a fizetési mérlegek kiegyensúlyozásával járó felelősséget kapta. Mindkét intézmény céljait a káros világgazdasági jelenségek kiküszöbölésében, az összevisszaság megszüntetésében fogalmazták meg. A legtöbb ország – a magyarok 1982-ben – feltételezhetően éppen azért lépett a tagok sorába, mert működésüktől pozitív eredményeket várt.

– Mit értsünk a világgazdaság összevisszasága alatt?

– Lapozzon végig egy történelemkönyvet és olvashatja, hogy a gazdálkodás az uralkodók és politikusok nagy részének nem volt erős oldala. Évszázadról évszázadra, mint egy betegség, elborította a nemzetgazdaságokat a háború ragálya. Mindegy, hogy az oszmánok, a mogulok, Napóleon vagy Nagy Frigyes: a történelem mindig hasonló. Elháborúskodtak, hogy kinek a pénzén, az másodrangú volt. Amikor elfogyott a regiment és a pénz, megmaradt az adósság. A „történelmi hősök" pedig elmentek turistának Elba, Szent Ilona szigetére vagy éppen – míg népük egy része éhezett – felépítették maguknak gondtalan „kis családi házukat", a Sanssoucit. Tehát messzemenőleg rizikó nélkül „történelmeztek". A következő generációk, mintha csak egy ünnepi fogadalmat teljesítenének, haladtak a járt úton. A Világbank és a Valutaalap alkotóit ez a gond foglalkoztatta. Anglia és az USA csatáikat adóemelésből finanszírozták, a többiek viszont külföldi hitelekből. Arra számítottak, hogy győznek, és a legyőzött majd kifizeti a számlát. Így volt ez 1871-ben és 1919-ben is. A II. világháború vége felé a Világbank és a Valutaalap alkotói feltehetően az I. világháború gazdasági következményeit kívánták elhárítani.

– Többek között a nagy világgazdasági válságra gondol?

– Igen. Az európai szövetségesek hiteleket vettek fel: nagymértékben Angliától és kisebb mértékben Franciaországtól. Az angolok és a franciák pedig az USA-nak voltak erősen eladósodva. Az USA követelte az adósság megtérítését. Az európai szövetségesek csak akkor tudták volna adósságaikat – egyrészt egymás között, másrészt az USA-val – rendezni, ha a németek a rájuk kirótt háborús kártételt teljesítik. A németek azonban kijelentették, hogy a követelt összeget nem tudják előteremteni. A következmény infláció és munkanélküliség, a népgazdaságok, a nemzetközi kereskedelem és az országok közötti pénzforgalom megbénulása lett. Miután az 1920-as évek közepe felé egy bizonyos stabilizálódás volt látható, újra megindultak a hiteladások, s ez vezetett az 1929-es világválsághoz.

– Pontosan hogyan?

– Az USA csak rövid lejáratú hiteleket volt hajlandó adni, ezeket is magas kamatokért. Az európai kormányok ezeket a rövid lejáratú hiteleket kétféleképp használták egyrészt hosszú távú beruházások megvalósítására, másrészt fizetési mérlegük kiegyenlítésére. Az adósságok a magas kamatok és a hitelek helytelen felhasználása következtében – mindig nagyobbak lettek. Az adósságszolgálatást az országok nem tudták az exportjukból kitermelni, fizetésképtelenné váltak. Így jött 1929. október, a „Wall Street Crash", a nagy gazdasági válság. A II. világháború vége felé tehát érthető volt, hogy az amerikai és az angol gazdasági szakemberek szükségesnek tartottak valamit létrehozni, hogy az I. világégés következményei ne ismétlődjenek meg.

A kelet-közép-európai államok számára gyakorlatilag most ért véget a II. világháború, méghozzá úgy, hogy Magyarország közben kemény jóvátételt is fizetett. Lehetséges volna, hogy azóta viszont a Világbank és a Valutaalap eltért eredeti feladatkörétől? Szalay Antal két hét múlva, A megye gazdasága című összeállításunkban erről is kifejti álláspontját.

CS. E.

Elsőként a kamara lép a közös

Zöld jelzés Alt

Svájcban, Zürich városától nem messze fekszik Altdorf, magyarul Öregfalu. Ebben az évben itt gyűltek össze a regionalizmus, a közös Európa gondolat „nagy öregjei" és fiatalabb követőik. Az 1949-ben alapított Duna–Rajna–Majna Menti Kamarák Uniója tartotta itt közgyűlését, amelyre hagyományosan meghívták a még élő idős alapítókat is. A nyugat-európai kamarai szövetség első és egyetlen levelező tagja a volt kelet-európai tömbből már két éve az Észak-dunántúli Kereskedelmi és Iparkamara. A kamarát képviselő *dr. Kiss László* elnök és *Vápár József* igazgató két igazi meglepetéssel térhetett haza az altdorfi közgyűlésről.

Bemutatkozhat a gönyűi kikötő

– Az első meglepetés, hogy sokkal nagyobb érdeklődéssel fogadtak bennünket idén, mint az előző találkozókon – emlékezett vissza beszámolójában dr. Kiss László. – Magyarországon belül is különösen régiónk, Északnyugat-Dunántúl áll az érdeklődés középpontjában. Sok hazai vitánkhoz új szempontokat adhat, hogy a legtöbb résztvevőt a Duna mint vízi út sorsa izgatta. Különösen a hollandok és a németek tették fel sorozatban kérdéseiket Gabcikovóról, az épülő gönyűi kikötőről. Érdeklik őket a közúti, gyorsvasúti, légi kapcsolódási lehetőségek, terveikben számolnának ezekkel. Kamaránknak alapításától fogva célja volt a régiók gazdaságai közötti kapcsolatok kiépítése, harmonizálása, ezért örömmel vállalkoztunk, hogy a közgyűlés általános közlekedési illetve vízi utak munkacsoportjait megismertessük a lehetőségekkel.

Tarsolyunkban Pintér Ákosnak, a gönyűi kikötő igazgatójának szóló meghívót hoztunk dr. Hans-Peter Martintól, a vízi utak munkacsoport alelnökétől. A meghívás feltétele volt, hogy a kikötő tagja-e kamaránknak. Pintér Ákost mi delegálhatjuk a Duna–Majna–Rajna Menti Kamarák Uniója vízi utak munkacsoportjába, rendes tagként. Felkérték, hogy belépő előadását a gönyűi kikötőről és Gabcikovóról tartsa. Az Észak-dunántúli Kereskedelmi és Iparkamara javasolja Pintér Ákosnak, hogy szűzbeszédét követően hívja meg helyszíni szemlére a munkacsoport tagjait. A kamara vállalná a házigazda szerepét.

Az unió hetvenedik tagja?

Vápár József igazgató a nyugat-európai kamarai közgyűlés telekommunikációs munkacsoportjában vett részt. A munkacsoport legutóbb a levelek postai átfutásának idejét vizsgálta. Hatezer, a különböző kamarák közötti levél feladási és célba érkezési ideje regisztrálva hazánkra nézve sajnálatos eredményre juto

Péterffy Erzsébet festő
1993. nov. 28

Derkovits Gyula volt a modell.

„Amíg bírom erővel, festeni fogok."

A történelem törte ketté a pályát

Aba Nováknál tanulta a festészetet

Mindenkinek megvan a maga keresztje, vannak, akik méltósággal viselik azt egy életen át. *Péterffy Erzsébet* nyolcvanadik esztendejét tölti ebben az évben. Nem volt kegyes hozzá a sors, jutott neki megaláztatás, szenvedés. Mégsem boldogtalan, nem panaszkodik.

Hédervároni lakik a parókián. A kapu szegletében néhány tő ibolya húzódik meg szerényen, mint ahogy ő is él. Amerikában született, édesapja ekkor tizenhat szeszgyárnak a műszaki igazgatója. Kilencéves korában, mikor a szesztilalom miatt bezárták a gyárakat, a család áttelepült Európába. Évekig éltek Olaszországban és Ausztriában. Budapestre tizenhat évesen került. Mivel angolul és németül beszélt a család, szinte természetes volt, hogy festeni tanítsák a nagylányt – ahhoz nem kell magyarul tudni. Életkora miatt nem vették fel az akadémiára, *Szőnyi István* szabadiskolájában tanulta a festészetet, *Aba Novák Vilmos* tanítványaként. Három év Pesten, majd a család az Ikrény melletti Ózhelypusztára költözött. A megrendeléseket nem győzte teljesíteni, keresett festő lett. Péterffy Erzsébet elindult a hírnév felé. A sikertörténet azonban itt abba is marad, a politika és történelem nem engedte beteljesedni a festői pályán. Maradtak a remények, álmok, vágyak.

A Péterffyek nincstelenné váltak néhány hónap alatt. A húsz cselédnek munkát adó több mint nyolcszáz holdas birtok, a hétszobás ház, műterem és iskola orosz kézre került. A szülők nem bírták a megaláztatást, belehaltak a történelembe. A három testvér elkerült egymástól.

– Ilyen nehéz körülmények között sem hagyta abba Erzsi néni a festést?

– Mikor a húgommal Enesére kerültem, kibéreltem egy bolthelyiséget. Nem értettem máshoz, mint a festéshez. Elkezdtem templomoknak dolgozni, másolatokat készíteni. A börcsi plébános felkért, hogy fessem át a Szűz Mária-templomot. A munka mellett házvezetőnői álláshoz jutottam. Nagy merészség volt elvállalni, hiszen még főzni sem tudtam. Hamar beletanultam a házimunkákba, voltam sekrestyés és harangozó is. Nem hagytam abba a festést, szabadidőmben leginkább egyházi személyekről készítettem portrékat: püspökről, több kanonokról.

– Mióta él a hédervári parókián?

– Tíz éve kerültem ide a vértestolnai karmelita atyával. A plébános úr meghalt, én maradhattam.

Leányportré

– Neves művészektől tanulhatta a festészetet. Milyen hatással voltak Erzsi nénire a mesterek?

– Aba Novák óráit nagyon szerettem, sokkal jobban tudott magyarázni, mint Szőnyi. Egyik órára fiatal, jóképű modellt hozott. Éreztük, hogy nagy tisztelettel viselkedik vele, de nem mutatta be nekünk. Néhány éve egy győri fényképésznek mutattam a rajzaimat, aki felsikoltott: hiszen ez *Derkovits Gyula!*

– Nem volt könnyű élete, mégis olyan derűvel és szeretettel beszél a múltról. Mi a titka az optimizmusának?

– Állandóan mozgásban kell lenni, nem várhatom azt, hogy valami majd csak történik velem. A mai napig festek, megrendeléseket is kapok. Műtermem nincs, a délutáni napsütésben bizony sokszor egész mások a színek, mint amikor délelőtt elkezdtem. Amíg bírom erővel, festeni fogok.

WERNER KRISZTINA
FOTÓK: SZÜK ÖDÖN

ek az iskoláját

egy falut nevelt fel

tem meg az országos MÉH-versenyt, olyan lelkesen gyűjtöttek.

Csodálatos évek voltak.

A tanító néni szeme csillog, a szája szegletében mosoly bujkál. Virágaira néz, őszirózsájára, melynek szerénységét csak az övé múlja felül.

– Ma már mindez nincs – folytatja akadozó hanggal. – A motor, a tv, a video, belopóztak az emberek otthonába és szívükbe. Elüldözték a beszélgetésekkel töltött közös estéket, a sok nevetést, az együttlétet.

– Lehet mindezt pótolni?

– Sok mindent lehet, de az előadások izgalmait, a közönség őszinte tapsát, a lelkesedést, azt semmivel sem.

– Mikor eladták az iskoláját idegen tantestülethez került, hogyan fogadták?

– Szerencsémre szeretettel, semmi gondom nem volt, mindannyian rugalmasak voltunk, így a beilleszkedés és a munka zökkenőmentesen zajlott. Azért mondom, hogy szerencsémre, mert három lányomat és beteg édesanyámat hagytam otthon akkortájt.

A sors úgy döntött, ennyi még nem elég hogy kipróbálja őt. Elvette a férjét is. Újabb csapás. Kegyetlen. Férjét sem kényeztette az élet örömökkel. Háború, fogság és nyugalmazás előtt a halál. Még az első nyugdíját sem vehette fel. Pedig hány éven keresztül fizette, boldog öreg napjaikra gondolva és terveket szőve. A fáradhatatlan asszony ma is gondozza 95 éves beteg édesanyját. Türelmesen, szeretettel, ahogy ezt tanulta, ahogy tanította, negyed évszázadon át.

SARKADI ILDIKÓ

PÉTERFY LÁSZLÓ KIÁLLÍTÁSA

Jékely Zoltán leányát — Április Lajos unokáját — vette feleségül; úgy anyósa versmondóink versmondója, Jancsó Adrienne lett. Hogy mi szükség erre az illetlen családfeltárásra? Semmi más, csupán az, hogy tudassuk: művészcsalád-

A Tanárképző Főiskola női kara és Szeged m. j. Város Tanácsa Vörösmarty utcai Művelődési Központjának Kardos Pál karnagy, főiskolai docens vezetésével működő kamarakórusa Várnában vendégszerepelt a májusi kórusfesztiválon.

A várnai fesztivált minden évben megrendezik, az idén a felszabadulás 25. évfordulója jegyében. Kardos Pál kórusa tavalyi vendégszereplés után az idén ismét meghívást kapott.

KRÓNIKA

hoz kapcsolta életét a festményeivel, szobraival a Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnokában bemutatkozott Péterfy László. S micsoda művészcsaládhoz!

Ám a jeles — versszerző, poézisközvetítő — família sem vallhat szégyent új tagjával. Akik vásznait, faragásait látták, igazolhatják: érdeklődésre méltó képzőművész-egyéniség származott hozzánk *Erdély* olajba, krétába kívánkozó tájairól.

Péterfy László ugyanis keleti határainkon túlról érkezett. Egészen 1966-ig Kolozsvárt, Szászrégent, Marosvásárhelyt lakta, s e nemes városokban tanulta, majd tanította maga is a művészi képkészítést.

Szobrászkodni azonban — alkalmas műterem híján — csak új lakhelyén, Budapesten kezdett, mint írja „a magával hozott emlékek töménysége, súlyossága, de mindenképpen sorsfordulójának hatására".

A témák hiába mutatnak valami évekhez nem kötődő áliandóságot, Péterfy László előadásmódja egy nagyon is *mai* szemléletmódhoz igazodik. Mestermód szerkesztettek, s határozott vonalaikkal egy biztos ítéletű *intellektust* mutatnak képei. És a színek is! Erőteljesek és mégis visszafogottak; sugárzik belőlük a férfias szemérem.

Az igazsághoz tartozik azonban, hogy nemcsak dicséretre, de egy kis ellenkezésre is okot ad a fiatal művész egy-két munkájával. Nevezetesen azokkal, amelyekből hiányzik legjobb alkotásainak határozottsága, s amelyekkel így más festők birodalma felé téved. (Főképp *Somos* Miklós különös világa felé . . .)

Pesten faragott szobrairól viszont ezt aligha lehet elmondani. Emberarcokká, -alakokká változtatott kavicsai továbbra is az anyag tartását, erejét mutatják — formába kényszerítve is megmaradnak önmaguknak. Különösen a szegedi kiállítás katalógusának címlapján is látott *Júlia szép leány* című munkája okozott nagy gyönyörűséget. Az évezredek beszélnek hozzánk e költői arcból.

Hogy végül is az ecset vagy a véső mellett dönt-e Péterfy László? E dilemmán ugyan még nemigen gondolkodik, ám idő haladtával feltétlenül választásra kényszerül.

(akácz)

T. NAGY IRÉN: VÁROS

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 AUG

TISZATÁJ

Szeged

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEST MEGYEI-
HÍRLAP

1971 MÁJ 18
Péterffy Ágnes
1021

1971. MÁJUS 18., KEDD

FORMAGAZDAGSÁG

A grafikától a plakettig

Dél-Pest megye tárlata az Eötvös-klubban

Kampffl József plakettjei

A Dél-Pest megyei Nagy István képzőművészeti csoport május 15-től 22-ig az Eötvös klubban mutatkozik be. Vendégkönyvükben elégedett sorok bizonyítják: nem volt érdektelen a tárlat megrendezése Budapesten, az egyetemisták klubjában.

A bemutató sokszínű: grafikák, festmények, szobrok, gobelinek, plakettek sorakoznak egymás mellett, bizonyítva — sok időt töltenek szenvedélyükkel, s rögtön leszögezhetjük, nem is tehetségtelenül. A tárlaton csak két gyengébbnek nevezhető munkát láttunk: *Péterffy Ágnes* „Ártatlanság" című gobelinét, mely mind színkiválasztásában, mind formavilágában szegényes, és *P. Szabó Edit* „Sellő" szobrát, mely elnagyolt, közepesen megformált alkotás.

Most azonban térjünk át a kiállítás legtehetségesebb részvevőire. *Miklosovits Lászlót* bizonyára már ismerik, hiszen régóta jelentkezik új és új témáival, jól megoldott grafikáival a Pest megyei tárlatokon. A *„Cantata Profana"* grafikasorozata kifejező, a zenével együttélő alkotás. *Nádasdy János* „Kubikosok" című képe, bár már sokszor megformált s témájában is sokszor megfogalmazott, de színei, szerkesztése nagy gyakorlatra, jó látásmódra vall. *Varga László* „Bálványok" grafikája vonalvezetésében hordozza a tehetséget, kompozíciójának erőssége a kitűnő rajzkészség.

A kiállítás vendégeinek figyelmét különösen felhívta magára *Kampffl József*, aki a most divatos plakettművészet egyik tehetséges alkotója. Érzi az anyagot, a rendelkezésére álló sajátos teret; a „Színház", az „Est" (képünkön) és a „Földrengés" című plakett árulja el leginkább sokat ígérő tehetségét.

A tárlat kamarajellegű hangulata, az alkotásokból kisugárzó, főleg színélményekben megfogalmazódó, kissé naiv életszeretetről számol be. E kiállítás a képzőművészkör tagjainak ambícióit jól szemlélteti, különösen a formai gazdagság, mely bizonyítja: jó úton haladnak a Dél-Pest megyei képzőművészeti csoport tagjai.

Tamás Ervin

Furcsa feleb

Egy halott fekszik az országúton.

Falfehér arcú emberek. Mindkét irányban útszélre állt gépkocsicsorda. Szavak. „A szerencsétlen." „Ennyi egy élet." „Fiatal volt." Dadogó kocsis: „Én... én... én..." Ő a baleset okozója. Cegléd előtt vagyunk. Dolgozik a baleseti járőr. A helyszín mint egy oktatófilm életbe kivetített, s már nem megrendezett, hanem tragikusan igaz kockája. Szekér a dülőútról. Megállás *nélkül* ráhajt az országútra. A motorosnak már semmire sincs ideje. Talán még tudatáig sem jut el a veszély, amikor már halott. N. Vilmos 23 éves kőműves bevégezte életét. Amikor még alig kezdte el.

Faforgácsok a szekérből. Az összetört motor fémdarabjai. Vér. S egy szörnyű alakzattá vált emberi test a szürke betonon.

Falfehér arcú emberek. A néhány perce még gázt taposó lábak, fénykürtöt, dudát nyomkodó, öklöt rázó kezek, a lóerők maximumát kipréselő profik és maszekok szánalmas díszletként hatnak a mindennapi tragédiánál.

A rendőrség Ungvári István fogatost őrizetbe veszi. A baleset oka: *elsőbbségi jog meg nem adása.*

A csorda megmozdul. A dugattyúk dolgozni kezdenek. Egyes, kettes sebesség. Csak sokára hármas. Húsz, negyven kilométer, ötven. Tovább nem. Jámbor nyájként gurul a vascsorda. Idegekben, izmokban még ott a halál-*látás* keltette félelem. *Meddig...?*

SZÁMOK

be, de előzni kezd. Legalább nyolcvannal. Centizve. Lèszorítva a szabályosan haladó Zaporozsecet. A padkára futó kocsi hirtelen lelassul, a mögötte haladók csikorogva fékeznek. A Polski-Fiat vezetője fölmutatott két ujjával — az a bizonyos V — adja tudtul, hogy ökrök vagyunk. Az utasai röhögnek. Milyen *belevaló* pilótájuk van...

Az erdőkertesi kanyar, úgynevezett S. Tábla. Záróvonal. A kanyarban, a záróvonalat jóval átlépve, cementszállító kocsi bukkan fel. Jöhet vagy hetvennel, ezért csúszott át. Rántás a kormányon, fék, gáz újból, vissza a kormányt, sikerült... Fújás, kézmozdulat a cigaretta után...

Vác határa. A Vácduka felől betorkolló útról vontató mászik elő, megállás nélkül, pótkocsival. Megállni már lehetetlen, a szembejövő látja a szituációt, s hogy *menekülési utat* nyisson, fél kerékkel lefut a padkára. A résen közötte és a vontató között éppen elfér a kocsi...

Megérkeztünk Vácra. *Egyszerű út.*

OKOK

A közúti balesetek 73,3 százaléka a járművezetők hibájából következik be, 10,1 százalékot a gyalogosok okoznak. A járművek *műszaki hibája* — de még ezek nagyobb részét sem vehetjük elkerülhetetlennek — száz baleset közül mindössze 2,6-ért okolható...!

A járművezetők hibájából bekövetkező balesetek egyharmadát *a gyorshajtás és az elsőbbségi jog meg nem adása*

19.25: David Ojsztrah hegedül
zongorán kísér: Vladimir J
1. Saint-Saëns: Etűd kerin
ban, 2. Prokofjev: Hamu
keringő

19.39: LENIN
1870—1970
Rádiókompozíció Gorkij, Kazakevics, Majakovszkij, A. Tolsztoj, Galina Vinog Andrej Voznyeszenszkij (Fordítók: Eörsi István, Ma Maráz László, Nikodémusz Zsuzsa és Radó György)
Magyar költők és írók vallomásai Leninről
Közreműködik: Bihari József, Deák Sándor, Egri István, Gábor Miklós, Gera Zoltán, Kádár Flóra, Kozák András, Molnár Tibor, Pásztor János, Prókai István, Raksányi Gellért, Sass Attila és Szabó Gyula

kórus, a Pasdeloup zkr. vez. Jean Allain), 5. Smetana: Dalibor — Vladislav király áriája, III. felv. (Bohus Hanák), 6. Verdi: A szicíliai vecsernye — nyitány (Osztrák Állami Szimf. Zkr, vez. Vittorio Gui)

24.00: Hírek. Időjárás

0.10—0.25: Könnyű hangszerszólók

14.00: KALEIDOSZKÓP — KETTŐTŐL ÖTIG
Zoltán Péter műsora

14.00: Tavaszi köszöntés
Április Lajos, Benjámin László, Garai Gábor verseivel
Elmondja: Benkő Gyula

14.13: Zsuzsanna Bécsben
Illés Endre karcolatát felolvassa Kéry Gyula

14.22: Siw Malmkvist újra énekel...
Bemutatjuk legújabb lemezét

14.35: Muzsikáló postaláda
Címzettek: Pollák Áronné (Békéscsaba), Olekszandr Rot (Budapest), Pinták István (Nyíregyháza-Sóstó), Kajdi Andor (Pécs), Schleifer Bertalan (Budapest), Dunai Vasmű (Dunaújváros), Ambrus József (Szekszárd)

15.10: Országok, tájak, emberek...
Zenés fejezetek Chrudinák Alajos útinaplójából

15.33: „Karácsonyi rózsák"
Lehár Ferencről Kristóf Károllyal beszélget Boros Attila

15.46: A tolvajképű ember
Archile Campanile szatíráját rádióra alkalmazta Révész Tibor
Előadja: Árva János, Kemény László, Raksányi Gellért

Zsolt, Rátonyi Róbert, a Fővárosi Operettszínház énekkara és az MRT szimf. zenekara, vez. Bródy Tamás)

18.42: Új könyvek

18.45: Pedagógusok
Peterdi Edével és Nyisztor Györggyel beszélget Osgyáni Csaba

19.00: Jó estét, gyerekek!
A szamár és a kertész
Krilov meséje. Fordította: Végh György

19.05: Kapcsoljuk a 22-es stúdiót
Amadeus Websersinke Bach-estje
1. c-moll partita, 2. Klavierbüchlein — három részlet, 3. a-moll angol szvit, 4. D-dúr partita
Közben:
Kb. 20.00—20.25: Esti Krónika II.

Kb. 21.00: Nótacsokor

21.40: ATLASZ
Világgazdasági figyelő

22.00: Zenekari muzsika
1. Copland: A csendes város (MRT szimf. zkra, vez. Mario di Bonaventura), 2. Hacsaturján: Zongoraverseny (Jakov Flier és a Moszkvai áll. filharm. zkr, vez. Kirill Kond-

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

RÁDIÓ- ÉS TV ÚJSÁG
Budapest

1970 APR 26

1021 Péterfalvi László

Mi van a háttérben?

Nézzük a Tv-Híradót, hallgatjuk a bemondót vagy a hírmagyarázót, Mialatt beszélnek, a háttérben megjelenik a hír filmen, képben, rajzban.

Hogyan készül ez a „háttér"? — kérdjük *Horváth J. Ferencet*, a Híradó főszerkesztőhelyettesét.

— Mondjuk fél nyolckor hírt kapunk valamely rendkívüli külpolitikai eseményről. Még nem áll rendelkezésre a hírt illusztráló fotóanyag, de fontos, hogy valamivel külön felhívjuk a nézők figyelmét a hír jelentőségére. Pl. két államfő erősen háborús jellegű tanácskozásáról érkezett külpolitikai hír — egy jellemző szót akarok a háttérbe vetíteni diával. Szólok a grafikusnak, kérek egy inzertet, amelyen ez a szöveg van: *Fegyverek*. Azonnal megrajzolja, lefotózzák, nyolcra készen van a dia, és a hírolvasó mögötti homályos üvegen meg is jelenik.

A homályos üvegre — az üveg mögül, gombnyomásra — automatikus irányítással történik a diavetítés. Gyakori a külföldi átvétel, amikor csak összekötő szöveg készül, néha úgy, hogy az elkészített szöveget „ráüsztatják" a képre, s a néző már együtt látja a filmet a feliratal. Két ügyeletes grafikus várja az elkészítendő szöveget, amire néha ugyancsak egészen minimális idő áll rendelkezésükre. Ha pedig semmi idő sincs a betűk megrajzolására, az előre elkészített négyfajta *fa-* vagy *műanyag*-betűkből állítják össze a szöveget és ragasztják fel a fekete műanyagtáblára. (Váratlan, rendkívüli hírek befutása esetén ez már nem is kerül diára, hanem magát a lapot, az „inzertet" viszik képernyőre.) *(Nyilván a sietség miatt van olykor hiba is a feliratokban... A szerk. megj.)*

Péterfalvi László grafikus megmutatja az inzert készítésének technikáját. Érdekes pl. az *időjárásjelentéshez* készülő tábla. Este hatkor bejön a meteorológus, odaadja vázlatát, megmutatja, milyen jelet hová képzel a térképen. A grafikusok a saját maguk készítette — néha humoros — ábrákat a jelzett területre helyezik, és az így „felékesített" térképet látják a nézők.

Az archívumból — ahol szépen rendszerezve megtalálhatók a különböző város-, államférfi-, művész-, tudós-, sportoló- stb. fotók százai (csaknem mindnek megvan a diapárja is), fél perc alatt megkapja a belpolitikai szerkesztő a kért képet, amelyből ugyancsak háttér lesz.

Az eredeti film, fotó vagy rajzos inzert mellett az utóbbi időben újszerű „háttérrel" találkozhatunk. A stúdióban karosszékben ül a hírmagyarázó, és mögötte a homályos üvegen megjelenik, mondjuk *Kulcsár István*, a moszkvai tudósító, akivel így többezer kilométerről párbeszédet folytat... Az elektronika segítségével sok minden véghez vihető, ami korszerűbbé, gyorsabbá, színesebbé teheti a híradást s e téren még *sok újdonságra* számíthatunk.

Sch. P.

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1972 FEB 1

MAGYAR PAPÍR

Péterffy Ágnes

ÖREGASSZONY

PÉTERFFY ÁGNES *rajza*

föladat
az elsé
vezetős
ámolójá
ram vé
ktíva a
alapjár
munká
választj

BARCS JANOS:

Alusznak a fák

Kapu előtt sovány eb virraszt, le-föl futkos,
csöndül a csend, már út sincs a kerekes kúthoz
csak hó van, meg szél, belegörnyed az éjszaka.
Dőlt sövényen rozsdát vérzik egy csorba kasza.
Agaikat csattogtatva alusznak a fák;
mintha örök időkbe szaladna a világ.
Jégből-kardok csüngnek a megroggyant ereszen;
jussom a horgas szelektől visszaperelem.
Szőlőkarón billeg egy tántorgó napsugar,
fagy-hüvös szárnyakon sudár jegenyékre száll.
Deres bokor-tanyák, dermedt vigyázzban állnak,
havas szérükön szilvajak komédiáznak.
Picinyke présház —, gazdája elment az őszön;
kánya károg · száll a porhavas mezőkön.
Penész-tenyészet pingál mésztaskas vert-falat;
szél zúg: s az ajtón keservesen rí a lakat.

Péterffy Ágnes

— Fájdalommal értesítjük mindazokat, akik ismerték, hogy **Péterffy Ágnes**, férjezett **Giampaolo Cossatoné** festő, grafikus 44 éves korában Olaszországban, Velencében meghalt. X

— Fájó szívvel tudatjuk, hogy

Magyar Nemzet 1985. 1. 19.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1969 JÚL 5.

1021

Péterfy László

Péterfy László: Két fej

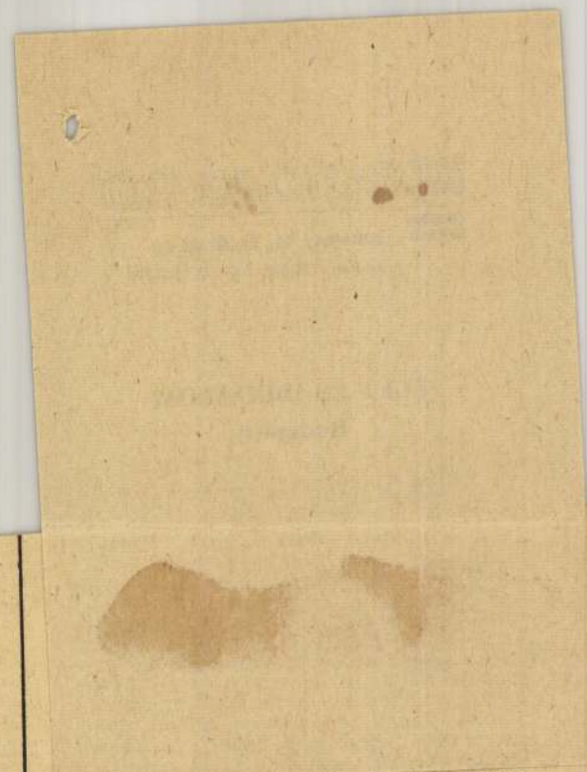

rakni Petőfi írásjeleit: a gondolatjelt (...) egyszerű vesszővel, a pontot commával, a felkiáltást ponttal, vagy viszont, váltogatni fel, tetszése szerint és találomra." Rámutat, hogy így, „a'mit Petőfi írásjelekkel akart kifejezni, az merőben elvész". S leszögezi: „Akinek ez mindegy, az ne fogjon jeles író művének kiadásához."

Egy kissé messze kanyarodtam Shakespeare-től... Nos, drámai műben kétszeresen érdekes és fontos lehet a különféle írásjelek használata, hiszen itt nemcsak a költő, de egy-egy elénk állított karakter hanglejtésére is utalhat a központozás, vagy egyéb nyomdai jel.

Vajon milyen írásjeleket használt Shakespeare? Találgassuk? Valamivel túl vagyunk már a találgatáson. Hadd hivatkozzam a cambridge-i egyetem Shakespeare-sorozatának bevezető ta-

pontú, stilisztikai kutatás hazai megindítását" fűzi az Irodalmi Lexikon. Meg nagy emlékével Babits, Juhász, Móra nevével *Széphalom* című folyóiratát: magyar egyetemi tájékon a legbátrabbat, s legprogresszívabbat egészen 1945-ig. S nemkülönben a háborús *Magyar Nemzet* vírtusos „Garázda Péterét", akinek itáliai párját, Luigi Russo professzort holtában is gyönyörű kultusz, a legjobbaknak nemcsak szívében, de ajkán is élő kultusza környezi.

Holott nemcsak a nagy tudós méltó

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Péterffy Ágnes

ÉLET ÉS IRODALOM

1971 MAJ 25.

1021

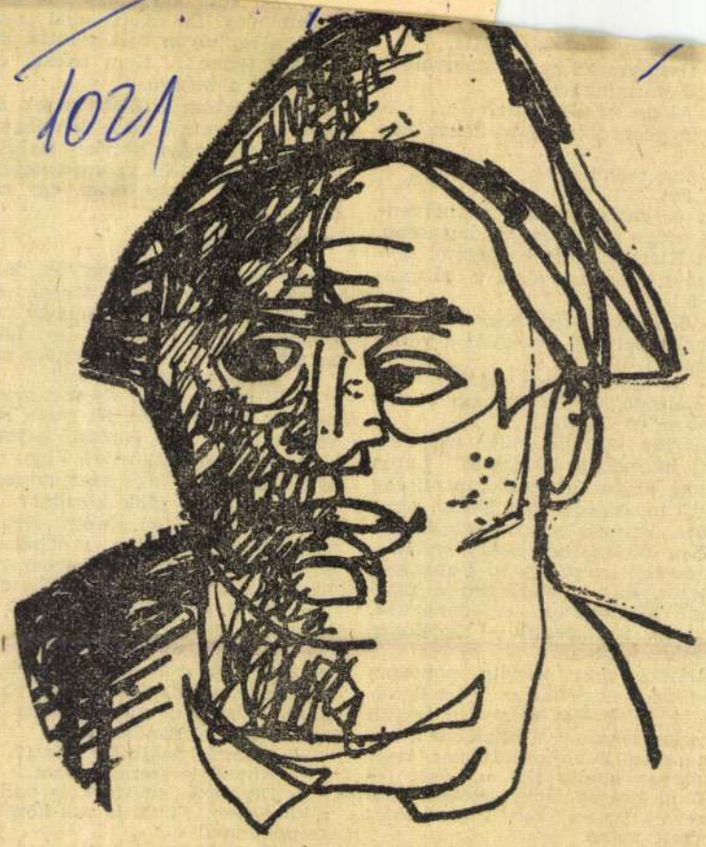

Péterffy Ágnes: Paraszt

— Nem tudom — mor
— Összevesztél az igaz
— Ugyan, mama.
— Akkor mi oka volt?
— A negyedik nagyon r
tály...
— Ezt mondták?
— Ezt.

Az öregasszony éppen
éves, mégis sokkal szenvedé
mint Klárika. Nem tud márol hol-
napra napirendre térni a változá-
sok felett.

— Nem gondolod, hogy azért üld-
döznek, mert hű maradtál a vallá-
sodhoz?

— Ki üldöz engem, mama?

— Mindenki! Ha te nem veszed
is észre, én látom...

Klárika asztala alig nagyobb,
mint bármelyik iskolapad. Lapja
mindig fényes, a fiókokban mindig
rend van. Az egyikben három piros
ceruza, egy réz ceruzahegyező, egy
1962-es kiadású helyesírási szabály-
zat és egy kacsa nyakú tintásüveg
rejtezik, míg a másikban a taní-
tással kapcsolatos segédanyagok,
jegyzetek sorakoznak — gondosan
egymásra rakva.

Klárika órái mindig pontosan
kezdődnek és pontosan is érnek vé-
get. A feleltetést megelőző feszült
perceket leszámítva általános a zsi-
bongás, az is előfordult már, hogy
néhányan elhagyták az órát —
anélkül, hogy az anyag előadásában
elmerült tanárnő erről tudomást
szerzett volna.

A nagyon tiszta — bútorokkal,

va.

— Huszonhét éves vagyok, de
valaki öttel többnek saccol, e
szót sem szólhatok. Nehogy a
higgye, csak én vagyok így. Lát
az előbb azt a fehér köpenyes nő

— A dolgozatfüzetekkel?

— Ó harmincegy. És mennyin
néz ki: negyvennek. És azt a szé
öregasszonyt az igazgatóhelyett
szobájában megfigyelte? Vagy en
lékszik arra a kis szemüvegesr
aki a folyosón ránk köszönt? N
látja, itt ez az én jövőm! Hét r
van itt, az iskolában, s ebből h
rom öreglány. De ha akarom, m
magamat is közéjük számíthatom

— Ezért akar mindenképpen e
menni innen?

— Ha még két évig itt marado
végem. Higgye el, egy culágerlán
nak könnyebb férjhez menni ebbe
a sárfészekben, mint a világ le
szebb pedagógusnőjének!...

— A tanári tekintély miatt?

— Annak is szerepe lehet.

— Diplomás emberek is vanna
a községben. Fiatal is van közöttü
szépszámmal.

— Csak egyetlen felkapaszkodo

Péterffy Domokos

Rákóczy-oszlop Kolos-Monostor mellett, fametszet. 1.)

1.) Hazánk sa Külföld. 1867 évf 380 l.

Fettert

Péterffy Domokos

A kolozsvári fellegvár. Jametszet 1)

1.) Hazánk s a Külföld. 1867 év. 708 lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Péterffy Ágnes

ÉLET ÉS IRODALOM

1968 MÁR 30

1021

Péterffy Ágnes: Akt

hat.

Az Egészségügyi Minisztérium néhány évvel ezelőtt rendelkezést adott ki: illetékes felettes szervek engedélye nélkül — az esetleges visszaélések elkerülése végett — orvosi témájú cikk nem jelenhetett meg az újságokban. Ezt követte — miért éppen ebben tértünk volna el szokásainktól? — egy túlteljesítő láncreakció: kiöntöttük a fürdővízzel a gyereket. Furcsa helyzet állt elő. Naponta olvashatunk a termelőszövetkezetek legbensőbb problémáiról, az építőipar kulisszatitkairól, a műszaki fejlesztés laikusoknak sokszor érthetetlen kérdéseiről, de hazai orvosi munkáról és a vele járó gondokról többnyire csak akkor, ha X, vagy Y főorvosnak a beteggel szemben elkövetett anyagi vagy egyéb természetű visszaéléseiről van szó.

Hogy jön mindez a romániai hírhez? Ezt a fajta műtétet, amely a szakirodalomban „Sleeve resection" néven ismeretes és már régen kinőtt a kísérletezés stádiumából, hazánkban Kaposvártól Szegedig minden olyan helyen ismerik és alkalmazzák, ahol tüdőrákot operálnak.

Nem a román vagy más külföldi sebészek eredményeit akarjuk kisebbíteni, ha szerényen megjegyezzük, hogy a magyar orvosok, sebészek is korszerűen dolgoznak. Csak szeretnénk felhívni a figyelmet azokra a félreértésekre, aránytalanságokra, amelyek ebből a hírközlésből adódhatnak.

Évente több százan fordulnak az Egészségügyi Minisztériumhoz azzal a kéréssel, hogy külföldön gyógyíttathassák magukat. Joggal hivatkoznak a napilapokban publikált külföldi gyógymódokra, és nem tudják, hogy betegségüket a hazai „rangrejtett csodadoktorok"

A VERSRŐL

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1969 JUN 24.

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

Péterfy

1021

Péterfy László kiállítása Szegeden

Sokáig azt hittem, hogy Magyarországon a labdarúgás osztja meg legjobban az embereket; egy-egy a pályán gördülő akció homlokegyenest ellenkező megítélésével. Ezennel töredelmesen bevallom, hogy tévedtem. A leginkább ellentmondó véleményekkel a kiállítások vendégkönyvében lehet találkozni — Péterfy László festő- és szobrászművész vasárnap a szegedi Móra Ferenc Múzeum kupolatermében megnyílt kiállításának vendégkönyve legalábbis erről tanúskodik. A tárlat a lelkendezéstől a legmerevebb elutasításig szinte minden reakciót kiváltott a látogatókból.

És ezúttal nem alaptalanul... Péterfy László kiállított olajképei és plasztikái nem mutatnak egységes és művészi arculatot. A képek színvonala egyenetlen. Az egészen kidolgozatlan „Gyimesi táj" és „Újságolvasó" című képek mellett olyan alkotásokat találunk, mint a keleti ikonfestészet eredményeit modern formában ötvöző (Ősz, Anya gyermekével, Feleségem című) szép kompozíciókat.

Péterfy László három éve szobrászkodik csupán, ahogy mondja, az Erdélyből magával hozott élmények tömegessége és súlyossága miatt. Plasztikái jobban tetszenek. Balladát tud varázsolni egy őskori szakócára emlékeztető kőbe (Júlia szép leány). Érdekeset és *újat* tud mondani örök témákban (Könyöklő), ki tudja bontani az anyag nemes szépségét. (Anyaság torzó).

A kiállítást László Gyula egyetemi tanár nyitotta meg. Ezután részletek következtek a Virágnak virága című, a budapesti Egyetemi Színpadon bemutatott műsorból. Közreműködtek Jancsó Adrienne, Götczey Zsuzsa, Csengery Adrienne és Sallai Imre Máté. A Moldován Domonkos rendezte kiállítás július 6-ig tart nyitva.

PETRI FERENC

fejlesztési alapok növelésétől. Bizonyos, hogy a csongrádi tsz-ek a kínálkozó utak közül a legjobbat választják az előrelépéshez.

SZABÓ RÓBERT

első
ánkban

feldolgozásai és publikációi nagy jelentőséget tulajdonítottak és tulajdonítanak a kül- és belterületek szerinti

... ha ilyen esetek — szerencsére — csak ritkán fordulnak is elő, mégis van az ilyen helyzetben valami, ami általánosságban elgondolkoztat és figyelmeztet. Mi lehet az oka annak, ha egy nagykereskedelmi vállalat ilyen helyzetbe kerül? Nyilván a hozzáértéssel van baj, amely az adott lehetőségeket ki tudná használni, figyelembe véve a fogyasztók igényeit. Tehát olyan egyéni adottságok hiányoznak, amelyek éppúgy nélkülözhetetlenek a kereskedelmi szakmában, mint bárhol másutt, ahol sikeresen akarják teljesíteni a feladatokat. Azaz: bizonyos poszton olyan ember, vagy olyan emberek találhatók, akik egyénileg, személyileg, alkalmatlanságuk vagy képzetlenségük folytán akadályozzák a korszerű, a fogyasztók igényeinek megfelelő termelés és kereske-

szurdu

Min

csak az
ság is
Másik
nak —
hiányá
az ado
retné,
valósul
sége v
máink
kal se
megold

szurdumokban mégsem szabad beletörődnünk.

KEREKES IMRE

Földieperszüret

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
1969 JUN 28

Péterfy László
1021

Péterfy László: Szobrász

GYÁRFÁS M

VERA

I.

Amikor az utolsó lapát földet a sírjára dobták, már sejtettem valamit. Ezért nem lepett meg a temető kapujában az érintése. Természetesen másképp karolt belém most, mint azelőtt, amíg élt. Így test nélkül lányosabb volt, kérdőbb, csodálkozóbb.

Mielőtt taxiba szálltam volna, megállított valaki.

— Az idő a legmélyebb sebet is begyógyítja — mondta hosszan a szemembe nézve, s hangjában a részvét gordonkája szólt.

— Te hülye — gondoltam magamban.

— Nem könnyű felejteni — húzigálta a vonóját.

— Miért felejtenék? — kérdeztem most már hangosan.

Meghökkenve nézett rám, aztán megölelt és elsietett a kocsija felé.

— Ez a sok ember mind azt szeretné, ha megszabadulnék tőled, szívem — fordultam a feleségemhez.

Nevetett.

— Meghaltál, fájdalmat okoztál, kímélni kell magamat, s ennek érdekében neked észrevétlenül el kell tűnnöd az életemből — folytattam, miközben beszálltunk az ócska taxiba —, hát nem mulatságos?

II.

A gyerekek bezárkóztak a szobáikba.

— A gyerekekre gondolsz? — kérdezte a könyvtárfal mellett.

— Honnan tudod?

— Mindig ki szoktam találni a gondolataidat.

— Igaz.

— A gyerekeinken újra megmintázza az élet az ifjúságunkat.

— Ezt miért mondod?

— Vigasztallak.

— Te is? Ez nem szép tőled, kicsim.

— Jó, akkor vedd egyszerűen társalgásnak. Valamiről mindig fecseg az ember a szerelmesével, ha nő. Csak ti hallgattok any-

— Vera! Utánad megyek
lőlem a lélek, s már indult
szélű lépcsőkön.

Hirtelen megállt és visszaf
jutott teljesen a folyam közé
volt, mintha viharos szél f
pedig szélcsend volt. Karját
rohant vissza a part felé. Cs
sodpercig tartott a kétségbe
sem jutottam a lépcsőkön, n
lettem és átölelte a nyakamat

— Ó, te szamár — csapot
nek lendületével a víz hűvös
neked mindent lehet?

V.

A két gyerek ruhástól alu
szott, hogy mélyen lent fek
szakadékában.

Már a délután érettebb f
lentek a falon, amikor Vera
merült életem csendjéből.

— Sok verset írtál rólam
és nagyon régen. Minden n
vers, ha otthon voltam Gyu
nap a kezembe csúsztattál e
a sok tízezer szó vagyok én
vaidból veszek lélegzetet. De
gad, drágám, hatalmas bakl
tél el közben. Egyetlen vers
dult elő az, amit mindenki
külsőm adottságai között.

— Mi?

— Csakugyan nem tudod?

— Nem.

— Vedd ki a fiókomból a
amelyen ez a felirat áll: Bóka
lap van benne. Az egyiken e
lálsz, fogságban írta, amikor
mert, csak hallott rólam tőle
Vallás és Közoktatásügyi Áll
alatt kézzel írott levél, 1948.
rommal keltezve, a harm
1961. május 31. Megvan?

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1967 DEC 27

1021

Péterffy Ágnes: Öregasszony

A futó őszintén sajnálta, mikor az aggastyán a Földközi-tengernél búcsúzásra nyújtotta a kezét:

— Vigasztalhatatlan vagyok, de el kell válnunk. Egyiptomban már jártam és most semmi kedvem sincs újra lemenni.

Egy várakozó vitorlás felé mutatott:

— Önt majd átviszi egy hollandi kollégám, szintén régi bolygási szakember. Sajnos gyakran énekel operaáriákat, de hát nincsen ember hiba nélkül.

Vasdinnyei megszorította a kezét:

— Engedje meg, hogy legalább az elválásnál bemutatkozzam: Vasdinnyei Jenő, Ferencvárosi Torna Club.

Az öregember megemelte széles karimáju fekete kalapját, most derült ki, hogy a haja állandóan lángban áll:

— Ahásvérus, egyleten kívüli. Valahol majd még összefutunk — mondta és elkanyarodott Portugália felé.

●

Időnként hirdetőtáblákat akasztottak a mellére és a hátára, bizonyos összegeket fizettek érte, bár tudta, hogy ez ellenkezik az amatőr sporterkölccsel, mégis kénytelen volt elfogadni, mert a dzsungelben semmiféle frissítőhelyek nem mutatkoztak.

Már jól bent járt a dzsungelben Gumipart nyugati tartományának területén, mikor egyik este néhány néger szaladt utána, Vasdinnyei azt hitte, finánc ok, el volt szánva rá, hogy drágán adja az életét, esernyőjét és néhány piaszterét, de mikor üldözői közelebb értek, megnyugodva látta, hogy csak közönséges martalócok. Ők jóval kevesebbel be szokták érni.

Vasdinnyei pénzét a vezetőjük felé nyújtotta, de az tagadólag rázta a fejét:

— Nem kérünk tőled semmit, Erős Láb, sőt mi adunk neked néhány mézes lepényt. Egyetlen kívánságunk, hogy a határon túl fogyaszd el.

A futó megköszönte az eleséget és az esernyőnyél kompójára akasztotta. Igéretéhez híven átvitte a határon és ott akart nekilátni, mikor váratlanul egy másik horda rohanta meg. Elvették tőle a lepényeket, széttépték, belsejükből Vasdinnyei legnagyobb megdöbbenésére egy kókuszhánczra írt titkos üzenet került elő.

A fő
rövid ut
szárnya
környéke
— A
jük a szo
tárőreit r
dobszolgá
varó dob
hend ki r
lentést.
— Vis
dinnyei.
— Te
ra egy ki
gajáratba
kelők köz
határig g
görbe kól
vetlen csa
szabotázs

Vasdi
hatta a
birni, fel
vándorki
kal járja
tiszteltet
kozták n
lójára er
Még
tolylövés
mezőnyét
Már nem
re jobba
arca elé
Egyi
futókat
elérte őt

VÉLEMÉNYÜNK S

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

19?? JUL 27
1021

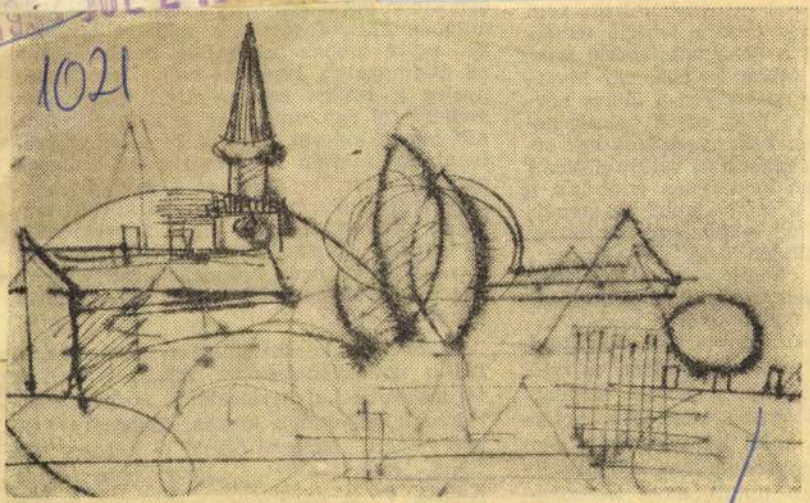

Péterffy Ágnes: Táj

Péterffy Ágnes

de valami csoda folytán nem
tunk jobbra fehérlő patak-
an a baloldalt fehérlő szik-
k robog tovább, egy kisvá-
lám szerényen a főutca név-
jára bök, egyik ősének ne-
után bekanyarodunk egy er-
len utakon át valószínűtlenül
eton kastélyhoz érkezünk, a
Ez a mi házunk" — mondja
yörű" — felelem, „és milyen
minden öreg" — válaszolja
a kocsi, az államelnök"
yben vagyunk, a politikánál,
l, melyet már a kastély ka-
s stílusos termében hajtunk
a másik szakállas, a tulaj
javítja a kocsit. Vendég-
noklatba kezd, szerencsére
s, ezért jobban értem, mint
kat, megtudom, hogy tavaly
-on tanult, most Bretagne-
etagne-i szeparatista, mar-

ban kibont
autonómiá
zik, egyre
az államn
nyelve is
csendül fe
mit jelent
tonul, az
nemzeti s
megkérde
tonul, rár
tehetetlen
mondja, „hát nem furcsa, [illegible]
Nincs kedvem nevetni, ritka rokonszenves fiú ez.

Aztán újra kocsizunk, visz a városba, a másik szituacionalistához, mezőket szelünk át, traktoristákat kerülgetünk, szakállas barátom mindenkinek köszön, többnyire nem kap választ. „Ismered őket?" — kérdem tőle végül. „Nem" — feleli, „de ez nem fontos. Amitié. Fő a barátság. A barátság a legfontosabb."

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-774

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

1969 JÚN 20

1021

Péterfy László

A vásárhelyiekkel érzek rokonságot...

Egy művész bemutatkozása

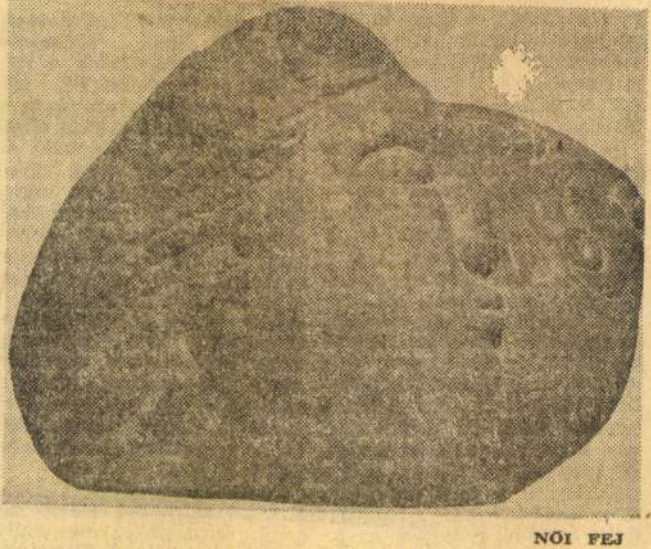

NŐI FEJ

Érdekes kiállítás megnyitására kerül sor június 22-én, vasárnap a szegedi Móra Ferenc Múzeum kupolatermében déli 12 órakor: *Péterfy László* festő- és szobrászművész bemutatkozására. Nevét itt, a Dél-Alföldön nem igen ismerik.

— *Kérem, mutatkozzék be olvasóinknak...*

— Egy székelyföldi faluban, Nyárádselyén születtem 1936-ban. A kolozsvári Képzőművészeti Főiskolán szereztem festődiplomát 1959-ben. Eldugott, Nagybánya melletti faluban kezdtem tanítani, ahol ősi, a mától alig bolygatott életformát és élő népművészetet ismerhettem meg. Az ott töltött esztendő egy második főiskolát jelentett. Később Szászrégen és Marosvásárhely művészeti iskoláiban tanítottam. 1960-tól részt vettem a marosvásárhelyi kiállításokon és ez időtől 1966-ig — Magyarországra való áttelepülésemig — tagja voltam a Román Képzőművészeti Alapnak. Talán — röviden — ennyi elég...

— *Szobrász is! Erről nem szólt...*

— Szobrászkodni Magyarországon kezdtem, talán magammal hozott emlékek tömörsége és súlyossága, de mindenképpen ennek a sorsfordulónak a hatására. Sokat köszönhetek marosvásárhelyi képzőművész társaimnak, és azon az úton szeretnék haladni, amelyen együtt indultunk. Itt a hódmezővásárhelyi csoport törekvéseivel érzek rokonságot. Részt vettem a csoport őszi tárlatain és a Studió budapesti kiállításain. Önálló kiállításom eddig az Eötvös József Kollégiumban volt 1967-ben, és most itt Szegeden...

Péterfy László tárlatát *László Gyula* egyetemi tanár, művészettörténész nyitja meg. Utána részletek hangzanak el a *„Virágnak virága"* című, a Budapesti Egyetemi Színpadon bemutatott műsorból. Közreműködnek: Jancsó Andrienne, Csengery Adrienne f. h. (ének), Kecskés Antal (lant) és Sallay Imre Máté f. h. (blockflöte).

Kádá

(Folytatás [illegible] oldalról.)

hogy világunkban különböző érdekek, különböző erők találkoznak és ütköznek össze, mindenekelőtt a haladás és az imperializmus erői, de mindenfajta közbülső erők is. *Ennélfogva a tanácskozáshoz is különböző remények fűződtek.*

— Az imperialisták és a polgári sajtóorgánumok azt remélték, hogy az értekezlet a nézeteltérések éleződéséhez vezet. *Még a testvérpártok között is volt néhány, amely bizonyos nyugtalansággal tekintett a tanácskozás elé.*

— Az előzetes eszmecserék során kitűnt, hogy különböző meggondolásokból nem volna helyes napirendi kérdésként tárgyalni sem a kínai vezetők jelenlegi politikáját, sem a csehszlovák helyzetet. Az említett két kérdés mégis szóbakerült a tanácskozáson. *A csehszlovák kisebb mértékben, a kínai vezetők jelenlegi politikája viszont csaknem minden felszólalásban szerepelt. Ez elkerülhetetlen volt, mert a kínai probléma mozgalmunk valamennyi pártját erősen foglalkoztatja.*

— Itt jegyzem meg, érdekes momentuma volt a tanácskozásnak, amikor az egyik testvérpárt képviselője fellépett azzal az igénnyel, hogy távollevő pártot ne bíráljunk. *Ez az igény azonban elfogadhatatlan, mert ütközik egy rendkívül fontos alapelvvel, nevezetesen azzal, hogy minden párt szabadon kifejtheti álláspontját.*

— A kommunista mozgalom egységtörekvéseinek és az összes antiimperialista erők tömörítésének útjában jelenleg a legnagyobb akadály — folytatta Kádár János —, a kínai vezetők politikája. *A tanácskozáson képviselt pártok ugyszólván mindegyike* — ha ez nem is egyformán jutott kifejezésre a felszólalásokban — *elutasította ezt az egységbontó politikát, mint a kommunista mozgalomtól idegen áramlatot.*

A csehszlovák kérdést felszólalásában a mi küldöttségünk is említette, persze csak a saját szemszögéből nézve, mert annak elemzésére a legilletékesebb a csehszlovák *kérdésre, hogy mi a marxista —leninista igazság*, vagyis mi egy adott probléma helyes, marxista—leninista értelmezése.

— Ami a politikai nézeteltéréseket illeti, tudvalevő, hogy a testvérpártok a legkülönbözőbb feltételek között dolgoznak, s ennek megfelelően eltérő taktikát alkalmaznak. *De az alapvető érdekek közösek*, mert egységes az eltökéltség az imperializmus elleni harcunkban, egységesek vagyunk abban, hogy erősítenünk kell összefogásunkat. *A nézeteltérések leküzdésének legjobb útja a közös munka és a közös harc.* Egyébként hadd jegyezzem meg: *amennyiben nézeteltérések jelentkeznek, jobb és egészségesebb, ha nem térünk ki előlük, hanem nyíltan, elvtársiasan és bátran beszélünk róla.*

— A távolmaradott pártokat — mint azt küldöttségünk sajtóértekezletén említettem — különböző okok vezették. Most még egy lépéssel tovább mehetek: *a tanácskozás úgy foglalt állást, hogy az alapvető dokumentumokat megküldik a világ minden kommunista és munkáspártjának* — a távolmaradottaknak is — *abban a meggyőződésben, hogy ezek az okmányok közös harcunk olyan politikai platformját jelentik, amelyek megvalósításából mindenki kiveheti részét, s amelyhez még utólag is lehet csatlakozni.*

Azzal kapcsolatban, hogy az értekezletről tudósító nemzetközi újságírógárda körében és világszerte nagy figyelmet keltett a tanácskozás nyilvánossága — Kádár János a következőket mondotta:

— Jó sajtó- és propagandamunka nélkül politikai és társadalmi célokért harcolni nem lehet. *A nyilvánosságnak mind az előkészítő munka időszakában, mind pedig a tanácskozás idején nagy jelentőséget tulajdonítottunk.* A konzultatív találkozó házigazdáiként igyekeztünk megkönnyíteni a sajtó munkáját, és a testvérpártokkal egyetértésben lehetővé tettük, hogy szinte együtt éljen a tanácskozással. *Ezt nagyon fontosnak tartottuk.* A kommunista mozgalmat ugyanis

Oláh Miklós:

Derékig, csaknem szem közt. Kezeiben rózsafűzér, könyv és virág van. Camaurat, bajuszt és szokált hord. Ujain gyűrűt és karinge felett mucetumot visel. A háttér hegyes vidék várral és felkelő nappal. Feliratai fölül a félköriven: „TV ES SPES REFVGIVM ET PROTECTOR MEVS DNE DEVS", a kereten: „EFFIGIES R: D: NICOLAI OLAHI ARCHI EPI: ET COMITIS PERPETVI STRIGONIEN: PRIMATIS LEGATI NATI AC SVMMI SECRETARII ET CANCELLARII REGII IN HVNGARIA EC. ANNO ÆTATIS SVÆ LXVII." továbbá az „INSIGNIA EIVSDEM DOMINI STRIGONIENSIS EC. 1560" mellett, melyeket két koronás himoroszlán őriz „H"; a kép fölött

„Effigies NICOLAI OLAHI, Archi-Episcopi Strigoniensis, in Actis Synodi, Anni M.DLX. reperta"

végre a kép alatt:

„Ex Breviario Ecclesiae Strigoniensis Anni M. DLVIII" czimmel „De Effigie Reverendissimi Domini Domini NICOLAI OLAHI, Archiepiscopi Ecclesiae Strigoniensis Dignissimi" bekezdéssel „Carmen ejusdem" – „Aliud Georgii Bonae" – „Aliud Sebastiani Listhii" és „Aliud Nicolai Istvánffy" olvasható.

Rézmetszet, méretei a vonalkeretnek 11.7 : 8.7 c/m.

Peterffi

3501.

Peterffi: Concilia. Posonii 1741. II. köt (pag. 1.

Peterecz Miklós

ötvös.

1732-ben Barsvármegye ~~[illegible]~~-
oszlani járásában, Szentkeresz-
ten lakott. Körmöczbányán
kéjezte ki magát néhai Frajz-
ajzen Jánosnál. Saját ezüstjé-
ből dolgozik, rendesen 11 próbás
műveket, de rendelésre is
csinál a megrendelők tetszése
szerinti minőségben. Egyébiránt
gazdálkodik is s igy kettős foglal-
kozásából tisztességesen éldegél.

Dr. Illéssy János: Magyarország-
i ötvösök 1732 ben. Arch. Ért.
1904 évf. 386. l.

Peterdi Gyula

Peterdi Gyula, festő, szül. 1862 febr. 28-án Budapesten, 1882 okt.-ben iratkozott be a Griepenkerl vezetése alatt álló ált. festészeti szakosztályba, 1883 febr.-ban tandíjtartozása miatt töröltetett.

Fleischer Bécs 74. C

Peterdi Gyula

korában, Pakson. — Peterdi Gyula, a festészeti akadémia tehetséges volt növendéke, kinek képességei szép reményekre jogositottak, s kinek korai halálát fiatal özvegy, édes anyja és több testvér gyászolja. — Phillippovics István, veterán színész, az

Vas. Lyc. 1885. 166 l.

PETERDY *Gyula*, festő, * Budapest 1862 febr. 28, † u. o. 1885. A budapesti mintarajziskolában tanult. Arcképeket festett, melyek közül említésreméltó Munkácsy Mihály képmása.

E. G. II 292 l

Kertbeni Károly:

Derékon alól láthat
hosszú, bajusza pely
van csavarva, lehajtot
összefonva tartja s a
elő.

Daguerreotyp, m
M. Képt. 32
Maudé Dagu
Kertbeni K.

az újpesti hirdetőbe.

MINI TAXIRA

amely önkezelési rendszerben közlekedik, **lehetőleg érettségizett, vagy megfelelő műveltséggel rendelkező, jó megjelenésű, 30 éves életkor alatti**

NŐI MUNKAVÁLLALÓKAT

személygépkocsivezetői gyakorlattal

FELVESZ

20. SZ. ÁKÖV MÁVAUT.

Aki nem rendelkezik állásvállalásra jogosító vizsgával, vállalatunk költségén az Autóközlekedési Tanintézet speciális tanfolyamán levizsgázhat.

Jelentkezés személyesen: **a MÁVAUT Budapest, XIII., Szabolcs u. 17.** munkaügyi osztályán.

import osztálya részére nagy gyakorlattal rendelkező

külkereskedelmi üzletkötőt

Feltétel: német nyelvtudás, angol nyelvtudással előnyben.

Jelentkezés: Bp., V., Guszev u. 14. I. em. Importosztály.

Gyakorlattal, képesítéssel rendelkező anyagkönyvelőt, bérelszámolót, üzleti ellenőrt, gyors- és gépírónőt, valamint **adminisztrációhoz értő nyugdíjasokat**

FELVESZÜNK.

»Belvárosi szövetkezet L. 158« jeligére a kiadóba

Beton- és Vasbetonipari Művek váci telepe (Vác, Kisrét dűlő 1.) azonnali belépésre alkalmaz **férfi dolgozókat** betonelem-munkakörbe.

Bőripari Vállalat 3-as számú gyára Budapest, IV.,

részt, dukkozó és gépírónőt, takarítónőt. F továbbá segéd kat, részükre tanulási és fe lási lehetőség sítunk. NEO Bp., VI., Maj u. 16.

Gépkocsivezeté kodókat, nyug jelilőröket, eb keresünk felv Április 4. Kt VIII., Auróra Munkaügy.

Villany és v anyagismerett kező anya nagy gyakorla nal felvesz bell jelentkez digi működés megjelölésével Felszabadulás detőbe leadni. hét szabad s 4267« jeligére

Elektromos rajzok készíté ratos műszak gépkönyvábrá sára felvesz írás fontos megegyezés s Cím: Hirad Ktsz. Dok csoport, Buda Kmety u. 15 326—158.

Fővárosi Ker lalat XVIII. rinci raktárá és árumozgat vesz. Budap Arany János

Kiemelt b munkára kie jesítménybérr sünk asztalos festőket, te burkolókat, szerelőket, v relőket és s kásokat. K ket, kubiko kőműves mel munkásokat is keresünk, lást, étkezést, élést, szabad tot, utazási munkaruhát tunk. Április

Péterfy László bemutatkozása

A szegedi Közművelődési Palota kupolacsarnokában *László Gyula* egyetemi tanár nyitotta meg *Péterfy László*nak, a három éve Erdélyből áttelepült fiatal képzőművésznek mintegy húsz képből és feleannyi szoborból álló kiállítását, amely voltaképpen magyarországi bemutatkozása a tehetséges művésznek.

Képei változatos tárgyköröket örökítenek meg változatos stíluseszközökkel. 1962-ből való első olajfestményétől *(Cigánylány)* az idei tavaszon készültig *(Próféta)* több hatás érzik alkotásain: Barcsayé, nem véletlenül Nagy Istváné, az újabbak közül Orosz Jánosé, akinek példája Péterfyt is bátorította a máramarosi falukban megcsodált ikonok ihletésének alkotássá váltására. E nemben született képei *(Anya gyermekével, Feleségem)*, valamint a tájfestészetét egyedül képviselő képe *(Gyimesi táj)* a legsikerültebbek. Vallomásában az egykori marosvásárhelyi művész *a hódmezővásárhelyiek törekvéseivel érzett rokonságát hangoztatja*, s képei ennek igazolását adják.

Az elmúlt években fogott a szobrászathoz, sokoldalúsága itt is föltűnő. Szép realista kőszobrai *(Feleségem, Fej* stb.) mellett terrakotta kísérletei és az anyagot kitűnően kiaknázó egyetlen faszobra *(Torzó)* — útkeresését jelzik. Ilyen próbálkozása a legfrissebbek közül a római és ótürk ábrázolásokra emlékeztető, modern megoldású köve *(Júlia, szép leány)*.

Ez a sokfélesége — egyszersmind talán gyöngéje is még Péterfynek: a túl sok hatás még nem hasonult benne egyedivé, érezhető még műveiben a modor, a divatszerű. De a látottak nem hagynak kétséget az iránt, hogy a tehetséges művész jellegzetesen egyéni alkotásokkal is gazdagítja majd piktúránkat és szobrászatunkat egyaránt.

Péterfy László

Magyar Hírlap 1969 VI. 24 P. L.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged

Péterfy László

1021

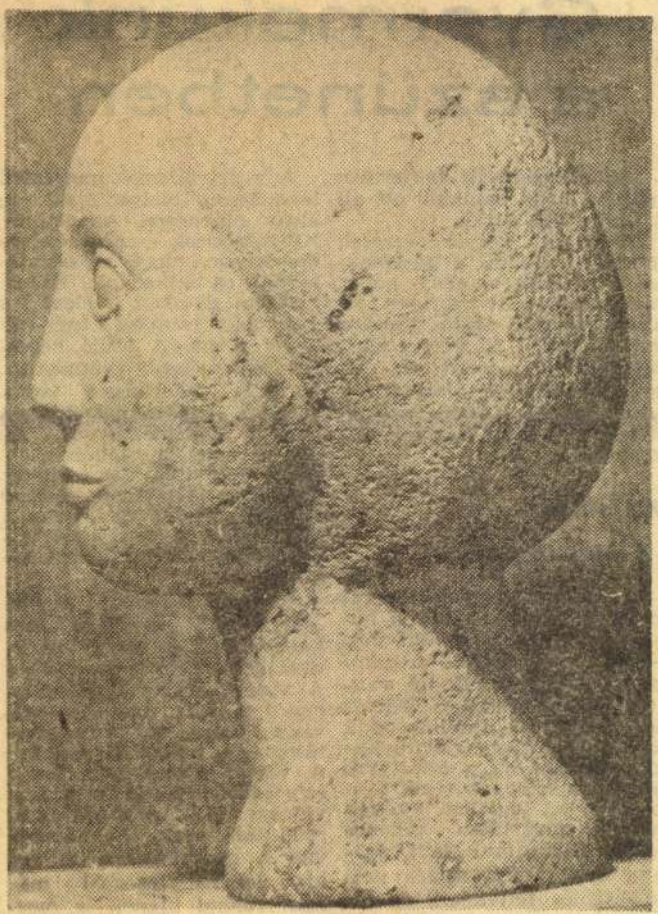

PÉTERFY LÁSZLÓ NŐI FEJ

Az elcsendesült tantermek tábláin nagy betűkkel ott áll a szó: VAKÁCIÓ.

A szülőt vegyes érzések töltik el. Ráfér a gyermekre a pihenés, kemény, nehéz tanévet fejezett be. Igen ám! De a dolgozó szülő számára ott a gond. A tanév alatt legalább félnapokat az iskola ellenőrzése alatt állt a gyermek. Nyugodtak voltak. Most meg nincs semmi elfoglaltsága...

Készülés a pótvizsgára

A szünet a megérdemelt pihenés időszaka! Bár a bukások aránya az elmúlt tanévben nem nőtt, sőt csappant, de azért mindig vannak olyan általános iskolás és középiskolás tanulók, akik augusztus végén javítóvizsgát tesznek, ha a következő osztályba akarnak lépni. Számukra a vakáció nyilván nem a zavartalan pihenés ideje. Biztosítani kell számukra a javítóvizsgára való felkészülés feltételeit, ez bizony nem könnyű szülői feladat. A felnőtt ugyanis jobban szégyenli a javítóvizsgát, mint a gyermek. Ezért gyakran úgy szorgalmazza a javítóra való felkészülést, hogy gyermekében bűntuda-

A nyári táborok nagyszerű lehetőséget biztosítanak az aktív pihenésre. Az úttörő-, KISZ-táborok szervezésében országosan nagy tapasztalatokkal rendelkezünk. Felejthetetlen élményt jelent a gyermek számára egy-egy nyári tábor. A szülő helyesen jár el, ha a gyermek táborozási lehetőségét támogatja, s maga is kicsit részt vesz a készülődésben. Az úttörő napközi táborok is sokat fejlődtek az elmúlt években. Általában kitűnő az élelmezés, változatosak a programok. A pedagógiai felügyelet is minden igényt kielégít.

A családi-rokoni alapon „szervezett" nyaralás sem kevésbé sok és szép élménnyel gazdagítja a gyermeket. A vidéki gyermek szívesebben nyaral nagyvárosban, vagy Pesten. Ha erre lehetőség van, meg kell ragadni! A városi gyermekek pedig szívesebben töltik a nyarat vidéken. Az ilyenfajta „csereüdülés" csak jó hatással van a gyermekekre, s egy kis leleményességgel még nem rokoni alapon is megszervezhető.

Dolgozzon-e?

A nagyobbacska általános iskolások és középiskolások szívesen vállalnak munkát

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAN HIRMONTÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged
1969 JUN 24

Péterfy László kiállítása

Péterfy László

Tárlatnyitót ilyet mostanában nemigen tartottak Szegeden. *László* Gyula professzor őszinte szenvedélyű megnyitó szavait követően *Götzey* Zuzsa lantján, *Sallay* Imre Máté blockflötéjén, valamint *Jancsó* Adrienne és *Csengery* Adrienne ajkain virágénekek, balladák keltek életre, s vitték vissza száz meg száz évekkel a Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnokának vendégeit.

Péterfy László vasárnap délben nyílt kiállításához *jól illet* ez a dalos-muzsikás „kiegészítő". Pár pillantás kellett csak, és bárki érezhette: a fiatal festő- és szobrászművész munkái meg az elhangzott zenedarabok, s az ugyancsak nép-szülte költemények lényegük szerint *egy törről* fakadtak. László Gyula professzor szép mondásával: a „nemes emberség" hozta létre őket; az *erdélyi* tájakon termett nemes emberség.

Mert onnan, a sok neves és névtelen művészt útnak bocsátó, balladás Székelyföldről származik a diplomáját 1959-ben *Kolozsvárott* megszerzett fiatal művész majd minden élménye is. A csavaros szarvú birkákat etető hegyoldalak, a völgyzugokban meghúzódó esztenák, meg a fenyőfás vidék lakóinak látványa fogalmazódott képpé vásznain. Fegyelemmel megkomponált, türelemmel összerakosgatott képekké, olyan munkákká, amelyek legfőbb jellemzője az útravalóul kapott *hagyományok* — nekünk szóló — *újrafogalmazása*.

E nemes kettőség teszi a néző kedvére valóvá Péterfy László asszonyarcainak határozott vonásait — többnyire az *ikonok* fegyelmét mutatják portréi — meg tájidézéseinek logikus szín-építményeit, amelyekben oly szembetűnő *tartózkodással* villantják meg magukat a különböző árnyalatok.

Az évszázados — sőt: évezredes — réginek *maivá* válására különösen a művész *szobrai* szolgálnak jó példával. Azok a munkák, amelyeket már új lakhelyén, az 1966-ban otthonul választott *Budapesten* készített, *saját szavai szerint* a magával hozott emlékek tömény-sége, súlyossága, de mindenképpen sorsfordulójának hatására.

Az a szép ezekben a mestermód megfaragott kövekben, hogy minden megmunkálásuk ellenére is *kövek* maradtak! A kemény, az időnek is ellenálló *anyag* mutatja meg arcát bennük; az érzékeny kézzel esztétikummá nemesített *természet*.

Különösen a tárlat katalógusát díszítő „Júlia szép leány" című faragás sűríti magába Péterfy László frissen felfedezett, szépség-idéző képességét. Mintha valahonnan az évezredek előtti csendből sugarazna felénk ez a lágyvonalú kőarc, mintha ki tudja hány emberváltó kor távlatából mutatná fel szürke tekintetét.

Ez a kedv-keltő munka — meg a többi, hasonló mód szívesen nézett szobor — persze nemcsak dicsőséget hoz készítőjének, de minden bizonnyal hosszas *töprengésre* is készteti: annak eldöntésére, hogy melyik legyen a többször kézbevett szerszám, az *ecset*, vagy a *véső*. Az ugyanis, hogy hosszabb távon egyszerre hódol majd mindkét szenvedélyének, nehezen képzelhető el. Noha jeles pályatársak adhatnak e „párhuzamossághoz" példát, mégis úgy érezzük, hogy Péterfy László előbb, utóbb választásra kényszerül.

Hogy minek emelgetésére vállalkoznak majd a Kolozsvárott iskolázott, s aztán *Szászrégen* és *Marosvásárhely* intézeteiben rajztanári munkára fogott ujjak? Megeshet, otthonosabban igazodik majd szorításukba a kőpattintó *vas*. Júlia szép leány tiszta ábrázatából legalábbis ezt lehet kiolvasni...

Akácz László

001—0100
301—0400
501—0600
401—0500
901—1000
901—1000
001—0100
401—0500
801—0900
501—0600
701—0800
301—0400
301—0400
501—0600
401—0500
801—0900
201—0300
801—0900
401—0500
901—1000
801—0900
301—0400
401—0500
401—0500
801—0900
601—0700
001—0100
301—0400
001—0100
601—0700
801—0900
501—0600
001—0100
301—0400
201—0300
701—0800
601—0700
901—1000
501—0600
601—0700
301—0400
301—0400
901—1000
401—0500
901—1000
801—0900
501—0600
501—0600
501—0600
001—0100
601—0700
601—0700
901—1000
901—1000
401—0500
701—0800
101—0200
301—0400
901—1000
801—0900
001—0100
801—0900
701—0800
801—0900
801—0900
201—0300
601—0700
301—0400
801—0900
101—0200

6188	701—0800
6195	401—0500
6200	401—0500
6208	001—0100
6505	901—1000
6509	701—0800
6518	801—0900
6524	301—0400
6535	401—0500
6538	101—0200
6540	601—0700
6543	001—0100
6561	601—0700
6599	301—0400
6606	201—0300
6631	001—0100
6638	401—0500
6639	101—0200
6662	201—0300
6662	901—1000
6665	901—1000
6688	101—0200
6694	301—0400
6702	301—0400
6704	301—0400
6718	801—0900
6721	001—0100
6726	601—0700
6735	601—0700
6747	001—0100
6766	301—0400
6793	201—0300
6804	601—0700
6807	601—0700
6822	601—0700
6840	101—0200
6846	301—0400
6847	001—0100
6861	301—0400
6864	401—0500
6865	201—0300
6866	401—0500
6876	101—0200
6882	101—0200
6883	301—0400
7129	201—0300
7136	001—0100
7142	801—0900
7148	301—0400
7153	501—0600
7156	501—0600
7156	801—0900
7183	901—1000
7185	601—0700
7190	

Árvíz utca 38. szám alatti lakosok. Fiatal korukban többször összeütköztek a törvénnyel garázdaság miatt. Lévai újabb és egyedül elkövetett bűncselekménye, hogy Rókuson a Cuki nevű cukrászda előtt egy este minden indok nélkül leütötte V. István szegedi lakost, aki súlyos sérülést szenvedett. Egy másik alkalommal társával, Hürkecz Lászlóval italozás után ütötték le a rókusi vendéglőből kijöve, a ruhagyár-

Munkaal

Halászcsárdába takarítónőt és konyhalányt felveszünk. Kossuth Htsz, a hídnál. xDk. 20 503

A CSOMIÉP gépjárművezetői jogosítvánnyal rendelkező LAZ-daruskocsi kezelőt, valamint rakodómunkásokat felvesz. Jelentkezés: Szeged, Dorozsmai úti telep. xH. 12 863

Az Országos Földtani Kutató és Fúró Vállalat Dunántúli Üzemvezetősége SEGÉDMUNKÁSOKAT mélyfúrási — terepi — munkára felvesz. Havi kereseti lehetőség 2200—2400 Ft. Családlátogatás címén havonta 1 alkalommal díjtalan, a továbbiakban kedvezményes utaztatást térítünk. Jelentkezés: Mélyfúró Várpalota. xV. 58 140

Jó kereseti lehetőséggel azonnali belépéssel felveszünk lakatosokat, esztergályosokat, csőszerelőket, hegesztőket, kovácsokat, gyalust, asztalosokat, villanyszerelőket, kőműveseket, csőszigetelőket, betanított férfi munkásokat. fűtőket, szivattyúkezelőt, szeneseket, salakozókat. Kéthetenként szabad szombat. Vidékieknek albérleti lakáslehetőséget biztosítunk. Hazautazási költséget térítünk. Jelentkezés: Hazai Pamutszövőgyár Bp., IV. Baross u. 99. xBp. 1715

Állandó szegedi munkahelyre azonnal felveszünk hőszigetelő szakmunkásokat, kőműves, aszfaltos, lakatos, ács, műköves

Gyászköz

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy drága jó édesanya, nagymama és dédmama, TÓTH IMRÉNÉ, életének 63. évében rövid szenvedés után elhunyt. Temetése június 25-én 10 órakor lesz az alsóvárosi temető kápolnájából. A gyászoló család, Mátyás tér 21. T. 3214.

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy szeretett testvér, nagynéni és rokon, KOCHÁN ANNA, életének 62. évében hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése június 25-én 15 órakor lesz a Gyevi-temető ravatalozójából. A gyászoló család, Galamb u. 17. T. 3213.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férj, édesapa és nagyapa, MÁRKUS MIHÁLY, életének 69. évében hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése június 24-én 15 órakor lesz a Gyevi-temető ravatalozójából. A gyászoló család, Róna u. 40/a. T. 3211.

HÁZASSÁG | EGY

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged 1969 JUL 6

Péterfy László

1021

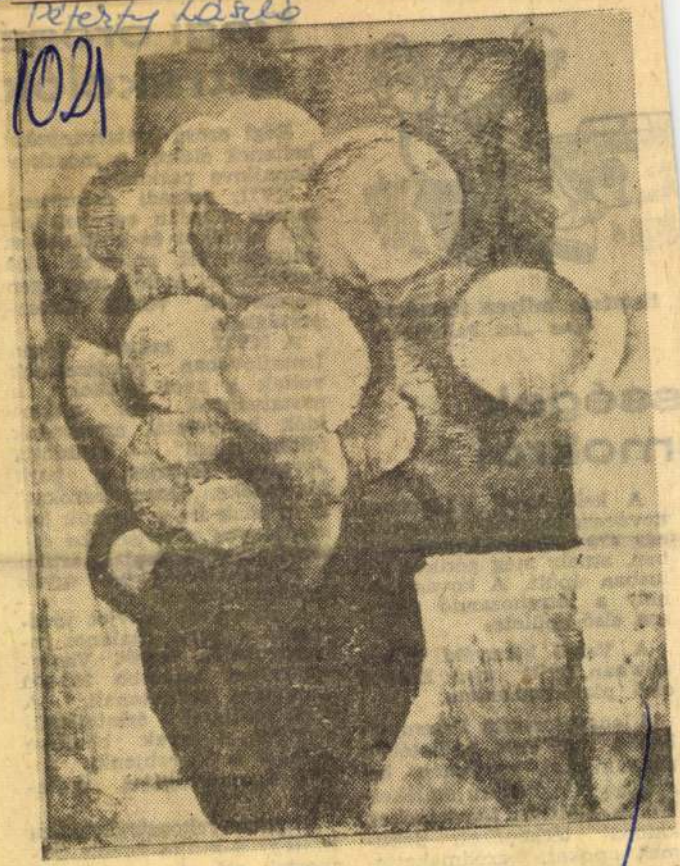

PÉTERFY LÁSZLÓ SÁRGA VIRÁGOK

i fiatalság milyen természet-

(Az „Ici Paris"-ból)

ességek umokról

s- A kelet-tiroli Lienzben
lt, kovácsmúzeumot nyitottak
o- egy 470 éves kovácsműhely-
ö- ben, amely még gótikus stí-
é- lusban épült. A kovácsmű-
e- hely a létrehozandó skan-
ot zen első épülete.

A Varsó környéki Wila-
nowban nyílt meg Európa
ik első plakátmúzeuma.

a- A lengyelországi Przemysl-
i- ben a régi erőd épületében
o- múzeumokat rendeztek be
o- az első világháború emlékei-
és ből. A kiállítás fényképeket,
o- katonai térképeket, doku-
mentumokat, erődmakette-
ket tartalmaz.

állítanak fel, amelyek 300 esztendővel ezelőtt még igen népszerűek voltak Oroszországban.

A XVII. század végén Izmajlovoban rendszeresek voltak a népi játékok, a mutatványok. „Az akkori idők hangulatát szeretnénk feltámasztani". — mondotta Jevgenyij Babejev, a park főmérnöke. „Orosz teázókat" is nyitnak itt, s bennük hagyományos népviseletbe öltözött lányok fogják árulni a mézeskalácsot és egyéb nyalánkságokat.

A moszkvai szovjet jóváhagyta a park általános rekonstrukciós tervét. Vasárnaponként legalább 200 000 látogatóra számítanak. A park területét érintetlenül hagyják. A tavak bővítése céljából a Szerebjenka folyón duzzasztógátat építenek.

A park rekonstrukciójára mintegy 6 millió rubelt irányoztak elő. A munkálatok tavasszal kezdődtek meg.

PETERDI Gábor
2002. dec.

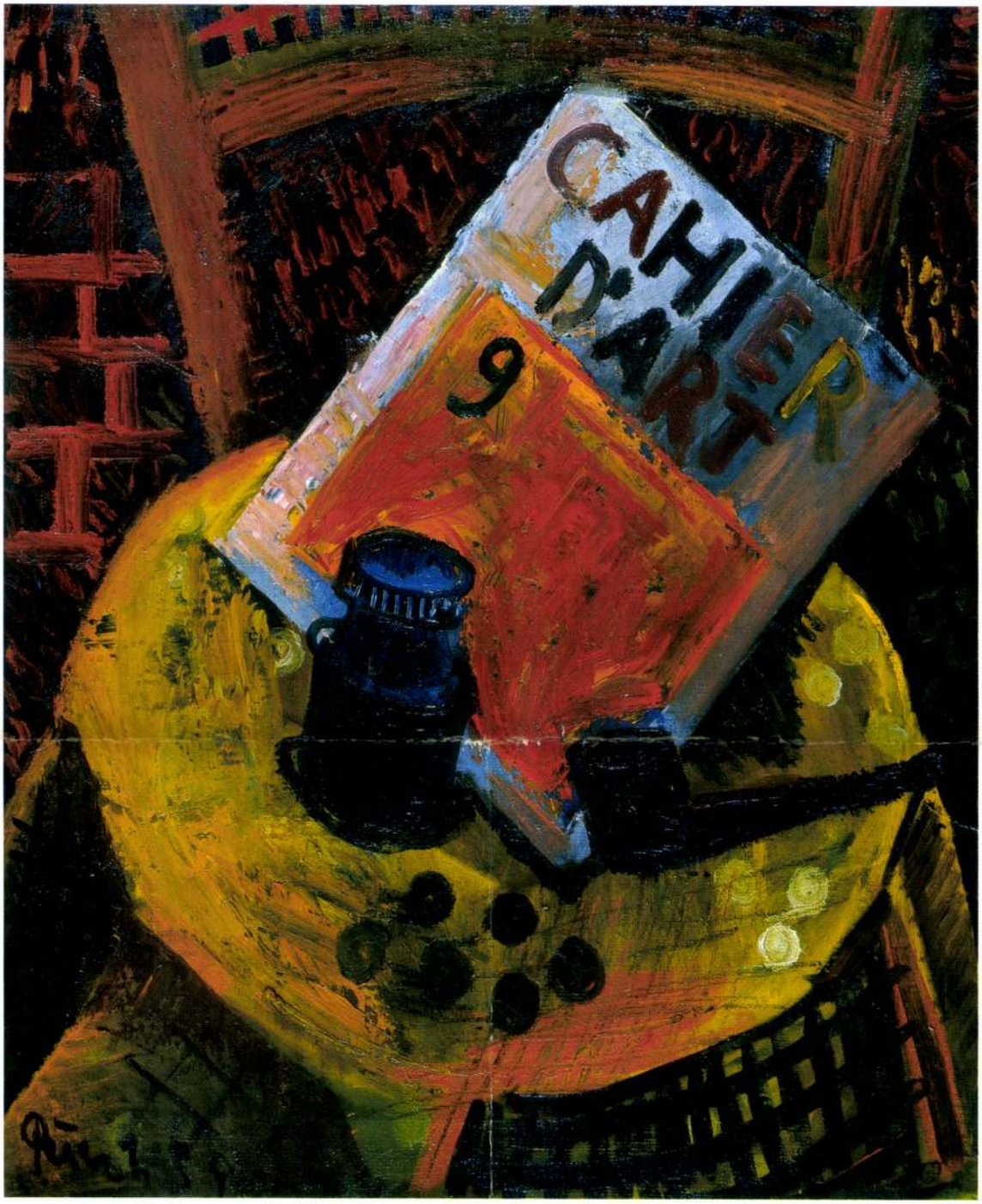

197. ▲
Peterdi Gábor (1915-)

Csendélet pipával, 1934.

Olaj, vászon, 60x49 cm
Jelezve balra lent: Peterdi G. Paris 34.

Kikiáltási ár: 600 000 Ft

198. **Czóbel Béla** (1883-1976)

Orgonás csendélet, 1928.

Olaj, vászon, 61,5x50,5 cm
Jelezve jobbra lent: Czóbel

Kikiáltási ár: 3 000 000 Ft

Peterdi Gábor

Ernst-muzeum csoportkiállításán szerepelt.

Peterdi Gábor a legfiatalabb. Rajzolni nem akar megtanulni. Legtöbb képén inkább a merész naivság a megkapó, mint a pikturális tudás. Sok sürü olajba ragadó, kezdetlegesen elrajzolt képe a douanier *Rousseaisra* emlékeztet. Van azonban néhány vászna, amelyen már az igazi tehetség ereje ütközik ki, ezek a *Pirossapkás* önarckép, az *Anyám* cimü jellegzetes tanulmányportré s az *Olvasó ifju* s a *Müteremrészlet* élénk szineivel.

NM.934.III.18.

Peterdi Gábor

Ernst-múzeum csoportkiállításán szerepelt.

Peterdi Gábor pikturájában még kiforratlan, nagyobb önarcképében már több rajz van, de még igen sokat kell rajzolnia, hogy igazán tudjon. Palettájának ezineit is fel kell frissiteni. Hiszen olyan szép a világ s egy egészen fiatal gyerekifjunak nem szabad idő előtt kivénülnie.

Kézdi-Kovács László.

PH. 934. III. 18.

Peterdi Gábor

MŰVÉSZET

Két kiállítás

Ernst-Muzeum. Nagyon helyesen teszi a muzeum, hogy mostanában a fiatalokat vonultatja föl, egyiket a másik után. Azokat a fiatalokat, akikből kialakul majd a magyar piktura jövője és akiktől oly sokat vár mindenki. Természetesen a rosta nem mindig megfelelő. Ebben az esetben is igy van. *Peterdi* Gábortól sok mindent várunk, bár most még tétovázó, tele az ifjuság kiegyensulyozhatatlanságával, merész és gyáva kapkodásával. Főleg külsőségek, ellesett és meglátott dolgok dominálnak nála. Mélység még sehol nincsen, csak a jószándék, hogy mélységet mutasson.

M.934.III.18.

Birkás István:

lték meg soha, a kései
t az ellenszenves tiszte-
úttöröknek kijár, de az
jékozatlansága következ-
gyakran elmarad. Gizi
a modern ember szocia-
ez hozzátartozik a csinos
ort és mindaz a jó, okos
embereket boldoggá teszi.
hogy a nincstelenség a
ató ereje. Ezért nem be-
t, amit háztartásnak ne-
ny. A háztartásnak tőké-
enni. A bútoroknak, a
lák fizetésének és mind-
hozzátartozik. Ha olyan
kerültek, akár Bécsben,
ban vagy Moszkvában,
ciós fő fészkeikben, ahol
etett megvalósítani eze-

Gizi a minimumból is

re vonatkozó elméletek
ek folyamán a füle mel-

lemző rá, hogy élete legnehezebb esztendeiben, amelyek hosszú és nagyon nehéz esztendőket jelentettek, nem tört meg, nem zavarta meg a tisztánlátását a körülötte történő dolgokban és a körülmények rendkívül súlyos volta ellenére tiz vagy még annál is többszörös sztahanovista lett.

Mindnárman az emberek ahhoz a fajtájához sorolhatók, akik bármilyen körülmények között képességeikkel, magatartásukkal, jellemükkel kitűnnek. Gizi asszony a legnehezebb években nem sopánkodásokkal és értetlenségekkel tűnt ki, hanem munkájával. A munka lényege és hiánya világos volt előtte, bármiképpen alakult is a helyzet: szolgálat a fasizmus ellen. Ez a tudat számára teljesen elegendő volt ahhoz, hogy megőrizze lelki egyensúlyát, mély tiszteletét eltűnt férje iránt, akit nem a házias asszonyka szeretetébe bugyolált csak, hanem akiről pontosan tudta, hogy korának jelentékeny politikusa és kivételes tehetségű embere, akihez neki is, Judit lányának is, minden pillanatban és a legbonyolultabb körülmények kö-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1969 JAN 4

1021
PÉTERFY LÁSZLÓ

Péterfy László: Anya gyermekkel

KATKÓ ISTVÁN

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Péterfy László
ÉLET ÉS IRODALOM

1967 JAN 14

elés költségeit (3. oldal) — Látogatóban

1021

Péterfy László: Fejek

Lakner László: Tan

„Nagyot aka

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 FEB 11

ÉLET ÉS IRODALOM

Petőfi Sándor
1024

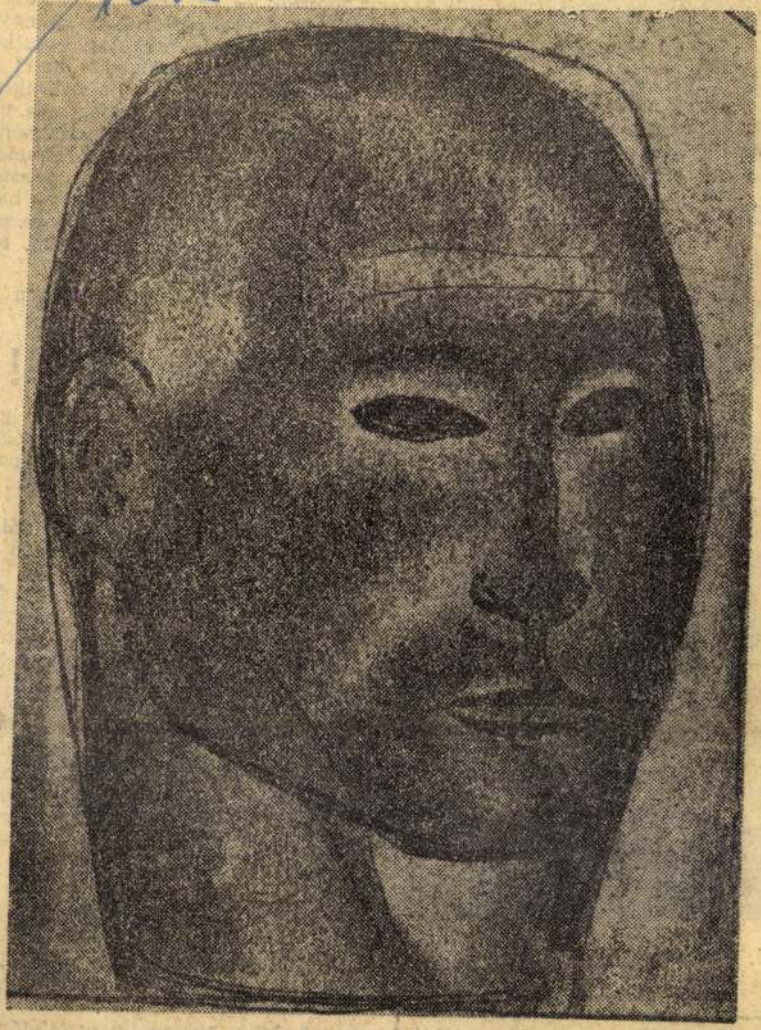

Péterfy László: Tanulmányfej

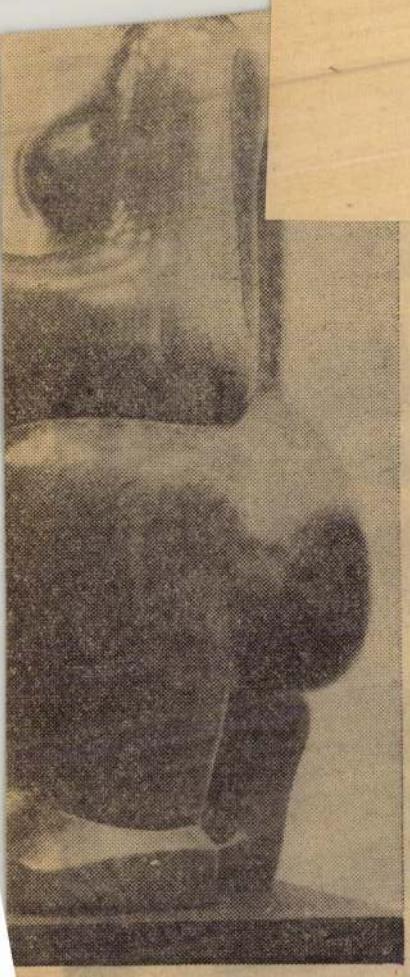

...zló: Szerelmesek

halálára

...ijdalom, hogy oly sommásan ...olja őt a kispolgári szemléle-

...a-
...e
...e-
...or
...—
...mi
...rá-
...ny-
...és-
...tudomannyal foglalkozom, ...tán nevelek, tanítok, oktatok — harmadik évtizede. A címben jelzet kérdésre szeretnék válaszolni. Mi is csinál a nevelő?

A válasz nyilván logikusan a lenne:

a nevelő – nevel!

Sajnos, ez csak elméletileg iga Mert a pedagógus „foglalatossága" között csak *hátul kullog maga nevelés, az oktató-munka*, azaz gyakorló pedagógia!

A bürokratikus teendők, *a szár papírmunkák* veszik el az idő j varészét.

Mindenekelőtt el kell készí nünk a *tanmeneteket*. Ez tárgya ként és osztályonként más és ma Ezekben részletes lebontásba *havi, heti és napi* órákra feltü tetjük, mit tanítunk, milyen órat pus lesz, amit tartunk, milye szemléltető eszközöket használun milyen pedagógiai célokat tűzün magunk elé az egyes részegységek nél, illetve óráknál. Az most egye lőre „nem érdekes", hogy minde egyes óráról

óravázlatot

is kell készítenünk, de ezeket „rá érünk" később is, napról napr történő „lebontásban".

A tanmenet mellé *osztályfőnök munkatervet* is készítünk, mert — legalábbis az általános iskolában — mindenki egyben osztályfőnök is. Mivel ifjúsági mozgalom is van minden iskolában, természetes, hogy az osztályfőnök úttörő-...

Peterdi Gábor: Eu uchnem

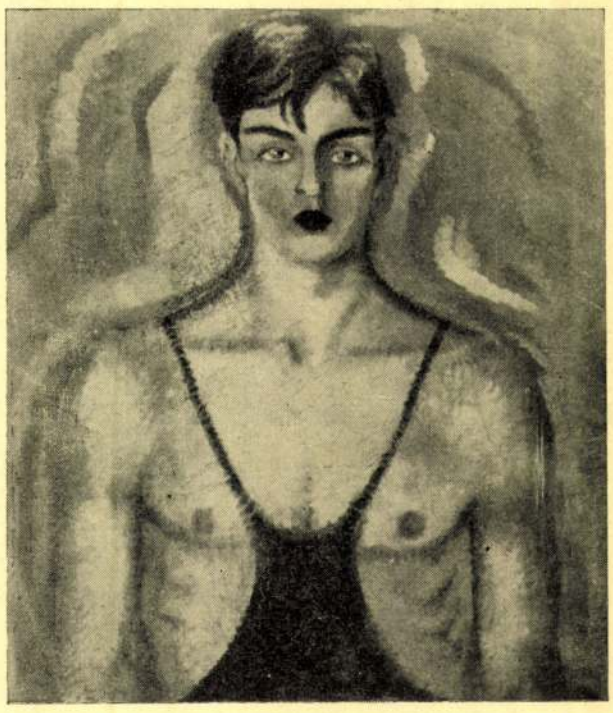

Peterdi Gábor:
Önarckép *Selbstbildnis* *A baba* *Die Puppe*
Beilage des Mult és Jövő *A Mult és Jövő 1930. évi október havi műmelléklete* *Supplément de Mult és Jövő*

PETERDI GÁBOR:

ANYÁM (Várnai Zseni a költőasszony) — *MEINE MUTTER (Die Dichterin Zseni Várnai)*

Beilage des Mult és Jövő — *A Mult és Jövő 1930. évi október havi műmelléklete* — *Supplément de Mult és Jövő*

Mult és Jövő 1930. XX. október havi

Várnai Zseni: Az anya dalol

A jónál is jobbnak, a szépnél is szebbnek,
csillagfényesszemű, ártatlan gyereknek,
ugy jöttél ragyogva erre a világra,
Isten tenyeréből legtisztább madárka.

Hoztad az életnek teljességes teljét,
jöttél, hogy a világ tevéled beteljék,
talán hősnek lettél? Megváltónak, jónak,
ám ezen a földön mégis csak zsidónak!

Minden igazságod igy válik hazuggá,
szárnyas ihletésed alacsonnyá, ruttá,
tudásod kérkedés, erőd guzsbakötve,
üldözött fajtából születtél e földre.

Hányszor megcsufoltak, pedig kicsiny vagy még,
hányszor meghajszoltak alantasak, törpék,
kik érdemetlenek, hogy sarud megoldják,
lázitott, uszitott, kicsiny embermorzsák.

Hősi gyermeklelked kényszerült csatákra
s a lelki sötétség barbár góliátja
kihivott, ingerelt egyenlőtlen harcra,
kis Dávid királyom, hősi diadalra!

Hányszor sirtam érted, féltettelek tőlük,
rejtettelek volna szivemre előlük,
de az anyaszivről leszakit az élet,
harcolj hát fiacskám, — ez a dicsőséged!

Legyen a fegyvered, tudás csillagfénye,
bátorság és erő a testednek vértje,
hited, igazságod, messzefénylő fáklya,
lobogjál, világits a sötét világba.

Igaznál igazabb, a jónál is jobb még,
légy az emberek közt makulátlan fönség,
emberebb, magasabb, ez legyen az álmod,
ez a te szépséges, nagy bosszuállásod!

Budai tájkép *Peterdi Gábor:* *Buda*

juttatta az államot abba a helyzetbe, hogy magát az erkölcstől függetlenítse, ami végeredményben a macchiavellizmusra vezet; ez már a politikát az erkölcs törvényeitől függetlenítve, azt tartja, hogy az uralkodói vagy állami cél minden eszközt szentesít. Szent írásunkból szembeszállt evvel Elijahu próféta szelleme és a próféták tanítása, mely szerint a jog csak annyit ér, amennyi az igazság benne, maga az igazság pedig csak a mélyében rejlő *szeretet* által értékesül. (Hós 10, 12.)

A bibliai erkölcs kisugárzásának egy másik oka a *morál egységének* hitvallása, mely szerint az erkölcsi törvény nem ismer kiváltságot és nem fölmentést. Már pedig *félistenekben és szentekben* való hit mellett különböző mértékben oszlik meg az erkölcsi kötelezettség félistenek, szentek, papok és világiak között. A szentek pedig, kik mennyei szférában csodás életet éltek, nem is válhatnak a közönséges halandó számára követendő példaképekké, sőt inkább annak nyomasztó tudatát keltik ezekben, hogy hiábavaló minden erkölcsi lendületük, a földi élet kisértései közepette Istentől való elszakadottságban kell maradniok. Létrejön tehát papi és laikus működési szféra s ami kötelesség az egyikre, sok esetben tilos a másikra. Amellett pedig az egyházi szentséggel felruházottak a világi hatalom birtoklására is szorulva, idővel elvilágiasodhatnak és oly erkölcsi Bábel állhat elő, aminőt a reneszánsz idején élt meg a világ. Csak a *Szentírás szellemének újjáébredése a hitjavítás és restauráció mozgalmaiban* volt képes a kereszténységben is gyakorlatilag a morál egységét helyreállítani, főleg *az egyetemes papság, egyetemes kötelezettség és felelősség* elvének dekretálásával.

A társadalmi életben a kasztrendszer megszüntetése, *a rabszolgaság sorsának enyhítése, a szombati nyugalomnak* a szolgákra, sőt az igavonó állatokra való kiterjesztése körüli érdem fűződik a Szentíráshoz. De neki köszönheti a *demokrácia* is győzelemre jutását.

Ahol az istenségek szolgálatában álló papság kizárólagos ura volt az istenség akarata titkának, a szent tan tehát nem volt a nép közkincse, ott a hatalom bármikor eszközéül használhatta a papságot a nép érdekei ellen. A Biblia azonban, amidőn megkövetelte minden atyától, hogy fiát arra oktassa és elrendelte a Tóra nyilvános felolvasását, *egyenlő* rangra emelte az *embereket* Isten irányában. Viszont az igazi demokrácia szellemében egyetlen új kiváltságot létesített: *az értelmiségi osztályét,* amely anélkül, hogy a papsággal szemben forradalmi jogfosztást kellett volna elkövetnie, idővel észrevétlenül lejáratta azt, miután föléje emelte a születési előjognak a *személyes érdemet,* az *intellektuális kiválóságot.*

Jól esik ennek fényes bizonyságát egy fővárosi (ujlaki) kath. templom hősi emlékének jelmondatában olvasnunk, mely a zsidó Makkabeusok III. könyvéből van véve:

Jobb nekünk harcban meghalni,
Mint nemzetünk vesztét látni.

A világtörténetnek nem egy hulláma a Biblia körül zajlott le. Számos hitjavító mozgalom a szombat visszaállítására és a Tóra törvényeinek újólagos életbeléptetésére irányult. A reformáció, bár az evangéliumon keresztül voltakép mégis a zsidó Biblia hitvilágának egyszerűsége felé tartott, vissza is állította *a bibliaolvasás és értelmezés szabadsága* révén a *kritikai szellemet* a hivatalos *tekintélyekkel szemben,* eltörölte a papság kizárólagos rendjét, a szentek közvetítésében való hitet. S amikor a quakerek a *rabszolgaság elleni harcot* megindították, az Ujtestamentomra nem hivatkozhattak, mert az a rabszolgaságot helyben hagyja (Efez. lev. 6, 5. 6 és Tim. 6, 1), hanem csak a prófétai szónoklatra (Jes. 58 6.), mely ilymódon a római jog és Arisztotelesz tekintélyével szemben került a harc tűzvonalába. A Biblia körüli mozgalomnak hullámai egyre új *politikai* törekvéseket indítottak meg s végeredményben a *francia forradalomban* diadalmaskodó demokratikus világalakuláshoz vezettek. A Biblia értelmezése körül kitört hitviták és harcok, habár kitérített sugarai a bibliai szellemnek, mégis mutatják, hogy a bibliai eszmék mily mélyen vertek gyökeret a lelkekben, míg a filozófiai tanok a népek lelkületét hidegen és érintetlenül hagyják. Ez a történelmi tény abban találja magyarázatát, hogy a Biblia oly *méltóságot* adott az Isten képmására teremtett ember *személyének,* oly *becset erkölcsiségének* és oly nagy *célt életének,* minőkért sokkal szivesebben áldozták fel a néptömegek életüket, mint bármely előnyökért vagy gondolatért.

A zsidó vallás a *jövőben* is új tekintélyhódításnak néz eléje. Egyik legelismertebb keresztény vallásbölcsész, Troeltsch, így nyilatkozik e tekintetben: „Minden jel arra vall, hogy a jelen kor vallásos eszmevilága oly egyszerűsítés és összefoglalás felé irányul, mely a kereszténységből a gnosztikus természetfölötti és misztikus sacramentális elemeket kiválasztja és a keresztényileg módosított hebraizmus felé fordul vissza". (Gesamm. Schr. IV. 821.)

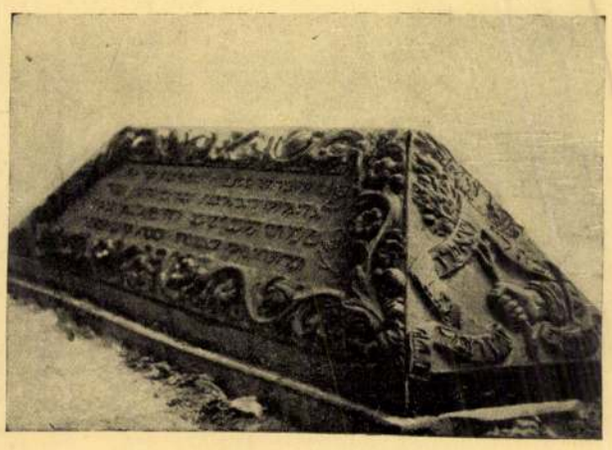

Altónai sírkő (Fürst felvétele)

Ujvári Péter: Napok és esztendők — *Részlet a szerző készülő önéletrajzából.* —

ANYÁM.

Ősi nagy hazugság, hogy az öregséget tisztelni kell. Én bizony tiszteltetem. Megöregedni nem nagy művészet, csak éppen az kell hozzá, hogy ne maradjon fiatal az ember. Akinek nincs tehetsége a fiatalsághoz, megöregszik, csak úgy magától, anélkül, hogy megdolgozna érte. Az öregség a napzabálók demokráciája. Nincs is semmi másban demokrácia, csak az öregségben. Minden öreg ember egy koszton él: emlékein ejtőzik. Az elszórt drága ifjúságért emlékeket kapunk. Az idő ezzel fizet. Rosszul fizet, mert nincs rosszabb valuta a világon, mint az emlék. Száz emlék nem ér fel egy illúzióval és a húszéves ember életuntsága többet ér, mint a hatvanéves makacs élniakarása.

Nekem mindazonáltal kedvesek az emlékeim. Talán azért, mert nincs okom rá, hogy az öregségem féltékeny legyen a fiatalságomra. Melegből és napsugárból nagyon sokat az se kapott. Azt hiszem, bárha erről nincsenek is anyakönyvi adataim, nem is kiskoromban születtem, mint más rendes ember. Legalább húszéves lehettem, mikor a világra jöttem, talán több is. Mert én öregen kezdtem az életet. Öregen, szegényen és fáradtan.

De azért nem kell hinni, hogy tavasztalanul múltak el az első esztendők. Ezer színre bontott aranymeleget csurgatott rám két fekete szem. Két drága, hűséges és okos szem, amely ajnározott és jóltartott. A Neumann-fiú gazdag volt, a Leuchter-gyerek is, de ők csak tejet és sok vajaskenyeret kaptak az édesanyjuktól. Engem édes, illatos költészettel itatott az édesanyám.

Egyszerű asszony volt az édesanyám, szerény és természetes. Minden, amit mondott és csinált egyszerű és természetes volt. Tizenkét gyereket hozott a világra olyan egyszerűen és természetesen, mintha nem is sejtette volna, hogy nagy dolog ez. Vannak emberek, akik isteni képességeket hordanak magukban és nem tudnak róluk. Az én anyám ilyen volt. Mert költő volt. Ezer teherrel rakta meg az élet, de ő meg sem érezte talán. Legtöbbször meg sem látta, mert az élet nem állt meg előtte fenyegető nagy árnyékával, csak mellette surrant el, mint egy látomás, szinesen, ragyogóan, megfoghatlanul. Mert költő volt. Ezernyi ezer csodakép szunnyadt a lelkében, csodás multak ezer káprázata, amik csöndes estéken kiszirmoztak belőle és sírtak, muzsikáltak, mint a mese ezüstvirágja. Kevés asszonyt ismertem életemben, aki úgy tudott mesélni, mint ő, pedig írni-olvasni csak jiddisül tudott. Megelevenedett a legnemesebb mult és megelevenedett a legelfelejtettebb ember is, ha mesélni kezdett.

Az ő meséiből hasadtak ki gyermekkorom legszebb igéretei. Amikor mesélt, se fáradt, se éhes nem voltam akkor, pedig gyermekkoromban az éhség és a fáradtság voltak a legtartósabb érzéseim. Sokszor ő maga is csak azért mesélt, mert a szoba hideg volt és az asztalon csak egy kis száraz kenyér keménykedett.

— Gyere, drágám — hívott csöndesen — gyere vacsorázni.

Az ölébe vont és mesélt. Szent emberekről, akik csodákat műveltek. Ez volt a vacsorám. De az asztalunknál a szippurim minden fényalakja ült. Majmonidesz és Lurja és a Bal-nesz. Fejedelmi vacsora volt. Nem irígyeltem a vajaskenyere miatt a gazdag Neumann-fiút.

Mesélni talán ő tőle tanultam.

Gondolom, tudta ezt őmaga is és sokszor bizony szomorkodott is emiatt. Mért, hogy éppen ő rá ütöttem, miért nem az édesapámra, mint a bátyám, aki húszesztendős korában befejezte az egész Talmudot és huszonnyolc éves korában befejezte az egész életet.

Az apám rabbinus volt, bölcs és szelid ember. Tudós volt a nagyapám, de még a tizedik szépapám is. Nemzedékről nemzedékre szálltak át a nagy fóliánsok, amelyekből, nem tudom már melyik generációban, a Maharam is kibányászta még a mai napig is ragyogó igazságait. A Talmud volt a mi családunkban az ősi dominium és ha akadt volna valaki, aki kizüllik belőle, azt ugyancsak letiporta volna a családi kevélység. De nem is akadt ilyen szégyene a familiának sok-sok emberöltőn keresztül. Csak az utolsó generációban görbült lefelé a magasba ívelt családi hagyomány. Én nyomtam le. Én voltam az első eltávolodó.

Hogyan történt ez a megmásulás és mi vitt rá erre a hűtlen elszakadásra, ma már csak homályosan érzem. Csak annyit tudok még: levegő nélkül éltem sokáig, egy elsülyedt világban, ahol csak a mult világított. Egyszer aztán kitúrtam belőle magamat. Az igazság szorított fölfelé, de itt már a hazugság ölelt magához. Hogy embernek érezzem magam, ahhoz kevés volt az igazság. De az első hazugságban már embernek éreztem magam.

Még nem voltam tizenhárom esztendős, mikor Nagysurányba kerültem, a híres rabbi Plauth Feivel jesivájába. Önállóan hallgattam már akkor az előadásait és a himlőhelyes Códik, a rabbi famulusa, nagy jövőt jósolt nekem. Rabbi lesz belőlem, de legalább is sacmac. A ragyogó kilátás nem szédített el, mert forrt már bennem az én forradalmam és keserű haraggal gondoltam a jövőre, amely korhadt gerendákon akart kitornyozni az életemből. Nem várom meg, amíg rám tetejezi magát. És kezdtem szétrombolni a jövőt, amely meg sem születettt. Voltunk vagy ötenhatan kérdéssóvárgók, gyerek-aszkéták, akik tizennégy éves korukig a sátánnal verekedtek, de tizenötéves korukban már az élettel és a multtal viaskodtak. Titkos társaságba forrtunk össze, hunytszemű ablakok mögött, a kövér Herzné vis-

Patai Edith: Peterdi Gábor

Csendes kis utca Budán... Házak csak az egyik oldalon, a másikon park, rozsdavörös fövennyel, fehér lugasokkal... Az utca fölfelé vezet, lelátni a Körutra, amelynek lámpafüzére lassan felízzik az augusztusi alkonyatban... Margit-utca 19... Itt laknak Peterdiék... Ha bekopogunk hozzájuk, mindjárt érezzük, hogy Peterdi Andor a költő és Várnai Zseni a költőasszony ma egy lépéssel visszavonultak, hogy Peterdi Gábornak, a festőnek engedjék át az első helyet. Amerre nézünk, a falakon képek, ragyogó, lángoló, daloló szinek egy őserővel kirobbanó nagy festői tehetség megnyilatkozásai... Peterdi Gábor még nincs 15 éves... Ő festette mindezeket... Mikor, hogyan? Tanulás nélkül, mester nélkül, technikai iskolázottság nélkül, mint ahogy a madár énekel Isten kegyelméből...

És mégis kész technikával, sőt többféle technikával dolgozik ecsettel vagy spachtlival, erős, vértől duzzadó szinekkel, vagy halvány pasztelltónusokkal oly finoman, hogy még a szakértők is alig hiszik, hogy ezeket a leheletszerű hatásokat olajfestékkel hozza létre. Biztos stílusérzékkel kezeli a különböző témát; egy szinektől ragyogó pompás virágcsokrot a természetalkotta formák és szinek áhitatos tiszteletében szinte napfénytől és levegőtől illatosan varázsol a vászonra, de „A paradicsom" című képén stilizál és a virágok, a falevelek, a középen ringatózó pompás paradicsommadár, a tekergőző kígyó, mind a művész egységes elképzelését szolgálják...

A művészi elképzelés Peterdi Gábornál főkép a színben éli ki magát. Valósággal elkápráztat a szinek szimfóniája, amelyről sajnos, az egyszinű reprodukció halvány fogalmat sem nyujthat. Egyik-másik képén azonban a színnel egyenlő értéket ad a kompozíció erőteljessége. Igy az „Euchnem" munkásdalát éneklő hajóvontatók képe ritmikus izomjátékával. Vagy a megkapóan bensőséges portré az édesanyjáról.

Logikával, fejlődési törvényekkel nem lehet megmagyarázni Peterdi Gábort. Nem lehet megmagyarázni Peterdi Andorral és Várnai Zsenivel sem...

Ugy áll a magateremtette világ középpontjában ez a 15 éves erőteljes, korán minden tekintetben túlfejlett fiú szent csodálkozással a szemében, mintha anyjának örökszép versét hallgatná:

„Növekedj, magasodj,
fölibém szárnyasodj,
repülj át kicsiny anyádat!
Oly büszke alázat a magasba nézni
csillagok útjára, messze,
Teutánad!"

Kérem, beszéljen valamit magáról; nem Peterdi Gáborról a festőről, hanem Peterdi Gáborról, a gimnázistáról... Mosolyog, nem fölényesen, csak egyszerűen, kedvesen, fiúsan... „Nem járok már gimnáziumba. Csak festek és nyelveket tanulok..." Látszik rajta, hogy már messze, messze mögötte a latin iskola. De Várnai Zseni még emlékszik, mennyi baj volt ezzel, mennyi keserűség. „Gábor nem akart tanulni, rajzolt az órák alatt, sőt, aktokat rajzolt..." Becitálták a szülőket és sajnálkozva, részvéttel megmondották nekik, hogy a fiú haszontalan fráter... Várnai Zseni megnézte a corpus delictiket, megnézte a fia bűnös rajzait. „És tanár úr, nem látja, hogy ez a gyerek egy nagy tehetség?" A tanár úr ránézett... Ő bizony nem vett észre semmit... És épigy nem vettek észre semmit az Iparművészeti Főiskolán, ahol visszautasították Peterdi Gábort. Igy fejlődött, nőtt, erősödött szabadon ez az ifjú ember, ez az Isten kegyelméből való művész, mint a fa a hegytetőn, napfény és orkán bölcsőjében. Nőtt és izmosodott iskola, tanár nélkül, csak szerető szülői lelket éltető melegében.

Peterdi Gábor most kiállít az Ernst-múzeumban. Én hiszem, hogy még ezekben a súlyos, nehéz időkben is felfigyelnek erre a kiállításra. Hiszem, hogy nem várnak, míg majd külföldi elismerésekkel, nagy érmekkel igazolja magát itt a magyar glóbuszon Peterdi Gábor.

Peterdi Andor:
Elfogyó árnyként állok...

Mint lombtalan, öreg fa, amely magában áll,
És szurágta törzsében gubbaszt már a halál,
Ugy állok én is immár, tul életem delén,
Ötvenedik nyarammal, oly kopár feketén.

Fölöttem tündöklik és csodákat gyujt a nap:
Virágot, lombot, buzát nyit-bont az ég alatt,
S hidegen állom én már tüzének ostromát,
Lelkemből nem hajt többé rügyet, lombkoronát.

Állok kopáran, busan, illat, fény közepett
S nézem a körülöttem felszökő életet.
Vagyok szomoru emlék a multból s idegen
Tekint felém mindenki, közönnyel, hidegen.

Hárfának jó még ágam: a szélnek, hogyha száll,
Zugó dühével vakon is mindig rámtalál,
Komor, ijesztő nótánk a messzibe remeg
S futnak előlünk: vadak, madarak, emberek.

Elfogyó árnyként állok az élet fövenyén,
S hogy mégegyszer viruljak, ó, nincsen rá remény,
De tövem alján él már két hajtás zöldelő
S mig én korhadok meddőn: a két sarj egyre nő.

Vigyázom, óvom őket, fagyok, szelek elől
S ha törzsem majdan egyszer megtörik és ledől,
Virulva hajt az égnek a két kis oldalág:
És messzire megszépül, velük a pusztaság.

Brenner György:

IDEGEN SZAVAK KÉPES SZÓTÁRA

R

Recept

Rezerváció

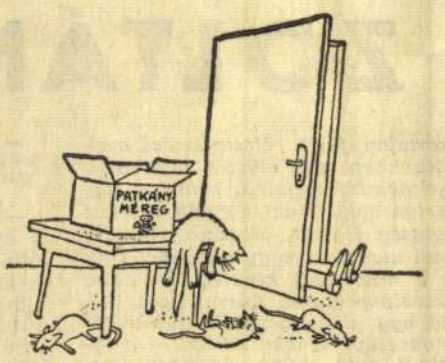

Radikális

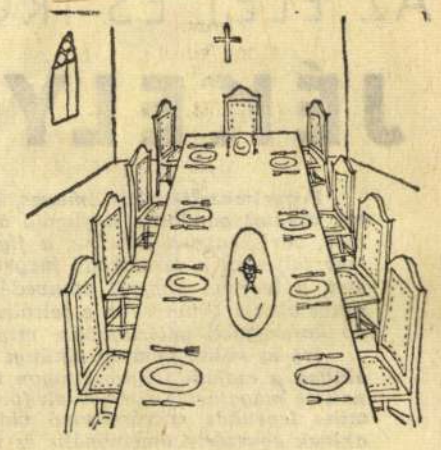

Refektórium

MOLDOVA GYÖRGY ELBESZÉLÉSE:

A TILALOMTÁBLA

A tilalomtáblát, melyről szó lesz, egy Snepf Ágoston nevű, egyébként ismeretlen gyermekbarát állította fel a tulajdonába tartozó külvárosi réten. Az évet és a napot már aligha lehet megállapítani, csak a szöveg nehézkes stílusa utal a múlt század végére:

Az ezen mezőségen játsz adozó gyermekeket fog'a latosságukban megzavarni SZIGORÚAN TILOS!!

A környéken megbámulták a táblát, aztán senki sem törődött vele tovább, a gyerekek ott játszottak, ahol akartak, és vagy megzavarták őket, vagy nem. Csak egy öreg postás tervezte évről évre, hogy ellopja a táblát tartó vasrudat és erre futtatja fel a kertjében a babot, de mint annyi nagyszabású terv a világon, ez sem jutott el a megvalósulásig.

A háború után a város mind jobban terjeszkedett kifelé, erre a külvárosi rétre is egy nagy lakótelepet szándékoztak építeni a közepesnél valamivel magasabb beosztású állami tisztviselők részére. A két mérnök, aki az előzetes felmérést végezte, tanácstalanul állt meg a tilalomtábla előtt. Snepf Ágoston utódok nélkül halt meg, a feliratot azóta senki sem gondozta, betűi már rég elmosódtak, csak a vörössel festett „szigorúan tilos" szavak maradtak épségben.

— Te el tudod olvasni, hogy mi szigorúan tilos?

— Nem. Kérdezzük meg a rendőrségen?

— Jobb az ilyet nem bolygatni. Örüljünk, hogy a városrendészet nem szólt miatta, lefújhatták volna az egész építkezést.

A másik mérnök a tervrajzra nézett:

— De hát pont ide jön a toronyépület előcsarnoka, útban lesz. Mi volna, ha véletlenül nekimenne egy földgyalu?

— Megőrültél? Egy ilyen tilalomtáblát legalább ezer hivatal tart számon. Hamarabb lehetne ellopni az egész telket, mint ezt a táblát. Inkább keressünk valami áthidaló megoldást.

— A gyerekeket viszont mindenesetre zavarjuk el innen, túl keményre taposSák a földet, aztán kínlódhatnak azok a szegény exkavátorosok.

●

Az építkezés több mint egy hónappal elhúzódott, mert a pincét és az előcsarnokot úgy kellett kialakítani, hogy közben ne bolygassák meg a tilalomtábla alapját. A tábla műmárvány padlóba foglalva állt a mennyezetet tartó két Atlasz-figura között, de azokkal ellentétben nem tartott semmit, jelezve: sokkal fontosabb feladatot tölt be, semmint hogy ilyen alacsonyrendű mellékmunkákkal törődjön.

Természetesen azonnal magára vonta a beköltöző lakók figyelmét. Mindannyian művelt és tapasztalt emberek voltak, többségük irodalmi folyóiratokra is előfizetett, nem véletlenül töltöttek be a közepesnél valamivel magasabb állami funkciókat. Már az iskolában megértették a tilalomtáblák szükségességét és azóta is megőrizték feltétlen tiszteletüket iránt uk.

Tudták, hogy az előcsarnokban álló táblát meghatározott célból helyezték el ilyen feltűnő ponton, rendkívül fontos utasításokat kell tartalmaznia. A lakók azonban eredménytelenül próbálták kibetűzni a feliratot, végül is a házmester fejtette meg az értelmét:

— Arról van szó benne, hogy esős időben a lakók nem léphetnek cipőben az előcsarnokba, mert összesározzák a követ, hanem kézenállva kell menniük a liftig.

A házmester egyébként nem is tudott olvasni, csak azért mondta, mert szerette volna megtakarítani magának a kövezet feltörlését. Maga is csodálkozott, mikor a lakók szó nélkül tudomásul vették a magyarázatot. A ház bejáratánál kesztyűt húztak és tátágasban vonultak végig az előcsarnokon, kalapjukat és cipőjüket hozták és ha találkoztak egy szomszédjukkal, udvariasan rugóztak a térdükkel.

A házmester vérszemet kapott, egy ügyvédet szerződtetett táblamagyarázatra és szinte hetenként újabb megfejtéseket olvastatott ki az elmosódó szövegből. Kezdetben beérte a kisebb előnyöket biztosító értelmezésekkel, például, hogy a házmestert amennyiben betöltötte negyvenharmadik évét és a felesége keresztneve M. betűvel kezdődik, szigorúan tilos meggátolni abban, hogy feltörje a követ a két Atlasz-szobor mellett és takarmánytököt ültessen az erkélyen nevelt két üszője számára.

A lakók többsége meg volt győződve, hogy a tilalomtábla valójában ezeknél is súlyosabb korlátozásokat tartalmaz, örültek, hogy a házmester, aki mégiscsak az állam képviselője, ennyivel beéri és nem tiltakoztak.

A házmester ezek után végképp átvette a hatalmat a ház fölött. Egy kézügyességgel rendelkező lakóval kiegészíttette a tilalomtábla szövegét:

Nem a házmester van miértünk, hanem mi vagyunk a házmesterért! Ez így van. Ezen gondolkozni SZIGORÚAN TILOS!!

Az új házirendet már úgy fogalmazta meg, hogy mindenkinek jól az agyába vésse ezeket az alapelveket.

Reggelenként a lakók sorbaálltak a házmesteri lakás előtt és mindannyian kaptak egy nagy pofont. A házmester ezzel nemcsak a vezető számára elengedhetetlen tekintélyt akarta biztosítani, de súlyt helyezett rá, hogy mint az apa a gyermekeit, az életre nevelje a lakókat és egy reggeli pofon a legmegfelelőbb hangütés volt arra a napra, mely a lakókat kint az utcán és a munkahelyen várta.

A családiasságot biztosította az a rendszabály is, hogy napközben a lakók kötelesek voltak óránként felhívni a házmestert és érdeklődni egészségi állapota, hangulata felől. Gyakran előfordult, hogy egy-egy a házban lakó neves jogász vagy főkönyvelő órák hosszat bénultan meredt maga elé, mert a házmester azt mondta a kagylóba, hogy az életben semminek sincs értelme és már igazán megdögölhetne a szomszéd házmester.

De a redők azonnal kisimultak a lakók homlokán, ha a házmester felélénkülő kedvét látták. Tettvágya ilyenkor nem ismert határt, a legkülönbözőbb akciókba kezdett, megmosakodott, tiszta inget vett, néha még szeméthordásra is sor került. Ezt természetesen nem úgy kell érteni, hogy a házmester sorrajárta volna a lakásokat és tartályba gyűjtötte a szemetet, hanem épp ellenkezőleg. Bizonyos összegért felvállalta nagyobb üzemek hulladéktelepeinek kiürítését és minden lakó köteles volt tíz vödör szemetet hazavinni innen, melyet tetszés szerinti formában használhattak fel.

Máskor kikölcsönözte a lakókat más házmestereknek különféle munkákra, egy pénzügyminisztériumi tisztviselő vezette például a környék összes lakbérkönyvét.

A házmester a sikeres akciók után többnyire éjfél körül ért haza, kapukulcsot nem vitt magával — ez túlságosan kinyomta volna a zsebét —, hanem kicsöngette valamelyik lakót. Ezekben az esetekben is szigorúan betartatta az előírásokat: a kaput nyitó lakótól nem fogadott el többet éjfélig egy, éjfél után pedig két forintnál.

Ha nem tudott elaludni, az ügyeletes lakó odaült az ágy szélére és mesélt neki. A házmester az első emeleten lakó jogász feltegetéseit szerette a legjobban, a jogász egyébként is a kedvencei közé tartozott, mióta törvénymódosítást terjesztett be a Parlamentben, hogy a „házmester" elnevezésű fröccsfajta az eddigi három deci bor és két deci szóda helyett félliter tiszta borból álljon.

A jogász különféle törvénykönyveket szokott felolvasni, az mindig jókedvre hangolta a házmestert, aki a francia forradalom hármas jelszavánál elmosolyodott, a népfenség jogánál pedig már hangosan nevetett.

Bár a házirend sok megkötéssel, teherrel járt, mégis el lehet mondani, hogy a lakók szerették a házmestert. Éjszakánként, ha íróasztaluk fölé görnyedtek és hiába kerestek a választ hivatásuk nagy kérdéseire, csüggedt szemüket a házmester-lakás ablakára emelték vígaszért. Eszükbe jutott a magabiztos bibircsók a házmester állán és megnyugodtak. Jó, hogy ő van! — gondolták magukban és újult erővel folytatták a munkát.

●

A lakók megdöbbentek, majd a torkuk is összeszorult a rémülettől, mikor egyik reggel a házmester nem jelent meg a napirendben rögzített pofonkiosztásra. A házmester felesége elküldte őket azzal, hogy az ura nem jól érzi magát, de ők még sokáig ácsorogtak az előcsarnokban: hátha mégis megkaphatnák megszokott pofonjukat. Ez a rossz indulás rányomta a bélyeget a lakók egész napjára, fellépésükből hiányzott az az erély és magabiztosság, melyet csak a jó lelkiismeret adhat.

Mire hazaértek a munkából, a házmester már meghalt. Felesége szerint utolsó szava, egyben politikai végrendelete az volt, hogy: „mehr lift" azaz több liftet, mert így több liftpénzt lehetne összeszedni. Az előcsarnokban temették el a tilalomtábla alatt, a takarmánytökök szelid gyümölcsei hamarosan ellepték a sírját.

A lakók reményei abban összpontosultak, hogy hamarosan kinevezik a házmester utódját, de a lakók balszerencséjére éppen erre az időre esett a házmesteri intézmény általános átszervezése. Többé nem vigyázott minden házra külön ember, egy-egy házmester akkora területet kapott, amekkorát huszonnégy óra alatt be tudott járni motorkerékpáron.

Az új házmester erre a házra is csak öt percet szentelhetett. A lakók megmutatták neki a tilalomtáblát és kérdezték, hogy kell értelmezni ezentúl? Az új házmester előbb megpróbálta kiszedni a helyéről, mikor ez nem sikerült, zsebkésével lakaparta a szöveget, csak a „szigorúan" szót hagyta meg. Elgondolkozva megvakarta az állát és egy tintaceruzával felírta a táblára:

SZIGORÚAN SZABAD!!

Kiosztott tíz deka savanyú cukrot, felpattant motorkerékpárjára és ebben az évben nem is látták többé.

A lakókat nem nyugtatta meg az új házmester könnyedsége, sőt éppen ez keltett gyanút bennük. Mindannyian közepesnél valamivel magasabb beosztású állami tisztviselők voltak, többségük irodalmi folyóiratokra is előfizetett, tudták, hogy egy tilalomtábla ledöntése nem történhet kevesebb ünnepélyességgel, mint a felállítása és eleve feltételezi egy új tilalomtábla létesítését.

„A tilalomtáblák száma meghatározott és egyenletben is kifejezhető — mondta a harmadik emeleten lakó matematikaprofesszor — az emberek száma + a bűnök elkövetésének lehetősége törve az öntudattal és szorozva n-nel. Ez az »n« az úgynevezett állami szám, melynek az a legfontosabb jelentősége, hogy az állami törvények elsőbbségét biztosítsa a matematikai törvények fölött." A professzor aztán egy hosszú levezetéssel bebizonyította, hogy a régi tilalomtábla most is érvényben maradt, legfeljebb módosult értelemben.

A lakók rendkívül szerencsétlennek érezték magukat, amiért senki sem magyarázta el nekik ezt az új jelentést, de az új házmestertől semmit sem várhattak — némi savanyú cukron kívül.

Néhányan saját kezdeményezésből kisebb korlátozásokat szabtak ki önmagukra, részben nyugtalan lelkiismeretük lecsillapítására, részben hogy egy esetleges felelősségrevonásnál legyen a kezükben valami bizonyíték, hogy bár a tilalomtábla megváltozott parancsát nem követték pontosan, de a maguk részéről mégis megtettek minden lehetségest.

Valamennyi ilyen önkéntes korlátozásról feljegyzéseket készítettek, a páratlan emeletek igazolásait a páros emeleten lakók írták alá és megfordítva. Az egymáshoz fűzött igazolások vastagsága határozta meg a házban az egyes lakók tekintélyét.

Voltak, akik minden szerdán részleges böjtöt tartottak, a fiatalabb házasok arra kényszerítették magukat, hogy a hét bizonyos napjain ne nyúljanak egymáshoz, régebbi házasok arra kényszerítették magukat, hogy a hét bizonyos napjain egymáshoz nyúljanak. Nem ment ritkaságszámba, hogy valaki egy kopasz keresztcsíkot nyíratott a hajába vagy apró kavicsokkal szórta tele a cipőjét.

Egyre inkább kimerültek az önsanyargatás kézenfekvő módszerei, a lakók ötletekért áttanulmányozták a klasszikus irodalmat, sokat köszönhettek az Inkvizíció történetének és Sade márki emlékiratainak. De mindannyian irigyelték azt a szerencsés lakótársukat, aki váratlan helyen: a Bibliában fedezett fel egy érdekes lehetőséget.

A fiát feláldozó Ábrahám példájára ő is felajánlotta a gyerekét, igaz, hogy az égetnivaló gyerek egyébként is rosszul tanult és a szülők felszabaduló ágya helyén garázst akartak létesíteni, újonnan vásárolt kisautójuk számára.

A tüzet a régi házmester sírján a tilalomtábla tövében rakták. Valamennyi lakó jelen volt a szertartáson, meghatva nézték, amint a lángok már a táblát nyaldossák. Legnagyobb csodálkozásukra a tábláról lassan leolvadt mind a „szigorúan szabad" felirat, mind a házmestert dicsőítő szöveg maradványa, és hála a múlt századbeli elpusztíthatatlan festékeknek, feltűntek Snepf Ágoston eredeti szavai: „az ezen mezőségen játszadozó gyermekeket foglalatosságukban megzavarni szigorúan tilos".

A lakók megdöbbenve néztek egymásra:

— Ez ugyanaz a tábla volna?

DARÁZS ENDRE:

Világít nyugodtan

Mikor majd az Isten
Az ajtót kivágja,
Jön, hogy végső éjfél
Hulljon a világra.

Lelkünk: ujjnyi gyertya,
Huzattól kilobban.
Értelmünk, mint villany,
Világít nyugodtan.

Utazások

Előbb sehol senki,
Most meg lovasokkal
Telisteli ez a
Tomboló hegyoldal.

Fejem dárdahegyen
S iszonyodva nézem,
Mint vándorol fejem,
Mindig másik kézben.

1021

AZ ÉLET ÉS IRODALOM LÁTOGATÓBAN

JÉKELY ZOLTÁNNÁL

Fegyelmezett-szikár, magas, kortalan férfi, élesmetszésű arccal, divatot gondosan negligáló öltözékben. Aki először találkozik vele, zárkózottnak hihetné, a figyelmesebb szemlélő azonban hamar felfedezi a tartózkodó magatartás mögött az intenzív érzelmi élet, a le nem higgadt szenvedélyesség jegyeit. Magános, mindig sietős alakja ismerősebb a felsőbudai utcákban vagy a Lukács fürdő korareggeli galériájában, mint a művészeti közélet fórumain.

Író és költő, nemrég elhúnyt kiváló poétánk, Áprily Lajos fia, akiben a családi folytonosságon túl egy szűkebb pátria kultúrájának és magatartás-normáinak folytoncssága is megtestesül — a familia legendás művésztermő vidékről való. Jeles formaművész, akinek egyszerre emocionális és intellektuális líráját már igen korán az igéretesek között tartották számon a beavatottak. Igazán széles körben pikareszk mese-regényei váltak ismertté, és ugyancsak sokan találkoztak vele mint fordítóval, klasszikus és modern költemények, regények és drámák átültetőjével.

A látogatás most azért jött létre, hogy első kézből szerezzünk hiteles információkat személyéről és életéről.

Szülőföld

— Írásművészete és témavilága a a modern vonások mellett is hagyományőrző karakterű. Mondjon valamit a múltról: azokról az alap-élményekről, amelyek fiatalságában döntőek voltak.

— A szülőföld: erről hosszan kellene beszélnem. Erdélyben születtem, Nagyenyeden, s annak a tájnak és világnak befolyása — én legalábbis úgy érzem — sokkalta jelentékenyebb, mint másfajta vidékeké. A fantasztikus hegyek tündérbirodalma, a Maros-völgy alkonyatba süllyedő dombjai és fehérlő tornyú falucskái, a városvégi villalakás kigyúló lámpavilága a hátam mögött! Az egész gyermekkori otthon környezete: könyvek, folyóiratok polcokon és szekrényekben, a falon írók, muzsikusok arcmásai, szüleim vitatkozásai egy-egy modern regényről: Móricz Zsigmondról, Tolsztojról, Szabó Dezsőről, Ady költészetéről; literátus emberek látogatásai, de e ponton elérzékenyedés fenyeget, az önéletírás kissé korai kényszere. Ugorjunk egyet. Hamar szétfoszlott ez a védettnek és öröknek hitt gyermekkori világ. A 20-as évek végén Budapestre költöztünk.

— Manapság a kromoszómák vizsgálata csodálatos következtetésekre vezet: bizonyos abnormis képlet maholnap a törvény előtt mentőkörülmény, születési hiba. Kromoszómák dolgában, azt hiszem, semmi rendellenességem, de a szülőföld otthonossága, majd ennek az otthonosságnak hiánya mélyreható élményeket oltott belém gyermekkoromban, s ezek úgy vándorolnak lelkemben, mint hadifogoly testében az aknaszilánk, és egész váratlan pillanatokban okoznak nehezen indokolható érzékenységet ma is.

— Említi édesapját. Mit jelentett az Ön számára a tény, hogy ő jelentős költő?

— Jelenlétének, költői gyakorlatának hatását eleinte természetesen fogadtam el. Csak aztán bizonyos öntudatra ébredés után, talán húsz éves koromban ismertem fel e közelség lehetséges veszedelmeit, s igyekeztem kissé erőszakoltan eltávolodni az öröklött „műhelytől", vagyis a készen kapott ars poeticától, amint már az új ösvény keresése minden nemzedék természetes kényszere és joga. Ezzel az „öntudatra ébredéssel" függhetett össze, hogy amikor aztán zsengéimmel 1931-ben először jelentkeztem, nem az ő költői nevével vágtam neki a nyilvánosságnak.

— Lényeges kérdésnek tartotta ezt?

— Külsőség, mondhatná bárki, és élhetne a gyanuperrel, hogy holmi belső tiltakozást, az apa-vonaltól való elrugaszkodást revelál. Hát igen, ilyesmit is éreztem magamban, nem tagadom. Túlságosan fegyelmezettnek, zárkózottnak találtam költészetét; más élményvilágban, szilajabbul, szertelenebbül éltem, mint ő valaha, s ez természetesen más kifejezési formát is követelt, mindennek a kimondását, ami foglalkoztatott, történelmi-társadalmi fájdalmak, szerelmi kudarcok lecsapolását, stb. Egyszer-kétszer nem titkolhatta nehezteléséit, s még jóval később is, 1950-ben, a zárt forma szándékos felrugását nehézményezte egy-két versemmel kapcsolatban. Egyébként jóval többször dicsért meg, mint ahányszor pirongatott, a természetes hangomtól való eltérés miatt.

Babits diófája

— Annak idején szenzációszámba ment, hogy viszonylag igen fiatalon Baumgarten-díjat kapott. Beszélne ennek körülményeiről?

— Nincs róla sok mondanivalóm: nem kezd izzani bennem a hajdani dicsőség vagy kitüntetés semminemű fűtőteste vagy lámpácskája sem. 1939-ben a Válaszban, a Nyugatban, a Napkeletben, az Erdélyi Helikonban megjelent versek, két verskötet és két regény után lepett meg ez az elérhetetlennek tűnő kitüntetés. Miért láttam elérhetetlennek? Mert nálam érdemesebbek, közöttük József Attila sem kapta meg, s azért is, mert az irodalmi köztudat szerint egészen közel kellett üldögélni ahhoz a bőségszaruhoz, ami nem is annyira a boldog emlékezetű, tisztelt és szeretett költő-fejedelem, mint inkább fejedelemasszonyt játszó élettársa kezéből öntött több-kevesebb áldást azokra — így tartotta a fáma —, akik erre igényüket hajbókolással, az udvarba való sűrű bejárogatással bejelentették. Márpedig én a dolgomat a Céresz-fejedelemasszonynál már 1936 őszén elrontottam, amikor is az esztergomi öreghegyen Halász Gábor, Sárközi, Rédey Tivadarék kíséretében, tisztelgés okából ott megjelentem, s rövidesen egy hosszú póznával, amely a hatalmas fatörzs mellett állt, megkérdezés nélkül levertem néhány szem diót, majd bicskával feltörtem, a vendégek között osztogattam, s magam is eszegettem a jó friss dióbelet. Céreszből Furia lett. Babits és a vendégek hiába csitították, lehordott, neveletlen barbárnak nevezett, s még egyebeket is mondott a hátam mögött. Persona non grata lettem őnála, de a költő, gondolom, eleve bocsánatosnak találta bűnömet, s bizonyos érdeklődő jóindulatát nem vonta meg tőlem igaz jó emberségе. Így aztán, amikor 1939 elején közeledett a Baumgarten-díjak odaítélése, Babits és szűkebb tanácsadói, körülbelül azok, akikkel az Öreghegyen meglátogattam volt, az egyik nagydíjat nekem ítélték.

— Dicsőségemet azonban nem tudtam gyümölcsöztetni. A korai babér nem egy szívós ellenfelet szerzett, még baráti körömben is, és első házasságom ugyancsak zátonyra futott hamarosan. Lelki baj fenyegetett. Annyi honvágyas verset írtam addig, vagy tíz év alatt, hogy következetlenség lett volna nem költöznöm haza az első kínálkozó alkalommal. Azonkívül Erdély menedékkel is kecsegtetett a vélt vagy valóságos irodalmi rosszakarók s az összeomlott házasság emlékei ellen is.

— Hogyan vonná meg ma, visszatekintésében, ennek az Erdélyben töltött újabb időszaknak mérlegét?

— Azt az öt-hat esztendőt végül is gyümölcsözőnek tartom. A szülőfölddel való érintkezés anteuszi megujulásomra szolgált, s mi fő, közelebb kerültem az emberekhez a tulnyomórészt irodalmi berkekben töltött pesti évek után. Továbbá, ahogy mondani szokás, családot is alapítottam, s a körülvevő patriarchális erdélyi emberi közösség melegén kívül most már a családi élet fészek-melegét is újra érezhettem. 1946 végén — a művészeti rovatvezető tisztét töltöttem be másfél évig a Magyar Népi Szövetség napilapjánál, az Ellenzék irodalmi mellékletét szerkesztő Kuncz Aladár hajdani szerepére vajmi kevéssé alkalmasan — végül is visszaköltöztem Magyarországra. Itt a Széchényi Könyvtár folyóirat-raktárába húzódtam minden irodalmi és társadalmi közszereplés elől.

Költő az asztalfiókban

— Az ötvenes évek elején azután nálunk kiszorult a „hivatalos" irodalomból. Hogyan történt ez, és hogyan hatott Önre?

— A Pestre jövetelem utáni esztendőkben termékenyen dolgoztam. 1948-ban Barabás Tibor nagyon kedvesen biztatott, hogy kérjem felvételemet az Írószövetségbe, hiszen, mint mondta, Kolozsvárt a háború után megalakult hasonló szervezetnek tagja voltam. Fel is vettek. De egy napon — azt hiszem, 1951-ben — levelet kaptam az Írószövetség költői szakosztályától, amelyben felszólítottak, hogy küldjem vissza a tagkönyvemet. *Ezt* a tagkönyvet sohasem láttam viszont. (Az Írószövetségnek azóta ismét tagja vagyok). Tudtam, mi történt odabent, mások, nálam érdemesebbek is így jártak. Akkor esett ki többek közt Keresztury, Weöres és Rónay György is. Nem volt kellemes érzés, hisz az ember az Írószövetséget akkoriban valamiféle oltalomnak is tartotta. De nem estem kétségbe, a horgászszövetségből nem tiltottak ki, így emberi fennmaradásomra maradt némi remény. A „költőt" pedig, „a boldog feltámadás reménye alatt" elrejtettem az asztalfiókba.

— Hogyan hat a művészre a hallgatás-kényszer?

— Művésze válogatja, gondolom. Aki eredendően introvertáltságra hajló, annak nyilván könnyebb. Sőt előnye is lehet a félreállítottságnak: paradox módon az abszolút függetlenség illúzióját nyújthatja. Ha a folyamatos megjelenés, a nyilvánosság nem adatik meg többé, nagy, de természetes ugrással az „utókorba" kapaszkodunk, s ettől a művek csak tisztábbak, egy „fentebb stil" jegyében fogantak lehetnek, ha még oly sterilek is olykor. A hétköznapok elvontabban, jelképekben jelennek meg, a nyelv egyre jobban távolodik a beszélt nyelvtől, annak a világnak megfelelően, amelybe az embert a zajló világból mások rekesztették. Nem hiszem, hogy megsínylettem volna ezt az öt-hat évet.

— Szabályos művészet—pszichológiai elméletet épített fel a tapasztalatokra. De nincsen-e a dolognak némiképpen menekülésjellege? Megfutamodás az átmenetileg bonyolulttá és kényelmetlenné vált konkrét történelmi szituációtól?

— Lehetséges. Az „üldözöttség" természetes reakciója a „menekülés". Gyermekkoromban sem mentem vissza szívesen olyan házba, ahonnan egyszer már hazakergettek. Mellőzöttségem azonban történetesen egybeesett velem született hajlamommal, a nyilvánosságtól való irtózással. Hiszen ma sem szerepelek sűrűn, amikor pedig már hívnának. Az elmúlt húsz évben nyilvános dobogón mindössze négyszer álltam, ezek között is az egyik Bukarestben történt, az Eminescu-centenáriumon. Egyszerűen megszoktam a chiaroscurót, s minden rivaldafény tönkretesz.

— 1955-ben aztán mégis megjelent válogatott verskötete, sőt több regénye is, egymás után. Ezek azonban korábban születtek. Eltávolodott időközben a prózától?

— A regényeket még 47—48-ban írtam (csak a Bécsi bolondjárás keletkezett 1956 után). Elképzelhetőnek tartom, hogy kihalt bennem a próza iránti nosztalgia, talán a sok műfordítás rontotta el az arányt — azóta sem vágtam neki nagyobb lélegzetű vállalkozásnak. Novellákat írogatok: ezeknek egy része még kéziratos.

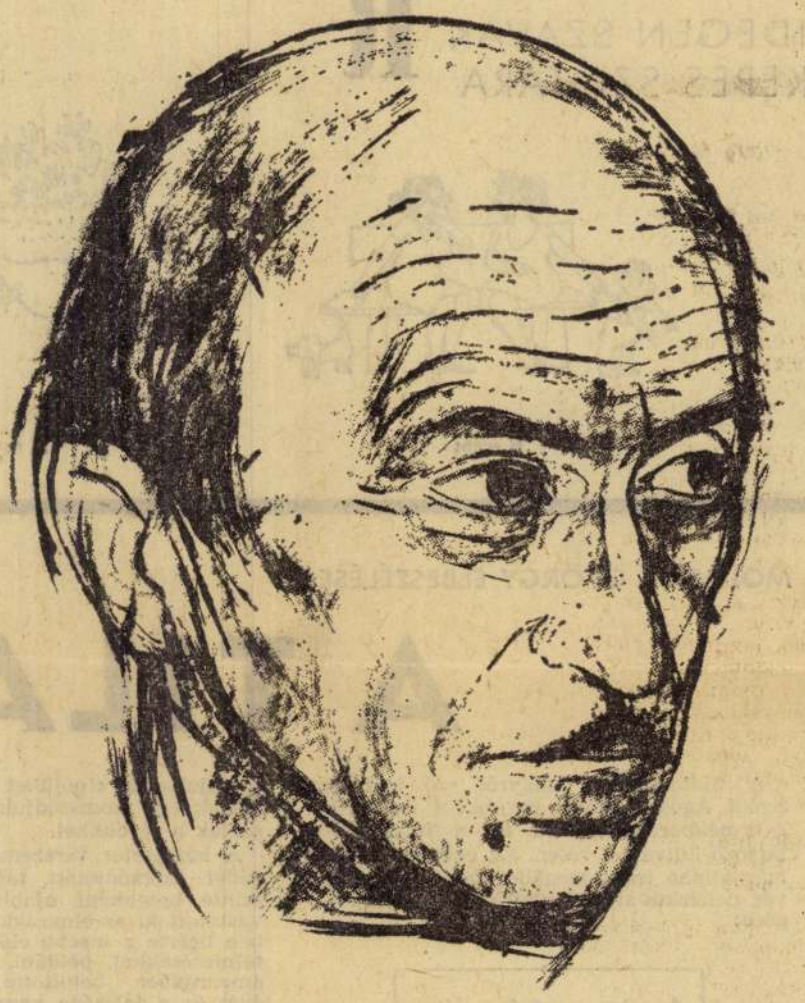

Péterfy László rajza

— A kritikák gyakran kiemelik jellegzetesen egyéni prózanyelvét. Meg tudná fogalmazni, milyen forrásokból táplálkozik ez?

— Ha van nekem ilyen, vagyis saját prózanyelvem, akkor természetesen Erdélynek köszönhetem. Apám enyhén székelyes mondatlejtése (a szókincs erőltetése nélkül), nagyanyám, anyám kolozsvári, mondókákkal sűrűn fűszerezett cívisnyelve, a vasárnapi istentiszteletek Károli-bibliás nyelvkincse, székelyföldi vagy kalotaszegi osztálytársaim jóízű, csavarosnépies tájnyelve, alsófehérmegyei szolgálólányok történetei, Benedek Elek Itt-sem-volt ott-sem-volt mesevilágának nyelve — körülbelül ez lehetett a már eklektikus alap. Ezzel érkeztem Budapestre, s talán a kényszerű összehasonlítás is tudatosította bennem ehhez a nyelvhez való ragaszkodásomat. Aztán nyelvészeti studiumok a bölcsészkaron, később Krudy rendkívül gazdag és csodálatos mondatirdázatai meg nyelvtenyészete oly mértékben hatott rám, hogy azt hiszem minden prózai írásomban maradt némi nyoma. És persze néhány francia író: Alain Fournier, és talán — a novellákban — Julien Green.

Romantika?

— Költeményeinek jó része erőteljesen érzelmi töltésű, s valami időtlen nosztalgiát fejez ki. Mi ennek az oka? Mik a leggyakoribb versírásra indító élményei?

— Emlékszik Verlaine sorára: *De la musique avant toutes choses!* Én ezt így mondanám: egy könnycsepp mindenekelőtt, s ez a könnycsepp éppúgy lehet az öröm könnye, mint a bánaté. A versek időtlen hangulata pedig, gondolom, onnét származik, hogy nem egyet közülük álom-élményből írtam, sőt álomban írt soraim is akadnak. Abban azonban nem különbözöm a költők jó részétől, hogy versírásra leggyakrabban valami fájdalom élménye, állapota vagy emléke indít.

— Ez inkább a romantikusok attitűdje, nem?

— De igen, s hogy velem kapcsolatban említi, csak dicséretnek tartom.

— Pedig van e magatartásnak olyan eleme is, amellyel szívesen vitáznék. Egyik regényének nehéz időket élő hőséről például azt mondja, hogy a valóság elől a hóbortok és az álmok birodalmába menekült. Ő maga is regényt akart írni, olyat azonban, amelyben „... nem fordul elő sem autó, sem telefon... Az idő megállt az utolsó vitorláshajó roncsainál... A hősök a revolver-kezeléshez nem értenek: tőr és kard a fegyverük. Lúdtollal írnak, kizárólag pergamenre..." Kíváncsi volnék, azonosította-e magát annak idején regényfigurájának e vágyaival? Elfogadja-e ma is magatartáseszménynek?

— Az 1947-ben írott Fekete Vitorlás hőse, kit részben egy jóval fiatalabb barátomról mintáztam, voltaképpen csakugyan önkivetítés. Technika-ellenes magatartása a gépi civilizáció akkori korszakának elutasítása: egy-két évvel az atombomba ledobása után vagyunk, a lehetőségek rémületében. De lényegében ma sem tudok egyebet mondani. Az űrrepülések csodái elkáprázтattak ugyan, mégsem tudom aggodalom nélkül szemlélni teljesítményüket, mely adott esetben az emberiség kárára is fordítható. Még mindig azt vallom, hogy inkább lennék célpontja egy bumerángnak vagy parittyakőnek, mint egy tízezer kilométerről érkező szuper-raketának. Vagy hogy más példát is említsek, mit mondhatnék elismerőt a gépek segítségével terjesztett zenei műveltségről, amelyben egyeduralkodó elem az artikulátlan üvöltés, az élménytelenül szentimentális szöveg alátámasztása gyanánt?

— Úgy találja, hogy végképp elidegenült, öregkori izolacionizmusban szenvedő vagyok? Mentségemül hadd idézzem Paul Valery megállapítását, az utolsó szó jogán, ha úgy tetszik: *L'age fait, que l'on finit par pouvoir écrire des choses assomantes*". Igen, a kor teszi, hogy az ember végül kénytelen valami igen rosszkedvűt írni.

— Borús megállapításai ellentmondásban látszanak lenni kiegyensúlyozott, szinte derűs életvitelével. Mivel magyarázza ezt?

— Valamit, úgy érzem, félreértett, vagy pedig én értem most félre a „kiegyensúlyozott életvitel" kifejezést, hiszen kiegyensúlyozottságról, mióta eszemet tudom, legfennebb álmodtam, legalábbis a szó anyagi, historico-politikai vagy érzelmi értelmében. A morális konfliktust előidézhető helyzetek görcsös kerülése, vagy az ilyen helyzetekből való azonnali kitörés persze mindig a remelt lelki egyensúly irányában történt. Ehhez olykor bizonyos pózra volt szükség, hamleteskedésre, máskor sztoicistaságra, a „földi" vagy társadalmi karrier csapdáinak folyamatos elkerülésére a posthumus költői továbbélés érdekében — mert hisz mi tagadás, ebben naívul bíztam valaha. De ez még nem kiegyensúlyozottság.

— És mégis: ezzel a naiv, ha úgy tetszik romantikus hittel hiszek derűsebb pillanatokban a mégiscsak emberszabású világ továbbélésében is.

Lukácsy András

ÉLET ÉS IRODALOM

Irodalmi és politikai hetilap

Főszerkesztő: NEMES GYÖRGY

Főszerkesztő-helyettes: GARAI GÁBOR

Szerkesztőség: Bp., V., Alpári Gy. u. 22. Tel.: 111—424: 310—920: 314—164: 111—087: 113—221. Kiadja: Lapkiadó Vállalat. Lenin körút 9—11. Telefon: 221—285. Felelős kiadó: Sala Sándor. Nyomta: Szikra Lapnyomda. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető: bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (Budapest V., József nádor tér 1.) Előfizetési díj negyed évre 24.— Ft. Külföldiek részére a Kultúra Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat.

KÉZIRATOKAT NEM ŐRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA.

Megjelenik minden szombaton.

INDEX 25 244

Önálló táblakép - Arckép

PettenKofen August:
Borsos József arcképe

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
302.-314.
"Borsos József"

Péterfi László
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1966 MÁJ. 7.

1021

Péterfi László: Anyák napja

Farkas Aladár: Emlékmű

get. A tehetségét. Szerinte a bírált könyv szerzője, első prózai kísérletében nem nyilatkozik eredeti tehetséggel. Írói világa utánérzés, olvasmányemlék.

Nem értek egyet Tálasival. Gergely Ágnes nevétől ugyan nem visszhangzik egyetlen irodalmi kávéház sem; díjakat alig szakít, babért ritkán arat. Egy-két verset közöl olykor, fordítást eleget, most egy ízes, eleven kisregényt. Minden munkáját jelzi az egyénisége. Önállóan gondolkodik, eredetien, a saját lélekzetével fogalmaz. Tovább nem bizonyítok, Tálasi se bizonyít. Inkább ilyen mondatokat ír: „Már az alapötle sem *túlságosan* új". Vagy: „Gergely Ágnes azonban épp ezzel m rad adósunk. Regénye mintha h moros riportokból és krokikl lenne összevarva, *fájdalom*, e unalmas riportokból." Vagyis lasi közhelyekkel fogalmaz.

Mégis forradalmat csinál Tál Ügyetlen mondataival egyen nekibotlik annak a kérdésn amelyről az irodalmi kritika cs nem két évtizedig hallgatott *tehetség* — ezzel számol Tá mint egy új egységgel, ami a eredményt befolyásolja.

Tehetség persze mindig sz pelt az irodalmi kritikában. Te séges volt az elsőfű író és tehe ges a remekművek alkotója. A hetséget készen kapták az írók nyomdafestékkel együtt. Művés tünk demokratizmusát semmi

DEMÉNY OTTÓ:

Új lakásomra

Péterfy Kánló
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM
1966 JÚN 23

1021

Péterfy László: Női fej

Engelsz Jozsefnél

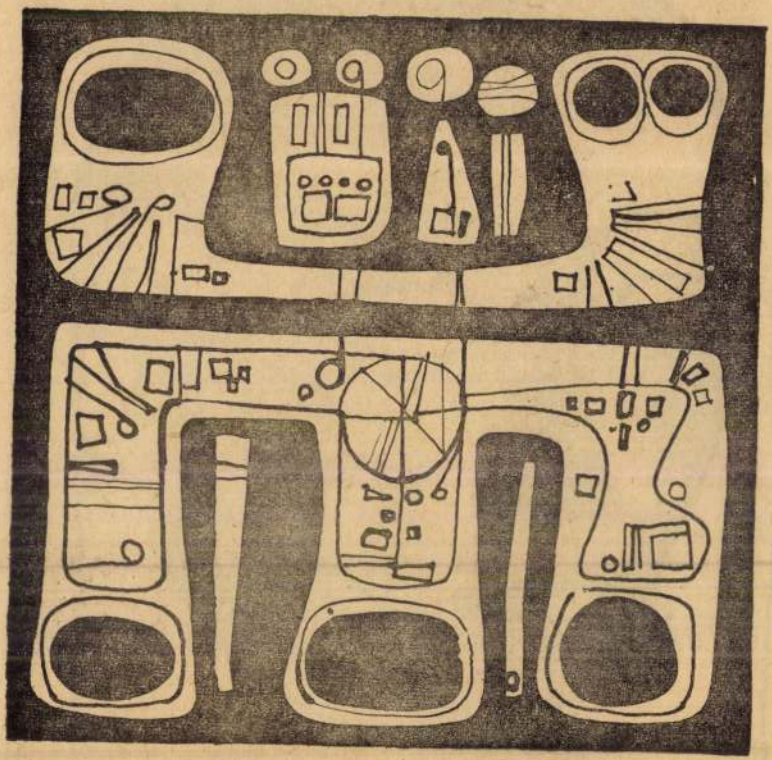

Öntudatosan par excellence ötvösnek, iparművésznek vallja magát, pedig képzőművészeti kiállításon tűnt fel először, méghozzá harmadéves főiskolás korában — többek közt — Tizián, Veronese, Gauguin és Derkovits érmeivel. Művészeti tanulmányai előtt a győri MAVAG-ban volt öntő, így hát a fémek tulajdonságaival már korán megismerkedett. Még nincs

Fészek rézoszlopain filigrán, hieroglif szerű emberi alakokból zsúfolta összes díszítést. A realitásra mutató jelzés ket azonban csak a teljes mű épít köveinek használja, a figurális elem önmagukban, narratív módon sohase érvényesülhetnek nála. Egészébe együttesen adják a műtárgy felület nek mintegy a szövetét, textúráját.

Péterfy László

1969 MAJ 12 4

102/12

Péterfy László: Olvasók

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Élet és Irodalom

VIHAR BÉLA:

ELGÖRBÜL MESÉK

Hamupipőke

A harmadik napon Hamupipőke sokáig töprengett, hogy joga van-e elmennie, vagy sem, a fényes bálba, ahová nem hívta meg őt senki. A toronyban elverték tízzel az éjfélt, amikor lihegve, mégis beosont a táncterembe, hogy találkozhassék a titokzatos ifjúval.

De a királyfit már nem lelte sehol. A párválasztás varázslatos pillanata ugyanis elmúlt, és neki távoznia kellett messzire, nagyon messzire.

Bizony, szegény Hamupipőke hiába öltött tündéri ruhát. Végül is, könnyeivel küszködve, bánatosan visszatért a konyhába, még mielőtt mostohája, két cifra leányával, megérkezett volna.

Teltek, múltak az évek. Hamupipőke sokszor szemelgette még a búzaszemeket,

eközbe
t: va
ha több
elmula
ég a
válasz

Sárkánykirá

— Ugye, én vagyok a le
legokosabb a világon? — E
sel fordult a Sárkánykirály
tanácsadóihoz.

— Ezt nem merném állít
te meg óvatosan a legörege

— Ugyan, miért nem, d
— ragadta meg vállát nyáj
váratlan mozdulattal főbe

— Ó, kedveseim! — folyt
mondjátok el véleményet
például te, te ott...

— Hát, igen, no, ámbár,
— dadogott rémülten a me
nem a Sárkánykirály enne
koponyáját.

— Ugye, én vagyok a l
legokosabb a világon? —
mondókáját a Sárkányki
rágyújtott pipájára, és mo
tette ki az orrán, száján a

— Te vagy bizony a leg
legbölcsebb! — felelték m

Péterfi László
szobrászművész

-Ismerkedjünk meg a fenntartás és a megóvás egy lehetséges változatával. Vannak olyan játszótereink, amelyek jól érzékelhetően, különböznek minden más tipusu játszótértől. Ezek amatőr fafaragók munkái. Péterfi László szobrászművésszel az amatőr fafaragókat összefogó Népmüvészeti Egyesület elnökével beszélgetünk.

-Itt sok szempont határozza meg ezt a különbséget. Elsősorban és a legfontosabb az, hogy a népmüszet hagyomány anyagát, hagyomány hüségét, gyermek hüségét, és szellemiségét idézik, ebből indultak ki, azok a faragók akik ezeket készitették. Talán még ennél is fontosabb, hogy akik készitették, azok hajdanán falun gyerekeskedtek igy emlékeznek, hogy milyen játékokkal, milyen formáju játékokkal, illetve, hogy milyen lélekkel játszottak hajdan a falusi gyermekek. És ehhez még hozzátartozik az is, hogy céljuk volt az is, hogy olyan játékokat fejlesszenek ki, amelyek mozgathatók, manipulálhatók, amelyek nem egy szobor merevségével ülnek egy játszótér közepén, amelyről le vagy fel lehet mászni egyszer, kétszer, aztán meunja a gyerek, hanem olyan, hogy mozgatni lehet, olyanok mint ezek a hátunk mögött lévő játékok. Az alapelv, hogy a fa anyagszerüségének feleljenek meg, a tartozékok legyenek biztonságosak, és hogy utaljanak valami lényre, olyan lényre, ami körülvesz, amely a környezetünkben jelen van. Hisz a gyerek nemcsak az izmaival játszik, hanem a fantáziájával is játszik. Ugy, hogyha egy játékot megszeret, egy játékot azonositani tud valamivel, és az övé az a lény, azzal megbarátkozik a játék hasznossá válik számára.

-Hogy én nézem ezeket a játékokat és egy kicsit azt veszem észre mintha, jobban rendben tartottak lennének, mint az egyéb játékok, van ennek valami speciális oka? Hogy általában kevesebb

Péterfy László
nohrásmüvés

1021

1983.VIII.12.Televizió 19.3o

TV Hiradó

- Csak a gyerekek arcát figyelte mindenki, amikor ma délután birtokbavették Budapesten a XII.kerületi Fülemüle uti nyári tábor uj játszóterét. A harsány öröm ezuttalelsősorban a Péterfy László szobrász tervezte egyszerü játékoknak szólt. A Jókai Klub kezdeményezésére a kerületi vezetés támogatásával immár ötödször megrendezett fafaragó nyári tábor alkotásai ugyanis esztétikus külsejük mellett a gyerekek fantáziáját is megmozgatják. Reméljük, hogy a kivitelezők ezuttal a gödöllői amatör népmüvészek szép munkája még sokáig áll majd ilyen állapotban az apró táborlakók örömére.

PÉTERFY László

Harsányi Zsolt író szobrát, Péterfy László alkotását avatják június 17-én, vasárnap fél háromkor Sárospatakon, az Iskolakert szoborsétányán.

Magyar Nemzet, LIII.évf. 137.sz.1990. junius 13. 4.

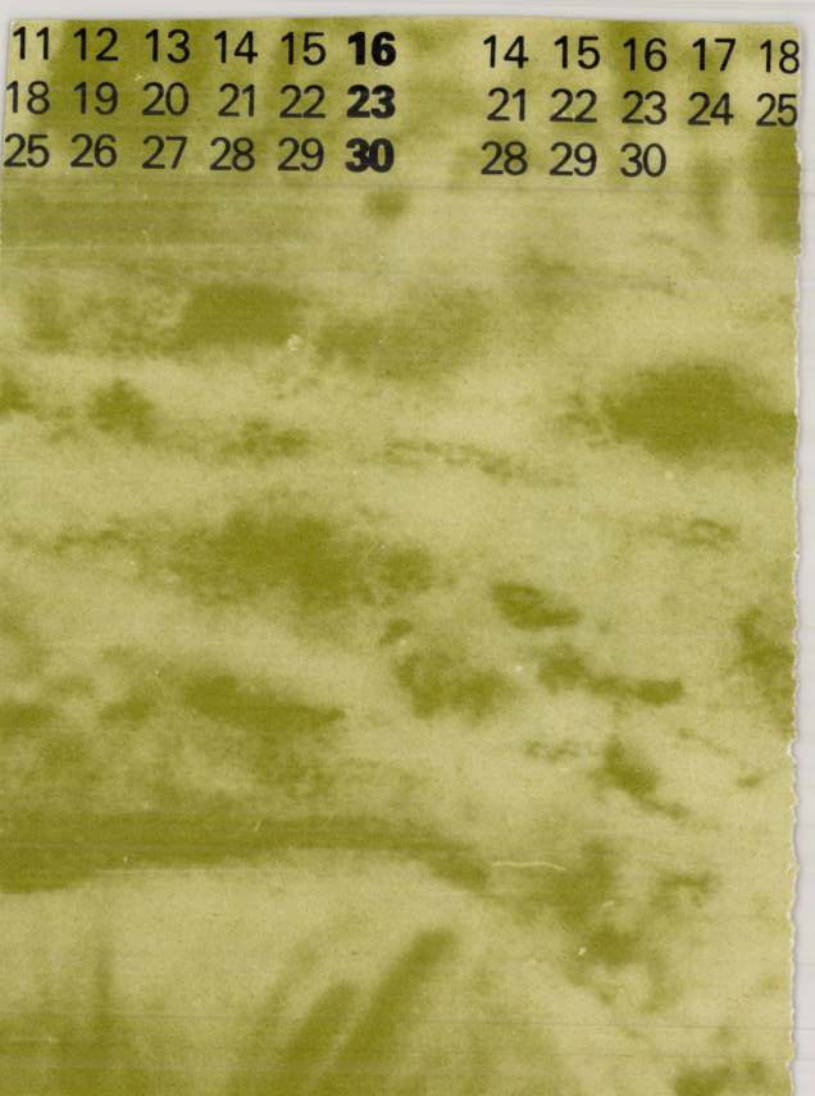
11 12 13 14 15 16
18 19 20 21 22 23
25 26 27 28 29 30
14 15 16 17 18
21 22 23 24 25
28 29 30

Péterfy László
szobrászművész

△ *Péterfy László szobrászművész kiállítása a Kispesti Helytörténeti Gyűjtemény Nagy Balogh János Kiállítótermében látható (XIX., Ady Endre u. 57.) január 8-tól február 7-ig, hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.*

Népszabadság, 1988. jan. 5.

1984. VII. 19. Televízió 11.35 /Gz. Lné./
Izlések és pátonok.

-10-

a rongálódás rajtuk, mint a más játékokon?

Itt például a XII. kerületben a Jókai Klub szervezi évről évre, azokat a faragókat, győrieket, gödöllőieket, miskolci faragó szakköröket, akik két hetet itt töltenek és társadalmi munkában készitik ezeket a játékokat. Az első nap azzal telik el, hogy az előző évben készitett játékokat, rendbe szedik, kiegészitik, amit eltörtek, vagy az idő foga kezdett ki, a gyerekek, vagy talán a felnöttek tettek tönkre, azokat rendbe szedik. De van ennél még itt jobb példa is. Az első ilyen játszótér 76-ban Sárváron készült, azt a vasi fafarakók készitették és ott nagyon érdekes dolog alakult ki. Ez egy uj lakótelep szélére, illetve hát mellé készült ez a játszótér, és itt lakó gyerekek szülei megszervezték a játékok védelmét, és felujitását. Ugy, hogy nem kellett a tanácsnak közbelépnie, és nem kellett különösen szervezni őket, a szülők maguk rendbe hozzák azokat a töréseket, azokat, a dolgokat, amelyek időszakonként megrongálódnak.

Széles e világon — Széles e világon — Széles e világon

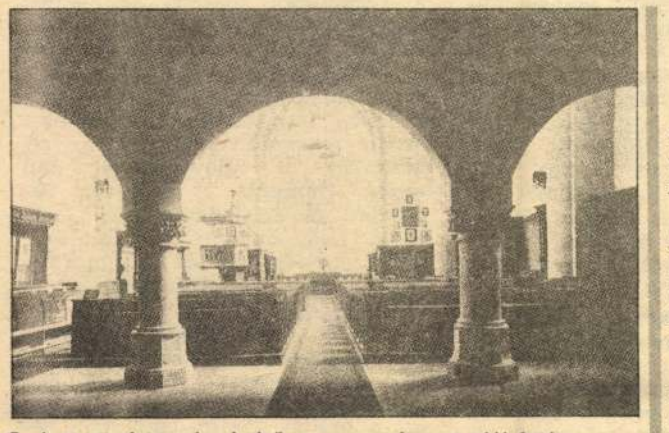

Farkas utcai templombelső az orgonakarzat alól fotózva

25 éves jubileum Kolozsvárott

25 éve annak, hogy az Erdélyi Református Egyházkerület új püspököt választott *D. Nagy Gyula* személyében. Az egyházkerület sorrendben 43. püspökét a nagyszebeni gyülekezetből hívták el e felelősségteljes szolgálatra, Kolozsvárra.

Október 20-án az egyházkerület igazgatótanácsának kibővített díszgyűlésén emlékeztek meg a püspök eltelt negyedszázados szolgálatáról. Az igazgatótanács tagjain kívül részt vettek és köszöntőt mondtak az ünnepségen *D. Papp László*, a nagyváradi egyházkerület püspöke, *Teofil Herineau* kolozsvári orthodox érsek, *Kovács Lajos* unitárius és *Szedressy Pál* evangélikus püspökök.

Az egyházkerület esperesi karának nevében *Csiha Kálmán* marosvásárhelyi esperes köszöntötte a jubiláló püspököt. A lelkészi kar és a gyülekezetek nevében pedig *Z. Albu Zoltán* bukaresti lelkipásztor, ökumenikus tanácsos mondott köszöntőt.

Felszólalt még *dr. Péntek Árpád*, a Kolozsvári Egységes Protestáns Teológiai Intézet rektora, aki az általa vezetett Intézet nevében köszöntötte a jubilálót, és *Székely Károly* előadó tanácsos, a munkatársak nevében.

Tunyogi Csapó Gyula főgondnok ünnepélyesen átadta a „Hűség és szolgálat" című emlékkönyvet, amelyet erre az alkalomra adott ki a Kolozsvári Református Egyházkerület. A 350 oldalas könyv szerzői a Romániai Református Egyház ma is élő teológusai, ismert egyházi személyek, egyházkerületi tisztségviselők.

A köszöntésekre válaszolva a püspök — egyebek között — felhívta egyháza eme felelős fórumát, az igazgatótanácsot, hogy korára való tekintettel gondoskodjék utódjáról, és készítse elő az egyházkerület új őrállójának megválasztását.

Egy rév-komáromi presbiter

Úgy mondják a helybéliek, hogy a rév-komáromi gyülekezet — és városuk — történetének egyik legjobb ismerője *Bihary Mihály.*

— „Ne gondolja ám" — teszi hozzá egyikük —, „hogy Miska bácsi valami főfoglalkozású történész vagy tanár; kenyerét világéletében hajvágással és borotválással kereste, mert hogy borbély volt a foglalkozása."

Volt, hiszen Miska bácsi csaknem fél évszázadon át végzett szorgalmas munka után 1967-ben nyugdíjba ment, s az utóbbi két évtizedben így több időt fordíthat értékmentő és historikus tevékenységére. Mindezt abban a gyülekezetben, amelyet a reformáció elterjedésének első évtizedében alapítottak, s melynek korai idejében Huszár Gál, a nagy reformátor szerzett örök érdemeket. Bihary Mihály, aki 1905-ben született, s akinek az idei május utolsó napján ünnepelték a nyolcvankettedik születésnapját, megszakítás nélkül több mint negyven éve presbiter, az 1562-ben, azaz éppen 425 éve alapított helyi gyülekezetben. Abban a Rév-Komáromban, ahol 1788-ban fejezték be — így jövőre lesz kétszáz éves — a hatalmas, 2460 ülőhelyes kőtemplomot, melyben a város legjelesebb fiát, Jókai Mórt is keresztelték 1825-ben.

A templom mellett, az egykori segédlelkészi házban rendezte be Bihary Mihály a két helyiségből álló „Református Emlékszobá"-kat. Az egyikben fényképek és Komáromi Kacz Endre festményei a falon. Fülöp Zsigmond, Lakatos Károly és fiai, Fogthüy Dénes és mások arcképei. Lelkészek, kurátorok, presbiterek, az egyház jótevőinek megsárgult fényképei. Meg énekkarok, zenekarok, műkedvelői előadások egykori fotói.

Néhány egyházi zászló is található itt, mint az 1925-ben létrejött Soli Deo Gloria ifjúsági bibliaköré, a Református Ifjúsági Egyesületé, melynek 1902-ben Antal Gábor püspök felesége volt a zászlóanyja, végül a Komáromi Gazdaénekkaré.

A másik szobában is számtalan érdekes tárgy gyűlt össze Bihary Mihály fáradhatatlan gyűjtőmunkájának köszönhetően. Említsük meg közülük a valaha egy-egy ház falán volt emléktáblákat. Így a Tóth Lőrinc és ifj. Péczely József ugyanazon szülőházán állt domborműves kőtáblát, amely a református templom háta mögötti, volt Széchenyi utcából került ide. Meg Giczy Kálmán volt pénzügyminiszterét, mely az egykori Nádor utcából, a katolikus Szent András templom melletti házról való. (Giczy Kálmán anyagilag támogatta a várost, az ő hathatós segítségével épült fel a millennium idején a négy komáromi híd.) Végül Beöthy László emléktáblája, mely a Kossuth téri Kalicza (korábban Beöthy) ház falán állt, s melynek avatásakor Jókai Mór mondta a ünnepi beszédet. Bihary Mihály az 1972-ben már egybegyűjtött egyházi anyagot nem csak elrendezte, de tisztán tartotta, gondozta is. Az ő nevéhez fűződik a református temetőben az ismertebb elődök sírjának kijelölése, s e sírok rendbentartásának megszervezése is. Alakulásától (1974) aktívan részt vett a Dunamelléki Múzeum mellett működő, s Rév-Komárom helytörténetével foglalkozó Múzeumbarátok Köre tevékenységében is. E műkedvelő kör fennállásának 10. évfordulójára megjelent ünnepi kiadványban Bihary Mihály két tanulmánnyal is szerepelt: „Úrnapi szokások Komáromban", ill. „Komáromi borbélyok és fodrászok" címmel.

Dr. Polgárdy Géza

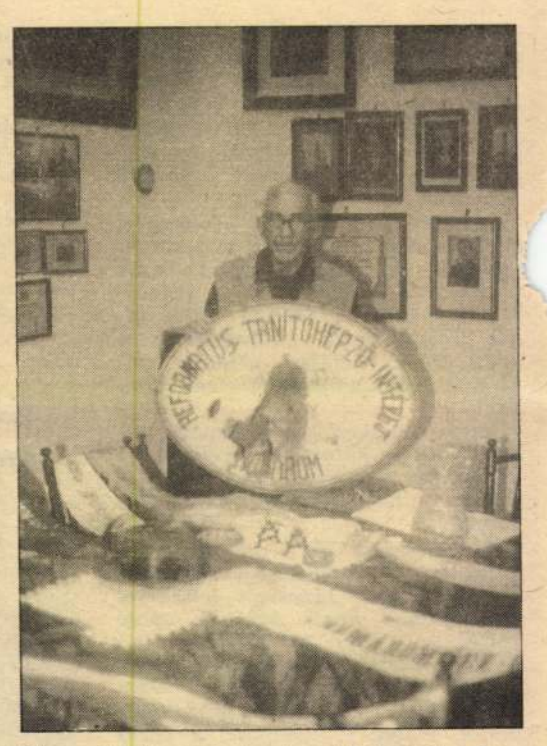

Bihary Mihály a rév-komáromi Református Emlékszobában

Réthy Mihály parajdi (Románia) lelkész a presbitériummal (KÖZLI: MIKULA GUSZTÁV)

Amerikából jöttünk

Gyermekkori játékot idéz a cím, mert némely részében álomszerű és teljesülésében is játékos, de még inkább hálára indító ajándéka volt az Úrnak az, hogy és ahogy újra megjárhattuk Amerikát. Ha „mesterségünk címerével" folytatjuk a gondolatot, akkor tudnivaló, hogy a lelkipásztornak többféle dologhoz kell értenie. De az élet szépséges csodája abban is megnyilvánul, hogy a mi mennyei Gazdánk mindig tud mutatni újabbnál újabb feladatokat, s közben mintha azt súgná mosolyogva: Látod, még az is teljesül, amiről nem is álmodtál... Mert egy hónapon keresztül gyülekezeteket látogatni, angolul Igét hirdetni, felszólalni, újságoknak, rádiónak, televíziónak nyilatkozni, iskolákban és egyetemen beszélni, — egyetlen szóval: ***küldöttnek*** lenni — olyan ajándék, aminek kibontása itthon és még csak ezután következik.

Tiszáninneni egyházkerületünk képviseletében, a Missouri Union Presbitery meghívására ***két turnusban*** hat igehirdető lelkipásztor látogatott az USA-ba: *dr. Mészáros István* egyházkerületi főjegyző és felesége, valamint *Benke György, Kádár Zsolt*, ifj. *Kocsis Attila* és e sorok írója.

AZ AMERIKAI presbiteriánusok vezetői és az egyháztagok jó része világosan látják, hogy a világ megosztottságának churchilli megfogalmazása tarthatatlan. A Fultonban 1946-ban elmondott Churchill-beszéd vasfüggöny-tézise oly mélyen beíródott az amerikai köztudatba, hogy 40 év múltán is kétkedve fogadják cáfolatát. Közép-európai szemmel nézve mosolyognivaló az a naivitás, amivel az átlag-amerikai ezt a vasfüggönyös megosztottságot, kellő információk híján, még ma is emlegeti. Akik viszont jártak már hazánkban, vagy Európában, világosan látják, hogy a világnak ez a dichotom, vagy szerthetően „kéttáboros" felosztása végzet hibás szemlélethez vezet és az evang n szellemével is ellenkezik. Ezek „két Óceán közé szorult szemlélet"-ről beszélnek és üdvözlik a Keletről jött tanút, aki elmondhatja, hogy az ördög nem feltétlenül Keleten lakik. Fultonban, a Churchill Memorial Chapel-ben járva, úgy adódott, hogy egy turista csoport kedvéért megszólaltathattam a Londonból áttelepített híres orgonát. S amikor a csoport felismerve a dallamot együtt énekelt, s amikor az igazgató utóbb köszönetet mondott ezért a rögtönzött áhítatért, tisztán éreztem, hogy híd épül — az istentisztelet hídja — a liturgus által is, távoli népek között. Segítettek ebben azok a fiatal újságírók is — *Lynn Anderson* és *David Jobe* —, akik vasárnap átadták a szószéket, hogy igazolhassam, amit az újság írt: „No language barrier" — nincs nyelvi akadály. Visszanézve úgy tűnik, hogy egyre inkább hivatásunkhoz tartozó az akadályok bontása és a hídépítés itthon is.

Nemcsak valamely mesterségnek, a hitnek is lehet címere és ezt szimbólumnak mondjuk. A hajdani francia birtokosra emlékeztető Versailles nevű városkában a presbiteriánusok új címerével ajándékoztak meg a gyülekezet tagjai. Fából készült kisebb asztali változat, névre szóló dedikációval. Emlékműszerű súlya és terjedelme miatt postai úton kértem elküldését. Később, már Kentucky államban, a Lausville-i Teológián *John M. Mulder* elnöknek a tanulmányából tudtam meg a címerváltozás történetét. Miután 1983-ban az amerikai presbiteriánusok két fő ága 122 évi elkülönülés után újra egyesült, szükségessé vált, hogy ez a változás címerükben is kifejeződjék. Korábban, az Észak és Dél polgárháborús összekülönbözése miatt jelvényük is különböző volt. Ám a kereszt jelének mellőzése mindkét oldalon erős protestáns tradícióra vallott. Az újabb címerek, s köztük az 1985-ben elfogadott *Malcolm Grear* tervezte mű, már engedik a kereszt jelét is felsejleni. Ez a modern és a végletekig leegyszerűsített vonalrajz nagyon tömören fejezi ki közös igeértésünk jellegzetes motívumait. A keresztet alakban elrendezett vonalak a nyitott Bibliára, keresztelő medencére és galamb képében a Szent Lélek ihletésére utalnak. Ó- és Újszövetség egyensúlyát jelzik a lángok a kereszt két oldalán. Az egyik Mózes égő csipkebokrára, a másik a pünkösdi tüzes nyelvekre utal. A háromszögű szimmetria a trinitárius elvet, az egyház kormányzásában pedig a klerikusok és laikusok egyenlően arányos részvételét jelképezi.

A PRESBITERIÁNUS címer galambja és lángjai dinamikusan megújuló református egyházat jeleznek, és nem is alaptalanul. Itt is ismert az alvó egyház és a szorongás ennek számbeli fogyatkozása miatt. De az a törekvés is érzékelhető, ami a hajdani és még bottal bökdöső holland vekkerek templomi szolgálatára emlékeztet. Mi, a partnerkapcsolat vendégei hálás köszönettel ismerjük el, hogy az amerikai presbiteriánusok egész sora az Ige szellemében döntött, amikor Kelet felé „nyitott". S ami ennél is fontosabb, ez a „nyitás" nem a terjeszkedés, hanem a tanulás gondolatával történt. Nem tárgyai, hanem partnerei vagyunk missziójuknak, aminek végső célja az az igei látomás, hogy „nép népre fegyvert nem emel és hadakozást többé nem tanulnak" (Ézs. 2:4). A hídépítés tehát két oldalról történik és már nemcsak Missouri, hanem Kentucky államból is. Ez utóbbi bővülés azért is jelentős, mert a Presbiteriánus Egyház — a f. év júniusában lefolytatott szavazás eredményeként — áthelyezi központját Kansas Cityből Kentucky Államba, a milliós lakosú Louisville városába. Az Ohio folyó partján létesülő Kentucky Center építése most folyik. Az azért folytatott vetélkedés a két állam presbiteriánusai között, a szunnyadókat is felébresztette. A lepusztult városrészben lesz tennivalójuk, ha enyhíteni akarják — már pedig akarják — a szegények és gazdagok Amerikája közti különbségeket.

Sok kedves léleknek tartozunk köszönettel, felsorolásuk lehetetlen. *Anderson Sale, Jack Weller, Wilkies O'Brian* missouribeli egyházi vezetők után bővült a testvériség köre Kentuckyban is. A partnerkapcsolat bővítésének úttörői *Joe Coalter* könyvtárigazgató és *John M. Mulder*, a louisvillei Teológia elnöke.

Horváth Barna

PÉTERFY László szobrász 1988

A szellemi fundamentumról

Részlet Kós Károly Tanya a hegyen című írásából

Jómagam Temesváron születtem, ezt tudom, mert keresztlevelem hivatalosan bizonyítja. De Temesvár hivatalnok-édesapám kényszerű vándorlásának csupán egyik, négyéves stációja volt, ahová Kolozsvárról került és ahonnan Szebenbe helyezték...

Szüleim igazi otthona Kolozsvár, ahol szegény jó édesanyám nemcsak született, de édesapja után házas telket, szőlőt, gyümölcsöst, szántóföldet jussolt... Ezen a réven tehát Kolozsvárnak hamisítatlan és aktaszerűen illetékes polgára volt — nemcsak amolyan jöttment lakosa...

Aztán kereken tíz esztendeig — amíg öreg kálvinista kollégiuma diákjaként érettségi vizsgámat letettem — Kolozsvár volt az én városom is.

És bizonyára ez a hatszáz éves város és ez az egykori rektorának, Apáczai Csere Jánosnak lelkiségét és szellemét híven őrző és ápoló kollégium (mely az előttem való osztályból Szabó Dezsőt nyilvánította volt érettnek) építették belém azt a lelki és szellemi fundamentumot, amelyen Budapest: a város és Műegyeteme, az állami tisztviselő édesapja kívánságára tisztviselő mérnöknek indított engedelmes fiúból kiformálhatta a művészet szabad munkaterületét vállaló építészt...

Így történt, így. Temesváron megszülettem, Kolozsvár, szüleim városa és otthona, nekem jóságos és örökké kedves nevelő dajkám. Budapest nyolc esztendeig érlelt látó szellemi emberré és utamat megértéssel egyengette. De igazi otthonomul egyiküket sem tudtam s akartam vállalni soha...

Megszereztem hát Sztánán, az állomáson is felül egy kicsi-kis házacskát. Még legénykoromban, az első pesti keresetemből. S hogy ezt cselekedtem szabad elhatározásomból, sokan a szemembe mondták, hogy bolond vagyok, de bizonyára még többen a hátam mögött. De én csak nevettem ezeket az embereket és sajnáltam is szegényeket. Mert bizonyára messzebbre látok és többet én innen a hegyről...

*

Aztán jött a háború. Minden polgári építőmunka egyszerre megállott és családommal véglegesen le kellett költöznöm Pestről Sztánára. A gyermekek mind a négyen itt születtek: nekik már valóban van szülőföldjük és az a szülőföldjük: otthonuk is. S én tudom, milyen nagy dolog ez...

Dolgozóasztalom az ablak mellett van és az ablak a kertre nyílik. Ha kitekintek rajta, az udvart látom. Az egészen kicsi belső tanyaudvart és ezt én akartam is s így szeretem... Egyebet semmit s az éppen elég, ha az ember benn a házban s az asztalnál végzi dolgát, vagy elgondolkozva bámulja szivarja füstjét, békességben az Úristennel és a világgal, aki olyan örökkévalóan nyugodalmas itt fenn a hegyen...

Kós Károly-szobor Budapesten

(MTI FOTÓ)

Péterfy László szobrászművész Kós Károlyt megörökítő szobrát november 25-én avatták fel Budapesten, a főváros XIX. kerületében, Kispesten. Pozsgay Imre, a Hazafias Népfront főtitkára mondott avatóbeszédet, amit a Magyar Építőművészek Szövetségének, a Magyar Írók Szövetségének és a XIX. ker. Tanács elnökének tisztelgő szavai követték. A felemelő szoboravató ünnepségen Jancsó Adrienne és a Magyar Állami Operaház gyermekkórusa működött közre. A szobrot a Dél-Pesti Vendéglátó Vállalat állíttatta. A tér, amely eddig Petőfi Sándor nevét viselte, ezentúl a nagy erdélyi íróról, művészről és közéleti személyiségről, Kós Károlyról lesz ismert.

A népek, a nemzetiségek közötti közeledést, megértést és bizalmat szorgalmazó Kós Károly emlékét (ez esztendőben volt 10 éve, hogy elhunyt) fenti írásával idézzük fel.

őszintén, hogy nem hisznek. De a Bibliámat elkérték, hogy az irodalomban tanultak valódiságáról meggyőződjenek. A Jónás könyvét és az Énekek énekét olvasták el belőle. Azután kérdés jött kérdés után. Margó közben elmondta, hogy édesapja presbiter. Vele szokott templomba menni, mert, mint mondta:

— Jó az a nagy csend, és szép az orgonamuzsika!

Ilyen kevésnek látszó kapcsolattal lett Margó a mi karácsonyi angyalunk.

December 24-én délután nagyon hamar kiosztották a vacsorát, el is fogyasztottuk, a folyosó elnéptelenedett, semmi mozgás,, csak a csend, a szomorúság csendje. A második emeleten csak mi maradtunk: a 14 beteg és egy ápolónő. De ez az ápolónő Margó volt. Ragyogó arccal jött be, újságolta, hogy most ő lesz az ügyeletes este is, éjszaka is, azért, hogy Szilveszterkor szabad lehessen. Margó szerette a hivatását. Hozzáértéssel, lelkiismeretesen forgolódott a betegek között. Sohase láttuk unottnak, kelletlennek, sőt jelenléte megnyugtatóan hatott ránk. Csak most, egy percre láttam felhőt az arcán. Leült az ágyam szélére, két kezét ölébe ejtette, és szomorkásan mondta:

— Nem tudom, hogyan kellene egy kis karácsonyi hangulatot csinálni.

— Nagyot dobbant a szívem. Ez az! Erre vártam!

— Én tudom — feleltem nyugodtan, s elmondtam elképzelésemet. Margó egyre élénkülve hallgatta:

— Nagyon jó lesz — hagyta helyben. — Akkor én indulok is, szólok mindenkinek. A balesetesek terme a legnagyobb, ott is vannak ketten, ők úgyse tudnak mozogni, oda hívok be mindenkit.

Mi többiek mindnyájan egymást segítve, támogatva igyekeztünk. Nem kérette magát senki. Valami kedves, gyerekes izgalom ült az arcokon: a várakozás öröme. Bent a teremben, ahogy elfészkelődtünk, már ünnepi volt a légkör. Suttogva beszélt mindenki. Összeszámoltuk egymást, nem hiányzott senki, csak Margó. Megvártuk, a ház „úrnőjének" kijáró tisztelettel. Többféle vallás, világnézet; különböző életkorúak 8—80 évesig voltunk együtt, mégis találtunk egy éneket, amit mindenki tudott. Aztán felolvastam a karácsonyi történetet a Lukács evangéliumából, és a János 3:16-ot. Egyszerű szavakkal beszéltem Isten világot átölelő szeretetéről. És arról, hogy most is, ebben a testi-lelki fájdalmakkal megterhelt, családunktól elzárt helyzetünkben is közel jön hozzánk Jézus Krisztus által. Személyes vallomással beszélgetést kezdtem, ami rejtett zárakat nyitott fel. Utánam a 74 éves Erzsike néni mondta el, hogyan ismerte meg — életének legsötétebb pontján — Isten kegyelmét. Többen is követték példáját. Közben énekeltünk. Nagy öröm volt, hogy ez a kis „ökumenikus" gyülekezet ismerte és énekelte egymás énekeit. Előkerültek a zsebkendők is. De most nem a fájdalom, hanem a megbékélés, a feloldódás, Isten szeretetében való elrejtettségünknek örömkönnyeit törölgettük. Ennek a testvéri együttlétnek nem akart vége lenni. A 8 éves Marika mindig ahhoz húzódott közel, aki beszélt, és kérlelte:

— Tessék még mesélni, hogyan volt tovább...

Később járt, mikor műtött tagjaink figyelmeztettek, hogy nem tudunk tovább fent üldögélni. Csak lassan oszlott a társaság, mert maraszta1ó volt az élmény, hogy fenyőillat és gyertyafény nélkül is lehet ünnepelni. Ajándékba egymást kaptuk, testvérül a nyomorúság idejére.

Másnap többen is bejöttek hozzám egyenként, hogy elmondják, ami este bennük maradt. Jött Marika is, és arra kért, hogy mondjam el neki mégegyszer azt a „mesét", amit a könyvből olvastam, arról, aki „megszületett". Meg akarja tanulni, hogy ha hazamegy, elmondhassa édesanyjának. Marika nem sírt többet. Attól kezdve azért várta a kórházból való szabadulást, hogy az ajándékba kapott „új mesét" tovább ajándékozhassa édesanyjának. Mondtam neki, hogy ez nem mese, hanem igaz történet.

— Tudom én, de édesanya jobban szereti a mesét, mint az igaz történetet, mert jó emberek csak a mesében vannak — mondta.

Megijedtem ettől a bölcsességtől. Meg kellett beszéljem vele, hogy minket itt a kórházban kiknek tart: igazi rossz embereknek, vagy mesebeli figuráknak? Megértette, miről van szó. Meggyőzően mondta:

— Akkor még azt is el fogom mesélni, hogy sok jó ember is van a világon.

Marika akkor, ott megnyugodott. Arca kisimult, alvása egyenletes lett. De hány Marika, hány hozzá hasonló kisgyermek van, aki szívében rejtett szomorúsággal él; gyanakvó és bizalmatlan az emberek közt; és sohase hallott Jézus Krisztusról? Mit tehetünk értük? A szeretet leleményes. Akinek szíve már átmelegedett attól a szeretettől, amit Istentől kapott ajándékba, az tovább is tudja adni, hogy mindenkihez eljusson az örömhír: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz Őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen!"

Józsa Lászlóné

Velünk és bennünk élő történelem

Az elmúlt években többen felvetették a kérdést: Miért kell nekünk a múltat, a történelmet ismerni? Mi hasznunk van abból, hogy ha régen meghalt emberek dolgait vizsgáljuk, egy egészen más világ eseményeit felidézzük? Mi a magunk új világát építjük, egy forradalmian új társadalmat és országot akarunk, nincs szükségünk rá, hogy a halottak visszahúzzanak bennünket. Mi nem hátra, hanem előre nézünk!

Az ilyen nézeteket ma már megmosolyogjuk. Persze, hogy előre nézünk és nem hátra, de ugyanakkor azt is tudjuk, hogy tartalmában és lényegében új jelenünk és jövőnk szervesen kell, hogy illeszkedjék saját hagyományainkhoz. Az a közösség, amelyhez tartozunk, nem velünk kezdődik, nem a semmiből támadt. Egyének és közösségek ezer szállal kötődünk előttünk járt nemzedékek hosszú sorához. Az ő helytállásuk, küzdelmeik, szenvedéseik, győzelmeik és bukásaik építették azt az utat, amely a mába vezetett, az ő munkájuk és magatartásuk formálta ki azt a valóságot, amelybe beleszülettünk. Új világunkat nem légüres térbe, hanem erre az örökölt valóságra kell építenünk, alakítva, ami rossznak bizonyult, ami elavult, és folytatva, ami jó és értékes.

Akarjuk vagy nem, tudomásul vesszük vagy nem, tény hogy a múltból öröklött dolgok mindennapi világunkban jelen vannak, ott élnek velünk, sőt bennünk. Ezt tagadhatjuk, tusakodhatunk ellene, de megszüntetni nem áll módunkban. Mivel pedig a jövőt a reális valóság talajára kell építeni, ennek a valóságnak a megismeréséhez tudnunk kell, hogyan, milyen előzmények alakították ki. Elég példa van előttünk, hogyan omlottak össze azok a tervek, amelyek nem vették figyelembe a múlt és a jelen valóságát.

Mindebből azonban az is következik, hogy csak az a múlt-szemlélet, az a történetírás erősíti a jelent és szolgálja a jövőt, amely arra törekszik, hogy a valóságot tárja fel. Nem szépíti a hibákat, nem kendőzi el a mulasztásokat, nem talál ki az egyén és a közösség számára talán hízelgő dicsőséget, amely a valóságban nem létezett, de nem is kisebbíti a múlt ténylegesen meglévő érdemeit. A bármilyen szempontból torzított történelem sem a reális megismerést, sem az annyira szükséges önismeretet nem szolgálja. Torz képet ad múltunkról, hamis képzeteket táplál bennünk és nem a valóság kősziklájára építi a jövőt, hanem az illúziók homoktalajára.

Panaszképpen többször elhangzott, hogy közösségi, nemzeti önérzetünkkel és öntudatunkkal nincs minden rendben. Az, aki elveti azt, amit az előtte járók íratlan és írott hagyományokban, tudatban és tárgyi emlékekben hátra hagytak, aki mindezt kidobja mint érdektelen és használhatatlan örökséget, gyökértelenné válik. Mert ahogy a füstölgő gyárkémény és a régmúltból maradt szélmalom, vagy várrom együtt teszik a szülőföldet hazává, a jelent építő és a jövőért küzdő ember akkor válik öntudatos hazafivá, ha eleven láncszemévé lesz annak a megszakítatlan folyamatnak, amely az elmúltakat az eljövendőkkel köti egybe. Önmagát is csak az becsülheti és értékelheti igazán, aki tudja, hogy honnan jött, mit örökölt tehetségében és magatartásban, és ezzel az örökséggel hogyan gazdálkodott.

A múlt tehát elkísér mindnyájunkat, jelen van egész életünkben és mindvégig ott él bennünk. Ebből fakad a természetes vágy, hogy ezt a múltat, őseim, családom, népem és nemzetem múltját minél részletesebben megismerhessem. Nem a királyok és hadjáratok történetét, nem is pusztán a felszínen zajló politikai harcok alakulását, hanem a társadalom mélyében folyó szakadatlan építő munkát, a társadalom, a régebbi időkben jogtalan és a terhek nagy részét hordozó nép hétköznapjait. Hogyan élt elmúlt korok embere, a létfenntartás megkívánta munkát hogyan végezte, mi volt öröme és bánata. Legfőképpen pedig hogyan látta önmagát és a világot, hogyan viszonyult a kisebb és a nagyobb közösséghez. Mik azok a kulturális értékek, amelyeket évszázadok során kitermeltek, s azok a hagyományok, amelyek apáról fiúra szállva magyarságunkat fémjelezték világnézetben, emberi magatartásban egyaránt.

Végzetes egyoldalúság volna és csak torzulást eredményezne, ha a bennünk élő múltat keresve figyelmünket csak a nemzetire, a magyarra fordítanánk. Történeti fejlődésünk a legrégibb múlttól kezdve napjainkig ezer meg ezer szállal kötődik a szomszédos, közelebb és távolabb élő népekhez. Ha nem ismerjük a nagyobb történelmi tájban élők közös sorsát, egymást is alakító fejlődését, azt sem tudjuk megítélni, miben vagyunk mások, mint ők, mi az, ami közösen jellemez bennünket, s mi az, ami csak a mienk. Hamis nemzeti öntudatot építünk, ha csak önmagunkba fordulunk, arányokat és mércét tévesztünk, ha múltunkat csupán a magunk történetére szűkítjük le. Letagadhatjuk-e azt az ősi örökséget, amelyet nyelvünkben, dalainkban, magatartásunkban Keletről hoztunk magunkkal? S kidobhatjuk-e műveltségünkből, világnézetünkből mindazt, amit ezer év alatt Európától kaptunk? A kettő együttesen tesz bennünket magyarrá, s magyarságunkat addig tartjuk meg, amíg ennek a kettős örökségnek mindkét elemét megőrizzük.

A múlt, a történelem — természetesen ideértve az egyháztörténelmünket is — velünk jön és bennünk él. Megismerése, tudatosítása, értékeinek megbecsülése és továbbfejlesztése nemcsak kötelességünk, hanem nemzeti létünk és jövő fejlődésünk egyik fontos tényezője is.

Benda Kálmán

Történelem. Zimányi Alajos linómetszete

Péterfy László

Bárszky Pál: Fából faragott játszókerek

Művészet, 1983. augusztus

Péterffy László, grafikusművész

Szombathelyen, a Megyei Műv. és Tfj. Központ galériájában látható a vasi amatőr-művészek kiállítása. — A vasári elnöke Péterffy László.

Budai Rózsa: az amatőrség határain belül és kívül.
Vas Népe, 1983. szept. 25.

Péterffy László

Péterffy László festőművész és Borbás Tibor szobrászművész kiállitása. Bp, Müszaki Egyetem Kollégium. - Ism: Péterffy András, Egyetemi Lapok, 1967.nov.2.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 1970. 1.sz. 68-107. 1./

93. 1.

Péterfy László

fejtő

Réntvett a $\bar{X}$. miskolci országos kép-
lőmű v. kiáll.-on.

Somos Miklós: A $\bar{X}$. miskolci ...
Északmagyarország 1968 dec. 15-4.

Péterfy László

Szabraiból kiállítása nyílik 24-én a Vepel galériában

Magyar Nemzet 1970 XI. 22

4 old.

Péterfy László

Asszony gyerekkel 20" 22 cm

Ülő 4 18 4

Stúdió 170. Ernst Múzeum Bp. 1970. Kiáll. kat.
Bev.: Bereczky Lóránd

Pétersy László

festő és szobrász kiállítása

Vasárnap délben nyílik meg a szegedi Móra Ferenc Múzeum Rupolatermében.

Magyar Nemzet
1969 június 18

Péterfy László

Borbás Tibor szobrászmüvész, Péterfy László festőmüvész kiállitása. - Bp, Müszaki Egyetem Kollégium. - Ism.: Péterffy András, Egyetemi Lapok, 1967. nov.2.

Az 1967.évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1970.1ssz. 68-107.1./

89. 1.

Péterfy László

Körösrokkal

Szerepel az alább. tárlatok

Tasnádi Attila: Fiatalok kiállítása
1970

Kortárs 1970 VII. s. 1172 old.

MDK

Péterfy Lánló, dínlettervező

Jancsó Adrienne [és Faragó Laura] estjéhez
„tervezett hol szálfákat, hol fafaragást,
hol kopjafákat idéző hátteret..."

Fenczik Flóra: A varázsló Jancsó Adrienne 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. okt. 13.

Péterfy László
szobrán

Szobain céltudatos törvényszerű-
ség érvényesül

Vidos Zoltán: A "Studio 70" -
Művészet, 1970.november - 34.lap

Péterfy László festő- és szobrászművész

kiállítása ma nyílik a

szegedi Móra Ferenc Művelődési Házban.

– Napló – Magyar Nemzet 1969 június 22

12. old.

Péterfy László

Említve

Tasnádi Attila: Fiatalok Ziallítása
1970.
Kortárs, 1970/7. 1172. l.

Péterfy László, festőrész

- munkája a Stúdió 67 c.
kiállításon: Fiatal lány feje

Ujvári Béla: Stúdió 67
Magyar Ifjúság, 1967. V. 20.

Péterfy László, szobrász

– szobraiból és festményeiből rendezték kiállítást a csepeli Galériában.

–: Ankét és ballada
Magyar Ifjúság, 1970. XII. 11. 2. l.

MDK

Péterfy László, díszlettervező

Jancsó Adrienne kénülő estiéhez (Irodalmi Szinpad) a szinpadképet tervezi.

(f.f.): földé desanyám 2

ESTI HIRLAP, B. 1970. okt. 3.

Péterfy László, festő

MDK

Kiállítása nyílik meg az
Eötvös Kollégiumban.

— : Kiállítás a Kollégiumban 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. okt. 27.

M.D.Y

Peterey Károly
grafikus

„Bojtár"

Élet és Irodalom, 1967. nov. 25-i lap.

MDK

Péterffy László

Kiállitási kritika

Egyetemi -apok 1967 nov.2.

MDK

Péterffy László

Kiállitási hir

Esti Hirlap 1967 okt.27.

MDK

Péterfy László, díszlettervező

Az egyetemi Szinpad estjére a díszletet tervezte.

— : „Virágnak virága ...“ 2

ESTI HIRLAP Bp. 1968. febr. 28.

Péterffy László

1. Pikkelő hő 20 cm
2. Júlia szép leány hő 22 cm
3. Anya gyermekével hő 60 cm

Tizenkatodik Őszi Tárlat Vásárhelyen
Tornyai János Múzeum

Péterfy László szobrász

Szerepel az alábbi tárlaton az Ernst Múzeumban

Rózsa Gyula: Studió 70

Nagyabadság 1970 IV. 12

MUK

Péterfy Lajos, Szobrász

Szerepel az Ernst Múzeumban.

Rózsa Gyula: Stúdió '70

17. 7.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 12.

M.D.K.

Péterfy László

"Két fej" c. müvének repr.-ját hozza a lap.

Élet és irodalom, Bp. 1969. juli. 5.
XIII. évf. 27. sz. 6. lap

M.D.K.

Péterfy László

"Szobrász" c. képének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. juni. 28.
XIII. évf. 26. sz. 9. lap

M.D.K.

Péterfy László

"Anya gyermekkel" c. képének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. január 4.
XIII. évf. 1. sz. 6. lap

Péterfi László

„Ápoly Lajos". Repr.

Metszet Repr.

Metszet Repr.

Kosmak, Kolozsvár 1967. VIII. 1077, VII.
VII. 933.

Pictorfy

M.D.K.

Péterfy László

"Olvasók" /Olvasó párt ábrázol/ c. rajzát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. május 24.
XIII. évf. 21. sz. 3. lap

M.D.K.

Péterfi László

"Női arc" c. képének repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. ápr. 26.
XIII. évf. 17. sz. 3. lap

M.D.K.

Péterfy László

"Pásztor" c. rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. febr. 15.
XIII. évf. 7. sz. cimlap

M.DY

Péterffy László
nobrán

Julia szép leány amorf hovét
mutata be.

Bogár Iván: Vasarnap megnyilt...
Magyar Hirlap, 1969. okt. 6.

Péterffy László

Díjat nyert a Műrészet szerkesztősége és a Marosvásárhelyi Építészeti Tröszt közös pályázatán. /„Szoc. építésünk a képzőművében"./

Gazda Bíset: Szoc. építésünk új képzőműrészeti alkotásokban.
Korunk, Kolozsvár 1959 XVIII. VII. sz. 428.

Péterfy László

A szegedi múzeumban szobrai ból és festményeiből kiállítása nyílt

Szocialista Művészetért 1969 VII. sz.

Péterfy László
~~[illegible]~~ graphus

M.D.Y.

„Tanulmányfej"
(repro)

Élet és Irodalom, 1967. febr. 4 - 1 lap

Péterfi László
grafikus

M.D.K

„Fejek"

Élet és Irodalom, 1967. jan. 14. - 1 lap

Péterfy László

festőművész kiállítása nyílik
x. 21. én az Eötvös Kollégiumban.

(Magyar Nemzet, 1967. X. 21. 4. o. hasáb)

MDK

Péterfy László

Arckép, kő

Studió 67. Fiatal képzőm. kiáll. Ernst Múz. 1967.

MDK

Péterffi László

Fej, kő

Portré, kő

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai János Mus.

1967. okt.

M.D.V.

Peterfy László
grafikus

"Női fej"
"

— : —

Élet és Irodalom, 1966. június 25 — 7 lap

Péterfy László
grafikus

M.D.Y.

Jéhely Zoltánról készült
rajza

Lukácsy András: Jéhely Zoltánnal
Élet és Irodalom, 1968. nov. 30-12 lap

Péterfy Károly
grafikus

M.D.K.

Illusztráció

Pál Rita: Mese a kistigrisről
Élet és Irodalom, 1966. július 2. - 11. lap

MDK

Péterfy László, festő
nobsán

Jún. 22-én kiállítása nyílik
meg Szegeden.

— : □ Péterfy László 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969 jún. 20.

Péterfy László

Élő nő c. képe (eml.)

szerepel az oldalon található

Somos Miklós: A X. miskolci országos

Képzőművészeti kiállításról

Esak - kapporország 1968 XII. 15

MDK

Péterfy László, szobrász

Szerepel a miskolci
Kiállításon.

Rózsa Gyula: Harmincévesek művészete 7.

Népszabadság. Bp. 1968. dec. 13.

Petrőfi László
Grafikus

M.D.K.

„Anyják napja"

Élet és Irodalom, 1966. május 7 - 1 lap

M.D.V.

Peterffy Lóránt
grafikus

Illusztrációi

Hernádi Gyula: A különítélmény
Élet és Irodalom, 1966. május 7 - 10-ig

Péterffy László

Asszony tehnővel repr.

6. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1972.

Péterffy László

kiállitotta Julia szép leány c. amorf
kőszobrát a XVI. vásárhelyi őszi tárlaton

Magyar Hirlap 1969/276/6

Péterffy Lánló

nohránmúvés

Bábolnán a Mezőgazdasági Vosmkinát alapításának évfordulóján gratál fel
-Magvető- c. alkotását.

Új Tázis
1989 ms. 27

PÉTERFY László szobrászművész

BOROSS Péter: Kós-szobor felállítása a Wekerle-telepen, = Magyar Építőművészet,LXXXI. évf. 5.sz. 1990 32 - 33.p. ill. E.

Péterfy László szobrászművész alkotása

DeSiGN
SAKURA
CRAY-PAS

Pétervári László, szobrászművész

Kós Károly szobra Pétervári László szobrászművész alkotása, amelyet Budapesten, a XI. kerületben, a Petőfi téren helyeztek el. E tettet 1984. nov. végétől Kós Károly-térnek nevezték.

Budapest folyóirat, 1984., 2., 48-old.

PÉTERFI László szobrai

Kiállítás '56-os emlékére

Kritika 1994/10. 35.

o7868

o7861.

tok 1145/194o, 18o6/9o3.

321.

e I.köt. / Liber Armorum

tábla

Pétery László

Anya gyerekkel kő 23cm
J.2. portréja ólom 40 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul. – szept.

Péterfy László, szobrász

L.: Marton Jánosné

–: Mindenfelől – mindenféle

38

Napjaink, Miskolc, 1978. aug.

XVII/8

Péterfi László

- egy időben Sükösd Ferenccel 4-en dolgoztak egy műteremben
- biztos hezű rajzos

Emlitve: Nagy István, Nagy Imre, Páll Lajos, Kusztos Endre, Miklóssy Gábor, Ambrus Imre, Kádár Tibor

Zakatovits Miklós: Sükösd Ferenc

Igaz Szó 1978/4 344 old.

Péterfy László

Zalaegerszegen

A városi tanács előtti téren nemsokára felavatják Péterfy László három méter magas kő-
szobrát

Magyar Hirlap 1980/2/1/9

Péterfy László

szobrai a 110. ill a 128.
oldalon (fotók)

Valóság 1978/1

Péterfy László, szobrász

L: Pais László

—: Hk

8.

Népszabadság, Bp. 1980 ján 24.

Péterfy László

3 méter magas kőszobrát Zalaegerszegen az uj városközpontban fogják felállitani.

Magyar Hirlap 1980/1/24/9

PÉTERFY László

ARS HUNGARICA
XIX.évf.1.sz. 1991 81.

TANULMÁNYOK

Hegyi Lóránd: Kalligráfia, absztrakt expresszionizmus, informel Magyarországon 1958–1970 között 3

Keserü Katalin: Pop art Magyarországon 15

Hegyi Lóránd: Struktúraelvű és geometrikus művészet Magyarországon 1968–1980 között 29

Andrási Gábor: A Zuglói Kör (1958–1968) 47

Mezei Ottó: A Szürenon és kisugárzása 65

DOKUMENTUM

Molnár Sándor: A festői elemek analízise (1962) 85
(Sajtó alá rendezte: Andrási Gábor)

Dokumentumok a Szürenon és kisugárzása című tanulmányhoz
(Összeállította: Mezei Ottó) 111

Péterffy László

Emlékplasztika, dombormü

/Zalaegerszeg, Városi Tanács parkja/
Épitész: Szerdahelyi Károly

-----: Köztéri Munkák.
MÜVÉSZET, 1981, március - 59. lap.

PÉTERFY GIZELLA

- író -: A grafikusjátszóteret épit

új Buda 2000 jún. 14

arra, hogy [illegible]

benne a protestáns ügyekről

Nekünk magunknak napilapunk
egyesület is lemondott már -
nak ez az egyetlen módja. A
közülünk beválasztani az ig
akartak, de én kihuztam mag
Akit azonban ajánlok, beväl
István is az alapitók közt
nének ebben a lapban, amely
helyt szerettem volna vele
sajnos, nem lehetett. De i
olyan alkalom kinálkozik
nem volt s egyhamar nem le
kedni. Rád nézve személy s
hogy mért, hosszu volna e
tegyetek valamit.

PÉTERFY LÁSZLÓ

N. N.: Szökőkút, napóra, hét vezért

Népszabadság 2000 márc. 8

denciáját nagyjában megismertem
olt. A komoly tudományos munkán
itten; a tanulás a kitünő segéde
gyorsabban megy mint odahaza, má
sandó könyvek roppant halmaza ör

Olvasmányaim részint a szem
kozó szakmunkák, részint pedig a
nak. Utóbbiak ismét kétfélék: va
logiai szempontból fontosak; ez
érdekel melyről szólanak, mint i
Vannak azután olyanok, melyeknél
tetbe, mert a legfontosabb az a

Az előbbi /methodologiailag
Dvorak hatalmas műve: "Das Rätzel

PÉTERFY LÁSZLÓ

Pázmáneum, a katolikus egyetem piliscsabai campusa

Országépitő 1996, 1, 2-25

PÉTERFY László szobrászművész

BOROSS Péter: Kós-szobor felállítása a Wekerle-telepen, = Magyar Építőművészet,LXXXI. évf. 5.sz. 1990 32 - 33.p. ill. E.

Péterfy László szobrászművész alkotása

D'ACHE FIXPENCIL 2
DeSiGN
SAKURA
CRAY-PAS

PÉTERFFY Lânlo szobán

Kiss Ilván: „Azok emlékeie, akik nem haltak meg, de életüket tönkrelettél."

= UMo 1997. június 27. 10. ll

1996. C

Állományelemzési

Γ-minőségi állomán

CONSPECTUS => nei

RLG => Research

NCIP - National Corr
— Egsiting collecti
LIBER

0, 1, 2, 3, 4, 5

PÉTERFY László

Boros Géza: Emlékmű = Kritika, 1998/5. 2. ill

– Makovecz hivével kérített '56-os emlékművéről

1998. MÁRCIUS 7-én

szombaton este fél 7 órakor

a

PIARISTA KÁPOLNÁBAN

(Bp. V. Pesti Barnabás u. 1.)

vezényel:

ifj. **SAPSZON FERENC**

(Liszt díjas)

műsoron:

KODÁLY ZOLTÁN

művei

Bérletek a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola Szervezőirodájában rendelhetők vaggy válthatók
Budapest, XIX. Vécsey u. 9.13.
Tel : **280--8706**
Jegyek a helyszínen kaphatók

Péterfy László

Fej, 1970. Rá, 21 cm, repr.
Ballada, 1973. Rá, 33,5 cm

IV. Országos Kisplasztikai Biennálé
Pécs, 1974.

Péterfy László, szobrász

A műrész művei szerepelnek a Pécsett rendezett V. Országos Kisplasztikai Biennálén.

Illyés Mária: V. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs.
Kritika, Budapest, 1977. jan. 27. old.

Péterfi László, tanár

A tokaji Pirsa-parton megnyílt a Népművelési Intézet nyári tábora. Az Ifjú Népművészek Stúdiójának tanára.

(gyarmati): alkotótábor Tokajban.
Déli Hírlap (Miskolc), 1976. júl. 8.

Péterfy László, dinle Hervez 5

A Radnóti M. Szinpad elsőadásához

a szinpadteret tervezte.

Tamás István: „Krónika az magyarok nak dolgai ról 7.

Népszabadság,

Bp. 1976. nov. 27.

Péterffy László, szobrász

L. Polyák Terem

□ -: Polyák Terem... 2

Esti Hírlap, Br. 1977 ápr. 5

Péterfi László

Gyergyószentmiklósan Elekes Vencel 369 képzőművészeti munkából álló magángyűjteményében megtalálható a művész munkája is.

A Hét, 1971. febr. 12. 2. évf. 7. sz. 9. r.

Péterfy László

1. Asszony tehnővel kő 40 cm

2. Női fej -"- 25 cm

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. jul. 22 – szept. 16.

Péterfy Károly

Asszony fejjel, Pb, 42 cm
Női fej, Pb, 22 cm

6. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1972.

Péterfy László

Térdeire támaszkodó, ülő alakot ábrázoló szobormüvét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972 aug. 26.
XVI. évf. 35. sz. 5. lap.

Péterfy László festőművész

A XI. országos ifjúsági képzőművész alkotótelep tegnap nyílt Tamásiban. A festő szakmai vezetője a művész.

Tolna m. Népújság, 1973. júl. 10.

Péterfy László

„Női fej" (vepr)

Délmagyarország, 1973. júl. 29.
Szeged.

Péterfy László szobrász

Részt vett a Studió 1970. évi kiállitásán.

Kortárs 1970/7 1172. old.

Péterfy László

Nyárádselyén született 1936. május 2-án.
A Kolozsvári Képzőművészeti Főiskolán festő szakon végzett. 1966 óta él Magyarországon.

Romváry Ferenc: III. országos kisplasztikai biennálé, Pécs, 1971.

Péterfy László

A hazai kiállításokon 1968 óta részt vett.
Művei: „Ülő nő", 1969, kő, 20 cm (reprodukció). „Kupongó", 1969, kő, 18 cm.

Romváry Ferenc: III. országos kisplasztikai biennálé, Pécs, 1971.

Péterfy Mihály

a nagykárolyi rajziskola tanítója 1784-ben.

Kabolcsi Hedvig: Magyarországi bútormüvészet a 18-19 század fordulóján, Budapest, 1972

431

Pétery László

neve említve

Művészettörténeti Értesítő 1972

316. old.

Péterfy László, szobrász

Szerepel.

↘

Rózsa Gyula: Pécsi jelentés 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. okt. 15.

Péterffy tásztó

Részt vett a marosvásár-
helyi tárlaton.

Kovács Iván kritikája

Igaz Szó 66/2 291.o.

Péterffy Sándor illusztrációi

Ipar Szö 66/1 7,25 o.

Péterfty László

Részt vet a Marosvásárhelyi téli tárlaton

Konáts Iván kritikája

Igaz Szó 65/3 432.o.

Pétetffy tástló festménye.

Ipar Szó 65/3 432.o.

Péterfy László, szobrász

Szerepel a XIV. Szegedi Nyári Tárlaton.
(Női fej !.)

Tandi Lajos: Kiállítási napló

90-94.

TISZATÁJ, Szeged, 1973. október

XXVII
10.

98

Peterffy László

Megbízták a művészt, hogy
Ülő nő "annú szobrát, Tata-
"bányai Öregek Háza mellett
Ösparkja részére készítse el.

— : Köztéri munkák.
Művészet, 1977. november – 48. lap.

Péterfy László

Asszony teknővel kő 42 cm
Női fej kő 22 cm

6. Balatoni Nyári Tárlat

Pékefy László

Asszony fekvővel rézk.

6. Balatoni Nyári Táj-lat

Petrefi hánlo
festő

'Asszony a teknővel' című
'műve szerepel a Balatoni
Nyári Tárlaton.

Kovács Gyula: Nyári tárlatok.
MÜVÉSZET, 1972.szeptember - 34.oldal

CSIKI LÁSZLÓ:

Bunda

Bőrönddel járkált a kánikulában. A bőröndben egy nercbunda volt. Azt mondta, olyan helyen lakik folyóparti városkájában, fél az üres lakásban hagyni. Barátai szerint a férjében nem bízott. Láthatólag a barátaiban sem bízott: egész nap magával hurcolta a bőröndöt a kánikulában.

A barátai sem tudták, mit keres a fővárosban. Benyitott a szűcsökhöz, a zálogházakba, de számítógépes és temetkezési vállalatokhoz is. Kartonbőröndje olyan csúnya volt, nyugodtan letehette maga mellé a buszmegállóban, vagy a hivatali előszobákban, a tolvajokat is elriasztotta vele. Naftalinszagot árasztott ráadásul, a kánikulában!

Esténként, a házigazdájánál, a vendégségbe érkezett nők sorra felpróbálták a nercbundát, és sikongtak az élvezettől. Hogy ez tényleg! A fáradt házigazda leoltotta a csillárt, és a nők egy éjjelilámpa homályában riszáltak, sikkantgattak a bundában. Legtöbbjük a cipőjét is levette, s a nercen át valamiképpen a meztelenség előérzete érződött, a nafalin durva szagát is elnyomta. Látszott, hogy néhány korosodó hölgynek megmaradt a szép, kecses ívű lábfeje, a többit eltakarta a nerc, és a bűntudatos férjek már-már megkívánták az asszonyukat. Illedelmes orgiák zajlottak esténként. Ilyenkor ő összefogta két kezét az ölében, nehogy ijedten a bundája után kapjon.

Csúnya, de kellemes nő volt, laza húsú és hallgatag. Nagy orra tövén gyermekkori pattanások elkínzott nyomai. A lába is nagy volt a nyersbőr szandálban, és idegenül fehér, pedig sokat süthette a nap, miközben a várost járta, keresve vagy várva valamit. Esetlenségében volt valami izgató. Mintha az ágyban a férfinak kellene összeraknia tetszés szerint a darabos tagjait. A férfiak szinte mind ráhajtottak, és nem csak azért, mert válófélben lévő nőkre ezt szokás, illendő és kötelező szinte, annyira, hogy még a feleségek is odasúgják: légy kedves szegénykével. Pedig ő egyetlen egyszer sem próbálta fel bundáját a félhomályban. Nézte-csak, és féltette, de hagyta.

Harmadik héten aztán mindenik udvarlójától megkérdezte: nem tud-e vevőt a nercre. A szűcsök nyáron keveset kínáltak érte, őszig pedig nem volt miből kihúznia. A nőknek soha nem ajánlotta fel. A férjek mindannyiszor megígérték, hogy utána néznek. Eszükbe sem jutott, hogy megvegyék a feleségüknek. Ha eszükbe jutott volna, sokallják az árát. Ötletnek azért nem volt rossz. Megkérték, vegye fel meztelen testre, hadd lássák, miképpen mutatna a feleségükön. Ilyenkor aprókat, halkan kacagott, legyintgetett, hessegette a lehetőséget.

Az asszonyok könnyű nyári ruhára próbálták fel a nercet, és meztelennek hatottak alatta. Már ezért is megérte volna megvenni. Az ötlet bolondériáját csak pikánsabbá tette az ára. Lehetetlen és kellemes volt elképzelni, hogy tisztviselőfeleségek milliomosok kitartottjainak sármjával sétáljanak a parkokban, de a férfiak mégis megpróbáltak elábrándozni ezen. Maguk az asszonyok egymás előtt kissé szemérmetlenennek tartották riszálásukat a lámpafényben, zavartan nevetgéltek vagy bohóckodtak a tükörben. Aztán mégis sajnálták levetni a bundát. Így értek véget az orgiák.

Az ő nyári sétafikálásának is vége szakadt. Állást talált egy féregtelenítő vállalatnál, és ezt megírta a férjének is. Megírta, hogy alkalmazta a rádió, riporternek, ezután sokat jár majd terepre, de városkájukat mindig elkerüli. Folyót se lásson ezután. Felőle kútba lehet dobni a lakáskulcsukat.

Két utcányira költözött barátaitól, albérletbe egy volt légtornásznőhöz, aki nagyon kedves kövér, zörgő fogú hölgy lett mostanra, de a bőröndjét mégsem hagyta a hátsó szobában. Pedig valóban sokat járt vidékre, egy vörös furgonnal. Barátainál tárolta a bőröndöt, s amint megérkezett a munkából, mindig felment, megnézte. Olyankor átvette a férje ide címzett leveleit is, majd a szemetes bödönbe dobta őket a kapualjban, a kukázók meg kiszedték, és nagyokat röhögtek rajtuk, ha olvasni támadt kedvük.

Egy ízben kora délután érkezett, mert eldugult az irtószert permetező készülék, és ott találta a háziasszonyt a nercbundában, a konyhai bútorok ragacsos éleinek tántorodva néha. Bort ivott és fasírtat sütött, sercegve pattogott szét a zsírja. A nő a kabát alatt valóban meztelen volt, és amikor lekapta róla, látszott egész csontos, szürke, izzadt teste, a gacsos térde. Valami csúnyát mondott az úri ringyókról, akiknek ilyen kabátra telik, aztán többé nem beszéltek egymással.

A bundát a köztársaság ünnepére hazalátogatott nagynénjétől kapta, amikor az a városkájukba is ellátogatott, és megnézte a szülőházát, illetve a házat, melyről azt hitte, abban született. Mi mást ajándékozott volna egy jól menő riporternőnek, aki ráadásul szerkesztő is, mint nercet? Pénz vagy kisebb ajándék sértésszámba ment volna. Búcsúzáskor, a peronon kiemelte csomagjából és az unokahúga vállára terítette. Ott állt az állomáson az unokahúg, bundásan és pirosan, harminckét évesen a nyári forróságban, és integetett. Négy nap múlva ő maga is vonatra szállt a főváros felé, ahová az ilyen drága holmi illik.

Most, miután levelét is megírta a férjének, magával vitte a nercet a vörös furgonban, és aztán gyalog a hivatalokba, társasházakba és kertes villákba, hogy felvegye a rendelést a féregtelenítésre. Amint ajtót nyitottak neki, betolta maga előtt a bőröndöt, és közben elmondta, miért jött, felsorolta a tarifákat, és elnézést kért, amiért csomagostól tolakszik, de innen egyenesen a kisfiához készül, a fővárosba. Ott tanul a gyerek hegedülni. A bizalmas közlés, az esendősége, szabadkozása még megrendelőket is szerzett neki.

Lefekvés előtt, albérleti szobájában, egy hatalmas hodályban, melyben egy ágy, egy szekrény és két tonettszék állt az árnyéka végén, mindig felakasztotta a nercet, hogy „kilógjon", és reggel csak az indulás előtti pillanatban csomagolta be újra. A rovar- és patkányirtók az elején furcsállták a bőröndöt, de megértették, hogy nem hagyhatja a kocsiban, abban hurcolja a műveséjét, bármikor szüksége lehet rá, ha elfogja a rosszullét és vércserére szorul. Elhitték, mert nem néztek ki ekkora darab, hallgatag nőből túl sok képzelőerőt. Neki meg volt annyi esze, hogy ne magyarázkodjon túl sokat, amitől hazugságnak hatott volna a magyaráznivaló. Különben is, az emberek tisztelni képesek mások őrültségét, ha már elfogadták, megszokták.

Nyár végén vásárolt egy kiskabátot, ősz végén egy nagyobbat. Nyár végén egy lapos sarkú cipőt, télire egy csizmát. Aztán vett egy elegáns bőröndöt is, mert a féregtelenítő vállalat tulajdonosa meghívta vacsorázni. Átrakta a bundát az új bőröndbe, azt a vendéglői asztal mellé állította, és időnként megsimogatta fényes csatjait. Nem volt annyira előkelő étterem, hogy megdöbbentek volna egy fényes szürke bőröndtől vacsoraidőben, de ahhoz elég jó volt, hogy a vendégek megbámulják, amint végigmegy vele a piros-fehér mozaikpadlón. A férfi be akarta adni a ruhatárba, de ő azt mondta, maga mellett akarja tartani, benne hordja az összes titkait, és egy nő ne bízza másra a titkait, jó, ha kéznél vannak, esetleg szaporíthatja is. Elég kacérat kacagott ehhez, hogy a jó hangulatba a bőrönd is beleférjen, mint holmi különc adalék. A most készülő titoknak és azzal együtt a bőröndnek némi erotikus, már-már szerelmes jelentése támadt; enyhe cinkosság alakult ki közte és a teniszező külsejű féregtelenítő között. Úgy ült, tündökölt ott a csúnyaságával, mint egy szeszélyes, bolondos asszony, kis izgató tragédiával, mint egy folyóval a háttérben. Talán a férjét hordja a csomagban, tréfálkozott a férfi. Igen, de „olyankor" átviszem a másik szobába, kacagott ő. Felszabadultan és kiszolgáltatottan nevettek, hogy még a foghíjukat is megmutatták egymásnak.

Gombás marhasültet ettek éppen, amikor bejött egy emberpár, az asszony nercbundát viselt, látták az üvegajtón át, amint beadja a ruhatárba, és a mozdulataiból azt is, hogy kéri, vállfára tegyék. Megalázó volt a könnyedsége, ahogy idegenre bízta talán legértékesebb holmiját. Ez volt az a pillanat, amikor már-már elárulta a férfinak, mi van a bőröndjében. De akkor a titok egyszeriben féltett pénzzé és mániává változott volna át. Besétálhatott volna a mosdóba, hogy első ízben felvegye a bundáját, és királynőként érkezzen visza a terembe. A testtartást már tudta, és a nerc eltakarta volna a hibákat. De az a másik nő lehetetlenné tette az átváltozást; irigy versengés lett volna belőle, és a késleletett időzítés miatt talán nevetséges is. Menjünk, mondta kedveszegetten.

A férfi lakására mentek, és ő elkövette élete legnagyobb hibáját, noha öntudatlanul. Este volt, egy szobában volt, és ilyenkor fel szokta akasztani a nercet, hogy kilógjon. Most is ezt tette, reflex-szerűen. Mintha egyedül lett volna. Egy vállfára rakta és a koloniál stílusú vitrin peremére akasztotta. A férfi csak nézte. Úgy nézte, mintha lopáson kapta volna, mintha tolvajnak tartaná. A zavart magyarázat végén aztán kacagni kezdett. Ő sírt, szertepreckeltek a könnyei, fekete foltot hagytak a bordó szőnyegen. Még vigasztalni sem hagyta magát. Trágárnak érezte a torokhangú javaslatot, hogy vegye fel a bundát, csak azt, és aztán szép lassan vesse le.

A nerc, ahogy ott lógott a férfi szobájában, gyűröttnek látszott, hajtogatása élein szerte állt a szőre, s közte, akár egy bérgyilkos hajválasztékában, fehéren virított a bőr.

Otthon, az albérletben már nem nyitotta ki a bőröndöt, befelé fordult az ágyban, érezte a fali szőttes poros szagát, kiszáradtak tőle orrából a könnyek.

A bajt mégis az új bőrönd okozta. Nem cipelte már magával, bent hagyta a furgonban, és egy délben, mire visszatért a falusi csárda parkolójába, a két rovarirtó kinyitotta kolbászzsíros kezével a fényes csatokat. A fiatalabbik felvette a nercet zöld vázon kezeslábasára, és a másikkal együtt röhögött a „szőrös művesén". Topogva kerengett, forgott az olajfoltos aszfalton, szétterült körülötte a prém és a naftalinszag. A másik rovarirtó a furgon hátrahúzott ajtójában ült, combjára buggyant hassal, és őt nézte, amint feléjük szalad az úttesten át, reng a húsa, csattog-lepcseg nagy talpa, és feszes, szürke a szája. A kopaszra nyírt, fiatal, jóképű férfi megállt, a bundakabát elcsitult körülötte, combközépnél fodrozottan-gyűrötten lógott az alja. A vállrésze szűken megfeszült, s így felmeredt rajta a szőr. Ujjából kilógott a fiú nagy ökle, csupasz alkarja. Nevetséges és borzalmas volt. Hazáig egy szót sem beszéltek. A két férfi megszeppent a hallgatásától, még később, sörözés közben sem beszélt róla és a titkáról.

Beadta a bőröndöt a pályaudvari csomagmegőrzőbe. Nem volt barátja, akihez beállíthatta volna egy száraz sarokba. Másod-harmadnaponként kiváltotta a csomagját, és átvitte egy másik pályaudvarra. A fogójára kötött névkártyára a régi, kisvárosi címet írta, nyomtatott betűkkel. Kezdett mégis gyanússá válni, amint a megőrzőben felismerték a vissza-visszatérő bőröndöt, majd őt magát, hiába fésülte másként a haját minden alkalomra, az átlátszó álcázás csak erősítette a gyanút. Úgy nézek rá, mint egy kábítószercsempészre, s mint akik egyszer úgyis felszólítják, nyissa ki a csomagját.

A szűcs azt mondta, legfennebb foltnak való a törődött nerc, már ha foltozzák egyáltalán a nerceket.

Az új bőrönd azonban megtette a magáét. Érdemesnek látszott arra, hogy ellopják. El is lopták, két pályaudvar között, a villamoson. Nem sikoltozott. Hallgatag nő volt. De a villamosra nem szállt fel. Gyalog ment a barátaihoz. A háziasszony fasírtot sütött, és nem kínálta meg vele. De megengedte, hogy telefonáljon, és háromszor elismételte közben, hogy a rendőrség amúgy sem tud segíteni, idejében el kellett volna adnia a bundát, bármelyik barátjuk megvette volna a feleségének, legfennebb részletekben fizeti. Ó, nem, felelte, így volt jó, egészben. A bőröndért viszont kár, az sokba került.

A féregtelenítő vállalat teniszező küllemű tulajdonosát hívta fel, megegyezett vele, hogy másnap nem megy dolgozni, és hogy együtt vacsoráznak, utána majd meglátják. Aztán megtanította a ház asszonyát gombás szeletet sütni. Mire a férj hazaérkezett, a két nő meg is ette a gombás szeletet.

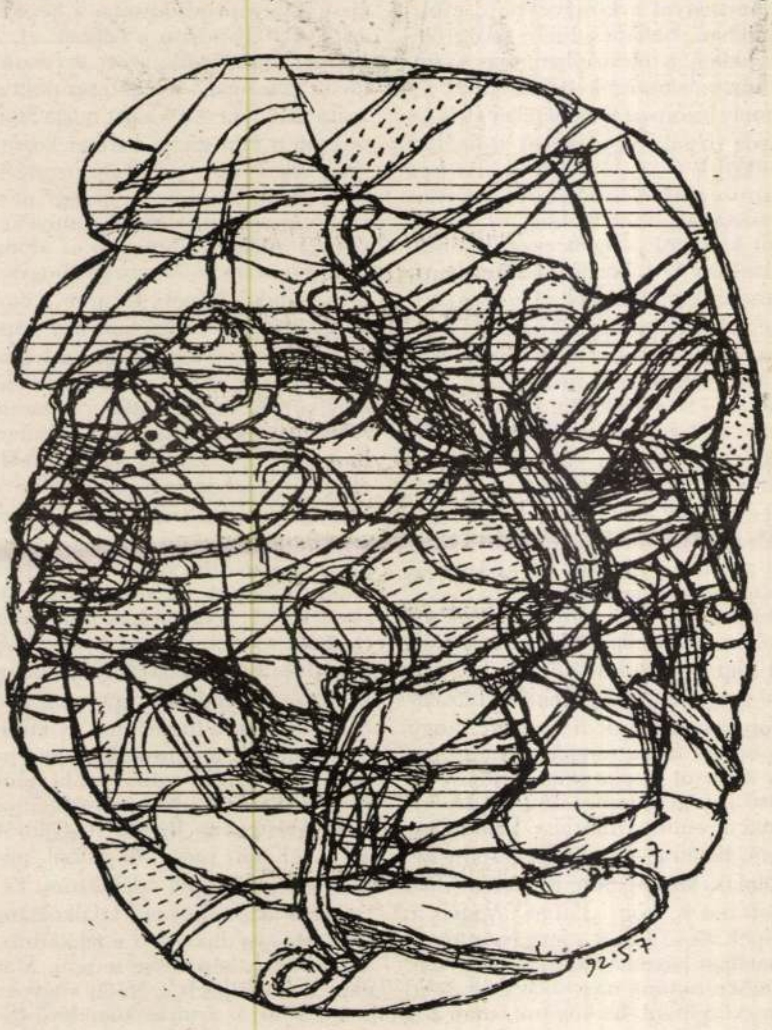

Kováts Albert rajza

TAKÁTS GYULA:

Betlehem és Róma közt

Csu Fut a munka és a hegy viszi.
Csak néha márt tintába.
Költők helyett hordók közé
viszi a versek lába.

Egy őrült sor néha beléragad.
Bogáncsa kötné és hiába
rögeszme vagy pokol viszi
és balta mellé ül az üres zsákra...

Kint hulldogál az őszön túli ősz.
Csepeg az égen túli ég
és végre is megkérdené a titkát...
Bölcsek helyett az álmoskönyvbe néz;

s hogy térdig fénylik az arany-avar,
rég tudja ezt Csu Fu, tehát
levetve azt is, ami rajta még,
átlépi kertjének falát,

és porták, kocsmák, cirkuszok között,
mert se rendháza se perselye,
úgy ballag Csu tovább, mint szamara
mögött a sok-sok koldus remete.

„A kamera csak egy nézőgép...”

— Peternák Miklóssal, a Képzőművészeti Főiskola intermédia tanszékének vezetőjével beszélget Kopper Judit —

— Mi az oka annak, hogy ennyi képet fogyasztunk, hogy ilyen sok képre van szükségünk?

— Először azt kellene tisztáznunk, hogy mit is nevezünk képnek, mert a nyelvhasználat nem egyértelmű: képnek legtöbbször azt nevezzük, amit látunk — vagyis a látványt —, de képnek nevezzük a festményt és a költői képet is. A legáltalánosabb meghatározás Alberti festészetről szóló munkájából ered, amely 1435-36 táján, a reneszánsz korában született. Ebben van először szó az ablak-típusú képről, amely a látógúlának egy sajátos metszetét jelöli ki. Olyasmi ez, mint amikor kinézünk az ablakon, és a látványt behatárolja az ablakkeret. Tehát kép az — eszerint a megfogalmazás szerint —, aminek kerete van: a keret elválasztja a külvilágtól a látványt, amely önálló világot alkot. Ennek a képfajtának máig legismertebb reprezentánsa Leonardo, de nagyjából ez a háttere ma is a képről alkotott elképzelésünknek — és erről kell leszoknunk a komputer megjelenésével.

— A modern művészetben sokan próbálkoztak azzal — én legutóbb a négy évvel ezelőtti Kasseli Documentán találkoztam vele —, hogy a művész épít egy hatalmas keretet, ezzel jelöli ki a látogató számára a természetnek azt a szeletét, amely maga lesz a kép, a műalkotás. Vagyis a mű létrejöttéhez elég, ha a művész a keret segítségével kijelöli a látványt.

— A keret tulajdonképpen a belül és a kívül levő dolgok világát határolja el. Vagyis a kép azáltal keletkezik, hogy valamit behatárolunk. Persze az egyszerűség kedvéért most csak a látható képről beszéltünk, a többi képszerű formulát kizártuk.

— És miben más a látható és bekerezett képek egyik alfaja, a fotográfia?

— A fotográfia megjelenése a képalkotásban lényeges újdonságot hozott. A dolog története is érdekes. A 18. század végén Alois Senefelder fedezte fel a litográfiát — azaz a kőrajzot mint sokszorosító eljárást —, és találmánya 1815 körül már el is terjedt Európában. Ez volt az első nagyhatású sokszorosítási technika, amely a rézmetszet, rézkarc feltalását követő 300 éves szünet után ismét valami újat hozott. Nièpce viszont, az 1820-as évek elején, már arra is képes volt, hogy az emberi kéz kikapcsolásával, azaz rajzolás illetve festés nélkül hozzon létre maradandó képet. 1826-ban megörökíti a szobája ablakából eléje táruló látványt — ez a világon az első fennmaradt fénykép. Nièpce nem fotográfiát akart csinálni, hanem azt akarta, hogy ha van például egy metszete, akkor abból legyen sok — anélkül, hogy azt újra kellene rajzolnia vagy metszenie. Ehhez valamiféle optikai vagy kémiai eljárást kellett találnia; elkezdett tehát a sokszorosításra is használható, illetve fényérzékeny anyagokkal, például a bitumennel, vas-kloriddal kísérletezni — a múlt század elején ugyanis már voltak leírások arról, hogy mely anyagok fényérzékenyek. Nièpce első, fennmaradt fényképe körülbelül hat-nyolc órányi expozíciós idővel készült, s az eszköz, amelyet használt, lényegében a camera obscura — sötét szobácska — volt. Azt a természeti jelenséget ugyanis régóta ismerték, hogy ha egy sötét szobába egy kis lyukon keresztül engedjük be a fényt, az a szemben lévő falra a külvilág fordított képét vetíti ki, és ezt a fényrajzot egy lencse — objektív — beillesztésével javíthatjuk is. Ha pedig ez a lencse nagy fényerejű, vagy netán egy egész lencserendszer, akkor a kép még pontosabbá, még részletgazdagabbá válik. A jelenség leírásai a 11. századtól ismeretesek, és már Leonardo korától a megfigyelés és a rajz segédeszközeként ajánlották a festőknek, főként az amatőröknek. Tehát már csak az volt a kérdés, hogy a vetített kép hogyan maradhatna ott a falon, a mattüvegen vagy a papíron. Ezt a kérdést azonban sokáig nem tették fel. A francia Nièpce-szel egyidőben dolgozott ezen a kérdésen Fox Talbot is Angliában. *A természet ceruzája* című könyvében leírta azt az élményét, amelyet 1833-ban, a comói tó partján sétálgatva élt át. A camera obscura segítségével próbálta lerajzolni a gyönyörű tájat, de az eredményt siralmasnak találta, és azon gondolkozott, nem lehetne-e magát a természetet rákényszeríteni arra, hogy a feladatot megoldja helyette. Komoly kutatómunkába kezdett, és két év mulva sikerült papírnegatívot létrehoznia. Egyébként ugyanúgy, mint Nièpce, első fennmaradt képét Talbot is saját kastélyának ablakából készítette. Hogy nem ő jelentette be előbb a találmányát, hanem az eddig még nem említett Daguerre úr a Francia Akadémián, az csak a véletlenen múlott.

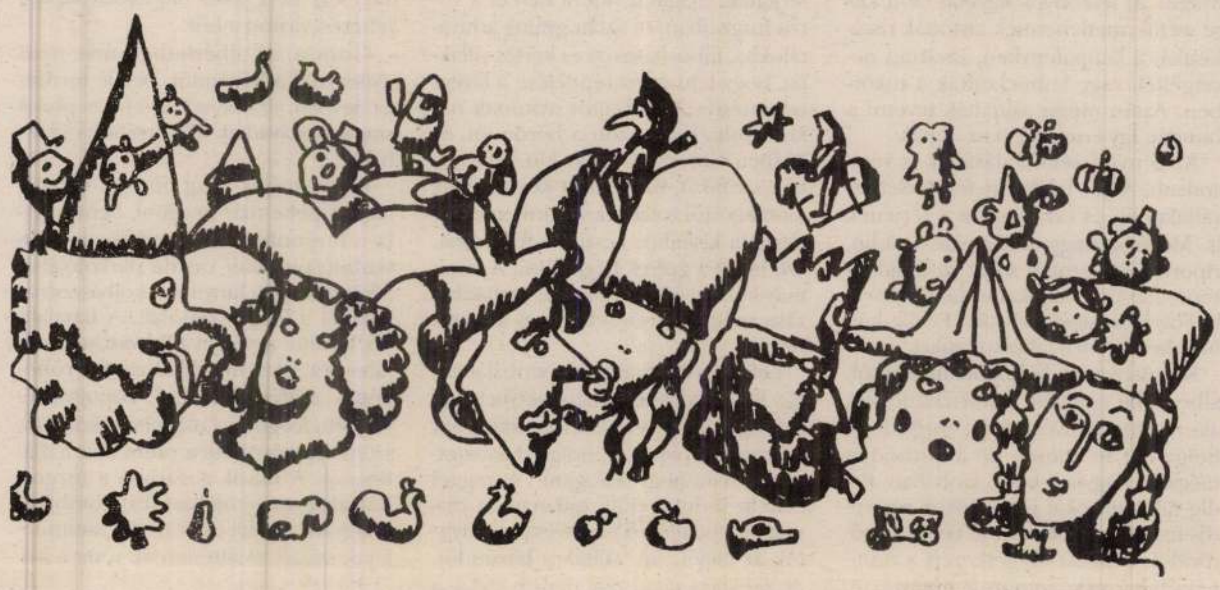

Schéner Mihály rajza

— Tehát a fotográfia kezdetben rajz-segédeszközként, sokszorosítási mutatványként volt használatos — ha már az első kérdésemre ilyen hosszú kerülővel kapom meg a választ...

— Hamarosan eljutok oda is, hogy miért van szükségünk annyi képre, de egy kicsit még időzzünk el a fotográfia születése körüli időknél. A fotográfiával jött létre az első olyan kép, amely közvetlen manuális beavatkozás nélkül, a természeti törvények ügyes felhasználásával tudta produkálni a világ egy rajzolatát. Ez az újfajta bekeretezés és kiemelés kezdetben kicsit nehézkesen működött, de a 19. század végén, ahogy a KODAK-jelszó is mutatta — „Te megnyomod a gombot, és mi megoldjuk a többit!” —, eléggé leegyszerűsödött. A daguerrotípia egyébként egypéldányos, tükörfordított képet adott. Talbot találta fel a mai pozitív-negatív eljárás ősét. Neki köszönhetjük a sokszorosítást. Talbot először egy papírnegatívot készített, és erről csinálta meg a pozitív kópiát. Utána már gyerekjáték volt a negatívról több pozitívot is készíteni. Egyébként 1844-ben adta ki *A természet ceruzája* című könyvét, az első eredeti fotókkal illusztrált könyvet, amely néhány éve nálunk is megjelent reprintben. Először a fénykép terjedt el, s csak az eljárás egyszerűsödése után a fénykép-készítés, a fotografálás. Megjelent az üveg-negatív, a nedves lemez, száraz lemez — ezeket már a boltokban lehetett kapni, nem kellett magának a fotósnak elkészítenie. Végül eljutunk a mai celluloid filmhez, mely mindenki számára lehetővé teszi, hogy saját maga készítsen sokszorosításra is alkalmas képeket.

— És az emberek mit akartak leginkább megörökíteni, sokszorosítani?

— Korábban is volt a képek gyűjtésének egyfajta divatja, de ezt, anyagi okokból, csak meghatározott embercsoportok engedhették meg maguknak. A széles körű képfogyasztás csak a fotográfiával vált lehetővé, különösen az, hogy személyes jellegű képekhez juthasson hozzá valaki: a személyes portréjához, a családtagjai képéhez, az általa kiválasztott témához.

— Tehát az emberek leginkább saját magukat és hozzátartozóikat akarták megörökíteni?

— Igen, hiszen a fotográfia megszületéséig magamat csak a tükörben láthattam, és a kedvesem valósághű képét sem őrizgethettem magamnál, bármennyire is féltem, hogy a vonásai elillannak az emlékezetemből. Tehát létrejött az a helyzet, hogy különösebb ügyesség vagy tehetség nélkül is készíthetünk képeket, hogy magunkat és szeretteinket megörökíthessük, és hogy mindezt sokszorosíthassuk. Erre a három mozzanatra lehet felépíteni a választ az első kérdésre, vagyis hogy miért van szükségünk ennyi képre. Ugyanis a fotók elterjedésével automatikusan felmerül az a kérdés, hogy mit is csinálnak az emberek a képekkel. Mondjuk, lefényképezik az utazásaikat, vagy különböző dobozokban és albumokban elkezdik gyűjteni az ismerőseik képmását. Aztán, amikor elmennek vendégségbe egymáshoz, megmutogatják ezeket a képeket. Annak, hogy a fotografálás így leegyszerűsödött, az a legnagyobb veszélye, hogy az Eiffel toronynál, a Szent Péter Bazilikánál vagy a Niagaránál kattogtató turistának nincs ideje rá, hogy meg is nézze azt, amit lefényképez: elég neki a tudat, hogy magával viheti a képét annak, amit akár meg is nézhetne. Tehát a fénykép az ottlétet, az alapos odafigyelést helyettesíti.

— Csak hát az emberek otthon sem nagyon nézegetik ezeket a turistaképeket, a vendégek meg általában irtóznak attól, hogy mások albumait nézegessék. Akkor mire jó az egész?

— A felmérések szerint az emberek életük során egyszer nézik meg ezeket a képeket, amikor elhozzák a boltból; akkor is leginkább azért, hogy jó tekercset kaptak-e vissza. De otthon már nem nézegetik, hiszen ugyis megvan, bármikor elő lehet venni. Tehát a fotó is bűnös abban, hogy nem vagyunk ott, ahol vagyunk, hogy saját magunk helyettesei vagyunk. De mivel a saját ottlétünkre való képtelenségünket magunknak sem valljuk be, keletkezik egy pszichés defektus, és ennek levezetése tulajdonképpen a fotográfia, a fénykép készítése. Természetesen a fotográfiának van egy kognitív oldala is, mégpedig az, ahogyan a művészek, tudósok, gondolkodók használják a képet, tehát azok, akik úgymond professzionális módon próbálnak vele valamit kezdeni.

— De mi sem csak készítők vagyunk, hanem fogyasztók is: magazinokat olvasunk, hirdetőtáblák előtt sétálunk. A képdömping ilyen formában is érint bennünket.

— Biztos vagyok benne, hogy nincs szükségünk annyi képre, amennyivel a könyvekben, albumokban, bekapcsolható mozgóképünkben, a televízióban, vagy a színházban, a mozgókép-színházban — amely bizonyos történeteket és bizonyos vizuális egységeket szolgáltat nekünk — találkozunk. És bár mindegyiket különböző módon használjuk, az tény, hogy ez a helyzet kialakult, vagyis ezzel számolnunk kell. A kérdés az, hogy mit kezdjünk vele. Abból a közhelyszerű kérdésből kellene kiindulnunk, hogy miként is szerzünk ismereteket a világról. Köztudomású, hogy körülbelül 80 százalékban a látás révén szerezzük az ismereteinket. A látás agytevékenység. A szemünk nem valamiféle passzív camera obscura, hanem az agy egyik „előretolt bástyája”: amikor valamit nézünk, akkor az agyunk dolgozik, és különböző csatornákon keresztül állítja össze nekünk azt, amit látunk. Ez egy fogalom előtti állapot: nem készítjük el rögtön és automatikusan a fogalmi megfelelőjét az elénk táruló látványnak. Arról nem beszélve, hogy az ember látása rengeteget változott az ókortól napjainkig. Például az első mozgóképeket sem ugyanúgy látta az ember, mint ma. Látom, értem, belátom — ezek szinonim fogalmak. Mondhatom az „értem” helyett azt is, hogy „látom”. Vagyis a képek végső soron a megértés folyamatában játszanak szerepet. Egyszerűbben tudunk nagyobb egységeket megközelíteni, ha képünk is van róluk. Viszont azt nem tudjuk, hogyan is kezeljük ezeket a képeket. Mert ezt a bizonyos konceptus előtti, furcsa állapotot nem tudjuk úgy eltenni, mint amikor már lejegyeztünk valamit. Egyébként ahogy a látást mint folyamatot egyre inkább megértjük, egyre jobban megismerjük az agynak azt a részét is, amelyik a látást kezeli. Nyilvánvaló például, hogy amíg a vakságot nem tudják gyógyítani, addig nem tudjuk, hogy milyen folyamatok működnek a látás területén. Ha erre képesek leszünk, ha, mondjuk, szimulálni tudjuk a látást például egy látógép segítségével, akkor pontosan megértjük majd, hogy mi is történik. De lehet, hogy erre soha nem kerülhet sor, mert a látás már rögtön megértést is jelent.

— A kamerát nem nevezhetjük látógépnek?

— A kamera csak egy nézőgép. A látás a megértés; a nézés csupán optikai aktus. A kamera akkor látógép, ha én használom, és hitelesítem, hogy jól van a kamera látóterében az a dolog, amelyet kiválasztottam. Amikor én, a néző, látok, akkor egy konceptusközeli állapotban vagyok: képes vagyok rá, hogy a képet megragadjam, és ez már egyfajta vizuális egységet létrehozó fogalmazás. Ha ez az egység létrejött, akkor már más is tud gondolkodni róla.

— Tehát szükségünk ugyan nincs a képekre, de, ha már vannak, akkor használjuk őket?

— A megismerésnek olyan fázisában vagyunk, amikor látszólag annyira felgyorsultunk, hogy a sebességünk a fénysebesség táján van — és a fénnyel kommunikálni csak a fény-képen keresztül tudunk: ezért van szükségünk mégiscsak ezekre a fény segítségével rögzített vagy inkább kommunikált képekre. És afelé rendeződnek az ismereteink — ha jól látom a folyamatot, de lehet, hogy tévedek —, hogy a hagyományos nyelvszerű vagy a hagyományos matematikai rendszerben működő jól megformált gondolatrögzítési és –közlési nyelvezeteink kiegészülnek egy harmadik nyelvezettel, amely valamiféle képszerű nyelvezet lesz. Tehát nem dughatjuk a fejünket a homokba a ránk zúduló képek elől, hanem foglalkoznunk kell velük.

— Mi a felelőssége manapság a profi képkészítőnek, a fotográfusnak?

— A fotográfus sajátos helyzetben van, mert egyfelől szolgáltató — tehát olyan képet kell készítenie, amilyet a megrendelő kíván —, ugyanakkor animálja is a folyamatot: az ő látásmódján, gépén, megfigyelésein keresztül formálódik ez a még csak kialakulóban lévő nyelvezet. Mellesleg a képnek a fotográfus a legkörülhatárolhatóbb módon vizsgálható produktuma: a képkészítő, aki állandóan a képben él, a képpel foglalkozik, azon keresztül lát az agya, maga is a kép produktumává válik, mert ő a saját maga által teremtett konvenció keretei között dolgozik. Persze, a fotós is megnézi, amit csinál, de nem tudja úgy nézni, ahogyan mások fogják látni a képét. Ő inkább benne van az általa készített képben. Mi viszont hogyan fogyasztjuk a képet? Hogyan szembesülünk vele? Általában úgy gondoljuk, hogy a kép megnéznivaló. Elénk teszik, és mi megnézzük. Ha elég sokáig nézzük, akkor valamit talán meg is tudunk a képről, illetve a kép által. De ha nem nézzük elég ideig, tehát nem jön létre az a rezonancia, amely a megértést gerjeszti, akkor a kép révén sem fogunk megtudni semmit. Addig, amíg viszonylag jól kezelhetők voltak a képek, tehát voltak templomi freskók, volt portréfestészet, voltak csendéletek, illusztrációk, addig könnyen el tudtunk igazodni abban, hogy mi a funkciójuk — kultikus funkció, árufunkció vagy éppenséggel díszítő funkció. Ma nem ilyen egyszerű a képek funkciója sem, helye sem. Régen nagyjából azt is lehetett tudni, hogy hol, milyen jellegű képpel találkozom. És, ha nem akartam, nem találkoztam vele. Ma kivédhetetlen a találkozás. Magam is a kép része lettem. Magam is megfigyelt személy vagyok, az utcákon, az áruházakban lévő kamerák által. Benne vagyok a képben, belekerültem a keretbe, és

Péterfy Gizella

ELSŐ TÁRLAT A SZÜLŐFÖLDÖN

Mária-oltár. A festett fa kompozíció Hajnácskő új templomába készül

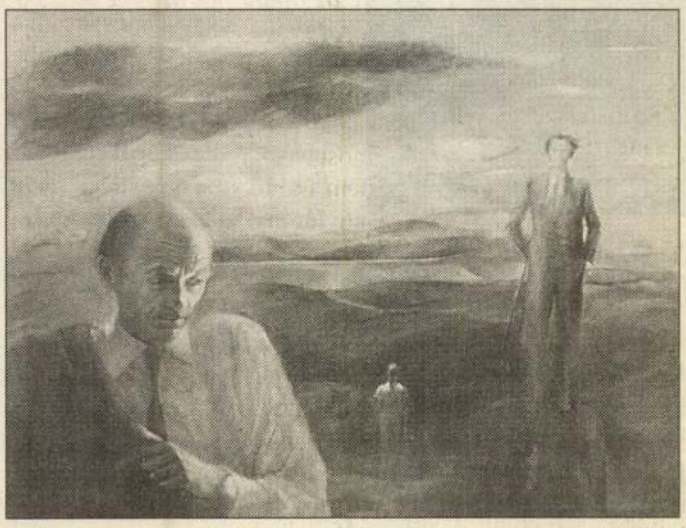

Jékely Zoltán portréja

Péterfy Gizella szobrokat is készít. Ezek a legkedvesebbek

Nemrégiben nyílt meg Marosvásárhelyen – a magyar szecesszió legremekebb épületének, a Kultúrpalotának a kiállítótermében – *Péterfy Gizella* festőművész és *Kő Pál* szobrászművész közös tárlata, melyet *Kincses Elemér*, a vásárhelyi színház igazgatója nyitott meg.

A nagy érdeklődéssel kísért tárlatnak külön hangsúlyt adott az is, hogy Péterfy Gizella most *először állított ki* szülővárosában.

Lélekben mindig otthon

– *Milyen érzés festőként a művekkel bemutatkozni a szülőföldön?* – kérdeztük a művészt.

– Nagyon nagy boldogság, és nagy megtiszteltetésnek tartom. Talán közhely, amit mondok, de én *csak fizikailag szakadtam el a szülőföldemtől, lélekben soha*. Annak dacára mondom ezt, hogy már kétéves koromban, tehát még az igazi eszmélésem előtt átkerültem Magyarországra, a háború alatt. Közeledett a front, jöttek az oroszok és a románok, s menekült mindenki. Az utolsó vonattal sikerült átjönnie a mi családunknak is. Ózdon telepedtünk le, és csak 1955-ben, amikor már nagyobbacska lány voltam, akkor mehettem először vissza Vásárhelyre.

Emlékszem, addig szörnyű volt; minden vasárnapi ebéd utáni imádságot követően írtuk a leveleket a kintieknek, a nagyszüleimnek és a többi rokonainknak, akiket voltaképpen nem is ismertem. '55 után aztán majdnem minden nyarat Erdélyben töltöttem júniustól szeptemberig, hol az egyik, hol a másik rokonnál. Nagyapám Agyagfalván volt református lelkipásztor.

Hogy miért jöttünk át Magyarországra? Édesapám Fintaházán volt lelkipásztor, és nagyon sok ott élő románt átkeresztelt reformátusnak, azért, hogy őket ne munkaszolgálatosként vigyék ki a frontra – a magyarok. Aztán valakik figyelmeztették

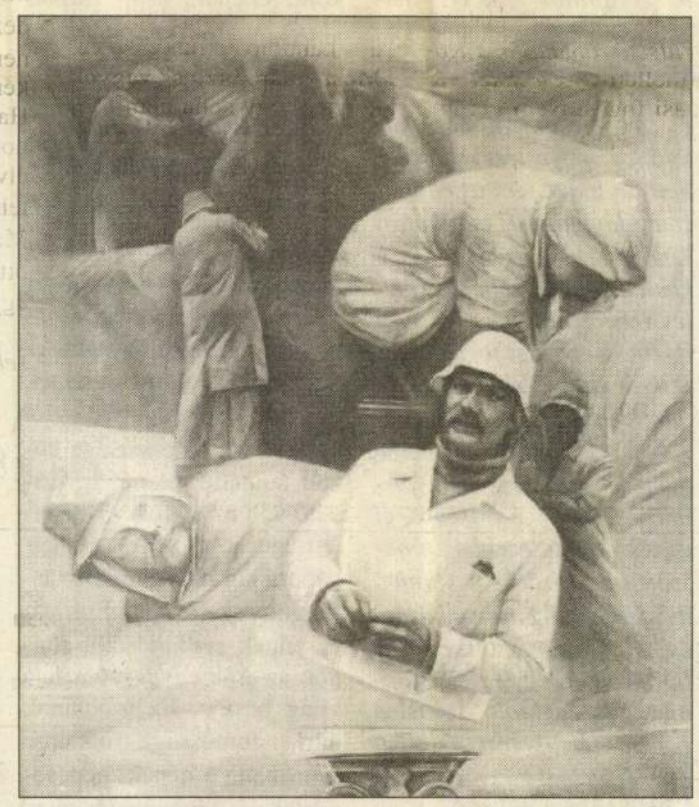

Melocco Miklósról készült portré

KÚTVÖLGYI MIHÁLY FELVÉTELEI

édesapámat, ha visszajönnek a románok, ezt esetleg *felhasználhatják ellene*. Valószínűleg alaptalan félelemkeltés volt ez, mert apámat nagyon szerették abban a faluban. Egy év múlva, amikor visszament a holminkért, nagyon marasztalták volna.

Erdélyi gyökerek

Nem tudom persze, ha ott maradunk, hogyan alakul az életünk, az életem. 1961-ben kerültem föl Pestre és '68-ban végeztem el a Képzőművészeti Főiskolát festő szakon, *Bernáth Aurél* tanítványaként…

– *A műveiben, a festményeiben hogyan jelenik meg a szülőföld? Konkrét témákban, vagy inkább csak utalásszerűen?*

– Van sok olyan munkám, amelynek konkrét témája is Erdély és a Székelyföld. De inkább azt mondhatnám, hogy az itt élő és élt őseim mentalitása, gondolkodásmódja, világlátása, s lelkisége az, amely mozgatja a kezemben lévő ecsetet, vagy éppen a szobrászkést, mert időnként mintázok is, főleg portrékat.

Szellemi rokonok

– *Emlékszem a Jékely Zoltán emlékére festett képre: a háttérben talán a gyalui havasok, a kép közepén a gyermek, majd az ifjú, és a kép bal oldali előterében a már érett korban lévő, gondolataiban elmerülő költő. Ő is rokon volt?*

– Nem vér szerinti rokonunk volt, szerzett rokonságba kerültünk vele; az unokabátyám a lányát vette feleségül. *Jékelyt* nagyon szerettem, annak idején sokszor találkoztam vele, sokat beszélgettünk. Nagyon megrázott a halála, utána festettem ezt a képet. Ő volt az a költő, aki művészi habitusát, filozófiáját, világképét tekintve talán a legközelebb áll hozzám… A festők közül pedig *Csontváry, Gulácsy, Kondor, Farkas György* az, akivel minden fenntartás nélkül vállalnék „művészeti" rokonságot.

Cs. Kovács Károly

Chicagói magyar szemmel

Vendéglős, költő, publicista, képzőművész, könyvek (hungaricumok) gyűjtője egy személyben. Budapesten két éve megjelent – *Ajándék* című – verseskötetét ő maga illusztrálta. Chicagói éttermében híres tudósok, ismert politikusok adnak találkozót, s rendszeresen betérnek hozzá az itthonról Amerikába látogató művészek, közéleti személyiségek is. *Szathmári Lajosról* van szó, aki Chicagóban is élénken figyeli évtizedek óta a magyar nyelv, irodalom, művészetek, s a magyarság sorsát; és aktivitása most, a hetvenes éveinek derekán is töretlen.

Nemrég újabb könyvét jelentette meg Budapesten a Szenczi Molnár Társaság, *Arcok chicagói szemmel* címen. Tanulmányok, cikkek gyűjteménye ez a kötet, főképp írók, költők, művészek szerepelnek benne. Jó olvasni, hogy a szerző miként hagyta több mint tizenötezer kötetet számláló hungarológiai könyvgyűjteményét a chicagói egyetem könyvtárára, hadd szolgálja az minél jobban az oktatást, a köz javát.

Régebbi írókról, művészekről emlékeit idézi fel, személyes élményeit osztja meg velünk. Mai magyar alkotókról elgondolkodtató meglátásait sorakoztatja fel, akár Magyarországon élnek, akár másutt a világban. Így kerülhetett együvé a kötetben például *Karinthy Frigyes* és *Kabdebó Tamás, Márai Sándor* és *Képes Géza*. Hírt kapunk erdélyi utakról, amerikai karrierekről, olvashatunk tisztelgő és elismerő főhajtásnak szánt mondatokat keveset emlegetett alkotókról, vagy éppen anyanyelvszerető s -féltő morgolódást egy *Juhász Ferenc*-vers kapcsán.

Írók, költők, művészek szerepelnek a könyvben. Mellettük, bár nem szavakban kimondva, hanem a kötet egészével sugallva, sőt igazolva, szerepel még valami, ami különösen megemeli a kötet értékét. Az, hogy *bárhova vetődjön valaki innen a hazából, továbbra is magyarnak kell lennie;* meg lehet és meg is kell maradni magyarnak akármilyen környezetben.

mátyás

Nem tagadható meg az önrendelkezés

A XX. század akkor adta az elnyomott népek és népcsoportok kezébe a leghatásosabb felszabadító fegyvert, amikor az Egyesült Nemzetek Szervezetének közgyűlése 1948. december 10. napján elfogadta és kinyilvánította az *Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát*. Az ehhez csatolt egyezményokmány világosan kimondja: *„Minden népnek joga van az önrendelkezésre.* E jog értelmében

a népek szabadon határozzák meg politikai rendszerüket

és szabadon biztosítják gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődésüket. Nekünk magyaroknak, kisebbségben élő népcsoportjaink védelmében, *az emberi jogokra való hivatkozás lehetősége felbecsülhetetlen értékű.* Fontosságukra való tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát és a kiegészítő egyezségokmányokat kötelezően kellene oktatni a magyar középiskolákban. Mégis, az erőpolitika tételein felnőtt politikusaink, régi beidegződések rabjaként lebecsülik az emberi jogokra való hivatkozás jelentőségét, holott ma már a nyilatkozatban meghirdetett jogok és kötelességek a nemzetközi jog hatályos szabályaivá váltak. Korunk eseményei is azt igazolják, hogy *a haladás előfeltétele az emberi jogok tiszteletben tartásának a követelése.* A társadalmi bajok orvoslásának az első stádiuma a jogtalanságok feltárása. Az emberi jogok a gondolkodó és cselekvő ember lelkiismeretére apellálva érik el mozgósító hatásukat. Mi sem bizonyítja jobban e hatások erejét, mint az, hogy minden idők legfélelmetesebb zsarnokhatalmát, a Szovjetuniót, azok a láthatatlan, de annál hatalmasabb erők söpörték le a történelem színpadáról, amelyeket az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatába foglalt eszmék gerjesztettek.

Így dőlt össze a szemünk láttára a jaltai világrend, puskalövés nélkül. A Szovjetunió 1990-ben bekövetkezett összeomlása után *Európa elnyomott népei és népcsoportjai az egyetemes nyilatkozatban biztosított önrendelkezési jogra hivatkozva jelentették be igényüket az önálló nemzeti létre.* Élve a történelmi eséllyel, de az önrendelkezési jogra hivatkozva teremtették meg a németek az egységes Németországot. Az önrendelkezési jog alapján jöttek létre és lettek nemzetközileg elismert államok Szlovénia, Horvátország és Macedónia. Az önrendelkezési jogra hivatkozva szakadt el Szlovákia Csehországtól. A népcsoportok önrendelkezési jogát tiszteletben tartva, de elutasítva az emberi jogokat lábbal tipró, barbár etnikai tisztogatást, fognak dönteni az Egyesült Nemzetek és az Európai Unió képviselői a boszniai, koszovói és vajdasági népcsoportok sorsáról.

Mára egyedül a magyarság problémái maradtak megoldatlanok. Ma, egyedül Közép-Európa legnagyobb, közel négymilliós kisebbségi népcsoportját képező magyar kisebbségek nem élnek a számukra is biztosított önrendelkezési joggal. Nem élnek, mert nem élhetnek, hiszen a napról napra fokozódó nacionalista elnyomás megakadályozza őket ebben.

Az elmúlt négy évben az Antall-kormánynak több alkalma is nyílt volna arra, hogy a balkáni véres háborúk által érzékennyé tett nemzetközi közvélemény figyelmét ráirányítsa a vajdasági, romániai, szlovákiai és kárpátaljai

magyar népcsoportok jogfosztott helyzetére,

és radikális megoldást követeljen számukra az önrendelkezési jog alapján. Ez nem történt meg. *A magyar kormány határozatlan fellépéséből a nyugati diplomácia azt a téves következtetést vonhatta le, hogy Magyarország jelenlegi határaival meg van elégedve* és természetesnek tartja, hogy közel négymillió magyar a szomszéd országokban él.

Ilyen előzmények után hirdették meg Koppenhágában, 1993 júniusában, az *Európai Stabilitási Egyezményt.* A kezdeményezés *Balladur* francia miniszterelnök érdeme, aki felismerte, hogy a közép-európai országhatárok rendezetlensége és *a sorsukkal elégedetlen nemzeti kisebbségek jelenléte a régió országaiban potenciális veszélyt jelent* egész Európa számára. Olyan rendet kell teremteni a kontinensen, mely elkerülhetővé teszi a véres balkáni háborúk megismétlődését Európa más színterein. A tervezett stabilitási paktum elsődleges feladataként tehát a közép-európai országok közötti jószomszédi viszony megteremtését jelölte meg, különös tekintettel az Európai Unióba belépni szándékozó országokra. A Balladur-terv az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának a szellemében fogant. Egy új, emberségesebb kor eljövetelének a reményét csillantotta fel a fokozódó nacionalista elnyomás alatt szenvedő kisebbségi népcsoportok előtt, hiszen úgy kívánt utat nyitni a történelmi viszonyok rendezésének, hogy nem zárkózott el a határok

A kárpát-medencei magyarság létét, amit az idő sem kezdhetett ki, egy meggondolatlanul aláírt államközi szerződés megkérdőjelezheti

KÚTVÖLGYI MIHÁLY FELVÉTELE

indokolt módosításának lehetősége elől sem. Érthető tehát, hogy *a nemzeti kisebbségek képviselői lelkes fogadtatásban részesítették* Balladur kezdeményezését. A kétmilliós erdélyi magyarság képviseletében Tőkés László püspök például így nyilatkozott:

„Az európai államok általános helyeslésével fogadott Balladur-terv az elhibázott világháborús békekötési rendszerek bizonyos fokú korrekciója jegyében kivételes lehetőséget nyújt a kollektív kisebbségi jogok nemzetközi kodifikációja, az előadott szempontok, követelmények és alapelvek életbe ültetése számára. Magyarország, mint a kisebbségi ügyek rendezésében többszörösen érdekelt állam, másfelől pedig mint a közép- és kelet-európai térség stabilitásának egyik kulcsfontosságú tényezője számára éppen ezért, nemzetpolitikai prioritást kell hogy jelentsen az európai stabilitási egyezmény – éspedig annak eredeti, csonkítatlan változata."

Az Európai Stabilitási Egyezmény megnyitó konferenciáját – 57 külügyminiszter részvételével – 1994. május 26. és 27-én tartották a párizsi UNESCO-palotában. Az itt közreadott zárónyilatkozat sajnos jelentős *visszalépést jelent az eredeti Balladur-tervhez képest* és egyenesen a hidegháború szellemét idézi vissza, amikor a jelenlegi népeket szétszabdaló határok sérthetetlenségét teszi meg tárgyalási bázisul. Így tudni kell, hogy a zárónyilatkozat ezen a ponton *nem tükrözi se Balladur miniszterelnök megnyitóbeszédét, se a legtöbb külügyminiszter állásfoglalását. Willy Claes* belga külügyminiszter például egyenesen figyelmeztette a konferencia résztvevőit, hogy ma, a megváltozott Európában, egy népek sorsát intéző konferencián, *nem szabad*

az önrendelkezési jog mellőzésével létrejött határok

sérthetetlenségét megtenni alapkövetelménynek. Elérkezett az ideje annak, mondotta a belga külügyminiszter, hogy feloldjuk a népek önrendelkezési joga és a határok sérthetetlensége között fennálló dilemmát. Érthető volt a határok sérthetetlenségéről beszélni a hidegháború korában, amikor vasfüggöny szelte ketté Európát és ennek stabilitásától függött az erők egyensúlya és a világ békéje. Ez utóbbinak nagy fontossága háttérbe szoríthatta a népek, népcsoportok önmegvalósításra irányuló törekvéseit. Akkor az erők egyensúlya biztosította Európa és a világ stabilitását. Ma, a szovjet birodalom összeomlása után épülő új Európában *a stabilitás attól függ, hogy képesek vagyunk-e békés megoldásokat találni az országaink között fennálló konfliktushelyzetekre,* mielőtt azok veszélybe sodornák a jószomszédi viszonyt. Ez kellene legyen az Európai Stabilitási Egyezmény értelme – hangsúlyozta a belga külügyminiszter. Megállapításaival csak egyetérteni lehet. *A konfliktushelyzeteket rögzítő határok véglegesítése nem tűnik a legcélszerűbb békés jövőt kereső megoldásnak.*

A zárónyilatkozattal kapcsolatban kifogásolható még a fentiekkel összefüggésben, hogy hivatkozás történik benne olyan nemzetközi egyezményekre, amelyek még a régi világrend összeomlása előtt keletkeztek és így kényszerűen tükrözik az akkori világ erőviszonyait, értékítéleteit és terminológiáját. A megváltozott Európában például

anakronizmus a helsinki záróokmányra való hivatkozás,

melyet 1975. augusztus 1-jén írtak alá az akkor még aranykorát élő Szovjetunió aktív részvételével és messzemenően figyelembe véve az egész szovjet birodalom „jogos" biztonsági igényeit. Ezek a formai hibák eleve érvénytelenítik a zárónyilatkozat számos tételét és arról árulkodnak, hogy a görök elnökség (NB. Görögország töltötte be az Európai Unió soros elnöki tisztét) a kelleténél nagyobb szerepet kapott a zárónyilatkozat rögtönzött és átgondolatlan megfogalmazásában. Az eredeti Balladur-terv megcsonkításába a görög elnökség mellett legaktívabban természetesen a román és a szlovák diplomácia folyt bele. Nekik köszönhető, hogy végül is *kimaradt a nyilatkozatból a kollektív kisebbségi jogokra való hivatkozás.* És ők azok ma is, akik „nem látnak jogi keretet" arra, hogy a kisebbségek megválasztott képviselői részt vehessenek a róluk szóló, velük foglalkozó kerekasztal-tárgyalásokon. Ismervén a franciák érzékenységét, Pozsonyban még attól sem riadtak vissza, hogy *nevetség tárgyává tegyék a francia miniszterelnök személyét* („ennek a balladuri javaslatnak nagyon »daladiéris« felhangjai vannak"), ami aztán Párizsban azonnal megtette a maga hatását.

A zárónyilatkozatot a nemzetközi diplomácia is, érthető módon, meglehetősen vegyes érzelmekkel fogadta. Már a konferencia másnapján bizonyosra volt vehető, hogy a nagyhatalmi rangjára adó Oroszország nem fog leülni a javasolt európai kerekasztalhoz. Így marad tehát egyedül a közép-európai kerekasztal-tárgyalás, ahol majdnem kizárólag a magyar kisebbségi népcsoportok problémái kerülnének megvitatásra.

Ami az Amerikai Egyesült Államokat illeti, diplomatái elég közömbösen fogadták a Balladur-tervet. Ilyen vélemények hangzottak el: *„Európa stabilitását csak a közép- és kelet-európai országok demokratikus átalakulása biztosíthatja." „A hidegháború vége lehetővé teszi, először a történelem során, hogy a stabilitás ne az erők egyensúlyától, hanem a népek közötti együttműködéstől függjön."* De kritikusabb megjegyzések is hangzottak el a konferencián, csak megfigyelőként jelen lévő amerikai diplomaták részéről: *„Ez a Balladur-tervezet csak játék a fogalmakkal. Nem praktikus. Nekünk pedig gyakorlatias gondolatok kellenének". „A Balladur-terv igazán egyedül a francia külügy szívügye"* – sejtetve, hogy végül is a *Versaillesban megvont határok nemzetközi véglegesítése a cél.* A kegyelemdöfést egy másik amerikai diplomata így adta meg: *„Egy konferenciával több, semmi más, hiszen nincsenek jogi eszközök a hozott határozatok végrehajtásának biztosítására."*

Akkor, amikor a magyar kormány a paktum keretén belül alapszerződéseket készül kötni Romániával és Szlovákiával, fontos lenne megszívlelni ezeket a még idejében elhangzott baráti figyelmeztetéseket.

Az Európai Stabilitási Egyezmény végző határozatai és a keretén belül megkötésre kerülő szerződések hosszú évtizedekre el fogják dönteni az európai népek sorsát. Ilyen történelmi körülmények között *kétféle rendezési elv alkalmazása a problémák megoldására nem méltányos és nem elfogadható.* Mert a jelenlegi tervezet szerint egyes európai népcsoportok szabadon élhetnek a demokratikus önrendelkezési jog adta lehetőségekkel, míg másokat azoktól megfosztanak. Ez az idejétmúlt

diszkrimináció főleg a magyarokat sújtja.

Indokolt és jogos a követelmény, hogy találják meg azokat a formulákat, amelyek *lehetővé teszik a közép-európai kisebbségi népcsoportok részére is a teljes önrendelkezési jog érvényesítését.* Ez annál inkább is fontos, mert ma még nem dőlt el végérvényesen, hogy az épülő közös Európa a nemzetállamok Európája lesz-e, vagy pedig az európai népek föderatív Európája. Ha az első feltételezés valósulna meg, ha csak rövid időre is, a mai országhatárok véglegesítése egyenlő lenne a közép-európai nemzeti kisebbségek felszámolásával, annak minden tragikus következményével együtt.

Az idő cselekvésre sürget. Az Európai Stabilitási Egyezmény zárókonferenciáját 1995 tavaszára tervezik.

Kovács Attila
Párizs

Döntőben a Somogy

A *Mosóczi István* koreografálta *Kirci* után *Merczel István* remek produkciójával, a *Rábaközi táncokkal* követelt magának helyet a döntőbe a kaposvári *Somogy Táncegyüttes*. A *Ki mit tud?* szombati, utolsó középdöntőjére népes szurkológárda utazott Budapestre. A siker ezúttal sem maradt el. Az erőteljes, gazdag mozgásanyagot felvonultató együttes most is bizonyított.

— Érett együttes érett bemutatóját látta a zsűri — nyugtázta elégedetten *Vásárhelyi László* koreográfus, a zsűri tagja; a televízió képernyője előtt ülők is bizonyára így vélekedtek a nagy tapssal fogadott számról. A *Zengő Együttes* muzsikájára tizenegy pár ropta, s a pontozás után fiúk és lányok egymás nyakába borulva sírtak az örömtől.

A mai próbán dől el végleg, hogy melyik lesz a döntős szám. Tudomásunk szerint azt tervezik, Mosóczi mester *Amerikás dalát* mutatják majd be.

L. S.

Lottónyeremények

A Szerencsejáték Rt tájékoztatása szerint a 37. játékhét lottónyeremményei a jövedelemadó levonása után a következők: 5 találatos szelvény nem volt; 4 találat (9 db) 842 ezer 485; 3 találat (3118 db) 5404; 2 találat (94 ezer 321 db) 214 forintot fizet.

A Telelottó számsorsolásra átvitt 5 találatos nettó nyereményösszeg: 110 millió 109 ezer 823 forint.

Ökumenikus egyházi naptár

Hétfő, köznap. Napi igék: Kat.: 1Tim 2,1–8. Zsolt 27. Lk 7,1–10. Ref.: Mk 8,11–21. 2Móz 34,27–35. Ev.: Ézs 40, 15–26. 4Móz 14,39–45. Ort.: Gal 4,28–5,10. Mk 6,54–7,8.

Kornél. Latin eredetű név, jel.: erős, mint a szarv. Védőszent: Cornelius pápa, aki számkivetésben halt meg (+253), mártírként tartják számon. Ludovika – a Lajos germán eredetű név (jel.: híres harcos) latinosított formájának nőnemű párja. Védőszent: Albertoni Boldog Ludovika, aki a felebaráti szeretetnek szentelte életét (+1533). Virága: kék encián. A kat. lit. naptárban Aranyszájú Szent János (+407) püspök, egyháztanító. Előbb remete, majd pap volt, prédikációi miatt kapta az „aranyszájú" jelzőt. Az ortodox és a görög kat. naptárban Szent Kornéliosz vértanú százados.

Krónika

SZEPTEMBER **13**

Hétfő

Kornél

A nap 6.19 órakor kél, és 19.01 órakor nyugszik; a hold 2.46 órakor kél, és 17.11 órakor nyugszik.

Változékony idő

Napos, az átlagosnál melegebb idő várható. Időnként megélénkül a déli, délnyugati szél. A legmagasabb nappali hőmérséklet 23–28 fok körül alakul.

Nemzetközi verseny — gyökérből, cserépből

Pipafüstös hétvége Kaposváron

(Folytatás az 1. oldalról)

A Kapos pipaklub szervezte hagyományos gyökérpipaszívó bajnokságon szombaton harmincegyen gyújtottak rá *Szabó Balázs* nagykőrösi pipára. Szenvedélyes somogyi és budapesti pipások tömték, majd szívták az illatos dohányt, s egy lengyel és egy cseh házaspár is indult a versenyen. A győztes *dr. Zsákai Zsolt*, Kereki fiatal körorvosa lett, aki legtovább: 2 óra 18 perc 37 másodpercen át pipázott. A női kategóriában 1 óra 35 perc 23 másodperces eredménnyel *Darin Juditnak* termett babér.

A cseréppipaszívó versenyre — amit az idén rendeztek először Kaposváron — alábbhagyott a nevezési kedv. Tizenöten vették kézbe *ifj. Galambos Lajos* cseréppipáit, amelyekbe ezúttal is három gramm piros *Amphora* dohányt kellett tömni. A dohányelőkészítésre 5 perc jutott, s egy perc a pipagyújtásra. Akadt olyan versenyző, aki az utolsó másodpercekig várt, hiszen a cél az volt: ki tudja leghosszabb idő alatt elszívni a dohányt.

A szervezők türelmet és sok szerencsét kívántak a résztvevőknek. Zsákai doktor lett az első, akinek 2 óra 7 perc 42 másodperc után húnyt ki a pipája. Darin Judit 1 óra 30 perc 50 másodperccel győzött.

(Lőrincz)

AZ ÁROKBAN KÖTÖTTEK KI

A ház falának ütközött

Nem adott elsőbbséget személygépkocsijával pénteken délután Kaposváron egy tizenkét éves kerékpáros kislánynak a 44 éves pécsi Kiricsi Zoltánné, s összeütköztek. Anyagi kár nem keletkezett, de a kislány súlyos kéztörést szenvedett. Szombaton 0 óra 50 perckor nem az útviszonyoknak megfelelő sebességgel vezette kocsiját Nagybajomban a 41 éves olasz Di Patrizi Patrizió, és az árokban kötött ki, ahol felborult, majd egy házfalnak ütközött. A gépkocsi vezetője, könnyebben, míg utasa súlyosan megsérült. A gépkocsiban hatszázezer forintos kár keletkezett, a házban harmincezer forint.

Ugyancsak rosszul választotta meg a sebességet Berzence külterületén a 27 éves Tódor Áron, és személygépkocsijával megcsúszott az úttesten, majd az árokba hajtott, ahol egy fatönknek ütközött. A személygépkocsi utasai közül egy súlyosan, három könnyebben sérült meg. Az anyagi kár százezer forint.

Égővörös és csend-fehér

Péterfy Gizella jubileumi tárlata Marcaliban

A „boszorkány", aki mindent tud rólunk, ötven éves. A festőasszony-anya, aki tartalmas csendek után vágyódott egykor a főváros monotonon dübörgő darálója után, immár hetedik éve Balatonkenesén talált alkotói nyugalomra. Bernáth Aurél egykori tanítványaként hirdeti, hogy az önálló éltre kelt műalkotás és megteremtője közti állandó oda-vissza kapcsolás a művészet lényege a marcali Bernáth-házban összegyűlt publikummal szerves részét alkotják.

Péterfy Gizella első önálló marcali kiállítására életműve válogatott darabjait hozta el. Olyan portrékat, élethelyzeteket, villanásnyi érzelmeket gyűjtött össze, amelyek a művész sajátos világlátásában egy rendszerezett egész szerves részét alkotják.

Péterfy Gizella: Jékely című alkotása

A művésznőt régi ismerősként üdvözölte a város, hiszen a Marcali Képzőművészeti Alkotótábor vezetőjeként már belopta magát a helyi művészeti életbe. Itteni első, önálló tárlatának avatott vezetésére *Katona Tamást*, a Miniszterelnöki Hivatal politikai államtitkárát kérte fel.

A politikus-barát meleghangú méltatása valódi, megélt érzelmeket takart, amikor a „világ legfőbb lakójának, az embernek" mély empátiával megáldott festőjét, szobrászát köszöntötte. Az ismeretközlő és önismeretre késztető alkotót, aki tehetsége legjavát nyújtva formálja meg a mindnyájunkban ott parázsló csodát. Hol égővörösen, hol csendfehéren, hol magányos leplek redőibe temetkezve. Hol asszony-Krisztus módjára kifeszülve, hol a magatehetetlen szenvedélyek perifériájára vetve.

Péterfy Gizella számvető visszatekintését ünneplő barátok, ismerősök, művészetpártolók között tehette meg Marcaliban; abban a házban, amely a titkok tudójának, a művészettörténeti ítélőszék előtt „kvázosnak" találtatott Mester, Berbáth Aurél szellemi örökségét őrzi.

Csíky K. Erika

Forgalomkorlátozás

Félpályás útlezárás lassítja a forgalmat a 68-as barcs–balatonszentgyörgyi főút 79,8–80,6 és 82,4–82,6 km-szelvényben Marcaliban (jelzőlámpás forgalomirányítással), továbbá a 67-es szigetvár–balatonlellei úton Balatonlellén szennyvízcsatorna építése miatt.

Forgalomkorlátozás és útszűkület van a 61-es út egyik szakaszán burkolatszélesítési munkák és hídkorszerűsítés miatt. A 6505-ös kaposvár–szántódi úton Andocson a csomópontot korszerűsítik, a 67-es szigetvár–balatonlellei út 78,6–80,1 km-szelvényében pályamegerősítési munkákat végeznek. A 68-as barcs–balatonszentgyörgyi úton Csokonyavisontán gázvezeték-építés, a 6805-ös marcali–galamboki út egy szakaszán csatornaépítés miatt kell lassabban haladni.

Tarka sorok

Alkohol

— Fantasztikus, hogy két üveg bor hogy megváltoztat téged — mondja a férj.

— Nem is ittam annyit! — ellenkezik a feleség.

— De én igen!

Ártalom

— Miért rázza a férje állandóan a fejét, Kovácsné?

— Munkahelyi ártalom.

— Miért, mit csinál a munkahelyén?

— Ő a felelős a fizetésemelésekért.

Becsületes

A mennyország kapujában egy 38 éves autószerelő áll.

— Miért kellett ilyen hamar meghalnom? — kérdezi. Szent Péter így szól.

— Az ügyfeleidnek elszámolt órák alapján te már 124 éves vagy.

Csalóka

— Miért vagy olyan ideges?

— Ez a horgászástól van.

— Úgy tudtam, hogy a horgászás nyugtat.

— Igen, ha van engedélyem.

Taxi

Taxi a hegyekben. A vezető egyszer csak így kiált:

— Nem fog a fék, el vagyunk veszve!

Mire az utas:

— Akkor legalább a taxiórát kapcsolja ki!

Örökzöld

A diliház udvarán áll egy fa, ott játszanak a bolondok. Fenn ülnek a fán, amikor egyikük megszólal:

— Ősz.

Erre egy kivételével mind lepotyog a fáról. Odamegy az ápoló:

— Hát maguk mit játszanak?

— Lombhullást.

— És az az egy miért maradt fenn?

— Nem lát a szemétől? Ő örökzöld!

Szuperszonikus

Két fiatalember beszélget a buszon.

— Milyen ember a főnököd?

— Na hallod! Szuperszonikus.

— Komolyan?

— Persze. Ő a szuper, másnak szóni kuss.

— Tanfolyam! Kaposváron, Siófokon és Keszthelyen képesítést nyújtó vendéglátó üzletvezető és kiskereskedelmi boltvezető tanfolyam indul, októberi kezdéssel és februári befejezéssel. Részvételi díj tankönyvekkel, vizsgadíjjal együtt csak 19 400 Ft. Munkanélkülieknek árkedvezmény! Jelentkezés: Kereskedők Somogy Megyei Szervezete, 7400 Kaposvár, Németh I. fasor 37., Pf.: 74, a 06/82/312-232-es telefonon és faxon. (17511)

— Az Áramszolgáltató Rt. értesíti Kaposvár lakosságát és közületeit, hogy 1993. szeptember 13-án, 8.00-tól 14.00-ig a Toldi úton, a 10-től 20. házszámig áramszünet lesz. (18382)

— A Somogy Megyei TIT 1993. szeptemberben az alábbi tanfolyamokat indítja: valutapénztáros-ügyintéző, ipari gáz- és olajtüzelőberendezés kezelő és karbantartó, alapfokú számítógépkezelő, 150 órás számítógépkezelő tanfolyam, virágkötészeti tanfolyam, talpmasszázs tanfolyam, 80 órás angol-német-olasz-francia kezdő, középhaladó és haladó szinteken, motorfűrészkezelői tanfolyam, 8 hónapos intenzív nappali rendszerű (angol, német nyelvből) nyelvtanfolyam. Részletes felvilágosítás és jelentkezés, a Somogy Megyei TIT, Kaposvár, Dózsa György u. 18. Tel./fax: 320-621, 320-165. (18486)

— Vásároljon olcsón a Novokernél ágyneműt, lepedőt, törülközőt, harisnyanadrágot, zoknit, őszi ruházatot, Kaposvár, Ezredév u. 16. (18535)

SOMOGY EXPO A KARAVÁNNÁL!

Kiállítás – vásár – szórakozás!

Október 6–10.

Jelentkezzen Ön is!

Telefon: 82/411-555

Legolcsóbban a legtöbbet!

(17964)

CASIO–SONY BOLT
a Teleki utcából
a FŐ UTCA 49. szám alá költözött

Bővebb áruválasztékkal (órák, Sony termékek, olcsó háztartási gépek, tévék, music centerek, kézi varrógép stb.) várjuk vásárlóinkat!

Figyelem! C 64 II. Floppy 8450 Ft

Kaposvár, Fő u. 49. Tel.: 82/319-244 (18534)

Rinyaújlaki "Haladás" Mezőgazdasági Sz. 7556 Rinyaújlak MNB 395-66359

Anyagbeszerző feliratú bélyegző elveszett

1993. szeptember 9-től érvénytelen.

(18800)

SOMOGYI HÍRLAP

Az Axel Springer–Magyarország Kft pártoktól független lapja
Felelős vezető az ügyvezető igazgató
Főszerkesztő: DR.KERCZA IMRE
Felelős szerkesztő:
BÍRÓ FERENC (társadalom és gazdaság), DR. TROSZT TIBOR (művelődés és kultúra)
Gyártásvezető-szerkesztő: KURUCZ FERENC. Tervezőszerkesztő: CHRIST LÁSZLÓ, KATONA A. CSONGOR, NAGY MIKLÓS.
Kiadja az AS–M Kft. Somogy Megyei Irodája
Felelős kiadó: PORDÁNY H. LÁSZLÓ irodavezető
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kaposvár, Kontrássy u. 2/a.
Telefon: 311–644 Telex: 313–360, Telefax: 312–315
Postacímünk: 7401 Kaposvár Pf. 31.
Hirdetés és reklám: telefon 311–506
Siófoki iroda (szerkesztőség és hirdetésfelvétel): Siófok Szabadság tér 9.
Telefon: (84) 311–668, Telefax: (84) 310–861
Készült a szerkesztőség számítógépes szövegszerkesztő-rendszerén.
Nyomtatta a Déli Nyomda Kft, Pécs, Engel János u. 8.
Felelős vezető: SOÓS SÁNDORNÉ
Terjeszti a Magyar Posta.
Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben és a hírlapelőfizetési és lapellátási irodánál (HELIR), Budapest, XIII. Lehel u. 10/a 1900., közvetlenül, vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215–96162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj egy hónapra 375 forint, negyed évre 1125 forint, fél évre 2250 forint, egy évre 4140 forint.
ISSN 0865–9125
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Pétery Gizella 1993.

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik szeretett férjem,

JAROSCSÁK JÁNOS

temetésén részt vettek, gyászunkban és fájdalmunkban osztoztak.

Gyászoló család

Köszönjük mindazoknak, akik szeretett halottunkat,

CSEKE JÓZSEFET

utolsó útjára elkisérték, és gyászunkban osztoztak.

A gyászoló család

Ezúton mondunk köszönetet a rokonoknak, barátoknak, szomszédoknak, ismerősöknek, akik

ID. KASSAI GYÖRGYNÉ

temetésén részt vettek, fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek.

A gyászoló család

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik

PELTZER LÁSZLÓ

temetésén részt vettek és virágaikkal gyászunkban osztoztak.

A gyászoló család

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik szeretett hozzátartozónk,

PAPP ÁRPÁDNÉ

hosszantartó betegségét enyhíteni igyekeztek. Valamint mindazoknak, akik temetésén megjelentek, részvétükkel, megemlékezésükkel fájdalmunkban osztoztak.

A gyászoló család

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett férj, édesapa, após,

KISPÉTER SÁNDOR

zamárdi tanács nyugalmazott elnöke, életének 49. évében, hosszantartó szenvedés után elhunyt. Búcsúztatás utáni temetése szeptember 14-én 14 órakor lesz a zamárdi temetőben. Minden külön értesítés helyett.

A gyászoló család

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak a rokonoknak, ismerősöknek, akik felejthetetlen halottunk,

ÖZV. DENCSIK JÓZSEFNÉ
Végh Mária

temetésén részt vettek, virágaikkal, részvétükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek.

A gyászoló család

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik szerették, hogy

OLÁH LAJOS

45 éves korában, hosszantartó szenvedés után elhunyt. Hamvasztás utáni temetése 1993. szeptember 17-én 11 órakor lesz a siófoki Kele utcai temetőben.

Gyászolják: testvérei és kislánya

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik szeretett halottunk,

PÁVICS ILLÉSNÉ

temetésén részt vettek, együttérzésükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek.

A gyászoló család

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak a rokonoknak, ismerősöknek, akik szeretett, felejthetetlen halottunk,

AMBRUS JÁNOS

temetésén részt vettek, gyászunkban és fájdalmunkban osztozni igyekeztek, virágaikkal elborították a földet, melyben megfáradt teste pihen.

A gyászoló család

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik drága feleségem és forrón szeretett édesanyám,

DR. KASZÁS JÓZSEFNÉ
DR. MATEISZ MÁRAI

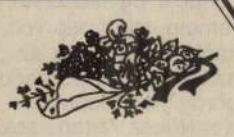

kaposvári Székesegyházban történt búcsúztatásán részt vettek és személyes jelenlétükkel, virágaikkal mély fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek.

"A sors akarta, ami történt hát?
Választ nem kapunk, hiába várunk rá?
Fájdalmunk tengernyi, nincs gyógyír reá:
Az élet kegyetlen, de menni kell tovább."

A gyászoló család

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy

SIPOS ISTVÁNNÉ
(Pap Júlia)

nyugdíjasunk elhunyt. Temetése szeptember 15-én fél 1 órakor lesz a Keleti temetőben. Emlékét kegyelettel megőrizzük.

SOMOGYKER Kereskedelmi Rt. vezetői, dolgozói

MEGNYÍLT A TÜZÉPSZER

Kedvező árak
Fuvarkedvezmény
Tüzelő anyagok

Néhányat árainkból: cseh kockaszén 550, berentei dara 630, eperjesi dara 650, konix brikett 740, lengyel borsó 850, iszap 430, fűrészelt fa 380 Ft/q.

Cím: Sántha Sándor ügyintéző
Kaposvár, Pécsi u.
MÁV Kereskedelmi Pu.
(Húskombináttal szemben)
Tel.: 82/410-021/4. vagy 82/422-184
(17303)

HARISNYA, ZOKNI
nagykereskedés nyílt
Keszthelyen,
Georgikon utca 13. sz. alatt.
Telefon: 83/314-233
Sokféle, jó minőségű árukkal várjuk viszonteladó vásárlóinkat.
Garda Kft.
(18391)

Fonyódi üzletsoron, egész éves
üzletek bérleti joga
készlettel, berendezéssel vagy üresen
átadó
Tel.: Budapest 185-6920
(18533)

Kedvezményes tv és video vásár
Barcson a Művelődési házban
szeptember 14. és 15.-én.
(8.00 - 18.00 óráig)
Előleg nélkül hitelre is vásárolhat japán termékeket 15% kedvezménnyel.
Pl.: tv 21 000 - 38 000 Ft-ig 2 év garancia videók 16 000 - 30 000 Ft-ig 10 év szerviz Hi-fi, mikrosütők, frituk, parabolák
Hitel esetén előzetesen érdeklődjön a lakóhelyi takarékszövetkezetnél
(16690)

SZÓDAGÉP
értékesítés vendéglátóipari célra (igény szerint Corneliusszá bővíthető.)
Ár: 23 999 Ft
Tel.: 82/319-661
(18497)

Fonyód, Ady u. 31. sz. alatti Sooters' üzletünkbe
munkatársat keresünk
Jelentkezés személyesen, szeptember 14-én, 14.30-17 óráig.
(18536)

Kiadó nyaralókat keresünk
a jövő nyárra, a Balaton egész déli partján
Színes fényképes katalógus, kedvező szerződési feltételek, előfoglalási tájékoztató.
Holiday Service
8630 Balatonboglár, Kodály Z. u. 1.
Tel.: 85/353-776
Rádió tel.: 06/60/332-791
(18400)

Német nyelvvel bővített 370 órás
számítógépes-szaktitkárnői tanfolyamot indít
– 1993. október 1-től –
délutáni elfoglaltsággal,
az Agrártudományi Egyetem Kaposvári Továbbképzési Osztálya
A tanfolyam költsége: 26 800 Ft/fő.
Jelentkezni lehet: Kaposvár, Dénesmajor 2. Tel.: 314-155
(18599)

Somogysámson Önkormányzata
versenytárgyalást ír ki
Somogysámson-Marótpuszta közkifolyós ivóvízhálózatának 1993. évi kivitelezésére.
A pályázati tervdokumentáció 5000 Ft vissza nem térítendő összegért átvehető a Polgármesteri Hivatalban.
A pályázat benyújtásának határideje és az eredményhirdetés 1993. szeptember 30.
(18613)

Az AMADEUS
Hangszerbolt, a ZENEISKOLA és az ATLANTIS JAMAHA 1993. 09. 16-án, 17 órakor Clavinova bemutatót rendez, a KAPOSVÁRI ZENEISKOLÁBAN
Délután kotta és hangszer kiállítás.
(18252)

ÉPÍTKEZŐK FIGYELEM!
AKCIÓ
kisméretű tömör tégla

I. o.	9,50 Ft helyett csak	8,50 Ft/db
II. o.	8,50 Ft helyett csak	8,- Ft/db
III. o.	8,- Ft helyett csak	7,50 Ft/db
IV. o.	6 Ft/db	
B-30-as blokk		
I.o.	28 Ft helyett csak	25 Ft/db
II. o.	26 Ft helyett csak	23 Ft/db
III. o.	25 Ft helyett csak	22 Ft/db

a Kaposmérői Téglagyárban, amíg a készlet tart.
Tel.: 82/312-051/5
(17773)

SZABAD KAPACITÁST AJÁNLUNK
víz-, gáz-, központifűtés szerelésből.
Családi házak, ipari létesítmények, épületgépészeti kivitelezését tervezéssel, anyagbeszerzéssel is, komplett vállaljuk.
HRUSKA épületgépészet
Kaposvár, Pécsi u. 11.
Tel.: 82/313-800, 312-165
(18380)

A Sásd-Tégla Kft.
22 Ft/db áfás áron kínálja a B. 30 kézi falazóblokkot
Ma is nálunk a legolcsóbb!
Befizetni a téglagyárban lehet.
Hétfő–péntek: 6.30–14.00
Tel.: 72/375-180
Tisztelettel várjuk kedves vásárlóinkat!
(18371)

FANTASZTIKUS ÁRUBŐSÉG
építkezéshez, lakásfelújításhoz
a FALTÓ-FALIG BT. kaposvári szaküzleteiben!
Padlószőnyeg – Damjanich u. 1/1.
Maradék szőnyeg és PVC engedményes vására szept. 13-tól 22-ig.
Műanyag padló, tapéta, műbőr – Ady E. u. 12.
HÉRA műbőr reklámáron, szept. 22-ig, 430 Ft/m²
(18577)

AKCIÓ!
Hullámpala
(175x110 cm) 248 Ft+áfa
Osztrák szárított, csomagolt lambéria 552 Ft+áfa
Kedvezményes házhoz szállítás!
Jonex Kft., Siófok-Balatonkiliti Blaha L. u. 14. (a temető mellett) Telefon: 84/322-989
(18378)

Fiatal, dinamikus munkaerőt keres német-magyar vállalat az alábbi munkakörökbe:
— asztalos
— lakatos
— hegesztő
Jelentkezni lehet: Novart Rt., Barcs, Nagyhíd u.
Tel.: 82/463-227, 82/463-228.
(18462)

A buzsáki Forrás Mezőgazdasági Szövetkezet értesíti az üzletrész-tulajdonosokat, hogy
az üzletrész névértékének változásáról szóló – kézbesítetlen – értesítések a szövetkezet központi irodájában átvehetők.
(18539)

MAI MŰSOR

Kaposvár, Szivárvány, du. 5 és n8: A DZSENTLEMANUS — KÉPMUTATÓ KÉPVISELŐ (am.). **Barcs,** 7: DRÁGÁM, A KÖLYÖK (MARHA) NAGY LETT (mb., am.). **Marcali,** 7: APÁCA-SHOW (am.). **Nagyatád,** 7: ÚSZÓ ERŐD (am.).

TELEVÍZIÓ

Budapest 1

6.05: Falutévé. 6.25: Határtól-határig. 6.35: Üzlet. 6.45: Híradó. 7.00-9.00: Napkelte. 9.00-12.00: Napközi. 12.12: A Financial Times heti üzleti híradója. 16.00: Híradó. 16.10: Szórakaténusz. 16.25: Hatalom és szenvedély. 17.15: Kalendárium, 1993. 17.55: Vásártévé. 18.00: Rímfaragó. 18.20: Oscar junior. 18.35: Szerencsekerék. 19.07: „Engedjétek hozzám!" 19.30: Híradó. 20.05: Válogatás a televízió archívumából. 21.35: Létkérdések. 22.30: XLV. Velencei Biennálé. 23.30: Híradó. 23.35: BBC-híradó.

Budapest 2

15.05: A Hét. 15.00: Parlamenti Napló. 17.05: Elektor kalandor. 17.10: Pif és Herkules. 17.30: Civil kurázsi. 18.00: Délutáni egyenleg. 18.10: Körzeti híradók. 18.25: Medicina. 18.35: Zöldpont. 19.05: Frici, a vállalkozó szellem. 19.30: Vasas-Dreher-BHG SE - Női kézilabda bajnoki mérkőzés. 21.25: Kapcsolatok. 22.00: Esti egyenleg. 22.25: A TV2 Filmklubja.

Duna Tv

16.05: Évforduló. 16.10: 80 nap alatt a Föld körül Willy Foggal. 16.35: A fej nélküli lovas. 18.10: Ahol a Gangesz születik. 18.35: Mesesarok. 18.45: Dunahíradó. 19.00: Most kapd el, Jack! 20.40: Ripolf Raskolnikov a Biliárd fél 10-ben. 21.10: Meghökkentő mesék. 21.35: Évforduló. 21.40: Hírösszefoglaló.

Osztrák 1

9.05: Bill Cosby-show. 9.30: West Side Story. 10.50: A hetdik kontinens. 12.15: Schilling. 13.00: Hírek. 13.35: Három hölgy. 14.00: Waltonék. 14.45: Euroturizmus. 15.00: An-tan-ténusz. 15.15: Benjamin Blümchen. 15.40: Ne félj! 15.50: Kaland a Karib-tengeren. 16.35: Flintstone család. 17.10: Wurlitzer. 18.05: Rólunk van szó. 18.30: Két müncheni Hamburgban. 19.30: Híradó. 20.00: Sport. 21.15: Oldalpillantások. 21.25: Perry Mason. 22.55: Versenyfutás az ördöggel. 0.25: Őrült nők ketrece II. 2.05: 1000 mestermű.

Osztrák 2

16.50: 1000 mestermű. 17.00: Nonádok Iránban. 17.30: Hársfa utca. 18.00: Bill Cosby-show. 18.30: Ének a szalonban. 19.30: Híradó. 20.00: Kulturális magazin. 20.15: Biztos, ami biztos. 21.15: Egy birodalom bukása. 22.00: Híradó. 22.30: A fodrász férje. 23.55: A Hill-farm. 1.50: 1000 mestermű.

MŰHOLDPROGRAMOK

PRO 7

4.30: Lassie. 4.55: Flipper. 5.20: Mr. Belvedere. 5.45: Rajzfilmek. 7.15: Varázslatos Jeannie. 7.40: Hármak társasága. 8.10: Adderly. 9.10: Szudántól keletre. 10.45: Kezdeti nehézségek. 11.15: Roseanne. 11.45: Dokumentumfilm. 12.05: Air Force. 13.05: Menekülés Alcatrazból. 15.00: Adderly. 15.55 Mr. Belvedere. 16.25: Varázslatos Jeannie. 16.55: Rajzfilmek. 18.25: Hármak társasága. 18.55: Kezdeti nehézségek. 19.25: Roseanne. 20.00: Híradó. 20.15: Hosszú, forró nyár I. 22.20: Hosszú, forró nyár II. 0.10: Riporterek. 0.40: Hírek. 0.50: Mancuso, FBI. 1.35: Hírek. 1.45: A fehér kutya. 3.15: Mozgóképek. 3.50: Én, a kém.

SAT 1

5.15: Fiatal és nyugtalan. 6.00: Jó reggelt a SAT 1-gyel! 9.15: Szomszédok. 9.40: Trapper John. 10.30: Bonanza. 11.20: 5x5. 11.50: Szerencsekerék. 12.30: Fiatal és nyugtalan. 13.20: Trapper John. 14.15: Szomszédok. 14.45: Bonanza. 15.45: Űrszekerek. 16.45: 5x5. 17.20: Mindent vagy semmit. 18.30: Sugarbaker lányok. 19.00: Hírek/Sport. 19.30: Szerencsekerék. 20.15: Egy bajor Rügen szigetén. 21.15: Igazi csoda. 22.20: Hunter. 23.00: Újdonságok és történetek. 23.45: Űrszekerek. 0.35: Sugarbaker lányok. 1.00: Filmkészítők.

RTL

6.00: Híradó. 7.00: Halló, Európa - jó reggelt, Németország! 9.00: A Főnök. 10.00: Gazdag és szép. 10.30: 227. 11.00: Forró nyeremény. 11.30: Családi párbaj. 12.00: Magazin. 12.30: A Springfield-sztori. 13.20: Kalifornia klán. 14.10: Hétköznapjaink. 15.00: Ilona Christen.k 16.00: Beszélgetés. 17.00: Ki itt a főnök? 17.30: Borzasztó kedves család: 18.00: Fiatalok magazinja. 18.45: Híradó. 19.10: Robbanékony. 19.40: Jó idők, rossz idők. 20.15: Kollégák. 21.15: Városi klinika. 22.45: Kulturális magazin. 23.15: Rost. 23.50: Berlin Break. 0.50: Borzasztó kedves család. 1.25: Ki itt a főnök? 2.00: Ilona Christen. 3.00: Hans Meiser. 3.55: Robbanékony. 4.20: A Főnök. 5.30: Gazdag és szép.

RÁDIÓMŰSOR

Kossuth rádió

4.30: Reggeli krónika. 8.10: Törvénykönyv. 8.20: Műsorismertetés. 8.40: napközben. 11.05: Szonda. 11.35: Tom Jones. 12.00: Déli krónika. 12.30: Ki nyer ma? 12.40: Falurádió. 12.50: Külpolitikai figyelő. 13.05: Nemzetközi vallási híradó. 13.30: A görög katolikus egyház félórája. 14.05: Klasszikusok mindenkinek. 14.45: Első közlés. 15.05: Nyitnikék. 15.35: Üzenő. 15.45: Beszélni nehéz. 16.00: Délutáni krónika. 16.10: Mindennapi gazdaság. 16.20: Zeneférum. 17.05: Eco-mix. 18.00: Esti krónika. 18.30: Ráadás. 19.05: Sportvilág. 19.30: Jó éjszakát, gyerekek! 19.40: Fejes Endre irodalmi összeállítása. 20.05: A népzene hagyományőrzői. 20.30: Határok nélkül. 21.05: Másnap. 21.34: Gershwin: Kék rapszódia. 22.00: Késő esti krónika. 22.30: Beszéljenek a számok! 23.05: Lemezmúzeum.

Petőfi rádió

4.30: Hajnali kalendárium. 6.03: Reggeli csúcs. 7.40: Sportreggel. 8.05: Slágerparádé. 8.50: Apró-cseprő gyerekekről. 9.03: Zöld telefon: 138-8082. 9.10: Zene-szó. 10.55: Glordiusz plusz. 11.03: Családi persely, avagy a pénz is boldogít. 11.15: Sárga tengeralattjáró. 12.00: Nótakalendárium. 13.00: Hírpercek. 13.10: Hogy tetszik lenni? 14.00: Kettőtől ötig. 15.00: Hírek. 17.05: Kölyökrádió. 17.32: Ziccer. 18.30: Látatlanul. 19.05: Garázs. 19.30: Éteri múzeum. 21.00: Hírpercek. 21.10. Zeneközben. 23.03: Sporthíradó. 23.10: Máról holnapra. 0.15-4.20: Éjfél után.

Bartók rádió

6.00: Muzsikáló reggel. 9.05: Pódium. 10.05: Feljegyzések az egérlyukból. 10.04: Beethoven: Esz-dúr trió. 10.40: Borosdy László népzenei feldolgozásaiból. 12.05: A Prágai Rádió Szimfonikus Zenekarának hangversenye. 14.05: Down to Earth. 14.20: Ágai Ágnes: Drága Zsüll 15.10: Barokk muzsika. 16.05: Kóruspódium. 16.30: Eszperantó híradó. 17.00: Új hangoló. 17.30: Fúvószene. 17.50: A hét költője: Balassi bálint. 18.05: Romantikus művekből. 19.05: Az emberiség nagy kalandja. 19.35: Montpellieri Fesztivál, 1992. 20.31: Búvárharang. 21.20: Kamarazene. 22.05: Új Zenei Újság. 22.35: Szerelmi kettősök operákból. 23.18: Rádiószínház. 0.05: Évszázadok muzsikájából.

Pécsi ráfdió

5.55-9.00: Hajnaltól reggelig. 12.00: Szerb nemzetiségi műsor. 13.30: Horvát nemzetiségi műsor. 15.00: Déldunántúli hírmagazin. 16.00: Pannónia rádió. 18.00: Regionális német műsor. 19.30: In der Mutterschprache. 20.00: Na materinjem jeziku. 20.30: Na maternjem jeziku.

Juventus rádió

6.00: Reggeli robogás. 8.00: Áru, börze, valuta, munka, zene. 8.50: Rendőrségi hírek. 9.00: Színes hírek zene közben. 10.00: Mesterségem címere a hanglemez. 11.00: Juve Police rendőrségi magazin. 11.40: Magyarnóta. 12.00: Rap Perjés kereplője. 13.00: Polly Gram kiadványok. 14.00: Computer negyedóra. 15.00: Tanulótanács. 16.00: Sportágak bemutatója. 17.00: Tini top. 18.00: Komolyzenei kalauz. 18.30: Zenei összeállítás. 19.00: A Falutévé reggeli adásának ismétlése. 20.00: Napi aktualitások, érdekességek. 21.00: Juventus Kávéház. 22.00: Otthon lakáskultúra. 23.00: Zenei összeállítás.

ÉPÍTKEZŐK, KERESKEDŐK figyelem!
TÉGLAVÁSÁR SZIGETVÁRON
Kisméretű tömör tégla
7,50 Ft/db áfával
Megrendelhető és befizethető:
Sziget-Tégla Kft.,
Szigetvár, Kültelek 33.
Telefon: 73/310-672
(10160)